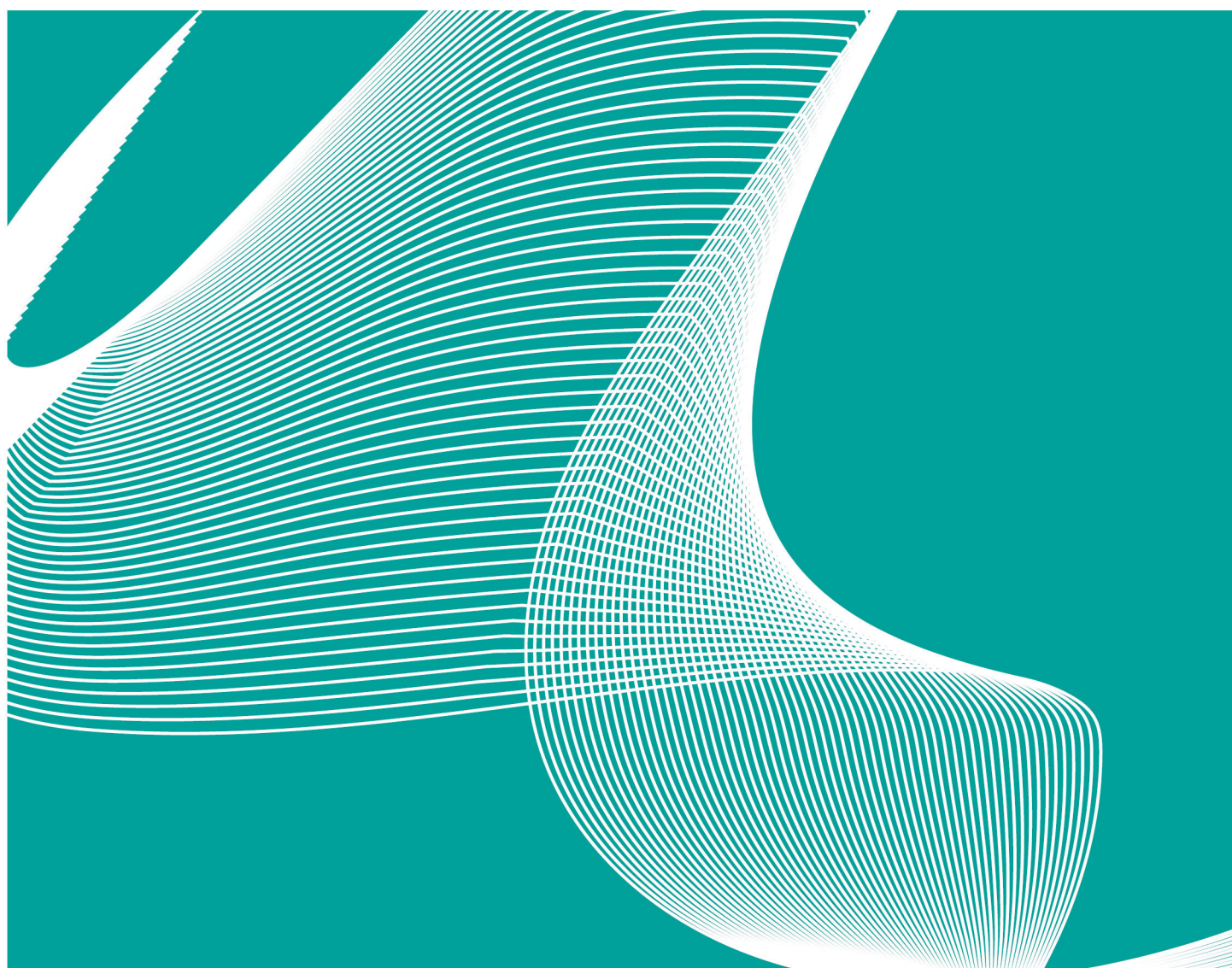

Ελένη Τουρνά

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά
Συγγράμματα και Βοηθήματα
www.kallipos.gr

HEALLINK
Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΕΝΗ ΤΟΥΡΝΑ
Καθηγήτρια Λογιστικής
PhD, MBA, MSc

Χρηματοοικονομική Λογιστική

Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά
Συγγράμματα και Βοηθήματα
www.kallipos.gr

Χρηματοοικονομική Λογιστική

Συγγραφή

Ελένη Τουρνά
PhD, MBA, MSc

Κριτικός αναγνώστης

Σοφία Ασωνίτου
PhD, MBA, MSc

Συντελεστές έκδοσης

Γλωσσική Επιμέλεια: Θεοφίλη Σμπρίνη
Τεχνική Επεξεργασία: Κωνσταντίνος Κουκουλέτσος

ISBN:

978-960-603-186-1

Copyright © ΣΕΑΒ, 2015

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 3.0. Για να δείτε ένα αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/gr/>

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

Ηρώων Πολυτεχνείου 9, 15780 Ζωγράφου

www.kallipos.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1 Οικονομικό Περιβάλλον της Λογιστικής.....	1
1.1. Ορισμός.....	1
1.2. Έννοια της Επιχείρησης	2
1.3. Λειτουργία της επιχείρησης	2
1.4. Διάκριση των επιχειρήσεων	4
1.5. Τύποι εταιρειών στη χώρα μας	7
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	10
Ερωτήσεις	10
Κεφάλαιο 2 Εισαγωγή στις Έννοιες της Λογιστικής.....	11
2.1. Έννοια και ορισμός της Λογιστικής	11
2.2. Σκοποί της Λογιστικής	12
2.3. Οργάνωση της λογιστικής εργασίας στην επιχείρηση	12
2.4. Διακρίσεις της Λογιστικής	12
2.5. Η Λογιστική και η σχέση της με τις άλλες λειτουργίες της επιχείρησης.....	14
2.6. Ποιοι και γιατί χρησιμοποιούν τις πληροφορίες της Λογιστικής.....	15
2.7. Το Λογιστικό Επάγγελμα στην Ελλάδα	16
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	21
Ερωτήσεις	21
Κεφάλαιο 3 Θεωρητικό και Νομικό Πλαίσιο της Λογιστικής.....	22
3.1. Γενικά.....	22
3.2. Λογιστικές μέθοδοι.....	22
3.3. Κατηγοριοποίηση των οικονομικών μονάδων σε οντότητες	23
3.4. Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις οντοτήτων.....	23
3.5. Λογιστικά Αρχεία οντοτήτων	24
3.6. Υποχρεωτικά στοιχεία οντοτήτων	25
3.7. Ενημέρωση και Διαφύλαξη Βιβλίων και Στοιχείων	27
3.8. Διεθνείς λογιστικές παραδοχές και αρχές τήρησης των λογιστικών βιβλίων	27
3.9. Ελληνικά νομοθετήματα που διέπουν την εφαρμογή των αρχών και κανόνων της Λογιστικής στις ελληνικές επιχειρήσεις	33
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	34
Ερωτήσεις	35
Κεφάλαιο 4 Οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Επιχειρήσεων.....	36
4.1. Γενικά.....	36
4.2. Πλαίσιο κατάρτισης και παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.....	37
4.3. Κατάσταση Ισολογισμού Τέλους Χρήσεως.....	38
4.4. Κατάσταση Αποτελεσμάτων	43
4.5. Κατάσταση Χρηματοροών	46
4.6. Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	48
4.7. Προσάρτημα	50
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	54
Ερωτήσεις	54
Κεφάλαιο 5 Οικονομική Κατάσταση Οντοτήτων	55
5.1. Ανάλυση της έννοιας της Οικονομικής Κατάστασης της οντότητας.....	55
5.2. Απογραφή.....	55

5.3. Ισολογισμός Έννοια – Ορισμός.....	57
5.4. Είδη ισολογισμού	58
5.5. Ενεργητικό (Assets).....	58
5.6. Πραγματικό Παθητικό (Liabilities).....	61
5.7. Καθαρή περιουσία ή Ίδια κεφάλαια (Owner's Equity).....	63
5.8. Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού και Παθητικού.....	63
5.9. Λογαριασμοί τάξεως.....	64
5.10. Υποδείγματα Ισολογισμών	64
5.11. Ο Ισολογισμός ως Λογιστική Εξίσωση.....	67
5.12. Αρχές που διέπουν την κατάρτιση του ισολογισμού σύμφωνα με τον νόμο 2.190/20	69
5.13. Προβλήματα στην παρουσίαση του ισολογισμού	71
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	72
Ερωτήσεις	73
Ασκήσεις	73
Κεφάλαιο 6 Οι Λογαριασμοί, μια λεπτομερής παρουσίασή τους	77
6.1. Έννοια και μορφή του λογαριασμού	77
6.2. Λογιστικές τεχνικές κατά την τήρηση των λογαριασμών.....	79
6.3. Διάκριση των λογαριασμών σε κατηγορίες	82
6.4. Αρχές λειτουργίας των χρεοπιστώσεων των λογαριασμών με βάση τη διπλογραφική μέθοδο	89
6.5. Σχέση ισολογισμού και λογαριασμών.....	92
6.6. Περιληπτική παρουσίαση κανόνων και πινάκων της χρεοπίστωσης των λογαριασμών	92
6.7. Παράλληλη λειτουργία περιληπτικών και αναλυτικών λογαριασμών	97
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	103
Ερωτήσεις	103
Ασκήσεις	104
Κεφάλαιο 7 Καταχώρηση Συναλλαγών στα Λογιστικά Βιβλία	109
7.1. Περιληπτική παρουσίαση της διαδικασίας καταχώρησης των συναλλαγών στα βιβλία της επιχείρησης.....	109
7.2. Ημερολόγιο.....	110
7.3. Καθολικά.....	112
7.4. Ισοζύγιο.....	113
7.5. Μία πρώτη προσέγγιση της λογιστικής εργασίας.....	115
7.6. Λογιστικά Σφάλματα.....	124
7.7. Διόρθωση Λογιστικών Σφαλμάτων	126
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	130
Ερωτήσεις	130
Ασκήσεις	131
Κεφάλαιο 8 ΕΓΛΣ και Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα	133
8.1. Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ)	133
8.2. Ομάδα 1η - Πάγιο Ενεργητικό	135
8.3. Ομάδα 2η - Αποθέματα	141
8.4. Ομάδα 3η - Απαιτήσεις και διαθέσιμα.....	145
8.5. Ομάδα 4η - Καθαρή θέση - Προβλέψεις- Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	152
8.6. Ομάδα 5η - Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	157
8.7. Ομάδα 6η – Οργανικά έξοδα κατ' είδος.....	162
8.8. Ομάδα 7η – Οργανικά Έσοδα κατ' είδος.....	166
8.9. Ομάδα 8η - Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων	169
8.10 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.....	176
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	180

Ερωτήσεις	180
Ασκήσεις	182
Κεφάλαιο 9 Αποτίμηση Αποθεμάτων	184
9.1. Γενικά.....	184
9.2. Χειρισμός των σχετικών λογαριασμών με τα εμπορεύματα στο τέλος της χρήσης, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ. 185	
9.3. Μικτό κέρδος και κόστος πωληθέντων	188
9.4. Η παρακολούθηση των αποθεμάτων με το σύστημα της περιοδικής και διαρκούς Απογραφής.....	190
9.5. Αποτίμηση αποθεμάτων τέλους χρήσης.....	191
9.6. Μέθοδοι υπολογισμού της τιμής κτήσης των αποθεμάτων	191
9.7. Κριτήρια για την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου αποτίμησης από την επιχείρηση.....	195
9.8. Οι βασικές Λογιστικές Αρχές της αποτίμησης.....	196
9.9. Οι επιπτώσεις από τα λάθη κατά την αποτίμηση των αποθεμάτων	197
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	198
Ερωτήσεις	198
Ασκήσεις	199
Κεφάλαιο 10 Λογιστικές Εγγραφές Τέλους Χρήσης.....	201
10.1. Γενικά.....	201
10.2. Εγγραφές προσαρμογής για την τακτοποίηση των εξόδων.....	201
10.3. Εγγραφές προσαρμογής για την τακτοποίηση των εσόδων	202
10.4. Εγγραφές προσαρμογής για την τακτοποίηση λοιπών λογαριασμών.....	203
10.5. Διενέργεια αποσβέσεων.....	204
10.6. Διενέργεια προβλέψεων	215
10.7. Σύνταξη Β΄ προσωρινού Ισοζυγίου.....	216
10.8. Συγκέντρωση οργανικών εξόδων - εσόδων στη Γενική Εκμετάλλευση	217
10.9. Προσδιορισμός μικτών αποτελεσμάτων.....	218
10.10. Προσδιορισμός τελικού Αποτελέσματος Χρήσης	219
10.11. Σύνταξη Οριστικού Ισοζυγίου.....	222
10.12. Κατάρτιση Ισολογισμού τέλους χρήσης και κατάστασης λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως.....	223
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	225
Ερωτήσεις	225
Ασκήσεις	226
Κεφάλαιο 11 Ο Λογιστικός Κύκλος, μια Πλήρης Παρουσίασή του	229
11.1. Γενικά.....	229
11.2. Ο Λογιστικός Κύκλος.....	229
11.3. Λογιστικές εργασίες πριν και κατά την έναρξη της χρήσης.....	230
11.4. Λογιστικές εργασίες κατά τη διάρκεια της χρήσης.....	230
11.5. Λογιστικές εργασίες κατά τη λήξη της χρήσης.....	231
11.6. Γενικό παράδειγμα της όλης λογιστικής εργασίας, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, κατά την διάρκεια ενός λογιστικού κύκλου	232
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	256
Ερωτήσεις	257
Ασκήσεις	257
Κεφάλαιο 12 Οι Λογαριασμοί Τάξεως	259
12.1. Περιεχόμενο και λειτουργία των λογαριασμών τάξεως	259
12.2. Λογαριασμοί τάξεως αλλότριων περιουσιακών στοιχείων	260
12.3. Λογαριασμοί τάξεως εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών	262
12.4. Λογαριασμοί τάξεως απαιτήσεων και υποχρεώσεων από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις	266

12.5. Διάφοροι λογαριασμοί τάξεως χρεωστικοί και πιστωτικοί	268
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	269
Ασκήσεις	269
Κεφάλαιο 13 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	270
13.1. Γενικά	270
13.2. Θεσμικά όργανα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων	271
13.3. Η Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα	271
13.5. Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης	285
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	289
Ερωτήσεις	289
Κεφάλαιο 14 Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων -Λήψη Αποφάσεων	290
14.1. Οι λογιστικές πληροφορίες ως οδηγός στη διαδικασία λήψης αποφάσεων	290
14.2. Γενικά για τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις	291
14.3. Τα βασικά της Ανάλυσης των Οικονομικών Καταστάσεων.....	293
14.4. Το σχετικό μέγεθος των αναλυομένων επιχειρήσεων	296
14.5. Η ποικιλία των Οικονομικών καταστάσεων στους κλάδους των επιχειρήσεων.....	297
14.6. Συμπληρωματικές Πληροφορίες	297
14.7. Οι χρήστες των Οικονομικών Καταστάσεων και οι σκοποί που επιδιώκουν με την ανάλυση.....	298
14.8. Αριθμοδείκτες (Ratios)	299
Βιβλιογραφία κεφαλαίου	311
Ερωτήσεις	312
Ορολογία Ελληνική και Αγγλική	313

Συντομεύσεις – Ακρωνύμια

FIFO	First in First out
LIFO	Last in First out
A/A	Αύξων Αριθμός
ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΚ	Αναλυτικό Καθολικό
ΑΧ	Αποτελέσματα Χρήσης
ΓΕ	Γενική Εκμετάλλευση
ΓΚ	Γενικό Καθολικό
ΔΔ	Διοικητικό Δικαστήριο
ΔΛΠ	Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα
ΔΟΥ	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΔΠΧΠ	Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης
Ε	Ενεργητικό
ΕΓΛΣ	Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛΠ	Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
ΕΠ	Ένταλμα Πληρωμής
ΕΠΕ	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΣ	Εποπτικό Συμβούλιο
ΕΣΥΛ	Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής
ΕΤΕ	ΕΤΕ Εθνική Τράπεζα Ελλάδος
ΙΕΚ	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΙΚΑ	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κ.Π.	Καθαρή Περιουσία
ΚΒΣ	Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
ΚΦΑΣ	Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης
Κωδ. Αριθμός	Κωδικός Αριθμός
ΜΕΔ	Μόνιμη Επιτροπή Διεργητικών
ΝΠΔΔ	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
ΞΝ	Ξένο Νόμισμα
ΟΓΑ	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
ΟΕ	Ομόρρυθμη Εταιρεία
ΟΕΕ	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Π	Παθητικό
Π.Π	Πραγματικό Παθητικό
ΠΟΛ	Πανελλήνια Ομοσπονδία Λογιστών
ΠΤ	Πιστωτικό Τιμολόγιο
ΠΤ	Πιστωτικό Τιμολόγιο
ΣΑΚ	Σελίδα Αναλυτικών Καθολικών
ΣΓΚ	Σελίδα Γενικού Καθολικού
ΣΟΕΛ	Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών
ΣΟΛ	Σώμα Ορκωτών Λογιστών
ΣΠ	Σύνολο Πίστωσης
ΣΧ	Σύνολο Χρέωσης
ΦΜ	Φύλλο Μερισμού
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
ΦΤΜ	Φορολογικές Ταμειακές Μηχανές

Κεφάλαιο 1

Οικονομικό Περιβάλλον της Λογιστικής

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα βασικά στοιχεία των οικονομικών μονάδων και συγκεκριμένα της Επιχείρησης, στην οποία βρίσκεται εφαρμογή η Λογιστική. Αρχικά θα αναλυθεί η έννοια της Επιχείρησης και θα παρουσιαστούν οι κύριες και οι βοηθητικές λειτουργίες της. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί η διάκριση των επιχειρήσεων και οι κυριότερες νομικές μορφές αυτών.

Προαπαιτούμενη γνώση

Βασικές γνώσεις οικονομικής θεωρίας

1.1. Ορισμός

Ως οικονομική μονάδα ή οικονομικό οργανισμό εννοούμε συγκεκριμένους συνδυασμούς των συντελεστών της παραγωγής (φύση, εργασία, κεφάλαιο), με τους οποίους επιτυγχάνεται άμεσα ή έμμεσα η ικανοποίηση των αναγκών του ανθρώπου για διάφορα αγαθά.

Ο κατά περίπτωση συγκεκριμένος συνδυασμός των συντελεστών παραγωγής, με βάση την «**Οικονομική Αρχή**», αποτελεί και την «**Περιοσσία**» του οικονομικού οργανισμού, η επιτυχημένη χρήση της οποίας οδηγεί και στην ανάλογη επίτευξη των σκοπών του συγκεκριμένου οικονομικού οργανισμού. Οικονομική αρχή ή οικονομικό αξίωμα είναι κάθε ανθρώπινη δράση που διέπεται από την έμφυτη ροπή του ανθρώπου να επιδιώκει πάντοτε, είτε από ένστικτο είτε με βάση λογικές ενέργειες, να επιτυγχάνει το μεγαλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με τη μικρότερη θυσία.

Αντικείμενο κάθε οικονομικού οργανισμού είναι η παραγωγή και διάθεση οικονομικών αγαθών που υπάρχουν στη φύση και χρειάζεται προσπάθεια για την παραγωγή και διάθεσή τους στην αγορά (Γιαλέρης, Λαζάνης, Τέντες, Τζήρος, & Χατζηανδρέου, 2014). Στην προσπάθεια αυτή των οικονομικών οργανισμών καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει η επιτυχημένη ή όχι εφαρμογή της οικονομικής αρχής. Η οικονομική αρχή εμφανίζεται υπό μία γενική μορφή και δύο μερικότερες παραλλαγές:

Γενική περίπτωση

Όταν με τη μικρότερη προσπάθεια επιδιώκεται η πραγματοποίηση του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος, π.χ. επιχειρηματίας που επιδιώκει με το μικρότερο κεφάλαιο ή προσωπικό ή αποθέματα, και έξοδα να επιτύχει το μεγαλύτερο κερδοφόρο κύκλο εργασιών και κατά συνέπεια κέρδος.

Πρώτη μερική παραλλαγή

Όταν εκ των προτέρων είναι καθορισμένοι οι συντελεστές παραγωγής (φύση–εργασία–κεφάλαιο) και επιδιώκεται το μεγαλύτερο δυνατό αποτέλεσμα π.χ. κέντρο υγείας που διαθέτει συγκεκριμένο εξοπλισμό προσπαθεί να προσφέρει την καλύτερη δυνατή περίθαλψη στους ασθενείς του. Στην παραπάνω παραλλαγή οι συντελεστές παραγωγής αποτελούν το **σταθερό** στοιχείο, το αποτέλεσμα όμως είναι **μεταβλητό**. Στην περίπτωση αυτή ο καθοριστικός παράγοντας είναι η ονομαζόμενη **παραγωγικότητα** της οικονομικής μονάδας.

Δεύτερη μερική παραλλαγή

Εδώ είναι εκ των προτέρων καθορισμένο το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Στην παραλλαγή αυτή, καταβάλλεται προσπάθεια για μεγαλύτερη δυνατή μείωση των θυσιών (ύλες, εργασία, έξοδα κ.ά.) π.χ. η κατασκευή οικίας, με βάση καθορισμένο σχέδιο, με τη μικρότερη δυνατή δαπάνη.

Στη δεύτερη αυτή παραλλαγή έχουμε σταθερό στοιχείο το αποτέλεσμα και μεταβλητό τους συντελεστές παραγωγής. Στην περίπτωση αυτή επικρατεί η αρχή της οικονομικότητας (αποτελεσματικότητας) των δαπανών.

Ιδιαίτερη σημασία, και συγκεκριμένα όταν πρόκειται για επιχειρηματική δραστηριότητα, έχει η περίπτωση κατά την οποία κανένα από τα δύο σκέλη της αποτελεσματικότητας (θυσίες, αποτελέσματα) δεν είναι σταθερό, αλλά και τα δύο είναι μεταβλητά (Mankiw–Taylor, 2010). Είναι προφανές ότι στην περίπτωση αυτή επιδιώκεται η ονομαζόμενη αριστοποίηση (optimisation), δηλ. η καλύτερη δυνατή αριθμητική σχέση μεταξύ αποτελέσματος και παραγωγικών συντελεστών (**αποτέλεσμα / μέσα**).

1.2. Έννοια της Επιχείρησης

Μια μεγάλη κατηγορία των οικονομικών οργανισμών αποτελούν οι επιχειρήσεις. **Επιχείρηση** είναι ένας αυτοτελής οικονομικός οργανισμός ο οποίος διαθέτει δική του περιουσία (φύση, εργασία, κεφάλαιο) και, εφαρμόζοντας την Οικονομική αρχή, παράγει ή προμηθεύεται αγαθά και υπηρεσίες και τα πουλάει σ' αυτούς που τα έχουν ανάγκη, με αντικειμενικό σκοπό τη μεγιστοποίηση του κέρδους της, το οποίο θα περιέλθει τελικά στην ατομική περιουσία του φορέα της που λέγεται επιχειρηματίας.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης είναι:

1. Έχει ανεξάρτητη οικονομική, οργανωτική, διοικητική, νομική και λογιστική οντότητα.
2. Έχει δική της περιουσία (φύση, εργασία, κεφάλαιο), σαφώς ξεχωριστή από την περιουσία του φορέα της (επιχειρηματία).
3. Προμηθεύεται ή παράγει αγαθά και υπηρεσίες τα οποία και διαθέτει στην ελεύθερη αγορά.
4. Αποβλέπει πάντοτε στη μεγιστοποίηση του κέρδους της επιχείρησης, το οποίο τελικά θα αποτελέσει περιουσία του φορέα της (επιχειρηματία).

1.3. Λειτουργία της επιχείρησης

Προκειμένου μια οποιαδήποτε επιχείρηση να υλοποιήσει τον αντικειμενικό της στόχο, που είναι η μεγιστοποίηση του προσδοκώμενου κέρδους της, οργανώνει κατάλληλα την επιχειρηματική της δραστηριότητα.

Αυτή την οργάνωση της επιχείρησης μπορούμε να τη χωρίσουμε σε διάφορες λειτουργίες που όλες μαζί συνθέτουν την **αλυσίδα αξίας** (value chain) της επιχείρησης (Porter, 1985).

1.3.1. Οι βασικές λειτουργίες της επιχείρησης

Σύμφωνα με τον Porter (1985), οι βασικές λειτουργίες της επιχείρησης είναι:

1. Λειτουργία διαχείρισης αποθεμάτων–αγορών (inbound logistics)

Η λειτουργία αυτή περιλαμβάνει τις απαραίτητες δραστηριότητες της επιχείρησης, για να διατηρούνται τα αποθέματα των πρώτων υλών στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα, ώστε το κόστος φύλαξης και συντήρησής τους να είναι το μικρότερο δυνατό, και θα έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση των κεφαλαίων που επενδύονται σε πρώτες ύλες, γεγονός που θα επιτρέπει την επένδυσή τους σε περισσότερο κερδοφόρες δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει παράλληλα να εξασφαλίζουν τη συνεχή και κανονική λειτουργία της παραγωγής της επιχείρησης με την προμήθειά της σε πρώτες ύλες.

2. Λειτουργία παραγωγής (operations)

Στη λειτουργία αυτή περιλαμβάνονται όλες οι δραστηριότητες που οδηγούν στην παραγωγή ποιοτικά διαφοροποιημένων προϊόντων με χαμηλότερο κόστος σε σύγκριση με τις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, γεγονός το οποίο συμβάλλει στην κατάκτηση μεγαλύτερου μεριδίου της αγοράς.

3. Λειτουργία διαχείρισης έτοιμων προϊόντων προς πώληση (outbound logistics)

Η λειτουργία αυτή περιλαμβάνει εκείνες τις δραστηριότητες της επιχείρησης που απαιτούνται, ώστε οι ποσότητες έτοιμων αδιάθετων προϊόντων να παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα. Μια τέτοια διαχείριση έχει ως συνέπεια το μικρότερο κόστος φύλαξης και συντήρησης, αλλά και την αποφυγή άσκοπης επένδυσης κεφαλαίων σε έτοιμα προϊόντα, των οποίων η διάθεση δεν θα είναι σύντομη. Θα πρέπει όμως να υπάρχει πάντοτε μια **ποσότητα ασφαλείας**, η οποία θα επιτρέπει την άμεση ικανοποίηση όχι μόνο δεδομένων παραγγελιών πελατών, αλλά και πιθανών νέων.

4. Λειτουργία marketing και πωλήσεων (marketing and sales)

Είναι μία από τις πλέον βασικές λειτουργίες κάθε επιχείρησης, ιδιαίτερα μιας εμπορικής, και περιλαμβάνει δραστηριότητες που αποβλέπουν στη βελτίωση της εικόνας της και την ανάλογη προβολή της στην αγορά.

Η ίδια λειτουργία αποβλέπει, με την πρόσληψη του κατάλληλου προσωπικού πωλήσεων, όχι μόνο στην αύξηση των πωλήσεών της, αλλά και στη διεύρυνση σε νέες αγορές, διευρύνοντας έτσι τον κύκλο των εργασιών της, ενώ ταυτόχρονα εξασφαλίζει και τη μακρόχρονη βιωσιμότητά της.

5. Λειτουργία προσφοράς υπηρεσιών μετά την πώληση (after-sales service)

Οι λειτουργίες της επιχείρησης δεν εξαντλούνται με τις πωλήσεις των προϊόντων της, αλλά συνεχίζονται με τη λειτουργία της παροχής υπηρεσιών στους πελάτες μετά την πώληση (service), που περιλαμβάνει τις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Εκπαίδευση των πελατών στη σωστή χρήση των προϊόντων που αγόρασαν.
2. Αντικατάσταση μέρους ή και ολόκληρου του προϊόντος, σε περίπτωση μη καλής λειτουργίας και ακαιολόγητης φθοράς του.
3. Πλήρης κάλυψη των αναγκών των πελατών σχετικά με το προϊόν, συνοδευόμενη με υψηλής ποιότητας παροχή υπηρεσιών.

1.3.2. Οι βοηθητικές λειτουργίες της επιχείρησης

Οι βοηθητικές λειτουργίες της επιχείρησης, σύμφωνα με τον Porter (1985), διακρίνονται σε:

1. Λειτουργία Γενικής Διοίκησης (Firm Infrastructure)

Αυτή περιλαμβάνει δραστηριότητες για τη Γενική Διοίκηση της επιχείρησης, τη νομική και λογιστική της υποστήριξη, και φροντίζει γενικά για την απρόσκοπτη διεξαγωγή όλων των βασικών λειτουργιών της.

2. Λειτουργία Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού (Human Resource Management)

Στη λειτουργία αυτή υπάγονται όλες οι δραστηριότητες, οι σχετικές με την επιλογή του πλέον κατάλληλου και ικανού προσωπικού και τη σωστή διοίκηση του αλλά και τη συνεχή εκπαίδευσή του, ώστε να αποδίδει το μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα κατά την άσκηση των επαγγελματικών του καθηκόντων.

Ιδιαίτερα σήμερα η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού κάθε επιχείρησης αποτελεί τη βάση για την παραπέρα ανάπτυξη και προαγωγή της. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο και είναι αποδεκτό από κάθε οικονομικό οργανισμό ότι ο άνθρωπος παράγων είναι ο κύριος συντελεστής για την πραγματοποίηση των στόχων κάθε επιχείρησης και ιδιαίτερα του κυρίαρχου στόχου, που είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους.

3. Λειτουργία Τεχνολογίας και Ανάπτυξης (Technology Development)

Κάθε επιχείρηση, για να επιβιώνει και να έχει ανοδική πορεία, πρέπει να μπορεί να αντεπεξέρχεται ικανοποιητικά στη μάχη της ανταγωνιστικότητας. Στη μάχη αυτή, που για κάθε επιχείρηση είναι συνεχής, τα μέσα που οδηγούν στη νίκη είναι γνωστά και χρησιμοποιούνται απ' όλους.

Τι είναι όμως εκείνο που συντελεί, ώστε η μία επιχείρηση να πραγματοποιεί τους στόχους της, ενώ κάποια άλλη όχι; Ο στρατηγικός στόχος είναι συνήθως ο ίδιος, δηλαδή η επίτευξη του μέγιστου δυνατού κέρδους. Είναι γνωστό όμως ότι, για να επιτευχθεί ο στρατηγικός στόχος, πρέπει να γίνουν οι καλύτερες δυνατές στρατηγικές κινήσεις. Τις κινήσεις αυτές τις αποφασίζει η Διοίκηση κάθε επιχείρησης. Όσο πιο σωστές και σύγχρονες είναι αυτές τόσο και μεγαλύτερες οι πιθανότητες επιτυχίας των αντικειμενικών της στόχων.

Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο παρελθόν, έχουμε ένα περιβάλλον επιχειρήσεων που συνεχώς μεταβάλλεται με ταχύτατους ρυθμούς. Ο λόγος αυτός επιβάλλει τη μεγαλύτερη δυνατή προσαρμοστικότητα στα νέα δεδομένα.

Πώς μια τέτοια προσαρμογή θα καταστεί δυνατή; Η εφαρμογή της Οικονομικής Αρχής δείχνει το δρόμο:

- Συμπίεση του κόστους.
- Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων.
- Ενεργοποίηση στο μέγιστο βαθμό του σωστού Marketing των προϊόντων.
- Γρήγορη και σωστή εξυπηρέτηση της πελατείας και ό,τι άλλο θεωρείται αναγκαίο.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, επιβάλλεται συνεχής έρευνα όλων των οικονομικών παραγόντων της επιχείρησης, που οδηγεί η χρήση και εκμετάλλευση κάθε νέας τεχνολογίας, με αποτέλεσμα την παραγωγή περισσότερων αλλά και ποιοτικά καλύτερων προϊόντων, γεγονός που συμβάλλει τα μέγιστα στην άνοδο της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της επιχείρησης.

Συνεπώς, προκύπτει ότι στη Λειτουργία Τεχνολογίας και Ανάπτυξης υπάγονται όλες εκείνες οι δραστηριότητες που οδηγούν σε **καινοτόμες** αλλαγές, με ανάλογη ευνοϊκή επίδραση στην παραγωγικότητα της επιχείρησης.

4. Λειτουργία προμήθειας Πρώτων και Βοηθητικών υλών (Procurement)

Οι τομείς ανάπτυξης των δραστηριοτήτων αυτών που υπάγονται σ' αυτή τη λειτουργία είναι οι εξής:

- α) Η έρευνα της αγοράς για την προμήθεια καλής ποιότητας αλλά και χαμηλής τιμής πρώτων υλών, που οδηγεί στη μείωση του κόστους με αντίστοιχη αύξηση του κέρδους της επιχείρησης.
- β) Η επαφή με τους προμηθευτές να είναι συνεχής, ώστε να είναι η επιχείρηση ενήμερη κάθε στιγμή για την κατάσταση που υπάρχει στο συγκεκριμένο χώρο, κάνοντας κάθε φορά τις πλέον συμφέρουσες για την επιχείρηση κινήσεις.

1.4. Διάκριση των επιχειρήσεων

Για τη διάκριση των επιχειρήσεων σε κατηγορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν πολλά και διαφορετικά κριτήρια. Τα πιο συνηθισμένα κριτήρια είναι:

- A) Το **αντικείμενο** της παραγωγικής τους δραστηριότητας.
- B) Το **μέγεθος** της επιχείρησης.
- Γ) Η **περιουσιακή** τους διάρθρωση.
- Δ) Η **ιδιότητα** του φορέα της.

Με βάση το **A' κριτήριο** δηλαδή το αντικείμενο απασχόλησης οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε:

1. Οικονομικές μονάδες (επιχειρήσεις) πρωτογενούς (ή αρχικής) παραγωγής

Αντικείμενο απασχόλησής τους είναι η απόσπαση από τη φύση πρώτων υλών ή αγαθών, άμεσης ή όχι κατανάλωσης, όπως: η εξόρυξη μεταλλευμάτων, η γεωργία-δασοκομία, η αλιεία, το κунήγι-η κτηνοτροφία, η μελισσοκομία κ.ά.

Τα περισσότερα απ' αυτά τα προϊόντα χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη από τις επιχειρήσεις δευτερογενούς παραγωγής ή καταναλώνονται στη φυσική τους κατάσταση, δηλαδή χωρίς καμία επεξεργασία.

2. Οικονομικές μονάδες δευτερογενούς παραγωγής (ή μεταποίησης)

Αντικείμενο αυτών των επιχειρήσεων είναι η μετατροπή, μεταποίηση ή εξευγενισμός των φυσικών υλών (με τη βοήθεια τεχνικών γνώσεων και μέσων, έτσι ώστε τελικά να γίνουν κατάλληλες για χρήση ή ανάλωση).

Αυτές οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε βιομηχανικές και βιοτεχνικές (χειροτεχνία-οικοτεχνία). Η διάκρισή τους αυτή εξαρτάται από τον πάγιο εξοπλισμό τους, από το ανθρώπινο δυναμικό τους και το βαθμό πολυπλοκότητας της παραγωγικής τους διαδικασίας. Πρέπει να συμπληρωθεί εδώ ότι υπάρχουν πολλές υποδιαίρεσεις αυτών των οικονομικών μονάδων.

3. Οικονομικές μονάδες της τριτογενούς παραγωγής

Την κατηγορία αυτή τη χαρακτηρίζει η ανομοιογένεια. Σ' αυτήν υπάγονται όλες οι υπόλοιπες μονάδες, που έχουν ως αντικείμενο:

1. Την **κυκλοφορία** και τη **διάθεση** των αγαθών στον κατάλληλο χρόνο.
2. Την **εξυπηρέτηση** του μηχανισμού της οικονομίας.
3. Την **παροχή** όλων των ειδών προσωπικών υπηρεσιών.

Σ' αυτές κατά συνέπεια υπάγονται: οι μεταφορικές επιχειρήσεις, το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο, χονδρικό και λιανικό εμπόριο, τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα και πάρα πολλές άλλες κατηγορίες.

Αυτές είναι οι τρεις γενικές κατηγορίες στις οποίες υπάγονται οι διάφοροι οικονομικοί οργανισμοί. Σκόπιμο είναι να επισημανθεί ότι η κατανομή των επιχειρήσεων στις τρεις αυτές κατηγορίες είναι άνιση και είναι αντίστροφης σημασίας προς την πραγματική τους συμβολή στην παραγωγή του πλούτου.

Οι επιχειρήσεις που υπάγονται στον τριτογενή τομέα είναι και πολλών άλλων κατηγοριών, οι οποίες παρουσιάζουν πολλές ιδιομορφίες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη πολλών διαφορετικών κλάδων της Λογιστικής, και τούτο για να είναι δυνατή η λογιστική παρακολούθηση κάθε επιχείρησης.

Με βάση το **Β' κριτήριο**, που είναι το μέγεθος, οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε:

1. μικρές,
2. μεσαίες,
3. μεγάλες.

Για την ένταξη μιας επιχείρησης σε μία από τις κατηγορίες αυτές, χρησιμοποιείται η **4η κατευθυντήρια οδηγία της ΕΕ**, που ορίζει ότι θα πρέπει να πληρούνται δύο από τα τρία παρακάτω κριτήρια:

- Αριθμός απασχολούμενων ατόμων (κατά μέσο όρο ετησίως).
- Ετήσιος κύκλος εργασιών (Ακαθάριστη αξία πωλήσεων).
- Αξία Παγίων Στοιχείων στον ισολογισμό της επιχείρησης.

Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ καθορίζει νομοθετικά το ύψος αυτών των κριτηρίων. Με το Π.Δ. 325/94 ορίζεται αυτό το ύψος για τις μεγάλες επιχειρήσεις ως εξής:

- Απασχολούμενα άτομα 50.
- Ετήσιος κύκλος εργασιών (τζίρος) 3.000.000€.
- Αξία Παγίων Στοιχείων 1.500.000€.

Με βάση το **Γ' κριτήριο**, που είναι η **περιουσιακή της διάρθρωση** οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε:

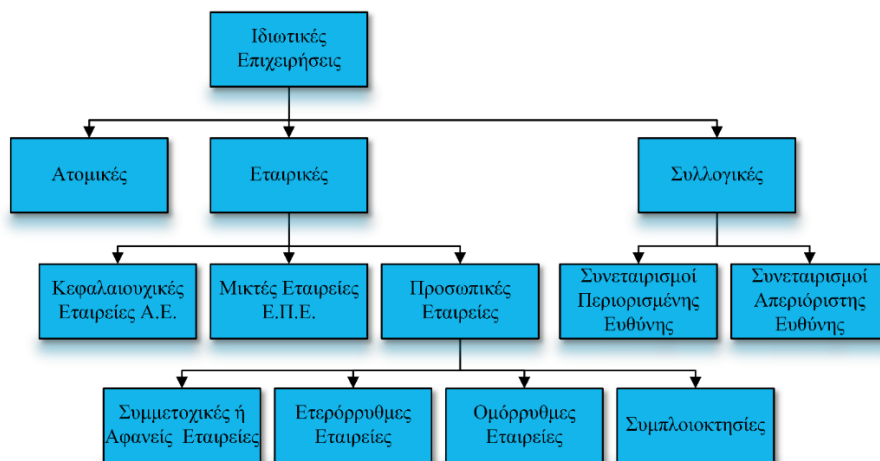
1) Επιχειρήσεις στις οποίες υπερτερούν τα Πάγια Στοιχεία έναντι των Κυκλοφοριακών, όπως αυτά απεικονίζονται στον ισολογισμό τους. Οι επιχειρήσεις αυτές είναι συνήθως δευτερογενούς παραγωγής και κυρίως βιομηχανικές. Αυτές, προκειμένου να φέρουν σε πέρας την παραγωγική τους διαδικασία με επιτυχία, έχουν κάνει μεγάλες επενδύσεις σε πάγια στοιχεία, όπως οικοπέδα, κτίρια, εγκαταστάσεις, μηχανολογικό εξοπλισμό, αυτοκίνητα, έπιπλα κ.λπ.

2) Επιχειρήσεις στις οποίες υπερτερούν τα Κυκλοφοριακά στοιχεία έναντι των Παγίων, όπως αυτά απεικονίζονται στον ισολογισμό τους. Οι περισσότερες απ' αυτές ανήκουν στο Τριτογενή Τομέα. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι εμπορικές επιχειρήσεις καθώς και πολλές άλλες.

Με βάση το **Δ' κριτήριο**, που είναι η **ιδιότητα** του φορέα τους καθώς και η **νομική** μορφή τους, οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε:

- 1) Ιδιωτικές Επιχειρήσεις,
- 2) Δημόσιες Επιχειρήσεις,
- 3) Μικτές Επιχειρήσεις.

Στο παρακάτω σχήμα εμφανίζονται οι κατηγορίες των **Ιδιωτικών Επιχειρήσεων**.

Σχήμα 1.1 Διάκριση Ιδιωτικών Επιχειρήσεων.

Οι Ιδιωτικές Επιχειρήσεις διακρίνονται σε Ατομικές, Εταιρικές και Συλλογικές. Στις ατομικές επιχειρήσεις ο φορέας-επιχειρηματίας είναι ένα πρόσωπο και σκοπός των ατομικών επιχειρήσεων είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους. Στις εταιρικές επιχειρήσεις οι φορείς-επιχειρηματίες είναι τουλάχιστον δύο ή περισσότερα πρόσωπα και σκοπός αυτών είναι επίσης η μεγιστοποίηση του κέρδους. Στις **συλλογικές επιχειρήσεις** οι φορείς-μέλη είναι τουλάχιστον δύο ή περισσότερα πρόσωπα και σκοπός αυτών είναι η οικονομική ευημερία των μελών τους.

Οι εταιρικές επιχειρήσεις διακρίνονται σε **προσωπικές, μικτές και κεφαλαιουχικές** εταιρείες (Παπαδρόσου-Αρχανιωτάκη, 2014). Το καθοριστικό στοιχείο για αυτή τη διάκριση είναι το κατά πόσο κυριαρχεί το προσωπικό στοιχείο ή οι εισφορές των εταίρων.

Στις **προσωπικές εταιρείες** (ΟΕ-ΕΕ-αφανής) το πρόσωπο κάθε συγκεκριμένου εταίρου είναι ουσιώδες στοιχείο για τη λειτουργία της εταιρείας. Ο εταιρικός σκοπός δεν επιτυγχάνεται μόνο με τη συγκέντρωση κεφαλαίων, αλλά και με τη διαρκή σύμπραξη όλων των εταίρων.

Ο αριθμός των εταίρων στις προσωπικές εταιρείες είναι συνήθως μικρός και μεταξύ τους υπάρχει πολλές φορές το συγγενικό ή φιλικό στοιχείο. Στις προσωπικές εταιρείες η προσωπικότητα των εταίρων πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη, τόσο κατά τη σύσταση της εταιρείας όσο και στη συγκρότηση της Διοίκησης και την οργάνωση της λειτουργίας της.

Ως προς τα εταιρικά δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εταίρων ισχύει η αρχή της ισότητας, που σημαίνει ότι όλοι οι εταίροι έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις, ανεξάρτητα από το ύψος της εισφοράς τους. Η καλή σχέση συνεργασίας και εμπιστοσύνης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την καλή αποδοτική λειτουργία της εταιρείας.

Στις **μικτές εταιρείες** (ΕΠΕ) το προσωπικό στοιχείο των εταίρων λειτουργεί παράλληλα με τις εισφορές τους, με αντικειμενικό σκοπό τη μεγαλύτερη δυνατή επιτυχία των σκοπών της εταιρείας.

Τέλος, οι **κεφαλαιουχικές εταιρείες**, οι οποίες, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους, ονομάζονται **Ανώνυμες Εταιρείες** (ΑΕ), σε αντίθεση με τις προσωπικές έχουν ως ουσιώδες στοιχείο για την ίδρυσή τους τη συγκέντρωση κεφαλαίων (Παπαδρόσου – Αρχανιωτάκη, 2014). Το πρόσωπο των εταίρων είναι αδιάφορο για την υπόσταση της εταιρείας, για τον λόγο αυτόν η μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας είναι ελεύθερη και η προσωπική κατάσταση (θάνατος, πτώχευση, απαγόρευση) των εταίρων δεν επηρεάζει καθόλου την εταιρεία. Οι εταίροι δεν έχουν ούτε δικαίωμα αλλά ούτε και υποχρέωση για εταιρική συνεργασία. Η διοίκηση της εταιρείας αποτελεί μέλημα ειδικών οργάνων, που έχουν την ευθύνη της διοίκησης. Τα μέλη των διοικητικών οργάνων δεν είναι αναγκαίο να έχουν και την εταιρική ιδιότητα. Οι εταίροι εκφράζουν τη βούλησή τους μόνο στη Γ. Συνέλευση, οι αποφάσεις της οποίας λαμβάνονται με (κεφαλαιουχική) πλειοψηφία.

Υπάρχουν βέβαια και άλλες μορφές ιδιωτικών επιχειρήσεων, που όμως δεν εμπίπτουν στο αντικείμενο του παρόντος συγγράμματος.

Στο παρακάτω σχήμα εμφανίζονται οι κατηγορίες των **Δημόσιων επιχειρήσεων**

Σχήμα 1.2 Διάκριση Δημόσιων Επιχειρήσεων.

Οι Δημόσιες επιχειρήσεις μπορεί να έχουν νομική μορφή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου δηλαδή να ανήκουν σε ποσοστό 100% στο κράτος (ΔΕΗ) ή να έχουν νομική μορφή Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου δηλαδή να ανήκουν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους στο κράτος και κατά ένα μικρότερο σε ιδιώτες (ΟΤΕ, Εθνική Τράπεζα). Οι δημόσιες επιχειρήσεις λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της Ιδιωτικής Οικονομίας και τους κανόνες του Ιδιωτικού Δικαίου.

Η τελευταία κατηγορία, που είναι οι Μικτές Επιχειρήσεις, κυρίως έχουν νομική μορφή Ν.Π.Ι.Δ. και σε αυτές συμμετέχει είτε το κράτος υπό στενή έννοια είτε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου μαζί με Ιδιώτες. Τα ποσοστά συμμετοχής τους σε αυτές ποικίλλουν.

1.5. Τύποι εταιρειών στη χώρα μας

Οι συνηθέστεροι τύποι εταιρειών στην Ελλάδα είναι οι παρακάτω:

- Ομόρρυθμη Εταιρεία.
- Ετερόρρυθμη Εταιρεία.
- Αφανής Εταιρεία.
- Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης.
- Ανώνυμη Εταιρεία.
- Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (ΙΚΕ).

Στις επόμενες σελίδες θα αναφερθούν τα κυριότερα χαρακτηριστικά των εταιρειών αυτών.

1.5.1. Ομόρρυθμη Εταιρεία

Γενικά

Ομόρρυθμη Εταιρεία είναι η εταιρεία που έχει ως σκοπό να εμπορεύεται με εταιρική επωνυμία και της οποίας όλοι οι εταίροι (ομόρρυθμοι εταίροι) ευθύνονται προσωπικά, απεριόριστα και εξ ολοκλήρου για τις εταιρικές υποχρεώσεις (Εμπ. Ν. 20,22). Συνεπώς, τα χαρακτηριστικά της ομόρρυθμης εταιρείας είναι:

1. Η εταιρική επωνυμία.
2. Η προσωπική, απεριόριστη και εξ ολοκλήρου (αλληλέγγυα) ευθύνη των εταίρων.

Η επωνυμία της εταιρείας, **εταιρική επωνυμία**, σχηματίζεται από τα ονόματα των ομόρρυθμων εταίρων, όλων ή μερικών ή ενός. Αν στην επωνυμία παραλείπονται κάποια, τα ονόματά τους υποδηλούνται με την προσθήκη των λέξεων «και Σία» («και συντροφιά»).

Η απεριόριστη και εξ ολοκλήρου ευθύνη όλων των εταίρων αποτελεί το βασικό χαρακτηριστικό αυτής της εταιρείας και σημαίνει:

1. Η ευθύνη των εταίρων για τα χρέη της εταιρείας είναι απεριόριστη, δηλ. αυτοί ευθύνονται όχι μόνο μέχρι το ύψος των εισφορών τους αλλά και με την ατομική τους περιουσία, που είναι ανεξάρτητη από την εταιρεία
2. Η ευθύνη των εταίρων για τα χρέη της εταιρείας είναι και εις ολόκληρον, για τα εταιρικά χρέη δηλαδή δεν ευθύνεται μόνο το νομικό πρόσωπο της εταιρείας με την εταιρική περιουσία αλλά και κάθε εταίρος με την ατομική του περιουσία.

1.5.2. Ετερόρρυθμη Εταιρεία ΕΕ

Μια Ετερόρρυθμη Εταιρεία διακρίνεται σε απλή και κατά μετοχές.

Απλή Ετερόρρυθμη Εταιρεία είναι η εταιρεία η οποία έχει σκοπό να εμπορεύεται υπό εταιρική επωνυμία. Στην εταιρεία αυτή ένας ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρον με την ατομική τους περιουσία – **ομόρρυθμοι εταίροι** – για τις εταιρικές υποχρεώσεις, ένας δε ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς τους – **ετερόρρυθμοι εταίροι** (Εμπ.Ν. 23-24).

Διαχειριστές της ΕΕ έχουν δικαίωμα να γίνουν μόνο οι ομόρρυθμοι εταίροι, μπορεί όμως να οριστεί και τρίτος (μη εταίρος). Η επωνυμία της ΕΕ σχηματίζεται μόνο από τα ονόματα των ομόρρυθμων εταίρων – όλων ή μερικών ή και ενός (Εμπ.Ν.23). Οι ετερόρρυθμοι εταίροι, καθώς και οι ομόρρυθμοι των οποίων το όνομα δεν περιλαμβάνεται στην επωνυμία της ΕΕ, υποδηλούνται με την προσθήκη των λέξεων «και συντροφιά» («και Σία»), π.χ. «Α,Β και Σία», «Α και Σία». Αν, παρά την απαγόρευση του νόμου, περιληφθεί στην επωνυμία και το όνομα ετερόρρυθμου εταίρου, τότε αυτός ευθύνεται ως ομόρρυθμος.

Το κεφάλαιο της ΕΕ μπορεί να διαμορφωθεί όπως το κεφάλαιο της ΑΕ, δηλαδή να διαιρεθεί **σε μετοχές**. Ο εταιρικός αυτός τύπος είναι γνωστός ως **ετερόρρυθμη εταιρεία κατά μετοχές** (Εμπ.Ν.38) σε αντιδιαστολή προς την ανωτέρω **απλή** ετερόρρυθμη εταιρεία. Οι μετοχές αυτές μπορούν εύκολα να μεταβιβαστούν, ακριβώς όπως γίνεται και με τις μετοχές της ΑΕ. Δεν μπορεί το ίδιο να συμβεί με τα μερίδια των ετερόρρυθμων εταίρων της απλής ΕΕ, τα οποία είναι αμεταβίβαστα.

1.5.3. Αφανής εταιρεία

Εκτός από την ΟΕ και ΕΕ, ο νόμος αναγνωρίζει και την καλούμενη «μετοχική εμπορική εταιρεία» ή «συμμετοχική» ή σωστότερα «αφανής». Το χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της εταιρείας είναι η αφάνεια του εταιρικού δεσμού που συνδέει τους εταίρους. Ο τύπος αυτός σπάνια συναντάται στην πράξη.

1.5.4. Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης ΕΠΕ

Με τον νόμο 3190/55 καθιερώνεται και στην Ελλάδα ο τύπος της μικτής επιχείρησης, με τη μορφή της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης ΕΠΕ.

Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) είναι η εμπορική εταιρεία της οποίας το κεφάλαιο διαιρείται σε ισότιμα εταιρικά μερίδια, που είναι μεταβιβάσιμα καταρχήν και ελεύθερα (Παπαδρόσου–Αρχανιωτάκη, & Ελευθεριάδης, 2015). Τα μερίδια αυτά δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές.

Τα μέλη της ΕΠΕ δεν ευθύνονται προσωπικά για τις εταιρικές υποχρεώσεις, παρά μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς τους. Η εταιρεία με την περιουσία της ευθύνεται αποκλειστικά απέναντι σε τρίτους.

Χαρακτηριστικά

Τα κύρια χαρακτηριστικά της ΕΠΕ είναι:

1. Η ΕΠΕ αποτελεί ενδιάμεσο τύπο μεταξύ των προσωπικών εταιρειών (ΟΕ–ΕΕ) και της ανώνυμης εταιρείας. Η ΕΠΕ είναι μικτού χαρακτήρα, δηλ. κεφαλαίου και προσωπική.
2. Ο κάθε εταίρος ευθύνεται μόνο μέχρι του ποσού της εισφοράς του.
3. Το κεφάλαιο της ΕΠΕ διαιρείται σε ισότιμα μερίδια, καταρχάς μεταβιβάσιμα, τα οποία όμως δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές.

1.5.5. Ανώνυμη Εταιρεία ΑΕ (Business Corporation)

Η ΑΕ είναι εμπορική εταιρεία με νομική προσωπικότητα της οποίας το κεφάλαιο διαιρείται σε ισότιμα και μεταβιβάσιμα μερίδια (μετοχές) και στην οποία όλοι οι εταίροι (μέτοχοι) ευθύνονται μόνο μέχρι το ύψος της εισφοράς τους.

Η οικονομική σημασία των ΑΕ, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και πλεονεκτημάτων τους, είναι μεγάλη στις σημερινές κοινωνίες. Η δυνατότητα που έχουν να συγκεντρώνουν και να χρησιμοποιούν τεράστια κεφάλαια βοηθά στην ανάπτυξη και την πρόοδο της ίδιας της εταιρείας αλλά, κατ' επέκταση, και της εθνικής οικονομίας, με τελικό αποτέλεσμα τη βελτίωση των συνθηκών ζωής ολόκληρης της κοινωνίας. Βέβαια, το τελικό αυτό αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί, αν παράλληλα με τον κύριο σκοπό αυτών των εταιρειών, που είναι το κέρδος, επιδιώκονται σκοποί που αποτυπώνουν την κοινωνική ευαισθησία αυτών των εταιρειών.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της ΑΕ είναι:

1. Συγκέντρωση μεγάλων χρηματικών κεφαλαίων από μεγάλο αριθμό ατόμων, το οποίο έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας ισχυρής οικονομικά εταιρείας, που η ίδια αποτελεί και την εγγύηση για την εξασφάλιση των υποχρεώσεών της έναντι τρίτων.
2. Το μετοχικό της κεφάλαιο διαιρείται σε ισότιμα μερίδια, τις μετοχές, οι οποίες ελεύθερα και εύκολα μεταβιβάζονται σε άλλους. Ο εκάστοτε νέος κάτοχος των μετοχών της ΑΕ, αποτελεί αυτόματα και τον νέο μέτοχο της εταιρείας.

Ίδρυση

Για την Ίδρυση της Ανώνυμης Εταιρείας απαιτούνται:

1. Σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων, των ιδρυτών, που οδηγεί στη σύναψη του καταστατικού, δημοσίου εγγράφου που συντάσσεται υποχρεωτικά ενώπιον συμβολαιογράφου. Αν αυτό δεν γίνει, η ΑΕ είναι ανύπαρκτη.

Τα υποχρεωτικά στοιχεία που πρέπει να περιέχει το καταστατικό της ΑΕ είναι:

- **Η επωνυμία της εταιρείας.** Σχηματίζεται από το είδος της επιχείρησης που ασκείται. Είναι όμως δυνατό να περιέχεται και το όνομα του ιδρυτή ή άλλου φυσικού προσώπου ή η επωνυμία εμπορικής εταιρείας. Στην επωνυμία προστίθενται υποχρεωτικά οι λέξεις «Ανώνυμη εταιρεία» ή η σύντμηση «ΑΕ». Η επωνυμία μπορεί να μεταβληθεί με απόφαση της γενικής συνέλευσης.
- **Ο σκοπός της εταιρείας.** Σκοπός ή, πιο συγκεκριμένα, αντικείμενο της επιχείρησης – διάκριση που υπάρχει μόνο στις κεφαλαιουχικές εταιρείες – είναι ο προσδιορισμός του πλαισίου μέσα στο οποίο ασκείται η εταιρική δραστηριότητα (π.χ. τουριστικές επιχειρήσεις, εμπορία βιομηχανικού εξοπλισμού κ.λπ.). Η εταιρεία μπορεί να έχει περισσότερα από ένα αντικείμενα. Δεν είναι όμως νόμιμη η αόριστη ή γενική περιγραφή της εταιρικής δραστηριότητας με εκφράσεις όπως «γενικό εμπόριο» ή «εισαγωγές–εξαγωγές».
- **Η έδρα της εταιρείας.** Ως έδρα ορίζεται δήμος ή κοινότητα της ελληνικής επικράτειας και είναι ο τόπος που ασκείται η διοίκηση της εταιρείας.
- **Η διάρκεια της εταιρείας.** Σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες η ΑΕ είναι πάντοτε ορισμένης διάρκειας.
- **Το ποσό και ο τρόπος καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου.**
- **Ο αριθμός και η έκδοση των μετοχών.**

Τα παραπάνω στοιχεία θέματα (πλην του 1.3) αποτελούν το ελάχιστο περιεχόμενο του καταστατικού, ώστε να λείπει ένα απ' αυτά, δεν υπάρχει έγκυρη κατάρτιση του καταστατικού. Στο καταστατικό της ΑΕ μπορούν να περιληφθούν και άλλα στοιχεία, των οποίων η αναγραφή ή όχι δεν έχει επίδραση στην εγκυρότητα ή μη της ίδρυσης της εταιρείας. Τέτοια στοιχεία είναι:

- Το ύψος και ο τρόπος καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου.
 - Το είδος, ο αριθμός, η έκδοση και η ονομαστική αξία των μετοχών.
 - Τα στοιχεία που αφορούν την κατάρτιση, τη σύγκληση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου.
 - Τα σχετικά με τη σύγκληση, κατάρτιση, λειτουργία και αρμοδιότητα των Γεν. Συνελεύσεων των μετόχων.
 - Στοιχεία που αναφέρονται στους ελεγκτές και το έργο τους, όπως δικαιώματα των μετόχων για τον ισολογισμό και τη διάθεση των κερδών, για τη διάλυση και εκκαθάριση της περιουσίας της.
2. Χορήγηση Άδειας για τη σύσταση της ΑΕ από το Υπουργείο Εμπορίου (έχει προηγηθεί η έγκριση του καταστατικού της από το ίδιο Υπουργείο). Η διαδικασία αυτή έχει απλουστευθεί και η άδεια παρέχεται για τις ΑΕ που έδρα τους έχουν το Νομό Αττικής από το Υπουργείο Εμπορίου. Σε όσες έχουν έδρα στην περιοχή των άλλων Νομαρχιών η άδεια χορηγείται από την αρμόδια Νομαρχία.
 3. Το τρίτο στάδιο ίδρυσης της ΑΕ αφορά την τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας. Η άδεια σύστασης και λειτουργίας της ΑΕ μαζί με το καταστατικό καταχωρούνται στο ειδικό τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως που φέρει τον τίτλο «Δελτίο Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης». Όταν λάβει χώρα η δημοσιοποίηση, αρχίζει και η νομική προσωπικότητα της εταιρείας, καθώς και η εμπορική της ιδιότητα.
 4. Ανάληψη των μετοχών (κάλυψη του μετοχικού κεφαλαίου) από τους μετόχους.

1.5.6. Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (ΙΚΕ)

Η επωνυμία σχηματίζεται είτε από το όνομα του ενός ή περισσότερων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης που ασκεί. Στην επωνυμία της πρέπει να περιέχονται σε κάθε περίπτωση ολογράφως οι λέξεις Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία ή σε συντομογραφία ΙΚΕ.

Το 39% των εταιρειών που συστήνονται είναι ΙΚΕ και υπερισχύει ακόμη και των ΟΕ που ακολουθούν με 32%. Ακολουθούν οι ΕΕ με 15%, οι ΕΠΕ με 8% και οι ΑΕ με 6%.

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Γιαλέρης, Π., Λαζάνης, Γ., Τέντες, Π., Τζήρος, Γ. & Χατζηανδρέου, Α. (2014). *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας Γ' Λυκείου*. Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας.
- Παπαδρόσου–Αρχανιωτάκη, Π. (2014). *Επιτομή δικαίου εμπορικών εταιριών*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Παπαδρόσου–Αρχανιωτάκη, Π. & Ελευθεριάδης, Ν. (2015). *Δίκαιο εμπορικών εταιριών – Βασική εμπορική νομοθεσία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Mankiw-Taylor, N. G. (2010). *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω – Δαρδανός.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. New York: Simon and Schuster.

Ερωτήσεις

- 1) Ποια η έννοια της Οικονομικής μονάδας ή Οικονομικού οργανισμού;
- 2) Πώς εκφράζεται η Οικονομική Αρχή;
- 3) Ποια η έννοια της επιχείρησης;
- 4) Ποιες είναι οι βασικές και ποιες οι βοηθητικές λειτουργίες της επιχείρησης σύμφωνα με τον Porter;
- 5) Τι γνωρίζετε για την αλυσίδα αξίας του Porter;
- 6) Ποια είναι τα βασικά κριτήρια διάκρισης των επιχειρήσεων;
- 7) Πώς διακρίνονται οι επιχειρήσεις με βάση το αντικείμενο της παραγωγικής τους δραστηριότητας;
- 8) Πώς διακρίνονται οι επιχειρήσεις με βάση την ιδιότητα του φορέα της και τη νομική του μορφή;
- 9) Ποιοι είναι οι συνηθέστεροι τύποι προσωπικών εταιρειών στη χώρα μας;
- 10) Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της ΟΕ;
- 11) Ποια η βασική διαφορά Ομόρρυθμης και Ετερόρρυθμης εταιρείας;
- 12) Ποια τα κύρια χαρακτηριστικά της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης;
- 13) Ποια τα πλεονεκτήματα της ΕΠΕ;
- 14) Ποια τα χαρακτηριστικά της ΑΕ;

Κεφάλαιο 2

Εισαγωγή στις Έννοιες της Λογιστικής

Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν οι βασικές έννοιες της Λογιστικής και θα αναλυθούν οι σκοποί και η οργάνωση της λογιστικής εργασίας. Επίσης, θα παρουσιαστούν οι διακρίσεις της, θα συζητηθεί η σχέση της με τις άλλες λειτουργίες της επιχείρησης και αναφερθούν τα πρόσωπα που ενδιαφέρονται για τις πληροφορίες που παράγει η Λογιστική. Τέλος, θα γίνει ιστορική αναδρομή της εξέλιξης του λογιστικού και ελεγκτικού επαγγέλματος και θα παρουσιαστεί λεπτομερώς τι ισχύει σήμερα για το λογιστικό και το ελεγκτικό επάγγελμα.

Προαπαιτούμενη γνώση

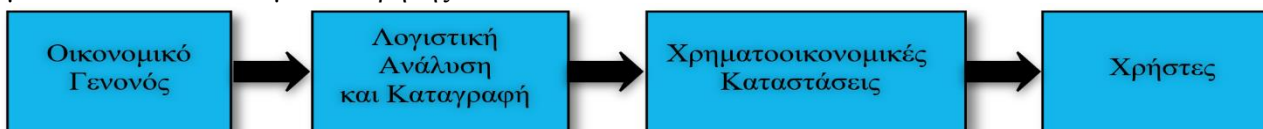
Καμία

2.1. Έννοια και ορισμός της Λογιστικής

Η Λογιστική (Accounting) αναπτύχθηκε σαν επιστημονικός κλάδος από την ανάγκη παρακολούθησης των οικονομικών πράξεων της οικονομικής μονάδας. Η παρακολούθηση των οικονομικών πράξεων ενός οικονομικού οργανισμού είναι αναγκαία αφενός για αυτούς που δρουν μέσα στον οικονομικό οργανισμό (επιχειρηματίες, μέτοχοι, διευθύνοντες κ.ά. αφετέρου για τους ενδιαφερόμενους έξω από τον οικονομικό οργανισμό (τράπεζες, κράτος, υποψήφιοι επενδυτές, αγορά κ.λπ.), προκειμένου να λάβουν ορθολογικές αποφάσεις.

Λογιστική, λοιπόν, είναι εκείνος ο κλάδος που ασχολείται με τη συστηματική καταγραφή και ταξινόμηση όλων των οικονομικών γεγονότων μιας οικονομικής μονάδας και την παροχή πληροφοριών οικονομικού χαρακτήρα στους ενδιαφερόμενους, για τη λήψη ορθών αποφάσεων που έχουν σχέση με την πορεία της.

Η Λογιστική παρέχει χρήσιμες πληροφορίες που βασίζονται σε καταγεγραμμένα πραγματικά οικονομικά γεγονότα, τα οποία βοηθούν στον έλεγχο, στον σωστό προγραμματισμό και στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης (Κοντάκος, 2006). Οι λογιστικές πληροφορίες των επιχειρήσεων δημοσιοποιούνται με τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, τον Ισολογισμό, τα Αποτελέσματα χρήσεως και τον Πίνακα Διάθεσης των αποτελεσμάτων, την κατάσταση του λογαριασμού Γενικής Εκμετάλλευσης και το Προσάρτημα του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Σχήμα 2.1 Το κύκλωμα της Χρηματοοικονομικής Λογιστικής.

Τα τελευταία χρόνια η αλματώδης εξέλιξη όλων των νέων τεχνολογιών και ιδιαίτερα η εισαγωγή των Η/Υ σε όλους τους χώρους λειτουργίας των επιχειρήσεων έχει ως αποτέλεσμα την όλο και αυξανόμενη σημασία του ρόλου της Λογιστικής, με συνέπεια την κάλυψη σημαντικού αριθμού απαιτήσεων.

Τα αποτελέσματα της Λογιστικής και οι σχετικές πληροφορίες μπορούν και πρέπει να γνωστοποιούνται στα όργανα Διοίκησης της επιχείρησης σε κάθε χρονική στιγμή, ώστε να συνεισφέρουν στη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων (Management Information System). Ο έλεγχος όλων των οικονομικών καταστάσεων και μεγεθών έγινε απλούστερος και αποτελεσματικότερος με τη χρήση των Η/Υ. Είναι γεγονός ότι η χρήση των Η/Υ στα λογιστήρια απλούστευσε κατά πολύ τη λογιστική εργασία και ο λογιστής μετακινήθηκε από λογιστικές εργασίες ρουτίνας σε αποδοτικότερους και πιο ενδιαφέροντες τομείς δράσης, όπως ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των λογιστικών πληροφοριών.

2.2. Σκοποί της Λογιστικής

Η Λογιστική που έχει ως αντικείμενο την παρακολούθηση της περιουσίας της οικονομικής μονάδας επιδιώκει την επίτευξη των παρακάτω σκοπών:

- 1) Προσδιορίζει την περιουσιακή κατάσταση της οικονομικής μονάδας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Καταγράφει αναλυτικά όλα τα επιμέρους περιουσιακά στοιχεία αυτής και αναλύει τις πηγές προέλευσής τους (υποχρεώσεις).
- 2) Παρακολουθεί, ταξινομεί και καταγράφει τις διάφορες μεταβολές της περιουσιακής κατάστασης του οικονομικού οργανισμού, που επέρχονται από τις καθημερινές συναλλαγές που πραγματοποιεί ή από άλλες αιτίες.
- 3) Προσδιορίζει τα οικονομικά αποτελέσματα, δηλαδή κέρδη ή ζημιές, που προκύπτουν από τη δράση της οικονομικής μονάδας μέσα σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.
- 4) Με βάση τα καταγεγραμμένα στοιχεία δίνει πληροφορίες στη Διοίκηση της οικονομικής μονάδας για τον έλεγχο της διαχειριστικής και διοικητικής ευθύνης, για την αξιολόγηση των προηγούμενων επιλογών, για τον προγραμματισμό και τη σωστή κατανομή των διαθέσιμων πόρων (εσωτερικός έλεγχος – internal control).
- 5) Με βάση τα παραπάνω στοιχεία δίνει πληροφορίες στους εκτός της επιχείρησης ενδιαφερόμενους (κράτος, τράπεζες, προμηθευτές, επενδυτές κ.λπ.), προκειμένου να ασκήσουν την ανάλογη πολιτική ή να λάβουν τις κατάλληλες αποφάσεις.

2.3. Οργάνωση της λογιστικής εργασίας στην επιχείρηση

Η Λογιστική παρέχει στους ενδιαφερόμενους τις οικονομικές πληροφορίες (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012) που αναφέρονται στις επιχειρήσεις με τη μορφή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (Ισολογισμοί, Αποτελέσματα χρήσης, Πίνακας Διανομής Αποτελεσμάτων κ.λπ.).

Προκειμένου να συνταχθούν αυτές οι καταστάσεις, τα στάδια της λογιστικής εργασίας είναι:

1. **Ανάλυση, καταγραφή και καταχώρηση** των οικονομικών συναλλαγών (analysing – recording).
2. **Ποσοτικοποίηση και συσσώρευση** των ομοειδών οικονομικών στοιχείων (quantifying accumulating).
3. **Συνοπτική ανακεφαλαίωση** των οικονομικών στοιχείων (summarizing).
4. **Κατάταξη και ταξινόμηση** των οικονομικών στοιχείων (classifying) ανάλογα με τη φύση τους στο τέλος μιας χρονικής περιόδου.
5. **Αναφορά των οικονομικών αποτελεσμάτων και στοιχείων** στους ενδιαφερόμενους με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις (reporting).
6. **Ανάλυση και ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων** μιας περιόδου (Analysing and interpreting).

Τέλος, οι ενδιαφερόμενοι, με βάση τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν μέσω των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και τις απαραίτητες γνώσεις, μπορούν να διενεργήσουν προβλέψεις (forecasting και budgeting) και να προβούν στη λήψη των ενδεδειγμένων αποφάσεων (decision making).

2.4. Διακρίσεις της Λογιστικής

Για τη διάκριση της Λογιστικής σε κατηγορίες (Παπαδέας, 2013) μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα παρακάτω κριτήρια:

Με βάση το περιεχόμενό της

1. **Γενική Λογιστική**, η οποία περιλαμβάνει τις βασικές αρχές και κανόνες που εφαρμόζονται σε όλες τις ιδιωτικές οικονομικές μονάδες, ανεξάρτητα από τον οικονομικό κλάδο που ανήκουν και τη νομική τους μορφή.
2. **Ειδική Λογιστική κατά κλάδο επιχειρήσεων**, που αναλύεται παραπέρα σε Τραπεζική Λογιστική, Ναυτιλιακή, Ασφαλιστική, Εμπορική, Βιομηχανική ή Λογιστική κόστους, η οποία ασχολείται με τον ακριβή προσδιορισμό του κόστους των προϊόντων των επιχειρήσεων.

Με βάση την ομάδα των ανθρώπων που εξυπηρετεί

1. **Τη Χρηματοοικονομική Λογιστική** (financial accounting), που παρέχει πληροφορίες στους εκτός της επιχείρησης ενδιαφερόμενους, όπως μετόχους, προμηθευτές, τράπεζες, κράτος. Οι πληροφορίες παρέχονται με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Η Χρηματοοικονομική Λογιστική έχει το ίδιο περιεχόμενο με τη Γενική Λογιστική.
2. **Τη Διοικητική Λογιστική** (managerial accounting), που παρέχει πληροφορίες στους εντός της επιχείρησης ενδιαφερόμενους (Γεν. Διευθυντές, Διευθυντές τμημάτων, Διοικητικό Συμβούλιο και γενικά στο προσωπικό, σε όλα τα διοικητικά επίπεδα του οργανισμού). Η Διοικητική Λογιστική έχει το ίδιο περιεχόμενο με τη Λογιστική κόστους.

Με βάση την ιδιότητα του φορέα της

1. **Δημόσια Λογιστική**, που εφαρμόζεται σ' όλες τις κρατικές υπηρεσίες, τα ΝΠΔΔ και τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
2. **Ιδιωτική Λογιστική**, που εφαρμόζεται στις Ιδιωτικές Οικονομικές μονάδες.

Με βάση τη Νομική μορφή των Οικονομικών μονάδων

1. **Λογιστική Εταιρειών** (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ).
2. **Λογιστική Ατομικών επιχειρήσεων** (συμπίπτει με τη Γενική Λογιστική).
3. **Λογιστική Σωματείων.**
4. **Λογιστική Συλλόγων.**
5. **Λογιστική Ιδρυμάτων κ.ά.**

Με βάση την Ακαδημαϊκή Διδασκαλία της

1. **Βασικές Αρχές Λογιστικής** (Basic Accounting), που ασχολείται με τις βασικές έννοιες και αρχές της Λογιστικής και συγκεκριμένα με την Απογραφή και τον Αρχικό ισολογισμό, την καταχώρηση των συναλλαγών στο Ημερολόγιο και το Καθολικό, τη σύνταξη ισοζυγίων, τις εγγραφές προσαρμογής και την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στο τέλος της χρήσεως.
2. **Μέση Λογιστική** (Intermediate Accounting). Αυτή ασχολείται με θέματα όπως ανάλυση και διερεύνηση χρηματοοικονομικών καταστάσεων (financial statement analysis), με τη χρήση αριθμοδεικτών, με ειδικά στοιχεία του λογαριασμού «Αποτελέσματα χρήσης», όπως ασυνήθιστα και σπάνια στοιχεία (unusual or infrequent item) (κέρδη, ζημιές χρεογράφων, διαγραφές απαιτήσεων), μη συνεχιζόμενες λειτουργίες (discontinued operations), κόστος κεφαλαίου, κόστος δανεισμού ή αντιμετώπιση των αποθεματικών, συνταξιοδοτήσεις.
3. **Προχωρημένη Λογιστική**, που ασχολείται πλέον με εξειδικευμένα θέματα, όπως Λογιστική Συναλλαγματος, Λογιστική εταιρειών, με θυγατρικές με μικρό ή μεγάλο ποσοστό συμμετοχής σ' αυτές και τρόπος παρουσίασης των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων (consolidated statements), εξαγορές μετοχών επικαρπίας και τρόπος λογιστικής τους αντιμετώπισης (Treasury stock), χρηματικές μετατροπές χρηματοοικονομικής κατάστασης πολυεθνικών και κίνδυνος αυτών (Foreign currency Translation), πλάνα συμμετοχών εργαζομένων στις μετοχές της επιχείρησης (Employ Stock Ownership Plans ESOPS) κ.λπ.

Με βάση τις επιταγές των Νόμων

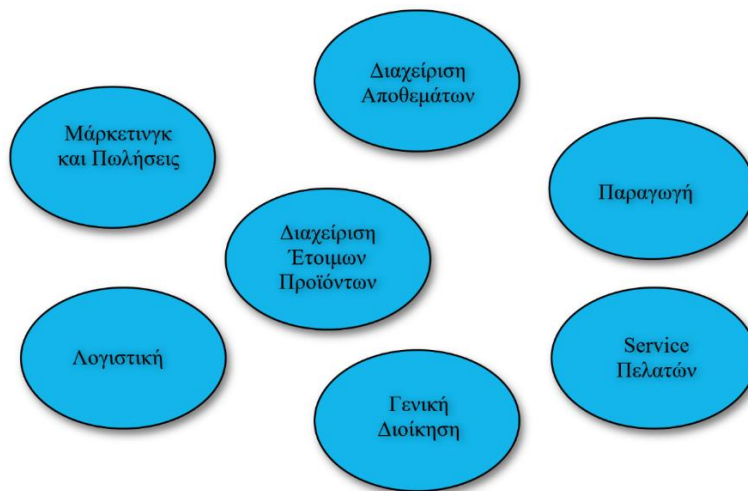
1. **Φοροτεχνική Λογιστική** (Tax Accounting), που ασχολείται με την προσαρμογή και τήρηση των κατάλληλων λογιστικών βιβλίων και στοιχείων από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, με οδηγό τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ)
2. **Ελεγκτική Λογιστική** (Auditing), που ασχολείται με τον έλεγχο της ορθής καταχώρησης των λογιστικών εγγραφών και την ορθότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων πριν από τη δημοσίευσή τους.

Η ελεγκτική διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική. Αυτή διενεργείται από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές και τους Ορκωτούς Ελεγκτές (Certified Public Accountants CPA)

2.5. Η Λογιστική και η σχέση της με τις άλλες λειτουργίες της επιχείρησης

Παλαιότερα οι κύριες λειτουργίες της επιχείρησης δρούσαν ανεξάρτητα η μία από την άλλη και το προσωπικό τους δεν αξιοποιούσε τα στοιχεία από τους άλλους τομείς της επιχείρησης για συγκρίσεις, βελτιώσεις, συνεργασίες, συμπληρωματικότητες κ.λπ.

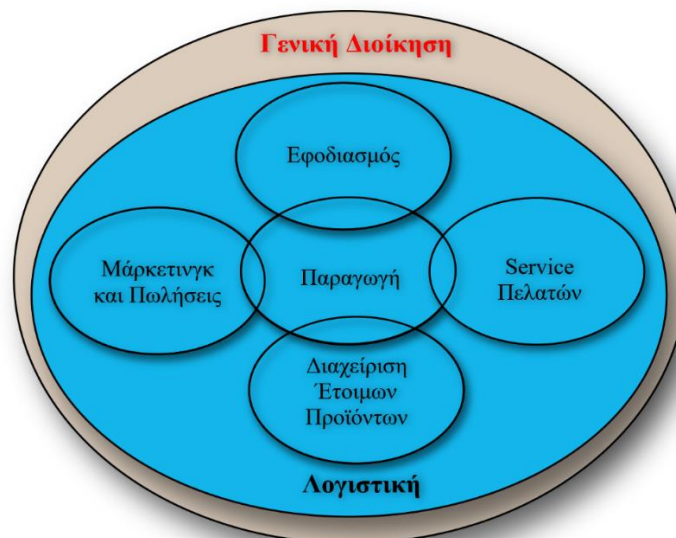
Σήμερα που κάθε επιχείρηση-οργανισμός οδηγείται σε μια διαδικασία «φθοράς των περιθωρίων κέρδους του» και αντιμετωπίζει πιέσεις στο κόστος, στην ποιότητα, στο Marketing των προϊόντων του, η ανάγκη για αλλαγή στις λειτουργίες της έγινε επιτακτική. Η συμπληρωματικότητα, η συνεργασία και η σύγκριση των λειτουργιών έχει καταστεί απαραίτητη.

Σχήμα 2.2 Σχέση Λογιστικής με λειτουργίες της επιχείρησης.

Η Λογιστική, με τη συλλογή στοιχείων από τις διάφορες λειτουργίες, είναι σε θέση να υποδείξει λύσεις για μακροχρόνιο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων των λειτουργιών για τη μείωση του κόστους λειτουργίας τους, να προτείνει συνδυασμούς μεταξύ των λειτουργιών για μείωση του συνολικού κόστους των προϊόντων, ώστε να επιτευχθεί ο αντικειμενικός σκοπός της, που είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Η νέα εικόνα των λειτουργιών της επιχείρησης θα πρέπει να είναι:

Σχήμα 2.3 Νέα εικόνα της σχέσης της Λογιστικής με τις άλλες λειτουργίες της επιχείρησης.

2.6. Ποιοι και γιατί χρησιμοποιούν τις πληροφορίες της Λογιστικής

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι πληροφορίες της Λογιστικής ενδιαφέρουν τα Διοικητικά στελέχη της ίδιας της επιχείρησης, για διάφορους λόγους (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Τα στελέχη που ενδιαφέρονται για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης είναι:

1. **Ο Επιχειρηματίας και ιδιοκτήτης της ατομικής επιχείρησης ή το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας** ενδιαφέρονται για τα οικονομικά στοιχεία της Λογιστικής, προκειμένου να τα συγκρίνουν με στοιχεία της επιχείρησης που αφορούν προηγούμενα έτη, καθώς και με στοιχεία άλλων επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου. Το γεγονός αυτό θα συμβάλει στη λήψη καλύτερων αποφάσεων για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της επιχείρησης και για μελλοντικό προγραμματισμό. Επίσης, η Λογιστική κόστους και η Αναλυτική Λογιστική παρέχουν στους επιχειρηματίες και στα διοικητικά στελέχη τα αντίστοιχα αναλυτικά στοιχεία κόστους κάθε λειτουργίας, αλλά και κάθε προϊόντος, γεγονός που συμβάλλει στη βελτίωση της επιχείρησης.
2. **Οι διευθυντές (manager)** κάθε τμήματος της επιχείρησης ενδιαφέρονται κύρια για τα οικονομικά στοιχεία του τμήματος που διευθύνουν και, στη συνέχεια, για τα συνολικά στοιχεία της επιχείρησης. Αυτό συμβαίνει, γιατί, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία αυτά σε εσωτερικές και εξωτερικές συγκρίσεις, είναι σε θέση να αξιολογήσουν το έργο που προσφέρουν για την πρόοδο της επιχείρησης. Επίσης, συγκρίνοντας τη δική τους οικονομική ανάλυση με τις αναλύσεις όμοιου μεγέθους επιχειρήσεων του κλάδου, οδηγούνται στον εντοπισμό πλεονεκτημάτων αλλά και τυχόν αδυναμιών.
3. **Οι ενώσεις των εργαζομένων** ενδιαφέρονται για την καλή και αποδοτική λειτουργία της επιχείρησης, καταβάλλοντας και αυτές την ανάλογη προσπάθεια, ώστε η επιχείρηση να είναι σε θέση να ανταποκρίνεται θετικά στις υποχρεώσεις της απέναντί τους (μισθοί, ασφαλιστικά, συντάξεις κ.ά.).

Οι πληροφορίες της Λογιστικής ενδιαφέρουν και άτομα εκτός της επιχείρησης, αλλά για διαφορετικούς λόγους. Τα άτομα αυτά μπορεί να είναι:

1. **Το επενδυτικό κοινό** (μέτοχοι, εταίροι, μη διαχειριστές κ.ά.) αποτελεί μία κατηγορία χρηστών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Αυτοί ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για συγκεκριμένο τύπο οικονομικών στοιχείων, όπως η χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης και η ικανότητά της για μελλοντικά κέρδη. Το κάνουν αυτό, για να οδηγηθούν σε ασφαλή συμπεράσματα, χρησιμοποιώντας συνδυασμένη ανάλυση των τάσεων της επιχείρησης κατά τα προηγούμενα χρόνια, αλλά και της τρέχουσας κατάστασής της, ώστε να είναι σε θέση να σχεδιάσουν τις μελλοντικές προοπτικές κερδών αυτής, γεγονός που θα τους επιτρέψει να αποφασίσουν αν θα προβούν σε επενδύσεις ή όχι στη συγκεκριμένη επιχείρηση.
2. **Οι δανειστές της** (ομολογιούχοι, τράπεζες, γενικά οι πιστωτές της), προκειμένου να χορηγήσουν ένα δάνειο ή μια πίστωση, ορίζουν ένα μεσαίο σταθερό ποσοστό επιτοκίου, το οποίο θα παίρνουν μέχρι την αποπληρωμή. Αυτοί, προκειμένου να εξασφαλίσουν τόσο τη λήψη του τόκου όσο και την αποπληρωμή του δανείου, ζητούν και παίρνουν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, από την ανάλυση των οποίων εκτιμούν τη ρευστότητά της (liquidity), αλλά και τη δυνατότητά της να πληρώσει τους συμφωνηθέντες τόκους και να επιστρέψει το αρχικό ποσό του δανείου (κεφάλαιο).
3. **Οι προμηθευτές της** (άτομα που της πούλησαν με πίστωση ή γραμμάτια) ενδιαφέρονται, επίσης, για τη ρευστότητα, προκειμένου να εισπράξουν τις απαιτήσεις τους.
4. **Το Κράτος**, και συγκεκριμένα οι Δημόσιες Οικονομικές Εφορίες, ενδιαφέρονται για τις πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης, προκειμένου να προβούν στην επιβολή των φόρων που αναλογούν.

Επίσης, διάφορες άλλες υπηρεσίες (Υπουργεία Εμπορίου, Οικονομικών κ.λπ.) ελέγχουν τις επιχειρήσεις για να αποτρέψουν μονοπωλιακές καταστάσεις, υπερτιμολογήσεις, υποτιμολογήσεις κ.λπ.

2.7. Το Λογιστικό Επάγγελμα στην Ελλάδα

2.7.1. Εισαγωγή

Οι ρίζες του λογιστικού επαγγέλματος βρίσκονται στην Αρχαία Ελλάδα. Στην Αρχαία Αθήνα οι λογιστές αποτελούσαν μία δημόσια αρχή ανάλογη με το σημερινό Ελεγκτικό Συνέδριο και στην Αρχαία Κόρινθο η ύπαρξη Τραπεζών αποδεικνύει, επίσης, την ύπαρξη λογιστών για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους.

Στα τελευταία χρόνια, πρώτα το Π.Δ. 2190/1920 έρχεται να προσδιορίσει τη διαδικασία ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων και ορίζει τα τυπικά προσόντα των ελεγκτών των οικονομικών καταστάσεων, χωρίς να ορίζει τίποτε για το λογιστικό επάγγελμα, το οποίο μπορεί να χαρακτηριστεί ως ελεύθερο, ασκούμενο από οιονδήποτε. Αρκετά αργότερα, το Π.Δ. 3329/1955 ορίζει τα σχετικά με την ίδρυση του **Σώματος Ορκωτών Λογιστών** (ΣΟΛ), αναγνωρίζει τον θεσμό του ορκωτού λογιστή, που είναι επιφορτισμένος με τον ουσιαστικό έλεγχο της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων, και καθορίζει τα ουσιαστικά προσόντα αυτού.

Σημαντική παρέμβαση αποτελεί το 1956 η ίδρυση της **Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Λογιστών** (ΠΟΛ), η οποία είναι το συνδικαλιστικό όργανο των λογιστών της χώρας, και η δημιουργία της έθεσε τις βάσεις για την επίσημη αναγνώριση του λογιστικού επαγγέλματος. Με δική της πρωτοβουλία, προέκυψε η απόφαση 25/1960 του Διοικητικού Δικαστηρίου (ΔΔ) Αθήνας, η οποία για πρώτη φορά επίσημα προσδιορίζει την έννοια του όρου «Λογιστής», τις προϋποθέσεις απόκτησης του τίτλου αυτού, όπως επίσης καθορίζει τις απολαβές και τις συνθήκες εργασίας των λογιστών της χώρας. Έκτοτε, η άσκηση του Λογιστικού-Φοροτεχνικού Επαγγέλματος καθορίζεται από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΟΕΕ) και η νομοθεσία που διέπει το επάγγελμα του Λογιστή-Φοροτεχνικού περιλαμβάνεται στα παρακάτω νομοθετήματα :

- Ο νόμος Ν.2515/97
- Το Π.Δ. 340/98
- Η Εγκύκλιος 26801/ΔΙΟΕ/13-6-2012
- Ο Ν. 4152/ΦΕΚ 107/τεύχ. Α/9-5-2013 (τροποποίηση του Ν2515/1997 και του Π.Δ. 340/1998)

2.7.2 Άδειες άσκησης Επαγγέλματος λογιστή-φοροτεχνικού. Επαγγελματική Ταυτότητα

Σύμφωνα με τον τελευταίο Ν. 4152/ΦΕΚ 107/τεύχος Α/9-5-2013 για την άσκηση του λογιστικού-φοροτεχνικού επαγγέλματος απαιτείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος, η οποία χορηγείται από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος, με την έκδοση επαγγελματικής ταυτότητας. Η επαγγελματική ταυτότητα του λογιστή-φοροτεχνικού διακρίνεται σε επαγγελματική ταυτότητα λογιστή-φοροτεχνικού Α΄ και Β΄ τάξης.

Δικαιούχοι Β΄ τάξης επαγγελματικής ταυτότητας

Επαγγελματική ταυτότητα λογιστή-φοροτεχνικού Β΄ τάξης χορηγείται από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος στους κατόχους απολυτηρίου Γενικού Λυκείου, οι οποίοι ασκούν επί επτά (7) έτη από τη λήψη του απολυτηρίου τους το επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή στους κατόχους απολυτηρίου Επαγγελματικού Λυκείου ή Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου κλάδου Οικονομίας, οι οποίοι ασκούν επί έξι (6) έτη από τη λήψη του απολυτηρίου τους το επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή στους κατόχους πτυχίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) Λογιστικής, οι οποίοι ασκούν επί πέντε (5) έτη το επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή στους αποφοίτους των μακροχρόνιων προγραμμάτων κατάρτισης του Ελληνικού Κέντρου Παραγωγικότητας (ΕΛ-ΚΕΠΑ), οι οποίοι ασκούν επί πέντε (5) έτη το επάγγελμα του βοηθού λογιστή.

Επαγγελματική ταυτότητα λογιστή-φοροτεχνικού Β΄ τάξης χορηγείται από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος στα μέλη του ΟΕΕ, στους πτυχιούχους τμημάτων Οικονομικής κατεύθυνσης των Πανεπιστημίων, στους πτυχιούχους των Τμημάτων Οικονομικής κατεύθυνσης της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και στα φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις επαγγελματικών προσόντων του Π.Δ. 38/2010.

Οι πτυχιούχοι Οικονομικών Σχολών των ΤΕΙ (εκτός των τμημάτων Λογιστικής), λόγω της ιδιαιτερότητας των προγραμμάτων σπουδών, θα πρέπει να προσκομίζουν στο ΟΕΕ την αναλυτική κατάσταση των μαθημάτων, από την οποία θα προκύπτει η οικονομική κατεύθυνση των σπουδών τους. Οι ενδιαφερόμενοι πτυχιούχοι των ΤΕΙ, επιπλέον, είναι απαραίτητο να ενημερώνουν το ΟΕΕ για το θέμα της πτυχιακής τους εργασίας και να προσκομίζουν βεβαίωση όπου θα αναφέρεται το αντικείμενο εργασίας τους κατά την πρακτική άσκησή τους.

Δικαιούχοι Α΄ τάξης επαγγελματικής ταυτότητας

Επαγγελματική ταυτότητα λογιστή-φοροτεχνικού Α΄ τάξης χορηγείται στα μέλη του ΟΕΕ, στους πτυχιούχους τμημάτων Οικονομικής κατεύθυνσης των Πανεπιστημίων, στους πτυχιούχους των Τμημάτων Οικονομικής κατεύθυνσης της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και στα φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις επαγγελματικών προσόντων του Π.Δ. 8/2010, που ασκούν επί τριετία το επάγγελμα του λογιστή-φοροτεχνικού Β΄ τάξης.

2.7.3. Περιεχόμενο επαγγέλματος λογιστών-φοροτεχνικών

Ο λογιστής-φοροτεχνικός είναι κάτοχος συγκεκριμένης επαγγελματικής ταυτότητας και ασχολείται κατ' επάγγελμα ως μισθωτός ή ελεύθερος επαγγελματίας με λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών ή και άλλων φυσικών προσώπων. Έργο των λογιστών-φοροτεχνικών είναι:

- Η ορθή εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προτύπων και σχεδίων, γενικών και κλαδικών.
- Η εποπτεία και η εφαρμογή διαδικασιών για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης και των αναλογούντων φόρων και ο έλεγχος της τυπικής επάρκειας και ακρίβειας των στοιχείων των παραστατικών.
- Η ενημέρωση και τήρηση των φορολογικών βιβλίων σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις
- Η κατάρτιση και η υπογραφή των οικονομικών καταστάσεων, των ισολογισμών και των λογαριασμών των αποτελεσμάτων χρήσεως, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, επιχειρήσεων και οργανισμών.
- Η σύνταξη, η υπογραφή και η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων, συμπληρωματικών στοιχείων και καταστάσεων, καθώς και η επιμέλεια εφαρμογής των απαιτούμενων διαδικασιών και διατυπώσεων προς τις φορολογικές και οικονομικές αρχές.
- Η σύνταξη, η υπογραφή και η υποβολή συμπληρωματικών και στατιστικών στοιχείων και καταστάσεων προς τις Δημόσιες Αρχές.
- Η σύνταξη, η υπογραφή και η υποβολή μισθολογικών καταστάσεων, ασφαλιστικών εισφορών και προγραμμάτων εργασίας. (Π.Δ. 340/98)

2.7.4. Περιεχόμενο επαγγελματικής δραστηριότητας

Το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας των λογιστών-φοροτεχνικών, ανάλογα με την κατηγορία της επαγγελματικής τους ταυτότητας, περιγράφεται στο άρθρο 3 του Ν. 4152/13 ως ακολούθως:

1. Οι κάτοχοι επαγγελματικής ταυτότητας λογιστή-φοροτεχνικού Β΄ τάξης εκτελούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών που τηρούν απλογραφικά βιβλία.
2. Οι κάτοχοι επαγγελματικής ταυτότητας λογιστή-φοροτεχνικού Α΄ τάξης εκτελούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών που τηρούν απλογραφικά και διπλογραφικά βιβλία.

2.7.5. Ο ελεγκτικός Θεσμός στην Ελλάδα

Γενικά

Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις που εκδίδουν οι επιχειρήσεις δίνουν τη δυνατότητα της διαπίστωσης της οικονομικής κατάστασης αυτών και την εξαγωγή σπουδαίων συμπερασμάτων, απαραίτητων στους διάφορους ενδιαφερόμενους.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις, όμως, συντάσσονται αποκλειστικά με ευθύνη των διοικητικών στελεχών της επιχείρησης και, ως εκ τούτου, υπεισέρχονται υποκειμενικοί παράγοντες κατά την κατάρτισή της. Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την έλλειψη αξιοπιστίας απέναντι σ' αυτές που οδήγησε στην ίδρυση του Σώματος Ορκωτών Λογιστών και μετέπειτα στην ίδρυση του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών.

Το κύριο έργο, λοιπόν, αρχικά των **Ορκωτών Λογιστών** και μετέπειτα των **Ορκωτών Ελεγκτών** συνίσταται στον έλεγχο και στη σύνταξη έκθεσης ελέγχου, σχετικής με τις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, εάν δηλαδή αυτές απεικονίζουν την πραγματική οικονομική κατάσταση και τα πραγματικά οικονομικά αποτελέσματα αυτών, για κάποια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

Έκθεση Ελέγχου Ορκωτών Ελεγκτών

Η έκθεση ελέγχου καταρτίζεται σύμφωνα με τα ελεγκτικά πρότυπα, που αποτελούνται από ένα σύνολο κανόνων και αρχών, οι οποίες διέπουν την ελεγκτική εργασία και την έκθεση ελέγχου.

Μία **έκθεση ελέγχου** (auditor's report) περιλαμβάνει, συνήθως, το τι έχει ελέγξει ο ελεγκτής, για ποια χρονική περίοδο, τον τρόπο με τον οποίο άσκησε τον έλεγχο, τους περιορισμούς που τυχόν υπήρξαν στο έργο του και, τέλος, τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτόν τον έλεγχο.

Η έκθεση ελέγχου μπορεί να διακριθεί:

1. **Χωρίς επιφυλάξεις έκθεση ελέγχου** (unqualified opinion), η οποία δηλώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν καθαρά την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, συντεταγμένες σύμφωνα με τις παραδεδεγμένες αρχές Λογιστικής.
2. **Υπό όρους έκθεση ελέγχου** (qualified opinion), η οποία δηλώνει επιφυλάξεις για μερικά μόνο στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων, ως προς τα υπόλοιπα στοιχεία της απεικονίζουν καθαρά την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, συντεταγμένη σύμφωνα με τις παραδεδεγμένες αρχές Λογιστικής.
3. **Αρνητική έκθεση ελέγχου** (adverse opinion), η οποία δηλώνει ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν παρουσιάζουν καθαρά την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και δεν συμμορφώνονται προς τις παραδεδεγμένες αρχές Λογιστικής.
4. **Δήλωση αποποίησης έκθεσης ελέγχου** (disclaimer of opinion), η οποία δηλώνει ότι ο ορκωτός λογιστής δεν μπορεί να εκφράσει γνώμатеυση για τις οικονομικές καταστάσεις, για διάφορους λόγους.

Διαδικασία Ελέγχου

Ο ελεγκτικός θεσμός στην Ελλάδα ξεκινά με το Ν.Δ. 2190/1920, σύμφωνα με το οποίο η πλειοψηφία των ΑΕ υποχρεούται να ελέγχεται από τουλάχιστον δύο άτομα της επιλογής της με ισάριθμους αναπληρωματικούς. Τα προσόντα των παραπάνω ελεγκτών ήταν πτυχίο ανώτατης οικονομικής σχολής, το οποίο είχε ληφθεί τουλάχιστον 5 χρόνια πριν διοριστούν ελεγκτές, και η ηλικία τους άνω των 30 ετών.

Η διαδικασία ελέγχου σύμφωνα με το Ν.Δ. 2190/1920 ήταν εντελώς τυπική, οι ελεγκτές χωρίς να ασκήσουν ουσιαστικό έλεγχο υπέγραφαν ένα πιστοποιητικό ελέγχου και έπαιρναν την αμοιβή τους. Ουσιαστικά, η έκθεση ελέγχου δεν έδινε καμία αξιόπιστη πληροφορία για την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ελεγκτές του Ν.Δ. 2190/1920 υφίστανται μέχρι και σήμερα, ο δε Νόμος 2339/1995 τροποποίησε τα προσόντα τους και ορίζει να έχουν μόνο πτυχίο ανώτατης οικονομικής σχολής και άδεια ασκήσεως οικονομολογικού επαγγέλματος από το ΟΕΕ, ενώ δεν απαιτείται πλέον η συμπλήρωση του 30ου έτους της ηλικίας και τα 5 έτη από τη λήψη του πτυχίου.

Η παραπάνω διαδικασία ελέγχου, από μη πραγματικά καταρτισμένα άτομα, κρίνεται ανεπαρκής και η ανάγκη για ουσιαστικό και αξιόπιστο έλεγχο δημιούργησε το ελληνικό ελεγκτικό επάγγελμα στις 21 Απριλίου 1955, όταν το Νομοθετικό Διάταγμα 3329/1955 ψηφίστηκε από τη Βουλή. Οι Ορκωτοί Λογιστές ανέλαβαν να ελέγχουν υποχρεωτικά της ΑΕ που είναι εισαγμένες στο Χρηματιστήριο, τις Ελληνικές Τράπεζες, τις ασφαλιστικές εταιρείες και ορισμένες εταιρείες η λειτουργία των οποίων κρίνεται ότι επηρεάζει την Ελληνική Οικονομία.

Οι υπόλοιπες εταιρείες μπορούν να επιλέγουν την άσκηση του ελέγχου τους είτε από τους ελεγκτές του 2190/1920 είτε από τους ορκωτούς λογιστές. Η επιλογή των ορκωτών λογιστών δίνει σ' αυτές ορισμένα σημαντικά πλεονεκτήματα, με βασικότερο ότι σ' αυτές ασκείται πραγματικός και ουσιαστικός έλεγχος. Με την είσοδο της χώρα μας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και σύμφωνα με την 8η οδηγία και την εναρμόνιση της Ελλάδας προς αυτή, ο θεσμός τους Σώματος Ορκωτών Λογιστών αντικαταστάθηκε από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ).

Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ)

Στην Ελλάδα, για να ασκήσει κάποιος το ελεγκτικό επάγγελμα, πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (ΣΟΕΛ). Με βάση τις διατάξεις του Ν. 1969/1991 για τις εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, του Υπουργείου Εμπορίου και του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΟΕΕ), εκδόθηκε το Π.Δ. 226/1992, το οποίο αναγγέλλει την ίδρυση του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών – ΣΟΕ, (το οποίο αργότερα μετονομάστηκε σε Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών – ΣΟΕΛ), αποτελούμενο από επαγγελματίες ελεγκτές που απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και εγγράφονται σε ειδικό Μητρώο, το οποίο είναι δημόσιο βιβλίο.

Το ΣΟΕΛ, δομημένο στα πρότυπα του ΣΟΛ, αποτελείται από τέσσερις βαθμίδες ελεγκτών.

- Ορκωτοί Ελεγκτές,
- Επίκουροι Ορκωτοί Ελεγκτές,
- Δόκιμοι Ορκωτοί Ελεγκτές,
- Ασκούμενοι Ορκωτοί Ελεγκτές.

Οι τρεις τελευταίες βαθμίδες ελεγκτών απασχολούνται με σχέση ιδιωτών Δικαίου από ορκωτούς ελεγκτές ή ελεγκτικές εταιρείες και εργάζονται κάτω από την επίβλεψη Ορκωτών Λογιστών, τους οποίους βοηθούν να φέρουν σε πέρας το ελεγκτικό τους έργο. Ο αριθμός των εισακτέων στο ΣΟΕΛ καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου.

Για να διοριστεί κάποιος σε μία από τις παραπάνω θέσεις, θα πρέπει να συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, για να διοριστεί κάποιος ως ασκούμενος ορκωτός ελεγκτής, υποχρεούται να έχει την Ελληνική ιθαγένεια ή να είναι Έλληνας ομογενής ή υπήκοος χώρας η οποία ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ, παράλληλα, όποια κι αν είναι η καταγωγή του, πρέπει να έχει μόνιμη κατοικία στην Ελλάδα. Επίσης, πρέπει να είναι πτυχιούχος οικονομικών ή εμπορικών ή βιομηχανικών σχολών από ΑΕΙ είτε της ημεδαπής είτε της αλλοδαπής. Τέλος, ο διορισμός προϋποθέτει και ότι δεν συντρέχει κάποιο κώλυμα όσον αφορά στην ιθαγένειά του, ενώ, παράλληλα, πρέπει να διαθέτει ανεπίληπτο ήθος, διαπιστωμένο από το Εποπτικό Συμβούλιο, έπειτα από ακρόαση του υποψηφίου.

Στη βαθμίδα του δόκιμου ορκωτού ελεγκτή δικαίωμα διορισμού έχει ο κάθε ασκούμενος ορκωτός ελεγκτής ο οποίος αποδεδειγμένα έχει ασκήσει το ελεγκτικό επάγγελμα για 2 χρόνια. Δεν αρκεί όμως η διετή προϋπηρεσία από μόνη της για την παραγωγή σ' αυτή τη βαθμίδα. Ο υποψήφιος πρέπει να περάσει επιτυχώς από τις επαγγελματικές εξετάσεις που διεξάγονται και για τις οποίες θα γίνει λόγος στη συνέχεια.

Συνεχίζοντας, ο δόκιμος ορκωτός ελεγκτής δικαιούται να προαχθεί σε επίκουρο ορκωτό ελεγκτή, αρκεί όμως να επιτελέσει επί 3 χρόνια ελεγκτικό έργο και συγχρόνως να περάσει και από τις επαγγελματικές εξετάσεις, οι οποίες διεξάγονται υπό την επίβλεψη του Εποπτικού Συμβουλίου.

Τέλος, στη βαθμίδα του ορκωτού ελεγκτή δικαίωμα εισόδου έχουν οι επίκουροι ορκωτοί ελεγκτές που βρίσκονται σ' αυτή τη θέση επί 3 χρόνια με την προϋπόθεση, φυσικά, της επιτυχίας στις σχετικές εξετάσεις, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις υπόλοιπες βαθμίδες.

Συνεπώς, όπως συμπεραίνεται από τα παραπάνω, για να κατορθώσει κάποιος να ασκήσει το επάγγελμα του ορκωτού ελεγκτή, θα πρέπει να διαγράψει μία ανοδική πορεία, με σημείο εκκίνησης τη χαμηλότερη βαθμίδα, αυτή του ασκούμενου ορκωτού ελεγκτή. Η πορεία αυτή, εκτός από τη συνεχή ουσιαστικά πρακτική εξάσκηση δίπλα σε ορκωτούς ελεγκτές, συνοδεύεται και από τη διεξαγωγή εξετάσεων για τη διαπίστωση και εξακρίβωση της επαγγελματικής επάρκειας των υποψηφίων.

Βέβαια, κατά την ίδρυση του ΣΟΕΛ υπήρξαν μεταβατικές διατάξεις για το ομαλότερο πέρασμα από το θεσμό του ΣΟΛ στο νέο θεσμό. Οι διατάξεις αυτές σχετίζονται με το ποιοι έχουν δικαίωμα εγγραφής στο μητρώο ελεγκτών όλων των βαθμίδων την ημερομηνία ίδρυσης του ΣΟΕΛ.

Σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του Π.Δ. 226/1992, δικαίωμα εγγραφής στο μητρώο των ορκωτών ελεγκτών έχουν όλοι οι ασκούντες το επάγγελμα του ορκωτού λογιστή σύμφωνα με το Ν.Δ. 3329/1955.

Επίσης δικαίωμα εγγραφής μετά από αίτησή τους έχουν και οι:

1. Κάτοχοι πτυχίου ανώτατων οικονομικών ή εμπορικών ή βιομηχανικών σχολών της ημεδαπής ή αλλοδαπής, που έχουν Ελληνική ιθαγένεια ή είναι ομογενείς και έχουν δεκαπενταετή προϋπηρεσία στον οικονομικό, λογιστικό και νομικό τομέα στην Ελλάδα.
2. Έλληνες και υπήκοοι άλλων χωρών μελών της ΕΕ οι οποίοι κατέχουν άδεια άσκησης του επαγγέλματος του ελεγκτή σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ και διαθέτουν δεκαετή προϋπηρεσία στον ελεγκτικό τομέα με τον περιορισμό όμως ότι τουλάχιστον τα τρία από αυτά θα είναι στην Ελλάδα. Και στις δύο περιπτώσεις, οι υποψήφιοι θα πρέπει να συνοδεύουν την αίτηση εγγραφής τους με βιογραφικό σημείωμα, ενώ υποβάλλονται σε προφορική και γραπτή εξέταση. Επίσης, δικαίωμα εγγραφής στα μητρώα των ορκωτών ελεγκτών έχουν και οι βοηθοί ορκωτοί λογιστές με δεκαετή προϋπηρεσία στο ΣΟΛ.

Οι παραπάνω μεταβατικές διατάξεις (όχι μόνο σε ότι αφορά τους ορκωτούς ελεγκτές, αλλά όλες τις βαθμίδες) καταργήθηκαν από το άρθρο 18 του Ν. 2231/1994. Έτσι λοιπόν σύμφωνα με το άρθρο 18 ισχύουν πλέον τα εξής:

«Όσοι είναι ήδη εγγεγραμμένοι στα μητρώα του ΣΟΕΛ, αλλά δεν προέρχονται από το ΣΟΛ, υπόκεινται σε επαγγελματικές εξετάσεις (βλ. παρακάτω) μέχρι το διορισμό τους στη βαθμίδα την οποία κατέχουν. Αν αποτύχουν ή δεν συμμετάσχουν, διαγράφονται από τα μητρώα. Οι εγγεγραμμένοι στα μητρώα των επίκουρων και

δόκιμων ορκωτών ελεγκτών οι οποίοι προέρχονται από τα υπηρετούντα την 30η Απριλίου 1993 μέλη του ΣΟΛ εξελίσσονται στην αμέσως επόμενη βαθμίδα του ορκωτού και επίκουρου ελεγκτή, με τη συμπλήρωση αντίστοιχα δέκα (10) και επτά (7) τουλάχιστον ετών συνολικής ευδόκιμης υπηρεσίας ως μέλη του ΣΟΛ και του ΣΟΕΛ, μετά από κρίση του Ε.Σ...».

Σε προηγούμενες παραγράφους έγινε λόγος για τη διεξαγωγή εξετάσεων στις οποίες υπόκεινται οι ελεγκτές κάθε βαθμίδας, για να προαχθούν σε ανώτερη βαθμίδα απ' αυτή στην οποία βρίσκονται. Σκοπός των εξετάσεων αυτών είναι να εξακριβωθεί η επάρκεια των θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων των υποψηφίων, αλλά και η δυνατότητα εφαρμογής αυτών των γνώσεων στην πράξη. Οι εξετάσεις αυτές διεξάγονται μία φορά το χρόνο υπό την ευθύνη ειδικής Εξεταστικής Επιτροπής, η οποία ορίζεται από το ΕΣ. Οι υποψήφιοι εξετάζονται γραπτώς σε μια σειρά γνωστικών αντικειμένων, που χωρίζονται σε 4 ενότητες.

Οι εξεταζόμενοι εξετάζονται στους τομείς της ενότητας εκείνης ανάλογα με τη βαθμίδα στην οποία βρίσκονται. Δηλαδή, οι ορκωτοί ελεγκτές άλλων κρατών που επιθυμούν την εγγραφή τους στο μητρώο του ΣΟΕΛ και την άσκηση του ελεγκτικού επαγγέλματος στην Ελλάδα θα εξεταστούν σε σχετικά γνωστικά αντικείμενα. Από εκεί και πέρα, για τον διορισμό στη βαθμίδα του δόκιμου ορκωτού ελεγκτή οι υποψήφιοι εξετάζονται στα θέματα της ενότητας Α, για τον διορισμό στη βαθμίδα του επίκουρου ορκωτού ελεγκτή στα θέματα της ενότητας Β και Γ και, τέλος, για τον διορισμό στη βαθμίδα του ορκωτού ελεγκτή οι υποψήφιοι θα πρέπει να εξεταστούν στην ενότητα Δ. Σε περίπτωση αποτυχίας ενός υποψηφίου για 3 φορές σε κάποιο γνωστικό αντικείμενο αποκλείεται των περαιτέρω εξετάσεων.

Η χρησιμοποίηση ορκωτών ελεγκτών είναι υποχρεωτική στις παρακάτω περιπτώσεις:

- Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου εκτός Δήμου και Κοινοτήτων.
- Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου που εξυπηρετούν δημόσιο ή κοινωφελή σκοπό και επιχορηγούνται από το κράτος.
- Τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες επενδύσεων-χαρτοφυλακίου, εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, εταιρείες χρηματοδοτικών μισθώσεων και ενώσεις συνεταιριστικών οργανώσεων.
- Ανώνυμες εταιρείες με μετοχές εισαγμένες στο Χρηματιστήριο.
- ΑΕ, ΕΠΕ και ετερόρρυθμες εταιρείες κατά μετοχές σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 42 του Ν. 2190/1920.
- Διενέργεια πραγματογνωμοσύνης σε θέματα οικονομικής διαχείρισης ή καταστάσεως οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου.
- Όταν τα εμπορικά βιβλία αποτελούν μέσα αποδείξεως, τότε το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει, αντί της εμφάνισης των βιβλίων, τον έλεγχο της από ορκωτό ελεγκτή.

Για τις ΑΕ που δεν αναφέρονται ρητά (π.χ. Τράπεζες, χρηματιστηριακές και ασφαλιστικές εταιρείες) από τον νομοθέτη, έχουν θεσπιστεί κάποια όρια, τα οποία αν τα υπερκαλύψουν, υποχρεώνονται και αυτές να ελεγχθούν από ορκωτούς ελεγκτές.

Το έτος 2003 με σχετικό νόμο συστάθηκε η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) με σκοπό τον έλεγχο της ποιότητας των υποχρεωτικών λογιστικών ελέγχων των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, τη γνωμοδότηση επί θεμάτων λογιστικής τυποποίησης, καθώς και την άσκηση εποπτείας στο ΣΟΕΛ. Το έτος 2008 με το Ν.3693 έγινε εναρμόνιση της Ελληνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις της Οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ειδικότερα, με τον νόμο αυτόν ρυθμίζονται τα εξής βασικά θέματα:

Προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας άσκησης του επαγγέλματος.

- Διενέργεια επαγγελματικών εξετάσεων για τον έλεγχο θεωρητικών γνώσεων και πρακτικής εφαρμογής τους.
- Απαλλαγές από επαγγελματικές εξετάσεις, πρακτική άσκηση και συνεχή εκπαίδευση.
- Τήρηση δημοσίου μητρώου των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.
- Συμμόρφωση με τις βασικές αρχές του Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας της IFAC.
- Τήρηση Διεθνών Προτύπων Ελέγχου.
- Πειθαρχική και αστική ευθύνη.

Το ΣΟΕΛ με σχετική απόφαση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών έχει αναλάβει την οργάνωση και την εκτέλεση των επαγγελματικών εξετάσεων για την απόκτηση της άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή (νόμιμου Ελεγκτή). Οι εξετάσεις αυτές διενεργούνται από πενταμελή Εξεταστική Επιτροπή, διοριζόμενη με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, και τελούν υπό την

εποπτεία και τον έλεγχο της ΕΛΤΕ. Επίσης, με Κανονιστική πράξη της ΕΛΤΕ έχει ανατεθεί στο ΣΟΕΛ η τήρηση του δημόσιου μητρώου των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

Γκίκας, Δ. & Παπαδάκη, Α. (2012). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.

Κοντάκος, Α. (2006). *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Παπαδέας, Π. (2013). *Χρηματοοικονομική λογιστική Πληροφόρηση, βασική θεωρία και χρήση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.

Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ (Δ' έκδοση)*. Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Ερωτήσεις

- 1) Τι γνωρίζετε για τη Λογιστική;
- 2) Ποιοι είναι οι σκοποί της Λογιστικής;
- 3) Πώς επέδρασε η χρησιμοποίηση των Η/Υ στη Λογιστική;
- 4) Ποια είναι τα στάδια της όλης λογιστικής εργασίας;
- 5) Πώς διακρίνεται η Λογιστική με βάση τις ομάδες των ανθρώπων που εξυπηρετεί και την ακαδημαϊκή της διδασκαλία;
- 6) Ποια η διαφορά Χρηματοοικονομικής Λογιστικής και Διοικητικής Λογιστικής;
- 7) Με τι ασχολείται η Φοροτεχνική Λογιστική;
- 8) Πώς η Λογιστική μπορεί να βοηθήσει την επιχείρηση στην επίτευξη του αντικειμενικού της σκοπού;
- 9) Γιατί οι διευθυντές των διαφόρων τμημάτων της επιχείρησης ενδιαφέρονται για τις πληροφορίες της Λογιστικής;
- 10) Ποιες ομάδες ατόμων εκτός της επιχείρησης ενδιαφέρονται για την οικονομική πορεία της επιχείρησης;
- 11) Ποιος θεωρείται ως λογιστής σύμφωνα με τον Ν 4152/2013;
- 12) Τι γνωρίζετε για την ΠΟΛ;
- 13) Τι γνωρίζετε για την έκθεση ελέγχου, ποιες μορφές αυτής γνωρίζετε;
- 14) Τι γνωρίζετε για τον ελεγκτικό θεσμό στην Ελλάδα;
- 15) Τι γνωρίζετε για το ΣΟΕΛ;

Κεφάλαιο 3

Θεωρητικό και Νομικό Πλαίσιο της Λογιστικής

Σύνοψη

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστεί το νομικό πλαίσιο εφαρμογής της Λογιστικής, όπως αυτό καθορίστηκε με τον νόμο 4308/24.11.2014, που εισήγαγε τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν οι λογιστικές μέθοδοι, θα αναφερθούν οι τέσσερις κατηγορίες των οντοτήτων και τα κριτήρια ένταξης σε αυτές των οικονομικών μονάδων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν τα λογιστικά αρχεία και υποχρεωτικά στοιχεία των οντοτήτων και θα γίνει αναφορά στην ενημέρωση και διαφύλαξη τους. Τέλος, θα αναλυθούν οι διεθνείς λογιστικές παραδοχές και αρχές τήρησης των λογιστικών βιβλίων και τα ελληνικά νομοθετήματα που διέπουν την εφαρμογή των αρχών και κανόνων της Λογιστικής στις ελληνικές επιχειρήσεις.

Προαπαιτούμενη γνώση

Οι βασικές γνώσεις λειτουργίας των επιχειρήσεων και της Λογιστικής των προηγούμενων κεφαλαίων.

3.1. Γενικά

Από τα προηγούμενα κεφάλαια έχει γίνει σαφές τόσο η έννοια της Επιχείρησης όσο και η έννοια της Λογιστικής και συγχρόνως η χρησιμότητα και αναγκαιότητά της για την καλή και αποδοτική λειτουργία κάθε επιχείρησης.

Στο κεφάλαιο αυτό θα γίνει η σύνδεση της επιχείρησης με τη Λογιστική και, συγκεκριμένα, θα αναλυθεί πώς εφαρμόζεται και προσαρμόζεται η Λογιστική στις διάφορες κατηγορίες οντοτήτων (οικονομικών μονάδων). Επίσης, θα αναφερθούν οι βασικές Διεθνείς Λογιστικές Αρχές και οι ελληνικοί νόμοι που διέπουν αυτή την εφαρμογή.

3.2. Λογιστικές μέθοδοι

Κατά την εφαρμογή της Λογιστικής στις επιχειρήσεις και την ανάλογη τήρηση λογιστικών αρχείων (βιβλίων) χρησιμοποιούνται δύο βασικές μέθοδοι:

α) Η απλογραφία ή απλογραφική μέθοδος, (Single Entry Accounting), κατά την οποία οι οικονομικές συναλλαγές της επιχείρησης καταχωρούνται σε ένα μόνο βιβλίο και ένα μόνο λογαριασμό. Το μοναδικό αυτό βιβλίο δίνει τις πληροφορίες για τα οικονομικά μεγέθη της επιχείρησης (περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις) και κάθε χρονική στιγμή από τα στοιχεία του βιβλίου αυτού προσδιορίζεται η καθαρή περιουσία της επιχείρησης, αν από το σύνολο των περιουσιακών της στοιχείων αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις της.

Τα μειονεκτήματα της μεθόδου αυτής είναι ότι οι λογιστικές πληροφορίες δεν είναι απολύτως ορθές και συμβαίνει αυτό, γιατί αφενός ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων της χρήσης γίνεται εξωλογιστικά και αφετέρου δεν υπάρχουν πλήρη και αναλυτικά τα καταγεγραμμένα περιουσιακά στοιχεία (πελάτες, χρεόγραφα, πάγια) και οι υποχρεώσεις της επιχείρησης (προμηθευτές, γραμμάτια, πληρωτέα κ.ά.). Η απλογραφία βέβαια είναι εύκολη στη χρήση και η εφαρμογή της έχει χαμηλό κόστος, για τους λόγους αυτούς χρησιμοποιείται μόνο από τις μικρές επιχειρήσεις.

β) Η διγραφική ή διπλογραφική μέθοδος ή διγραφία (Double Entry Accounting), κατά την οποία οι οικονομικές συναλλαγές της επιχείρησης καταχωρούνται σε δύο τουλάχιστον λογαριασμούς της επιχείρησης, επιφέροντας σ' αυτούς αντίθετη μεταβολή. Με τη μέθοδο της διπλογραφίας, την ίδια στιγμή ο ένας λογαριασμός αυξάνεται (π.χ. το ταμείο όταν λαμβάνονται μετρητά) και ο άλλος λογαριασμός μειώνεται (π.χ. εμπορεύματα, όταν τα πουλάμε για να έχουμε την είσπραξη μετρητών).

Η τήρηση των λογιστικών αρχείων (βιβλίων) της επιχείρησης με τη διπλογραφική μέθοδο εξασφαλίζει πολλά πλεονεκτήματα στις επιχειρήσεις. Τα σπουδαιότερα απ' αυτά είναι: η ακρίβεια των λογιστικών πληροφοριών, η δυνατότητα ελέγχου των λογιστικών σφαλμάτων κατά την καταχώρησή τους στα βιβλία και ο υπολογισμός των αποτελεσμάτων της χρήσης με βάση τις οικονομικές πληροφορίες (όχι εξωλογιστικά). Επίσης,

καθιστά εύκολη τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων με βάση τις ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες που συλλέγονται για όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της επιχείρησης.

Η διπλογραφία όμως απαιτεί πολυσύνθετη λογιστική εργασία και έχει υψηλότερο κόστος τήρησης των λογιστικών βιβλίων από την απλογραφία (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

3.3. Κατηγοριοποίηση των οικονομικών μονάδων σε οντότητες

Με τον νόμο 4308/24.11.2014 καθορίστηκαν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, όπως αυτά θα εφαρμόζονται από την 01.01.2015 και μετά, εισάγοντας σημαντικές αλλαγές στην τήρηση βιβλίων και στοιχείων και αντικαθιστώντας στο σύνολό του τον προηγούμενος ισχύοντα νόμο Ν. 4093/12 Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ).

Ο νέος νόμος με τα άρθρα του 1 έως 15 εισάγει νέους κανόνες τήρησης λογιστικών αρχείων και έκδοσης παραστατικών πωλήσεων, απλουστεύοντας όσα ίσχυαν μέχρι το 2015 με βάση τον ΚΦΑΣ. Στις ρυθμίσεις του νέου νόμου 4308/14 υπόκεινται νομικά πρόσωπα με τη μορφή ΑΕ, ΕΠΕ, ΙΚΕ, ΟΕ, ΕΕ και ατομικές επιχειρήσεις, καθώς και κάθε οντότητα του ιδιωτικού δικαίου που υποχρεώνεται στην εφαρμογή του νόμου από άλλη νομοθεσία. Οι επιχειρήσεις και οι οντότητες που υποχρεώνονται στην εφαρμογή αυτού του νόμου κατατάσσονται σε πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες και μεγάλες οντότητες με βάση το μέγεθος τους. Οι οντότητες οι οποίες κατά την ημερομηνία του ισολογισμού τους έχουν τα ακόλουθα κριτήρια κατηγοριοποιούνται ως ακολούθως:

Πολύ μικρές οντότητες, όσες δεν υπερβαίνουν τα 2 από τα 3 ακόλουθα κριτήρια:

- Σύνολο Ενεργητικού 350.000 ευρώ.
- Κύκλος Εργασιών 700.000 ευρώ.
- Μέσος όρος απασχολούμενων ατόμων 10 άτομα.

Μικρές οντότητες, όσες δεν είναι «πολύ μικρές» και δεν υπερβαίνουν τα 2 από τα 3 ακόλουθα κριτήρια:

- Σύνολο Ενεργητικού 4.000.000 ευρώ.
- Κύκλος Εργασιών 8.000.000 ευρώ.
- Μέσος όρος απασχολούμενων ατόμων 50 άτομα.

Μεσαίες οντότητες, όσες δεν είναι «μικρές» και δεν υπερβαίνουν τα 2 από τα 3 ακόλουθα κριτήρια:

- Σύνολο Ενεργητικού 20.000.000 ευρώ.
- Κύκλος Εργασιών 40.000.000 ευρώ.
- Μέσος όρος απασχολούμενων ατόμων 250 άτομα.

Μεγάλες οντότητες, όσες υπερβαίνουν τα 2 από τα 3 ακόλουθα κριτήρια:

- Σύνολο Ενεργητικού 20.000.000 ευρώ.
- Κύκλος Εργασιών 40.000.000 ευρώ.
- Μέσος όρος απασχολούμενων ατόμων 250 άτομα.

Οι προσωπικές ΟΕ, ΕΕ, και οι ατομικές επιχειρήσεις εντάσσονται στην κατηγορία των πολύ μικρών οντοτήτων, μόνο όταν ο κύκλος εργασιών τους δεν υπερβαίνει το ποσό του 1.500.000 ευρώ. Όταν η οντότητα υπερβαίνει ή σταματάει να υπερβαίνει κατά περίπτωση τα όρια δύο εκ των τριών ανωτέρω κριτηρίων για δύο διαδοχικές περιόδους, η αλλαγή κατηγορίας μεγέθους ενεργοποιείται από την περίοδο που έπεται των δύο εν λόγω διαδοχικών περιόδων. Η κατάταξη των οντοτήτων στις παραπάνω κατηγορίες προσδιορίζει τις υποχρεώσεις τους αναφορικά με το είδος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που πρέπει να συντάσσουν, καθώς και τις λοιπές οικονομικές και φορολογικές υποχρεώσεις τους.

3.4. Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις οντοτήτων

Οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις που τηρούν υποχρεωτικά με τον νόμο 4308/24.11.2014 οι οντότητες ανάλογα του μεγέθους τους είναι:

Μεγάλες οντότητες

- Ισολογισμό ή Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

- Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.
- Προσάρτημα.
- Κατάσταση Χρηματοροών.

Μεσαίες οντότητες

- Ισολογισμό ή Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων.
- Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.
- Προσάρτημα.

Μικρές και πολύ μικρές οντότητες

- Ισολογισμό ή Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης.
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων.
- Προσάρτημα.

Για τις πολύ μικρές οντότητες, τις προσωπικές ΟΕ, ΕΕ και τις ατομικές επιχειρήσεις, όταν ο κύκλος εργασιών τους δεν υπερβαίνει το ποσό του 1.500.000 ευρώ, απαιτείται μόνο Κατάσταση Αποτελεσμάτων.

3.5. Λογιστικά Αρχεία οντοτήτων

Οι οντότητες (επιχειρήσεις και άλλα νομικά πρόσωπα) που υπόκεινται στις διατάξεις του Ν. 4308/14 έχουν υποχρέωση να τηρούν, ως μέρος του λογιστικού τους συστήματος, αρχείο κάθε συναλλαγής που λαμβάνει χώρα στη διάρκεια μιας οικονομικής περιόδου.

Όταν μια οντότητα δεν υποχρεούται να συντάσσει ισολογισμό (Άρθρο 1, περίπτωση γ), μπορεί να τηρεί τα λογιστικά της αρχεία με απλογραφικό τρόπο (βιβλίο εσόδων – εξόδων). Αντίθετα, οι οντότητες που υποχρεούνται στη σύνταξη ισολογισμού τηρούν τα λογιστικά τους αρχεία με διπλογραφικό τρόπο. Τα λογιστικά αρχεία (βιβλία) τηρούνται στην Ελληνική γλώσσα.

3.5.1. Απλογραφικό Λογιστικό Σύστημα

Το Απλογραφικό Λογιστικό σύστημα (προηγουμένως βιβλίο Β΄ κατηγορίας) τηρεί το βιβλίο εσόδων-εξόδων. Το βιβλίο των εσόδων-εξόδων διαιρείται σε δύο σκέλη, σ' αυτό των εσόδων και στο άλλο των εξόδων. Στο σκέλος των εσόδων, οι δύο πρώτες στήλες συμπληρώνονται από τα στοιχεία του δικαιολογητικού πώλησης (χρονολογία, είδος και αριθμός δικαιολογητικού).

Σε ξεχωριστές στήλες καταχωρούνται τα καθαρά έσοδα, χωρίς ΦΠΑ, από την πώληση εμπορευμάτων, προϊόντων, πρώτων υλών, παροχή υπηρεσιών και λοιπά έσοδα. Ο ΦΠΑ που αναλογεί στα παραπάνω έσοδα καταχωρείται σε ξεχωριστή στήλη. Επίσης, εδώ παρουσιάζονται τα πάσης φύσεως κέρδη από πώληση παγίων, συναλλαγματικές διαφορές κ.λπ.

Στο σκέλος των εξόδων, οι τρεις πρώτες στήλες συμπληρώνονται από τα στοιχεία του δικαιολογητικού αγοράς-εξόδου (χρονολογία, είδος και αριθμός δικαιολογητικού, όνομα και επώνυμο εκδότη ή αιτιολογία). Σε ξεχωριστές στήλες καταχωρούνται τα έξοδα για αγορά αγαθών, ανάλογα με τον προορισμό τους (μεταπώληση, παραγωγή προϊόντων, λήψη υπηρεσιών), τα έξοδα λήψης υπηρεσιών, οι δαπάνες με δικαίωμα έκπτωσης και χωρίς δικαίωμα έκπτωσης, οι λοιπές δαπάνες, αγορές παγίων, πάσης φύσεως ζημιές και ο ΦΠΑ που αναλογεί στις παραπάνω πράξεις.

Η αξία των συναλλαγών του βιβλίου εσόδων-εξόδων αναλύεται σε ξεχωριστές στήλες του βιβλίου ή σε αθεώρητες καταστάσεις, ανάλογα με τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος και του ΦΠΑ, μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των φορολογικών δηλώσεων. Συγκεκριμένα, για τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος, τα ακαθάριστα έσοδα από πωλήσεις αγαθών και παροχή υπηρεσιών αναλύονται σε κατηγορίες κατά μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους (εξαίρεση αποτελούν τα βιβλία επιτηδευματιών με μικρά αποθέματα στο τέλος της χρήσης, για τα οποία δε χρειάζεται ανάλυση).

Για τις ανάγκες του ΦΠΑ, η αξία των αγορών αναλύεται κατά συντελεστή ΦΠΑ και οι δαπάνες αναλύονται με δικαίωμα έκπτωσης ΦΠΑ και χωρίς δικαίωμα έκπτωσης ΦΠΑ και λοιπές δαπάνες (μισθοί, ενοίκια, κ.λπ.).

Τέλος στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου, κατά το τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης, γίνεται ανάλυση των εσόδων (χονδρικές, λιανικές πωλήσεις, παροχή υπηρεσιών) και εξόδων (αμοιβές προσωπικού και τρίτων, ενοίκια, τόκοι και λοιπά έξοδα), αν δεν προκύπτει από τις στήλες του βιβλίου.

Με τα ΕΛΠ κατά περίπτωση κρίνονται υποχρεωτικά τήρησης το αρχείο ιδιόκτητων αποθεμάτων και το αρχείο αποθεμάτων τρίτων.

3.5.2. Διπλογραφικό Λογιστικό Σύστημα

Στη διπλογραφία τα βιβλία είναι περισσότερα από ένα. Με τη διπλογραφική μέθοδο μπορεί να τηρηθεί οποιοδήποτε λογιστικό σύστημα (κλασσικό ή συγκεντρωτικό), βάσει των αρχών της Λογιστικής.

Με βάση το **Κλασσικό (Ιταλικό) σύστημα**, το οποίο χρησιμοποιείται από μικρές επιχειρήσεις, τα λογιστικά βιβλία είναι:

- Γενικό Ημερολόγιο,
- Γενικό Καθολικό,
- Αναλυτικά Καθολικά,
- Βιβλίο Απογραφών–Ισολογισμών.

Με βάση το **Συγκεντρωτικό σύστημα**, που χρησιμοποιείται από μεσαίες ή μεγάλες επιχειρήσεις, τα λογιστικά βιβλία είναι:

- Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο,
- Αναλυτικά Ημερολόγια (εξαρτώνται από την παραλλαγή του Συγκεντρωτικού συστήματος),
- Γενικό Καθολικό,
- Αναλυτικά Καθολικά,
- Βιβλίο Απογραφών–Ισολογισμών.

Τα πολλά Αναλυτικά Ημερολόγια που χρησιμοποιούνται διευκολύνουν τον φόρτο εργασίας της χειρόγραφης λογιστικής. Σήμερα με τη μηχανογραφημένη λογιστική ο ρόλος των πολλών Αναλυτικών Ημερολογίων έχει ξεπεραστεί, γι' αυτό και η νομοθεσία επιτρέπει την τήρηση των λογιστικών βιβλίων με οποιοδήποτε σύστημα.

Τα λογιστικά αρχεία, απλογραφικά ή διπλογραφικά, τηρούνται με ηλεκτρονικό ή χειρόγραφο τρόπο και η ερμηνεία των συντομεύσεων ή συμβόλων που χρησιμοποιούνται εντός αυτών πρέπει να ορίζεται με σαφήνεια.

3.6. Υποχρεωτικά στοιχεία οντοτήτων

Για την καταχώρηση των συναλλαγών στα απλογραφικά και διπλογραφικά βιβλία είναι υποχρεωτική η έκδοση των απαραίτητων δικαιολογητικών εγγράφων ή στοιχείων ή παραστατικών που αποδεικνύουν τη συναλλαγή. Τα λογιστικά στοιχεία συντάσσονται στην Ελληνική γλώσσα, αλλά επιτρέπεται να συντάσσονται και σε άλλη γλώσσα από την Ελληνική, τόσο για τις συναλλαγές τους με το εξωτερικό όσο και για συναλλαγές τους εντός της Ελλάδας.

Τα υποχρεωτικά παραστατικά έγγραφα που εκδίδονται κατά περίπτωση και προβλέπονται από τα ΕΛΠ είναι:

1. Δελτίο αποστολής.
2. Τιμολόγιο πώλησης–δελτίο αποστολής.
3. Τιμολόγιο.
4. Πιστωτικό τιμολόγιο.
5. Απόδειξη λιανικής πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών.

Τα υποχρεωτικά παραστατικά έγγραφα θα αναλυθούν παρακάτω.

3.6.1. Δελτίο αποστολής

Το Δελτίο αποστολής (ή παραστατικό διακίνησης ή συνοδευτικό διακίνησης αποθεμάτων κ.λπ.) εκδίδεται σε κάθε περίπτωση χονδρικής πώλησης, αποστολής ή παράδοσης ή διακίνησης αγαθών, για οποιοδήποτε πρόσωπο

και σκοπό, σε κατάλληλο χρόνο. Επίσης, παρακολουθεί και συνοδεύει τα αποθέματα της οντότητας σε χώρους τρίτων ή τα αποθέματα τρίτων σε δικούς της χώρους. Δεν απαιτείται έκδοση δελτίου αποστολής, όταν τα αποθέματα συνοδεύονται από τιμολόγιο πώλησης που έχει εκδοθεί άμεσα.

Τα παραστατικά διακίνησης μπορεί να εκδίδονται σε έντυπη ή και ηλεκτρονική μορφή, εφόσον διασφαλίζεται ότι εκδόθηκαν πριν τη διακίνηση των αποθεμάτων.

3.6.2. Τιμολόγιο πώλησης–δελτίο αποστολής

Τις περισσότερες φορές οι επιχειρήσεις για τη χονδρική πώληση, αντί της έκδοσης απλού δελτίου αποστολής, εκδίδουν τιμολόγιο πώλησης–δελτίο αποστολής. Απαγορεύεται η έκδοση για τον ίδιο λόγο απλού δελτίου αποστολής και δελτίου αποστολής -τιμολογίου.

3.6.3. Τιμολόγιο

Το τιμολόγιο εκδίδεται για κάθε πώληση αγαθών και παροχή υπηρεσιών προς άλλη οντότητα που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα. Τιμολόγιο εκδίδεται ακόμη, όταν αγοράζονται αγαθά από πρόσωπα που δεν έχουν υποχρέωση έκδοσης τιμολογίου για την πώληση των αγαθών τους. Σύμφωνα με τα ΕΛΠ, τιμολόγιο θεωρείται κάθε έγγραφο που περιλαμβάνει τις πληροφορίες του τιμολογίου, υπό τον όρο ότι ο αποδέκτης το αποδέχεται.

Προβλέπεται η αυτοτιμολόγηση (έκδοση τιμολογίου από τον λήπτη των αγαθών ή υπηρεσιών) ή και η δυνατότητα ανάθεσης τιμολόγησης από τρίτο πρόσωπο εκ μέρους του πωλητή. Εισάγεται η έννοια του απλοποιημένου τιμολογίου και καθορίζεται σε ποιες περιπτώσεις αυτό μπορεί να εκδίδεται, παράλληλα διατηρείται η μορφή του συγκεντρωτικού τιμολογίου. Από τα ΕΛΠ ορίζεται ότι το τιμολόγιο εκδίδεται και από τον λήπτη των αγαθών ή υπηρεσιών σε περίπτωση άρνησης έκδοσης από τον πωλητή.

3.6.4. Πιστωτικό τιμολόγιο

Το πιστωτικό τιμολόγιο εκδίδεται από τον επιτηδευματία-πωλητή και εκδότη τιμολογίου σε περίπτωση επιστροφής αγαθών από πελάτη του ή σε περίπτωση παρεχόμενης έκπτωσης σε πελάτη. Στις περιπτώσεις αυτές στο πιστωτικό τιμολόγιο, εκτός από τη μειωμένη δαπάνη για τα αγαθά, υπολογίζεται και η αντίστοιχη μείωση του ΦΠΑ.

3.6.5. Απόδειξη λιανικής πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών

Η απόδειξη λιανικής πώλησης αγαθών εκδίδεται από τις οντότητες κατά τη λιανική πώληση αγαθών τους ή παροχή υπηρεσιών τους σε ιδιώτες καταναλωτές ή σε μέλη Προμηθευτικού Συνεταιρισμού. Λιανική πώληση είναι η πώληση σε φυσικό πρόσωπο για την ικανοποίηση ατομικών ή οικογενειακών αναγκών. Για περιπτώσεις επιστροφών ή εκπτώσεων λιανικών πωλήσεων εκδίδεται πιστωτικό στοιχείο λιανικής πώλησης, για πιστωτικά στοιχεία άνω των 50 ευρώ απαιτείται η αναγραφή του ονοματεπωνύμου και της διεύθυνσης του πελάτη.

Με τον νόμο 1809/88, αρχικά, και όπως ισχύει με τον νόμο 3522/2006, οι επιχειρήσεις που πωλούν αγαθά λιανικώς ή κυρίως λιανικώς και τηρούν απλογραφικά ή διπλογραφικά βιβλία υποχρεούνται να χρησιμοποιούν φορολογικούς μηχανισμούς (ΦΜ) – φορολογικές ταμειακές μηχανές (ΦΤΜ) – για την έκδοση των αποδείξεων της λιανικής πώλησης αγαθών. Στις αποδείξεις λιανικής και ΦΤΜ ο ΦΠΑ δεν είναι υποχρεωτικό να αναγράφεται χωριστά, αλλά επιτρέπεται να είναι ενσωματωμένος στην αξία του αγαθού, αρκεί η επιχείρηση να ακολουθεί αυτή τη μέθοδο σταθερά.

Με τα ΕΛΠ δίνεται η δυνατότητα έκδοσης απόδειξης λιανικής πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αντί της έκδοσης τιμολογίου σε ιδιώτες καταναλωτές, ορίζεται η εξομοίωση του στοιχείου λιανικής πώλησης με κάθε άλλο έγγραφο που περιλαμβάνει τα δεδομένα του στοιχείου λιανικής πώλησης, προβλέπεται η δυνατότητα ανάθεσης έκδοσης απόδειξης λιανικής πώλησης ή παροχής υπηρεσιών από τρίτο πρόσωπο εκ μέρους του πωλητή και καθορίζεται ο τρόπος έκδοσης των αποδείξεων λιανικής πώλησης μέσω της χρήσης φορολογικών ηλεκτρονικών μηχανισμών.

3.7. Ενημέρωση και Διαφύλαξη Βιβλίων και Στοιχείων

Ο χρόνος ενημέρωσης των λογιστικών αρχείων (βιβλίων) εξαρτάται από την υποχρέωση σύνταξης ισολογισμού και γίνεται ως εξής:

- Εντός του επόμενου μήνα (το αργότερο στο τέλος του μήνα) από το μήνα που γίνεται η συναλλαγή και εκδίδεται το αντίστοιχο παραστατικό, όταν η οντότητα συντάσσει ισολογισμό
- Εντός του επόμενου μήνα (το αργότερο στο τέλος του μήνα) από τη λήξη του τριμήνου που έλαβε χώρα η συναλλαγή και εκδόθηκε το αντίστοιχο παραστατικό, όταν η οντότητα δεν συντάσσει ισολογισμό.

Σε κάθε περίπτωση, η ενημέρωση γίνεται εντός του απαιτούμενου χρόνου για την έγκαιρη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας περιόδου γίνεται και ολοκληρώνεται σε συντομότερο χρόνο από έξι μήνες από τη λήξη της περιόδου ή από το χρονικό όριο που ορίζει για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων η φορολογική ή άλλη νομοθεσία της χώρας.

Ο χρόνος διαφύλαξης των λογιστικών αρχείων (βιβλίων) που τηρεί η οντότητα πρέπει να είναι μεγαλύτερος από το χρονικό διάστημα των πέντε ετών από τη λήξη της περιόδου ή και του χρόνου που ορίζεται από άλλη νομοθεσία (ο Κώδικας Φορολογικών διαδικασιών έχει σχετικές διατάξεις).

Τα αρχεία και τα στοιχεία μπορούν να αποθηκεύονται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή ανεξάρτητα με τον τρόπο τήρησης αυτών, με την προϋπόθεση της ύπαρξης συστήματος το οποίο δύναται να τα ανακτήσει και να τα εκτυπώσει για τη διευκόλυνση και διεξαγωγή οποιουδήποτε ελέγχου. Ειδικά, θα πρέπει να αποθηκεύονται όλα τα δεδομένα που διασφαλίζουν την αυθεντικότητα και ακεραιότητα του περιεχομένου των τιμολογίων πώλησης. Σχετικά με τον τόπο τήρησης και διαφύλαξης αρχείων και στοιχείων δεν ορίζεται κάτι συγκεκριμένο με τα ΕΛΠ, συνεπώς αυτά μπορούν να τηρούνται και να φυλάσσονται σε οποιοδήποτε τόπο, ακόμη και κατά τη διάρκεια της περιόδου που αφορούν, αρκεί να επιδεικνύονται και να παρέχονται στους αρμόδιους φορείς για τη διευκόλυνση και διεξαγωγή οποιουδήποτε ελέγχου, όποια στιγμή αυτά ζητηθούν.

3.8. Διεθνείς λογιστικές παραδοχές και αρχές τήρησης των λογιστικών βιβλίων

Οι λογιστές, κατά την τήρηση των λογιστικών βιβλίων ή κατά τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης, έρχονται αντιμέτωποι με διάφορα θέματα, τα οποία δεν είναι απολύτως ξεκάθαρα, και ο λογιστικός χειρισμός τους μπορεί να είναι πολλαπλός. Σε αυτή την περίπτωση, οι λογιστές πρέπει να στηριχτούν στις διεθνείς λογιστικές αρχές και παραδοχές (Traditional assumptions of the accounting model), προκειμένου να αντιμετωπίσουν το θέμα με τον καλύτερο λογιστικό τρόπο (Larson & Jensen, 2010).

Οι διεθνείς λογιστικές παραδοχές και αρχές είναι:

1. Η αυτοτέλεια της κάθε λογιστικής μονάδας (Business entity)

Η έννοια της ανεξάρτητης λογιστικής οντότητας σημαίνει ότι η επιχείρηση, ή γενικά η οικονομική μονάδα για την οποία συντάσσονται χρηματοοικονομικές καταστάσεις, είναι ανεξάρτητη και σαφώς διακεκριμένη από τους ιδιοκτήτες της. Με άλλα λόγια, η οικονομική οντότητα είναι μια οικονομική μονάδα που λειτουργεί αυτοτελώς και ανεξάρτητα από άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Για παράδειγμα, ένας ιδιώτης μπορεί να κατέχει ένα Super Market κρεάτων, μια φάρμα και πλήθος άλλων περιουσιακών στοιχείων. Προκειμένου να προσδιοριστεί το οικονομικό αποτέλεσμα του Super Market κρεάτων, θα πρέπει αυτό να παρακολουθείται ξεχωριστά από όλα τα άλλα περιουσιακά στοιχεία του ιδιώτη, ως μια ανεξάρτητη λογιστική οντότητα.

2. Η συνέχεια της δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας (Going concern or continuity)

Η παραδοχή αυτή θεωρεί ότι η οικονομική μονάδα θα συνεχίσει τη δραστηριότητά της για αόριστο χρονικό διάστημα και της δίνει προοπτική στο μέλλον. Η παραδοχή αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία κατά τη σύνταξη και ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οικονομικών μονάδων.

Αν υποθεθεί ότι η οικονομική μονάδα τελεί υπό πτώχευση και βρίσκεται υπό ρευστοποίηση, τότε οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις θα παρουσιάζουν κατά τη σύνταξή τους άλλη μορφή (εκκαθάρισης), με άλλες αξίες αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων και άλλη σειρά ταξινόμησης αυτών, ανάλογα με τη νομική φύση και την προτεραιότητά τους. Δίχως την παραδοχή της συνέχειας της δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας, όλα τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις είναι τρέχουσες, με την προσδοκία ότι τα περιουσιακά στοιχεία θα μπορέσουν να ρευστοποιηθούν και οι υποχρεώσεις να εξοφληθούν στο άμεσο μέλλον.

3. Η αυτοτέλεια των διαχειριστικών χρήσεων (time period)

Ο μόνος ακριβής τρόπος για να υπολογιστεί η επιτυχία ή η αποτυχία μιας οικονομικής μονάδας είναι η συσσωρευτική προσμέτρηση όλων των συναλλαγών της, από την ίδρυσή της μέχρι τη ρευστοποίησή της. Παλαιότερα αυτός ο τρόπος ίσως ήταν δυνατός λόγω της μικρής διάρκειας ζωής των οικονομικών μονάδων. Σήμερα οι τυπικές επιχειρήσεις έχουν σχετικά μακρά διάρκεια, έτσι είναι αδύνατο να αναμένεται η ρευστοποίησή της για να υπολογιστεί το οικονομικό της αποτέλεσμα.

Έτσι η οικονομική ζωή της οικονομικής μονάδας διαχωρίζεται σε μικρότερες χρονικές περιόδους, τις διαχειριστικές χρήσεις, για τις οποίες προσδιορίζεται το οικονομικό αποτέλεσμα και συντάσσονται οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της. Κάθε χρήση περιλαμβάνει μόνο τις συναλλαγές και τα αποτελέσματα της επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσα σ' αυτή τη χρήση, καμία ανάμειξη και μέτρηση συναλλαγών προηγούμενης ή επόμενης χρήσης δεν πρέπει να γίνεται.

Αποδεχόμενοι την αρχή της αυτοτέλειας των διαχειριστικών χρήσεων, αποδεχόμαστε και μερικές ανακρίβειες στον υπολογισμό του οικονομικού αποτελέσματος αυτών, διότι οι πληροφορίες δεν είναι ολοκληρωμένες για τις συναλλαγές της επιχείρησης που θα ολοκληρωθούν στο μέλλον (π.χ. εξόφληση οφειλής πελάτη) ή αφορούν παραπάνω από μία διαχειριστική χρήση.

Η διαχειριστική χρήση μπορεί να είναι ένας μήνας, 3 μήνες, 6 μήνες, ένας χρόνος. Όσο μικρότερη είναι η διαχειριστική χρήση, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα λάθους υπολογισμών λόγω ελλειπών πληροφοριών. Στην Ελλάδα η διαχειριστική περίοδος περιλαμβάνει δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα, το οποίο συνήθως συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος (calendar year), 1/1 έως 31/12. Κατά την έναρξη, τη λήξη ή τη διακοπή των εργασιών της επιχείρησης, η διαχειριστική περίοδος μπορεί να είναι μικρότερη του 12μήνου. Ο επιχειρηματίας με βιβλία Γ' κατηγορίας μπορεί να έχει διαχειριστική περίοδο μεγαλύτερη του 12μήνου, όχι όμως να υπερβαίνει τους 24 μήνες. Ο επιτηδευματίας με βιβλία Γ' κατηγορίας κλείνει τη διαχειριστική χρήση την 30η Ιουνίου ή την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους.

4. Η νομισματική μονάδα (Monetary unit)

Οι λογιστές χρησιμοποιούν σταθερές μονάδες μέτρησης των οικονομικών συναλλαγών, προκειμένου οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις να παρουσιάζονται με ένα ενιαίο και κατανοητό περιεχόμενο. Η σταθερή μονάδα μέτρησης είναι η νομισματική μονάδα της χώρας όπου λειτουργεί η οικονομική μονάδα. Στην Ελλάδα στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιείται ως νομισματική μονάδα το Ευρώ €.

Το πρόβλημα που παρουσιάζεται από τη χρήση διαφορετικών νομισμάτων σε κάθε χώρα είναι ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις επιχειρήσεων διαφορετικών χωρών δε μπορούν να συγκριθούν ή να προστεθούν μαζί, εάν δεν μετατραπούν σε ένα κοινό αποδεκτό νόμισμα, όπως το δολάριο των Ηνωμένων Πολιτειών. Επίσης, προβλήματα παρουσιάζονται από τη χρήση της νομισματικής μονάδας της χώρας κατά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων, διότι δεν αποτιμώνται όλα σε χρήμα, όπως η αξία του ανθρώπινου δυναμικού που κατέχει η επιχείρηση, η οργάνωση και δομή της επιχείρησης.

Τέλος, ο πληθωρισμός αποτελεί ένα σοβαρό μειονέκτημα κατά τη χρησιμοποίηση των νομισματικών μονάδων για τη μέτρηση της περιουσίας των επιχειρήσεων. Υπάρχουν, βέβαια, διάφοροι τρόποι για να ξεπεραστούν τα παραπάνω προβλήματα (δείκτες τιμάρθιμου, αναπροσαρμογές, σχετικές αναφορές στο προσάρτημα κ.λπ.).

5. Ιστορικό κόστος (Historical cost)

Το ιστορικό κόστος είναι η βάση για τη μέτρηση της αξίας των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και των άλλων οικονομικών στοιχείων της επιχείρησης (έσοδα-έξοδα). Η αρχή αυτή καθορίζει το ιστορικό κόστος ως την τιμή κτήσης ή το κόστος παραγωγής ή κατασκευής, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης.

Εκτός από το ιστορικό κόστος ή το κόστος κτήσης χρησιμοποιούνται σαν βάσεις μέτρησης του κόστους, η τιμή πώλησης (παρούσα αξία) και η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία. Το ιστορικό κόστος έχει επικρατήσει σαν βάση μέτρησης του κόστους στην πράξη, διότι είναι αντικειμενικό και μπορεί να καθοριστεί εύκολα.

Οι επιχειρήσεις είναι εύκολο να προσδιορίσουν το κόστος της απόκτησης περιουσιακών στοιχείων ή υπηρεσιών με βάση τα τιμολόγια αγοράς (ιστορικό κόστος), ενώ είναι δύσκολο να προσδιοριστεί εκ των προτέρων η αξία τους, όταν φτάσει ο χρόνος ρευστοποίησής τους, ή να προσδιοριστεί η παρούσα αξία τους κάθε χρονική στιγμή. Με τη χρησιμοποίηση του ιστορικού κόστους, η αποτίμηση των στοιχείων της επιχείρησης είναι αντικειμενική, σταθερή, απόλυτα συγκρίσιμη με αντίστοιχα στοιχεία άλλων επιχειρήσεων, που χρησιμοποιούν το ιστορικό κόστος.

Βέβαια η μέθοδος του ιστορικού κόστους παρουσιάζει σοβαρά μειονεκτήματα σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού. Σ' αυτή την περίπτωση τα αποτιμώμενα στοιχεία της επιχείρησης με βάση το ιστορικό κόστος υποεκτιμώνται, δεν παρουσιάζουν την πραγματική εικόνα της επιχείρησης και δεν μπορούν να συγκριθούν με στοιχεία προηγούμενων χρονικών περιόδων.

6. Συντηρητικότητα (Conservatism)

Οι λογιστές συχνά αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της επιλογής μεταξύ διαφορετικών μεθόδων μέτρησης των στοιχείων, που προσδιορίζουν την οικονομική κατάσταση ή το οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης.

Σύμφωνα με την έννοια της συντηρητικότητας, θα πρέπει να επιλέξουν τη μέθοδο εκείνη με το λιγότερο ευνοϊκό αποτέλεσμα για την περιουσιακή κατάσταση ή για την αυτοτέλεια (κέρδος ή ζημία) της επιχείρησης. Έτσι, όταν αποτιμώνται περιουσιακά στοιχεία (ακίνητα, εμπορεύματα, χρεόγραφα) και υπάρχουν πολλές αποδεκτές μέθοδοι αποτίμησης, τότε θα πρέπει να επιλεγεί εκείνη που θα παρουσιάζει τη μικρότερη αξία για το αποτιμώμενο στοιχείο. Ενώ, αντίθετα, κατά την αποτίμηση των υποχρεώσεων δεν πρέπει να επιλεγεί η μέθοδος που δίνει τη χαμηλότερη αξία στην υποχρέωση. Το ίδιο ισχύει κατά την αποτίμηση εσόδων και εξόδων της επιχείρησης, που προσδιορίζουν το τελικό οικονομικό της αποτέλεσμα. Τα έσοδα θα πρέπει να υποεκτιμούνται και τα έξοδα να υπερεκτιμώνται.

Οι λογιστές, εφαρμόζοντας την αρχή της συντηρητικότητας, δεν θα πρέπει βέβαια να αποτιμούν αυθαίρετα τα περιουσιακά στοιχεία με χαμηλά ποσά. Για παράδειγμα, αποτιμώντας τα αποτελέσματα της επιχείρησης σε μια αυθαίρετη χαμηλή τιμή, με σκοπό να καλύψουν μια μελλοντική ζημία της, αποτελεί ανακριβή λογιστική καταχώρηση, η οποία δεν δικαιολογείται κάτω από την αρχή της συντηρητικότητας.

Μια αποδεκτή εφαρμογή της συντηρητικότητας θα μπορούσε να είναι η αποτίμηση των αποθεμάτων στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσεως (ιστορικό κόστος) και τρέχουσας τιμής.

Ολοκληρώνοντας, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η αρχή της συντηρητικότητας δε σημαίνει σκόπιμη υποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και του οικονομικού αποτελέσματος της επιχείρησης. Εφαρμόζοντας την αρχή της συντηρητικότητας, σκοπός είναι η πραγματική παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, που θα δίνει αληθινές και ακριβείς πληροφορίες στους τρίτους που ενδιαφέρονται για την επιχείρηση (μετόχους, τράπεζες, προμηθευτές, κράτος κ.λπ.).

7. Ο χρόνος πραγματοποίησης των εσόδων (Realization)

Έσοδο είναι το οικονομικό όφελος εκφρασμένο σε χρήμα, που αποκτάει η επιχείρηση, άμεσα ή έμμεσα, από την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Τα έσοδα της επιχείρησης συντελούν στη διαμόρφωση του τελικού οικονομικού αποτελέσματος της μαζί με τα έξοδα. Όσο μεγαλύτερα είναι τα έσοδα της επιχείρησης τόσο μεγαλύτερο θα είναι και το οικονομικό αποτέλεσμά της, το οποίο συντελεί στην αύξηση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της.

Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι λογιστές είναι το πότε πρέπει να αναγνωρίσουν το έσοδο, δηλαδή να προσδιορίσουν τον ακριβή χρόνο πραγματοποίησης των εσόδων.

Οι περισσότεροι γνωστές μέθοδοι είναι:

Κατά το χρόνο της πώλησης (Point of sale)

Τα έσοδα αναγνωρίζονται συνήθως ότι πραγματοποιήθηκαν, όταν ολοκληρωθεί η πώληση αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών στους πελάτες, τότε μπορεί να καθοριστεί αντικειμενικά η αξία των πωλουμένων αγαθών ή των παρεχομένων υπηρεσιών. Είναι βασικό να υπάρχει κάποια ομοιομορφία μεταξύ των επιχειρήσεων για τον χρόνο αναγνώρισης των εσόδων τους, διότι έτσι τα οικονομικά τους στοιχεία έχουν ίδιο νόημα και είναι συγκρίσιμα. Πολλές φορές όμως η αναγνώριση των εσόδων κατά το χρόνο πώλησης δεν δίνει ένα καθαρό αποτέλεσμα.

Παράδειγμα: Η πώληση γης με πίστωση σε έναν αγοραστή που δεν έχει αιτιολογημένη ικανότητα να πληρώσει. Εάν αναγνωριστεί ως χρόνος πραγματοποίησης του εσόδου η στιγμή της πώλησης της γης, τότε έχει γίνει υπερεκτίμηση της πώλησης, λόγω του κινδύνου να μην εισπραχθούν ποτέ τα μετρητά απ' αυτή την πώληση.

Όπως βλέπουμε υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις από τον παραπάνω κανόνα, που όμως αντιμετωπίζονται με άλλες αποδεκτές μεθόδους αναγνώρισης εσόδων όπως:

1. Μετά την ολοκλήρωση της παραγωγής.
2. Μετά τη λήψη των μετρητών.
3. Αναγνώριση εσόδων κατά τη διάρκεια της παραγωγής.
4. Αναγνώριση εσόδων μετά την ανάκτηση του κόστους.

Μετά την ολοκλήρωση της παραγωγής (End of production)

Η αναγνώριση εσόδων μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της παραγωγής είναι αποδεκτή, όταν είναι γνωστός ο ακριβής αριθμός και η τιμή των παραγόμενων προϊόντων και όταν υπάρχει μια έτοιμη αγορά. Τα ορυχεία χρυσού και αργύρου αποτελούν ένα παράδειγμα. Το ίδιο και η ολοκλήρωση της συγκομιδής μερικών γεωργικών προϊόντων.

Μετά τη λήψη των μετρητών (Receipt of cash)

Η λήψη όλων των μετρητών της πώλησης είναι μια άλλη βάση αναγνώρισης των εσόδων. Αυτή η μέθοδος θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο, όταν οι προοπτικές για τη λήψη μετρητών είναι υπό αμφιβολία κατά το χρόνο της πώλησης.

Οι επιχειρήσεις πώλησης γης (μεσιτικά γραφεία), οι οποίες πωλούν αγαθά ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, λαμβάνοντας κατά τη στιγμή της πώλησης μόνο μια μικρή προκαταβολή, αποτελούν μια κατηγορία επιχειρήσεων, όπου η λήψη ολοκλήρου του ποσού πώλησης είναι ιδιαίτερα αμφίβολη. Πολλές συμφωνίες πώλησης γης αθετούνται ακόμη και τη στιγμή των συμβολαίων. Το ίδιο ισχύει και κατά την πώληση με δόσεις.

Κατά το χρόνο που διαρκεί η παραγωγή (During Production)

Μερικά μακροχρόνια κατασκευαστικά έργα αναγνωρίζουν έσοδα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της κατασκευής.

Παράδειγμα: Μια κατασκευαστική εταιρία ενός μεγάλου εργοστασίου, το οποίο απαιτεί για την ολοκλήρωση αρκετά χρόνια, αναγνωρίζοντας έσοδα κατά τη διάρκεια των εργασιών, παρέχει πληρέστερη εικόνα των οικονομικών αποτελεσμάτων της, απ' ό,τι αν θα αναγνώριζε έσοδα μετά το τέλος της ολοκλήρωσης του εργοστασίου.

Ανάκτηση του κόστους (Cost Recovery)

Η μέθοδος αναγνώρισης εσόδων μετά την ανάκτηση της αρχικής επένδυσης είναι αποδεκτή για υπερβολικές κερδοσκοπικές συναλλαγές.

Παράδειγμα: Μια επιχείρηση μπορεί να επενδύσει σε ένα εγχείρημα ανεύρεσης χρυσού, τα αποτελέσματα του οποίου είναι εντελώς απρόβλεπτα. Σ' αυτή την περίπτωση, το αρχικά αποκτηθέν εισόδημα μέχρι του ποσού της αρχικής επένδυσης της επιχείρησης είναι το ανακτηθέν κόστος και πέραν αυτού του ποσού, το πλεόνασμα θεωρείται ως έσοδο.

8. Συσχετισμός εσόδων-εξόδων (Matching)

Με την αρχή της αναγνώρισης των εσόδων, καθορίζεται αριθμητικά το ποσό και ο χρόνος πραγματοποίησης τους. Παράλληλα, με την έννοια αναγνώρισης των εσόδων χρειάζεται μια σχετική έννοια αναγνώρισης του ποσού και του χρόνου πραγματοποίησης των αντίστοιχων εξόδων, τα οποία θα συσχετιστούν με τα έσοδα, για να προσδιοριστεί το καθαρό οικονομικό αποτέλεσμα της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Αυτή είναι η έννοια του συσχετισμού των εσόδων-εξόδων.

Ο βασικός σκοπός είναι πρώτα ο καθορισμός των εσόδων και κατόπιν ο συσχετισμός τους με τα ανάλογα έξοδα που έγιναν για τη δημιουργία αυτών των εσόδων. Μερικές δαπάνες-έξοδα, όπως το έξοδο αγοράς των αποθεμάτων, μπορεί εύκολα να συσχετιστεί με το έσοδο από την πώλησή τους.

Γενικά, όμως, η εφαρμογή του συσχετισμού εσόδων-εξόδων στην πράξη παρουσιάζει πολλές δυσκολίες. Μερικά έξοδα δεν συσχετίζονται απευθείας με συγκεκριμένα έσοδα. Έτσι, πρέπει να υιοθετηθεί μια συστηματική πολιτική, για να αντιμετωπιστεί η σωστή και αιτιολογημένη κατανομή τους σε συγκεκριμένα έσοδα. Παράδειγμα αποτελούν τα έξοδα έρευνας-ανάπτυξης και τα έξοδα διαφήμισης, που δεν συσχετίζονται απευθείας με συγκεκριμένα έσοδα, τα οποία μπορούν να πραγματοποιηθούν σε μελλοντικές χρονικές περιόδους.

Τα έσοδα αυτά συνήθως επιβαρύνουν τη χρονική περίοδο κατά την οποία έλαβαν χώρα και δεν συσχετίζονται με συγκεκριμένα έσοδα. Αυτό, βέβαια, έρχεται σε αντίθεση με την αρχή του συσχετισμού εσόδων-εξόδων, αλλά είναι σε συμφωνία με την αρχή της συντηρητικότητας.

9. Συνέπεια των λογιστικών μεθόδων (Consistency)

Η έννοια της συνέπειας απαιτεί η οικονομική μονάδα να αντιμετωπίζει ίδιες ή συγκρίσιμες συναλλαγές με την ίδια μέθοδο, με τον ίδιο τρόπο, από οικονομική περίοδο σε οικονομική περίοδο.

Η αρχή της συνέπειας βοηθάει στη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων από διαχειριστική χρήση σε διαχειριστική χρήση, ανιχνεύει τις τάσεις των οικονομικών γεγονότων και έτσι αποφεύγεται η αυθαίρετη μεταβολή των λογιστικών πληροφοριών από διάφορα άτομα.

Πολλές λογιστικές μέθοδοι μπορεί να χρησιμοποιηθούν για κάθε μεμονωμένο περιουσιακό στοιχείο, όπως π.χ. τα αποθέματα, τα πάγια περιουσιακά στοιχεία. Εάν λοιπόν τα αποθέματα αποτιμηθούν τη μία διαχειριστική περίοδο με τη μέθοδο FIFO (first in – first out) και την επόμενη περίοδο με τη μέθοδο LIFO (last in–first out), τότε τα αποθέματα, τα κέρδη εμπορευμάτων και το κεφάλαιο κίνησης δεν θα μπορούν να συγκριθούν μεταξύ αυτών των δύο διαχειριστικών χρήσεων, λόγω αλλαγής της μεθόδου.

Μερικές φορές οι οικονομικοί οργανισμοί χρειάζεται να αλλάξουν κάποιες από τις λογιστικές μεθόδους που χρησιμοποιούν (αποτίμησης, αποσβέσεων κ.λπ.), με σκοπό να προσαρμοστούν στο εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον της επιχείρησης, που μεταβάλλεται πολύ γρήγορα. Εφόσον η οικονομική μονάδα δικαιολογήσει την αλλαγή στη λογιστική μέθοδο και την αναγκαιότητα της νέας μεθόδου, η αλλαγή μπορεί να γίνει.

Όταν η οικονομική μονάδα αποφασίσει αλλαγή της λογιστικής μεθόδου, θα πρέπει η επιχείρηση να δημοσιοποιήσει την ανάγκη για αλλαγή και να επεξηγήσει τα αποτελέσματα αυτής της αλλαγής πάνω στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της.

10. Πλήρης αποκάλυψη ή ανακοίνωση (Full disclosure)

Η παραδοχή της πλήρους αποκάλυψης ή ανακοίνωσης των οικονομικών στοιχείων της επιχείρησης επιβάλλει όπως οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις ανακοινώνουν όλα εκείνα τα γεγονότα τα οποία δύνανται να επηρεάσουν την κρίση ενός ενημερωμένου αναγνώστη αυτών (Weygandt, Kimmel & Kieso, 2011). Οι λογιστές έχουν συνήθως την ευθύνη των λογιστικών πληροφοριών που θα ανακοινωθούν.

Σημαντικές λογιστικές πληροφορίες αποκαλύπτονται είτε μέσα από τις ίδιες τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης) είτε από τις συνημμένες υποσημειώσεις που συνοδεύουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις (προσάρτημα).

Υπάρχουν αρκετές μέθοδοι ανακοίνωσης των λογιστικών πληροφοριών. Τέτοιες είναι η παρενθετική αποκάλυψη, οι διασταυρούμενες αναφορές, οι αναλυτικές επεξηγήσεις και υποσημειώσεις μετά από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Το προτιμότερο για την ανακοίνωση των επιπλέον λογιστικών πληροφοριών και την επεξήγηση της κατάστασης είναι η χρήση των υποσημειώσεων μετά το τέλος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (προσάρτημα), του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης. Οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να παρουσιάζουν τις σπουδαιότερες χρηματοοικονομικές πληροφορίες. Αν όλες οι οικονομικές πληροφορίες παρουσιάζονται με κάθε λεπτομέρεια, θα προκαλέσουν σύγχυση περισσότερο παρά θα βοηθήσουν τους ενδιαφερόμενους (μετόχους, προμηθευτές, τράπεζες κ.λπ.). Η υπερβολική παροχή πληροφοριών θα μπορούσε, αντί να ενισχύσει, να αναιρέσει την αρχή της πλήρους αποκάλυψης. Επομένως, εκείνο που χρειάζεται είναι μια αιτιολογημένη περίληψη των χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Η παραδοχή της πλήρους αποκάλυψης έχει γίνει μια από τις πιο δύσκολες έννοιες για τους λογιστές και είναι εξίσου δύσκολη η εφαρμογή της. Το γεγονός αυτό οφείλεται ιδιαίτερα στην πολυπλοκότητα πολλών επιχειρήσεων και στο αυξημένο ενδιαφέρον του κοινού για τις επιχειρήσεις αυτές.

11. Το ουσιώδες των λογιστικών γεγονότων (Materiality)

Οι λογιστές πρέπει να λάβουν υπόψη τους πολλές αρχές και κανόνες, πριν αποφασίσουν πως θα χειριστούν λογιστικά κάθε ιδιαίτερο οικονομικό στοιχείο της επιχείρησης.

Η κατάλληλη χρήση του πλήθους των παραδοχών και κανόνων, πολλές φορές είναι χρονοβόρα και παράλληλα έχει και υψηλό κόστος. Γι' αυτό το λόγο δικαιολογούνται κάποιες αποκλίσεις από τις παραδοχές και τους κανόνες, που πρέπει όμως να είναι ανάλογες με τη φύση και τη σπουδαιότητα του οικονομικού στοιχείου.

Η παραδοχή του ουσιώδους των λογιστικών γεγονότων, αξιολογεί τα λογιστικά γεγονότα και οικονομικά στοιχεία, ανάλογα με το σχετικό μέγεθός τους και τη σπουδαιότητα που έχουν για την επιχείρηση. Δηλαδή ένα ουσιώδες στοιχείο για μια οικονομική μονάδα μπορεί να είναι πολύ μικρής σημασίας για μια άλλη.

Παράδειγμα: Ένα πάγιο στοιχείο το οποίο κοστίζει 150€, είναι ένα μικρό έξοδο για μια μεγάλη εταιρεία, ενώ το ίδιο οικονομικό στοιχείο θα θεωρηθεί σαν αγορά παγίου περιουσιακού στοιχείου για μια άλλη επιχείρηση μικρότερου μεγέθους.

Το ίδιο ισχύει και για τα λογιστικά γεγονότα, τα οποία ανάλογα με τη σπουδαιότητά τους θα πρέπει ή όχι να καταχωρούνται, ανάλογα με την ωφέλεια που προκύπτει από την καταχώρησή τους. Είναι βασικό ότι σημαντικά οικονομικά στοιχεία και γεγονότα της επιχείρησης πρέπει να απεικονίζονται με σαφήνεια στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Όμως πολλές φορές υπάρχει πρόβλημα στο να ληφθεί απόφαση, αν και κατά πόσο ένα λογιστικό γεγονός ή οικονομικό στοιχείο είναι ουσιώδες και θα πρέπει να καταγραφεί και να απεικονιστεί

στις οικονομικές καταστάσεις. Ένα βασικό ερώτημα το οποίο καθορίζει το ουσιώδες των λογιστικών γεγονότων και στοιχείων είναι: «Θα μπορούσε αυτό το γεγονός να επηρεάσει ένα καλά πληροφορημένο αναγνώστη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;».

12. Πρακτικές κλάδων (Industry Practices)

Μερικές πρακτικές κλάδων οδηγούν σε λογιστικές αναφορές και δημοσιεύσεις χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που δεν είναι προσαρμοσμένες και σύμφωνες με τη γενική θεωρία της Λογιστικής. Αυτές οι πρακτικές είναι σχετικά λίγες στην πράξη και γίνεται προσπάθεια να απαλειφθούν.

Μερικές από τις ιδιαίτερες λογιστικές πρακτικές που ακολουθούνται από κλάδους επιχειρήσεων, όπως επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, σιδηρόδρομοι, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, σε αντίθεση με την παραδοσιακή Λογιστική, οφείλονται σε κυβερνητικές ρυθμίσεις. Παρόλες τις προσπάθειες για εφαρμογή ενιαίων λογιστικών αρχών και κανόνων, πάντοτε θα υπάρχουν επιχειρήσεις που θα αποκλίνουν από κάποιες αρχές, λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους στα διάφορα στάδια λειτουργίας τους και έτσι θα ακολουθούνται διαφορετικές αρχές απ' αυτές της παραδοσιακής Λογιστικής.

13. Η προσέγγιση των συναλλαγών (Transaction Approach)

Οι συναλλαγές που καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία αφορούν μόνο γεγονότα που επηρεάζουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και την ίδια στιγμή μπορούν αιτιολογημένα να εκφραστούν με χρηματικούς όρους.

Παράδειγμα: Αν μια οικονομική μονάδα αγοράσει εμπορεύματα με πίστωση, η οικονομική της κατάσταση αλλάζει. Αυτή η αλλαγή μπορεί να καθοριστεί σε χρηματικούς όρους και να αυξηθούν τα εμπορεύματα με παράλληλη αύξηση των προμηθευτών.

Πολλά όμως σημαντικά γεγονότα, τα οποία επηρεάζουν τις προοπτικές και προσδοκίες της επιχείρησης, δεν καταχωρούνται και γι' αυτό δεν επηρεάζουν τις οικονομικές καταστάσεις, γιατί δεν θεωρούνται αιτιολογημένες και αποτιμήσιμες οικονομικές συναλλαγές.

Παράδειγμα: Αν ο γενικός διευθυντής της επιχείρησης πεθάνει, το γεγονός αυτό μπορεί να έχει μια σημαντική επίδραση στις μελλοντικές προοπτικές της επιχείρησης, ιδιαίτερα αν πρόκειται για μικρή προσωπική εταιρία.

Η πτώχευση ενός βασικού προμηθευτή της εταιρίας είναι πολύ σημαντικό γεγονός και ειδικά στην περίπτωση που η εταιρία δεν έχει άλλη εναλλακτική λύση για την προμήθεια των βασικών προϊόντων της. Σοβαρό, επίσης, πρόβλημα για μια επιχείρηση αποτελεί το εργατικό δυναμικό με τις απεργίες του και τις οικονομικές και άλλες απαιτήσεις του. Ακόμη, σημαντικό μπορεί να είναι η εγκατάλειψη του κλάδου από ένα βασικό ανταγωνιστή.

Όλα τα παραπάνω είναι γεγονότα εξαιρετικής σημασίας για την επιχείρηση και την πορεία της. Αυτά όμως δεν καταχωρούνται, γιατί δεν θεωρούνται και δεν αποτελούν οικονομικές συναλλαγές. Όταν όμως κάποιος εξετάζει σοβαρά τις προοπτικές μιας επιχείρησης, θα πρέπει να εκτιμήσει γεγονότα που βρίσκονται πέρα από το στενό πλαίσιο που ορίζουν οι χρηματοοικονομικές μόνο καταστάσεις αυτής.

14. Βάση πληρωμένων εσόδων-εξόδων (ταμειακή βάση), (Cash Basis)

Με βάση τα πληρωμένα έσοδα-έξοδα, ως έσοδα αναγνωρίζονται όσα εισπράττονται ως μετρητά και ως έξοδα όσα όταν πληρώνονται μετρητά.

15. Βάση δεδουλευμένων εσόδων-εξόδων (Accrual Basis)

Με βάση τα δεδουλευμένα έσοδα-έξοδα, τα έσοδα αναγνωρίζονται, όταν πραγματοποιείται η πώληση ή παρέχεται η υπηρεσία, ανεξάρτητα αν θα εισπραχθούν μετρητά (realization concept) (χρόνος πραγματοποίησης των εσόδων). Τα έξοδα αναγνωρίζονται, όταν πραγματοποιούνται, ανεξάρτητα εάν πληρώνονται μετρητά.

Παράδειγμα: Εργαζόμενος παρέχει τις υπηρεσίες του στην επιχείρηση για ένα μήνα. Στο τέλος του μήνα, οι αμοιβές προσωπικού και οι εργοδοτικές εισφορές αναγνωρίζονται ως έξοδα, ανεξάρτητα εάν καταβλήθηκαν μετρητά για την εξόφληση των αμοιβών και των εργοδοτικών εισφορών.

Αν η διαφορά μεταξύ της δεδουλευμένης και της ταμειακής βάσης δεν είναι σημαντική, η οικονομική μονάδα μπορεί να χρησιμοποιήσει την ταμειακή βάση ως εναλλακτική της δεδουλευμένης βάσης για να προσδιορίσει το οικονομικό αποτέλεσμα. Συνήθως η διαφορά μεταξύ ταμειακής και δεδουλευμένης βάσης είναι ουσιώδης. Η δεδουλευμένη βάση απαιτεί πολυάριθμες προσαρμογές κατά το τέλος της διαχειριστικής χρήσης.

Παράδειγμα: Αν έξοδα έχουν πληρωθεί όχι μόνο για τη διαχειριστική χρήση που διανύουμε, αλλά και για επόμενη, ο λογιστής πρέπει να καθορίσει το ακριβές ποσό που αφορά την παρούσα χρήση και τα υπόλοιπα να τα καταγράφει σαν προπληρωμένα έξοδα.

Αν οι εργαζόμενοι δεν έχουν πληρωθεί όλους τους μισθούς που δικαιούνται μέσα στη διαχειριστική χρήση, πρέπει να υπολογιστεί και να καταχωρηθεί το ποσό των οφειλόμενων μισθών και σαν έξοδα, αλλά και σαν υποχρέωση.

Εάν έχουν προεισπραχθεί έσοδα, όπως προκαταβολές ενοικίων–εσόδων, πρέπει να καταχωρηθεί το ποσό των προεισπραγμένων εσόδων και ως αφαιρετικό ποσό από τα έσοδα της χρήσης, αλλά και σαν υποχρέωση της επιχείρησης.

Ασφαλώς, η δεδουλευμένη βάση κάνει περισσότερο σύνθετη τη λογιστική εργασία, αλλά το τελικό αποτέλεσμα είναι περισσότερο αντιπροσωπευτικό της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, απ' ό,τι το αποτέλεσμα που παρέχει η ταμειακή βάση.

Χωρίς τη βάση των δεδουλευμένων εσόδων-εξόδων δεν θα ήταν δυνατή η εφαρμογή της αυτοτέλειας των χρήσεων και ο σχετικά ακριβής υπολογισμός του οικονομικού αποτελέσματος γι' αυτή την περίοδο. Το παρακάτω παράδειγμα δείχνει γιατί η βάση των δεδουλευμένων θεωρείται γενικά ως το καλύτερο μέτρο της λειτουργίας της επιχείρησης.

Παράδειγμα: Έστω ότι κατά τη διάρκεια μιας περιόδου έγιναν οι εξής συναλλαγές:

1. Πώληση εμπορευμάτων, σ' αυτό το έτος, αξίας 2.500.000€. Το κόστος αγοράς αυτών, είναι 1.250.000 και είχαν αγοραστεί κατά το προηγούμενο έτος.
2. Αγορά εμπορευμάτων αξίας 3.000.000 με πίστωση αυτό το έτος.
3. Πληρωμή προμηθευτών 1.800.000 αυτόν τον χρόνο.
4. Είσπραξη 1.500.000 από πωλήσεις.

Ταμειακή βάση εσόδων – εξόδων	
Λήψη μετρητών	1.500.000
Πληρωμή μετρητών	1.800.000
Ζημιά	300.000
Βάση δεδουλευμένων εσόδων – εξόδων	
Πωλήσεις (έσοδα)	2.500.000
Κόστος πωλήσεων (έξοδα)	1.250.000
Κέρδος	1.250.000

Ο υπολογισμός, με βάση τα δεδουλευμένα έσοδα-έξοδα, υποδεικνύει μια κερδοφόρα επιχείρηση. Αντίθετα, ο υπολογισμός με βάση τις εισπράξεις και πληρωμές υποδεικνύει μια ζημιογόνα επιχείρηση.

Η ταμειακή βάση δεν υπολογίζει καθόλου πότε πραγματοποιήθηκαν τα έσοδα ούτε πότε το κόστος το σχετικό με τα πραγματοποιημένα έσοδα έλαβε χώρα. Η ταμειακή βάση υπολογίζει μόνο πότε έγιναν οι εισπράξεις και πληρωμές. Ο χρόνος που εισπράττονται ή πληρώνονται μετρητά ασφαλώς δεν αποτελούν τον καλύτερο δείκτη της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων, όμως το να γνωρίζουμε τα χρονικά σημεία εισπράξης και πληρωμής μετρητών είναι πολύ σπουδαίο στοιχείο για τη σύνταξη της κατάστασης Ταμειακής Ροής (Cash Flow Statement).

3.9. Ελληνικά νομοθετήματα που διέπουν την εφαρμογή των αρχών και κανόνων της Λογιστικής στις ελληνικές επιχειρήσεις

Οι λογιστές, για την άσκηση του επαγγέλματός τους, πρέπει να έχουν άριστη γνώση των παρακάτω Ελληνικών Νομοθετημάτων, τα οποία είναι σχετικά με την εφαρμογή της Λογιστικής στους οικονομικούς οργανισμούς:

1. Ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης (ΚΦΑΣ)

Ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης (ΚΦΑΣ) Ν. 4093/12 αντικατέστησε τον ΚΒΣ και μπορούσε να θεωρηθεί το κύριο νομοθέτημα που ρύθμιζε την τήρηση των φορολογικών βιβλίων, καθώς και την έκδοση των φορολογικών στοιχείων, τα οποία πρέπει να τηρούν όλοι οι επιτηδευματίες, προκειμένου να είναι συνεπείς προς τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Με τον Ν. 4308/2014 εισήχθησαν στην Ελληνική Νομοθεσία τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα που μεταξύ των άλλων αντικατέστησαν τον ΚΦΑΣ

2. Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο

Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) καθιερώθηκε στην Ελλάδα με τον Ν. 1041/1980. Το ΕΓΛΣ είναι εναρμονισμένο με την 4η Οδηγία της ΕΟΚ (ΕΕ) με την οποία καθορίζεται το περιεχόμενο και η δομή των οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμός–αποτελέσματα χρήσης).

Το ΕΓΛΣ τέθηκε σε υποχρεωτική εφαρμογή με τον Ν. 1882/1990 για τις επιχειρήσεις που ελέγχονται από Ορκωτούς Λογιστές. Η εφαρμογή του ΕΓΛΣ επεκτάθηκε υποχρεωτικά σε όλους τους επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας με το Π.Δ. 186/1992, που καθιέρωσε το νέο ΚΒΣ. Από 1/1/1993 το ΕΓΛΣ εφαρμόζεται σε όλες τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας υποχρεωτικά, ως προς τους τίτλους και το περιεχόμενο των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων λογαριασμών, με εξαίρεση τους λογαριασμούς της ομάδας 9, οι οποίοι τηρούνται προαιρετικά.

Οι βασικές αρχές του ΕΓΛΣ προέρχονται από το αντίστοιχο Γαλλικό Λογιστικό Σχέδιο, το οποίο χαρακτηρίζεται για την επιστημονική του θεμελίωση, τη μεθοδικότητά του και την ευκολία στην εφαρμογή του. Πρέπει εδώ να τονιστεί η προσπάθεια που έγινε, ώστε το ΕΓΛΣ να ξεπεράσει κάποιες αδυναμίες του Γαλλικού Λ.Σ. και να προσαρμοστεί απόλυτα στην ελληνική πραγματικότητα και στις ανάγκες των ελληνικών επιχειρήσεων.

3. Νόμοι 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιριών» και 3190/1955 «περί Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης»

Οι νόμοι αυτοί τροποποιήθηκαν σύμφωνα με το ΕΓΛΣ και αναφέρονται στο περιεχόμενο του ισολογισμού, του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης και του πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων, καθώς και στην αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των Ανωνύμων Εταιριών (ΑΕ) και των Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) αντίστοιχα.

4. Νομοθετήματα Ν. 1116/1981, Ν. 1262/1982, Ν. 1892/1990, το Ν.Α. 3765/1957 και το Π.Α. 299/2003.

Με τα παραπάνω νομοθετήματα ορίζονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες οι επιχειρήσεις έχουν το δικαίωμα να διενεργούν πρόσθετες αποσβέσεις.

5. Κώδικας Φορολογίας εισοδήματος Φυσικών και Νομικών προσώπων.

Αυτός ο κώδικας περιέχει όλες τις σχετικές οδηγίες για την εφαρμογή της φορολογίας επί των εισοδημάτων των Φυσικών και Νομικών προσώπων.

6. Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

Τα διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς εισήχθησαν με τον Ν. 3229/2014 (κεφ. 13 παρόντος βιβλίου)

7. Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ)

Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα εισήχθησαν με τον Ν. 4308/2014 (κεφ. 8 παρόντος βιβλίου)

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

Τουρνά–Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Larson, K. & Jensen, T. (2013). *Fundamental Accounting Principles* (14th edition). Toronto: McGraw–Hill Ryerson Higher Edu.

Weygandt, J., Kimmel, P. & Kieso, D. (2011). *Accounting Principles* (10th edition). New Jersey: Wiley Press.

Ερωτήσεις

- 1) Πώς προσδιορίζονται τα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία με την απογραφική μέθοδο;
- 2) Ποιες οντότητες τηρούν υποχρεωτικά τα λογιστικά τους βιβλία με τη διπλογραφική μέθοδο και γιατί;
- 3) Ποια τα πλεονεκτήματα της διπλογραφικής μεθόδου;
- 4) Ποιο είναι το κριτήριο για την ένταξη των οντοτήτων σε κατηγορία τήρησης λογιστικών αρχείων;
- 5) Τι γνωρίζετε για τα απλογραφικά αρχεία;
- 6) Ποια βιβλία-αρχεία τηρούνται στο διπλογραφικό σύστημα;
- 7) Τι γνωρίζετε για την ενημέρωση των λογιστικών αρχείων;
- 8) Τι γνωρίζετε για τη διαφύλαξη των λογιστικών αρχείων;
- 9) Ποια τα κριτήρια κατάταξης οντοτήτων σε πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες και μεγάλες;
- 10) Ποια τα ελληνικά νομοθετήματα που διέπουν την τήρηση λογιστικών αρχείων;
- 11) Ποια παραστατικά στοιχεία γνωρίζετε;

Κεφάλαιο 4

Οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Επιχειρήσεων

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση όλων των υποχρεωτικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οντοτήτων, σύμφωνα με τα Διεθνή και Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Αρχικά αναφέρονται οι αρχές και οι σκοποί του πλαισίου κατάρτισης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά και εξηγείται η κατάρτιση της Κατάστασης του Ισολογισμού, της Κατάστασης των Αποτελεσμάτων, της Κατάστασης Χρηματοροών, της Κατάστασης Μεταβολών Καθαρής Θέσης και του Προσαρτήματος. Τέλος, υποδείγματα όλων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων παρατίθενται σύμφωνα με τα ΕΛΠ

Προαπαιτούμενη γνώση

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα και Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

4.1. Γενικά

Έχοντας ολοκληρώσει την παρουσίαση όλων των θεωρητικών θεμάτων που σχετίζονται με τη λογιστική εργασία, σ' αυτό το κεφάλαιο, θα παρουσιαστούν συνολικά οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που πρέπει να καταρτίζονται από τις οντότητες στο τέλος της χρήσης, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) και τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ). Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις που είναι υποχρεωμένες να καταρτίζουν οι επιχειρήσεις καθώς και ο τρόπος ελέγχου αυτών εξαρτάται από το μέγεθος τους καθώς και από τη νομική τους μορφή.

Οι ανώνυμες εταιρείες (ΑΕ) σύμφωνα με τον Εμπορικό Νόμο (άρθρα 42α και 43β του κωδ. Ν. 2190/1920) υποχρεούνται να καταρτίζουν:

- Ισολογισμό,
- λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως,
- προσάρτημα,
- κατάσταση ταμειακών ροών,
- κατάσταση μεταβολών των ιδίων κεφαλαίων,

Οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) σύμφωνα με τον Ν. 3190/1955, ο οποίος παραπέμπει στις διατάξεις 42α έως και 43β του Ν. 2190/1920, υποχρεούνται να καταρτίζουν τις ίδιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις με τις ανώνυμες εταιρείες. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των μεγάλων ΕΠΕ ελέγχονται από Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή, ενώ όσον αφορά τις καταστάσεις των μικρών ΕΠΕ δεν υπάρχει υποχρέωση ελέγχου.

Σύμφωνα με το νόμο 4308/24.11.2014 που εισήγαγε τα ΕΛΠ, οι οντότητες, ανάλογα του μεγέθους τους, τηρούν υποχρεωτικά τις παρακάτω χρηματοοικονομικές καταστάσεις:

Μεγάλες οντότητες

- Ισολογισμό ή κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης,
- κατάσταση αποτελεσμάτων,
- κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης,
- προσάρτημα,
- κατάσταση χρηματοροών.

Μεσαίες οντότητες

- Ισολογισμό ή κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης,
- κατάσταση αποτελεσμάτων,
- κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης,
- προσάρτημα.

Μικρές και πολύ μικρές οντότητες

- Ισολογισμό ή κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης,
- κατάσταση αποτελεσμάτων,
- προσάρτημα.

Για τις πολύ μικρές οντότητες τις προσωπικές ΟΕ, ΕΕ και τις ατομικές επιχειρήσεις, όταν ο κύκλος εργασιών τους δεν υπερβαίνει το ποσό του 1.500.000 ευρώ, απαιτείται μόνο κατάσταση αποτελεσμάτων (Κόντος, 2015).

Η ευθύνη για τη σύνταξη και δημοσιοποίηση των παραπάνω καταστάσεων βαρύνει αποκλειστικά τη διοίκηση των επιχειρήσεων (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις δημοσιεύονται μια φορά κάθε έτος και συνήθως στο τέλος κάθε χρήσης. Οι δημοσιευμένες καταστάσεις ελέγχονται από Ορκωτό Ελεγκτή, η ευθύνη του οποίου είναι να μελετήσει και να εκθέσει τη γνώμη του για την αξιοπιστία αυτών.

Προκειμένου για τις μεγάλες ανώνυμες εταιρείες οι καταστάσεις αυτές μαζί με την έκθεση διαχείρισης του διοικητικού συμβουλίου της ΑΕ ελέγχονται από Ορκωτό Ελεγκτή-Λογιστή. Όσον αφορά τις μικρές ανώνυμες εταιρείες οι καταστάσεις τους ελέγχονται από δύο Λογιστές-Φοροτέχνες Α΄ τάξεως.

4.2. Πλαίσιο κατάρτισης και παρουσίασης των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων

Η κατάρτιση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων γίνεται τουλάχιστον κάθε έτος και αυτές καλύπτουν τις κοινές πληροφοριακές ανάγκες ενός ευρύτερου κύκλου χρηστών. Το Πλαίσιο, λοιπόν, θέτει τις αρχές που διέπουν την κατάρτιση και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων για εξωτερικούς χρήστες (Αληφαντής, 2008). Το Πλαίσιο δεν είναι διεθνές λογιστικό πρότυπο (ΔΛΠ) και δεν υπερισχύει των προτύπων (Γεωργίου, 2003).

Οι σκοποί του Πλαισίου είναι:

1. Να βοηθήσει τα Διεθνή Λογιστικά Σώματα να **αναπτύξουν** στο μέλλον και να αναθεωρήσουν τα υφιστάμενα ΔΛΠ και να **προωθήσουν** την εναρμόνιση των λογιστικών προτύπων και διαδικασιών, παρέχοντας μια βάση για τη μείωση των εναλλακτικών λογιστικών χειρισμών που επιτρέπονται σήμερα από τα ΔΛΠ.
2. Να βοηθήσει τα αρμόδια εθνικά σώματα στην ανάπτυξη εθνικών προτύπων.
3. Να βοηθήσει τους υπεύθυνους λογιστές για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ.
4. Να βοηθήσει τους ελεγκτές στον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ.
5. Να βοηθήσει τους χρήστες στην ερμηνεία των πληροφοριών που περιέχονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις οι οποίες καταρτίστηκαν σύμφωνα με τα ΔΛΠ.

Θεμελιώδεις παραδοχές για τη σύνταξη και δημοσιοποίηση των παραπάνω καταστάσεων είναι η αυτοτέλεια των χρήσεων (δεν ισχύει για την κατάσταση χρηματοροών) και η συνεχιζόμενη δραστηριότητα της οντότητας.

Τα κύρια ποιοτικά χαρακτηριστικά των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι η δυνατότητα κατανόησης και η συνάφεια (στοιχεία παρεχόμενα για εκτίμηση παρελθόντων, παρόντων και μελλοντικών γεγονότων), η αξιοπιστία και η συγκρισιμότητα αυτών από χρονική σε άλλη χρονική περίοδο.

Το άρθρο 17 του Ν. 4308/14 ορίζει τις γενικές αρχές σύνταξης χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα ΕΛΠ:

1. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις συντάσσονται με σαφήνεια, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις παραδοχές του δεδουλευμένου και της συνέχισης της δραστηριότητας.
2. Κάθε κονδύλι των χρηματοοικονομικών καταστάσεων αναγράφεται μαζί με το αντίστοιχο ποσό της προηγούμενης περιόδου. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν ποσά σε καμία περίοδο, το σχετικό κονδύλι παραλείπεται.
3. Στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που ικανοποιούν τα σχετικά κριτήρια αναγνώρισης αναγνωρίζονται στον ισολογισμό και στην κατάσταση αποτελεσμάτων, κατά περίπτωση. Η μη αναγνώριση των στοιχείων αυτών δεν υποκαθίσταται από σχετική γνωστοποίηση στο προσάρτημα.
4. Ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία και ενδεχόμενες υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται ως στοιχεία των πινάκων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του άρθρου 16.

5. Οι απαιτήσεις αυτού του νόμου σχετικά με την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση, γνωστοποίηση και ενοποίηση, μπορεί να παραβλέπονται, μόνο εάν η επίπτωση της μη συμμόρφωσης προς αυτές δεν είναι σημαντική.
6. Τα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων παρακολουθούνται λογιστικά και παρουσιάζονται λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική ουσία των συναλλαγών ή γεγονότων.
7. Οι οντότητες που καταρτίζουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, σύμφωνα με το πλαίσιο που καθορίζεται στον παρόντα νόμο, δύνανται να αναζητούν ερμηνευτική καθοδήγηση από τα σχετικά ΔΠΧΑ, στον βαθμό που οι ρυθμίσεις των προτύπων αυτών είναι συμβατές με τον παρόντα νόμο.
8. Γεγονότα που έγιναν εμφανή μετά τη λήξη της περιόδου (ημερομηνία αναφοράς), αλλά πριν από την ημερομηνία κατά την οποία το αρμόδιο όργανο εγκρίνει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις για δημοσιοποίηση, αναγνωρίζονται στην κλειόμενη περίοδο, εφόσον αναφέρονται σε συνθήκες που υπήρχαν στο τέλος αυτής της περιόδου και επηρεάζουν τα κονδύλια του ισολογισμού και της κατάστασης αποτελεσμάτων.
9. Όπου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η εφαρμογή μιας διάταξης του παρόντος νόμου έρχεται σε σύγκρουση με την υποχρέωση της παραγράφου 2 του άρθρου 16 περί εύλογης παρουσίασης, επιβάλλεται παρέκκλιση από τη διάταξη αυτή, προκειμένου να ικανοποιηθεί η απαίτηση της εύλογης παρουσίασης. Αυτές οι εξαιρετικές περιπτώσεις αφορούν ασυνήθεις συναλλαγές ή γεγονότα.
10. Όταν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις συντάσσονται με βάση τη θεμελιώδη παραδοχή της συνέχισης της δραστηριότητας της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων επιμετρώνται σύμφωνα με το κεφάλαιο 5 του παρόντος νόμου.
11. Όταν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν συντάσσονται με βάση τη θεμελιώδη παραδοχή της συνέχισης της δραστηριότητας της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου τότε τα **περιουσιακά** στοιχεία επιμετρώνται στις καθαρές ρευστοποιήσιμες αξίες τους και οι **υποχρεώσεις**, περιλαμβανομένων των προβλέψεων, επιμετρώνται στα ποσά που αναμένεται να απαιτηθούν για τον διακανονισμό τους.

4.3. Κατάσταση Ισολογισμού Τέλους Χρήσεως

Ο ισολογισμός τέλους χρήσης απεικονίζει την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης στη δεδομένη χρονική στιγμή και σε ενιαίο νόμισμα. Ο ισολογισμός περιλαμβάνει τις ομαδοποιημένες αξίες των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων της επιχείρησης, όπως έχουν διαμορφωθεί στο τέλος κάθε διαχειριστικής περιόδου (Τουρνά-Γερμανού 2003).

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, η κατάσταση ισολογισμού πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα παρακάτω στοιχεία εφόσον υπάρχουν σχετικά κονδύλια (Γεωργίου, 2003):

- ενσώματες ακινητοποιήσεις,
- επενδύσεις σε ακίνητα,
- άυλα περιουσιακά στοιχεία,
- χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία,
- επενδύσεις που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης,
- βιολογικά περιουσιακά στοιχεία,
- αποθέματα,
- εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις,
- ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά,
- κεφάλαιο και αποθεματικά,
- δικαιώματα μειοψηφίας,
- προβλέψεις,
- υποχρεώσεις και απαιτήσεις για τρέχοντες φόρους,
- αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις,
- εμπορικοί και λοιποί πληρωτέοι λογαριασμοί.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα ορίζουν σχετικά με τα περιουσιακά στοιχεία ότι είναι ελεγχόμενοι πόροι από την επιχείρηση, οι οποίοι δημιουργήθηκαν από παρελθόντα γεγονότα και από τα οποία αναμένεται να εισρεύσουν μελλοντικά οικονομικά οφέλη (Αλφφαντής, 2008).

Τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να παρουσιάζονται στο Ενεργητικό του ισολογισμού ταξινομημένα σε δύο μεγάλες κατηγορίες: το Πάγιο Ενεργητικό (μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία) και το Κυκλοφορούν

Ενεργητικό (κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία). Η κατάσταση του ισολογισμού πρέπει να περιλαμβάνει στις δύο κατηγορίες του Ενεργητικού τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία, εφόσον υπάρχουν σχετικά ποσά:

Πάγιο Ενεργητικό

- Ενσώματα πάγια,
- επενδύσεις σε ακίνητα,
- βιολογικά περιουσιακά στοιχεία,
- άυλα περιουσιακά στοιχεία,
- επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις,
- αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος,
- διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία,
- παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία,
- πελάτες και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

- Αποθέματα,
- βιολογικά περιουσιακά στοιχεία,
- πελάτες και λοιπές απαιτήσεις,
- διαθέσιμα προς πώληση περιουσιακά στοιχεία,
- ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα προς αυτά.

Η κατάρτιση του ισολογισμού με βάση τα ΕΛΠ καθορίζεται στα άρθρα 18 έως και 24, και 26 του νόμου 4308/14.

Παρακάτω παρατίθενται τρία υποδείγματα ισολογισμού σύμφωνα με τα ΕΛΠ.

Υπόδειγμα 1:

Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (ΕΛΠ) (χρηματοοικονομικά στοιχεία σε κόστος κτήσης). Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης.

	Σημείωση	20X1	20X0
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
Σύνολο		X	X
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X
Λοιπά άυλα		X	X
Σύνολο		X	X
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή		X	X
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Δάνεια και απαιτήσεις		X	X
Χρεωστικοί τίτλοι		X	X
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Λοιποί συμμετοχικοί τίτλοι		X	X
Λοιπά		X	X
Σύνολο		X	X

Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
Σύνολο μη κυκλοφορούντων	X	X
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία		
Αποθέματα		
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα	X	X
Εμπορεύματα	X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά	X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία	X	X
Προκαταβολές για αποθέματα	X	X
Λοιπά αποθέματα	X	X
Σύνολο	X	X
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές		
Εμπορικές απαιτήσεις	X	X
Δεδουλευμένα έσοδα περιόδου	X	X
Λοιπές απαιτήσεις	X	X
Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία	X	X
Προπληρωμένα έξοδα	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο κυκλοφορούντων	X	X
Σύνολο ενεργητικού	X	X
Καθαρή θέση		
Καταβεβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιοι τίτλοι	X	X
Σύνολο	X	X
Διαφορές εύλογης αξίας	X	X
Διαφορές αξίας ενσωμάτων παγίων	X	X
Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση	X	X
Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών	X	X
Σύνολο	X	X
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X
Σύνολο	X	X
Συναλλαγματικές διαφορές	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης	X	X
Προβλέψεις		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
Σύνολο	X	X
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
Σύνολο	X	X
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Τραπεζικά δάνεια	X	X
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπρόθεσμων δανείων	X	X

Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	X	X
Έσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο υποχρεώσεων	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	X	X

Υπόδειγμα 2:

Ισολογισμός – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (με ΕΛΠ) (Χρηματοοικονομικά στοιχεία στην εύλογη αξία). Ποσά σε μονάδες (ή χιλιάδες αναλόγως) νομίσματος παρουσίασης

	Σημείωση	20X1	20X0
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Ενσώματα πάγια			
Ακίνητα		X	X
Μηχανολογικός εξοπλισμός		X	X
Λοιπός εξοπλισμός		X	X
Επενδύσεις σε ακίνητα		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Λοιπά ενσώματα στοιχεία		X	X
Σύνολο		X	X
Άυλα πάγια στοιχεία			
Δαπάνες ανάπτυξης		X	X
Υπεραξία		X	X
Λοιπά άυλα		X	X
Σύνολο		X	X
Προκαταβολές και μη κυκλοφορούντα στοιχεία υπό κατασκευή			
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία			
Δάνεια και απαιτήσεις		X	X
Διακρατούμενες έως τη λήξη επενδύσεις		X	X
Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες		X	X
Διαθέσιμα για πώληση		X	X
Στοιχεία προοριζόμενα για αντιστάθμιση		X	X
Σύνολο		X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι			
Σύνολο μη κυκλοφορούντων			
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία			
Αποθέματα			
Έτοιμα και ημιτελή προϊόντα		X	X
Εμπορεύματα		X	X
Πρώτες ύλες και διάφορα υλικά		X	X
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία		X	X
Προκαταβολές για αποθέματα		X	X
Λοιπά αποθέματα		X	X
Σύνολο		X	X
Χρηματοοικονομικά στοιχεία και προκαταβολές			
Εμπορικές απαιτήσεις		X	X

Δεδουλευμένα έσοδα περιόδου	X	X
Λοιπές απαιτήσεις	X	X
Εμπορικό χαρτοφυλάκιο	X	X
Προπληρωμένα έξοδα	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο κυκλοφορούντων	X	X
Σύνολο ενεργητικού	X	X
Καθαρή θέση		
Καταβεβλημένα κεφάλαια		
Κεφάλαιο	X	X
Υπέρ το άρτιο	X	X
Καταθέσεις ιδιοκτητών	X	X
Ίδιοι τίτλοι	X	X
Σύνολο	X	X
Διαφορές εύλογης αξίας	X	X
Διαφορές αξίας ενσωμάτων παγίων	X	X
Διαφορές αξίας διαθέσιμων για πώληση	X	X
Διαφορές αξίας στοιχείων αντιστάθμισης ταμειακών ροών	X	X
Σύνολο	X	X
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο		
Αποθεματικά νόμων ή καταστατικού	X	X
Αφορολόγητα αποθεματικά	X	X
Αποτελέσματα εις νέο	X	X
Σύνολο	X	X
Συναλλαγματικές διαφορές	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης	X	X
Προβλέψεις		
Προβλέψεις για παροχές σε εργαζομένους	X	X
Λοιπές προβλέψεις	X	X
Σύνολο	X	X
Υποχρεώσεις		
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Δάνεια	X	X
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Κρατικές επιχορηγήσεις	X	X
Αναβαλλόμενοι φόροι	X	X
Σύνολο	X	X
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Τραπεζικά δάνεια		
Βραχυπρόθεσμο μέρος μακροπροθέσμων δανείων	X	X
Εμπορικές υποχρεώσεις	X	X
Φόρος εισοδήματος	X	X
Λοιποί φόροι και τέλη	X	X
Οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης	X	X
Λοιπές υποχρεώσεις	X	X
Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	X	X

Έσοδα επόμενων χρήσεων	X	X
Σύνολο	X	X
Σύνολο υποχρεώσεων	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης, προβλέψεων και υποχρεώσεων	X	X

Υπόδειγμα 3:
Ισολογισμός πολύ μικρών οντοτήτων

Περιουσιακά στοιχεία	20X1	20X0
Πάγια	X	X
Μείον: Αποσβεσμένα	X	X
Απομειωμένα	X	X
Αποθέματα	X	X
Απαιτήσεις	X	X
Προκαταβολές και έσοδα εισπρακτέα	X	X
Λοιπά	X	X
Σύνολο ενεργητικού	X	X
Καθαρή θέση και υποχρεώσεις		
Κεφάλαια και αποθεματικά	X	X
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	X	X
Σύνολο καθαρής θέσης και υποχρεώσεων	X	X

4.4. Κατάσταση Αποτελεσμάτων

Κατάσταση αποτελεσμάτων ή Λογαριασμός κερδών-ζημιών, είναι η κατάσταση όπου παρατίθενται ομαδοποιημένα τα έσοδα και τα έξοδα της επιχείρησης, όπως προκύπτουν στο τέλος της χρήσης (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012). Όλα τα στοιχεία της οντότητας που αναγνωρίζονται ως έσοδα, έξοδα, δαπάνες, κέρδη και ζημιές σε μία οικονομική περίοδο θα περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Τα έσοδα και τα έξοδα αναγνωρίζονται εντός της περιόδου στην οποία καθίστανται δεδουλευμένα (Μπάλλας & Χέβας, 2011).

Σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4308/14, η κατάσταση αποτελεσμάτων πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα παρακάτω στοιχεία, εφόσον υπάρχουν σχετικά κονδύλια:

- Τα έσοδα από πώληση αγαθών αναγνωρίζονται όταν πληρούνται όλα τα παρακάτω:
 - Μεταβιβάζονται στον αγοραστή οι ουσιαστικοί κίνδυνοι και τα οφέλη που συνδέονται με την κυριότητά τους.
 - Τα αγαθά γίνονται αποδεκτά από τον αγοραστή.
 - Τα οικονομικά οφέλη από τη συναλλαγή μπορούν να επιμετρηθούν αξιόπιστα και θεωρείται σφόδρα πιθανή η εισροή τους στην οντότητα.
- Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών και κατασκευαστικά συμβόλαια αναγνωρίζονται με βάση το ποσοστό ολοκλήρωσης (μέθοδος του ποσοστού ολοκλήρωσης) και εφόσον θεωρείται σφόδρα πιθανή η εισροή του οικονομικού οφέλους της συναλλαγής. Εναλλακτικά, μπορεί να εφαρμόζεται η μέθοδος της ολοκληρωμένης σύμβασης, όταν δεν επηρεάζονται σημαντικά τα μεγέθη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
- Τα έσοδα που προέρχονται από τη χρήση περιουσιακών στοιχείων της οντότητας από τρίτους αναγνωρίζονται ως εξής:
 - Οι τόκοι βάσει χρονικής αναλογίας με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου ή τη σταθερή μέθοδο.
 - Τα μερίσματα ή παρόμοιας φύσης εισόδημα από τη συμμετοχή στην καθαρή θέση άλλων οντοτήτων, όταν εγκρίνονται από το αρμόδιο όργανο που αποφασίζει τη διανομή τους.
 - Τα δικαιώματα βάσει των σχετικών συμβατικών όρων.
- Τα έσοδα των παραγράφων 3 έως 4 του παρόντος άρθρου επιμετρώνται σε ποσά καθαρά από κάθε επιστροφή, έκπτωση ή φόρο επί των πωλήσεων.

5. Τα έσοδα των παραγράφων 3 έως 5 του παρόντος άρθρου αναγνωρίζονται διακεκριμένα από τα σχετικά έξοδα.
6. Τα κέρδη από επιμετρήσεις περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των κερδών από αναστροφές προβλέψεων και απομειώσεων, αναγνωρίζονται βάσει των ρυθμίσεων του παρόντος νόμου.
7. Τα κέρδη που προκύπτουν από τη διαγραφή περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων αναγνωρίζονται όταν τα περιουσιακά στοιχεία ή οι υποχρεώσεις διαγράφονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.
8. Κάθε άλλο έσοδο ή κέρδος αναγνωρίζεται βάσει των ρυθμίσεων του παρόντος νόμου στην κατάσταση αποτελεσμάτων.
9. Τα κέρδη παρουσιάζονται κατάλληλα στην κατάσταση αποτελεσμάτων με το καθαρό ποσό τους.

Τα έξοδα περιλαμβάνουν:

- α) Τα έξοδα ίδρυσης.
- β) Το κόστος κτήσης ή κόστος παραγωγής, κατά περίπτωση, των πωληθέντων αγαθών ή υπηρεσιών.
- γ) Τις πάσης φύσεως δαπάνες μισθοδοσίας εργαζομένων, περιλαμβανομένων των προβλέψεων για μελλοντικές παροχές.
- δ) Τα έξοδα έρευνας.
- ε) Τα έξοδα ανάπτυξης.
- στ) Τις επισκευές και συντηρήσεις.
- ζ) Τις αποσβέσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων.
- η) Τις προβλέψεις για λοιπούς κινδύνους και έξοδα.
- θ) Τους τόκους και τα συναφή έξοδα.
 - ι) Τα έξοδα και τις ζημίες που προκύπτουν από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.
 - ια) Τις ζημίες που προκύπτουν από τη διαγραφή περιουσιακών στοιχείων.
 - ιβ) Τις λοιπές προκύπτουσες ζημίες που παρουσιάζονται με το καθαρό ποσό τους.
 - ιγ) Το φόρο εισοδήματος της περιόδου, τρέχοντα και αναβαλλόμενο, κατά περίπτωση.
 - ιδ) Κάθε άλλο έξοδο που έχει προκύψει και δεν περιλαμβάνεται στις προηγούμενες κατηγορίες.

Όταν συμφωνίες για αγορά ή πώληση περιλαμβάνουν όρους για αναβολή της πληρωμής, είναι πιθανόν το σχετικό ποσό να ενσωματώνει τόκο. Το αντίστοιχο έσοδο ή κόστος επιμετράται στο αποσβέσιμο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου ή τη σταθερή μέθοδο, αντί της επιμέτρησης στο ονομαστικό ποσό, εάν το αποσβέσιμο κόστος εκτιμάται ότι έχει σημαντική επίπτωση στα ποσά των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Στην περίπτωση αυτή, το ποσό του προκύπτοντος τόκου αναγνωρίζεται κατάλληλα στα αποτελέσματα.

Παρακάτω παρατίθενται τρία υποδείγματα Καταστάσεων Αποτελεσμάτων σύμφωνα με τα ΕΛΠ.

Υπόδειγμα 4:

Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατά λειτουργία – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

	Σημείωση	20X1	20X0
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Κόστος πωλήσεων		X	X
Μικτό αποτέλεσμα		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
Έξοδα διοίκησης		X	X
Έξοδα διάθεσης		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημίες		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημίες από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημίες από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X

Λοιπά έσοδα και κέρδη	X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων	X	X
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων	X	X
Φόροι εισοδήματος	X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	X	X

Υπόδειγμα 5:**Κατάσταση Αποτελεσμάτων κατ' είδος – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις**

	Σημείωση	20X1	20X0
Κύκλος εργασιών (καθαρός)		X	X
Μεταβολές αποθεμάτων (εμπορεύματα, προϊόντα, ημικατ/μένα)		X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα		X	X
Ιδιοπαραχθέντα πάγια στοιχεία		X	X
Αγορές εμπορευμάτων και υλικών		X	X
Παροχές σε εργαζόμενους		X	X
Αποσβέσεις		X	X
Λοιπά έξοδα και ζημιές		X	X
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων (καθαρό ποσό)		X	X
Κέρδη και ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων		X	X
Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία		X	X
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδος από αγορά οντότητας ή τμήματος σε τιμή ευκαιρίας		X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη		X	X
Αποτελέσματα προ τόκων και φόρων		X	X
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		X	X
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Φόροι εισοδήματος		X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους		X	X

Υπόδειγμα 6:**Κατάσταση Αποτελεσμάτων για πολύ μικρές οντότητες**

	20X1	20X0
Κύκλος εργασιών (καθαρός)	X	X
Λοιπά συνήθη έσοδα	X	X
Μεταβολές αποθεμάτων (εμπορεύματα, προϊόντα, ημικατ/μένα)	X	X
Αγορές εμπορευμάτων και υλικών	X	X
Παροχές σε εργαζόμενους	X	X
Αποσβέσεις ενσωμάτων παγίων και άυλων στοιχείων	X	X
Λοιπά έξοδα και ζημιές	X	X
Λοιπά έσοδα και κέρδη	X	X
Τόκοι και συναφή κονδύλια (καθαρό ποσό)	X	X
Αποτέλεσμα προ φόρων	X	X
Φόροι	X	X
Αποτέλεσμα περιόδου μετά από φόρους	X	X

4.5. Κατάσταση Χρηματοροών

Η Κατάσταση χρηματοροών ή Κατάσταση ταμειακών ροών (ΔΛΠ/IAS 7) απεικονίζει τις εισπράξεις και τις πληρωμές της οντότητας που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μιας διαχειριστικής περιόδου. Η κατάσταση αυτή έχει σκοπό να παρέχει στους ενδιαφερόμενους πληροφορίες, προκειμένου να αναλύσουν και να εκτιμήσουν τη δυνατότητα της οντότητας να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, αλλά και τις ανάγκες της για τις οποίες χρησιμοποιεί αυτά τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα.

Ταμειακά διαθέσιμα ορίζονται τα μετρητά και οι καταθέσεις της οντότητας που μπορούν άμεσα να χρησιμοποιηθούν. Ταμειακά ισοδύναμα ορίζονται οι βραχυπρόθεσμες επενδύσεις της οντότητας (που λήγουν το αργότερο εντός τριών μηνών) και δεν υπόκεινται σε κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους.

Η ανάλυση της κατάστασης χρηματοροών της οντότητας δίνει τη δυνατότητα του υπολογισμού:

- της χρηματοοικονομικής συγκρότησης της,
- των μεταβολών της καθαρής περιουσιακής θέσης της,
- της δυναμικής της να επηρεάζει τις ταμειακές ροές και το χρόνο είσπραξης τους, προκειμένου να προσαρμόζεται άμεσα σε νέες οικονομικές συνθήκες.

Όπως η κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων, και η κατάσταση χρηματοροών αντανακλά επίσης τις αλλαγές κατά τη διάρκεια μιας ολόκληρης χρονικής περιόδου, αντί να είναι ένα στιγμιότυπο σε μια καθορισμένη χρονική στιγμή, όπως ο ισολογισμός.

Η κατάσταση χρηματοροών χωρίζεται σε τρία μέρη που περιγράφουν τις μεταβολές των ταμειακών ροών της οντότητας από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες (Αληφαντής, 2008). Οι ταμειακές ροές της επιχείρησης από λειτουργικές δραστηριότητες προέρχονται, καταρχήν, από τις κύριες δραστηριότητες δημιουργίας εσόδων της οντότητας και οι οποίες κυρίως είναι:

- Εισπράξεις από την πώληση των προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών.
- Εισπράξεις από δικαιώματα, αμοιβές, προμήθειες και άλλα έσοδα.
- Πληρωμές προς προμηθευτές για αγορά αγαθών και υπηρεσιών.
- Πληρωμές προς εργαζόμενους και για λογαριασμό αυτών.
- Πληρωμές ή επιστροφές φόρων εισοδήματος.
- Εισπράξεις και πληρωμές από συμβάσεις συναλλακτικού ή εμπορικού σκοπού.

Κατά συνέπεια, τα έξοδα που αφορούν τη δημιουργία αυτών των ταμειακών ροών, όπως η απόκτηση των πρώτων υλών, τα έξοδα πώλησης, τα έξοδα εμπορίας, και τα γενικά έξοδα, καθώς και οι πληρωμές φόρων, είναι μερικά από τα συστατικά της εκροής μετρητών της εταιρείας που προκύπτει από λειτουργικές δραστηριότητες.

Οι ταμειακές ροές της εταιρείας από επενδυτικές δραστηριότητες έχουν σχέση με επενδυτικές ενέργειες της οντότητας και οι οποίες κυρίως είναι:

- Εισπράξεις από την πώληση ενσωμάτων παγίων, άυλων περιουσιακών στοιχείων, και λοιπών μακροπροθέσμων περιουσιακών στοιχείων.
- Εισπράξεις τόκων και μερισμάτων.
- Εισπράξεις από την πώληση συμμετοχών, χρεωστικών τίτλων ή και δικαιωμάτων σε κοινοπραξίες.
- Εισπράξεις από συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και προθεσμιακές συμβάσεις, συμβάσεις δικαιωμάτων προαίρεσης και συμβάσεις ανταλλαγών.
- Εισπράξεις από την εξόφληση προκαταβολών και δανείων που είχαν δοθεί σε τρίτους.
- Πληρωμές για την απόκτηση ενσωμάτων παγίων, άυλων περιουσιακών στοιχείων, και λοιπών μακροπροθέσμων περιουσιακών στοιχείων.
- Πληρωμές για την απόκτηση συμμετοχών, χρεωστικών τίτλων ή και δικαιωμάτων σε κοινοπραξίες.
- Πληρωμές για την απόκτηση συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης και προθεσμιακών συμβάσεων, συμβάσεων δικαιωμάτων προαίρεσης και συμβάσεων ανταλλαγών.

Το βασικό συστατικό των ταμειακών ροών από επενδυτικές δραστηριότητες είναι συνήθως η μεταβολή της καθαρής θέσης της οντότητας στοιχείων του ενεργητικού (Κόντος, 2015).

Τέλος, οι ταμειακές ροές της επιχείρησης από χρηματοδοτικές δραστηριότητες έχουν σχέση με τους χρηματοδότες της οντότητας και καταλήγουν σε μεταβολές του μεγέθους και της συγκρότησης του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου και του δανεισμού της και οι οποίες κυρίως είναι:

- Εισπράξεις μετρητών από την έκδοση μετοχών ή άλλων τίτλων.
- Εισπράξεις μετρητών από την έκδοση μακροπροθέσμων ή βραχυπροθέσμων δανείων και γραμματίων.
- Πληρωμές σε μετόχους ή εταίρους για εξαγορά μετοχών ή άλλων τίτλων.
- Πληρωμές για εξόφληση δανείων και γραμματίων πληρωτέων.
- Πληρωμές για εξόφληση δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να αναφερθεί ότι για τον υπολογισμό των ταμειακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες απαιτείται ανάλυση στοιχείων από την κατάσταση αποτελεσμάτων, το κυκλοφορούν ενεργητικό και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, από επενδυτικές δραστηριότητες απαιτείται ανάλυση στοιχείων από το πάγιο ενεργητικό και από χρηματοδοτικές δραστηριότητες απαιτείται ανάλυση στοιχείων μακροπροθέσμων υποχρεώσεων, καθαρής θέσης και διανομής κερδών.

Η κατάσταση χρηματοροών καταρτίζεται από τις ταμειακές ροές των λειτουργικών δραστηριοτήτων, επενδυτικών δραστηριοτήτων, χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων. Οι ταμειακές ροές των λειτουργικών δραστηριοτήτων εμφανίζονται χρησιμοποιώντας είτε την άμεση μέθοδο είτε την έμμεση μέθοδο. Με την άμεση μέθοδο είναι δυνατή η γνωστοποίηση των κύριων κατηγοριών ακαθαρίστων εισπράξεων και πληρωμών με μετρητά. Με την έμμεση μέθοδο, το καθαρό κέρδος ή η ζημιά της χρήσης αναμορφώνεται με βάση την επίδραση των μη ταμειακής φύσης συναλλαγών, των δεδουλευμένων ή αναβαλλόμενων οργανικών εισπράξεων ή πληρωμών, και των εξόδων ή εσόδων που σχετίζονται με επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Το ΔΛΠ/IAS 7 προτρέπει τις επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν την άμεση μέθοδο, ενώ τα ΕΛΠ παραθέτουν υπόδειγμα κατάστασης χρηματοροών μόνο με έμμεση μέθοδο, όπως παρατίθεται παρακάτω:

Υπόδειγμα 7:

Κατάσταση Χρηματοροών – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (άμεση μέθοδος)

	20X1	20X0
Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις από απαιτήσεις	X	X
Πληρωμές σε προμηθευτές, εργαζόμενους κ.λπ.	X	X
Πληρωμές (εισπράξεις επιστροφών) φόρων	X	X
Τόκοι πληρωθέντες	X	X
Σύνολο εισροών/εκροών από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	XX	XX
Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) ενσωμάτων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	X	X
Εισπράξεις (πληρωμές) από πώληση (αγορά) θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών κ.λπ.	X	X
Εισπράξεις (πληρωμές) από πώληση (αγορά) επενδυτικών τίτλων (μετοχών, αξιογράφων)	X	X
Τόκοι εισπραχθέντες	X	X
Μερίσματα εισπραχθέντα	X	X
Σύνολο εισροών/εκροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	XX	XX
Χρηματοροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
Εισπράξεις από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	X	X
Εισπράξεις από εκδοθέντα/αναληφθέντα δάνεια	X	X
Εξοφλήσεις δανείων	X	X
Εξοφλήσεις υποχρεώσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις (χρεολύσια)	X	X
Μερίσματα πληρωθέντα	X	X
Σύνολο εισροών/εκροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	X	X
Συμφωνία μεταβολής διαθεσίμων		

Καθαρή αύξηση (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης (α) + (β) + (γ)	XX	XX
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην έναρξη της χρήσης	X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης	XX	XX

Υπόδειγμα 8:**Κατάσταση Χρηματοροών – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (έμμεση μέθοδος) ΕΛΠ**

	Σημείωση	20X1	20X0
Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Αποτέλεσμα προ φόρων		X	X
Πλέον ή μείον προσαρμογές για:			
Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και άυλων παγίων		X	X
Προβλέψεις		X	X
Κέρδη και ζημίες από διάθεση στοιχείων		X	X
Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων		X	X
Κέρδη και ζημίες από επιμέτρηση στοιχείων		X	X
Χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι (καθαρό ποσό)		X	X
		X	X
Πλέον ή μείον μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης			
Μεταβολή αποθεμάτων		X	X
Μεταβολή απαιτήσεων		X	X
Μεταβολή υποχρεώσεων		X	X
		X	X
Μείον:			
Πληρωμές για χρεωστικούς τόκους		X	X
Πληρωμές για φόρο εισοδήματος		X	X
Σύνολο		X	X
Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) παγίων στοιχείων		X	X
Χορηγηθέντα δάνεια (καθαρή μεταβολή)		X	X
Τόκοι εισπραχθέντες		X	X
Μερίσματα εισπραχθέντα		X	X
Σύνολο		X	X
Χρηματοροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Εισπράξεις (πληρωμές) από αύξηση (μείωση) κεφαλαίου		X	X
Εισπράξεις (πληρωμές) από δάνεια		X	X
Μερίσματα πληρωθέντα		X	X
Σύνολο		X	X
Συμφωνία μεταβολής διαθεσίμων			
Καθαρή μεταβολή στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή της περιόδου		X	X
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος της περιόδου		X	X

4.6. Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

Η Κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης ή ιδίων κεφαλαίων είναι μια βασική χρηματοοικονομική κατάσταση, την οποία οι μεγάλες και οι μεσαίες οντότητες θα πρέπει να δημοσιεύουν, σύμφωνα με τα ΕΛΠ και το ΔΛΠ/IAS 1. Η μεταβολή στην καθαρή θέση μιας οντότητας μεταξύ δύο συνεχόμενων ημερομηνιών του ισολογισμού της, εμφανίζει την αύξηση ή τη μείωση των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της για την περίοδο

αυτή και υποδεικνύει την πραγματική της θέση στο τέλος της χρήσης, όσον αφορά τα ίδια κεφάλαια της (Αληφαντής, 2008).

Η κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης εμφανίζει τα συνολικά έσοδα και έξοδα της χρήσης, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που ενσωματώνονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια.

Σύμφωνα με τα ΕΛΠ, η κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης θα πρέπει να εμφανίζει:

1. Τα στοιχεία της καθαρής θέσης περιλαμβάνουν:
 - α) Το καταβληθέν από τους ιδιοκτήτες κεφάλαιο της οντότητας, συμπεριλαμβανομένου:
 - 1) του υπέρ το άρτιο ποσού αυτού και
 - 2) οποιασδήποτε εισφοράς των ιδιοκτητών, εφόσον υπάρχει ανέκκλητη δέσμευση κεφαλαιοποίησης της και υποχρέωση της οντότητας για έκδοση μετοχών ή άλλων συμμετοχικών τίτλων προς τους συνεισφέροντες, εντός δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία της εισφοράς.
 - β) Τα αποθεματικά που σχηματίζονται βάσει διατάξεων της φορολογικής ή άλλης νομοθεσίας ή του καταστατικού.
 - γ) Τα αποτελέσματα εις νέον.
 - δ) Τις διαφορές από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στην εύλογη αξία τους, που αναγνωρίζονται κατευθείαν ως στοιχεία της καθαρής θέσης βάσει προβλέψεων του παρόντος νόμου.
 - ε) Τους ίδιους τίτλους καθαρής θέσης της οντότητας, όταν συντρέχει περίπτωση που παρουσιάζονται ως ξεχωριστό στοιχείο αφαιρετικά της καθαρής θέσης.
 - στ) Κέρδη και ζημιές από διάθεση ή ακύρωση ιδίων τίτλων καθαρής θέσης, όταν συντρέχει περίπτωση που αναγνωρίζονται κατευθείαν στην καθαρή θέση ως ξεχωριστό στοιχείο, προσθετικά ή αφαιρετικά αναλόγως.
2. Τα κονδύλια της καθαρής θέσης της παραγράφου 1α και 1ε του παρόντος άρθρου αναγνωρίζονται αρχικά και επιμετρώνται μεταγενέστερα στα ονομαστικά τους ποσά, που έχουν ληφθεί ή καταβληθεί.
3. Κόστος που σχετίζεται άμεσα με στοιχείο της καθαρής θέσης παρακολουθείται αφαιρετικά του στοιχείου αυτού της καθαρής θέσης, εφόσον είναι σημαντικό για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Σε αντίθετη περίπτωση το εν λόγω ποσό αναγνωρίζεται ως έξοδο στην περίοδο που αφορά.
4. Κέρδη από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων στην εύλογη αξία, που αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση, δεν μπορούν να κεφαλαιοποιηθούν πριν πραγματοποιηθούν.

Υπόδειγμα 9:

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου – Ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις Ε.Λ.Π.

	Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Καταθέσεις Ιδιοκτητών	Ίδιοι Τίτλοι	Διαφορές εύλογης αξίας	Αποθεματικά νόμων και κατ'οίκου	Αφορολόγητα αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο
Υπόλοιπο 01.01.20Χ0	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών								X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	X	X			X		X		X
Εσωτερικές μεταφορές							X	X	0
Διανομές στους φορείς								X	X
Αποτελέσματα περιόδου								X	X
Υπόλοιπο 31.12.20Χ0	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο					X				X
Εσωτερικές μεταφορές									0
Διανομές μερισμάτων									X
Αποτελέσματα περιόδου								X	X
Υπόλοιπο 31.12.20Χ1	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Σχήμα 4.1 Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης περιόδου

4.7. Προσάρτημα

Το Προσάρτημα (ή Σημειώσεις) είναι απαραίτητο συνοδευτικό έντυπο των οικονομικών καταστάσεων και πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά κάποιο επεξηγηματικό υλικό, συμπληρωματικούς πίνακες, πρόσθετα στοιχεία και πληροφορίες, καθώς και άλλες καταστάσεις που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των οικονομικών καταστάσεων (Παπαδέας, 2013).

Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζει πληροφορίες για τη βάση κατάρτισης και για τις συγκεκριμένες πολιτικές που εφαρμόστηκαν για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Μπορεί να περιλαμβάνει γνωστοποιήσεις σχετικά με τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που επηρεάζουν την επιχείρηση, καθώς και τυχόν πόρους και υποχρεώσεις που δεν απεικονίζονται στον ισολογισμό (Κόντος, 2015). Επίσης, μπορεί να παρέχονται πληροφορίες για τους γεωγραφικούς και επιχειρηματικούς τομείς και για το αποτέλεσμα της μεταβολής των τιμών στην επιχείρηση.

Σύμφωνα με τα ΔΛΠ, οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης αποτελούν ένα ενιαίο και αδιάσπαστο σύνολο, όπου η αποσπασματική δημοσιοποίησή του δεν είναι επιτρεπτή (Σακέλλης, 2005). Μπορεί, βέβαια, η διοίκηση της επιχείρησης να καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις για δική της χρήση με πολλούς και διάφορους τρόπους, που εξυπηρετούν καλύτερα στους εσωτερικούς σκοπούς της, αλλά είναι υποχρεωτική η δημοσιοποίηση των Ετήσιων και Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων, μαζί με το Πιστοποιητικό Ελέγχου ή την Επισκόπηση των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών και την Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου, όπως ορίζουν τα ΔΛΠ.

Η απόκλιση ή μη εφαρμογή από ένα συγκεκριμένο διεθνές λογιστικό πρότυπο επιτρέπεται μόνο κάτω από τις ακόλουθες προϋποθέσεις και σε πολύ ακραίες περιπτώσεις και πρέπει να αναφέρεται στο προσάρτημα:

1. Όταν η εφαρμογή του προτύπου είναι πιθανό να προκαλέσει αρνητική επίδραση στην παρουσίαση της αληθινής και δίκαιης εικόνας των οικονομικών καταστάσεων, των αποτελεσμάτων και της διακίνησης μετρητών.
2. Όταν η απόκλιση συντείνει στην απόδοση της αληθινής και δίκαιης παρουσίασης. Στις παραπάνω αυτές περιπτώσεις, όμως, θα πρέπει να δημοσιοποιούνται το πρότυπο από το οποίο έγινε η παρέκκλιση, το σημείο της παρέκκλισης, οι λόγοι, καθώς και η οικονομική επίδραση της. Ωστόσο, οποιαδήποτε αντίθεση που πιθανό να υπάρχει με τις εκάστοτε αξιώσεις των διαφόρων κρατών δεν αποτελεί λόγο απόκλισης ή μη εφαρμογής συγκεκριμένου προτύπου.

Στο άρθρο 29 του Ν. 4308/14 ΕΛΠ αναφέρονται όλα τα σχετικά που πρέπει να περιλαμβάνει το Προσάρτημα (σημειώσεις) όπως απεικονίζονται παρακάτω:

1. Η κατάρτιση του προσαρτήματος των χρηματοοικονομικών καταστάσεων ακολουθεί τις παρακάτω αρχές:
 - α) Οι οντότητες που δεν υποχρεούνται να παρέχουν τις πληροφορίες μιας παραγράφου του παρόντος άρθρου δύνανται να παρέχουν τις σχετικές πληροφορίες προαιρετικά. Στην περίπτωση αυτή, οι οντότητες παρέχουν τις εν λόγω πληροφορίες σε πλήρη συμφωνία με τα οριζόμενα στην αντίστοιχη παράγραφο αυτού του άρθρου.
 - β) Οι πληροφορίες επί των κονδυλίων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων παρατίθενται με τη σειρά με την οποία τα κονδύλια αυτά παρουσιάζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.
 - γ) Όταν γίνεται χρήση συντομεύσεων, διαγραμμάτων ή συμβόλων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, δίνονται με σαφήνεια οι απαιτούμενες για την κατανόησή τους πληροφορίες. Ειδικότερα, γνωστοποιείται η μονάδα μέτρησης και το επίπεδο στρογγυλοποίησης των παρατιθέμενων αριθμών.
 - δ) Όταν πληροφορίες του παρόντος άρθρου παρατίθενται στους πίνακες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι πληροφορίες αυτές μπορεί να μην επαναλαμβάνονται στο προσάρτημα.
2. Το προσάρτημα περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον, τις επεξηγηματικές πληροφορίες και αναλύσεις των παραγράφων 3 έως 34 του παρόντος άρθρου, εκτός και εάν προβλέπεται απαλλαγή βάσει του παρόντος νόμου.
3. Πληροφορίες σχετικά με:
 - α) Την επωνυμία της οντότητας.
 - β) Τον νομικό τύπο της οντότητας.
 - γ) Την περίοδο αναφοράς.
 - δ) Τη διεύθυνση της έδρας της οντότητας.

- ε) Το δημόσιο μητρώο στο οποίο είναι εγγεγραμμένη η οντότητα ή αντίστοιχες πληροφορίες, κατά περίπτωση.
- στ) Εάν η οντότητα λειτουργεί με την παραδοχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.
- ζ) Εάν η οντότητα είναι υπό εκκαθάριση.
- η) Την κατηγορία της οντότητας (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία, μεγάλη, δημοσίου συμφέροντος), σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.
- θ) Δήλωση ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σε πλήρη συμφωνία με τον παρόντα νόμο.
4. Εάν υπάρχουν παράγοντες που θέτουν σε κίνδυνο την προοπτική της οντότητας ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα, γνωστοποιείται η φύση αυτών των παραγόντων, καθώς και τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την αντιμετώπισή τους.
5. Συνοπτική αναφορά των λογιστικών πολιτικών που ακολουθεί η οντότητα για τα επιμέρους στοιχεία των χρηματοοικονομικών της καταστάσεων. Σε περίπτωση αλλαγών λογιστικών πολιτικών, αλλαγών λογιστικών εκτιμήσεων ή διόρθωσης λαθών, γίνεται αναφορά στο γεγονός, στους λόγους που οδήγησαν στην αλλαγή ή τη διόρθωση, και γνωστοποιούνται επαρκώς οι σχετικές επιπτώσεις στα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
6. Όπου, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η οντότητα έχει παρεκκλίνει από την εφαρμογή μιας διάταξης του παρόντος νόμου για να εκπληρώσει την υποχρέωση της παραγράφου 2 του άρθρου 16 περί εύλογης παρουσίασης, η παρέκκλιση αυτή γνωστοποιείται και δικαιολογείται επαρκώς. Οι επιπτώσεις της παρέκκλισης στα περιουσιακά στοιχεία, στις υποχρεώσεις, στην καθαρή θέση και στα αποτελέσματα, παρατίθενται πλήρως στο προσάρτημα.
7. Όταν ένα περιουσιακό στοιχείο ή μία υποχρέωση σχετίζεται με περισσότερα από ένα κονδύλια του ισολογισμού, γνωστοποιείται η σχέση του στοιχείου αυτού με τα σχετιζόμενα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
8. Πίνακα που παρουσιάζει για κάθε κονδύλι των ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων:
- α) Το κόστος κτήσης ή το κόστος παραγωγής ή την εύλογη αξία (του άρθρου 24), σε περίπτωση που έχει εφαρμοστεί επιμέτρηση στην εύλογη αξία, στην αρχή και στο τέλος της περιόδου για κάθε κονδύλι.
- β) Τις προσθήκες, τις μειώσεις και τις μεταφορές μεταξύ των κονδυλίων των παγίων κατά τη διάρκεια της περιόδου.
- γ) Τις αποσβέσεις και απομειώσεις αξίας που αφορούν την περίοδο.
- δ) Τις σωρευμένες αποσβέσεις και απομειώσεις στην αρχή και στο τέλος της περιόδου.
- ε) Τις λοιπές μεταβολές των σωρευμένων αποσβέσεων και απομειώσεων κατά τη διάρκεια της περιόδου.
- στ) Το ποσό με το οποίο προσαυξήθηκε η αξία κτήσης παγίων περιουσιακών στοιχείων λόγω κεφαλαιοποίησης τόκων στην περίοδο, σύμφωνα με την παράγραφο 2δ του άρθρου 18.
- ζ) Λοιπές μεταβολές.
9. Η φύση σημαντικών γεγονότων που προκύπτουν μετά το τέλος της περιόδου, τα οποία δεν αντικατοπτρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή στον ισολογισμό της κλειόμενης περιόδου και τις χρηματοοικονομικές επιπτώσεις τους.
10. Σε περίπτωση επιμέτρησης στην εύλογη αξία, σύμφωνα με το άρθρο 24, παρατίθεται:
- α) Σαφής δήλωση ότι έχει γίνει χρήση της δυνατότητας επιμέτρησης στην εύλογη αξία, καθώς και τα κονδύλια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που έχουν επιμετρηθεί στην εύλογη αξία.
- β) Περιγραφή των σημαντικών υποθέσεων στις οποίες βασίζονται τα υποδείγματα και οι τεχνικές επιμέτρησης.
- γ) Ανά κονδύλι στοιχείων του ισολογισμού: η εύλογη αξία, οι μεταβολές της που έχουν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα, καθώς και οι μεταβολές αυτής που έχουν αναγνωριστεί απευθείας στην καθαρή θέση (διαφορές εύλογης αξίας).
- δ) Πίνακας στον οποίο παρουσιάζεται η κίνηση των διαφορών εύλογης αξίας κατά τη διάρκεια της περιόδου, με ανάλυση σε μικτό ποσό και αναβαλλόμενο φόρο εισοδήματος, όταν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογία.

- ε) Για κάθε κατηγορία παράγωγων χρηματοοικονομικών μέσων, πληροφορίες για την έκταση και τη φύση τους, συμπεριλαμβανόμενων των όρων και των συνθηκών που μπορεί να επηρεάσουν το ποσό, το χρόνο και την πιθανότητα μελλοντικών χρηματοροών.
- στ) Για πάγια στοιχεία, η λογιστική αξία των παγίων αυτών που θα αναγνωρίζονταν στον ισολογισμό, εάν τα εν λόγω στοιχεία δεν είχαν επιμετρηθεί στην εύλογη αξία τους, σύμφωνα με το άρθρο 24.
11. Σε περίπτωση επιμέτρησης χρηματοπιστωτικών μέσων στην τιμή κτήσης:
- α) Για κάθε κατηγορία παράγωγων χρηματοπιστωτικών μέσων:
- α.1) η εύλογη αξία των μέσων αυτών, εάν αυτή μπορεί να προσδιοριστεί, σύμφωνα με την παράγραφο 12 του άρθρου 24 του παρόντος νόμου, και
 - α.2) πληροφορίες για την έκταση της χρήσης αυτών των μέσων και τη φύση τους.
- β) Για τα μη κυκλοφορούντα χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία εμφανίζονται με ποσό που υπερβαίνει την εύλογη αξία τους:
- β.1) η λογιστική αξία και η εύλογη αξία είτε των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων είτε των κατάλληλων ομάδων των επιμέρους αυτών στοιχείων και
 - β.2) οι λόγοι για τη μη μείωση της λογιστικής αξίας, καθώς και η φύση των ενδείξεων που τεκμηριωμένα οδηγούν στην πεποίθηση για τη δυνατότητα ανάκτησης της λογιστικής αξίας.
12. Για την καθαρή θέση της οντότητας:
- α) Το κεφάλαιο που έχει εγκριθεί αλλά δεν έχει καταβληθεί.
- β) Ο αριθμός και η ονομαστική αξία των τίτλων καθαρής θέσης ή, όταν δεν υπάρχει ονομαστική, η λογιστική αξία κάθε κατηγορίας τίτλων.
- γ) Ο αριθμός και η ονομαστική αξία ή, όταν δεν υπάρχει ονομαστική αξία, η λογιστική αξία των τίτλων που αντιπροσωπεύουν το κεφάλαιο και εκδόθηκαν μέσα στην περίοδο, εντός των ορίων του εγκεκριμένου κεφαλαίου.
- δ) Η ύπαρξη πιστοποιητικών συμμετοχής, μετατρέψιμων τίτλων, δικαιωμάτων αγοράς τίτλων, δικαιωμάτων προαίρεσης ή παρόμοιων τίτλων ή δικαιωμάτων, με μνεία του αριθμού τους, της αξίας τους και των δικαιωμάτων που παρέχουν.
- ε) Ανάλυση κάθε αποθεματικού με σύντομη περιγραφή του σκοπού του και της κίνησης που παρουσίασε στην περίοδο, εφόσον η εν λόγω κίνηση δεν παρέχεται αναλυτικά στον Πίνακα Μεταβολών Καθαρής Θέσης.
- στ) Ο αριθμός και η ονομαστική αξία των κατεχόμενων ιδίων τίτλων καθαρής θέσης ή, όταν δεν υπάρχει ονομαστική, η λογιστική αξία κάθε κατηγορίας τίτλων.
13. Το συνολικό χρέος της οντότητας που καλύπτεται με εξασφαλίσεις που παρέχονται από την οντότητα, με ένδειξη της φύσης και της μορφής της εξασφάλισης.
14. Τα ποσά των υποχρεώσεων της οντότητας που καθίστανται απαιτητά μετά από πέντε (5) έτη από την ημερομηνία του ισολογισμού.
15. Η φύση και ο επιχειρηματικός στόχος των διακανονισμών της οντότητας, που δεν περιλαμβάνονται στον ισολογισμό, καθώς και οι χρηματοοικονομικές επιπτώσεις των διακανονισμών αυτών επί της οντότητας, εφόσον οι κίνδυνοι ή τα οφέλη των διακανονισμών αυτών είναι σημαντικά και εφόσον η δημοσιοποίηση των κινδύνων ή οφελών απαιτείται για τους σκοπούς της εκτίμησης της χρηματοοικονομικής θέσης της οντότητας.
16. Το συνολικό ποσό των χρηματοοικονομικών δεσμεύσεων, εγγυήσεων ή ενδεχόμενων επιβαρύνσεων (ενδεχόμενες υποχρεώσεις) που δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό, με ένδειξη της φύσης και της μορφής των σχετικών εξασφαλίσεων που έχουν παρασχεθεί. Κάθε δέσμευση που αφορά παροχές σε εργαζόμενους μετά την έξοδο από την υπηρεσία ή οντότητες ομίλου ή συγγενείς οντότητες γνωστοποιείται ξεχωριστά.
17. Το ποσό και τη φύση των επιμέρους στοιχείων των εσόδων ή των εξόδων που είναι ιδιαίτερου ύψους ή ιδιαίτερης συχνότητας ή σημασίας. Ιδιαίτερα στην περίπτωση που από τον παρόντα νόμο προβλέπεται συμψηφισμός εσόδων και εξόδων, γνωστοποιούνται τα σχετικά κονδύλια και οι αξίες αυτών προ του συμψηφισμού.
18. Το ποσό τόκων της περιόδου με το οποίο αυξήθηκε το κόστος απόκτησης αγαθών και υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 20.
19. Η προτεινόμενη ή, κατά περίπτωση, οριστική διάθεση των κερδών.

20. Το ποσό μερισμάτων που καταβλήθηκε στην περίοδο.
21. Ο λογιστικός χειρισμός των ζημιών της περιόδου, όταν συντρέχει περίπτωση.
22. Σε περίπτωση αναγνώρισης αναβαλλόμενων φόρων, το υπόλοιπο ισολογισμού στην αρχή και στο τέλος της περιόδου, καθώς και ανάλυση της κίνησής του κατά τη διάρκεια της περιόδου, με αναφορά των ποσών που επηρεάζουν τα αποτελέσματα της περιόδου και την καθαρή θέση.
23. Για τους απασχολούμενους στην οντότητα κατά τη διάρκεια περιόδου παρέχονται οι εξής πληροφορίες:
 - α) Ο μέσος όρος των απασχολούμενων.
 - β) Ανάλυση του μέσου όρου των απασχολούμενων ανά κατηγορία.
 - γ) Αν δεν αναφέρονται χωριστά στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων οι δαπάνες για παροχές σε εργαζόμενους της περιόδου, γνωστοποιούνται αναλυτικά τα συνολικά ποσά των εξής κατηγοριών αυτών των δαπανών: μισθοί και ημερομίσθια, κοινωνικές επιβαρύνσεις και παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία.
24. Το καθαρό ύψος του κύκλου εργασιών με ανάλυση κατά κατηγορίες δραστηριότητας και κατά γεωγραφικές αγορές, εφόσον οι κατηγορίες και οι αγορές αυτές διαφέρουν ουσιωδώς μεταξύ τους από άποψη οργάνωσης των πωλήσεων και παροχής των υπηρεσιών.
25. Τα ποσά προκαταβολών και πιστώσεων που χορηγήθηκαν στα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών και εποπτικών συμβουλίων, με μνεία του επιτοκίου, των όρων χορήγησης και των ποσών που επιστράφηκαν, διαγράφηκαν ή δεν εισπράχθηκαν λόγω αποποίησης, καθώς και τις δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν για λογαριασμό τους, με οποιαδήποτε εγγύηση. Τα στοιχεία αυτά γνωστοποιούνται αθροιστικά για κάθε κατηγορία των προσώπων αυτών.
26. Η επωνυμία, η έδρα και η νομική μορφή κάθε άλλης οντότητας, στην οποία η οντότητα είναι απεριόριστα ευθυνόμενος εταίρος.
27. Η επωνυμία και η έδρα της οντότητας η οποία καταρτίζει ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του τελικού συνόλου επιχειρήσεων, μέρος του οποίου αποτελεί η οντότητα ως θυγατρική, εάν συντρέχει περίπτωση.
28. Η επωνυμία και η έδρα της οντότητας η οποία καταρτίζει ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις μερικού συνόλου επιχειρήσεων, μέρος του οποίου αποτελεί η οντότητα ως θυγατρική, και η οποία περιλαμβάνεται επίσης στο σύνολο των επιχειρήσεων του στοιχείου της παραγράφου 27.
29. Ο τόπος στον οποίο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να προμηθευτεί τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που αναφέρονται στις παραγράφους 27 και 28, στην περίπτωση που είναι διαθέσιμες. Εάν δεν είναι διαθέσιμες οι καταστάσεις αυτές, γίνεται αναφορά του σχετικού γεγονότος.
30. Τα ποσά που δόθηκαν στην περίοδο για αμοιβές σε μέλη διοικητικών, διαχειριστικών και εποπτικών συμβουλίων στα πλαίσια των καθηκόντων τους, καθώς και τις δεσμεύσεις που προέκυψαν ή αναλήφθηκαν για παροχές μετά την έξοδο από την υπηρεσία σε αποχωρήσαντα μέλη των εν λόγω συμβουλίων, συνολικά κατά κατηγορία συμβουλίου.
31. Οι συναλλαγές που πραγματοποιεί η οντότητα με τα συνδεδεμένα μέρη, περιλαμβανομένου και του ποσού αυτών των συναλλαγών, τη φύση της σχέσης του συνδεδεμένου μέρους, καθώς και άλλα πληροφοριακά στοιχεία για τις συναλλαγές, τα οποία είναι απαραίτητα για την κατανόηση της χρηματοοικονομικής θέσης της οντότητας. Ανάλογες πληροφορίες παρέχονται και για τα υπόλοιπα των σχετικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Οι πληροφορίες για τις επιμέρους συναλλαγές και τα υπόλοιπα μπορούν να συναθροίζονται ανάλογα με τη φύση τους, εκτός εάν απαιτούνται χωριστά πληροφοριακά στοιχεία για την κατανόηση των επιπτώσεων των συναλλαγών του συνδεδεμένου μέρους στη χρηματοοικονομική θέση της οντότητας.
32. Οι συνολικές αμοιβές που χρεώθηκαν κατά την περίοδο από τον νόμιμο ελεγκτή ή το ελεγκτικό γραφείο της οντότητας, για τον έλεγχο των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, για άλλες υπηρεσίες διασφάλισης, για συμβουλευτικές φορολογικές υπηρεσίες και για λοιπές μη ελεγκτικές υπηρεσίες, διακεκριμένα κατά κατηγορία.
33. Η λογιστική αξία των περιουσιακών στοιχείων και των συνδεδεμένων με αυτά υποχρεώσεων, τα οποία η διοίκηση της οντότητας έχει ήδη λάβει απόφαση να διαθέσει στο προσεχές διάστημα, και οπωσδήποτε στους επόμενους 12 μήνες, εφόσον είναι σημαντικά.
34. Οι πολύ μικρές οντότητες που κάνουν χρήση της επιλογής της παραγράφου 7 ή της παραγράφου 8 του άρθρου 16 δηλώνουν τη συγκεκριμένη επιλογή που έχουν χρησιμοποιήσει.

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Αληφαντής, Γ. (2008). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος.
- Γεωργίου, Α. (2003). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα IAS*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Γκίκας, Δ. & Παπαδάκη, Α. (2012). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Κόντος, Γ. (2015). *Χρηματοοικονομική Λογιστική/ΔΛΠ-ΕΛΠ*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία.
- Μπάλλας, Α. & Χέβας, Δ. (2011). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Παπαδέας, Π. (2013). *Χρηματοοικονομική λογιστική πληροφόρηση*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.
- Σακέλλης, Ε. (2005). *Σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων που προβλέπουν τα ΔΛΠ με βάση το ΕΓΛΣ*. Πειραιάς: Εκδόσεις ιδίου.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Ερωτήσεις

- 1) Ποιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν την υποχρέωση να τηρούν οι μεγάλες οντότητες σύμφωνα με τον Ν. 4308/14 που εισήγαγε τα ΕΛΠ;
- 2) Τι απεικονίζει η μεταβολή στην καθαρή θέση μιας οντότητας μεταξύ δύο συνεχόμενων Ισολογισμών;
- 3) Τι γνωρίζετε για το Πλαίσιο κατάρτισης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;
- 4) Οι πολύ μικρές οντότητες, οι προσωπικές ΟΕ, ΕΕ και οι ατομικές επιχειρήσεις, όταν ο κύκλος εργασιών τους δεν υπερβαίνει το ποσό του 1.500.000 ευρώ, ποιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις τηρούν;
- 5) Τι γνωρίζετε για τον Ισολογισμό και τι απεικονίζει αυτός;
- 6) Από ποια στοιχεία της επιχείρησης καταρτίζονται τα ΑΧ;
- 7) Ποιος ο ρόλος του προσαρτήματος για τους αναλυτές;
- 8) Διάρθρωση των στοιχείων του ενεργητικού του Ισολογισμού.
- 9) Η κατάσταση χρηματοροών τι απεικονίζει;
- 10) Πώς είναι ταξινομημένες οι ταμειακές ροές στην κατάσταση χρηματοροών;
- 11) Ποιες είναι οι μέθοδοι εμφάνισης των ταμειακών ροών από λειτουργικές δραστηριότητες;
- 12) Τι γνωρίζετε για την κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης;
- 13) Ποια είναι τα κύρια μέρη του ισολογισμού;
- 14) Ποιοι είναι οι σκοποί του πλαισίου κατάρτισης και παρουσίασης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;

Κεφάλαιο 5

Οικονομική Κατάσταση Οντοτήτων

Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται η έννοια της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, η οποία απεικονίζεται στην απογραφή και στον ισολογισμό. Αρχικά, παρουσιάζεται η έννοια, η δομή και η σχηματική απεικόνιση της απογραφής. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται αναλυτικά ο ισολογισμός, συγκεκριμένα παρουσιάζονται όλα τα μέρη του ισολογισμού, Ενεργητικό, Πραγματικό Παθητικό, Ίδια Κεφάλαια, Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού και Παθητικού και οι Λογαριασμοί Τάξεως. Επίσης, γίνεται παράθεση των διαφόρων μορφών και υποδειγμάτων του ισολογισμού και αναφέρονται οι αρχές που διέπουν τη σύνταξή του και τα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη σύνταξή του.

Προαπαιτούμενη γνώση

Καμία

5.1. Ανάλυση της έννοιας της Οικονομικής Κατάστασης της οντότητας

Η επιχείρηση, από τη στιγμή της ίδρυσής της και μετά, αποτελεί μία οικονομική μονάδα, που είναι ανεξάρτητη και σαφώς διακεκριμένη από τον ιδρυτή της (επιχειρηματία). Η επιχείρηση ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, έχει τη δική της οικονομική κατάσταση, στην οποία απεικονίζονται τα περιουσιακά της στοιχεία και οι υποχρεώσεις της απέναντι στον φορέα της και στους διάφορους τρίτους.

Τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης μπορεί να είναι **υλικά οικονομικά αγαθά** (μηχανήματα, εμπορεύματα, απαιτήσεις από πελάτες, μετρητά κ.ά.) και **άυλα οικονομικά αγαθά** (φήμη της επιχείρησης, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, πατέντες, συμβάσεις με άριστα επαγγελματικά στελέχη κ.λπ.). Το σύνολο αυτών των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης η Λογιστική το ονομάζει **Ενεργητικό**. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία (ενεργητικό) προέρχονται από εισφορές του φορέα της (επιχειρηματίας-μέτοχοι) και από εισφορές τρίτων (προμηθευτές, τράπεζες κ.λπ.) και αποτελούν τις υποχρεώσεις της επιχείρησης. Το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης, η λογιστική το ονομάζει **Παθητικό**.

Οποιαδήποτε χρονική στιγμή το Ενεργητικό της επιχείρησης – τα περιουσιακά της στοιχεία – είναι ίσο προς το Παθητικό αυτής – τις υποχρεώσεις της. Η επιχείρηση, λοιπόν, ό,τι κατέχει, το οφείλει είτε στον φορέα της (επιχειρηματία) είτε σε διάφορους τρίτους (τράπεζες, προμηθευτές κ.λπ.). Στην περίπτωση πραγματοποίησης κέρδους ή ζημιάς, αυτό συμφηφίζεται με την υποχρέωση προς τον επιχειρηματία. Το κέρδος αυξάνει την υποχρέωση προς τον επιχειρηματία, ενώ η ζημιά μειώνει την υποχρέωση. Έτσι, λοιπόν, κάθε χρονική στιγμή το Ενεργητικό πρέπει να είναι ίσο με το Παθητικό.

5.2. Απογραφή

Για να προσδιοριστεί σωστά και με ακρίβεια η οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης συντάσσεται η λεγόμενη **Απογραφή** (Inventory). Απογραφή είναι η λεπτομερής καταμέτρηση, αποτίμηση και καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της επιχείρησης, ενέργεια που θα οδηγήσει με ακρίβεια στον προσδιορισμό της οικονομικής της κατάστασης.

Ο προσδιορισμός αυτός είναι το πιο αξιόπιστο μέσο, που θα δώσει τη δυνατότητα του ελέγχου της οικονομικής πορείας της επιχείρησης (internal external control).

Η Απογραφή συντάσσεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, στις 31 Δεκεμβρίου. Το διάστημα μεταξύ δύο διαδοχικών απογραφών ονομάζεται Οικονομική Περίοδος ή Διαχειριστική Χρήση. Η διαχειριστική χρήση για τις περισσότερες επιχειρήσεις είναι δωδεκάμηνη και αρχίζει την 1η/1 κάθε έτους και λήγει στις 31/12 του ίδιου έτους. Η διαχειριστική χρήση σε μερικές επιχειρήσεις (λόγω της φύσης των εργασιών τους) μπορεί να αρχίζει την 1η Ιουλίου ενός έτους και να λήγει στις 30 Ιουλίου του επομένου έτους, οπότε συντάσσεται η απογραφή τέλους χρήσης.

Η απογραφή καταχωρείται (για όσες επιχειρήσεις έχουν την υποχρέωση σύνταξης απογραφής) σε ειδικό βιβλίο, το Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών, το οποίο πρέπει να θεωρείται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΟΥ

Την απογραφή τη διακρίνουμε:

1. Ανάλογα με τον χρόνο σύνταξής της.

- α) **Απογραφή ίδρυσης ή έναρξης**, που συντάσσεται κατά την ίδρυση της επιχείρησης.
- β) **Απογραφή χρήσης** που συντάσσεται κάθε 12 μήνες.
- γ) **Απογραφή λήξεως ή έκτακτη Απογραφή**, που συντάσσεται σε περίπτωση λύσης ή συγχώνευσης της εταιρίας.

2. Ανάλογα με τον τρόπο σύνταξής της.

- α) **Φυσική ή πραγματική ή εξωλογιστική απογραφή**: Αυτή συντάσσεται μετά από επιτόπια εξακρίβωση των ποσοτήτων (εμπορευμάτων, χρεογράφων κ.λπ.).
- β) **Εσωτερική ή εσωλογιστική απογραφή**: Αυτή συντάσσεται με βάση τα δεδομένα των λογιστικών βιβλίων.

3. Ανάλογα με την έκτασή της.

- α) **Μερική απογραφή**: Απογράφουμε μόνο μερικά περιουσιακά στοιχεία (π.χ. απογραφή παγίων) ή υποχρεώσεις.
- β) **Γενική απογραφή**: Κατ' αυτήν απογράφονται όλα τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της επιχείρησης. Η απογραφή είναι γενική και αφορά τις περιπτώσεις: απογραφή ίδρυσης, απογραφή χρήσης και απογραφή λήξης.

4. Ανάλογα με την υποχρεωτικότητά της από τον Νόμο.

- α) **Υποχρεωτική απογραφή**: Αυτή συντάσσεται υποχρεωτικά κατ' εντολή του νόμου (απογραφή ίδρυσης, χρήσης κ.λπ.).
- β) **Προαιρετική απογραφή** ονομάζεται η απογραφή που συντάσσεται για τις εσωτερικές ανάγκες της επιχείρησης (οι μερικές απογραφές εμπορευμάτων, παγίων, χρεογράφων κ.λπ.), είναι προαιρετική.

Υπόδειγμα Απογραφής: Εμπορικό κατάστημα Α' Απογραφή 31/12/2012

α/α Γ.Κ	α/α Α.Κ.	Ονόματα Λογαριασμών	Ποσό	Ποσό	Ποσό
		I. ΠΑΓΙΟ			17.500.000
1		1. Ενσώματες ακινητοποιήσεις			
2		Οικόπεδα		10.000.000	
		Κτίρια Εγκαταστάσεις Κτιρίων		5.000.000	
3		Κτίριο οδός Αγ. Ιωάννου 78 Αγ.Παρασκευή			
4		Αρ.Συμβ. 5572/10 Συμβ/φος Δ.Νίνος			
		2. Μεταφορικά μέσα Ι.Χ. ΥΧΕ 3638(Τμ. 52/11 FIAT Παππάς)		2.000.000	
		3. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		500.000	
		Έπιπλα			
		Γραφεία	200.000		
	2	Καθίσματα	100.000		
	3	Ηλεκτρ. Ταμειακή μηχανή	200.000		
	2	II. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤ.			
5		1. Αποθέματα			
		Εμπορεύματα			1.640.000
	1	Είδος Α κιλ. 100 X 400€		40.000	
	2	Είδος Β κιλ. 1.000 X 500€		500.000	
	3	Είδος Γ κιλ. 10.000 X 100€		1.000.000	
	4	Είδος Δ. Κιλ. 500 X 200€		100.000	
6		2. Απαιτήσεις			
		ΠΕΛΑΤΕΣ			780.000
		Πελάτες εσωτερικού			
	1	Α. Ανδρέου Φυλής 20		200.000	
	2	Β.Βασιλείου Ζέρβα 10		130.000	
	3	Γ.Γεωργίου Ήβης 15		170.000	

7	1	Πελάτες Εξωτερικού John Vlahos H. Pawels 25 Βρυξέλλες		280.000	350.000
		Γραμμάτια εισπρακτέα			
9	1	Συν/λαγματική Νο 3 λήξ. 15/3/13		200.000	500.000
	2	Συν/λαγματική Νο 5 λήξ. 15/5/13		150.000	
		3. Διαθέσιμα Ταμείο Μετρητά		500.000	
		Καταθέσεις όψεως			
10	1	Τράπεζα Α, Εθνική Τράπεζα λογ.όψεως Δάφνης 427583-01		205.000	520.000
	2	Τράπεζα Β, Άλφα Τράπεζα λογ. όψεως Πατησίων 14235705-01		315.000	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ					
ΠΑΘΗΤΙΚΟ					
10	1. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ				
	Κεφάλαιο				
2. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
11	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις				
	Προμηθευτές εσωτερικού				
12	1	Δ. Αναγνώστου Λαυρίου 15	400.000		780.000
	2	Π. Παναγιώτου Βασ.Ολγας 52	250.000		
	3	Γ. Δημάκης Βόλου 14	130.000		
13	Γραμμάτια πληρωτέα				
	Γραμμάτια πληρωτέα σε €				
13	1	Συν/γματική Νο 12 λήξ. 30.1.13 σε διαταγή Π. Πούλου	150.000		320.000
	2	Συν/γματική Νο 17 λήξ. 30.2.13 σε διαταγή Χ. Μέγα	170.000		
Εθνική Τράπεζα λογαριασμός					
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Δάνειο έντοκο προς 15% αρ.λογ/σμού 57421 λήξ. 30/4/13					
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ					
					21.190.000

Πίνακας 5.1 Υπόδειγμα Απογραφής.

5.3. Ισολογισμός Έννοια – Ορισμός

Η Λογιστική με τον ισολογισμό απεικονίζει περιληπτικά την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Ο Ισολογισμός (Balance sheet) είναι η λογιστική χρηματοοικονομική κατάσταση η οποία απεικονίζει την οικονομική θέση μιας λογιστικής μονάδας (statement of financial position) σε μια ορισμένη χρονική στιγμή, αποτιμημένη σε ενιαίο νόμισμα (Αληφαντής, 2008).

Ο Ισολογισμός αποτελείται από το **Ενεργητικό** (Assets), δηλαδή τα Περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και το **Παθητικό**, που το συνιστούν οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τρίτους (Liabilities) και προς τους φορείς της επιχείρησης (Owner's Equity).

Τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης προέρχονται λοιπόν από δύο πηγές:

- Το **πραγματικό παθητικό (Π.Π)** από τους διάφορους τρίτους (προμηθευτές πιστωτές).
- Την **καθαρή περιουσία (Κ.Π.)** ή **Ίδια Κεφάλαια** από τους επιχειρηματίες.

Κάθε χρονική στιγμή το Ενεργητικό της επιχείρησης, δηλαδή τα περιουσιακά της στοιχεία, πρέπει να είναι ίσο με το Παθητικό, δηλαδή τις υποχρεώσεις της στους τρίτους και στον επιχειρηματία.

Η Λογιστική Ισότητα εκφράζεται με σχέση που εμφανίζεται στο παρακάτω σχήμα 5.1:

$$E = \Pi \text{ ή}$$

$$E = \text{Π.Π.} + \text{Κ.Π. ή}$$

$$E = \text{Υποχρεώσεις} + \text{Ίδια Κεφάλαια}$$

Σχήμα 5.1 Λογιστική Ισότητα.

Για την απεικόνιση της οικονομικής θέσης της επιχείρησης με τον Ισολογισμό χρησιμοποιούνται τα υπόλοιπα του Οριστικού Ισοζυγίου. Η απεικόνιση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων γίνεται περιληπτικά κατ' είδος και αξία σύμφωνα με τις αρχές της Λογιστικής (αναπτύχθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο) και την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία της χώρας που δρα η επιχείρηση.

Στον ισολογισμό τα περιουσιακά στοιχεία μπορούν να παρουσιαστούν στη μία πλευρά και από την άλλη να παρουσιαστούν τα Ίδια Κεφάλαια και οι υποχρεώσεις δηλαδή να έχουμε **οριζόντια** παρουσίαση του ισολογισμού (Account form) ή τα περιουσιακά στοιχεία πρώτα και αμέσως μετά τα Ίδια Κεφάλαια δηλαδή να έχουμε **κάθετη** παρουσίαση του ισολογισμού (Report form).

Ο ισολογισμός καταχωρείται στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών μετά την απογραφή.

Η απογραφή και ο ισολογισμός πρέπει χρονικά να ολοκληρώνονται και να καταχωρούνται στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών, σύμφωνα με τα ΕΛΠ ως εξής:

- Από τις ατομικές επιχειρήσεις, προσωπικές εταιρείες (ΟΕ–ΕΕ), ΕΠΕ και κοινοπραξίες, μέσα σε τρεις μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.
- Από τις ΑΕ και τους συνεταιρισμούς, μέσα σε 4 μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

5.4. Είδη ισολογισμού

Οι επιχειρήσεις για διάφορους λόγους δύνανται να συντάσσουν ισολογισμούς και πέραν αυτών που είναι υποχρεωτικοί από το νόμο (Τουρνά–Γερμανού, 2003). Οι διάφοροι ισολογισμοί, ανάλογα με το χρόνο σύνταξής τους και ανάλογα με τις ανάγκες που εξυπηρετούν, διακρίνονται:

1. **Ισολογισμός Έναρξης ή Ίδρυσης:** Αυτός συντάσσεται κατά την ίδρυση και έναρξη της λειτουργίας μιας νέας επιχείρησης. Ο Ισολογισμός αυτός είναι ο πρώτος για την επιχείρηση και είναι υποχρεωτικός για τις επιχειρήσεις με βιβλία Γ' κατηγορίας και καταχωρείται στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών.
2. **Ισολογισμός Τέλους χρήσης:** Αυτός συντάσσεται συνήθως κατά την 31η/12 ή στις 30/6 κάθε χρήσης. Το χρονικό διάστημα μεταξύ δύο ισολογισμών τέλους χρήσης, πρέπει να είναι 12 μήνες. Ο ισολογισμός αυτός είναι υποχρεωτικός για τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας και καταχωρείται στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμού. Μεταξύ των ισολογισμών έναρξης και τέλους χρήσης μπορεί να υπάρχει διάστημα και μεγαλύτερο των 12 μηνών, αλλά όχι ανώτερο των 24 μηνών.
3. **Ισολογισμός Συγχώνευσης ή Μετατροπής και Ισολογισμός Διάλυσης ή Εκκαθάρισης:** Αυτοί συντάσσονται σε περίπτωση μετατροπής ή διάλυσης της επιχείρησης οποιαδήποτε χρονική στιγμή, λόγω της έκτακτης κατάστασης στην οποία βρέθηκε η επιχείρηση.
4. **Προσωρινός Ισολογισμός:** Ο ισολογισμός αυτός συντάσσεται σε οποιοδήποτε χρονικό διάστημα με σκοπό να δώσει πληροφορίες στη διοίκηση για τη λήψη αποφάσεων.
5. **Ενοποιημένος Ισολογισμός:** Τα στοιχεία αυτού του ισολογισμού αναφέρονται σε περισσότερες της μιας επιχειρήσεις, τη **μητρική** (Parent corporation) και **τις θυγατρικές** (subsidiary corporations) Η πρώτη, η μητρική, κατέχει μετοχές μιας άλλης επιχείρησης, της θυγατρικής, σε ποσοστό τέτοιο που της δίνει το δικαίωμα της ουσιαστικής διοίκησης της. Οι ισολογισμοί της μητρικής και της θυγατρικής συνήθως συνδυάζονται σ' αυτόν που ονομάζεται ενοποιημένος ισολογισμός (consolidated balance sheet).

5.5. Ενεργητικό (Assets)

Ενεργητικό είναι το τμήμα εκείνο του ισολογισμού στο οποίο περιλαμβάνονται τα περιουσιακά στοιχεία (υλικά και άυλα κ.λπ.) τα οποία έχουν αξία και αποτελούν τις πηγές (resources) της επιχείρησης για να επιτύχει τους στόχους της (Κοντάκος, 2006).

Σύμφωνα με έναν ευρύτερο ορισμό του Ενεργητικού, τα περιουσιακά στοιχεία θεωρούνται ως πιθανά μελλοντικά οφέλη, αποκτηθέντα ή ελεγχόμενα από μια επιχείρηση, που είναι αποτέλεσμα παρελθόντων συναλλαγών ή γεγονότων. Στο Ενεργητικό, συνεπώς, περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία που κατέχει ή θα αποκτήσει στο μέλλον μια επιχείρηση και τα οποία της δίνουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει τους σκοπούς της.

Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία διακρίνονται στα **υλικά** και τα **άυλα**. Υλικά στοιχεία είναι τα οικόπεδα, τα κτίρια, οι πρώτες ύλες, τα έτοιμα προϊόντα κ.ά. Στα άυλα στοιχεία περιλαμβάνονται οι πατέντες, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα σήματα, η φήμη, η πελατεία κ.λπ.

Το Ενεργητικό τυπικά χωρίζεται σε δύο κύριες κατηγορίες **Πάγιο** Ενεργητικό και **Κυκλοφοριακό** Ενεργητικό.

A. Πάγιο Ενεργητικό (Longterm Assets–Noncurrent Assets).

Σ' αυτό περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για μεγάλο διάστημα από την επιχείρηση για την πραγμάτωση των σκοπών της (Τουρνά–Γερμανού, 2003). Αυτά δεν πρόκειται να μετατραπούν σε μετρητά σε σύντομο χρονικό διάστημα και ο χρόνος χρησιμοποίησής τους είναι μεγαλύτερος της μιας χρήσης.

Το Πάγιο ενεργητικό χωρίζεται σε τέσσερις κατηγορίες οι οποίες είναι οι εξής:

- α) **Υλικά ή ενσώματα περιουσιακά στοιχεία** (Tangible Assets).
- β) **Άυλα ή ασώματα περιουσιακά στοιχεία** (Intangible Assets).
- γ) **Επενδύσεις με τη μορφή συμμετοχών και μακροπρόθεσμων απαιτήσεων** (Investments).
- δ) **Άλλα πάγια περιουσιακά στοιχεία** (Other Long Term Assets).

Παρακάτω θα αναλυθούν οι κατηγορίες του Παγίου ενεργητικού.

α) Υλικά ή ενσώματα Περιουσιακά Στοιχεία

Είναι εκείνα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης. Η ωφέλιμη διάρκεια της ζωής τους είναι μεγαλύτερη τουλάχιστον του ενός έτους. Οι κατηγορίες των υλικών περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. είναι:

- Εδαφικές εκτάσεις (γήπεδα, ορυχεία, λατομεία, αγροί, φυτείες κ.λπ.).
- Κτίρια, εγκαταστάσεις κτιρίων, τεχνικά έργα.
- Μηχανήματα, τεχνικές εγκαταστάσεις, λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός.
- Μεταφορικά μέσα (αυτοκίνητα, λεωφορεία, λοιπά επιβατικά αυτοκίνητα, πλωτά και εναέρια μέσα).
- Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός (έπιπλα, σκεύη, μηχανές γραφείου, Η/Υ κ.λπ.).
- Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσεως παγίων στοιχείων (κτίρια υπό εκτέλεση, μηχανήματα υπό εκτέλεση, μεταφορικά μέσα υπό εκτέλεση). Στον ισολογισμό τα υλικά στοιχεία καταγράφονται με την αρχική τους αξία (αξία τιμολογίου συν τυχόν έξοδα βελτίωσης) μείον τις αποσβέσεις τους μέχρι την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού.

β) Άυλα ή Ανώματα περιουσιακά στοιχεία (intangible assets).

Τα στοιχεία αυτά δεν έχουν φυσική υπόσταση, αλλά αποτιμώνται χρηματικά. Πολλές φορές η χρηματική τους αξία είναι μεγάλη και είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενα συναλλαγής. Οι κατηγορίες των άυλων περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με το ΕΓΛΣ είναι:

- Ανώματες ακινητοποιήσεις (υπεραξία επιχείρησης, δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, πατέντες–σήματα, δικαιώματα εκμετάλλευσης ορυχείων–μεταλλείων–λατομείων).
- Έξοδα πολυετούς απόσβεσης (έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης, έξοδα ερευνών (franchises) κ.λπ.

γ) Επενδύσεις με τη μορφή συμμετοχών και μακροπρόθεσμων απαιτήσεων (Investments).

Στις επενδύσεις αυτές η επιχείρηση έχει δεσμεύσει κεφάλαια για μεγάλο χρονικό διάστημα, άνω του έτους. Οι μακροχρόνιες επενδύσεις είναι διαφορετικές από τα χρεόγραφα που κατέχει η επιχείρηση, με σκοπό το κέρδος και παράλληλα τη ρευστότητα.

Οι κατηγορίες επενδύσεων είναι:

- Μακροχρόνιες επενδύσεις. Αυτές συνήθως αφορούν την αγορά μετοχών και ομολογιών άλλων εταιριών. Οι επενδύσεις αυτές αποβλέπουν στη δημιουργία και διατήρηση επιχειρησιακών σχέσεων ή και την άσκηση ελέγχου σε άλλες εταιρίες με σκοπό την εξασφάλιση διαφόρων ωφελειών, όπως την εξασφάλιση πρώτων υλών, εξειδικευμένου προσωπικού κ.λπ. Οι τίτλοι των χρησιμοποιούμενων λογ/σμών είναι συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και σε λοιπές επιχειρήσεις.
- Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις είναι οι απαιτήσεις της επιχείρησης, των οποίων η λήξη είναι στην επόμενη διαχειριστική χρήση. Οι τίτλοι των χρησιμοποιούμενων λογ/σμών είναι: μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων σε Ευρώ (€) ή Ξένο Νόμισμα (ΞΝ), γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμα σε € ή ΞΝ, μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά εταιριών κ.λπ.

δ) Άλλα πάγια περιουσιακά στοιχεία.

Είναι όσα στοιχεία δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε από τις παραπάνω κατηγορίες. Αυτά όλα μαζί αποτελούν μια γενική κατηγορία στην οποία περιλαμβάνονται όλα τα ασυνήθη πάγια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, όπως οι μακροχρόνιες παροχές προς το προσωπικό, συνταξιοδοτικά προγράμματα, μακροχρόνια άτοκα δάνεια. Επίσης, διάφορες μακροχρόνιες εγγυήσεις για ενοίκια, για την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος κ.λπ.

B. Κυκλοφοριακό ή κυκλοφορούν ενεργητικό (Current Assets)

Σ' αυτό περιλαμβάνονται τα περιουσιακά στοιχεία που θα ρευστοποιηθούν κατά την τρέχουσα διαχειριστική χρήση ή είναι ήδη ρευστοποιημένα (Ζάππας, 1977).

Τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία (όσα δεν είναι ρευστά) μεταπωλούνται και αλλάζουν μορφή μία ή και περισσότερες φορές στη διάρκεια της χρήσης. Το ίδιο δεν μπορεί να συμβεί με τα Πάγια περιουσιακά στοιχεία που διατηρούν για μεγάλο χρονικό διάστημα σταθερή τη μορφή τους. Τα ενεργητικά στοιχεία που κυκλοφορούν καταχωρούνται στον ισολογισμό με τη σειρά της ρευστοποίησης τους. Πρώτα εγγράφονται αυτά που απαιτούν περισσότερο χρόνο για να ρευστοποιηθούν και τελευταία αυτά που ήδη είναι ρευστά.

Οι τέσσερις κατηγορίες κυκλοφορούντος ενεργητικού σύμφωνα με το ΕΓΛΣ είναι:

- α) **Αποθέματα** (Inventories).
- β) **Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις** (Accounts Receivable).
- γ) **Χρεόγραφα** (Marketable securities).
- δ) **Χρηματικά διαθέσιμα** (Cash).

Παρακάτω θα αναλυθούν οι κατηγορίες του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

α) Αποθέματα (inventories)

Είναι τα υλικά αγαθά της επιχείρησης που προέρχονται είτε από απογραφή, είτε από αγορά, είτε από ιδιοπαραγωγή, είτε από εισφορά-δωρεά. Αυτά ανήκουν στην κυριότητα της επιχείρησης και:

- Προορίζονται να πωληθούν (εμπορεύματα, έτοιμα προϊόντα).
- Βρίσκονται στη διαδικασία της παραγωγής (ημιτελή προϊόντα) και μετά την ολοκλήρωσή τους θα πωληθούν ως έτοιμα προϊόντα.
- Προορίζονται να αναλωθούν για παραγωγή έτοιμων προϊόντων ή υπηρεσιών (πρώτες ύλες, βοηθητικές ύλες).
- Προορίζονται να αναλωθούν για τη λειτουργία, τη συντήρηση ή επισκευή, καθώς και την ιδιοπαραγωγή παγίων (ανταλλακτικά, αναλώσιμα υλικά).
- Προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για τη συσκευασία προϊόντων ή εμπορευμάτων (υλικά συσκευασίας).

Στη βιομηχανική επιχείρηση συναντώνται όλα τα παραπάνω είδη αποθεμάτων, ενώ στην εμπορική επιχείρηση υπάρχουν μόνο εμπορεύματα και υλικά συσκευασίας.

Όλα τα είδη αποθεμάτων καταγράφονται στον ισολογισμό, αποτιμημένα σε χαμηλότερη τιμή, μεταξύ τιμής κτήσης και τρέχουσας τιμής της αγοράς.

β) Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις (Accounts Receivable)

Είναι οι απαιτήσεις της επιχείρησης που πρόκειται να εισπραχθούν μέσα στην πρώτη προσεχή διαχειριστική χρήση, δηλ. μέσα σε ένα έτος. Οι απαιτήσεις αυτές προήλθαν κυρίως από πώληση εμπορευμάτων, έτοιμων προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών ή πώληση διαφόρων παγίων στοιχείων.

Οι κατηγορίες των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων είναι οι πελάτες, τα γραμμάτια εισπρακτέα, παραγγελίες στο εξωτερικό, χρεώστες διάφοροι, δεσμευμένοι λογαριασμοί καταθέσεων, απαιτήσεις κατά οργάνων διοίκησης, βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων κ.λπ.

Οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις από πελάτες και χρεώστες, χαρακτηρίζονται ανάλογα με τη φερεγγυότητα σε ασφαλούς είσπραξης, επισφαλούς είσπραξης και ανεπίδεκτης είσπραξης. Ο παραπάνω χαρακτηρισμός είναι

απαραίτητος για την παρουσίασή τους στον ισολογισμό με το σωστό ποσό που πρόκειται να εισπραχθεί απ' αυτές.

Απαιτήσεις της επιχείρησης χαρακτηρισμένες μακροπρόθεσμες, των οποίων η εξόφληση πρόκειται να γίνει μέσα στην προσεχή διαχειριστική περίοδο, μετατρέπονται και κατατάσσονται στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις.

γ) Χρεόγραφα (Marketable securities)

Πολλές φορές όταν η επιχείρηση έχει πλεόνασμα μετρητών τοποθετεί ένα μέρος απ' αυτά σε χρεόγραφα. Στα χρεόγραφα περιλαμβάνονται μετοχές ΑΕ, έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου, ομόλογα τραπεζών, ομολογίες και αμοιβαία κεφάλαια. Τα χρεόγραφα πρέπει να μετατραπούν σε μετρητά στη διάρκεια της αμέσως επόμενης διαχειριστικής χρήσης, για να ταξινομηθούν κάτω από τον τίτλο «Χρεόγραφα». Αν αυτό δεν γίνει, κατατάσσονται στις μακροπρόθεσμες συμμετοχές της επιχείρησης.

Τα χρεόγραφα αποφέρουν άμεση πρόσοδο (κέρδη ή τόκους) στην επιχείρηση. Εκτός αυτού όμως, είναι εύκολη και η ρευστοποίησή τους στο Χρηματιστήριο ή στις τράπεζες, γεγονός που ανεβάζει σε μεγάλο βαθμό το δείκτη ρευστότητας της επιχείρησης. Τα χρεόγραφα εμφανίζονται στον ισολογισμό αποτιμημένα στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας τιμής τους. Μόνο τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου (χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης) αποτιμούνται στην κατ' είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.

δ) Χρηματικά Διαθέσιμα (Cash)

Έτσι ονομάζονται όλα εκείνα τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης τα οποία είναι ήδη ρευστά (ταμείο) ή μπορούν να ρευστοποιηθούν αμέσως (επιταγές εισπρακτές, όχι μεταχρονολογημένες, ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια και οι καταθέσεις όψεως στις τράπεζες) και να δώσουν μετρητά ίσα με τη λογιστική αξία τους. Διαφέρουν από τα άλλα στοιχεία του Κυκλοφοριακού ενεργητικού, τα οποία χρειάζονται κάποιο χρονικό διάστημα, μικρότερο του έτους, για να ρευστοποιηθούν και υπάρχει η πιθανότητα να μην εισπραχθεί ολόκληρη η λογιστική αξία τους.

5.6. Πραγματικό Παθητικό (Liabilities)

Πραγματικό παθητικό είναι το τμήμα εκείνο του ισολογισμού που περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους διάφορους τρίτους και δείχνει τις πηγές απ' όπου αντλεί κεφάλαια η επιχείρηση (εκτός της Καθαρής Περιουσίας), για να αποκτήσει τα περιουσιακά της στοιχεία (ενεργητικό) (Τσακλάγκανος 1980).

Σύμφωνα με έναν ευρύτερο ορισμό του Πραγματικού Παθητικού, οι υποχρεώσεις προς τρίτους θεωρούνται ως πιθανές μελλοντικές θυσίες οικονομικών πλεονεκτημάτων, από παρούσες υποχρεώσεις της επιχείρησης, που την υποχρεώνουν στο μέλλον να παραδώσει περιουσιακά της στοιχεία ή να παρέχει υπηρεσίες σε άλλες επιχειρήσεις, λόγω συναλλαγών ή γεγονότων που έλαβαν χώρα κατά το παρελθόν.

Το Πραγματικό Παθητικό περιλαμβάνει υποχρεώσεις όπως δάνεια από τράπεζες, γραμμάτια πληρωτέα, προμηθευτές, πιστωτές, ομολογίες πληρωτέες. Το Πραγματικό Παθητικό τυπικά διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

- α) Μακροπρόθεσμο παθητικό ή υποχρεώσεις.
- β) Βραχυπρόθεσμο Παθητικό ή υποχρεώσεις.

α) Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις (Long term liabilities).

Έτσι ονομάζονται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης που ο χρόνος λήξης τους είναι μεγαλύτερος του ενός έτους. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που πρέπει να εξοφληθούν στην επόμενη διαχειριστική χρήση ταξινομούνται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις τις διακρίνουμε σε:

- α1) Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές συμφωνίες με σκοπό τη χρηματοδότηση του Ενεργητικού.
- α2) Υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης.

α1) Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές συμφωνίες (Liabilities relating to financing agreements)

Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που προέρχονται από χρηματοδοτικές συμφωνίες συνήθως απαιτούν συστηματική πληρωμή κεφαλαίου και τόκου κατ' έτος για την εξόφλησή τους. Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές συμφωνίες είναι τα **ομολογιακά δάνεια** και τα **ενυπόθηκα δάνεια**.

- 1) Τα ομολογιακά δάνεια (Bonds Payable) αποτελούν ειδικό τύπο δανείου για χρηματοδότηση παγίων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και η διάρκεια λήξης τους είναι πάνω από 10 έτη. Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων εξοφλούνται ανά έτος ή ανά εξάμηνο και η αποπληρωμή του αρχικά δανεισθέντος κεφαλαίου γίνεται κατά τη λήξη του δανείου από αποθεματικά κεφάλαια, που έχουν συγκεντρωθεί ειδικά για την εξόφληση του δανείου.
- 2) Τα ενυπόθηκα δάνεια είναι μακροχρόνιες υποχρεώσεις κυρίως σε τράπεζες, για τα οποία η επιχείρηση έχει υποθηκεύσει ακίνητά της. Η εξόφληση των ενυπόθηκων δανείων συνίσταται σε εξόφληση τόκων και αρχικού κεφαλαίου κατ' έτος.

α2) Υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης (Liabilities Relating to Operational Obligations)

Αυτές οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις προκύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και αφορούν αφενός αγορά εμπ/των ή πρώτων υλών και αφετέρου κοινωνικά προγράμματα για τους εργαζόμενους της επιχείρησης (ασφάλιση, συνταξιοδοτικά προγράμματα κ.λπ.) και η λήξη τους είναι σε όλες τις περιπτώσεις μεγαλύτερη του ενός έτους.

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται γραμμάτια πληρωτέα, τραπεζικά δάνεια, υποχρεώσεις από μακροχρόνιες μισθώσεις ακινήτων, υποχρεώσεις για συνταξιοδοτήσεις και υποχρεώσεις από διάφορα προγράμματα αποκατάστασης εργαζομένων κ.λπ.

B. Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις (Current Liabilities)

Είναι οι υποχρεώσεις της επιχείρησης που πρέπει να εξοφληθούν μέχρι το τέλος της επόμενης διαχειριστικής χρήσης, δηλαδή μέσα σε ένα έτος. Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις για την εξόφλησή τους απαιτούν τη θυσία στοιχείων του κυκλοφορούντος ενεργητικού ή δημιουργία νέας βραχυπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης υποχρέωσης.

Στις Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνονται:

- 1) **Προμηθευτές:** Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης για την αγορά εμπορευμάτων, πρώτων υλών και παγίων περιουσιακών στοιχείων με πίστωση, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.
- 2) **Γραμμάτια πληρωτέα:** Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από έκδοση γραμματίων ή η αποδοχή συναλλαγματικών σε ευρώ ή ξένο νόμισμα για διάφορους λόγους.
- 3) **Τράπεζες – Λογαριασμοί Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων:** Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης για βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις που έλαβε από διάφορες τράπεζες. Αυτές οι χρηματοδοτήσεις καλύπτουν έκτακτες ανάγκες σε κεφάλαια κίνησης της επιχείρησης. Πολλές φορές για εξασφάλιση των τραπεζών που χορηγούν τα δάνεια, δίνονται από την επιχείρηση γραμμάτια εισπρακτέα ή χρεόγραφα ή εμπορεύματα ως ενέχυρο.
- 4) **Πιστωτές διάφοροι:** Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης σε τρίτους, εκτός των παραπάνω που αναφέρθηκαν (προμηθευτές, ασφ. οργανισμοί, τράπεζες, Δημόσιο).
- 5) **Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη:** Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς το Δημόσιο, φόροι και τέλη όπως ΦΠΑ, φόρος μισθωτών υπηρεσιών, τέλη χαρτοσήμου, κρατήσεις υπέρ ΟΓΑ κ.λπ.
- 6) **Ασφαλιστικοί Οργανισμοί:** Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης στους διάφορους ασφαλιστικούς οργανισμούς (ΙΚΑ κ.ά.) που προκύπτουν από τις κρατήσεις στους μισθούς του προσωπικού και από τις εργοδοτικές εισφορές.

Άλλοι λογαριασμοί αυτής της κατηγορίας είναι οι υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις, πληρωτέα μερίσματα, προκαταβολές πελατών, μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση κ.λπ.

5.7. Καθαρή περιουσία ή Ίδια κεφάλαια (Owner's Equity)

Η Καθαρή περιουσία ή τα Ίδια κεφάλαια είναι το τμήμα εκείνο του Παθητικού του ισολογισμού που περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους ιδρυτές-φορείς της. Τα Ίδια κεφάλαια δείχνουν το ποσό που διεκδικούν οι φορείς της επιχείρησης, αν από το Ενεργητικό αφαιρεθεί το Πραγματικό Παθητικό, δηλαδή οι υποχρεώσεις της επιχείρησης. Η Καθαρή Περιουσία, λοιπόν, είναι η διαφορά μεταξύ Ενεργητικού και Πραγματικού Παθητικού.

Για να προσδιοριστεί η Καθαρή Περιουσία, μεγάλη σημασία έχει η αποτίμηση των στοιχείων του Ενεργητικού και Πραγματικού Παθητικού. Υπερεκτίμηση ή υποεκτίμηση τους έχει άμεση επίπτωση στο ποσό της Καθαρής Περιουσίας.

Η Καθαρή Περιουσία αναλύεται σε επιμέρους λογαριασμούς για την καλύτερη παρακολούθησή της. Η ανάλυση και η παρουσίαση των Ίδιων κεφαλαίων στον ισολογισμό εξαρτάται από τη νομική μορφή της επιχείρησης. Όταν πρόκειται για ατομική επιχείρηση, η παρακολούθηση της υποχρέωσης στον φορέα της γίνεται μόνο με ένα λογαριασμό με τίτλο «Κεφάλαιο» ή «Καθαρή Περιουσία», ο οποίος, στην αρχή, παρακολουθεί την αρχική κατάθεση του επιχειρηματία στην επιχείρηση και, κατόπιν, κατά τη διάρκεια των χρήσεων, επηρεάζεται από τις νέες εισφορές και απολήψεις του επιχειρηματία και από την πραγματοποίηση κέρδους ή ζημίας. Όταν η επιχείρηση είναι προσωπική εταιρία (ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ), η παρακολούθηση της υποχρέωσης προς τους φορείς γίνεται με τον λογαριασμό «Εταιρικό Κεφάλαιο», που αναλύεται στους λογαριασμούς κεφαλαίου κάθε εταίρου.

Τέλος όταν πρόκειται για ΑΕ η παρακολούθηση της υποχρέωσης προς τους μετόχους γίνεται με περισσότερους λογαριασμούς, που διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1) Μετοχικό Κεφάλαιο.

Αυτός ο λογαριασμός παρακολουθεί τις αρχικές εισφορές που καταβάλλουν οι μέτοχοι για να ιδρυθεί η εταιρεία ή τις μετέπειτα εισφορές τους ή τυχόν κεφαλαιοποιήσεις αποθεματικών και κερδών για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΕ. Το Μετοχικό Κεφάλαιο δύναται, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της ΑΕ, να αναλύεται σε : Καταβεβλημένο Κεφάλαιο, Οφειλόμενο Κεφάλαιο, απόσβεση Μετοχικού Κεφαλαίου και μείωση του Μετοχικού Κεφαλαίου.

2) Αποθεματικά Κεφάλαια.

Οι λογαριασμοί αυτοί παρακολουθούν τις συγκεντρώσεις κεφαλαίων από ποσά των καθαρών κερδών, τα οποία δεν διανεμήθηκαν στους μετόχους, αλλά ούτε ενσωματώθηκαν στο Μετοχικό Κεφάλαιο (Αποθεματικά Κεφάλαια σχηματίζονται και στις ΕΠΕ). Αντίθετα, αποθεματικά κεφάλαια δεν σχηματίζονται σε ατομικές επιχειρήσεις και προσωπικές εταιρίες.

Επίσης λογαριασμοί της Καθαρής Περιουσίας που χρησιμοποιούνται σπανιότερα και εφόσον παρουσιαστεί ανάγκη είναι διαφορές αναπροσαρμογής, επιχορηγήσεις επενδύσεων, αποτελέσματα σε νέο (υπόλοιπο κερδών ή ζημιών σε νέα), ποσά προορισμένα για αύξηση κεφαλαίου.

5.8. Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού και Παθητικού

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί, τόσο του Ενεργητικού όσο και του Παθητικού, δημιουργούνται στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης κατά την τακτοποίηση των εσόδων και εξόδων της χρήσης. Σκοπός αυτών είναι τα αποτελέσματα αυτής της χρήσης που κλείνει να περιλαμβάνουν τα συνολικά ποσά των πραγματικών εσόδων και εξόδων, που αφορούν τη συγκεκριμένη χρήση, ανεξάρτητα αν εισπράχθηκαν ή εξοφλήθηκαν, σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί του Ενεργητικού είναι:

- 1) **Έξοδα επόμενων χρήσεων**, που παρακολουθούν τα έξοδα που έχουν εξοφληθεί μέσα στη χρήση, αλλά αφορούν επόμενες χρήσεις, όπως προπληρωμένα ενοίκια, προπληρωμένα ασφάλιστρα, προκαταβολές μισθών κ.λπ.
- 2) **Έσοδα χρήσης εισπρακτέα**, που παρακολουθούν τα έσοδα που αφορούν τη χρήση που έληξε, αλλά δεν εισπράχθηκαν κατά τη διάρκειά της και η επιχείρηση έχει την απαίτηση να τα εισπράξει κατά την επόμενη χρήση και μάλιστα το συντομότερο δυνατό. Σ' αυτά τα έσοδα περιλαμβάνονται προμήθειες και μεσιτείες εισπρακτέες, έσοδα κεφαλαίων, επίσης εισπρακτέα, (τόκοι εντόκων Δημοσίου, τοκοχρεόγραφα κ.λπ.), ενοίκια κτιρίων.

- 3) **Λοιποί Μεταβατικοί λογαριασμού ενεργητικού**, που παρακολουθούν γενικά απαιτήσεις που πρόκειται να τακτοποιηθούν οπωσδήποτε μέσα στην επόμενη διαχειριστική χρήση. Τέτοιες απαιτήσεις είναι: αγορές υπό παραλαβή (λήψη τιμολογίων χωρίς παραλαβή εμπορευμάτων στο τέλος της επόμενης διαχειριστικής χρήσης), εκπτώσεις επί αγορών χρήσης υπό διακανονισμό (δικαίωμα εκπτώσεων από προμηθευτές επί των αγορών, αλλά μη έκδοση πιστωτικού τιμολογίου με το ανάλογο ποσό) κ.λπ.

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί του Παθητικού είναι:

- 1) **Έσοδα επόμενων χρήσεων**, είναι τα έσοδα που έχουν εισπραχθεί μέσα στη λήγουσα χρήση για διάφορους λόγους, αλλά αφορούν την επόμενη ή τις επόμενες χρήσεις. Είδη εσόδων επομένων χρήσεων είναι τα προεισπραγμένα ενοίκια κτιρίων, οι προεισπραγμένες προμήθειες, οι μεσιτείες κ.λπ.
- 2) **Έξοδα χρήσης πληρωτέα**, είναι τα έξοδα που αφορούν τη χρήση που κλείνει και δεν εξοφλήθηκαν κατά τη διάρκειά της για διάφορους λόγους. Η επιχείρηση έχει υποχρέωση να τα εξοφλήσει το συντομότερο στη διάρκεια της επόμενης χρήσης. Τέτοια έξοδα χρήσης πληρωτέα είναι τα ενοίκια, τα έξοδα πληρωτέα, τα ασφάλιστρα, τα έξοδα ΟΤΕ ή ΔΕΗ πληρωτέα κ.λπ.
- 3) **Λοιποί μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού**, είναι οι λογαριασμοί που παρακολουθούν τις υποχρεώσεις της επιχείρησης από διάφορες εκκρεμότητες, οι οποίες πρόκειται να τακτοποιηθούν στην αρχή της επόμενης χρήσης. Είδη λοιπών μεταβατικών λογαριασμών Παθητικού είναι οι αγορές υπό τακτοποίηση (παραλαβή εμπορευμάτων χωρίς τη λήψη του σχετικού τιμολογίου, ώστε να γίνει η οριστική τακτοποίηση της συναλλαγής), οι εκπτώσεις επί πωλήσεων χρήσης υπό διακανονισμό (εκπτώσεις προς τους πελάτες για τις οποίες δεν έχει οριστικοποιηθεί το ακριβές ύψος του ποσού που αναλογεί) κ.λπ.

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί τόσο του Ενεργητικού όσο και του Παθητικού εμφανίζονται στον ισολογισμό. Οι λογαριασμοί του Ενεργητικού απεικονίζονται μετά το Κυκλοφορούν Ενεργητικό και πριν τους Λογαριασμούς τάξεως (βλέπε κατωτέρω). Οι λογαριασμοί του Παθητικού απεικονίζονται μετά τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις και πριν από τους Λογαριασμούς τάξεως.

5.9. Λογαριασμοί τάξεως

Οι Λογαριασμοί τάξεως αποτελούν μια ειδική κατηγορία λογαριασμών, που εμφανίζονται στον ισολογισμό κάτω από τα συνολικά αθροίσματα του Ενεργητικού και του Παθητικού. Οι λογαριασμοί τάξεως παρακολουθούν και απεικονίζουν χρήσιμα στοιχεία και πληροφορίες που έχουν σχέση με την επιχείρηση και τα οποία μπορεί νομικά να τη δεσμεύουν, αλλά δεν επιφέρουν άμεση ποσοτική μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία αυτής.

Με τους λογαριασμούς τάξεως παρακολουθούνται:

- Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία.
- Λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών για την εξασφάλιση απαιτήσεων και υποχρεώσεων της.
- Απαιτήσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις.
- Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών.

Το συνολικό αποτιμώμενο ποσό των λογαριασμών τάξεως του Ενεργητικού είναι πάντα ίσο προς το ποσό των λογαριασμών τάξεως του Παθητικού. Οι λογαριασμοί τάξεως εμφανίζονται στο κάτω μέρος του ισολογισμού, μετά το γενικό σύνολο του Ενεργητικού και του Παθητικού.

5.10. Υποδείγματα Ισολογισμών

Μετά την ανάλυση της έννοιας του Ισολογισμού, παρουσιάζονται υποδείγματα ισολογισμών που συναντώνται στην πράξη:

1. Απλό υπόδειγμα ισολογισμού μιας τυπικής επιχείρησης.
2. Κάθετη παρουσίαση ισολογισμού.
3. Οριζόντια παρουσίαση ισολογισμού.
4. Παρουσίαση ισολογισμού με βάση το υπόδειγμα του ΕΓΛΣ
5. Υπόδειγμα δημοσιευμένου ισολογισμού.
6. Υπόδειγμα δημοσιευμένου ισολογισμού.

1. Απλό υπόδειγμα ισολογισμού μιας τυπικής επιχείρησης

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΔΕΛΤΑ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31/12/14	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Γ. Πάγιο Ενεργητικό		Α. Α. Ίδια Κεφάλαια
1. <u>Ασώματες Ακιν/σεις και έξοδα πολυετούς Α-πόσβεσης</u>		1. Κεφάλαιο 3.000.000
Έξοδα ίδρυσης 500.000		2. Αποθεματικά Κεφάλ. 1.000.000
Δικαιώματα Βιομηχ. Ιδιοκτησίας 400.000		3. Διαφορές αναπ/μογής 500.000
2. <u>Ενσώματες Ακιν/σεις</u>		Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων 4.500.000
Κτίρια 2.000.000		Β. Προβλέψεις για κινδύνους.
Μεταφ. Μέσα 1.000.000		Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις 100.000
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός 400.000		Γ. Υποχρεώσεις
2. <u>Συμμετοχές και άλλες Μακρ/θεσμεις απαι-τήσ.</u>		1. <u>Μακ/θεσμεις Υποχρ.</u>
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρ. 200.000		Ομολογιακό δάνειο 900.000
Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις 100.000		Τράπεζες-Λογ/σμός μακρ/θεσμων υποχρ. 200.000
Σύνολο Παγίου 4.600.000		2. <u>Βραχ/σμες Υποχρ.</u>
Δ. Κυκλοφορούν		Προμηθευτές 100.000
1. <u>Αποθέματα</u>		Πιστωτές Διάφοροι 150.000
Έτοιμα προϊόντα 200.000		Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη 50.000
Πάγιο Ενεργητικό		Σύνολο υποχρεώσεων 1.400.000
Πρώτες ύλες 150.000		
Βοηθητικές ύλες 30.000		
Υλικά συσκευασίας 20.000		
2. <u>Βραχ/θεσμεις απαιτήσεις</u>		
Πελάτες 250.000		
Γραμμάτια εισπρακτέα 100.000		
3. <u>Χρεόγραφα</u>		
Ομολογίες 100.000		
4. <u>Διαθέσιμα</u>		
Καταθέσεις όψεως 300.000		
Ταμείο 200.000		
Σύνολο κυκλοφορούντος 1.350.000		
Ε. Μεταβατικοί λογ/σμοί		
Έσοδα χρήσης εισπρακτέα 50.000		
Σύνολο Ενεργητικού 6.000.000		Σύνολο Παθητικού 6.000.000

Πίνακας 5.2 Ισολογισμός μίας επιχείρησης.

2. Κάθετη παρουσίαση Ισολογισμού

Α.ΝΙΚΟΥ

Α.Ε. Ισολογισμός 31/12/2014

Ενεργητικό	
Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό	
Εμπορεύματα	100
Πελάτες	50
Β. Έξοδα εγκατάστασης	
Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης	200
Γ. Πάγιο Ενεργητικό	
Κτίρια	500
Έπιπλα	100
Ε. Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού	
Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	50
Σύνολο Ενεργητικού	1.000
Λογ/σμοί τάξεως Ενεργητικού	10
Παθητικό	
Δ. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Γραμμάτια πληρωτέα	50
Γ. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Ομολογιακό Δάνειο	300
Β. Προβλέψεις	
Προβλέψεις για έκτακτο κίνδυνο	50
Α. Ίδια Κεφάλαια	
Μετοχικό κεφάλαιο	500
Αποθεματικά	100
Σύνολο Παθητικού	1.000
Λογαριασμοί τάξεως Παθητικού	10

Πίνακας 5.3 Κάθετη παρουσίαση ισολογισμού.

3. Οριζόντια παρουσίαση Ισολογισμού

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		Α. ΝΙΚΟΥ Α.Ε. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31/12/2014		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
A. Οφειλόμενο Κεφάλαιο		A. Ίδια Κεφάλαια			
B. Έξοδα εγκατάστασης		Μετοχικό Κεφάλαιο		500	
Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης	200	Αποθεματικά		100	
Γ. Πάγιο Ενεργητικό		B. Προβλέψεις			
Κτίρια	500	Προβλέψεις για έκτακτα έσοδα		20	
Έπιπλα	100	Γ. Μακ/θεσμες Υποχρ.			
Δ. Κυκλοφορούν		Ομολογιακό δάνειο		300	
Εμπορεύματα	100	Δ. Βραχ/σμες Υποχρ.			
Πελάτες	50	Γραμμάτια πληρωτέα		50	
E. Μεταβατικοί λογ/σμοί		E. Μεταβατικοί Λογ/σμοί Παθητικού			
Έσοδα χρήσης εισπρακτέα	50	Έξοδα χρησ. Πληρωτέα		30	
Σύνολο Ενεργητικού	1.000	Σύνολο Παθητικού		1000	
Λογ/σμοί τάξεως χρεωστ	10	Λογ/σμοί τάξεως πιστωτικ..		10	

Πίνακας 5.4 Οριζόντια παρουσίαση Ισολογισμού.

4. Παρουσίαση Ισολογισμού με βάση το υπόδειγμα του Ε.Γ.Α.Σ.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Α. ΚΩΝΣΤΑ		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31/12/2014		
A. Οφειλόμενο Κεφάλαιο	100	A. Ίδια Κεφάλαια	
B. Έξοδα εγκατάστασης	300	I. Κεφάλαιο	140
Γ. Πάγιο Ενεργητικό		II. Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	10
I. Ανώματες ακινητ/σεις	50	III. Διαφορές αναπροσ/γής	30
II. Ενσώματες ακινητ/σεις	390	IV. Αποθεματικά κεφάλαια	10
III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματ/κές απαιτήσεις	40	V. Αποτελέσματα εις νέο	40
Σύνολο Γ	480	VI. Ποσό προορισμένο για αύξηση κεφαλαίου	20
Δ. Κυκλοφορούν		Σύνολο Α	250
I. Αποθέματα	30	B. Προβλέψεις για Κινδύνους και έξοδα	10
II. Απαιτήσεις	20	Γ. Υποχρεώσεις	
III. Χρεόγραφα	15	I. Μακροπρόθεσμες υποχ.	500
IV. Διαθέσιμα	40	II. Βραχυπρόθεσμες υποχ.	230
Σύνολο Δ	105	Σύνολο Γ	730
E. Μεταβατικοί λογ/σμοί	15	Δ. Μεταβατικοί Λογ/σμοί	10
Σύνολο Ενεργητικού	1000	Σύνολο Παθητικού	1.000

Πίνακας 5.5 Ισολογισμός με βάση το υπόδειγμα του Ε.Γ.Α.Σ.

5.11. Ο Ισολογισμός ως Λογιστική Εξίσωση

Έχει ήδη αναφερθεί, ότι η λογιστική ισότητα εκφράζεται με τη σχέση:

$$E = Π \text{ ή } E = Π.Π. + Κ.Π. \text{ ή } E = \text{Υποχρεώσεις} + \text{Ίδια κεφάλαια}$$

Από την παραπάνω λογιστική εξίσωση συνεπάγεται ότι σε κάθε ισολογισμό το Ενεργητικό είναι ίσο με το Πραγματικό Παθητικό συν την Καθαρή Περιουσία. Αυτό σημαίνει ότι το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που κατέχει η επιχείρηση σε κάθε χρονική στιγμή είναι ίσο προς το σύνολο των υποχρεώσεων της στον επιχειρηματία (καθαρή περιουσία) και προς τους διάφορους τρίτους (Πραγματικό Παθητικό ή υποχρεώσεις). Από αυτήν ακριβώς την ισότητα των δύο πλευρών του ισολογισμού προήλθε και το όνομά του «Ισολογισμός».

Η λογιστική εξίσωση αποτελεί τον θεμέλιο λίθο για την εργασία του λογιστή και ανεξάρτητα από τις συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα και καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία, η λογιστική ισότητα εξακολουθεί πάντα να διατηρείται και να ισχύει.

Αν λοιπόν γνωρίζουμε τα διάφορα στοιχεία του Ενεργητικού και του Πραγματικού Παθητικού, τότε είναι εύκολο να προσδιορίσουμε την Καθαρή Περιουσία σε κάθε χρονική στιγμή.

Παράδειγμα 1ο (Θετικός Ισολογισμός)

Η επιχείρηση «Α» στις 30/11/2014 είχε τα παρακάτω περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις:

Ταμείο	5.000	Πελάτες	1.000
Προμηθευτές	600	Εμπορεύματα	2.000
Γραμμάτια Πληρωτέα	500	Μεταφορικά μέσα	1.600
Χρεόγραφα	100	Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	200
Καταθέσεις Όψεως	100	Πιστωτές διάφοροι	300
Χρεώστες	100		
Τράπεζες Λογαριασμοί Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων	300		

Πίνακας 5.6 Ισολογισμός με βάση το υπόδειγμα του Ε.Γ.Α.Σ.

Ζητείται να προσδιοριστεί η Καθαρή Περιουσία και να καταρτιστεί ο Ισολογισμός στις 30/11/2014

ΛΥΣΗ

α) Πρέπει να προσδιορίσουμε τα στοιχεία του Ενεργητικού και να υπολογίσουμε το σύνολό του.

Έχουμε: Ταμείο 5.000 + Πελάτες 1.000 + Εμπορεύματα 2.000 + Μεταφορικά μέσα 1.600 + Χρεόγραφα 100 + Καταθέσεις όψεως 100 + Χρεώστες 100 = 9.900 Σύνολο Ενεργητικού.

- β) Πρέπει να προσδιορίσουμε τα στοιχεία του Πραγματικού Παθητικού και να υπολογίσουμε το σύνολο αυτού, οπότε έχουμε:
 Προμηθευτές 600 + Γραμμάτια πληρωτέα 500 + Ασφαλιστικοί Οργανισμοί 200 + Τραπεζ. Λογαριασμός Βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων 300 + Πιστωτές διάφοροι 300 = 1.900 Σύνολο Πραγματικού Παθητικού.
- γ) Από τη λογιστική εξίσωση $E = Κ.Π. + Π.Π.$ έχουμε $Κ.Π. = E - Π.Π.$ και αντικαθιστούμε τα γνωστά $Κ.Π. = 9.900 - 1.900 = 8.000$
- δ) Γνωρίζοντας όλα τα στοιχεία του Ισολογισμού μπορούμε να συντάξουμε τον Ισολογισμό στις 30/11/2014

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 30/11/2014	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
<u>ΠΑΓΙΟ</u>		<u>ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (Κ.Π.)</u>	
Μεταφ. Μέσα	1.600	Κεφάλαιο	8.000
<u>ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ</u>		<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>	
Εμπορεύματα	2.000	Βραχυπρ. Υποχρεώσ.	
Πελάτες	1.000	Προμηθευτές	600
Χρεώστες	100	Πιστωτές διάφοροι	300
Χρεόγραφα	100	Γραμμάτια πληρωτέα	500
Καταθέσεις όψεως	100	Τραπ. Λογ/σμοί βραχυπρ. Υποχ/σεων	300
Ταμείο	5.000	Ασφαλ. Οργανισμοί	200
Σύνολο Ενεργητικού	9.900	Σύνολο Παθητικού	9.900

Πίνακας 5.7 Ισολογισμός επιχείρησης.

Στο παραπάνω παράδειγμα η Καθαρή Περιουσία – Κεφάλαιο υπολογίστηκε στις 8.000 δηλ. η Καθαρή περιουσία είναι θετική και $Κ.Π. > 0$. Επειδή η $Κ.Π.$ είναι θετική και το $E > Π.Π.$ δηλαδή $E = 9.900$ και $Π.Π. = 1.900$ ο Ισολογισμός ονομάζεται Θετικός Ισολογισμός.

Παράδειγμα 2ο (Ουδέτερος Ισολογισμός)

Η επιχείρηση «Β» στις 31/12/2014 είχε τα παρακάτω περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις:

Μηχανήματα	600	Ταμείο	100
Προμηθευτές	300	Γραμμάτια εισπρακτέα	400
Ομολογιακό δάνειο	1.500	Εμπορεύματα	500
Πελάτες	200.		

Πίνακας 5.8 Περιουσιακά στοιχεία επιχείρησης.

Ζητείται να προσδιοριστεί η Καθαρή Περιουσία και να συνταχθεί ο Ισολογισμός στις 31/12/2014.

ΛΥΣΗ

- α) Ενεργητικό : $Μηχ/τα 600 + Ταμείο 100 + Γραμ. Εισπρακτέα 400 + Εμπορεύματα 500 + Πελάτες 200 = 1.800$ Σύνολο Ενεργητικού
- β) Πραγματικό Παθητικό: $Προμηθευτές 300 + Ομολ. δάνειο 1.500 = 1.800$ Συνολικό Π.Π.
- γ) Από τη λογιστική εξίσωση $E = Κ.Π. + Π$ έχουμε:
 $Κ.Π. = E - Π.Π.$ και επομένως $Κ.Π. = 1.800 - 1.800 = 0, E = Π.Π.$

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	«Β» ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31/12/2014	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
<u>ΠΑΓΙΟ</u>		<u>ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ</u>	
Μηχανήματα	600	<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>	
<u>ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ</u>		1.Μακροπρόθ. Υποχρ.	
Εμπορεύματα	500	Ομολογιακό δάνειο	1.500
Πελάτες	200	2.Βραχυπρ. Υποχρεώσ.	
Γραμ.εισπρακτέα	400	Προμηθευτές	300
Ταμείο	100		
Σύνολο Ενεργητικού	1.800	Σύνολο Παθητικού	1.800

Πίνακας 5.9 Ισολογισμός επιχείρησης.

Στο παραπάνω παράδειγμα τα ίδια κεφάλαια (Κ.Π.) είναι ίσα με το μηδέν, Κ.Π.=0 συνεπώς Ε=Π.Π. Στην περίπτωση αυτή ο ισολογισμός ονομάζεται Ουδέτερος Ισολογισμός.

Παράδειγμα 3ο (Αρνητικός Ισολογισμός)

Η Επιχείρηση «Γ» στις 30/4/2014 είχε τα παρακάτω περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις:

Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	500	Μηχανήματα	1.000
Προμηθευτές	500	Γραμμάτια πληρωτέα	400
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	300	Εμπορεύματα	500
Πιστωτές διάφοροι	500	Ταμείο	300
Τράπεζα - λογαριασμός βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων	500	Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	400

Πίνακας 5.10 Περιουσιακά στοιχεία επιχείρησης.

Ζητείται να προσδιοριστεί η Καθαρή Περιουσία και να συνταχθεί ο Ισολογισμός 30/4/2014

ΛΥΣΗ

Ενεργητικό = Μηχ/τα 1.000 + Έπιπλα και λοιπός εξ/σμός 500 + Ταμείο 300 + Εμπορεύματα 500 = 2.300
Σύνολο

Πραγματικό Παθητικό = Γραμ.πληρωτέα 400 + Προμηθευτές 500 + Πιστωτές διάφοροι 500 + Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη 300 + Ασφαλιστικοί Οργανισμοί 400 + Τράπεζα λογ/σμός βραχυπροθέσμων υποχρεώσεων 500 = 2.600 σύνολο

Από τη λογιστική εξίσωση Ε= Κ.Π. + Π.Π.

Κ.Π. = Ε – Π.Π. και επομένως Κ.Π. = 2.300 – 2.600 = – 300 με Ε < Π.Π.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	«Γ» ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 30/04/2014		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
<u>ΠΑΓΙΟ</u>		<u>ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ (Κ.Π.)</u>	
Μηχανήματα	1.000	Ζημιές χρήσεως	-300
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	500	<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>	
<u>ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ</u>		Βραχυχρ. Υποχρεώσ.	
Εμπορεύματα	500	Προμηθευτές	500
Ταμείο	300	Πιστωτές διάφοροι	500
		Γραμμάτια πληρωτέα	400
		Υποχρ. από φόρους-τέλη	300
		Ασφαλιστικοί Οργαν.	400
		Τράπεζα λογ/σμοί Βραχυπρ. Υποχρ.	500
Σύνολο Ενεργητικού	2.300	Σύνολο Παθητικού	2.300

Πίνακας 5.11 Ισολογισμός επιχείρησης.

Στο παράδειγμα αυτό τα Ίδια κεφάλαια (Κ.Π.) είναι μικρότερα του 0, δηλ. Κ.Π. = – 300. Υπάρχει συνεπώς «περιουσιακό έλλειμμα» και τα περιουσιακά στοιχεία του Ενεργητικού δεν δύνανται να καλύψουν τις υποχρεώσεις της επιχείρησης στους διάφορους τρίτους Ε < Π.Π. Στην περίπτωση αυτή ο ισολογισμός ονομάζεται Αρνητικός Ισολογισμός

5.12. Αρχές που διέπουν την κατάρτιση του ισολογισμού σύμφωνα με τον νόμο 2.190/20

Ο ισολογισμός, λόγω των πληροφοριών που παρέχει στους διάφορους ενδιαφερόμενους, αποτελεί μια από τις σπουδαιότερες χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων. Προκειμένου οι πληροφορίες του Ισολογισμού να είναι δυνατόν να κατανοηθούν και να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα και αποτελεσματικά από τους

ενδιαφερόμενους, θα πρέπει οι ισολογισμοί όλων των επιχειρήσεων, ως προς τον τρόπο κατάρτισής τους και ως προς την δομή τους, να είναι ενιαίοι και ομοιόμορφοι (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012).

Παρόλη τη σπουδαιότητα που έχει η ομοιόμορφη και ενιαία εμφάνιση των ισολογισμών, η δομή και η σύνταξη των δημοσιευόμενων ισολογισμών, για πολλά χρόνια, ήταν προσωπικό θέμα της διοίκησης των επιχειρήσεων και των λογιστών.

Οι πρώτες προσπάθειες για κάποια ομοιομορφία στη σύνταξη των ισολογισμών έγιναν στις Η.Π.Α. Ακολούθησε η Ευρώπη, μετά τη λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου, με κινήσεις για την ενιαία παρουσίαση των ισολογισμών.

Η θεσμοθέτηση αρχών που αφορούν τη σύνταξη του ισολογισμού στην Ελλάδα έγινε με τον Νόμο 2190/20 (άρθρα 42α, 42β, 42γ, 42δ και 43) «περί ανωνύμων εταιριών». Το Π.Δ. 409/86 τροποποίησε και συμπλήρωσε το 2190/20, σχετικά με τη δομή του ισολογισμού, και υποχρέωσε από το 1987 τις ΑΕ, τις ΕΠΕ και τις ετερόρρυθμες κατά μετοχές (εκτός των ασφαλιστικών) να καταρτίζουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα παραδεκτά υποδείγματα. Το ΕΓΛΣ από το 1993 υποχρέωσε όλες τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας στην ενιαία κατάρτιση του ισολογισμού, σύμφωνα με το υπόδειγμα του αρθρ. 1 του Π.Δ. 1123/1980, εκτός από τις μικρού μεγέθους επιχειρήσεις, που έχουν υποχρέωση δημοσίευσης συνοπτικών ισολογισμών σύμφωνα με το ΕΓΛΣ

Η ομοιόμορφη παρουσίαση του ισολογισμού στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έγινε υποχρεωτική με την 4η Οδηγία της ΕΟΚ (στην Ελλάδα εφαρμόστηκε με το Π.Δ. 409, 419/86).

Οι αρχές που διέπουν τη σύνταξη του ισολογισμού στην Ελλάδα, με βάση τα παραπάνω νομοθετήματα είναι:

α) Αρχή της απόλυτης σαφήνειας

Ο ισολογισμός είναι σαφής για τον κάθε αναγνώστη όταν:

- 1) Τα στοιχεία που περιέχει είναι ταξινομημένα σε συγκεκριμένους σταθερούς λογαριασμούς με τίτλους αναλυτικούς και ακριβείς, που περιγράφουν πλήρως το είδος του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης που παρακολουθούν.
- 2) Οι λογαριασμοί περιέχουν ομοειδή στοιχεία και δεν γίνονται συμψηφισμοί λογαριασμών που παρακολουθούν διαφορετικά στοιχεία (πελάτες με γραμμάτια εισπρακτέα) και κυρίως συμψηφισμοί λογαριασμών Ενεργητικού και Παθητικού (πελάτες με προμηθευτές, κέρδη με ζημιές κ.λπ.) και εμφάνιση μόνο της διαφοράς τους.
- 3) Οι λογαριασμοί κατατάσσονται σε ευρύτερες ομοειδείς ομάδες (όπως Απαιτήσεις, Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις κ.λπ.)
- 4) Παρέχονται επιπλέον συμπληρωματικές αναλυτικές πληροφορίες για λογαριασμούς που χρειάζονται επιπλέον διευκρινίσεις και επεξηγήσεις.

β) Αρχή της ειλικρίνειας και της παρουσίασης της αληθινής εικόνας της επιχείρησης.

Ο ισολογισμός θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ειλικρινής και ότι απεικονίζει την πραγματική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, όταν:

- 1) Περιλαμβάνει όλους τους λογαριασμούς τόσο του Ενεργητικού όσο και του Παθητικού της επιχείρησης.
 - 2) Οι περιλαμβανόμενοι λογαριασμοί δεν είναι ποσοτικά αλλοιωμένοι, ώστε να εμφανίζουν μεγαλύτερα ποσά για τα στοιχεία του Ενεργητικού και μικρότερα για τα στοιχεία του Παθητικού.
 - 3) Το αναφερόμενο ποσό κάθε λογαριασμού πρέπει να έχει προσδιοριστεί με βάση τις αρχές της Ελληνικής Νομοθεσίας περί αποτίμησης και τις αποδεκτές διεθνείς λογιστικές αρχές.
- 1) Περιλαμβάνει όλους τους λογαριασμούς τόσο του Ενεργητικού όσο και του Παθητικού της επιχείρησης.
 - 2) Οι περιλαμβανόμενοι λογαριασμοί δεν είναι ποσοτικά αλλοιωμένοι, ώστε να εμφανίζουν μεγαλύτερα ποσά για τα στοιχεία του Ενεργητικού και μικρότερα για τα στοιχεία του Παθητικού.
 - 3) Το αναφερόμενο ποσό κάθε λογαριασμού πρέπει να έχει προσδιοριστεί με βάση τις αρχές της Ελληνικής Νομοθεσίας περί αποτίμησης και τις αποδεκτές διεθνείς λογιστικές αρχές.

γ) Αρχή της Ομοιογένειας και της σταθερότητας των λογιστικών μεθόδων.

Οι ισολογισμοί των επιχειρήσεων μεταξύ δύο ή περισσότερων χρήσεων θα πρέπει να είναι ομοιογενείς, δηλαδή να περιέχουν τίτλους λογαριασμών που να απεικονίζουν το ίδιο πάντα στοιχείο από χρήση σε χρήση (δηλ. να μην καταχωρούνται στον ίδιο λογαριασμό ανομοιογενή στοιχεία ή, από χρήση σε χρήση, ο ίδιος τίτλος να περιγράφει διαφορετικό στοιχείο).

Επίσης οι εφαρμοζόμενες μέθοδοι αποτίμησης όλων των στοιχείων να μην αλλάζει από χρήση σε χρήση (αποτίμηση εμπορευμάτων από τη μέθοδο FIFO στη μέθοδο LIFO). Εφόσον γίνεται αλλαγή της μεθόδου, αυτό πρέπει να σημειώνεται στο προσάρτημα του ισολογισμού.

Με την εφαρμογή της αρχής της ομοιογένειας και της σταθερότητας των λογιστικών μεθόδων επιτυγχάνεται η σύγκριση ισολογισμών της ίδιας επιχείρησης από χρήση σε χρήση. Εξάλλου, ο νόμος 2190/20 (αρθρ.42β. παρ.5) υποχρεώνει σε παράθεση των ποσών των λογαριασμών στον ισολογισμό κάθε χρήσης, τόσο αυτής που κλείνει όσο και της προηγούμενης, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα σύγκρισης.

δ) Αρχή της χωριστής αποτίμησης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού και αρχή του μη συμψηφισμού της.

Η αποτίμηση, τόσο των περιουσιακών στοιχείων όσο και των υποχρεώσεων, πρέπει να γίνεται ανεξάρτητα μεταξύ τους. Απαγορεύεται ο συμψηφισμός μεταξύ λογαριασμών Ενεργητικού και Παθητικού και η εμφάνιση της διαφοράς τους σ' ένα μόνο λογ/σμό, π.χ. πελάτες με προμηθευτές ή χρεώστες με πιστωτές.

ε) Αρχή της χρησιμοποίησης ενιαίων τίτλων κατηγοριών και λογαριασμών.

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ θα πρέπει οι επιχειρήσεις με βιβλία Γ' κατηγορίας να χρησιμοποιούν τους παρακάτω τίτλους κατηγοριών για την ένταξη των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεών τους.

Ενεργητικού

- A. Οφειλόμενο Κεφάλαιο.
- B. Έξοδα εγκατάστασης.
- Γ. Πάγιο Ενεργητικό.
- Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό.
- Ε. Μεταβατικοί Λογαριασμοί.

Παθητικού

- A. Ίδια κεφάλαια.
- B. Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα.
- Γ. Υποχρεώσεις.
- Δ. Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού.

Ανάλογη υποχρεωτική ονοματολογία ισχύει για τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους λογαριασμούς για όσους τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας (βλέπε παράρτημα ΕΓΛΣ)

στ) Αρχή ενοποιημένου ισολογισμού κεντρικού και υποκαταστημάτων.

Η επιχείρηση με ένα ή περισσότερα υποκαταστήματα δεν συντάσσει και δεν δημοσιεύει ανεξάρτητους ισολογισμούς, αλλά αυτή ενσωματώνει όλα τα στοιχεία του Ενεργητικού και του Παθητικού των υποκαταστημάτων της στον ετήσιο ισολογισμό του κεντρικού καταστήματος και δημοσιεύει ένα ενοποιημένο ισολογισμό.

5.13. Προβλήματα στην παρουσίαση του ισολογισμού

Ο Ισολογισμός είναι μεγάλης σημασίας, τόσο για την επιχείρηση όσο και για τους τρίτους που συναλλάσσονται μαζί της. Για τον σκοπό αυτόν, έχουν θεσπιστεί νόμοι και αρχές για την ορθή κατάρτισή του και την πλήρη και ακριβή παρουσίαση των πληροφοριών της.

Παρόλες τις υποχρεωτικές διατάξεις για τη σύνταξη του ισολογισμού, πολυάριθμα προβλήματα ενυπάρχουν στην παρουσίαση των πληροφοριών, που καθιστούν δύσκολη την ανάλυση και τη σύγκριση αυτού, τόσο με ισολογισμούς προηγούμενων ή επόμενων χρήσεων της επιχείρησης όσο και με ισολογισμούς άλλων ομοειδών επιχειρήσεων (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Οι σημαντικότερες δυσκολίες έχουν σχέση με τα παρακάτω θέματα:

- Τα περισσότερα πάγια περιουσιακά στοιχεία αποτιμώνται με τη μέθοδο του ιστορικού κόστους, γι' αυτό δεν είναι εύκολο να προσδιοριστεί η τρέχουσα αξία τους ή αξία αντικατάστασης τους με δεδομένο τον πληθωρισμό που χαρακτηρίζει τις οικονομίες των περισσότερων χωρών. Μ' αυτόν τον τρόπο η παρουσίαση της αξίας των παγίων στοιχείων που είχαν αγοραστεί στο παρελθόν είναι παραπλανητική και δεν δείχνει την πραγματική τους αξία. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η αδυναμία, σε μερικές περιπτώσεις και πάντα με βάση τον νόμο, προβλέπεται αναπροσαρμογή της αξίας τους, ώστε η παρουσίασή τους στον ισολογισμό να ανταποκρίνεται πιο πολύ στην πραγματικότητα.
- Για την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων υπάρχουν πολλές μέθοδοι. Για παράδειγμα, τα αποθέματα είναι δυνατόν να αποτιμώνται διαφορετικά από επιχείρηση σε επιχείρηση, αλλά και μέσα στην ίδια την επιχείρηση διαφορετικά από προϊόν σε προϊόν. Έστω ότι σε μια διαχειριστική χρήση η επιχείρηση αγοράζει δύο τεμάχια του ίδιου προϊόντος για μεταπώληση, το πρώτο αγοράζεται 300€ και το δεύτερο 400€ (λόγω ανόδου των τιμών). Τα προϊόντα αποθηκεύονται και, όπως είναι φυσικό, δεν μπορεί να διακριθεί ποιο αγοράστηκε με 300€ και ποιο με 400€. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης το ένα πουλήθηκε, ενώ το άλλο παρέμεινε στην αποθήκη. Διαφορετικές μέθοδοι αποτίμησης, αποτιμούν το προϊόν σε 300 ή 400 ή στο μέσο όρο της τιμής 350€. Αυτή η έλλειψη ομοιομορφίας στις μεθόδους αποτίμησης δημιουργεί προβλήματα στην ανάλυση του ισολογισμού και στη σύγκριση με άλλους ισολογισμούς. Παρόμοια προβλήματα παρουσιάζονται κατά την αποτίμηση των παγίων περιουσιακών στοιχείων και των διαφορετικών χρησιμοποιούμενων μεθόδων απόσβεσής τους (αύξουσα, φθίνουσα, σταθερή κ.λπ.).
- Ένας τρίτος διαφορετικός τύπος προβλήματος έχει σχέση με το ότι στον ισολογισμό δεν παρουσιάζονται όλα τα στοιχεία της επιχείρησης, που ενώ είναι μεγάλης αξίας και σπουδαιότητας γι' αυτή, δεν μπορεί να μετρηθούν αντικειμενικά και να αποτιμηθούν ποσοτικά. Για παράδειγμα, η αξία μιας σωστής διοίκησης, η αξία ενός μοναδικού επιχειρηματικού πνεύματος, το άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό, μια καλά επιλεγμένη τοποθεσία εγκατάστασης της επιχείρησης, δεν είναι δυνατόν να αποτιμηθούν και δεν παρουσιάζονται στον ισολογισμό της. Επίσης, εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις της επιχείρησης, που η οριστική τους επίλυση δυνατόν να την υποχρεώσει στην πληρωμή μεγάλων χρηματικών ποσών (πρόστιμα, αποζημιώσεις εργαζομένων κ.λπ.), δεν εμφανίζονται στον Ισολογισμό.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω προβλήματα θα πρέπει να εξετάζεται ο ισολογισμός κάθε επιχείρησης με μεγάλη προσοχή και, ενδεχομένως, να χρειάζεται να αναζητηθούν πληροφορίες και από άλλες πηγές, προκειμένου να ληφθούν οι ορθές αποφάσεις (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Αληφαντής, Γ. (2008). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος.
- Γκίκας, Δ. & Παπαδάκη, Α. (2012). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Ζάππας, Β. (1977). *Λογιστική Ι*. Αθήνα: έκδοση ιδίου.
- Κοντάκος, Α. (2006). *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Μπάλλας, Α. & Χέβας, Δ. (2011). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Τουρνά–Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.
- Τσακλάγκανος, Α. (1980). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (Β' έκδοση). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Αφοι Κυριακίδη.

Ερωτήσεις

- 1) Σε ποιο βιβλίο καταχωρούνται η απογραφή και ο ισολογισμός;
- 2) Αναφέρατε τα είδη απογραφής.
- 3) Αναφέρατε τα είδη ισολογισμού.
- 4) Αναφέρατε ποια είναι η σχέση και η διαφορά μεταξύ απογραφής και ισολογισμού.
- 5) Ποιες γενικές κατηγορίες στοιχείων περιλαμβάνει ο ισολογισμός, που συνθέτουν τη Λογιστική ισότητα;
- 6) Ποιες είναι οι κατηγορίες του Ενεργητικού σύμφωνα με το ΕΓΛΣ;
- 7) Περιγράψτε τα στοιχεία τα οποία παρακολουθούνται με τον τίτλο «χρεόγραφα».
- 8) Πώς γίνεται η διάκριση των υποχρεώσεων της επιχείρησης σε μακροχρόνιες και βραχυχρόνιες;
- 9) Ποιοι είναι οι κύριοι λογαριασμοί που παρακολουθούν στοιχεία βραχυχρόνιων υποχρεώσεων;
- 10) Εκφράστε τη λογιστική εξίσωση.
- 11) Τι παρακολουθεί η Καθαρή Περιουσία και σε ποιους επί μέρους λογαριασμούς αναλύεται;
- 12) Ποια η ανάγκη χρησιμοποίησης των μεταβατικών λογαριασμών Ενεργητικού και Παθητικού, που απεικονίζονται στον ισολογισμό;
- 13) Ποιες αρχές διέπουν τη σύνταξη του ισολογισμού;
- 14) Πότε ένας ισολογισμός ονομάζεται θετικός και πότε αρνητικός;
- 15) Μια υγιής επιχείρηση τι είδους ισολογισμό έχει θετικό, αρνητικό ή ουδέτερο; Αιτιολογήστε.
- 16) Πότε ένας ισολογισμός κρίνεται ειλικρινής ως προς την παρουσίαση της αληθινής εικόνας της επιχείρησης;
- 17) Ποιοι ενδιαφέρονται για τον ισολογισμό της επιχείρησης;
- 18) Γιατί δημοσιεύεται ο ισολογισμός των επιχειρήσεων και όχι η απογραφή τους;
- 19) Τι είναι τα αποθεματικά κεφάλαια της ΑΕ και πώς διακρίνονται;
- 20) Ποια περιουσιακά στοιχεία παρακολουθούν οι λογαριασμοί τάξεως και σε ποιο σημείο του ισολογισμού εμφανίζονται;
- 21) Πότε συντάσσονται χρονικά η απογραφή και ο ισολογισμός;
- 22) Από τι εξαρτάται η βραχυχρόνια ρευστότητα της επιχείρησης; Ποιος αριθμοδείκτης την εκφράζει;
- 23) Με βάση ποιο κριτήριο γίνεται η διάκριση του Ενεργητικού στις διάφορες κατηγορίες;
- 24) Εξηγήστε τι παρακολουθείται με τον τίτλο «Αυλα ή Ασώματα περιουσιακά στοιχεία»;
- 25) Ποια η διαφορά προμηθευτών – πιστωτών και πελατών – χρεωστών;
- 26) Αναφέρατε τίτλους λογαριασμών που ανήκουν στην κατηγορία μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού.
- 27) Γιατί οι ισολογισμοί των επιχειρήσεων δεν είναι πάντα συγκρίσιμοι μεταξύ τους;

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Διακρίνατε τα παρακάτω στοιχεία, σε στοιχεία Ενεργητικού και Παθητικού.

Ταμείο	Μεταφορικά μέσα	Καταθέσεις Όψεως
Πιστωτές διάφοροι	Χρεόγραφα	Χρεώστες διάφοροι
Γραμ. Εισπρακτέα	Ασφαλ. Οργανισμοί	Προκαταβολές μισθών
Πελάτες	Εμπορεύματα	Ομολογιακό δάνειο
Τράπεζα-λογ/σμοί δανείων	Οφειλόμενα ενοίκια-έξοδα	Προεισπραγμένα ενοίκια - έσοδα

Άσκηση 2η

Να καταρτίσετε τον ισολογισμό της επιχείρησης την 31.12.2002 Γ. Γεωργίου και Σία, με βάση τα παρακάτω δεδομένα:

Πελάτες	100.000	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.000.000
Εμπορεύματα	300.000	Βραχ/σμα Δάνεια Τραπεζών	1.000.000
Επιταγές Εισπρακτ.	150.000	Προπληρ. Ενοίκια -έξοδα	100.000
Προμηθευτές	400.000	Μετ/κά μέσα	2.000.000

Χρεώστες	200.000	Έξοδα ερευνών- ανάπτυξης	50.000
Γραμ.Πληρωτέα	300.000	Προκαταβολές Προμηθευτών	300.000
Πιστωτές	200.000	Κεφάλαιο	;

Άσκηση 3η

Οι επιχειρήσεις Α, Β, Γ έχουν τα παρακάτω δεδομένα:

Α' επιχείρηση		Β' επιχείρηση		Γ' επιχείρηση	
Μηχ/τα	3.000.000	Κτίρια	5.000.000	Προμηθευτές	300.000
Ταμείο	500.000	Επιτ/γές Εισπρ.	300.000	Χρεώστες	200.000
Εμπ/τα	300.000	Πελάτες	100.000	Γραμ.Εισπρ.	400.000
Προμηθευτές	400.000	Τραπ/κά δάν.	5.000.000	Υποχρ/σεις από φόρους	200.000
Γραμ.Πλ/τέα	500.000	Ταμείο	200.000	Οφειλόμενα Ασφάλιστρα	100.000
Ασφ.Οργαν.	200.000	Προκ/λές πελατών	700.000	Ταμείο	100.000
Πελάτες	400.000	Προκ/λες μισθών	100.000		

Ζητούνται:

- Να προσδιοριστεί η Κ.Π. κάθε επιχείρησης.
- Να χαρακτηριστεί ο Ισολογισμός κάθε μίας σε σχέση με την Κ.Π.

Άσκηση 4η

Την 31η/12/2012 η επιχείρηση Δ. Νικολάου ΑΕ είχε τα παρακάτω στοιχεία:

Ομολογιακό Δάνειο	5.000.000
Γραμμάτια πληρωτέα μακράς λήξης	1.000.000
Τακτικό αποθεματικό	3.000.000
Γραμμάτια εισπρακτέα	500.000
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	2.000.000
Μεταφορικά μέσα	3.000.000
Υπεραξία επιχείρησης	5.000.000
Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	1.000.000
Έτοιμα προϊόντα	800.000
Ταμείο	500.000
Δεσμευμένοι λογαριασμών καταθέσεων	1.000.000
Πρώτες και βοηθητικές ύλες	500.000
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	300.000
Προπληρωμένα ενόικια-έξοδα	200.000
Προκαταβολές Πελατών	300.000
Καταθέσεις όψεως	500.000
Μερίσματα πληρωτέα	500.000
Μετοχές Α.Ε. (Βραχυπρόθεσμες επενδύσεις)	600.000
Απαιτήσεις κατά οργάνων διοίκησης	400.000
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.000.000

Ζητείται να προσδιοριστεί το Μετοχικό κεφάλαιο και να γίνει οριζόντια και κάθετη παρουσίαση του ισολογισμού.

Άσκηση 5η

Να προσδιοριστεί το Κεφάλαιο Κίνησης της επιχείρησης «Α» την 31η Δεκεμβρίου 2012 και 2013.

Α Ισολογισμός 31/12/2013	31/12/13	31/12/12
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό		
Ταμείο	500.000	400.000
Επιταγές εισπρακτέες	400.000	600.000
Πελάτες	600.000	300.000
Γραμμάτια εισπρακτέα	500.000	400.000
Χρεώστες διάφοροι	400.000	200.000
Εμπορεύματα	1.000.000	700.000
Ανταλλακτικά και είδη συσκευασίας	200.000	300.000
	3.600.000	2.900.000
Γ Πάγιο Ενεργητικό		
Κτίρια	9.000.000	10.000.000

Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.000.000	1.100.000
Ε Μεταβατικοί λογ/σμοί Ενεργητικού		
Προκαταβολές μισθών	100.000	–
Προπληρωμένα ενοίκια-έξοδα	–	50.000
Σύνολο Ενεργητικού	13.700.000	14.050.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
Δ. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Προμηθευτές	400.000	1.200.000
Τράπεζα λογ/σμός Βραχ/σμων		
Υποχρεώσεων.	600.000	700.000
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	200.000	150.000
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	400.000	500.000
Προκαταβολές πελατών	200.000	–
Γ Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Ενυπόθηκο Δάνειο	3.000.000	3.200.000
Α Ίδια Κεφάλαιο		
Μετοχικό Κεφάλαιο	7.800.000	7.500.000
Αποθεματικό Κεφάλαιο	1.100.000	800.000
Σύνολο Παθητικού	13.700.000	14.050.000

Τι παρατηρείται ως προς το Κεφάλαιο Κίνησης της επιχείρησης Α; Ποιος λογαριασμός μεταβλήθηκε και επηρέασε το Κεφ. Κίνησης της Α;

Άσκηση 6η

Για τις επιχειρήσεις Α, Β, και Γ να προσδιοριστεί το ποσό που δεν δίνεται:

	A	B	Γ
Πάγιο Ενεργητικό	10.000.000	16.500.000	
Ίδια Κεφάλαια	10.000.000		6.000.000
Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού		200.000	300.000
Κυκλοφορούν Ενεργητικού	6.000.000		2.900.000
Υποχρεώσεις	5.000.000	5.700.000	1.400.000
Μεταβατικοί λογ/σμοί Ενεργητικού	500.000	1.000.000	400.000
Σύνολο Ενεργητικού		21.000.000	
Λογ/σμοί τάξεως χρεωστικοί	1.500.000	500.000	2.000.000

Άσκηση 7η

Η κατάταξη των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της επιχείρησης Δ. Δημητρίου ΕΠΕ είναι λάθος στον ισολογισμό της 1ης/12/2003. Ζητείται η σύνταξη του ορθού ισολογισμού της επιχείρησης Δ. Δημητρίου ΕΠΕ.

Ισολογισμός 31/12/2003

A	Πάγιο Ενεργητικό			Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	
1	Μηχανήματα	5.000.000	1	Προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού	500.000
2	Αναλώσιμα υλικά	600.000	2	Προμηθευτές	500.000
	Έπιπλα λοιπός εξοπλισμός	1.000.000	3	Ενυπόθηκο δάνειο	1.000.000
B	Κυκλοφορούν ενεργητικό		B	Ίδια Κεφάλαια	
	Ακίνητα	3.000.000	1	Εταιρικό κεφάλαιο	6.000.000
	Εμπορεύματα	500.000	2	Αποθεματικό	2.000.000
	Προκαταβολές πελατών	200.000	Γ	Βραχ/σμες υποχ/σεις	
	Γραμ. Εισπρακτέα	400.000	1	Γραμ. πληρωτέα	400.000
	Χρεόγραφα	600.000	2	Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων	500.000
	Ταμείο	200.000	3	Προκαταβολές προμηθευτών	300.000
	Καταθέσεις όψεως	300.000	4	Ασφαλιστικοί Οργαν.	500.000

Μεταβατικοί λογ/σμοί ενεργητικού		5	Χρεώστες	400.000
Οφειλόμενα ενοίκια	100.000			12.100.000
Προεισπραγμένες προμήθειες	200.000			
	12.100.000			

Κεφάλαιο 6

Οι Λογαριασμοί, μια λεπτομερής παρουσίασή τους

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο, θα παρουσιαστούν οι πρωτοβάθμιοι και οι αναλυτικοί λογαριασμοί μιας οικονομικής οντότητας. Αρχικά, θα περιγραφεί η έννοια και οι σχηματικές μορφές του λογαριασμού, οι λογιστικές τεχνικές τήρησης των λογαριασμών και οι διακρίσεις τους σε κατηγορίες. Στη συνέχεια θα διατυπωθούν οι αρχές λειτουργίας των λογαριασμών με τη διπλογραφική μέθοδο, η σχέση ισολογισμού και λογαριασμών, οι κανόνες χρεοπίστωσης τους και, τέλος, θα αποτυπωθεί η παράλληλη λειτουργία πρωτοβάθμιων και αναλυτικών λογαριασμών. Όλα τα παραπάνω θεωρητικά θέματα θα αποτυπωθούν μέσω πρακτικών παραδειγμάτων και λυμένων ασκήσεων.

Προαπαιτούμενη γνώση

Γνώση σύνταξης ισολογισμών και απογραφής. λογιστική εξίσωση ισολογισμού.

6.1. Έννοια και μορφή του λογαριασμού

Η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης μεταβάλλεται καθημερινά, εξαιτίας των οικονομικών συναλλαγών που διενεργούνται στα πλαίσια της λειτουργίας της επιχείρησης. Η ανάγκη να εξασφαλιστεί η συστηματική παρακολούθηση και ταξινόμηση των μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της επιχείρησης οδήγησε στην επινόηση του **λογαριασμού** (account).

Ο λογαριασμός είναι ένας πίνακας-διάγραμμα, ο οποίος χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση και απεικόνιση των μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της επιχείρησης κατά χρονολογική σειρά, ποσότητα, αξία και ενιαίο νόμισμα. Κάθε λογαριασμός παρακολουθεί ένα συγκεκριμένο στοιχείο της επιχείρησης, που μπορεί να ανήκει στο Ενεργητικό ή στο Παθητικό ή και στην Καθαρή Περιουσία. Ο κάθε λογαριασμός είναι σε θέση, σε κάθε χρονική στιγμή, να δίνει σαφείς και έγκυρες πληροφορίες για τις αυξομειώσεις και το υπόλοιπο του στοιχείου το οποίο παρακολουθεί (Κοντάκος, 2006).

Από τα παραπάνω, συνάγεται ότι ο αριθμός των λογαριασμών μιας επιχείρησης είναι ανάλογος με τον αριθμό των στοιχείων που συγκροτούν την οικονομική της κατάσταση, έτσι υπάρχουν λογαριασμοί πελατών, προμηθευτών, ταμείου, εμπορευμάτων κ.λπ. Κατά συνέπεια, ο αριθμός των λογαριασμών δεν είναι σταθερός, αλλά μεταβλητός από διαχειριστική χρήση σε χρήση, και εξαρτάται από τις κάθε φορά ανάγκες της επιχείρησης (Weygandt, Kimmel & Kieso, 2011).

Η σημασία των λογαριασμών για τη Λογιστική είναι τόσο μεγάλη, ώστε να δικαιολογείται απόλυτα ένας ορισμός της Λογιστικής που αποκαλείται «**Επιστήμη των Λογαριασμών**» (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Ο λογαριασμός μπορεί να έχει διάφορες μορφές, που είναι ανάλογες με τις πληροφορίες που είναι κάθε φορά απαραίτητες στην επιχείρηση για την παρακολούθηση των διαφόρων στοιχείων που διαμορφώνουν την οικονομική της κατάσταση (Βούλγαρη – Παπαγεωργίου, 1995).

Ανεξάρτητα από την εκάστοτε μορφή του λογαριασμού, πρέπει να περιλαμβάνονται σ' αυτόν υποχρεωτικά τα εξής στοιχεία:

- α) **Ο τίτλος του**, που περιγράφει συνοπτικά και με σαφήνεια το στοιχείο που παρακολουθείται με τον συγκεκριμένο λογαριασμό. Με το ΕΓΛΣ έχει επέλθει ομοιομορφία στους τίτλους των λογαριασμών των επιχειρήσεων για τα βιβλία Γ' κατηγορίας.
- β) **Ο κωδικός του**, είναι ο αριθμός που αντιστοιχεί στον λογαριασμό με βάση το ΕΓΛΣ.
- γ) **Η χρονολογία**, είναι η ημέρα, ο μήνας και το έτος καταχώρησης κάθε μεταβολής του στοιχείου που παρακολουθεί. Η καταχώρηση των ημερομηνιών στους λογαριασμούς είναι υποχρεωτική για οικονομικούς, νομικούς και στατιστικούς λόγους.
- δ) **Η αιτιολογία**, είναι η συνοπτική περιγραφή κάθε πράξης με τον αριθμό και το είδος του αντίστοιχου δικαιολογητικού της εγγραφής, που επέφερε μεταβολή στον λογαριασμό.

ε) Το ποσό, δείχνει το μέγεθος του χρηματικού ποσού που μεταβλήθηκε ο λογαριασμός και που εκφράζεται πάντα στην ίδια νομισματική μονάδα (π.χ. ευρώ).

Αλλά **πληροφοριακά** στοιχεία που μπορεί να περιλαμβάνει ένας λογαριασμός είναι:

- Σελίδα του βιβλίου του Καθολικού που είναι καταχωρημένος ο λογαριασμός και σελίδα του βιβλίου του Ημερολογίου που καταχωρήθηκε η πράξη που επέφερε τη μεταβολή.
- Υπόλοιπο του στοιχείου μετά από κάθε μεταβολή.
- Ποσότητα του στοιχείου που παρακολουθείται.
- Τιμή μονάδας αγοράς κάθε ποσότητας.
- Μέγιστο-ελάχιστο απόθεμα ή όριο του στοιχείου.

Μορφές λογαριασμών

1η Μορφή

Η πλέον συνηθισμένη μορφή λογαριασμού είναι:

Σ.Κ. 32 ΚΩΔ. 38.00 ΤΑΜΕΙΟ

Χρονολογία	ΣΗ	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά	
				Χρέωση	Πίστωση

2η Μορφή

Σ.Κ.44 ΚΩΔ. 45.00 ΟΜΟΛΟΓΙΑΚΑ ΔΑΝΕΙΑ σε €

Χρονολογία	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά Χρέωση	Χρονολογία	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά Πίστωσης

3η Μορφή

Σ.Κ. 8 ΚΩΔ. 13.01 ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

Χρονολογία	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά		Υπόλοιπα	
			Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά

4η Μορφή

Σ.Κ. 25 ΚΩΔ. 30.00 ΠΕΛΑΤΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Χρονολογία	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά		Υπόλοιπο
			Χρέωση	Πίστωση	

5η Μορφή

Η μορφή αυτή είναι η πλέον απλή μορφή λογαριασμού, σπάνια απαντάται σε λογιστικά βιβλία επιχειρήσεων. Χρησιμοποιείται κύρια σε βιβλία Λογιστικής και σε αίθουσες διδασκαλίας της Λογιστικής και αυτό για λόγους συντομίας και οικονομίας χώρου.

Σ.Κ. 10 ΤΑΜΕΙΟ	
ΧΡΕΩΣΗ	Ταμείο
ΠΙΣΤΩΣΗ	

Στη μέση της οριζόντιας γραμμής αναγράφεται ο τίτλος του λογαριασμού. Το αριστερό μέρος ονομάζεται **χρέωση** (debit) και το δεξιό **πίστωση** (credit).

6.2. Λογιστικές τεχνικές κατά την τήρηση των λογαριασμών

Κατά την τήρηση των λογαριασμών χρησιμοποιούνται διάφορες λογιστικές τεχνικές (Jone, 2014), που περιγράφονται με τους παρακάτω όρους:

1. Άνοιγμα λογαριασμού.
2. Καταχώρηση σε λογαριασμό.
3. Υπόλοιπο λογαριασμού.
4. Χρεωστικό υπόλοιπο.
5. Πιστωτικό υπόλοιπο.
6. Εξισωμένος λογαριασμός.
7. Εξίσωση λογαριασμού.
8. Μεταφορά λογαριασμού.
9. Κλείσιμο λογαριασμού.

Οι λογιστικές αυτές τεχνικές αναλύονται ως εξής:

1. Άνοιγμα λογαριασμού είναι η δημιουργία ενός νέου λογαριασμού. Άνοιγμα λογαριασμού γίνεται:

- α) Κατά την έναρξη εκάστης διαχειριστικής χρήσης και με βάση τον αρχικό ισολογισμό, ανοίγονται λογαριασμοί για όλα τα στοιχεία του Ενεργητικού, Παθητικού και Καθαρής Περιουσίας.
- β) Κατά τη διάρκεια της χρήσης για την καταχώρηση μεταβολών στοιχείων, για τα οποία δεν υπάρχουν ανοιγμένοι λογαριασμοί από τον ισολογισμό.
- γ) Κατά το τέλος της διαχειριστικής χρήσης, για τις ανάγκες τακτοποίησης και κλεισίματος διαφόρων λογαριασμών της επιχείρησης.

2. Καταχώρηση σε λογαριασμό. Με την ενέργεια αυτή γίνεται η ενημέρωση του λογαριασμού για τη μεταβολή που επήλθε στο στοιχείο. Κατά την καταχώρηση σε λογαριασμό:

- **Χρέωση** λογαριασμού σημαίνει η εγγραφή ποσού στη στήλη της χρέωσης (αριστερό μέρος).
- **Πίστωση** λογαριασμού σημαίνει εγγραφή ποσού στη στήλη της πίστωσης (δεξιό μέρος).

Αντί των όρων χρέωση και πίστωση λογαριασμού, μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι όροι «χρεώνω» ή «χρεώνεται ο λογαριασμός» και «πιστώνω» ή «πιστώνεται ο λογαριασμός».

3. Υπόλοιπο λογαριασμού είναι η διαφορά μεταξύ των συνολικών ποσών (αθροίσματος) της χρέωσης και των συνολικών ποσών (αθροίσματος) της πίστωσης.

4. Χρεωστικό υπόλοιπο έχει ο λογαριασμός, όταν το συνολικό ποσό της αριστερής πλευράς-χρέωσης είναι μεγαλύτερο του συνολικού ποσού της δεξιάς πλευράς-πίστωσης. Οι λογαριασμοί του Ενεργητικού και οι λογαριασμοί των εξόδων έχουν σχεδόν πάντα χρεωστικά υπόλοιπα.

Παράδειγμα

X	Ταμείο	Π	X	Ενοίκια - Έξοδα	Π
	500.000	200.000		50.000	
	300.000	150.000		50.000	
	<u>400.000</u>	<u>150.000</u>		<u>50.000</u>	
	1.200.000	500.000		150.000	
	X.Y. 700.000			X.Y 150.000	

5. Πιστωτικό υπόλοιπο έχει ο λογαριασμός όταν το συνολικό ποσό της δεξιάς πλευράς-πίστωσης είναι μεγαλύτερο του συνολικού ποσού της αριστερής πλευράς-χρέωσης. Οι λογαριασμοί του Παθητικού και οι λογαριασμοί των εσόδων έχουν σχεδόν πάντα πιστωτικά υπόλοιπα.

Παράδειγμα

X	Γραμ/τια Πληρωτέα	Π	X	Προμήθειες - Έσοδα	Π
	200.000	400.000			170.000
	<u>150.000</u>	200.000			200.000
	350.000	300.000			<u>80.000</u>
		<u>150.000</u>			450.000
		1.050.000			Π.Υ. 450.000
		Π.Υ. 700.000			

6. Εξισωμένος λογαριασμός είναι ο λογαριασμός στον οποίο το άθροισμα των ποσών της χρέωσης είναι ίσο με το άθροισμα των ποσών της πίστωσης με αποτέλεσμα να μην προκύπτει χρεωστικό ή πιστωτικό υπόλοιπο.

Παράδειγμα

X	Πελάτες	Π	X	Έξοδα Ταξιδιών	Π
	500.000	400.000		300.000	<u>400.000</u>
	200.000	300.000		<u>100.000</u>	
	50.000	<u>180.000</u>		<u>400.000</u>	<u>400.000</u>
	<u>130.000</u>				
	<u>880.000</u>	<u>880.000</u>			

7. Εξίσωση λογαριασμού (balance carried down). Αυτή γίνεται όταν υπάρχει διαφορά στο άθροισμα της χρέωσης με το άθροισμα της πίστωσης του λογαριασμού και η διαφορά αυτή, χρεωστική ή πιστωτική, αναγράφεται στο ασθενέστερο μέρος του λογαριασμού. Δηλαδή χρεωστικό υπόλοιπο αναγράφεται στην πίστωση, πιστωτικό υπόλοιπο αναγράφεται στη χρέωση και αιτιολογείται με τη φράση «Υπόλοιπο προς εξίσωση».

Την εξίσωση του λογαριασμού τη χρησιμοποιούν οι λογιστές για διάφορους λόγους, στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης, όπως προσωρινά για τη σύνταξη μηνιαίων ισοζυγίων κατά τη διάρκεια της χρήσης ή οριστικά για το κλείσιμο των λογαριασμών.

Παράδειγμα

X	Ταμείο	Π	X	Πιστωτές	Π
	<u>500.000</u>	300.000	για εξίσωση <u>300.000</u>	300.000	
		για εξίσωση <u>200.000</u>		<u>300.000</u>	<u>300.000</u>
	<u>500.000</u>	<u>500.000</u>			Νέο Υπόλ. 300.000
	Νέο Υπόλ. 200.000				

8. Μεταφορά λογαριασμού είναι η μεταφορά των αθροισμάτων της χρέωσης και της πίστωσης του λογαριασμού σε άλλη σελίδα ή σε άλλο λογαριασμό.

α) Η περίπτωση μεταφοράς του λογαριασμού σε άλλη σελίδα γίνεται όταν συμπληρωθεί η σελίδα χρέωσης ή πίστωσης του λογαριασμού. Για τη μεταφορά από σελίδα σε σελίδα αθροίζουμε τα ποσά της χρέωσης και της πίστωσης και σημειώνουμε δίπλα στο άθροισμα τη φράση «σε μεταφορά σελ...». Στη νέα σελίδα αναγράφουμε τα αθροίσματα των ποσών χρέωσης και πίστωσης και σημειώνουμε έναντι αυτών τη φράση «από μεταφορά σελ...»

Παράδειγμα (Μεταφορά λογαριασμού από σελίδα σε σελίδα)

Σ.Κ. 32 ΚΩΔ. 38.00 ΤΑΜΕΙΟ

Χρονολογία	ΣΗ	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά	
				Χρέωση	Πίστωση
05/01/2013	6	Αποδ. Είσπραξης 117	Δ. Δημητρίου	200.000	
10/01/2013	10	Αποδ. Πληρωμής 18	Ενοίκιο Ιανουαρίου		100.000
15/01/2013			Σε μεταφορά	200.000	100.000

Σ.Κ. 34 ΚΩΔ. 38.00 ΤΑΜΕΙΟ

Χρονολογία	ΣΗ	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά	
				Χρέωση	Πίστωση
15/01/2013			Από μεταφορά	200.000	

β) Η περίπτωση μεταφοράς λογαριασμού σε άλλο λογαριασμό γίνεται για διάφορους λόγους, ιδιαίτερα κατά το τέλος της διαχειριστικής χρήσης, που τα υπόλοιπα διαφόρων λογαριασμών μεταφέρονται σε άλλους λογαριασμούς για τον προσδιορισμό του οικονομικού αποτελέσματος της χρήσεως. Η μεταφορά γίνεται ως εξής:

- Πρώτα βρίσκουμε το χρεωστικό ή πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού.
- Εάν το υπόλοιπο είναι χρεωστικό, ο προς μεταφορά λογαριασμός πιστώνεται με το υπόλοιπό του, για να εξισωθεί και να κλείσει, και χρεώνεται με το ίδιο ποσό ο νέος λογαριασμός που δέχεται το υπόλοιπό του.
- Εάν το υπόλοιπο είναι πιστωτικό, ο προς μεταφορά λογαριασμός χρεώνεται με το υπόλοιπό του, για να εξισωθεί και να κλείσει, και πιστώνεται με το ίδιο ποσό ο λογαριασμός που δέχεται το υπόλοιπό του. Ως αιτιολογία καταχώρησης αναγράφεται ο τίτλος του λογαριασμού που καταχωρείται το υπόλοιπο.

Παράδειγμα (Μεταφορά από λογαριασμό σε λογαριασμό)

Εικόνα λογαριασμών πριν τη μεταφορά

X	Ενοίκια - Έξοδα	Π	X	Προμήθειες - Έσοδα	Π
	50.000				100.000
	50.000				150.000
	50.000				
	50.000				

X	Αποτελέσματα Χρήσεως	Π

Εικόνα λογαριασμών μετά τη μεταφορά

X	Ενοίκια - Έξοδα	Π	X	Προμήθειες - Έσοδα	Π
	50.000	Αποτ. Χρήσ. 200.000		Αποτ. Χρήσ. 250.000	100.000
	50.000				150.000
	50.000			250.000	250.000
	50.000				
	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>			

X	Αποτελέσματα Χρήσεως	Π
	Ενοίκ.-Έξοδ. 200.000	Προμ.-Έσοδ. 250.000

9. Κλείσιμο λογαριασμού είναι η οριστική παύση της λειτουργίας ενός λογαριασμού, διότι επήλθε η εξίσωσή του για διάφορους λόγους όπως:

- Όταν οριστικά παύει να υπάρχει το στοιχείο που παρακολουθείται από τον λογαριασμό.
- Όταν μεταφέρεται το χρεωστικό ή πιστωτικό του υπόλοιπο σε άλλο λογαριασμό (προηγούμενη περίπτωση).
- Όταν κλείνουν όλοι οι λογαριασμοί κατά το τέλος χρήσης για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων (ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσης).

6.3. Διάκριση των λογαριασμών σε κατηγορίες

Οι επιχειρήσεις αναλόγως του μεγέθους και του κλάδου δραστηριοποίησής τους, χρησιμοποιούν πλήθος λογαριασμών διαφορετικών σε περιεχόμενο, έκταση, οργανωτική διάταξη, φύση κ.λπ. Η κατανόηση του είδους και της φύσης κάθε λογαριασμού, όπως και ο σωστός χειρισμός τους, είναι απαραίτητα για την ορθή αντίληψη όλου του λογιστικού κυκλώματος (Weygandt, Kimmel & Kieso, 2011).

Σ' αυτή την παράγραφο θα γίνει μια προσπάθεια ταξινόμησης των λογαριασμών σε ομοειδείς κατηγορίες με βάση διάφορα κριτήρια.

6.3.1. Διάκριση των λογαριασμών με βάση την εμφάνιση τους στον ισολογισμό

A. Λογαριασμοί Ενεργητικού, οι οποίοι όπως ήδη αναφέρθηκε παρακολουθούν περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης όπως: έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, πελάτες, γραμμάτια εισπρακτέα, ταμείο, καταθέσεις όψεως κ.λπ.

B. Λογαριασμοί Πραγματικού Παθητικού. Αυτοί παρακολουθούν στοιχεία που αποτελούν υποχρεώσεις της επιχείρησης στους διάφορους τρίτους, εκτός των υποχρεώσεων της στους φορείς της, όπως ομολογιακά δάνεια, ενυπόθηκα δάνεια, προμηθευτές, πιστωτές, γραμμάτια πληρωτέα κ.λπ.

Γ. Λογαριασμοί Καθαρής Περιουσίας. Αυτοί παρακολουθούν υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους φορείς της (επιχειρηματία-μετόχους-εταίρους), όπως κεφάλαιο (μετοχικό, εταιρικό, ατομικής επιχείρησης κ.λπ.), αποθεματικά κεφάλαια, αποτελέσματα εις νέον, ποσά για αύξηση κεφαλαίου κ.λπ., που εμφανίζονται στον ισολογισμό.

Η Καθαρή Περιουσία κατά τη διάρκεια της χρήσης αναλύεται σε περισσότερους λογαριασμούς, για την καλύτερη και αναλυτικότερη παρακολούθηση της αυξομειώσής της, οι οποίοι δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Αυτοί είναι:

- α) Λογαριασμοί εξόδων, οι οποίοι παρακολουθούν τις μειώσεις της Καθαρής Περιουσίας από τα οργανικά έξοδα που δημιουργούνται κατά την άσκηση της κύριας δραστηριότητας της επιχείρησης (ενοίκια, έξοδα, μισθοί προσωπικού, έξοδα για ασφάλιστρα, για διάφορες παροχές ΔΕΗ-ΟΤΕ-ΕΥΔΑΠ, για ταξίδια κ.λπ.).
- β) Λογαριασμοί εσόδων, οι οποίοι παρακολουθούν τις αυξήσεις της Καθαρής Περιουσίας από τα οργανικά έσοδα που πραγματοποιεί η επιχείρηση κατά την άσκηση της κύριας δραστηριότητάς της (έσοδα από πώληση εμπορευμάτων, προμήθειες-μεσιτείες-έσοδα κ.λπ.).
- γ) Λογαριασμοί εκτάκτων και ανόργανων κερδών-ζημιών. Με αυτούς παρακολουθούνται οι αυξομειώσεις της Καθαρής Περιουσίας που δημιουργούνται από άλλες, εκτός της κύριας, δραστηριότητες της επιχείρησης (φορολογικά πρόστιμα, κλοπές-υπεξαίρεσεις, συναλλαγματικές διαφορές, καταπτώσεις εγγυήσεων-ποινικών ρητρών κ.λπ.).
- δ) Λογαριασμός ατομικών απολήψεων. Αυτός παρακολουθεί τις αναλήψεις περιουσιακών στοιχείων από τον επιχειρηματία.
- ε) Λογαριασμός εισφορών. Αυτός παρακολουθεί τις εισφορές του επιχειρηματία (πάγια στοιχεία, μετρητά κ.λπ.) εκτός της αρχικής κατάθεσης.

Οι λογαριασμοί ατομικών απολήψεων και εισφορών χρησιμοποιούνται μόνο στις ατομικές επιχειρήσεις.

Οι λογαριασμοί εσόδων-εξόδων, εκτάκτων και ανόργανων, κερδών-ζημιών, απολήψεων και εισφορών, εξισώνονται και κλείνουν μεταφερόμενοι στο κεφάλαιο.

Οι λογαριασμοί Ενεργητικού, Πραγματικού Παθητικού και Καθαρής Περιουσίας, με των οποίων τα υπόλοιπα καταρτίζεται ο ισολογισμός ονομάζονται μόνιμοι λογαριασμοί (Permanent accounts), ενώ οι υπόλοιποι λογαριασμοί της Καθαρής Περιουσίας – εσόδων, εξόδων, απολήψεων και εισφορών – ονομάζονται προσωρινοί λογαριασμοί (temporary accounts), διότι δημιουργούνται κατά τη διάρκεια της χρήσης, αλλά κατά το τέλος αυτής κλείνουν και ενσωματώνονται στον λογαριασμό «Κεφάλαιο» (Jones, 2014).

6.3.2. Διάκριση των λογαριασμών με βάση τη φύση των στοιχείων που παρακολουθούν

A. Λογαριασμοί Αξιών

Με αυτούς παρακολουθούνται τα υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία που έχει στο Ενεργητικό της μια επιχείρηση. Τα στοιχεία που παρακολουθούν οι λογαριασμοί αξιών μπορεί να είναι μόνο στοιχεία του Παγίου Ενεργητικού ή στοιχεία του Κυκλοφοριακού Ενεργητικού.

Οι λογαριασμοί που παρακολουθούν αξίες της επιχείρησης, όπως είναι φυσικό, μεταβάλλονται συνέχεια, π.χ. τα εμπορεύματα πωλούνται και μετατρέπονται σε μετρητά, τα μετρητά της επιχείρησης μετατρέπονται σε χρεόγραφα και σε πάγια κ.λπ.

Τίτλοι λογαριασμών που παρακολουθούν αξίες του Παγίου Ενεργητικού είναι: Εδαφικές εκτάσεις (γήπεδα, οικόπεδα, ορυχεία κ.λπ.), Κτίρια–Εγκαταστάσεις Κτιρίων–Τεχνικά έργα, Μηχανήματα–Τεχνικές εγκαταστάσεις–Λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός–Μεταφορικά μέσα (λεωφορεία, επιβατικά, φορτηγά κ.λπ.), Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός (έπιπλα, σκεύη, μηχανές γραφείου, Η/Υ), Ανώματες ακινητοποιήσεις (υπεραξία επιχειρήσεων, έξοδα ερευνών–ανάπτυξης), Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις (Συμμετοχές σε επιχειρήσεις).

Τίτλοι λογαριασμών που παρακολουθούν αξίες του Κυκλοφοριακού Ενεργητικού είναι: Εμπορεύματα, Χρεόγραφα, Επιταγές εισπρακτέες, Ταμείο κ.λπ.

B. Προσωπικοί λογαριασμοί

Με αυτούς παρακολουθούνται οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις της επιχείρησης απέναντι σε τρίτους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα). Οι προσωπικοί λογαριασμοί που παρακολουθούν τις απαιτήσεις της επιχείρησης είναι λογαριασμοί του Ενεργητικού και κυρίως του Κυκλοφοριακού Ενεργητικού.

Συνηθισμένοι τίτλοι λογαριασμών απαιτήσεων είναι: Πελάτες, Χρεώστες, Γραμμάτια εισπρακτέα, Προκαταβολές προσωπικού, Δάνεια προσωπικού.

Οι προσωπικοί λογαριασμοί που παρακολουθούν τις υποχρεώσεις της επιχείρησης είναι λογαριασμοί του Πραγματικού Παθητικού. Συνηθισμένοι τίτλοι λογαριασμών υποχρεώσεων είναι: Προμηθευτές, Πιστωτές, Γραμμάτια πληρωτέα, Ασφαλιστικοί Οργανισμοί κ.λπ.

Γ. Αποτελεσματικοί λογαριασμοί.

Με αυτούς παρακολουθούνται τα έσοδα και έξοδα της επιχείρησης κατά τη διάρκεια της διαχειριστικής χρήσης. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης οι λογαριασμοί εσόδων και εξόδων δεν μεταφέρονται στην επόμενη χρήση, αλλά εξισώνονται και κλείνουν για τον προσδιορισμό του οικονομικού αποτελέσματος της επιχείρησης (Τουρνά–Γερμανού, 2003). Οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί λοιπόν περιλαμβάνουν:

1. Τους λογαριασμούς Εσόδων, που παρακολουθούν τα έσοδα της επιχείρησης, που δημιουργούνται κατά την άσκηση της επιχειρηματικής της δραστηριότητας.

Τα έσοδα της επιχείρησης διακρίνονται με βάση διάφορα κριτήρια στις παρακάτω βασικές κατηγορίες:

α) Ανάλογα με την προέλευσή τους

- Οργανικά έσοδα (operating revenues) που δημιουργούνται από την άσκηση της κύριας δραστηριότητας της επιχείρησης (π.χ. για την εμπορική επιχείρηση οργανικό έσοδο είναι η πώληση εμπορευμάτων).
- Ανόργανα έσοδα (non operating revenues). Αυτά δημιουργούνται από άλλες τυχαίες δραστηριότητες ή πηγές της επιχείρησης πέρα από την κύρια δραστηριότητά της (όπως π.χ. από πώληση παγίων στοιχείων, συναλλαγματικές διαφορές).

Η διάκριση μεταξύ οργανικών και ανόργανων εσόδων δεν είναι πάντα εύκολη και απλή. Η κύρια διαφορά τους είναι ο συμπτωματικός ή τυχαίος και έκτακτος χαρακτήρας των ανόργανων εσόδων (Κοντάκος, 2006).

β) Ανάλογα με την ομαλότητά τους

- Ομαλά έσοδα, που δημιουργούνται από τη συνηθισμένη πορεία άσκησης της δραστηριότητας της επιχείρησης.
- Ανώμαλα ή ουδέτερα έσοδα, που δημιουργούνται λόγω έκτακτων γεγονότων και αλλάζουν τη συνηθισμένη πορεία άσκησης της δραστηριότητας της επιχείρησης (όπως π.χ. μερική καταστροφή του βιομηχανοστασίου, λόγω πυρκαγιάς, του κύριου ανταγωνιστή μας, δίνει την ευκαιρία στην επιχείρησή μας για μεγαλύτερες πωλήσεις και υψηλότερα κέρδη).

γ) Ανάλογα τη διαχειριστική χρήση που αφορούν.

- Δεδουλευμένα έσοδα, που αφορούν την τρέχουσα χρήση, άσχετα αν εισπράχθηκαν ή όχι (όπως π.χ. πωλήσεις με πίστωση, πραγματοποιούμενες μέσα στη διανυόμενη διαχειριστική χρήση ή τόκοι-έσοδα καταθέσεων της τρέχουσας διαχειριστικής χρήσης).
- Μη δεδουλευμένα έσοδα, που αφορούν άλλες χρήσεις προηγούμενες ή επόμενες, αλλά εισπράχθηκαν μέσα στην τρέχουσα χρήση. Τα μη δεδουλευμένα μπορεί να είναι απαίτηση ή υποχρέωση της επιχείρησης και εμφανίζονται στον ισολογισμό στους μεταβατικούς λογαριασμούς (προεισπραγμένα ενοίκια-έσοδα-προεισπραγμένες προμήθειες).

δ) Ανάλογα του τρόπου υπολογισμού τους.

- Εμφανή έσοδα. Αυτά δημιουργούνται από τις διάφορες συναλλαγές της επιχείρησης και καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα (είσπραξη ενοικίου-εσόδου ακινήτου μας με βάση τις αποδείξεις εισπράξεων, η είσπραξη προμηθειών-μεσιτειών κ.λπ.).
- Τεκμαρτά έσοδα, που δεν δημιουργούνται από συναλλαγές της επιχείρησης, αλλά για λόγους προσδιορισμού ορθότερων αποτελεσμάτων, αυτά υπολογίζονται εξωλογιστικά και καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία (το τεκμαρτό ενοίκιο από ιδιοχρησιμοποίηση ακινήτου κ.λπ.).

ε) Ανάλογα του τρόπου προσδιορισμού της χρηματικής τους αξίας.

- Ακαθάριστα έσοδα, όταν αυτά απεικονίζουν το ύψος του συνολικού ποσού, χωρίς να γίνει η αφαίρεση αντίθετων ποσών που τα ελαττώνουν (όπως ακαθάριστες πωλήσεις, από τις οποίες δεν έχουν αφαιρεθεί οι επιστροφές πωλήσεων, που έγιναν από πελάτες, ή οι εκπτώσεις πωλήσεων, που χορηγήθηκαν σε πελάτες).
- Καθαρά έσοδα, όταν αυτά απεικονίζουν το καθαρό ποσό των εσόδων, μετά την αφαίρεση αντίθετων ποσών που τα ελαττώνουν (καθαρές πωλήσεις).

Τα συνολικά έσοδα της επιχείρησης από την κύρια δραστηριότητά της, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, αποτελούν τον Κύκλο Εργασιών ή τζίρο της επιχείρησης. Με βάση τη διάκριση αυτή έχουμε Μικτό και Καθαρό Κύκλο Εργασιών ή τζίρο.

2. Τους λογαριασμούς Εξόδων, οι οποίοι παρακολουθούν τα έξοδα τα οποία δημιουργούνται από την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας της επιχείρησης, στην προσπάθειά της για την επίτευξη κέρδους.

Τα έξοδα της επιχείρησης, με βάση διάφορα κριτήρια, διακρίνονται στις ακόλουθες βασικές κατηγορίες:

α) Ανάλογα με τον σκοπό που εξυπηρετεί η πραγματοποίησή τους.

- Οργανικά έξοδα είναι αυτά που γίνονται για την ομαλή άσκηση της κύριας δραστηριότητας της επιχείρησης και βοηθούν στη δημιουργία οργανικών εσόδων (ενοίκια-έξοδα, επισκευές και συντήρηση μηχανημάτων, αμοιβές και έξοδα προσωπικού κ.ά.).
- Ανόργανα έξοδα είναι όσα προκύπτουν τυχαία και δεν σχετίζονται με την ομαλή άσκηση της δραστηριότητας της επιχείρησης (συναλλαγματικές διαφορές, φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις).

β) Ανάλογα με τη συχνότητα εμφάνισής τους.

- Ομαλά έξοδα είναι αυτά που δημιουργούνται κάτω από συνηθισμένες συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης και το ύψος τους κυμαίνεται σε προκαθορισμένα όρια (ενοίκια, μισθοί κ.λπ.).
- Ανώμαλα ή ουδέτερα έξοδα, είναι αυτά που δημιουργούνται όταν υπάρχει υπέρβαση των φυσιολογικών ορίων των εξόδων. Ένα έξοδο μπορεί ως προς το ένα μέρος του να είναι ομαλό (συνηθισμένη φθορά μηχανημάτων, συγκεκριμένη κατανάλωση πρώτων υλών), αλλά το ίδιο έξοδο από ένα όριο και

μετά μπορεί να είναι ανώμαλο (υπερβολική φθορά μηχανημάτων από κακή χρήση, σπατάλη πρώτων υλών).

- Έκτακτα έξοδα, που δημιουργούνται τυχαία και υπάρχει μικρή ή και καμία πιθανότητα επανεμφάνισής τους (έξοδα οργάνωσης ή αναδιοργάνωσης, έξοδα για έκδοση Ομολογιακού Δανείου).

γ) Ανάλογα της διαμόρφωσης του ύψους τους σε σχέση με τον όγκο παραγωγής.

- Σταθερά έξοδα είναι αυτά που δεν συμεταβάλλονται ακολουθώντας τις μεταβολές του όγκου της παραγωγής της επιχείρησης, μέχρις ενός όμως σημείου. Τα ενοίκια βιομηχανοστασίου παραμένουν σταθερά για παραγωγή από 1.000 έως 10.000 μονάδες. Για μεγαλύτερη όμως παραγωγή είναι προφανές ότι θα χρειαστεί μεγαλύτερος χώρος βιομηχανοστασίου και το ενοίκιο-έξοδο θα αυξηθεί.
- Μεταβλητά έξοδα είναι αυτά που μεταβάλλονται με την παραμικρή μεταβολή του όγκου της παραγωγής της επιχείρησης. Οι πρώτες ύλες μεταβάλλονται και με την ελάχιστη μεταβολή του όγκου της παραγωγής.
- Τα μεταβλητά έξοδα διακρίνονται περαιτέρω σε αναλογικά μεταβλητά έξοδα (πρώτες ύλες, καύσιμα), σε αύξοντα μεταβλητά έξοδα, φθίνοντα μεταβλητά έξοδα και ακανόνιστα μεταβλητά έξοδα.

δ) Ανάλογα αν πραγματοποιούνται χάριν ενός ή περισσότερων προϊόντων.

- Άμεσα έξοδα όσα γίνονται αποκλειστικά για την παραγωγή ενός προϊόντος ή μιας συγκεκριμένης δραστηριότητας της επιχείρησης (πρώτες ύλες, η αμοιβή για εργασία για την παραγωγή συγκεκριμένου προϊόντος – άμεσα εργατικά).
- Έμμεσα έξοδα. Αυτά γίνονται ταυτόχρονα για την εξυπηρέτηση της παραγωγής όλων των προϊόντων της επιχείρησης ή όλων των δραστηριοτήτων της. Τα έμμεσα έξοδα δεν συνδέονται και δεν αφορούν την παραγωγή συγκεκριμένου προϊόντος (τα ενοίκια, έξοδα της διοίκησης, μισθοί διοικητικού προσωπικού, έξοδα φωτισμού και θέρμανσης).

ε) Ανάλογα τη διαχειριστική χρήση που αφορούν.

- Δεδουλευμένα έξοδα. Αυτά αφορούν την τρέχουσα διαχειριστική χρήση και πραγματοποιήθηκαν στη διάρκειά της, ασχέτως αν πληρώθηκαν ή όχι (μισθοί προσωπικού των 12 μηνών της τρέχουσας χρήσης, ενοίκια για τους 12 μήνες της χρήσης).
- Μη δεδουλευμένα έξοδα, είναι εκείνα που αφορούν και πραγματοποιήθηκαν σε άλλες διαχειριστικές χρήσεις, προηγούμενες ή επόμενες, αλλά πληρώθηκαν στη διάρκεια της τρέχουσας χρήσης (προπληρωμένα ενοίκια-έξοδα, οφειλόμενοι μισθοί).

Τα μη δεδουλευμένα έξοδα μπορεί να είναι απαίτηση ή υποχρέωση της επιχείρησης και εμφανίζονται στους μεταβατικούς λογαριασμούς.

στ) Ανάλογα του τρόπου υπολογισμού τους.

- Εμφανή έξοδα. Αυτά δημιουργούνται από διάφορες συναλλαγές της επιχείρησης και καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα (μισθοδοτική κατάσταση πληρωμής μισθών, τιμολόγια για επισκευές μηχανημάτων κ.λπ.).
- Τεκμαρτά έξοδα είναι αυτά που δεν δημιουργούνται από συναλλαγές της επιχείρησης, αλλά υπολογίζονται εξωλογιστικά και καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία, ώστε ο προσδιορισμός των αποτελεσμάτων να είναι ορθότερος (η αμοιβή επιχειρηματία, οι τόκοι των ίδιων κεφαλαίων).

3. Λογαριασμοί Εκμετάλλευσης και Αποτελεσμάτων. Μετά την ανάλυση των κατηγοριών των εσόδων και εξόδων, που προηγήθηκε, γίνεται σαφές ότι στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης οι λογαριασμοί αυτοί εξισώνονται και κλείνουν για τον προσδιορισμό του Οικονομικού Αποτελέσματος της επιχείρησης.

Οι λογαριασμοί που χρησιμοποιούνται στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης για την εξίσωση εσόδων και εξόδων και τον προσδιορισμό των τελικών αποτελεσμάτων ονομάζονται λογαριασμοί Εκμετάλλευσης και λογαριασμοί Αποτελέσματα Χρήσης (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Οι λογαριασμοί Εκμετάλλευσης περιλαμβάνουν:

1) τον Λογαριασμό «Γενική Εκμετάλλευση».

2) τους Λογαριασμούς «Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης».

Οι δύο αυτές κατηγορίες αναλύονται παρακάτω.

Λογαριασμός «Γενική Εκμετάλλευση». Με τον λογαριασμό αυτόν προσδιορίζεται το οργανικό αποτέλεσμα της χρήσης. Ο λογαριασμός αυτός συσχετίζει το σύνολο των ομαλών και οργανικών εξόδων της χρήσης με το σύνολο των οργανικών και ομαλών εσόδων της χρήσης (βλέπε υπόδειγμα λογαριασμού «Γενική Εκμετάλλευση» στο παράρτημα). Η διαφορά τους αποτελεί το οργανικό κέρδος ή την οργανική ζημία.

Λογαριασμός «Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης». Με τον λογαριασμό αυτόν προσδιορίζεται το μικτό αποτέλεσμα της χρήσης (το αποτέλεσμα μόνο από την πώληση εμπορευμάτων). Ο λογαριασμός αυτός συσχετίζει μόνο τα έξοδα για την απόκτηση των εμπορευμάτων που πουλήθηκαν (δηλ. καθαρή αξία μείον επιστροφές σε προμηθευτές και μείον εκπτώσεις από προμηθευτές) με τα έσοδα που προήλθαν από την πώληση αυτών των εμπορευμάτων (δηλ. καθαρή αξία μείον τις επιστροφές από πελάτες και μείον τις εκπτώσεις προς τους πελάτες). Η διαφορά της αξίας αγορών με τα έσοδα πωλήσεων αποτελεί **το μικτό κέρδος ή τη μικτή ζημία** από την πώληση εμπορευμάτων. Ο λογαριασμός «Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης» περιλαμβάνει μόνο ένα μέρος των οργανικών και ομαλών εσόδων-εξόδων της επιχείρησης, δηλ. τα έσοδα-έξοδα από τα εμπορεύματα της επιχείρησης.

Ο λογαριασμός «Γενική Εκμετάλλευση» είναι ευρύτερος του «Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης» και περιλαμβάνει όλα τα οργανικά και ομαλά έσοδα-έξοδα της επιχείρησης από την κύρια δραστηριότητα (πώληση εμπορευμάτων) και από παρεπόμενες ασχολίες (έσοδα-έξοδα συμμετοχών, έσοδα-έξοδα χρεογράφων, τόκους και συναφή έσοδα-έξοδα κ.λπ.). Εκτός από τον ενιαίο λογαριασμό «Γενική Εκμετάλλευση», η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί περισσότερους λογαριασμούς Γενικής Εκμετάλλευσης, οι οποίοι να παρακολουθούν τα οργανικά έσοδα-έξοδα διαφορετικών δραστηριοτήτων ή κλάδων παραγωγής προϊόντων της επιχείρησης, αν αυτή έχει περισσότερες από μία δραστηριότητες. Οι λογαριασμοί Εκμετάλλευσης βοηθούν στον ακριβή προσδιορισμό του οικονομικού αποτελέσματος κάθε κλάδου και δίνουν ταυτόχρονα χρήσιμες πληροφορίες για τη σύνθεση τους κόστους των διαφόρων κλάδων, ώστε να ασκείται ο καλύτερος δυνατός διοικητικός και οικονομικός έλεγχος.

Ο **Λογαριασμός Αποτελέσματα Χρήσης** αποτελεί βασικό λογαριασμό της επιχείρησης, γιατί προσδιορίζει το συνολικό καθαρό οικονομικό αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημία) της λειτουργίας της επιχείρησης στο τέλος μιας συγκεκριμένης διαχειριστικής χρήσης. Ο λογαριασμός αυτός αποτελεί τη βάση για τον προσδιορισμό του φόρου εισοδήματος της επιχείρησης, καθορίζει τα ποσά που θα διανεμηθούν ως μερίσματα (ΑΕ), καθώς και το ποσό που θα αποθεματοποιηθεί (ΑΕ). Στον ίδιο λογαριασμό μεταφέρονται τα ποσά των λογαριασμών «Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης», τα οργανικά έξοδα-έσοδα, τα έκτακτα και ανόργανα έξοδα-έσοδα και τα έκτακτα και ανόργανα κέρδη και ζημιές. Τα στοιχεία του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης», αποτελούν τη βάση για τη σύνταξη της κατάστασης «Αποτελέσματα Χρήσης», η οποία μαζί με τον ισολογισμό και τον πίνακα διάθεσης Αποτελεσμάτων, αποτελούν τις βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης. (Βλέπε υπόδειγμα Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης εναρμονισμένο με το άρθρο 25 της 4ης Οδηγίας της ΕΕ στο παράρτημα 3). Ο λογαριασμός αυτός θα αναπτυχθεί εκτενέστερα στο επόμενο κεφάλαιο.

6.3.3. Διάκριση των λογαριασμών με βάση την έκταση του παρακολουθούμενου στοιχείου

Α. Γενικοί λογαριασμοί ή πρωτοβάθμιοι ή περιληπτικοί.

Με αυτούς παρακολουθούνται περιληπτικά οι μεταβολές των στοιχείων του Ενεργητικού (π.χ. μηχανήματα-τεχνικές εγκαταστάσεις-μηχανολογικοί εξοπλισμοί, χρεόγραφα, πελάτες) ή του Παθητικού (κεφάλαιο, προμηθευτές, γραμμάτια πληρωτέα κ.λπ.).

Η καταχώρηση και παρακολούθηση των γενικών ή πρωτοβάθμιων λογαριασμών γίνεται με τη χρησιμοποίηση ενός ειδικού λογιστικού βιβλίου, που λέγεται «Γενικό Καθολικό».

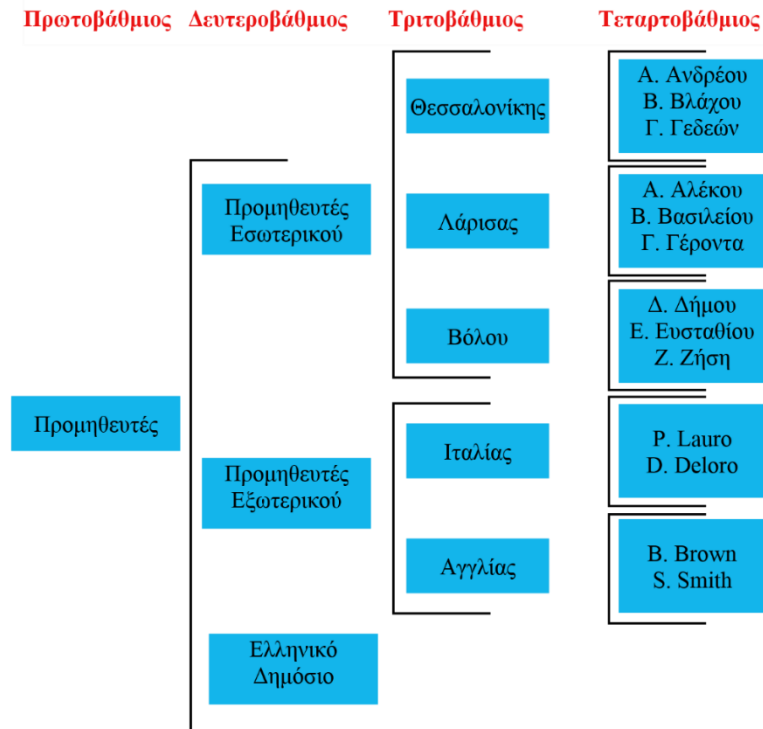
Με τη χρησιμοποίηση των πρωτοβάθμιων λογαριασμών επιτυγχάνεται (Παπάς, 1998):

- α) Ο εύκολος και σύντομος προσδιορισμός του υπολοίπου των γενικών λογαριασμών των στοιχείων σε κάθε χρονική στιγμή, ώστε οι πληροφορίες αυτές να χρησιμοποιούνται από τα διεθυντικά στελέχη, για να λαμβάνουν άμεση γνώση της οικονομικής εικόνας της επιχείρησης και να παίρνουν ορθές αποφάσεις για την επιχείρηση.
- β) Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης που απαρτίζονται από πρωτοβάθμιους λογαριασμούς.
- γ) Ο σύντομος έλεγχος των υπολοίπων των λογαριασμών και ο εντοπισμός λογιστικών λαθών σε αυτούς.

B. Αναλυτικοί ή ειδικοί λογαριασμοί

Με αυτούς παρακολουθούνται αναλυτικά οι μεταβολές των επιμέρους στοιχείων που απαρτίζουν τους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς του Ενεργητικού και του Παθητικού. Οι αναλυτικοί λογαριασμοί μπορεί να είναι δευτεροβάθμιοι, τριτοβάθμιοι, τεταρτοβάθμιοι κ.λπ., ανάλογα με το πόσο αναλυτικές πληροφορίες για το παρακολουθούμενο στοιχείο δίνουν (Παπαδέας, 2013).

Παράδειγμα ανάλυσης του λογαριασμού Προμηθευτές σε αναλυτικούς λογαριασμούς είναι το παρακάτω:

Σχήμα 6.1 Ανάλυση του Λογαριασμού Προμηθευτές.

Ο λογαριασμός Προμηθευτές είναι ο γενικός ή πρωτοβάθμιος λογαριασμός και δείχνει το ποσόν συνολικά που χρωστάει η επιχείρηση στους προμηθευτές και περιλαμβάνεται μαζί με τους άλλους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς στο Γενικό Καθολικό της επιχείρησης, ενώ το υπόλοιπό του απεικονίζεται στον ισολογισμό της επιχείρησης (Παπαδέας, 2013).

Ο λογαριασμός Προμηθευτές αναλύεται σε υπολογαριασμούς:

- Δευτεροβάθμιους (αναλυτικοί), οι οποίοι απεικονίζουν ότι η επιχείρηση χρωστάει το συγκεκριμένο ποσό σε προμηθευτές εσωτερικού, το συγκεκριμένο ποσό σε προμηθευτές εξωτερικού και το συγκεκριμένο ποσό στο Ελληνικό Δημόσιο (όταν το Ελληνικό Δημόσιο προμηθεύει την επιχείρηση με κάποιο είδος).
- Περαιτέρω οι δευτεροβάθμιοι αναλύονται σε λογαριασμούς τριτοβάθμιους, που απεικονίζουν προμηθευτές από διάφορες συγκεκριμένες πόλεις ή χώρες.
- Τέλος οι τριτοβάθμιοι αναλύονται σε τεταρτοβάθμιους, που απεικονίζουν τα ονόματα των συγκεκριμένων προσώπων προμηθευτών που οφείλει χρήματα η επιχείρηση.

Οι αναλυτικοί λογαριασμοί καταχωρούνται και παρακολουθούνται με τα Αναλυτικά ή Ειδικά Καθολικά, τα οποία συνήθως είναι κινητά φύλλα (καρτέλες). Αν αυτοί οι λογαριασμοί παρακολουθούν δευτεροβάθμιους ονομάζονται «Αναλυτικά Καθολικά Δευτεροβάθμιων», αν παρακολουθούν τριτοβάθμιους ονομάζονται «Αναλυτικά Καθολικά τριτοβάθμιων» κ.λπ.

Με τη διάσπαση των πρωτοβάθμιων λογαριασμών σε αναλυτικούς λογαριασμούς επιτυγχάνεται:

- α) Η λεπτομερής πληροφόρηση των κατώτερων διοικητικών υπαλλήλων της επιχείρησης για όλα τα στοιχεία της επιχείρησης, για να μπορούν να εκτελέσουν το έργο τους (είσπραξη μετρητών από συγκεκριμένο πελάτη στον σωστό χρόνο, εξόφληση ειδικής υποχρέωσης κατά τη συγκεκριμένη προθεσμία λήξης της κ.λπ.).
- β) Ο καταμερισμός της λογιστικής εργασίας μεταξύ των διοικητικών υπαλλήλων της επιχείρησης, ειδικά όταν ο όγκος εργασιών της είναι μεγάλος και διενεργούνται πολυάριθμες συναλλαγές σε καθημερινή βάση, δηλ. ορίζονται ένας υπεύθυνος για τους προμηθευτές Θεσσαλονίκης, άλλος για τους προμηθευτές Λάρισας, άλλος για τις οφειλές στο Ελληνικό Δημόσιο, κ.λπ.
- γ) Ο καλύτερος έλεγχος των στοιχείων της επιχείρησης με τις αναλυτικές πληροφορίες που προκύπτουν από τα Αναλυτικά Καθολικά.

6.3.4. Ειδικές κατηγορίες λογαριασμών για την εξυπηρέτηση της λογιστικής διαδικασίας

A. Αμιγείς και Μικτοί Λογαριασμοί

Οι Αμιγείς λογαριασμοί μπορεί να παρακολουθούν στοιχείο του Ενεργητικού ή του Παθητικού ή της Καθαρής Περιουσίας (ταμείο, προμηθευτές, κεφάλαιο). Οι παραπάνω λογαριασμοί τηρούνται ως αμιγείς, όταν περιλαμβάνουν μόνο ομοειδή στοιχεία και κάθε χρονική στιγμή το υπόλοιπό τους δείχνει την πραγματική θέση του στοιχείου που παρακολουθούν, π.χ. ο λογαριασμός Εμπορεύματα τηρείται ως αμιγής, όταν απεικονίζει αγορές ή πωλήσεις των εμπορευμάτων με ποσά που δεν περιέχουν κέρδος ή ζημιά από την πώληση. Το δε υπόλοιπό του δείχνει μόνο αξία εμπορευμάτων που κατέχει η επιχείρηση. Πολλές φορές, κατά την καταχώρηση των συναλλαγών, ένας αμιγής λογαριασμός μπορεί να μετατραπεί σε μικτό (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Οι **Μικτοί** λογαριασμοί είναι συνήθως λογαριασμοί αξιών, προσωπικοί και εκμετάλλευσης, που περιέχουν στοιχείο του Ενεργητικού ή του Πραγματικού Παθητικού, αλλά παράλληλα περιέχουν και άλλα ανομοιογενή στοιχεία προς τη φύση τους (π.χ. κέρδος–ζημιά). Το υπόλοιπο των μικτών λογαριασμών ουσιαστικά δεν απεικονίζει τίποτε, ούτε τη θέση του στοιχείου, ούτε το ποσό του αποτελέσματος που περιέχεται.

Προκειμένου ο λογαριασμός να μετατραπεί σε αμιγή και να προσδιοριστεί το αποτέλεσμα που περιέχει, στο τέλος της χειριστικής χρήσης γίνεται μια ειδική λογιστική διαδικασία η **εκκαθάριση**.

Εκκαθάριση είναι η λογιστική διαδικασία, η οποία χρησιμοποιώντας δεδομένα της φυσικής απογραφής, με κατάλληλες εγγραφές εκκαθαρίζει τον μικτό λογαριασμό, δηλαδή τον μετατρέπει σε αμιγή και δημιουργεί ένα ξεχωριστό λογαριασμό αποτελέσματος, ο οποίος θα κλείσει μεταφερόμενος στα Αποτελέσματα Χρήσης.

B. Αντίθετοι ή Αρνητικοί Λογαριασμοί

Είναι αυτοί που δημιουργούνται αποκλειστικά για να παρακολουθούν τις μειώσεις ενός άλλου λογαριασμού του Ενεργητικού ή του Παθητικού (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Ο λογαριασμός ο οποίος πραγματικά ελαττώνεται είναι ο βασικός ή κύριος λογαριασμός (Μηχανήματα, Έπιπλα, Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο κ.λπ.), και παράλληλα υπάρχει ο αντίθετος λογαριασμός, ο οποίος παίζει ένα βοηθητικό ρόλο στον κύριο. Πάντα ο βασικός λογαριασμός και ο αντίθετός του αποτελούν αναπόσπαστο ζευγάρι και πρέπει να εμφανίζονται μαζί, για να δίνουν την πλήρη και πραγματική εικόνα του κύριου λογαριασμού.

Ο αντίθετος λογαριασμός δεν είναι αυτοτελής εξισούται και κλείνει μεταφερόμενος στον κύριο λογαριασμό, όταν αυτός για διάφορους λόγους θα κλείσει (π.χ. Πώληση Επίπλων). Επίσης, ο αντίθετος λογαριασμός δεν εμφανίζεται μόνος του στον ισολογισμό, αλλά πάντα αφαιρετικά από τον κύριο λογαριασμό.

Η σημασία των αντίθετων λογαριασμών είναι μεγάλη, γιατί εξυπηρετούν βασικές ανάγκες της επιχείρησης. Τέτοιες είναι:

- α) Εμφάνιση της αξίας των παγίων στοιχείων στο κόστος κτήσεως, ενώ για τη μείωση τους λόγω φθοράς, οικονομικής απαξίωσης κ.λπ. χρησιμοποιείται ο αντίθετος λογαριασμός τους (σ' αυτή την περίπτωση και ο νόμος επιβάλλει τη δημιουργία αντίθετου λογαριασμού).
- β) Διενέργεια προβλέψεων για τη μη είσπραξη χρηματικών ποσών από πελάτη με τη χρησιμοποίηση αντίθετου λογαριασμού.

- γ) Διενέργεια απεικόνισης ζημιών λόγω διαφόρων αιτιών (σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ.) που το ύψος τους δεν είναι ακόμη γνωστό, με τη χρησιμοποίηση αντίθετων λογαριασμών.
- δ) Έγκυρη πληροφόρηση για την εικόνα διαφόρων λογαριασμών της επιχείρησης (Πελάτες, Επισφαλείς πελάτες, Ομολογιακό δάνειο, Αποσβεσμένο Ομολογιακό δάνειο) με τη χρησιμοποίηση αντίθετων λογαριασμών.

Συνηθισμένοι τίτλοι αντίθετων λογαριασμών είναι: Αποσβεσμένα μηχανήματα, έπιπλα κ.λπ., Γραμμάτια μεταβιβασμένα, Γραμμάτια προεξοφλημένα, Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων και πληρωτέων, Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε άλλες (πλην ΑΕ) επιχειρήσεις κ.λπ.

Γ. Διάμεσοι ή παρεμβαλλόμενοι λογαριασμοί

Αυτοί είναι οι λογαριασμοί που δημιουργούνται προσωρινά και παρεμβάλλονται μεταξύ δύο κύριων λογαριασμών για τους παρακάτω οργανωτικούς λόγους:

- α) Για την άσκηση ελέγχου και τη συλλογή στατιστικών στοιχείων, όπως π.χ. εκπτώσεις αγορών, επιστροφές αγορών, εκπτώσεις πωλήσεων, επιστροφές πωλήσεων κ.λπ.
- β) Για την εξυπηρέτηση του συγκεντρωτικού συστήματος της διπλογραφικής μεθόδου, όταν μια λογιστική εγγραφή έχει σχέση με περισσότερα του ενός Αναλυτικά Ημερολόγια όπως π.χ. αγορές με μετρητά (Αναλυτικά Ημερολόγια Αγορών και Ταμείου) και πωλήσεις με μετρητά (Αναλυτικά Ημερολόγια Πωλήσεων και Ταμείου).
- γ) Για την εξυπηρέτηση λογαριασμών από τη χρήση εσωλογιστικής κοστολόγησης (Λογαριασμοί Αναλυτικής Λογιστικής), όπως π.χ. αρχικά αποθέματα λογισμένα, αγορές λογισμένες, οργανικά έξοδα κατά είδος λογισμένα, αποθέματα λογισμένα κ.λπ.).

Δ. Μεταβατικοί λογαριασμοί

Αυτοί είναι λογαριασμοί, είτε του Ενεργητικού, είτε του Παθητικού, που, όπως έχει ήδη αναλυθεί, δημιουργούνται στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης κατά την τακτοποίηση των εσόδων και εξόδων της χρήσης, με σκοπό το Οικονομικό Αποτέλεσμα της κλειόμενης διαχειριστικής χρήσης να περιλαμβάνει τα συνολικά ποσά των πραγματικών εσόδων–εξόδων, που αφορούν τη χρήση, ανεξάρτητα αν εισπράχθηκαν η εξοφλήθηκαν σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.

Ε. Λογαριασμοί τάξεως

Αυτοί είναι λογαριασμοί που δημιουργούνται για να απεικονίζουν και να παρακολουθούν διάφορα πληροφοριακά στοιχεία και γεγονότα, τα οποία ενώ δεν έχουν σχέση άμεση με την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, είναι όμως σημαντικά γι' αυτήν και της δημιουργούν οικονομικές υποχρεώσεις και πιθανόν μελλοντικές μεταβολές στην οικονομική της κατάσταση (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Τις ειδικές κατηγορίες λογαριασμών θα αναπτύξουμε εκτενέστερα σε επόμενα κεφάλαια.

6.4. Αρχές λειτουργίας των χρεοπιστώσεων των λογαριασμών με βάση τη διπλογραφική μέθοδο

Οι οικονομικές συναλλαγές μεταβάλλουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Η χρησιμοποίηση των διαδοχικών ισολογισμών είναι ένας εύκολος τρόπος παρακολούθησης αυτών των μεταβολών. Οι διαδοχικοί ισολογισμοί όμως έχουν σοβαρά μειονεκτήματα και γι' αυτό σήμερα στα λογιστήρια παρακολουθούν αυτές τις μεταβολές με τη χρησιμοποίηση των λογαριασμών (Jone, 2014).

Η αρχή της λειτουργίας των χρεοπιστώσεων των λογαριασμών, όπως και των διαδοχικών ισολογισμών, βασίζεται στη λογιστική ισότητα $E = \Pi.Π. + Κ.Π.$ Αυτό σημαίνει ότι μετά την καταχώρηση κάθε συναλλαγής στους λογαριασμούς, θα πρέπει το Ενεργητικό να είναι ίσο με το Πραγματικό Παθητικό συν την Καθαρή Περιουσία, πιο συγκεκριμένα θα πρέπει τα υπόλοιπα των λογαριασμών του Ενεργητικού, που παρακολουθούν τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, να είναι ίσα με τα υπόλοιπα των λογαριασμών του Πραγματικού Παθητικού και τα υπόλοιπα της Καθαρής Περιουσίας, που παρακολουθούν τις υποχρεώσεις της επιχείρησης.

Πώς όμως θα καταχωρούνται οι διάφορες μεταβολές στους λογαριασμούς και πώς αυτοί θα χρεοπιστώνονται, ώστε να διατηρείται η ισότητα $E = \Pi.Π. + Κ.Π.$;

Οι αρχές λειτουργίας των χρεοπιστώσεων των λογαριασμών με βάση τη διπλογραφική μέθοδο είναι:

Αρχή 1

Όταν καταχωρείται μια συναλλαγή θα πρέπει ένας λογαριασμός να χρεώνεται και κάποιος άλλος να πιστώνεται με το ίδιο ποσό ή, αν συμμετέχουν περισσότεροι λογαριασμοί, θα πρέπει το άθροισμα των συνολικών χρεώσεων να είναι ίσο με το άθροισμα των συνολικών πιστώσεων των λογαριασμών, μετά την καταχώρηση της συναλλαγής.

Το αποτέλεσμα, μετά από κάθε συναλλαγή, θα είναι τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών να είναι ίσα με τα πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών.

Παράδειγμα: Αρχική κατάθεση μετρητών 1.000.000€ από τον επιχειρηματία για την έναρξη των εργασιών της επιχείρησης.

X	Ταμείο	Π	X	Κεφάλαιο	Π
	1.000.000				1.000.000

Αρχή 2

Οι λογαριασμοί του Ενεργητικού, όταν ανοίγονται με βάση τα υπόλοιπα του ισολογισμού στην αρχή της διαχειριστικής χρήσης, πάντα χρεώνονται.

Επίσης, οι λογαριασμοί του Ενεργητικού χρεώνονται με κάθε αύξηση τους, ενώ πιστώνονται με κάθε πίστωσή τους. Σύμφωνα με αυτή την αρχή, οι λογαριασμοί του Ενεργητικού έχουν χρεωστικά υπόλοιπα.

Παράδειγμα: Το υπόλοιπο του λογαριασμού Πελάτες στον ισολογισμό της 1ης/1 ήταν 400.000€. Κατά την διάρκεια της χρήσης:

- α) Πελάτης εξοφλεί χρέος του 200.000€.
 - β) Η επιχείρηση πουλά εμπορεύματα με πίστωση αξίας 300.000€.
- Οι καταχωρήσεις των συναλλαγών στον λογαριασμό Πελάτες θα είναι:

X	Πελάτες	Π
	1/1 400.000	200.000
	<u>300.000</u>	
	700.000	
	X.Y. 500.000	

Ο λογαριασμός Πελάτες χρεώθηκε με 400.000€, με βάση το υπόλοιπο του ισολογισμού και επίσης χρεώθηκε με 300.000€ γιατί αυξήθηκε με το νέο ποσόν οφειλής του πελάτη. Ο ίδιος λογαριασμός πιστώθηκε με 200.000€, γιατί ελαττώθηκε με την εξόφληση μέρους οφειλής του Πελάτη. Τελικά το νέο υπόλοιπό του είναι χρεωστικό 500.000€.

Αρχή 3

Οι λογαριασμοί του Παθητικού, όταν ανοίγονται με βάση τα υπόλοιπα του ισολογισμού στην αρχή της διαχειριστικής χρήσης, πάντα πιστώνονται. Επίσης, οι λογαριασμοί του Παθητικού πιστώνονται με κάθε αύξησή τους, ενώ αυτοί χρεώνονται με κάθε ελάττωσή τους.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή, οι λογαριασμοί του Παθητικού έχουν πιστωτικό υπόλοιπο.

Με τον όρο λογαριασμοί του Παθητικού, εννοούμε λογαριασμούς και Πραγματικού Παθητικού και Καθαρής Περιουσίας, που λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο, αλλά αντίστροφα απ' ότι λειτουργούν οι λογαριασμοί του Ενεργητικού.

Παράδειγμα: Το υπόλοιπο του λογαριασμού Προμηθευτές στον Ισολογισμό της 1ης/1 ήταν 200.000€. Κατά την διάρκεια της χρήσης η επιχείρηση 1) αγόρασε εμπορεύματα 350.000€ με πίστωση και 2) εξόφλησε μέρος του χρέους της σε προμηθευτές ονομαστικού ποσού 250.000€.

Οι καταχωρήσεις των παραπάνω συναλλαγών μόνο στον λογαριασμό Προμηθευτές θα είναι:

X	Προμηθευτές	Π
	250.000	1/1 200.000
		<u>350.000</u>
		550.000
		Π.Υ. 300.000

Ο λογαριασμός Προμηθευτές πιστώθηκε με 200.000€ με το υπόλοιπο του ισολογισμού, επίσης πιστώθηκε με 350.000€, λόγω του νέου χρέους της επιχείρησης από αγορά εμπορευμάτων με πίστωση, και χρεώθηκε με 250.000€, διότι ελαττώθηκε η οφειλή προς τους προμηθευτές, λόγω εξόφλησης μέρους των χρεών της επιχείρησης προς αυτούς. Τελικά το νέο υπόλοιπό του είναι πιστωτικό 300.000€.

Αρχή 4

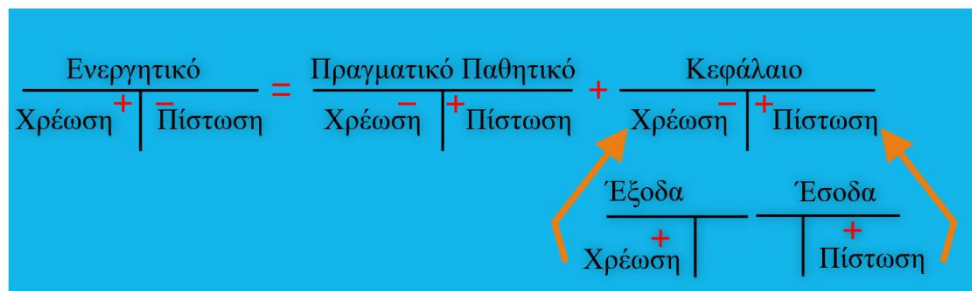
Κατά τη διάρκεια της χρήσης, εκτός από τους λογαριασμούς του Ενεργητικού και του Πραγματικού Παθητικού, που αυξομειώνονται από τις διάφορες συναλλαγές, δημιουργούνται διάφοροι Αποτελεσματικοί λογαριασμοί, όπως λογαριασμοί Εσόδων–Εξόδων–Ζημιών, οι οποίοι προσδιορίζουν το τελικό Οικονομικό Αποτέλεσμα της επιχείρησης και αποτελούν μέρος του λογαριασμού Καθαρή Περιουσία.

Πως χρεοπιστώνονται αυτοί οι λογαριασμοί;

- Οι λογαριασμοί των Εσόδων, όταν αυξάνονται, πιστώνονται και, όταν ελαττώνονται, χρεώνονται.
- Οι λογαριασμοί των Εξόδων–Ζημιών, όταν αυξάνονται, χρεώνονται και, όταν ελαττώνονται, πιστώνονται.
- Οι λογαριασμοί Εσόδων–Κερδών έχουν πιστωτικό υπόλοιπο και οι λογαριασμοί Εξόδων–Ζημιών έχουν χρεωστικό υπόλοιπο.

Γενικά, η εξήγηση της λειτουργίας των Αποτελεσματικών Λογαριασμών έχει σχέση με το ότι αποτελούν μέρος της Καθαρής Περιουσίας (Τουρνά–Γερμανού, 2003). Έτσι οι λογαριασμοί των Εσόδων πιστώνονται με τις αυξήσεις τους, διότι, αν αντί γι' αυτούς μεταβαλλόταν απευθείας ο Λογαριασμός Κεφαλαίου, αυτός θα πιστωνόταν, γιατί τα έσοδα επιφέρουν αύξηση της υποχρέωσης προς τον επιχειρηματία. Το αντίθετο συμβαίνει με τα έξοδα, δηλαδή οι λογαριασμοί των Εξόδων χρεώνονται με τις αυξήσεις τους, γιατί, αν αντί γι' αυτούς μεταβαλλόταν απευθείας ο λογαριασμός του Κεφαλαίου, αυτός θα χρεωνόταν, γιατί τα έξοδα επιφέρουν ελάττωση της υποχρέωσης προς τον επιχειρηματία (Παπάς, 1998).

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζονται οι αρχές των χρεοπιστώσεων των λογαριασμών.

Σχήμα 6.2 Αρχές χρεοπιστώσεων λογαριασμών.

Παράδειγμα (Λειτουργίας Αποτελεσματικών Λογαριασμών)

X	Ενοίκια - Έξοδα	Π	X	Προμήθειες-έσοδα	Π
	150.000				400.000

X	Μισθοί προσωπικού	Π	X	Έσοδα χρεογράφων	Π
	200.000				100.000

Οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί Εσόδων, Εξόδων και Ζημιών στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης μεταφέρονται στους λογαριασμούς Εκμετάλλευσης και Αποτελεσμάτων χρήσης της επιχείρησης και κλείνουν, προσδιορίζοντας τα Καθαρά Αποτελέσματα χρήσης (Κέρδη ή Ζημιές).

Αν η επιχείρηση είναι ατομική, τα Κέρδη ή Ζημιές χρήσεως μεταφέρονται και ενσωματώνονται στον λογαριασμό Κεφάλαιο, το υπόλοιπο του οποίου εμφανίζεται στον ισολογισμό ως ένα ποσό. Εάν η επιχείρηση είναι εταιρική τα Κέρδη ή Ζημιές Χρήσης διανέμονται όπως ορίζει το Καταστατικό τους.

6.5. Σχέση ισολογισμού και λογαριασμών

Ο ισολογισμός είναι μία από τις βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, ο οποίος απεικονίζει σε μία δεδομένη χρονική στιγμή τα υπόλοιπα των λογαριασμών του Ενεργητικού, του Πραγματικού Παθητικού και της Καθαρής Περιουσίας.

Ο ισολογισμός, λοιπόν, προκειμένου να συνταχθεί, απαιτούνται τα υπόλοιπα των πρωτοβάθμιων λογαριασμών που τηρούνται μέσα στο βιβλίο του Γενικού Καθολικού.

Οι πρωτοβάθμιοι γενικοί λογαριασμοί, που απεικονίζουν περιληπτικά τα υπόλοιπα στοιχείων του Ενεργητικού, του Πραγματικού Παθητικού και της Καθαρής Περιουσίας, ανοίγουν στην αρχή της χρήσης με τα υπόλοιπά τους που εμφανίζονται στον ισολογισμό της επιχείρησης.

Οι αναλυτικοί λογαριασμοί (δευτεροβάθμιοι, τριτοβάθμιοι) ανοίγουν στην αρχή της χρήσης με υπόλοιπα που εμφανίζονται στην απογραφή.

6.6. Περιληπτική παρουσίαση κανόνων και πινάκων της χρεοπίστωσης των λογαριασμών

Από την ανάλυση των δύο προηγούμενων παραγράφων προκύπτει ο παρακάτω πίνακας χρεοπίστωσης των λογαριασμών της επιχείρησης.

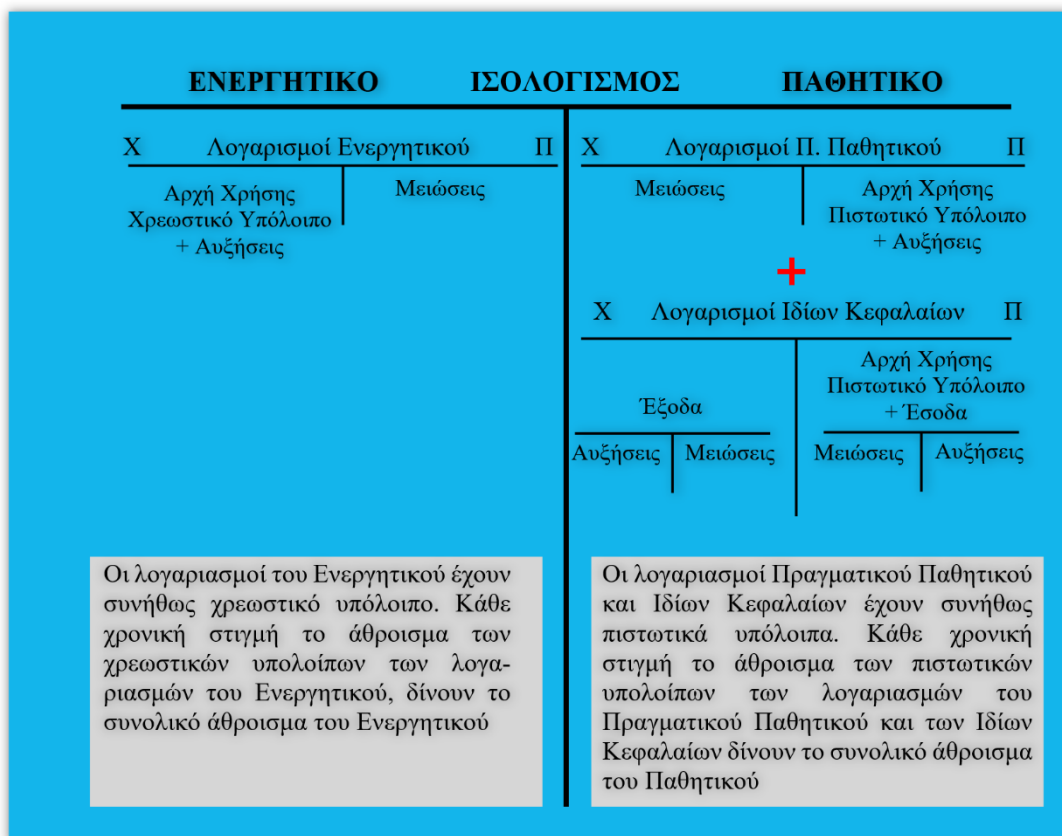
Κατηγορία Λογαριασμού	Εγγραφή Ανοίγματος	Εγγραφή Αύξησης	Εγγραφή Μείωσης	Υπόλοιπο λογ/σμού στο τέλος της χρήσης
Ενεργητικό	Χρέωση	Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικό
Π. Παθητικό	Πίστωση	Πίστωση	Χρέωση	Πιστωτικό
Κεφάλαιο	Πίστωση	Πίστωση	Χρέωση	Πιστωτικό
Έσοδα	–	Πίστωση	Χρέωση	Πιστωτικό
Κέρδη	–	Πίστωση	Χρέωση	Πιστωτικό
Έξοδα	–	Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικό
Ζημιές	–	Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικό

Κατά το άνοιγμα των λογαριασμών με βάση τα δεδομένα του ισολογισμού, τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών του Ενεργητικού είναι ίσα με τα πιστωτικά υπόλοιπα των λογαριασμών του Πραγματικού Παθητικού και της Καθαρής Περιουσίας.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, κάθε συναλλαγή της επιχείρησης επηρεάζει τουλάχιστον δύο ή και περισσότερους λογαριασμούς.

Μετά την καταχώρηση της συναλλαγής το σύνολο των χρεώσεων των λογαριασμών θα είναι πάλι ίσο με το σύνολο των πιστώσεων των λογαριασμών, έτσι ώστε σε κάθε χρονική στιγμή οι χρεώσεις των λογαριασμών να είναι ίσες με τις πιστώσεις, ώστε να διατηρείται αμετάβλητη η λογιστική ισότητα $E = Π.Π. + Κ.Π.$

Η χρεοπίστωση ειδικά των λογαριασμών του ισολογισμού θα μπορούσε να έχει τη μορφή που παρουσιάζεται στο παρακάτω σχήμα 6.3:

Σχήμα 6.3 Χρεοπίστωση λογαριασμών Ισολογισμού.

Παράδειγμα (καταχώρησης συναλλαγών στους λογαριασμούς με βάση τη διπλογραφική μέθοδο).

Η ατομική επιχείρηση του Α. Ανδρέου την 1η/1/2013 είχε τα παρακάτω υπόλοιπα λογαριασμών:

Κτίρια	5.000.000
Έπιπλα	1.500.000
Προμηθευτές	800.000
Ασφ/κοί Οργ/σμοί	300.000
Εμπορεύματα	500.000
Πιστωτές διάφοροι	200.000
Γραμμάτια πληρωτέα	400.000
Πελάτες	400.000
Τράπεζες Λ Βραχυπρ. υποχ/σεων	400.000
Χρεόγραφα	200.000
Ταμείο	500.000
Γραμμάτια εισπρακτέα	300.000

Κατά τη διάρκεια του Ιανουαρίου έγιναν οι παρακάτω συναλλαγές:

5/1	Αγορά εμπορευμάτων 200.000€ με μετρητά.
7/1	Πελάτης εξοφλεί το χρέος του 150.000€ με μετρητά.
10/1	Εξοφλείται χρέος 100.000 της επιχ/σης σε Ασφ/κούς Οργανισμούς.
14/1	Σε διαταγή προμηθευτή έναντι χρέους 200.000€ η επιχείρηση αποδέχεται συναλλαγματική 220.000€.
18/1	Πώληση εμπορευμάτων αξίας 300.000€ αντί 450.000€ μισά μετρητά, μισά με πίστωση.
20/1	Πληρωμή διαφόρων εξόδων ποσού 70.000€.
27/1	Ο επιχειρηματίας για ανάγκες του αποσύρει 30.000 από το Ταμείο.
30/1	Πληρωμή ασφαλιστρων-εξόδων 10.000€.

Ζητείται:

1. Η σύνταξη του ισολογισμού 1/1/2013.
2. Με βάση τα δεδομένα του Ισολογισμού να ανοιχτούν οι λογαριασμοί της επιχείρησης.
3. Να καταχωρηθούν οι παραπάνω συναλλαγές στους λογαριασμούς
4. Να προσδιοριστεί το αποτέλεσμα του μηνός Ιανουαρίου με τη χρησιμοποίηση του λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσης.
5. Να μεταφερθεί το αποτέλεσμα στον λογαριασμό Κεφάλαιο και να συνταχθεί ο ισολογισμός στο τέλος Ιανουαρίου.

Λύση

Με βάση τα αρχικά υπόλοιπα καταρτίζεται ο Ισολογισμός 1/1/2013:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Α. Ανδρέου ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1/1/13		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Γ. ΠΑΓΙΟ		Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Κτίρια	5.000.000	Κεφάλαιο	6.300.00
Έπιπλα	1.500.00	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ		ΥΠΟΧΡ. ΒΡΑΧ/ΣΜΕΣ	
Πελάτες	400.000	Προμηθευτές	800.000
Γραμ. Εισπρακτέα	300.000	Γραμμ. Πληρωτέα	400.000
Εμπορεύματα	500.000	Τράπεζες λογ/σμός	
Χρεόγραφα	200.000	Βραχ. Υποχρεώσεων	400.000
Ταμείο	500.000	Πιστωτές διάφοροι	200.000
		Ασφ. Οργανισμοί	300.000
Σύνολο Ενεργητικού	8.400.000	Σύνολο Παθητικού	8.400.000

Ο παραπάνω ισολογισμός συντάσσεται καταχωρώντας πρώτα τα στοιχεία του Ενεργητικού και μετά τα στοιχεία του Π. Παθητικού. Προκειμένου να προσδιορίσουμε το ποσό του Κεφαλαίου, από το σύνολο του Ενεργητικού αφαιρούμε το σύνολο Π. Παθητικού. Σύνολο Ενεργητικού 8.400.000 - Σύνολο Π. Παθητικού 2.100.000 = Κεφάλαιο 6.300.000.

Μετά τη σύνταξη του Ισολογισμού 1/1/2013 και με βάση τα υπόλοιπα των λογαριασμών στον ισολογισμό, δημιουργούμε το Γενικό Καθολικό των πρωτοβάθμιων λογαριασμών της ατομικής επιχείρησης Α.ΑΝΔΡΕΟΥ, χρεώνοντας τους λογαριασμούς του Ενεργητικού και πιστώνοντας τους λογαριασμούς του Π. Παθητικού και του Κεφαλαίου, έτσι ώστε μετά την καταχώρηση των υπολοίπων στους λογαριασμούς, το άθροισμα των χρεώσεων να είναι ίσο με το άθροισμα των πιστώσεων των λογαριασμών (βλέπε Γενικό Καθολικό άσκηση),

Στη συνέχεια θα γίνει η καταχώρηση των συναλλαγών, αναλύοντας κάθε μία συναλλαγή.

5/1 Αγορά εμπορευμάτων 200.000€ με μετρητά.

Ανάλυση. Το περιουσιακό στοιχείο του ενεργητικού Εμπορεύματα αυξάνεται και συνεπώς χρεώνεται με 200.000€, ενώ το περιουσιακό στοιχείο του Ενεργητικού Ταμείο ελαττώνεται, άρα πιστώνεται με 200.000€. Η καταχώρηση έγινε στους δύο λογαριασμούς στις 5/1. Προσέχουμε μετά την καταχώρηση το ποσό που συνολικά χρεώθηκε και πιστώθηκε να είναι ίσο (βλέπε Γ. Κ.).

7/1 Πελάτης εξοφλεί χρέος του 150.000€ με μετρητά.

Ανάλυση: Το περιουσιακό στοιχείο του Ενεργητικού Πελάτης μειώνεται και πιστώνεται με 150.000€, ενώ το Ταμείο (λογαριασμός Ενεργητικού) αυξάνεται και χρεώνεται με 150.000€. Η καταχώρηση έγινε στους δύο λογαριασμούς στις 7/1 (βλέπε Γ. Κ.).

10/1 Εξοφλείται χρέος της επιχείρησης στους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς ποσού 150.000€.

Ανάλυση: Η υποχρέωση του Π. Παθητικού Ασφαλιστικοί Οργανισμοί μειώθηκε και χρεώνεται με 100.000€ και ταυτόχρονα το περιουσιακό στοιχείο του Ενεργητικού Ταμείο μειώθηκε και πιστώνεται με 100.000€. Η καταχώρηση έγινε στους δύο λογαριασμούς στις 10/1 (βλέπε Γ. Κ.).

14/1 Σε διαταγή του Προμηθευτή έναντι χρέους 200.000€ αποδέχεται η επιχείρηση συναλλαγματική ο- νομ. ποσού 220.000.

Ανάλυση: Η συναλλαγή επιφέρει σύνθετη μεταβολή, δηλαδή δύο λογαριασμοί θα χρεωθούν και ένας θα πιστωθεί και δημιουργείται αποτελεσματικός λογαριασμός (έξοδα) (βλέπε Γ.Κ.).

Η υποχρέωση του Π. Παθητικού Προμηθευτές ελαττώνεται και χρεώνεται κατά 200.000€ και αντ' αυτού υπογράφεται γραμματίο πληρωτέο, λογαριασμός υποχρέωσης του Π. Παθητικού που αυξάνεται και πιστώνεται με 220.000€, παρατηρούμε διαφορά 20.000€, η οποία οφείλεται σε τόκους που συμπεριλαμβάνονται στο πληρωτέο γραμματίο. Οι τόκοι αποτελούν έξοδο της επιχείρησης και θα χρεωθεί ο λογαριασμός Τόκοι και Έξοδα γραμματίων πληρωτέων. (Τα έξοδα όταν αυξάνονται πάντα χρεώνονται). Η καταχώρηση έγινε στις 14/1 στους τρεις λογαριασμούς και συνολικά χρεώθηκαν 220.000€ και πιστώθηκαν 220.000€ (βλέπε Γ. Κ.).

18/1 Πώληση εμπορευμάτων αξίας 300.000€ αντί 450.000€ μισά μετρητά, μισά με πίστωση.

Ανάλυση: Και αυτή η συναλλαγή επιφέρει σύνθετη μεταβολή και δημιουργία αποτελεσματικού λογαριασμού (εσόδου).

Οι λογαριασμοί που θα χρεωθούν, γιατί αυξάνονται και είναι λογαριασμοί του Ενεργητικού, είναι το Ταμείο με 225.000€ και οι Πελάτες (πώληση με πίστωση) 225.000€. Ταυτόχρονα θα πιστωθεί ο λογαριασμός Εμπορεύματα, γιατί μειώνεται με 300.000€, και θα πιστωθεί ο αποτελεσματικός λογαριασμός «Μικτά Κέρδη Εμπορευμάτων», γιατί αυξάνεται με 150.000€ (η διαφορά μεταξύ κόστους αγοράς εμπορευμάτων 300.000€ και πώλησή τους 450.000€). Η καταχώρηση στους τέσσερις λογαριασμούς έγινε στις 18/1 (βλέπε Γ. Κ.).

Σε επόμενο κεφάλαιο θα αναλύσουμε τις πωλήσεις εμπορευμάτων σύμφωνα με τους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.

20/1 Πληρωμή διαφόρων εξόδων ποσού 70.000€.

Ανάλυση: Ο αποτελεσματικός λογαριασμός «Διάφορα έξοδα» χρεώνεται, γιατί αυξάνεται με 70.000€ και ο λογαριασμός του Ενεργητικού «Ταμείο» πιστώνεται, γιατί ελαττώνεται με το ίδιο ποσό. Η καταχώρηση έγινε στις 20/1 (βλέπε Γ. Κ.).

27/1 Ο επιχειρηματίας για τις ανάγκες του αποσύρει 30.000€ από το Ταμείο της επιχείρησης.

Ανάλυση: Ο λογαριασμός «Ατομικές Απολήψεις» (ο οποίος δεν είναι αποτελεσματικός λογαριασμός, αλλά όταν πρόκειται για ατομική επιχείρηση μειώνει το Κεφάλαιό της), χρεώνεται, γιατί αυξάνεται με 30.000€ και ο λογαριασμός του Ενεργητικού «Ταμείο» πιστώνεται με 30.000€, γιατί μειώνεται. Η καταχώρηση έγινε στις 27/1 (βλέπε Γ. Κ.).

30/1 Πληρωμή ασφαλιστρών-εξόδων 10.000€.

Ανάλυση: Χρεώνονται τα ασφαλιστρα έξοδα (αποτελεσματικός λογαριασμός), γιατί αυξάνονται, και ο λογαριασμός Ενεργητικού «Ταμείο» πιστώνεται με το ίδιο ποσό, γιατί ελαττώνεται (βλέπε Γ. Κ.).

Σ' αυτό το σημείο ολοκληρώθηκε η καταχώρηση των συναλλαγών στους λογαριασμούς, χρεώνοντας και πιστώνοντας πάντα το ίδιο ποσό.

Προκειμένου να προσδιοριστεί το οικονομικό αποτέλεσμα του Ιανουαρίου, θα μεταφέρουμε τους αποτελεσματικούς λογαριασμούς στον λογαριασμό «Αποτελέσματα Χρήσεως».

Οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί Εξόδων, Τόκοι γραμματίων πληρωτέων, Διάφορα έξοδα και Ασφάλιστρα-έξοδα είναι χρεωμένοι. Θα τους πιστώσουμε για να κλείσουν και με το άθροισμά τους θα χρεώσουμε τον λογαριασμό «Αποτελέσματα Χρήσης». Το αντίστροφο θα γίνει για τους αποτελεσματικούς λογαριασμούς Έσοδα. Θα τους χρεώσουμε για να κλείσουν και με το άθροισμά τους θα πιστώσουμε τον λογαριασμό «Αποτελέσματα Χρήσης».

Οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί έχουν κλείσει και έχουν συγκεντρωθεί στον λογαριασμό «Αποτελέσματα χρήσης», ο οποίος έχει πιστωτικό υπόλοιπο 50.000€, που σημαίνει ότι η επιχείρηση πραγματοποίησε κέρδη κατά τη διάρκεια της χρήσης. Χρεώνουμε τα Αποτελέσματα Χρήσης με 50.000€ για να κλείσει και μεταφέρουμε πιστώνοντας το ίδιο ποσό στο Κεφάλαιο (γιατί είναι ατομική επιχείρηση).

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

X	1. ΚΤΙΡΙΑ	Π	X	2. ΕΠΙΠΛΑ	Π
1/1 <u>5.000.000</u>	για εξίσ. <u>5.000.000</u>		1/1 <u>1.500.000</u>	για εξίσ. <u>1.500.000</u>	
Νέο Υπόλ. 5.000.000			Νέο Υπόλ. 1.500.000		

X	3. ΠΕΛΑΤΕΣ	Π	X	4. ΓΡΑΜ. ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	Π
	1/1 400.000	7/1 150.000		1/1 <u>300.000</u>	για εξίσ. <u>300.000</u>
	18/1 <u>225.000</u>	για εξίσ. <u>475.000</u>		Νέο Υπόλ. 300.000	
	<u>625.000</u>	<u>625.000</u>			
	Νέο Υπόλ. 475.000				
X	5. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	Π	X	6. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	Π
	1/1 500.000	18/1 300.000		1/1 <u>200.000</u>	για εξίσωση <u>200.000</u>
	5/1 <u>200.000</u>	για εξίσ. <u>400.000</u>		Νέο Υπόλ. 200.000	
	<u>700.000</u>	<u>700.000</u>			
	Νέο Υπόλ. 400.000				
X	7. ΤΑΜΕΙΟ	Π	X	8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	Π
	1/1 500.000	5/1 200.000		31/1 30.000	1/1 6.300.000
	7/1 <u>150.000</u>	10/1 100.000		για εξίσ. <u>6.320.000</u>	31/1 <u>50.000</u>
	18/1 <u>225.000</u>	20/1 70.000		6.350.000	<u>6.350.000</u>
	<u>875.000</u>	27/1 30.000			Νέο Υπόλ. 6.320.000
	Νέο Υπόλ. 465.000	30/11 <u>10.000</u>	X	9. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	Π
		410.000		14/1 200.000	1/1 <u>800.000</u>
		για εξίσ. <u>465.000</u>		για εξίσ. <u>600.000</u>	Νέο Υπόλ. 600.000
		<u>875.000</u>		<u>800.000</u>	
X	10. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ	Π	X	11. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	Π
	για εξίσ. <u>620.000</u>	1/1 400.000		για εξίσ. <u>400.000</u>	1/1 <u>400.000</u>
		14/1 <u>220.000</u>			Νέο Υπόλ. 400.000
		<u>620.000</u>			
		Νέο Υπόλ. 620.000			
X	12. ΑΣΦ/ΚΟΙ ΟΡΓ/ΣΜΟΙ	Π	X	13. ΠΙΣΤΩΤΕΣ Δ	Π
	10/1 100.000	1/1 <u>300.000</u>		<u>200.000</u>	1/1 <u>200.000</u>
	για εξίσ. <u>200.000</u>	Νέο Υπόλ. 200.000			Νέο Υπόλ. 200.000
	<u>300.000</u>				
X	14. ΤΟΚΟΙ ΓΡΑΜ. ΠΛΗΡΩΤΕΩΝ	Π	X	15. ΜΙΚΤΑ ΚΕΡΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	Π
	14/1 <u>20.000</u>	31/1 <u>20.000</u>		31/1 <u>150.000</u>	18/1 <u>150.000</u>
X	16. ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΞΟΔΑ	Π	X	17. ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ	Π
	20/1 <u>70.000</u>	31/1 <u>70.000</u>		27/1 <u>30.000</u>	31/1 <u>30.000</u>
X	18. ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΑ - ΕΞΟΔΑ	Π	X	19. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ	Π
	30/1 <u>10.000</u>	31/1 <u>10.000</u>		31/1 20.000	31/1 <u>150.000</u>
				31/1 70.000	
				31/1 <u>10.000</u>	
				100.000	
				31/1 <u>50.000</u>	
				<u>150.000</u>	

Πριν από τη σύνταξη του τελικού ισολογισμού πρέπει να μεταφερθούν και οι Ατομικές Απολήψεις με 30.000€, για να κλείσουν, και χρεώνουμε το Κεφάλαιο με το ίδιο ποσό. Οι καταχωρήσεις για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος του μηνός Ιανουαρίου και η μεταφορά αυτού, καθώς και των απολήψεων στο Κεφάλαιο,

έγιναν στους λογαριασμούς με ημερομηνία 31/1. Τώρα με τα υπόλοιπα των υπαρχόντων ανοικτών λογαριασμών θα συνταχθεί ο ισολογισμός στις 31/1/2013.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Α. Ανδρέου ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31/1/13		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Γ. ΠΑΓΙΟ			Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Κτίρια	5.000.000		Κεφάλαιο	6.320.000
Έπιπλα	1.500.000		Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ			ΥΠΟΧΡ. ΒΡΑΧ/ΣΜΕΣ	
Πελάτες	475.000		Προμηθευτές	600.000
Γραμ. Εισπρακτέα	300.000		Γραμμ. Πληρωτέα	620.000
Εμπορεύματα	400.000		Τράπεζες λογ/σμός	
Χρεόγραφα	200.000		Βραχ. Υποχρεώσεων	400.000
Ταμείο	<u>465.000</u>		Πιστωτές διάφοροι	200.000
			Ασφ. Οργανισμοί	<u>200.000</u>
Σύνολο Ενεργητικού	<u>8.340.000</u>		Σύνολο Παθητικού	<u>8.340.000</u>

Σημειώνουμε ότι κατά την τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας σύμφωνα με το ΕΓΛΣ θα αλλάξουν μερικοί τίτλοι λογαριασμών, καθώς και η διαδικασία προσδιορισμού του τελικού αποτελέσματος. Στο παραπάνω παράδειγμα η όλη λογιστική εργασία παρουσιάστηκε απλοποιημένη για εκπαιδευτικούς λόγους.

6.7. Παράλληλη λειτουργία περιληπτικών και αναλυτικών λογαριασμών

Όλες οι επιχειρήσεις με βιβλία Γ' κατηγορίας τηρούν υποχρεωτικά το βιβλίο Γενικό Καθολικό, που περιλαμβάνει τους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς. Ακόμη, για λόγους καλύτερης εξυπηρέτησης και πληροφόρησης, τηρούν και τα Αναλυτικά Καθολικά, που περιλαμβάνουν τους δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους και λοιπούς λογαριασμούς. Όλα τα Αναλυτικά Καθολικά τηρούνται συνήθως σε καρτέλες. Μόνο το Αναλυτικό Καθολικό Εμπορευμάτων, όταν είναι υποχρεωτικό από τα ΕΛΠ, τηρείται σε βιβλίο, το ονομαζόμενο Βιβλίο Αποθήκης, και πρέπει να είναι θεωρημένο από τη ΔΟΥ.

Οι αρχές της παράλληλης τήρησης πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων λογαριασμών είναι οι παρακάτω (Chadwick, 1996):

Αρχή 1

Την 1η/1 εκάστου έτους, κατά το άνοιγμα των πρωτοβάθμιων λογαριασμών με βάση τα υπόλοιπα του ισολογισμού, γίνεται παράλληλα και το άνοιγμα των αναλυτικών λογαριασμών με βάση τα δεδομένα της απογραφής. Την 1η/1 τα υπόλοιπα χρεωστικά ή πιστωτικά των γενικών λογαριασμών είναι ίσα με το άθροισμα των χρεώσεων και πιστώσεων των αναλυτικών τους λογαριασμών.

Παράδειγμα: Έστω ότι την 1η/1 ο λογαριασμός Προμηθευτής έχει ως ακολούθως:

Γεν Καθολικό Πρωτοβαθμίων Λογαριασμών		
X	Προμηθευτές	Π
		500.000

Ο λογαριασμός αυτός με βάση την απογραφή αναλύεται:

Αναλυτικό Καθολικό δευτεροβαθμίων Λογαριασμών					
X	A.ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ	Π	X	B.ΒΟΡΓΙΑΣ	Π
		150.000			70.000

X	Γ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ	Π	X	Δ.ΔΗΜΟΥ	Π
		180.000			100.000

Παρατηρούμε ότι το σύνολο των πιστώσεων των δευτεροβάθμιων λογαριασμών Προμηθευτής είναι ίσο με την πίστωση του πρωτοβάθμιου λογαριασμού Προμηθευτής, δηλ. $P=P1+P2+P3+P4$, όπου Π η πίστωση του πρωτοβάθμιου και Π1, Π2, Π3 και Π4 οι πιστώσεις των δευτεροβάθμιων.

Αρχή 2

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, η χρέωση ή πίστωση ενός γενικού λογαριασμού απαιτεί ταυτόχρονη ισόποση χρέωση ή πίστωση των αναλυτικών λογαριασμών των δευτεροβάθμιων. Αν υπάρχουν τριτοβάθμιοι, απαιτούνται με βάση τις χρεώσεις ή πιστώσεις των δευτεροβάθμιων, ταυτόχρονες και ισόποσες χρεώσεις ή πιστώσεις των τριτοβάθμιων κ.λπ.

Γενικά, σε κάθε χρονική στιγμή, μετά από οποιαδήποτε συναλλαγή, το σύνολο των χρεώσεων των πρωτοβάθμιων λογαριασμών είναι ίσο με το σύνολο των χρεώσεων των δευτεροβάθμιων λογαριασμών, στους οποίους αυτοί αναλύονται, ή το σύνολο των πιστώσεων των πρωτοβάθμιων λογαριασμών είναι ίσο με το σύνολο των πιστώσεων των δευτεροβάθμιων λογαριασμών, στους οποίους αυτοί αναλύονται. Η ίδια σχέση υπάρχει μεταξύ των δευτεροβάθμιων με τους αντίστοιχούς τους τριτοβάθμιους, και των τριτοβάθμιων με τους αντίστοιχούς τους τεταρτοβάθμιους κ.ο.κ.

Σύμφωνα με τα αμέσως προηγούμενα έχουμε τις παρακάτω σχέσεις:

$\Sigma X=X1+X2+X3\dots$ και $\Sigma \Pi= \Pi1+\Pi2+\Pi3\dots$, όπου

- $\Sigma X=$ η συνολική Χρέωση του πρωτοβάθμιου.
- $X1, X2, X3\dots=$ Χρεώσεις δευτεροβάθμιων.
- $\Sigma \Pi.$ = η συνολική πίστωση του πρωτοβάθμιου λογαριασμού.
- $\Pi1, \Pi2, \Pi3\dots=$ Πιστώσεις των δευτεροβάθμιων λογαριασμών.

Στο τέλος της χρήσης οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί κλείνουν και όσοι έχουν υπόλοιπο εμφανίζονται στον ισολογισμό. Το ίδιο συμβαίνει και με τους αναλυτικούς, οι οποίοι κλείνουν και όσοι έχουν υπόλοιπο εμφανίζονται στην απογραφή.

Παράδειγμα (Παράλληλης λειτουργίας Πρωτοβάθμιων – Δευτεροβάθμιων λογαριασμών): Τα δεδομένα της απογραφής της ατομικής επιχείρησης Α. Ανδρέου στις 31/12/2012 ήταν:

- Πελάτες 500.000€ (Α. Αναγνώστου 100.000, Β. Βάρδας 20.000, Γ. Γοργιάς 200.000).
- Εμπορεύματα 1.100.000€ (Ποδήλατα Peugeot 400.000, ποδήλατα Wrangler 500.000, ποδήλατα Mini 200.000).
- Γραμμάτια εισπρακτέα 200.000 (Γραμ. αποδοχής Νο1 Γ. Γοργιά 100.000€ λήξη 5/2/2013 - Γραμ. αποδοχής Νο2 Β. Βάρδα 100.000€ λήξη 30/3/2013)
- Προμηθευτές 300.000 (Δ. Δημητρίου 100.000, Ζ. Ζώης 200.000)
- Τράπεζες λογαριασμός βραχυχρόνιων υποχρεώσεων 400.000€.
- Ταμείο 400.000
- Κεφάλαιο 1.500.000

Κατά την διάρκεια της χρήσης έγιναν οι παρακάτω πράξεις

1. Πώληση ποδηλάτων αντί 300.000€ (μάρκας Peugeot αντί 200.000€ και μάρκας Mini αντί 100.000€) με πίστωση Τιμολ. 345 στον Β. Βαρδά.
2. Εισπράχθηκε γραμμάτιο εισπρακτέο 100.000 (αποδ. Γ. Γοργιά 100.000€ λήξη 5/2/2013)
3. Εξοφλείται προμηθευτής για χρέος 100.000€ (Δ. Δημητρίου).
4. Πελάτης εξοφλεί χρέος του 200.000 (Γ. Γοργιάς)

Λύση: Με το σύμβολο ♦1 καταχωρούνται στους λογαριασμούς τα δεδομένα της απογραφής, με τα σύμβολα ♦2, ♦3, ♦4, ♦5 οι συναλλαγές 1,2,3,4 που διενεργούνται.

α) Ανοίγουμε τους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς (το άνοιγμα έγινε με την ένδειξη ♦1)

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ

X Εμπορεύματα Π		X Πελάτες Π	
♦1 1.100.000	♦2 300.000	♦1 500.000 ♦2 300.000	♦5 200.000

X Γραμ.Εισπρακτέα Π		X Ταμείο Π	
♦1 200.000	♦3 100.000	♦1 400.000 ♦3 100.000 ♦5 200.000	♦4 100.000

X Κεφάλαιο Π		X Προμηθευτές Π	
	♦1 1.500.000	♦4 100.000	♦1 300.000

X Τράπεζες. Λ. Βραχ Υποχ Π	
	♦1 400.000

β) Ανοίγουμε τους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς στα Αναλυτικά Καθολικά της επιχείρησης (το άνοιγμα έγινε με την ένδειξη ♦1)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

X Ποδήλ. Peugeot Π		X Ποδήλ. Wrangler Π	
♦1 400.000	♦2 200.000	♦1 500.000	

X Ποδήλ. Mini Π	
♦1 200.000	100.000

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ

X Α. Αναγνώστου Π		X Β. Βάρδας Π	
♦1 100.000		♦1 200.000 ♦2 300.000	

X Γ. Γοργίας Π	
♦1 200.000	♦5 200.000

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ

A/A	Χρονολ. Λήξης	Όνοματεπώνυμο Πληρωτή	Διεύθυνση Πληρωτή	Χρονολ. Έκδοσης	Εισπρακτέο Ποσό	Χρονολ. Λήξης	Χρονολ. Είσπραξης	Παρατηρήσεις
1	07/09/10	Γ. Γοργίας	Αθήνα	05/09/10	100.000	05/02/13	05/02/13	
2	31/12/10	Β. Βάρδας	Πειραιάς	30/12/10	100.000	30/03/13		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ

X	Δ. Δημητρίου	Π	X	Z. Ζώης	Π
	♦4 100.000		♦1 100.000		♦1 200.000

Μετά το άνοιγμα των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων λογαριασμών δίνεται προσοχή, ώστε οι χρεώσεις και οι πιστώσεις των πρωτοβάθμιων να συμφωνούν με το σύνολο των χρεώσεων ή των πιστώσεων των δευτεροβάθμιων που αναλύονται (πρωτοβάθμιους π.χ. Πελάτες 500.000) και το άθροισμα των χρεώσεων των δευτεροβάθμιων (Α. Αναγνώστου, Β. Βάρδας και Γ. Γόργιας είναι 500.000).

Κατά την καταχώρηση των συναλλαγών στο Γενικό και Αναλυτικά Καθολικά γίνονται:

α) συναλλαγή

Θα χρεωθεί ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός Πελάτες και ο δευτεροβάθμιος Β. Βάρδας με 300.000 και θα πιστωθεί ο πρωτοβάθμιος εμπορεύματα με 300.000€ και οι αναλυτικοί ποδήλατα Peugeot με 200.000€ και ποδήλατα Mini με 100.000€.

β) συναλλαγή

Θα χρεωθεί το Ταμείο με 100.000€ και θα πιστωθεί ο πρωτοβάθμιος Γραμ. Εισπρακτέα με 100.000 και στο Αναλυτικό Καθολικό Γραμ. Εισπρακτέων θα σημειωθεί στο Γραμμάτιο αποδοχής Γ. Γοργία λήξης 5/2/2013 η χρονολογία είσπραξης (η ημερομηνία είσπραξης του με κόκκινο).

γ) συναλλαγή

Θα χρεωθεί ο πρωτοβάθμιος Προμηθευτές και ο αναλυτικός του Δ. Δημητρίου με 100.000€ και θα πιστωθεί ο λογαριασμός Ταμείο.

δ) συναλλαγή

Θα χρεωθεί το Ταμείο με 200.000€ και θα πιστωθεί ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός Πελάτες και ο δευτεροβάθμιος λογαριασμός Γ. Γοργίας με 200.000€.

Η καταχώρηση ολοκληρώθηκε και, αν υποθεθεί ότι η διαχειριστική χρήση έληξε στις 31/12, τότε οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί θα σχηματίσουν με τα υπόλοιπά τους τον ισολογισμό και οι δευτεροβάθμιοι θα πάνε στην απογραφή. Παρατηρείται ότι από τους δευτεροβάθμιους ο Γ. Γοργίας έχει κλείσει, όπως και το γραμμάτιο πληρωτέο αποδοχής του και λήξης 5/2/2013, οπότε και δεν θα εμφανιστούν στην απογραφή.

Παράδειγμα**Πωλούνται εμπορεύματα στους Πελάτες μας ως ακολούθως:**

Πελάτες Εσωτερικού, Πελάτες Αθηνών:
Στον Α. Ανδρέου 250.000€, Κ. Κώνστα 175.000€.

Πελάτες Εσωτερικού, Πελάτες Λαμίας:
Στον Β. Βασιλείου 150.000€ και Κ. Κυριαζή 220.000€.

Πελάτες Εσωτερικού, Πελάτες Λάρισας:
Στον Δ. Δημητρίου 420.000€, Α. Αποστόλου 170.000€.

Πελάτες Εξωτερικού, Ιταλίας:
D. Adriotti 400.000€, D. Bruno 500.000€, A. Bussola 450.000€.

Από τους παραπάνω πελάτες η επιχείρηση εισπράττει:

Πελάτες Εσωτερικού, Πελάτες Αθηνών:
Από Α. Ανδρέου 150.000€ και Κ. Κώνστα 75.000€.

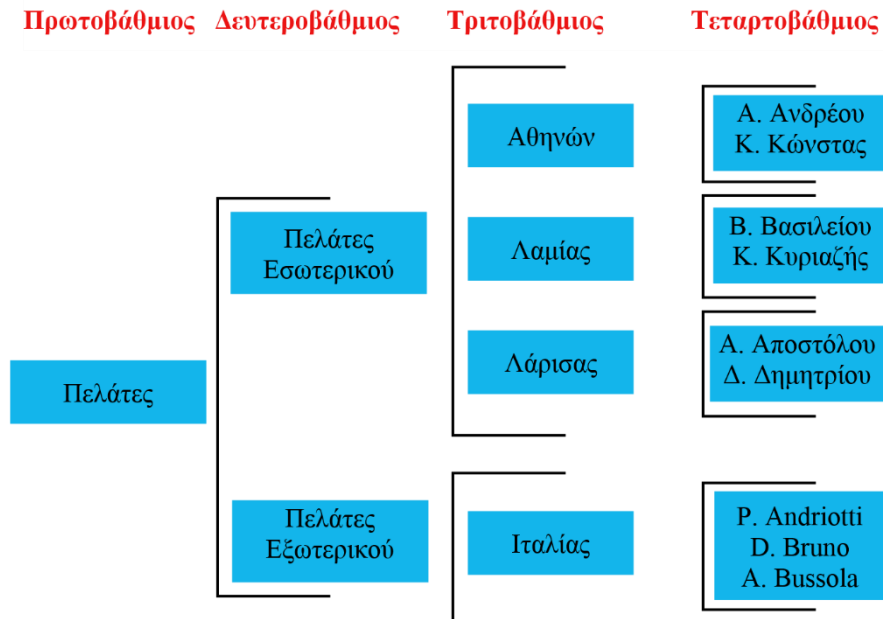
Πελάτες Εσωτερικού, Πελάτες Λαμίας:
Από Β. Βασιλείου 50.000€ και Κ. Κυριαζή 120.000€.

Πελάτες Εσωτερικού, Πελάτες Λάρισας:
Από Δ. Δημητρίου 300.000€, Α. Αποστόλου —.

Πελάτες Εξωτερικού, Πελάτες Ιταλίας:
D. Adriotti 300.000€, D. Bruno 200.000€, Α. Bussola 250.000€.

Τα παραπάνω θα καταχωρηθούν μόνο στους Γενικούς και Αναλυτικούς λογαριασμούς των πελατών.

Η διάρθρωση Γενικού και Αναλυτικών Καθολικών των πελατών της επιχείρησης έχει ως εξής:

Σχήμα 6.4 Διάρθρωση πελατών επιχείρησης.

Η καταχώρηση των δεδομένων σε Γενικό και Αναλυτικά Καθολικά θα γίνει όπως παρακάτω (αρχικά υπόλοιπα δεν υπάρχουν).

Α. ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΩΝ

X	ΠΕΛΑΤΕΣ	Π
	2.735.000	1.445.000

Β. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΩΝ

X	Πελάτες εσωτερικού	Π	X	Πελάτες εξωτερικού	Π
	1.385.000	695.000		1.350.000	750.000

Γ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΩΝ

Γ1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

X	Πελάτες Αθηνών	Π	X	Πελάτες Λαμίας	Π
	425.000	225.000		370.000	170.000

X	Πελάτες Λάρισας	Π
	590.000	300.000

Γ2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

X	Πελάτες Ιταλίας	Π
	1.350.000	750.000

Δ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΤΕΤΑΡΤΟΒΑΘΜΙΩΝ
Δ1. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

X	A. Ανδρέου	Π	X	K. Κόνστας	Π
	250.000	150.000		175.000	75.000

Δ2. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ ΛΑΜΙΑΣ

X	B. Βασιλείου	Π	X	K. Κυριαζής	Π
	150.000	50.000		220.000	120.000

Δ3. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

X	Δ. Δημητρίου	Π	X	A. Αποστόλου	Π
	420.000	300.000		170.000	

Δ4. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ ΙΤΑΛΙΑΣ

X	D. Adriotti	Π	X	D. Bruno	Π
	400.000	300.000		500.000	200.000

X	A. Bussola	Π
	450.000	250.000

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Βούλγαρη – Παπαγεωργίου, Ε. (1995). *Γενική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.
- Κοντάκος, Α. (2006). *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Παπαδέας, Π. (2013). *Χρηματοοικονομική λογιστική Πληροφόρηση, βασική θεωρία και χρήση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.
- Παπάς, Α. (1998). *Χρηματοοικονομική Λογιστική, Θεωρητικά και Πρακτικά θέματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπέ-νου.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ (Δ΄ έκδοση)*. Αθήνα: Έκδοση ίδιας.
- Chadwick, L. (1996). *The Essence of Financial Accounting* (2nd edition). United States: Prentice Hall.
- Jone, M. (2014). *Financial Accounting* (2nd edition). New Jersey: Wiley Press.
- Weygandt, J., Kimmel, P. & Kieso, D. (2011). *Accounting Principles* (10th edition). New Jersey: Wiley Press.

Ερωτήσεις

- 1) Ποια είναι τα υποχρεωτικά στοιχεία που περιέχει κάθε λογαριασμός;
- 2) Ποια ανάγκη της επιχείρησης εξυπηρετεί ο λογαριασμός;
- 3) Πότε γίνεται άνοιγμα ενός λογαριασμού;
- 4) Πότε λέω ότι χρεώνω ένα λογαριασμό και πότε ότι τον πιστώνω;
- 5) Τι είναι υπόλοιπο ενός λογαριασμού; Τι υπόλοιπα μπορεί να έχουν οι λογαριασμοί;
- 6) Τι είναι κλείσιμο λογαριασμού και πότε γίνεται αυτό;
- 7) Ποιες κατηγορίες λογαριασμών γνωρίζετε με βάση την εμφάνισή τους στον ισολογισμό;
- 8) Σε ποιους υπολογισμούς αναλύεται ο λογαριασμός Καθαρή Περιουσία κατά τη διάρκεια της χρήσης και ποιες ανάγκες εξυπηρετεί αυτή η ανάλυση;
- 9) Τι γνωρίζετε για τους προσωπικούς λογαριασμούς;
- 10) Ποιες είναι οι κατηγορίες των Αποτελεσματικών λογαριασμών;
- 11) Ποια η διαφορά οργανικών και ανόργανων εσόδων-εξόδων;
- 12) Ποιος λογαριασμός είναι εξισωμένος; Δώστε ένα παράδειγμα εξίσωσης λογαριασμού.
- 13) Οι λογαριασμοί Απολήψεις και Εισφορές τι παρακολουθούν κατά τη διάρκεια της χρήσης; Στο τέλος της χρήσης οι λογαριασμοί αυτοί που μεταφέρονται;
- 14) Πώς διακρίνονται τα έξοδα ανάλογα με τη διαχειριστική χρήση που αφορούν;
- 15) Αναφέρατε τους λογαριασμούς μη δεδουλευμένων εξόδων.
- 16) Τι γνωρίζετε για τον λογαριασμό Αποτελέσματα Χρήσης;
- 17) Ποια η σχέση πρωτοβάθμιου λογαριασμού με τους αναλυτικούς του;
- 18) Σε ποιο βιβλίο της επιχείρησης περιλαμβάνονται οι Γενικοί λογαριασμοί και σε ποια οι Αναλυτικοί;
- 19) Τι επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση των αναλυτικών λογαριασμών;
- 20) Τι είναι αμιγής και τι μικτός λογαριασμός;
- 21) Στον ισολογισμό εμφανίζονται αμιγείς ή μικτοί λογαριασμοί;
- 22) Αναφέρατε τους κανόνες λειτουργίας των λογαριασμών Ένεργητικού και Παθητικού.
- 23) Που στηρίζεται η λειτουργία των αποτελεσματικών λογαριασμών;
- 24) Ποιοι λογαριασμοί έχουν συνήθως χρεωστικά υπόλοιπα και ποιοι πιστωτικά;
- 25) Πώς συνδέεται ο ισολογισμός με τους Πρωτοβάθμιους Λογαριασμούς της επιχείρησης;
- 26) Τι γνωρίζεται για τους Αντίθετους ή Αρνητικούς λογαριασμούς και γιατί χρησιμοποιούνται;
- 27) Αναφέρατε τίτλους Διάμεσων λογαριασμών.
- 28) Ποιοι λογαριασμοί ονομάζονται μόνιμοι και ποιοι προσωρινοί;

- 29) Ποια η βασική αρχή που εφαρμόζεται στην καταχώρηση κάθε συναλλαγής, προκειμένου να παραμείνει αμετάβλητη η λογιστική ισότητα;
- 30) Ποιο νομοθετικό διάταγμα επιβάλλει ομοιομορφία στους τίτλους των λογαριασμών που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις με βιβλία Γ' κατηγορίας;
- 31) Με βάση ποια δεδομένα ανοίγονται την 1η/1 εκάστου έτους οι Πρωτοβάθμιοι και οι Αναλυτικοί λογαριασμοί;
- 32) Ποια η σχέση μεταξύ των Γενικών Καθολικών και των Αναλυτικών Καθολικών;
- 33) Κατά την καταχώρηση των συναλλαγών στο Γενικό Καθολικό και στα Αναλυτικά Καθολικά, ποια σχέση ισχύει;
- 34) Δώστε ένα παράδειγμα ανάπτυξης του πρωτοβάθμιου λογαριασμού Χρεώστες διάφοροι, σε δευτεροβάθμιους και τριτοβάθμιους λογαριασμούς.
- 35) Πώς γίνεται μεταφορά λογαριασμού από σελίδα σε σελίδα;
- 36) Ποιοι είναι οι συνήθεις τίτλοι των μεταβατικών λογαριασμών Ενεργητικού;
- 37) Πώς ένας μικτός λογαριασμός μετατρέπεται σε αμιγή; Γιατί υπάρχει η ανάγκη μετατροπής των μικτών σε αμιγείς λογαριασμούς;
- 38) Δώστε ένα παράδειγμα εμφανούς εξόδου και ενός τεκμαρτού.
- 39) Πότε ένα έξοδο χαρακτηρίζεται άμεσο και πότε έμμεσο;
- 40) Υπάρχουν λογαριασμοί Αξιών του Παθητικού;

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Τα δεδομένα της Απογραφής στις 31/12/2012 της ατομικής επιχείρησης Χ.Χρήστου ήταν:

- Εμπορεύματα 600.000 (είδος Α 250.000€, είδος Β 300.000€, είδος Γ 50.000€).
- Πελάτες 500.000 (Συν/κη Νο1 λήξη 7/3/2012 αποδοχής Α. Αναγνώστου 80.000€, Συν/κή Νο2 λήξης 10/3/2012 αποδοχής Χ. Χαραλάμπους, ποσού 200.000€ και Συν/κή Νο3 λήξης 20/4/2012 αποδοχής Δ. Δημητρίου ποσού 100.000)
- Προμηθευτές 500.000 (Α. Ανδρέου 300.000, Β.Βλάχου 200.00)
- Γραμ. πληρωτέα 300.000€ (Συν/κή Νο1 λήξη 25/1/2012 σε διαταγή Β. Βλάχου 200.000, Συν/κή Νο2 λήξη 20/2/2012 σε διαταγή Γ. Γοργία 100.000)
- Ταμείο 300.000€.
- Κεφάλαιο 980.000€.

Ζητείται η καταχώρηση των παραπάνω συναλλαγών στο Γενικό Καθολικό και αναλυτικά Καθολικά της επιχείρησης.

Άσκηση 2η

Δίνονται τα παρακάτω υπόλοιπα των λογαριασμών, να ανοίξετε τους ανάλογους λογαριασμούς.

Ταμείο	400.000
Προκαταβολές μισθών	200.000
Χρεώστες	500.000
Ασφ. Οργανισμοί	400.000
Ενοίκια-Έξοδα	100.000
Προμηθευτές - μεσιτείες - έσοδα	400.000
Εμπορεύματα	800.000
Πελάτες	400.000
Χρεόγραφα	400.000
Οφειλόμενα ενοίκια-έξοδα	100.000
Υποχ/σεις από φόρους-τέλη	200.000
Έκτακτες ζημιές	100.000

Αμοιβές και έξοδα τρίτων	100.000
Διάφορα έξοδα	200.000
Έσοδα Κεφαλαίων	100.000
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	50.000

Άσκηση 3η

Η επιχείρηση «Α» την 1η/1/95 είχε τα παρακάτω υπόλοιπα λογαριασμών:

Μηχανήματα	1.000.000	Πελάτες	400.000
Έπιπλα	500.000	Καταθέσεις Όψεως	200.000
Εμπορεύματα	600.000	Ασφαλιστικοί Οργ/σμοί	300.000
Προμηθευτές	400.000	Ταμείο	400.000
Γραμ.πληρωτέα	300.000	Κεφάλαιο	;

Κατά τη διάρκεια του Ιανουαρίου έγιναν οι παρακάτω οικονομικές συναλλαγές:

- Αγορά εμπορευμάτων αξίας 150.000€ με μετρητά
- Πώληση εμπορευμάτων αξίας 250.000€ αντί 400.000€ μισά μετρητά και μισά με πίστωση.
- Πελάτης εξοφλεί χρέος του 200.000€ με μετρητά.
- Σε προμηθευτή για χρέος 200.000 αποδέχεται συναλλαγματική σε διαταγή του αξίας 220.000 (η διαφορά των 20.000€ είναι τόκοι και σχετικά έξοδα).
- Πληρωμή ενοικίου 100.000 και ασφαλίσεων πυρός μηχανημάτων 50.000 (παροχές τρίτων).
- Πώληση εμπορευμάτων αξίας 200.000€ αντί 300.000 με γραμμάτια ονομαστικού ποσού 340.000 (οι 40.000 έσοδα Κεφαλαίων)

Ζητείται ο ισολογισμός της 1/1/2002, η καταχώρηση των συναλλαγών στους λογαριασμούς, η μεταφορά αποτελεσματικών λογαριασμών σε λογαριασμούς Αποτελέσματα Χρήσης, ο προσδιορισμός του Οικονομικού Αποτελέσματος της «Α» και η μεταφορά του στο Κεφάλαιο και ο ισολογισμός στις 31/1/2002.

Άσκηση 4η

Με δεδομένα τα παρακάτω στοιχεία των Λογαριασμών του Γενικού Καθολικού και τα στοιχεία των λογαριασμών του Αναλυτικού Καθολικού ζητείται να προσδιοριστούν τα ποσά των ερωτηματικών.

X	Έπιπλα και λοιπός εξ/σμός	Π			
	2.200.000		800.000		
X	Έπιπλα	Π	X	Μηχ/νές γραφείου	Π
	;	400.000		500.000	100.000
X	Η/Υ	Π	X	Εξ/σμός τηλεπικοινωνιών	Π
	700.000	;		100.000	

Άσκηση 5η

Στις 31/12/2013 μεταξύ των άλλων λογαριασμών της επιχείρησης, υπάρχουν και οι παρακάτω λογαριασμοί:

X	Κεφάλαιο	Π	X	Ατ/κες Απολήψεις	Π
	2.500.000			100.000	
X	Μικτά κέρδη εμπ/τα	Π	X	Ενοίκια - έξοδα	Π
	1.200.000			100.000	

X	Ασφάλιστρα Μεταφ. Μέσων	Π	X	Διάφορα έξοδα	Π
	50.000			100.000	
X	Τόκοι - συναφή έξοδα	Π	X	Προμήθειες - Μεσιτείες	Π
	70.000				120.000
		X	Έσοδα - Κεφαλ		Π
				70.000	

Να προσδιοριστεί το Οικονομικό Αποτέλεσμα της Χρήσης με τη βοήθεια του λογαριασμού Αποτελέσματα Χρήσης και να γίνει η μεταφορά του (κέρδη ή ζημιές χρήσης) στον λογαριασμό Κεφαλαίου.

Άσκηση 6η

Στο Γενικό Καθολικό υπάρχουν και οι παρακάτω λογαριασμοί:

X	A	Π	X	B	Π
	75.000	50.000		50.000	80.000
	120.000			10.000	130.000
		X	Γ		Π
			100.000		50.000

Ζητείται να γίνει η μεταφορά των λογαριασμών Α και Β στον Λογαριασμό Γ.

Άσκηση 7η

Ζητείται να προσδιοριστούν τα ποσά των ερωτηματικών.

Α. Γενικό Καθολικό Πρωτοβάθμιων

X	Προμηθευτές	Π
	900.000	;

Β. Αναλυτικά Καθολικά Δευτεροβάθμιων

X	1. Προμ/τές εσωτερικού	Π	X	Προμ/τές εξωτερικού	Π
	500.000	800.000		;	600.000

Γ. Αναλυτικά Καθολικά Τριτοβάθμιων

Γ1. Αναλυτικό Καθολικό Προμηθευτών εσωτερικού

X	1. Προμ/τές Αθηνών	Π	X	2. Προμ/τές Θεσ/νικης	Π
	;	400.000		100.000	800.000

X	3. Προμ/τές Λάρισας	Π
	150.000	;

Γ2.Αναλυτικό Καθολικό Προμ/τών εξωτερικού

X	1. Προμ/τές Βελγίου	Π	X	2. Προμ/τές Αγγλίας	Π
	;	;	200.000		300.000

Δ.Αναλυτικά Καθολικά Τεταρτοβάθμιων

Δ1.Αναλυτικό Καθολικό Προμηθευτών Αθηνών

X	A. Ανδρέου	Π	X	B. Βασιλείου	Π
	;	150.000	100.000		150.000

X	Γ. Γεωργίου	Π
	50.000	;

Δ2.Αναλυτικό Καθολικό Προμηθευτών Θεσσαλονίκης

X	A. Αναγνώστου	Π	X	Γ. Γοργίας	Π
		50.000		;	;

X	B. Βωβάς	Π
	50.000	100.000

Δ3.Αναλυτικό Καθολικό Προμηθευτών Λάρισας

X	Δ. Οικονόμου	Π	X	A. Αποστόλου	Π
	;	150.000	50.000		;

Δ4.Αναλυτικό Καθολικό Προμηθευτών Βελγίου

X	C. Lapele	Π	X	D. Vossen	Π
100.000		;	;		150.000

Δ5.Αναλυτικό Καθολικό Προμηθευτών Αγγλίας

X	D. Smith	Π	X	E. Branson	Π
	;	;			50.000
	X	M Manson	Π		
	100.000		150.000		

Κεφάλαιο 7

Καταχώρηση Συναλλαγών στα Λογιστικά Βιβλία

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο απεικονίζεται ολοκληρωμένα, αλλά και περιληπτικά, η διαδικασία καταχώρησης των οικονομικών πράξεων στα διπλογραφικά λογιστικά βιβλία της οντότητας. Συγκεκριμένα, αρχικά παρουσιάζονται τα λογιστικά βιβλία του Ημερολογίου, του Γενικού Καθολικού, των Αναλυτικών Καθολικών και του Ισοζυγίου και στη συνέχεια αναλύεται ο τρόπος που χρησιμοποιούνται για την καταχώρηση μιας συναλλαγής (οικονομικής πράξης). Επίσης, σ' αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστούν τα λογιστικά σφάλματα που μπορούν να συμβούν κατά την καταχώρηση των συναλλαγών στα λογιστικά βιβλία, καθώς και οι λογιστικοί τρόποι διόρθωσης αυτών.

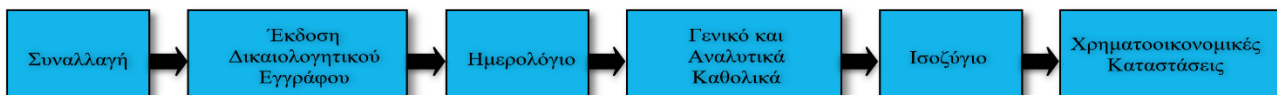
Προαπαιτούμενη γνώση

Γνώση σύνταξης ισολογισμών και λειτουργίας των λογαριασμών (χρεοπίστωση) με βάση τη διπλογραφική μέθοδο.

7.1. Περιληπτική παρουσίαση της διαδικασίας καταχώρησης των συναλλαγών στα βιβλία της επιχείρησης

Όπως ήδη αναπτύχθηκε στο προηγούμενο Κεφάλαιο για τους λογαριασμούς, οι πραγματοποιούμενες συναλλαγές καταχωρούνται στους λογαριασμούς που παρακολουθούν τις μεταβολές (αυξήσεις ή μειώσεις) των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της επιχείρησης. Στην πραγματικότητα όμως, η λογιστική διαδικασία της καταχώρησης των συναλλαγών δεν ξεκινά πρώτα με την καταχώρηση στους λογαριασμούς της επιχείρησης, δηλαδή με την καταχώρηση στο Καθολικό της, αλλά με την καταχώρηση στο Ημερολόγιο της (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Η λογιστική σειρά των ενεργειών κατά την καταχώρηση των διενεργούμενων συναλλαγών είναι η παρακάτω:

7.1 Λογιστική σειρά ενεργειών.

Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτό το σχεδιάγραμμα, πριν από την καταχώρηση μιας συναλλαγής στα βιβλία, η πρώτη και απαραίτητη ενέργεια είναι η έκδοση των υποχρεωτικών, σύμφωνα με τον Ν. 4308/2014 ΕΛΠ, δικαιολογητικών εγγράφων (παραστατικών), όπως τιμολογίων, δελτίων αποστολής, πιστωτικών τιμολογίων κ.λπ.

Η δεύτερη ενέργεια, με βάση το αντίστοιχο δικαιολογητικό έγγραφο, είναι η καταχώρηση της συναλλαγής στο υποχρεωτικό λογιστικό βιβλίο της επιχείρησης, που είναι το Ημερολόγιο.

Ακολουθεί η τρίτη ενέργεια, που είναι η μεταφορά των δεδομένων του Ημερολογίου στους περιληπτικούς και αναλυτικούς λογαριασμούς, που περιλαμβάνονται στα Γενικά και Αναλυτικά Καθολικά.

Η προετοιμασία των Ισοζυγίων είναι το αντικείμενο της τέταρτης ενέργειας και αποσκοπεί, αφενός στην επιβεβαίωση της ορθότητας και της ακρίβειας των καταχωρήσεων και μεταφορών στα Καθολικά με βάση τα στοιχεία του Ημερολογίου, αφετέρου βοηθά στην προετοιμασία των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Η σύνταξη των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων είναι η τελευταία ενέργεια, η οποία περιλαμβάνει τον Ισολογισμό, τα Αποτελέσματα Χρήσεως, τον Πίνακα διάθεσης Αποτελεσμάτων, την Κατάσταση λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης και το προσάρτημα του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσης (περιγράφονται αναλυτικά σε επόμενο κεφάλαιο). Για τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της επιχείρησης, ενδιαφέρεται τόσο η Διοίκηση όσο και οι συναλλασσόμενοι με αυτήν (Tinkelman, 2015).

7.2. Ημερολόγιο

Το Ημερολόγιο (journal) είναι το λογιστικό βιβλίο της επιχείρησης, στο οποίο καταχωρούνται κατά χρονολογική σειρά όλες οι οικονομικές συναλλαγές αυτής, που επιφέρουν μεταβολές στα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της επιχείρησης. Οι διάφορες πληροφορίες για τις οικονομικές συναλλαγές λαμβάνονται από τα σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα που εκδίδονται (Μπάλλας & Χέβας, 2011). Το Ημερολόγιο ονομάζεται και **Βιβλίο αρχικών καταχωρήσεων και εγγραφών** (Book of original entry), διότι είναι το βιβλίο από το οποίο ουσιαστικά αρχίζει η εργασία του λογιστή.

Η τήρηση του Ημερολογίου ή των Ημερολογίων είναι υποχρεωτική για τις επιχειρήσεις που ακολουθούν τη διπλογραφική μέθοδο και υποχρεωτικά θεωρούνται από την αρμόδια ΔΟΥ, πριν τη χρησιμοποίησή τους.

Η καταχώρηση κάθε συναλλαγής γίνεται χωριστά και απεικονίζεται σε ένα συγκεκριμένο **ημερολογιακό άρθρο** ή **ημερολογιακή εγγραφή**. Το ημερολογιακό άρθρο λέγεται **απλό**, όταν η συναλλαγή που απεικονίζεται σ' αυτό επιφέρει μεταβολή σε δύο μόνο λογαριασμούς της επιχείρησης, ενώ λέγεται **σύνθετο**, όταν μεταβάλλονται περισσότεροι από δύο λογαριασμούς, από τη συναλλαγή.

Βασικός κανόνας της καταχώρησης των συναλλαγών στο Ημερολόγιο είναι ότι σε κάθε ημερολογιακό άρθρο τα ποσά της χρέωσής του πρέπει να είναι ίσα με τα ποσά της πίστωσής του (Κοντάκος, 2006). Αυτό επιβάλλεται προκειμένου να διατηρείται η λογιστική ισότητα $E=Π.Π. + Κ.Π.$

Στη συνέχεια και μετά την καταχώρηση των πράξεων στο Ημερολόγιο, με βάση τα άρθρα του Ημερολογίου, ενημερώνονται οι λογαριασμοί των Γενικών και Αναλυτικών Καθολικών, με εξαίρεση το πρώτο και τελευταίο άρθρο, των οποίων τα στοιχεία δεν είναι αρκετά για την ενημέρωση των Αναλυτικών Καθολικών. Αυτά ενημερώνονται απ' ευθείας από τα στοιχεία της Απογραφής.

Κάθε ημερολογιακό άρθρο πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτικά τα παρακάτω στοιχεία:

1. Τον αύξοντα αριθμό του ημερολογιακού άρθρου.
2. Τη χρονολογία καταχώρησης του στο Ημερολόγιο.
3. Τους τίτλους των λογαριασμών του Γενικού και των Αναλυτικών Καθολικών που μεταβάλλονται.
4. Τα ποσά χρεώσεων και πιστώσεων των λογαριασμών.
5. Τη σαφή και σύντομη αιτιολογία της εγγραφής και αναφορά στο είδος και τον αριθμό των δικαιολογητικών που βασίζεται η εγγραφή.
6. Τη σελίδα του Γενικού Καθολικού ή των Αναλυτικών Καθολικών που βρίσκονται οι λογαριασμοί που ενημερώθηκαν.

Μία συνηθισμένη μορφή γραμμογράφησης του Ημερολογίου είναι:

α/α	Η-μερ.	ΣΓΚ	ΣΑΚ	Ονομασία Λογαριασμού Χρεούμενος Πιστούμενος	Μερικά Ποσά	Χρέωση	Πίστωση

Παράδειγμα καταχώρησης συναλλαγών στο Ημερολόγιο.

1/5 Επιχειρηματίας για την έναρξη των εργασιών της επιχείρησής του καταθέτει 1.000.000 μετρητά στο Ταμείο και 1.000.000 σε τραπεζικό λογαριασμό στην Εθνική υπέρ της επιχείρησης (ένταλμα είσπρ. Νο 1).

4/5 Η επιχείρηση αγοράζει εμπορεύματα αξίας 300.000€ (είδος Α 100.000 και είδος Β 200.000) από τον Α. Ανδρέου και πληρώνει τα μισά μετρητά και τα υπόλοιπα με πίστωση (τιμολ.543).

5/5 Η επιχείρηση πληρώνει για το ενοίκιο του μηνός 30.000€ (ένταλμα πληρωμής 1).

8/5 Εξοφλεί τον προμηθευτή Α. Ανδρέου εκδίδοντας επιταγή επ' ονόματί του (ένταλμα πληρωμής 2).

α/α	Ημερ.	ΣΓΚ	ΣΑΚ	Όνομασία Λογαριασμού Χρεούμενος Πιστούμενος	Μερικά Ποσά	Χρέωση	Πίστωση
1	1/5	1		Ταμείο		1.000.000	
		2		Καταθέσεις Όψεως ΕΤΕ		1.000.000	
		3		Κεφάλαιο ατομ. Επιχειρήσεων			2.000.000
				Αρχική κατάθεση επιχειρηματία			
				do			
2	4/5	4		Εμπορεύματα		300.000	
		1		Είδος Α'	100.000		
		2		Είδος Β'	200.000		
		1		Ταμείο			150.000
		5		Προμηθευτές			150.000
		1		Α. Ανδρέου	150.000		
		1		Αγορά εμπ/των από Α. Ανδρέου τιμολ. Νο. 43			
3	5/5	6		Παροχές τρίτων		30.000	
				Ενοίκια	30.000		
		1		Ταμείο			30.000
				Πληρωμή ενοικίου μηνός Μαΐου Ε.Π 1			
4	8/5	5	1	Προμηθευτές		150.000	
				Α. Ανδρέου	150.000		
		2		Καταθέσεις Όψεως ΕΤΕ			150.000
				Εξόφληση προμηθευτή Α. Ανδρέου Ε.Π 2			
				Σε μεταφορά		2.480.000	2.480.000

Στο παραπάνω παράδειγμα τήρησης Ημερολογίου έχουν καταχωρηθεί 4 ημερολογιακά άρθρα με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά, που εκδόθηκαν για την κάθε συναλλαγή.

Τα δύο πρώτα ημερολογιακά άρθρα είναι σύνθετα, γιατί στο μεν πρώτο οι χρεούμενοι λογαριασμοί είναι περισσότεροι του ενός και στο δεύτερο οι πιστούμενοι λογαριασμοί είναι επίσης δύο. Τα δύο τελευταία ημερολογιακά άρθρα είναι απλά, γιατί μόνο ένας λογαριασμός χρεώνεται και ένας πιστώνεται (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Επίσης, στα ημερολογιακά άρθρα 2, 3 και 4 οι λογαριασμοί που υπογραμμίζονται είναι αναλυτικοί (δευτεροβάθμιοι) λογαριασμοί και τα αντίστοιχα ποσά τους γράφονται στη στήλη των μερικών ποσών.

Το Ημερολόγιο ανοίγει με πρώτο άρθρο την καταχώρηση του αρχικού Ισολογισμού και κατόπιν περιλαμβάνει όλες τις συναλλαγές που επέφεραν μεταβολές στην περιουσιακή κατάσταση της επιχείρησης. Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης καταχωρούνται οι εγγραφές προσδιορισμού του οικονομικού αποτελέσματος της επιχείρησης και κλείνει για τη συγκεκριμένη χρήση που παρακολουθεί, με τελευταίο ημερολογιακό άρθρο τη χρέωση των υπολοίπων των λογαριασμών του Παθητικού και την πίστωση των υπολοίπων των λογαριασμών του Ενεργητικού, για το κλείσιμο των βιβλίων (Μπάλλας & Χέβας, 2011).

Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας τήρησης του Ημερολογίου, θα πρέπει να τονιστεί πάλι ότι στο Ημερολόγιο το σύνολο της στήλης της χρέωσης θα πρέπει να είναι ίσο με το σύνολο της στήλης της πίστωσης σε κάθε χρονική στιγμή, ώστε να διατηρείται η λογιστική ισότητα $E=Π$.

Τα πλεονεκτήματα από την παράλληλη τήρηση Ημερολογίου και Καθολικού είναι:

1. Στο Ημερολόγιο καταχωρείται ολόκληρη η συναλλαγή μέσα σε ένα ημερολογιακό άρθρο, σε αντίθεση με το Καθολικό, όπου μέρη της συναλλαγής καταχωρούνται στους διάφορους λογαριασμούς που μεταβάλλονται και έτσι δεν υπάρχει συνολική εικόνα των συναλλαγών σ' αυτό. Το Ημερολόγιο, λοιπόν, αποτελεί το αρχείο όλων των πράξεων της επιχείρησης και η διοίκηση μπορεί να πάρει πληροφορίες σχετικά με τις συναλλαγές του παρελθόντος πολύ εύκολα και απλά, αρκεί να γνωρίζει περίπου τη χρονολογία της καταχώρησής τους.
2. Με το Ημερολόγιο επιτυγχάνεται η διπλογραφική διατύπωση των συναλλαγών και αποφεύγεται ο κίνδυνος των λαθών (Κοντάκος, 2006). Εάν οι συναλλαγές καταχωρούνται μόνο στους λογαριασμούς, τότε θα ήταν δυνατό να γίνουν λάθη, ιδιαίτερα κατά την καταχώρηση πολυσύνθετων πράξεων σε χρεοπιστώσεις. Τα λάθη από σύνθετες χρεοπιστώσεις είναι δυσκολότερο να γίνουν με τη χρήση του Ημερολογίου, διότι

σε κάθε ημερολογιακή εγγραφή τα συνολικά ποσά της χρέωσης πρέπει να είναι ίσα με τα ποσά της πίστωσης, γεγονός που εύκολα ελέγχεται. Στη μηχανογραφημένη λογιστική το λογιστικό πρόγραμμα κάνει αυτόματα τον έλεγχο και δεν επιτρέπει να κλείσει ένα «ανισοσκελιστο» άρθρο.

3. Με το Ημερολόγιο διευκολύνεται ο καταμερισμός της λογιστικής εργασίας, αφού είναι δυνατόν διαφορετικά άτομα να είναι υπεύθυνα για την τήρηση του Ημερολογίου, του Γενικού καθολικού και των Αναλυτικών Καθολικών της επιχείρησης.

Το Ημερολόγιο όπως παρουσιάστηκε παραπάνω, αποτελεί ένα απλό τύπο Γενικού Ημερολογίου, όπου μπορούν να καταχωρηθούν όλες οι συναλλαγές της επιχείρησης κατά χρονολογική σειρά και γι' αυτό ονομάζεται Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο.

Οι επιχειρήσεις όμως ανάλογα με τις ανάγκες τους και τον όγκο των συναλλαγών τους μπορούν να χρησιμοποιούν και άλλα Αναλυτικά Ημερολόγια, όπως Ημερολόγιο Ταμείου, Διαφόρων Πράξεων κ.λπ.

7.3. Καθολικά

Τα Καθολικά (Ledgers), όπως ήδη έχει αναφερθεί, είναι τα βιβλία που περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς της επιχείρησης. Τα Καθολικά διακρίνονται στο **Γενικό Καθολικό** (General Ledger) και τα **Αναλυτικά Καθολικά**.

Το **Γενικό Καθολικό** περιλαμβάνει τους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της επιχείρησης. Η διαγράμμιση του Γενικού Καθολικού είναι ίδια με τη διαγράμμιση του λογαριασμού (Κεφ.6) και κάθε λογαριασμός μπορεί να καταλαμβάνει μια σελίδα του καθολικού ή ένα φύλλο του, δηλ. η μία σελίδα (αριστερή) να είναι η χρέωση του λογαριασμού και η άλλη σελίδα (δεξιά) η πίστωσή του.

Καταχώρηση (posting) ημερολογιακού άρθρου στο Γενικό Καθολικό είναι η μεταφορά των ποσών της χρέωσης και πίστωσης του ημερολογιακού άρθρου στους αντίστοιχους λογαριασμούς του Καθολικού που μεταβάλλονται. Επειδή οι χρεώσεις και οι πιστώσεις του Ημερολογίου είναι, όπως είπαμε, ίσες, θα πρέπει πάντα και οι συνολικές χρεώσεις να είναι ίσες με τις συνολικές πιστώσεις στους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012). Η ισότητα αυτή χρησιμεύει αφενός στην ισότητα της λογιστικής εξίσωσης $E=Π$ αφετέρου στον έλεγχο της σωστής ενημέρωσης του Γενικού Καθολικού από το Ημερολόγιο.

Υπόδειγμα Λογ/σμού στο Γεν. Καθολικό (όταν καταλαμβάνει μία σελίδα)

Σ.Κ. 25

ΚΩΔ. 50.00

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

Χρον/για	ΣΗ	Δικ/γητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά	
				Χρέωσης	Πίστωσης
01/01/14	–	–	Από Μεταφορά		1.200.000
05/01/14	5	Τιμ. 543	Αγορά Εμπορευμάτων		500.000
10/01/14	9	Ε.Π. 15	Εναντι Λογαριασμού	500.000	
12/01/14	14	Π.Τ. 12	Επιστροφή Εμπορ/των	50.000	
			Σε μεταφορά	550.000	1.700.000

Τα **Αναλυτικά Καθολικά** είναι τα βιβλία που περιλαμβάνουν τους αναλυτικούς λογαριασμούς της επιχείρησης, δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους κ.λπ.

Τα Αναλυτικά Καθολικά γραμμογραφούνται όπως και οι λογαριασμοί του Γενικού Καθολικού, τηρούνται συνήθως σε καρτέλες ή κινητά φύλλα ή μηχανογραφικά έντυπα και οπωσδήποτε υπάρχει στήλη υπόλοιπου (χρεωστικό ή πιστωτικό ή και τα δύο).

Σε κάθε πρωτοβάθμιο λογαριασμό αντιστοιχεί ένα Αναλυτικό Καθολικό, που περιλαμβάνει τους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς στους οποίους αναλύεται ο πρωτοβάθμιος (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Το ίδιο ισχύει και για τους δευτεροβάθμιους στους οποίους μπορεί να αντιστοιχεί ένα Αναλυτικό Καθολικό (με τριτοβάθμιους).

Τα Αναλυτικά Καθολικά ενημερώνονται από τα Ημερολογιακά άρθρα, εκτός πρώτης και τελευταίας εγγραφής, που ενημερώνονται από την Απογραφή.

Σε πολλές περιπτώσεις η ενημέρωση των Αναλυτικών Καθολικών γίνεται απευθείας από τα αντίστοιχα δικαιολογητικά έγγραφα, ώστε να υπάρχει συντομότερη ενημέρωση των καθολικών και έτσι η διοίκηση να έχει τις σωστές πληροφορίες ανά πάσα στιγμή (Tinkelman, 2015).

Η βασική αρχή της καταχώρησης στους δευτεροβάθμιους ή τριτοβάθμιους λογαριασμούς είναι ότι η χρέωση και πίστωση του πρωτοβάθμιου λογαριασμού θα πρέπει να είναι ίση με το άθροισμα των χρεώσεων και πιστώσεων των δευτεροβάθμιων λογαριασμών στους οποίους αναλύεται (Κεφ. 6).

Υπόδειγμα σε Αναλυτικό Καθολικό (Καρτέλα)
Προμηθευτής Β. Βασιλείου, Νέα Ιωνία, Μουσών 10, τηλ. 210 29292929

Χρονολογία	Δικαιολογητικά Είδος-Αριθμός	Αιτιολογία	Ποσά		Υπόλοιπο
			Χρέωση	Πίστωση	
01/01/14	–	Απογραφή 31/12/13			200.000
05/01/14	Τιμ. 543	Αγορά Εμπορευμάτων		500.000	700.000
10/01/14	Ε.Π. 15	Εναντι Λογαριασμού	200.000		500.000
		Σε μεταφορά	200.000		500.000

7.4. Ισοζύγιο

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το άθροισμα των χρεώσεων όλων των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού είναι ίσο με το άθροισμα των πιστώσεών τους και συμφωνεί με τις χρεώσεις και πιστώσεις των ποσών του Ημερολογίου σε κάθε χρονική στιγμή. Με βάση την παραπάνω αρχή, το λογιστικό μέσο το οποίο ελέγχει και επαληθεύει την ισότητα των χρεώσεων και πιστώσεων των λογαριασμών του Καθολικού και τη συμφωνία αυτού με το Ημερολόγιο ονομάζεται **Ισοζύγιο** (trial balance). Το Ισοζύγιο είναι ένας πίνακας που περιλαμβάνει όλους τους λογαριασμούς του Καθολικού (Γενικού ή Αναλυτικών), τα ποσά των χρεώσεων και πιστώσεών τους και τα χρεωστικά ή πιστωτικά υπόλοιπά τους σε μια ορισμένη ημερομηνία (Chadwick, 1996).

Τα σύνολα των ποσών χρέωσης και πίστωσης των λογαριασμών, όπως και τα σύνολα των χρεωστικών και πιστωτικών υπόλοιπων, πρέπει να είναι ίσα. Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει ένα υπόδειγμα Ισοζυγίου (γενική μορφή).

α/α	Κ.Α.	Τίτλοι λογαριασμών	Σύνολα		Υπόλοιπα	
			Χρεώσεις	Πιστώσεων	Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	12	Μηχανήματα	2.000.000	–	2.000.000	–
2	14	Έπιπλα & λοιπός εξοπλισμός	1.500.000	300.000	1.200.000	–
3	20	Εμπορεύματα	700.000	400.000	300.000	–
4	30	Πελάτες	500.000	300.000	200.000	–
5	38	Χρηματικά διαθέσιμα	500.000	250.000	250.000	–
6	40	Κεφάλαιο	–	3.000.000	–	3.000.000
7	50	Προμηθευτές	200.000	850.000	–	650.000
8	51	Γραμμάτια Πληρωτέα	300.000	600.000	–	300.000
		Σύνολα	5.700.000	5.700.000	3.950.000	3.950.000

Όπως παρατηρούμε στο Ισοζύγιο της «ΑΛΦΑ ΕΠΕ» τα ποσά χρέωσης–πίστωσης είναι ίσα με 5.700.000 και τα ποσά των χρεωστικών και πιστωτικών υπολοίπων είναι επίσης ίσα με 3.950.000.

Το ισοζύγιο επίσης μπορεί να έχει τις παρακάτω μορφές:

Μορφή 1η Ισοζυγιο της Αλφα ΕΠΕ - Απρίλιος 2013

α/α	ΣΓΚ	Κ.Α.	Τίτλοι λογαριασμών	Υπόλοιπα	
				Χρεωστικά	Πιστωτικά

Μορφή 2η Ισοζυγιο της Αλφα ΕΠΕ - Απρίλιος 2013

α/α	ΣΓΚ	Κ.Α.	Τίτλοι λογαριασμών	Μεταβολές Απριλίου		Γενικό Σύνολο		Υπόλοιπα	
				Χρεωστικά	Πιστωτικά	Χρεωστικά	Πιστωτικά	Χρεωστικά	Πιστωτικά

Τα Ισοζύγια διακρίνονται σε **Ισοζύγια Γενικού Καθολικού**, που περιλαμβάνουν μόνο λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού και ελέγχουν τη μεταφορά της ορθής καταχώρησης από το Ημερολόγιο στο Γενικό Καθολικό, και σε **Ισοζύγια Αναλυτικών Καθολικών** (καταστάσεις συμφωνίας), που περιλαμβάνουν δευτεροβάθμιους ή τριτοβάθμιους κ.λπ. λογαριασμούς και ελέγχουν τη συμφωνία των δευτεροβάθμιων με τον αντίστοιχο τους πρωτοβάθμιο ή τριτοβάθμιων με τον αντίστοιχο τους δευτεροβάθμιο κ.λπ. (Κοντάκος, 2006).

Τα Ισοζύγια καταρτίζονται χρονικά ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης. Συνήθως οι επιχειρήσεις καταρτίζουν Ισοζύγιο κάθε τέλος του μηνός. Όταν η επιχείρηση τηρεί μηχανογραφημένη λογιστική μπορεί να καταρτίζει Ισοζύγιο οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Το Ισοζύγιο είναι ένας εσωτερικός οικονομικός πίνακας-κατάσταση, που δεν υπόκειται σε δημοσιοποίηση, δίνει μόνο χρήσιμες πληροφορίες στη Διοίκηση της επιχείρησης (Tinkelman, 2015).

7.4.1. Πλεονεκτήματα των Ισοζυγίων

1. Βοηθούν στον έλεγχο της ορθής καταχώρησης από το Ημερολόγιο στα Καθολικά, επαληθεύοντας την ισότητα χρεώσεων και πιστώσεων των λογαριασμών και τη συμφωνία τους με τα συνολικά ποσά χρέωσης και πίστωσης του Ημερολογίου.
2. Εμφανίζουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, όπως και την κίνηση των λογαριασμών για ορισμένο χρονικό διάστημα.
3. Αποτελούν μία περίληψη των υπολοίπων όλων των λογαριασμών της επιχείρησης, που χρησιμοποιείται ως βάση για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της (Ισολογισμό-Αποτελέσματα Χρήσης).

7.4.2. Λογιστικά λάθη που αποκαλύπτονται με τα Ισοζύγια

Πολλές φορές μετά τη σύνταξη του Ισοζυγίου διαπιστώνεται ότι δεν επαληθεύεται η ισότητα των ποσών χρέωσης και πίστωσης ή των χρεωστικών και πιστωτικών υπολοίπων του Ισοζυγίου. Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου να προσδιοριστεί το λάθος, θα πρέπει να ελεγχθούν τα εξής (Chadwick, 1996):

1. Έλεγχος της άθροισης των ποσών χρέωσης-πίστωσης του Ισοζυγίου.
2. Έλεγχος της σωστής μεταφοράς από το Καθολικό στο Ισοζύγιο, αφενός όλων των λογαριασμών και αφετέρου των ποσών χρέωσης και πίστωσης των λογαριασμών.
3. Έλεγχος των αθροισμάτων των ποσών χρέωσης-πίστωσης των λογαριασμών στο Καθολικό και έλεγχος του υπολοίπου τους.
4. Έλεγχος για την περίπτωση αναριθμητισμού (αντί να καταχωρηθεί 5.400, καταχωρήθηκε 4.500 κ.λπ.).
5. Έλεγχος για τη συμφωνία των ποσών χρέωσης-πίστωσης του Ισοζυγίου με τη χρέωση-πίστωση του ημερολογίου.
6. Υπολογισμός της αριθμητικής διαφοράς χρεώσεων ή πιστώσεων Ισοζυγίου-Ημερολογίου και έλεγχος αν συμφωνεί με κάποιο ασυνήθιστο ποσό σε λογαριασμό ή είναι αποτέλεσμα διπλής εγγραφής σε χρέωση ή πίστωση λογαριασμού.
7. Έλεγχος για χρέωση αντί για πίστωση λογαριασμού ή για ολική παράλειψη χρέωσης ή πίστωσης λογαριασμού, ενώ από την ίδια εγγραφή ο άλλος κινούμενος λογαριασμός χρεώθηκε ή πιστώθηκε κανονικά.
8. Τέλος, αν δεν εντοπιστεί το αριθμητικό λάθος στο Ισοζύγιο μετά από τους παραπάνω ελέγχους, πρέπει να γίνει εξαρχής έλεγχος όλων των καταχωρήσεων των ημερολογιακών εγγραφών στους λογαριασμούς του Καθολικού (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

7.4.3. Λάθη που δεν αποκαλύπτονται με το Ισοζύγιο

Αρκετές φορές, ενώ τα αθροίσματα χρέωσης–πίστωσης του Ισοζυγίου συμφωνούν μεταξύ τους και με τα ποσά του Ημερολογίου, μπορεί να υπάρχει λάθος στην καταχώρηση από το Ημερολόγιο στο Καθολικό (Chadwick, 1996). Τέτοια λάθη που δεν αποκαλύπτονται με το Ισοζύγιο μπορεί να είναι:

1. Πλήρης παράλειψη καταχώρησης ημερολογιακού άρθρου ή διπλή καταχώρηση στο Ημερολόγιο και στο Καθολικό.
2. Καταχώρηση εγγραφής από το Ημερολόγιο σε λάθος λογαριασμούς του Καθολικού (θα υπάρχει συμφωνία και ποσών και υπολοίπων, αλλά θα είναι λάθος υπόλοιπα ορισμένων λογαριασμών).
3. Λανθασμένη καταχώρηση δύο εγγραφών από το Ημερολόγιο στο Καθολικό, που τα λάθη αυτά αφορούν το ίδιο ποσό και αναιρεί το ένα το άλλο (π.χ. με κάποια εγγραφή χρεώσαμε 10.000 παραπάνω από λάθος και σε κάποια άλλη πιστώσαμε 10.000 παραπάνω από λάθος).

7.4.4. Είδη Ισοζυγίων

Τα Ισοζύγια διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Μηνιαία Προσωρινά, Οριστικά Ισοζύγια

Ανάλογα με το πότε συντάσσονται χρονικά ονομάζονται Μηνιαία Ισοζύγια, Προσωρινά Ισοζύγια και Οριστικά Ισοζύγια.

Τα Μηνιαία Ισοζύγια είναι αυτά που συντάσσονται στο τέλος κάθε μήνα (Ισοζύγιο Ιανουαρίου, Φεβρουαρίου κ.λπ.). Τα Προσωρινά Ισοζύγια είναι το Α΄ Προσωρινό Ισοζύγιο και το Β΄ Προσωρινό, που συντάσσονται στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης και πριν τον προσδιορισμό του αποτελέσματος χρήσης. Το Α΄ Προσωρινό Ισοζύγιο λέγεται και Ισοζύγιο Δεκεμβρίου και περιλαμβάνει την κίνηση των λογαριασμών με τα υπόλοιπά τους από την αρχή της χρήσης μέχρι και τις 31/12. Το Β΄ Προσωρινό Ισοζύγιο είναι το Ισοζύγιο που συντάσσεται μετά τις εγγραφές προσαρμογής των λογαριασμών. Τέλος, είναι το Οριστικό Ισοζύγιο που συντάσσεται μετά τον προσδιορισμό του αποτελέσματος και τη διανομή του. Αυτό περιλαμβάνει μόνο λογαριασμούς του Ισολογισμού που έχουν υπόλοιπα και αποτελεί τη βάση σύνταξης του τελικού Ισολογισμού.

2. Ανακεφαλαιωτικά και Ισοζύγια Περιόδου

Ανάλογα με τον όγκο των στοιχείων που παρουσιάζουν ονομάζονται Ανακεφαλαιωτικά, που απεικονίζουν όλους τους λογαριασμούς, το σύνολο των χρεώσεων και πιστώσεων τους, καθώς και το υπόλοιπό τους, από το άνοιγμά τους μέχρι τη στιγμή σύνταξης του Ανακεφαλαιωτικού Ισοζυγίου (π.χ. Α΄ Προσωρινό Ισοζύγιο), και τα Ισοζύγια Περιόδου, που απεικονίζουν μόνο τους λογαριασμούς και τα ποσά μιας συγκεκριμένης περιόδου, που κινήθηκαν μέσα στην περίοδο που παρακολουθεί το Ισοζύγιο Περιόδου (π.χ. Ισοζύγιο Απριλίου με την κίνηση των λογαριασμών μόνο του μήνα αυτού).

3. Συγκριτικά Ισοζύγια

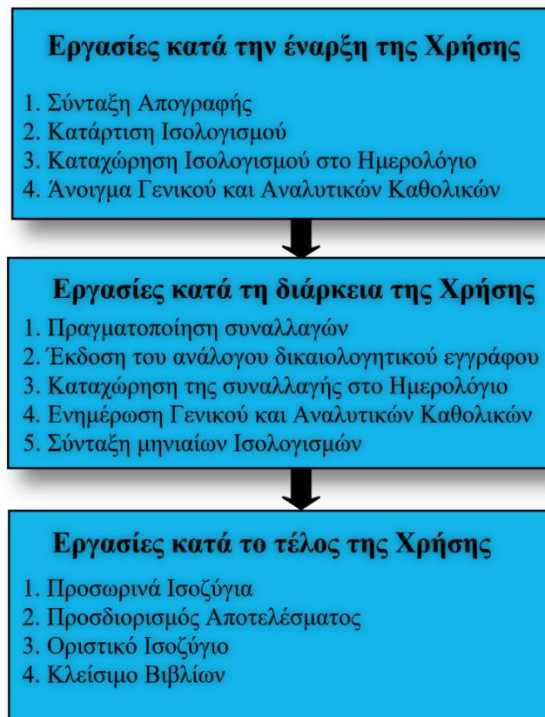
Αυτά απεικονίζουν την κίνηση των λογαριασμών και των ποσών της επιχείρησης για δύο ή περισσότερες διαδοχικές περιόδους (περιλαμβάνουν υπόλοιπα λογαριασμών Ισολογισμού, κίνηση Ιανουαρίου, Φεβρουαρίου, Μαρτίου κ.λπ.).

4. Μικτά Ισοζύγια

Είναι αυτά που περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερα είδη Ισοζυγίων από τις προηγούμενες κατηγορίες (Ανακεφαλαιωτικό και Περίοδου)

7.5. Μία πρώτη προσέγγιση της λογιστικής εργασίας

Με βάση τα αναπτυχθέντα στις προηγούμενες παραγράφους του κεφαλαίου, η συνολική λογιστική εργασία μπορεί να διακριθεί σε τρία στάδια και οι κυριότερες εργασίες που κάθε ένα στάδιο περιλαμβάνει εμφανίζονται στο παρακάτω σχήμα 7.2:

Σχήμα 7.2 Στάδια Λογιστικής εργασίας.

Παράδειγμα διαδικασίας καταχώρησης στα λογιστικά βιβλία.

Γνωρίζοντας τα στάδια της όλης λογιστικής εργασίας θα λυθεί αναλυτικά το παρακάτω παράδειγμα:

Η ατομική επιχείρηση «ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ» την 1η/5/2013 έκανε έναρξη των εργασιών της έχοντας τα παρακάτω περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις.

- Μεταφορικά μέσα 3.000.000 (Αυτ/τα φορτηγά 2.000.000, Αυτ/τα Ι.Χ. 1.000.000).
- Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός 1.000.000 (έπιπλα 500.000, μηχανές γραφείου 200.000, Η/Υ 300.00).
- Εμπορεύματα 400.000 (είδος Α 250.000, είδος Β 150.000).
- Χρεόγραφα (Μετοχές ΕΤΕ 200.000, έντοκα Ελληνικού Δημοσίου 100.000).
- Χρηματικά διαθέσιμα 700.000 (Ταμείο 400.000, Καταθέσεις Όψεως στην Ε.Τ.Ε. 300.000),
- Προμηθευτές 600.000 (Δ. Δημητρίου 300.000, Ζ. Ζώης 300.00).
- Γραμμάτια πληρωτέα 450.000 (α/α 25 λήξη 9/5/13 250.000, Α. Ανδρέου α/α 28 ληξ. 15/7/13 200.000, Ζ. Ζώης...).

Κατά το διάστημα του μηνός Μαΐου 2013 έγιναν οι παρακάτω οικονομικές συναλλαγές:

05/5/13	Πώληση εμπορευμάτων αξίας 200.000€ (είδος Α 150.000 είδος Β 50.000) αντί 300.000€ στον Β. Βασιλείου τα μισά μετρητά και τα άλλα μισά με πίστωση (τιμολ.Νο1).
09/5/13	Εξόφληση συναλλαγματικής σε διαταγή Α. Ανδρέου ονομαστικής αξίας 250.000 (Ε.Π.1)
14/5/13	Αγορά εμπορευμάτων αξίας 300.000€ (είδος Α 200.000, είδος Β 100.00) μισά με πίστωση μισά με επιταγή από Δ. Δημητρίου (τιμολ. 24.)
18/5/13	Πληρωμή 200.000. στον Δ.Δημητρίου έναντι λογαριασμού, (Ε.Π. 2)
20/5/13	Πώληση εμπορευμάτων αξίας 250.000 (είδος Α 150.000, είδος Β´ 100.000) αντί 350.000 στον Χ. Χρήστου με 200.000 μετρητά και το υπόλοιπο με έκδοση 2 συναλλαγματικών ονομ. αξίας 100.000 & 60.000€ λήξης 10/7/2013 & 10/8/2013 αντίστοιχα, (τιμολ. Νο 2)
25/5/13	Πληρωμή ενοικίου μηνός Μαΐου 30.000€ (Ε.Π. 3)
28/5/13	Μεταβίβαση συναλλαγματικής Χ. Χρήστου ονομαστικής αξίας 100.000€ και λήξης 10/7/03, στον προμηθευτή Ζ. Ζώη έναντι λογαριασμού.
30/5/13	Πληρωμή ΔΕΗ 10.000 (αποδ. 1243) και ΟΤΕ 5.000 (αποδ. 2342)

Ζητούνται:

1. Η Απογραφή και ο Ισολογισμός έναρξης.
2. Οι εγγραφές στο Ημερολόγιο, το Γενικό Καθολικό και τα Αναλυτικά Καθολικά.
3. Το Ισοζύγιο του μηνός Μαΐου του Γενικού Καθολικού.
4. Οι εγγραφές αποτελεσμάτων.
5. Το Οριστικό Ισοζύγιο του Γενικού Καθολικού.
6. Ο Ισολογισμός στις 31/5/2013.

Σημείωση:

1. Ο μήνας Μάιος θεωρείται ως μία αυτοτελής διαχειριστική χρήση, η οποία περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες λογιστικές εργασίες.
2. Οι τίτλοι των λογαριασμών και οι κωδικοί αριθμοί τους δεν αντιστοιχούν προς το ΕΓΛΣ, στο παραπάνω παράδειγμα. Η παρουσίασή τους θα γίνει με απλό τρόπο για εκπαιδευτικούς λόγους. Σε επόμενο κεφάλαιο θα γίνει παρουσίαση των τίτλων και των κωδικών αριθμών των λογαριασμών σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.
3. Στο παραπάνω παράδειγμα θεωρείται αποδεκτό ότι στο τέλος Μαΐου τα υπόλοιπα των λογαριασμών συμφωνούν με την Απογραφή του Μαΐου και δεν χρειάζονται εγγραφές τακτοποίησης των λογαριασμών.

Λύση**A. Εργασίες κατά την έναρξη της χρήσης**

Στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών θα συνταχθεί πρώτα η Απογραφή και ο Ισολογισμός της επιχείρησης.

α/α Γ.Κ	α/α Α.Κ.	Ονόματα Λογαριασμών	Ποσό	Ποσό	Ποσό
		ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
		Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
		II. Ενσώματες Ακινητοποιήσεις			
		Μεταφορικά Μέσα		3.000.000	
1	1	Αυτοκίνητο Φορτηγό ΥΜ 5675	2.000.000		
	2	Αυτοκίνητο Επιβατικό ΥΜ 1415	1.000.000		
2		Επιπλα και Λοιπός Εξοπλισμός		1.000.000	
	1	Επιπλα Γραφείο - Καρέκλα	500.000		
	2	Μηχανές Γραφείου	200.000		
	3	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	300.000		
		Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό			
		I. Αποθέματα			
		Εμπορεύματα		400.000	
1	1	Είδος Α τεμαχ. 250 X 1.000	250.000		
	2	Είδος Β τεμαχ. 100 X 1.500	<u>150.000</u>		
2		III. Χρεόγραφα		300.000	
	1	Μετοχές ΕΤΕ 20 X 10.000	200.000		
	2	Έντοκα Ελλην. Δημοσ. 1 X 100.000	<u>100.000</u>		
		IV. Διαθέσιμα			
3		Ταμείο		400.000	
		Κατάθεση όψεως σε € ΕΤΕ		<u>300.000</u>	
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			5.400.000
		ΠΑΘΗΤΙΚΟ			
		A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
		Κεφάλαιο		4.350.000	
5		Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
		1. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
6		Προμηθευτές		600.000	
	1	Δ. Δημητρίου Χ. Λαδά 10 τηλ.	300.000		
	2	Ζ. Ζώης Κλεισθένους 16 τηλ.	<u>300.000</u>		
		Γραμμάτια πληρωτέα		450.000	

7	α/α 25 Α. Ανδρέου λήξη 9/5/03 α/α 28 Ζ. Ζώης λήξη 15/7/03 ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	250.000 <u>200.000</u>		5.400.000
---	--	---------------------------	--	-----------

Στο ίδιο βιβλίο μετά την απογραφή καταρτίζεται ο Ισολογισμός.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		"ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ"		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ της 1/5/2013				
Γ. ΠΑΓΙΟ		Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Π.Ενσώματες ακινητοποιήσεις		1 Κεφάλαιο		4.350.000
1 Μεταφορικά μέσα	3.000.000	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		<u>4.350.000</u>
2 Έπιπλα και λοιπ. Εξοπλισμός	1.000.000	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Σύνολο Ακινήτοποιησης	<u>4.000.000</u>	Ι. Βραχυπρ. Υποχρεώσεις		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ		1 Προμηθευτές		600.000
Ι. Αποθέματα		2 Γραμμάτια πληρωτέα		450.000
1 Εμπορεύματα	400.000	Σύνολο υποχρεώσεων		<u>1.050.000</u>
ΠΙ. Χρεόγραφα				
1 Μετοχές	200.000			
2 Ομολογίες	100.000			
ΙV. Διαθέσιμα				
1 Ταμείο	400.000			
3 Καταθέσεις όψεως	300.000			
Σύνολο Κυκλοφορούντος	<u>1.400.000</u>			
Σύνολο Ενεργητικού	<u>5.400.000</u>	Σύνολο Παθητικού		<u>5.400.000</u>

Συνεχίζοντας τις εργασίες κατά την έναρξη της χρήσης, θα καταχωρηθεί ο Ισολογισμός ως πρώτη εγγραφή στο Ημερολόγιο και στη συνέχεια θα γίνει καταχώριση αυτής της εγγραφής στα Καθολικά, για το άνοιγμα του Γενικού και Αναλυτικών Καθολικών (Ενδειξη 1)

Β. Εργασίες κατά τη διάρκεια της χρήσεως.

Οι εργασίες αυτές περιλαμβάνουν την καταχώριση των συναλλαγών, με βάση το αντίστοιχο δικαιολογητικό, πρώτα στο Ημερολόγιο και μετά στα Καθολικά.

α/α	Ημερ.	ΣΓΚ	ΣΑΚ	Όνομασία Λογαριασμού Χρεούμενος Πιστούμενος	Μερικά Ποσά	Χρέωση	Πίστωση
1	1/5	1		Μεταφορικά μέσα		3.000.000	
				Έπιπλα & λοιπός εξοπλ.		1.000.000	
				Εμπορεύματα		400.000	
				Χρεόγραφα		300.000	
				Ταμείο		400.000	
				Καταθέσεις οψεως		300.000	
				Κεφάλαιο			4.350.000
				Προμηθευτές			600.000
				Γραμμάτια Πληρωτέα			450.000
Για το άνοιγμα των βιβλίων							
2	5/5	5	10	Ταμείο		150.000	
				Πελάτες		150.000	
				<u>Β. Βασιλείου</u>	300.000		
				Εμπορεύματα			200.000
				<u>Είδος Α'</u>	150.000		
				<u>Είδος Β'</u>	50.000		
Μικτά κέρδη από εμπ.			100.000				
Πώληση εμπ/ των τιμ. 1							
3	9/5	9	1	Γραμμάτια πληρωτέα		250.000	
				<u>Α. Ανδρέου 9/5/13</u>	250.000		
		5		Ταμείο			250.000

				Εξόφληση γραμ. πληρωτ.			
4	14/5	3	1	Εμπορεύματα		300.000	
			2	<u>Είδος Α'</u>	200.000		
		8		<u>Είδος Β'</u>	100.000		
		1		Προμηθευτές			150.000
		6		<u>Δ. Δημητρίου</u>	150.000		
				Κατ. Όψεως			150.000
				Αγορά εμπ/των τιμ. 243			
5	18/5	8		Προμηθευτές		200.000	
		1		<u>Δ. Δημητρίου</u>	200.000		
		5		Ταμείο			200.000
				Πληρωμή Προμηθ/τη ΕΠ. 2			
6	20/5	5		Ταμείο		200.000	
		12		Γραμ. Εισπρακτέα		160.000	
		1		<u>Χ. Χρήστου λ. 10/7/13</u>	100.000		
		2		<u>Χ. Χρήστου λ. 10/8/13</u>	60.000		
		3		Εμπορεύματα			250.000
		1		<u>Είδος Α'</u>	150.000		
		2		<u>Είδος Β'</u>	100.000		
		11		Μικτά κέρδη εμπ/των			100.000
		13		Εσοδα κεφαλαίων			10.000
				Πώληση εμπ/των τιμ. 2			
7	25/5	14		Παροχές τρίτων		30.000	
		1		<u>Ενοίκια καταστήματος</u>	30.000		
		5		Ταμείο			30.000
				Πληρωμή ενοικίου ΕΠ. 3			
8	28/5	8		Προμηθευτές		100.000	
		2		<u>Ζ. Ζώης</u>	100.000		
		12		Γραμ. εισπρακτέα			100.000
		1		<u>Χ. Χρήστου λ. 10/7/13</u>	100.000		
				Μεταβίβαση Συν/κης			
9	30/5	14		Παροχές τρίτων		15.000	
		2		<u>Ηλεκτρ. Ρεύμα</u>	10.000		
		3		<u>Τηλ/νιες</u>	5.000		
		5		Ταμείο			15.000
				Απόδειξη ΔΕΗ 1243			
				Απόδειξη ΟΤΕ 2342			
				Σε μεταφορά		6.955.000	6.955.000

Στο σημείο αυτό, μετά την καταχώρηση του ημερολογιακού άρθρου 9, έχει ολοκληρωθεί η καταχώρηση των οικονομικών συναλλαγών της επιχείρησης στο Ημερολόγιο, Γενικό Καθολικό και Αναλυτικά Καθολικά.

Σ' αυτό το σημείο συντάσσουμε το Ισοζύγιο μηνός Μαΐου από τα ποσά των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού (περιλαμβάνονται τα ποσά μέχρι και την ένδειξη 9). Τα σύνολα των ποσών χρέωσης και πίστωσης των λογ/σμών του Γενικού Καθολικού, που απεικονίζονται στο Ισοζύγιο, είναι 6.955.000 και συμφωνούν με τα αθροίσματα των στηλών του Ημερολογίου, που στις 30/5/2013 είναι και αυτά 6.955.000.

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ

X	Μεταφορικά μέσα	Π	X	Έπιπλα και λοιπός εξ/σμός Σ.Κ.2	Π
♦1 <u>3.000.000</u>	♦14 πρ. εξ <u>3.000.000</u>		♦1 <u>1.000.000</u>	♦14 πρ. εξ <u>1.000.000</u>	
X.Y. 3.000.000			X.Y. 1.000.000		

X Εμπορεύματα Σ.Κ.3 Π		X Χρεόγραφα Σ.Κ.4 Π	
♦1 400.000	♦2 200.000	♦1 <u>300.000</u>	♦14 πρ. εξ. <u>300.000</u>
♦4 300.000	♦6 250.000	X.Y. 300.000	
<u>700.000</u>	450.000		
X.Y. 250.000	πρ. εξ. <u>250.000</u>		
	<u>700.000</u>		

X Ταμείο Σ.Γ.Κ.5 Π		X Καταθέσεις όψεως Σ.Κ.6 Π	
♦1 400.000	♦3 250.000	♦1 <u>300.000</u>	♦4 150.000
♦2 150.000	♦5 200.000	X.Y 150.000	πρ. εξ. <u>150.000</u>
♦6 200.000	♦7 30.000		<u>300.000</u>
<u>750.000</u>	♦9 <u>15.000</u>		
X.Y. <u>255.000</u>	495.000		
	πρ. εξ. <u>255.000</u>		
	<u>750.000</u>		

X Κεφάλαιο ο Σ.Κ.7 Π		X Προμηθευτές Σ.Κ.8 Π	
πρ. εξ. <u>4.515.000</u>	♦1 4.350.000	♦5 200.000	♦1 600.000
	♦13 <u>165.000</u>	♦8 100.000	♦4 150.000
	<u>4.515.000</u>	300.000	<u>750.000</u>
	Π.Υ. 4.515.000	πρ. εξ. <u>450.000</u>	Π.Υ. 450.000
		<u>750.000</u>	

X Γραμμάτια πληρωτέα Σ.Κ.9 Π		X Πελάτες Σ.Κ.10 Π	
♦3 250.000	♦1 <u>450.000</u>	♦2 <u>150.000</u>	♦14 πρ. εξ. <u>150.000</u>
πρ. εξ. <u>200.000</u>	Π.Υ. 200.000	X.Y 150.000	
<u>450.000</u>			

X Μικτά Κέρδη εμπορευμάτων Σ.Κ.11 Π		X Γραμμάτια εισπρακτέα Σ.Κ.12 Π	
♦11 <u>200.000</u>	♦2 100.000	♦6 <u>160.000</u>	♦8 1000.00
	♦6 <u>100.000</u>	X.Y 60.000	♦14 πρ. εξ. <u>60.000</u>
	<u>200.000</u>		<u>160.000</u>

X Έσοδα κεφαλαίων Σ.Κ.13 Π		X Παροχές τρίτων Σ.Κ.14 Π	
♦11 <u>10.000</u>	♦6 <u>10.000</u>	♦7 30.000	♦10 <u>45.000</u>
		♦9 15.000	
		<u>45.000</u>	

X Αποτελέσματα χρήσης Σ.Κ. 15 Π		X Κέρδη χρήσης Σ.Κ.13 Π	
♦10 45.000	♦11 <u>210.000</u>	♦13 <u>165.000</u>	♦12 <u>165.000</u>
♦12 <u>165.000</u>			
<u>210.000</u>			

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ

X	Β. Βασιλείου	Π
	150.000	

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

X	Σ.ΑΚ.1 Φορτηγό ΙΧ, ΧΥΒ 5543	Π	X	Σ.ΑΚ.2, Επιβατικό ΙΧ, ΥΑΒ 3245	Π
	2.000.000			1.000.000	

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΕΠΙΠΛΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

X	Σ Σ.ΑΚ.1 Έπιπλα	Π	X	Σ.ΑΚ.2 Μηχανές γραφείου	Π
	500.000			200.000	

X	Σ.ΑΚ.3 Η/Υ	Π
	300.000	

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

X	Σ.ΑΚ.1 Είδος Α	Π	X	Σ.ΑΚ.2 Είδος Β	Π
	250.000	150.000		150.000	50.000
	<u>200.000</u>	<u>150.000</u>		<u>100.000</u>	<u>100.000</u>
	450.000	300.000		250.000	150.000

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ

X	Σ.ΑΚ.1 Μετοχές ΕΤΕ	Π	X	Σ.ΑΚ.2 Έντοκα γραμ. Ελλην. Δημ.	Π
	200.000			100.000	

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΩΝ

X	Σ.ΑΚ.1 Δ. Δημητρίου	Π	X	Σ.ΑΚ.2 Ζ. Ζώης	Π
	200.000	300.000		100.000	300.000
		150.000			

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΠΛΗΡΩΤΕΩΝ

α/α	Ημερ.	Ον/μο Δ/νση	Ποσό	Λήξη	Ημ/νία Πληρωμής	Λοιπά Στοιχεία
25	10/4/13	Α. Ανδρέου	250.000	9/5/13	9/5/13	-
28	20/4/13	Ζ. Ζώης	200.000	5/7/13		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΑΡΟΧΩΝ ΤΡΙΤΩΝ

X	Σ.ΑΚ.1 Ενοίκιο καταστήματος	Π	X	Σ.ΑΚ.2 Ηλεκτρικό ρεύμα	Π
	30.000	30.000		10.000	10.000

X	Σ.ΑΚ.3 Τηλεπικοινωνίες	Π
	5.000	5.000

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ

α/α	Ημερ.	Ον/μο Δ/νση	Ποσό	Λήξη	Ημ/νία Είσπρ.	Λοιπά Στοιχεία
1	20/5/13	Χ.Χρήστου, Αθηνάς 5	100.000	10/7/13		Μεταβίβαση Ζ.Ζώης
2	20/5/13	Χ.Χρήστου, Αθηνάς 5	60.000	10/8/13		

Μηνιαίο Ισοζύγιο Γενικού Καθολικού Αλφα Ελλάς 31/5/13

α/α	ΣΓΚ	Τίτλοι λογαριασμών	Σύνολα		Υπόλοιπα	
			Χρεώσεις	Πιστώσεων	Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	1	Μεταφορικά Μέσα	3.000.000	–	3.000.000	–
2	2	Επιπλα & λοιπός εξοπλ.	1.000.000	–	1.000.000	–
3	3	Εμπορεύματα	700.000	450.000	250.000	–
4	4	Χρεόγραφα	300.000	–	300.000	–
5	5	Ταμείο	750.000	495.000	255.000	–
6	6	Καταθέσεις Όψεως	300.000	150.000	150.000	–
7	7	Κεφάλαιο	–	4.350.000	–	4.350.000
8	8	Προμηθευτές	300.000	750.000	–	450.000
9	9	Γραμμάτια Πληρωτέα	250.000	450.000	–	200.000
10	10	Πελάτες	150.000	–	150.000	–
11	11	Μικτά Κέρδη Εμπορευμάτων	–	200.000	–	200.000
12	12	Γραμμάτια Εισπρακτέα	160.000	100.000	60.000	–
13	13	Έσοδα Κεφαλαίων	–	10.000	–	10.000
14	14	Παροχές Τρίτων	45.000	–	45.000	–
		Σύνολα	6.955.000	6.955.000	5.210.000	5.210.000

Η επαλήθευση δια μέσου του ισοζυγίου έδειξε ότι οι οικονομικές συναλλαγές καταχωρήθηκαν σωστά από το Ημερολόγιο στο Γενικό Καθολικό (οι εργασίες κατά τη διάρκεια της χρήσης ολοκληρώθηκαν).

Γ. Εργασίες Τέλους Χρήσεως

Από το Ημερολογιακό άρθρο 10 αρχίζουν οι εργασίες στο τέλος της χρήσης, δηλαδή προσδιορίζονται τα Αποτελέσματα Χρήσης δια μέσου των Ημερολογίου, Καθολικών, επίσης γίνεται η διανομή του αποτελέσματος (και επειδή η επιχείρηση στο παράδειγμα, έχει ατομική μορφή, το αποτέλεσμα θα μεταφερθεί απευθείας στο Κεφάλαιο), Οριστικό Ισοζύγιο, Κλείσιμο βιβλίων και σύνταξη Τελικού Ισολογισμού.

A/A	Ημερ.	ΣΓΚ	ΣΑΚ	Ονομασία Λογαριασμού	Μερικά Ποσά	Χρέωση	Πίστωση
10	31/5	15	14	Από μεταφορά		6.955.000	6.955.000
				Αποτελέσματα χρήσεως		45.000	
11	31/5	11	13	Παροχές τρίτων			45.000
				Μεταφορά εξόδων σε Α.Χ.			
				do			
				Μικτά κέρδη εμπ/των		200.000	
12	31/5	15	15	Έσοδα Κεφαλαίων		10.000	
				Αποτελ. χρήσεως			
				Μεταφορά εσόδων σε Α.Χ.			
				do			
				Αποτελέσματα χρήσεως		165.000	

		16	Κέρδη χρήσεως Προσδιορισμός κέρδους χρήσεως do			165.000
13	31/5	16 7	Κέρδη χρήσεως Κεφάλαιο Μεταφορά κερδών σε Κεφάλαιο do		165.000	165.000
14	31/5	7 8 9 1 2 3 10 12 4 5 6	Κεφάλαιο Προμηθευτές Γραμ. πληρωτέα Μεταφ. μέσα Έπιπλα & εξοπλ. Εμπορεύματα Πελάτες Γραμ. εισπρακτέα Χρεόγραφα Ταμείο Καταθέσεις όψεως Για το κλείσιμο των βιβλίων		4.515.000 450.000 200.000	3.000.000 1.000.000 250.000 150.000 60.000 300.000 255.000 150.000
			Σύνολα		12.705.000	12.705.000

Μετά τον προσδιορισμό του αποτελέσματος της χρήσης και τη μεταφορά του στο Κεφάλαιο, συντάσσεται το Οριστικό Ισοζύγιο της «ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ», στο οποίο πάντα οι λογαριασμοί Αποτελεσμάτων έχουν εξισωθεί και μόνο οι λογαριασμοί του Ισολογισμού παρουσιάζουν υπόλοιπα.

Με βάση τα υπόλοιπα των λογαριασμών του Οριστικού Ισοζυγίου θα συνταχθεί ο Τελικός Ισολογισμός και θα γίνει η τελευταία εγγραφή στο Ημερολόγιο δηλαδή η εγγραφή κλεισίματος (εγγραφή με α.α. 14).

Οριστικό Ισοζύγιο ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ 31/5/2013

α/α	ΣΓΚ	Τίτλοι λογαριασμών	Σύνολα		Υπόλοιπα	
			Χρεώσεις	Πιστώσεων	Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	1	Μεταφορικά Μέσα	3.000.000	–	3.000.000	–
2	2	Έπιπλα & λοιπός εξοπλ.	1.000.000	–	1.000.000	–
3	3	Εμπορεύματα	700.000	450.000	250.000	–
4	4	Χρεόγραφα	300.000	–	300.000	–
5	5	Ταμείο	750.000	495.000	255.000	–
6	6	Καταθέσεις Όψεως	300.000	150.000	150.000	–
7	7	Κεφάλαιο	–	4.515.000	–	4.515.000
8	8	Προμηθευτές	300.000	750.000	–	450.000
9	9	Γραμμάτια Πληρωτέα	250.000	450.000	–	200.000
10	10	Πελάτες	150.000	–	150.000	–
11	11	Μικτά Κέρδη Εμπορευμάτων	200.000	200.000	–	–
12	12	Γραμμάτια Εισπρακτέα	160.000	100.000	60.000	–
13	13	Έσοδα Κεφαλαίων	10.000	10.000	–	–
14	14	Παροχές Τρίτων	45.000	45.000	45.000	–
15	15	Αποτελέσματα Χρήσεως	210.000	210.000	–	–
16	16	Κέρδη Χρήσεως	165.000	165.000	–	–
		Σύνολα	7.540.000	7.540.000	5.165.000	5.165.000

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ Ατομική Επιχείρηση ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 3/5/2013		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Γ. ΠΑΓΙΟ		Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
II Ασώματες Ακίνητοποιήσεις		1. Κεφάλαιο		4.515.000
Μεταφορικά μέσα	3.000.000	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων		4.515.000
Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.000.000	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Σύνολο Ακίνητοποιήσεων	4.000.000	I. ΥΠΟΧΡ. ΒΡΑΧ/ΣΜΕΣ		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ		1. Προμηθευτές		450.000
I. Αποθέματα		2. Γραμμ. Πληρωτέα		200.000
1. Εμπορεύματα	250.000	Σύνολο Υποχρεώσεων		650.000
II Απαιτήσεις				
1. Πελάτες	150.000			
2. Γραμμάτια Εισπρ.	60.000			
III. Χρεόγραφα				
1. Μετοχές	200.000			
2. Ομολογίες	100.000			
IV. Διαθέσιμα				
1. Ταμείο	255.000			
3. Καταθέσεις όψεως	150.000			
Σύνολο Κυκλοφορούντος	1.165.000			
Σύνολο Ενεργητικού	5.165.000	Σύνολο Παθητικού		5.165.000

7.6. Λογιστικά Σφάλματα

Στην αρχή αυτού του κεφαλαίου παρουσιάστηκε περιληπτικά η όλη διαδικασία της καταχώρησης των συναλλαγών στα βιβλία της επιχείρησης. Οι πραγματοποιούμενες συναλλαγές σε μια επιχείρηση, οι οποίες καταχωρούνται στο Ημερολόγιο (ημερολογιακές εγγραφές) και από εκεί μεταφέρονται στα Καθολικά, είναι δυνατό να είναι πάρα πολλές και να μεταβάλλουν πολλούς λογαριασμούς με πολλά και διαφορετικά ποσά. Κατά τη διάρκεια των καταχωρήσεων, όπως είναι φυσικό, λόγω φορτίου εργασίας ή απροσεξίας, μπορεί να γίνουν λάθη ή και παραλήψεις σε λογαριασμούς και ποσά. Τα λογιστικά αυτά λάθη τα ονομάζουμε **λογιστικά σφάλματα** (Accounting errors).

Για την αποφυγή ή τουλάχιστον τον περιορισμό των λογιστικών σφαλμάτων πρέπει να δίνεται μεγάλη προσοχή κατά την καταχώρηση κάθε συναλλαγής στα λογιστικά βιβλία και να γίνεται η επαλήθευση της σωστής καταχώρησης την ίδια στιγμή. Παρόλες, όμως, τις προσπάθειες, τα λογιστικά σφάλματα γίνονται συχνά και διακρίνονται σε:

- Σφάλματα Ημερολογίων.
- Σφάλματα στο Γενικό και Αναλυτικά Καθολικά.
- Σφάλματα στη σύνταξη των Ισοζυγίων.
- Σφάλματα στο βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών.

7.6.1. Σφάλματα Ημερολογίων

Τα λογιστικά σφάλματα που γίνονται στα Ημερολόγια μπορεί να έχουν ως συνέπεια τη χρησιμοποίηση και χρεοπίστωση λανθασμένων τίτλων λογαριασμών (ουσιαστικά σφάλματα, π.χ. αντί να χρεωθούν οι πελάτες χρεώνονται οι προμηθευτές) ή μπορεί να γίνει χρεοπίστωση των σωστών λογαριασμών, αλλά με την καταχώρηση σ' αυτούς λανθασμένων ποσών (ποσοτικά σφάλματα, π.χ. χρεώνονται οι πελάτες με 10.000 αντί με 100.000).

Τα σφάλματα Ημερολογίων μπορεί να είναι (Τουρνά-Γερμανού, 2003):

1. Παράλειψη ολόκληρης ημερολογιακής εγγραφής ή διπλή καταχώρηση άλλης. Τα σφάλματα αυτά επισημαίνονται αν γίνει αντιπαραβολή με τα αντίστοιχα δικαιολογητικά έγγραφα ή κατά την Απογραφή, λόγω της παρατηρούμενης μεγάλης διαφοράς στους αντίστοιχους λογαριασμούς.
2. Καταχώρηση ποσού σε λάθος λογαριασμό. Το σφάλμα αυτό αποκαλύπτεται ή με την αντιπαραβολή της ημερολογιακής εγγραφής με το αντίστοιχο δικαιολογητικό ή λόγω της διαφοράς με την Απογραφή.

3. Καταχώρηση λανθασμένων ποσών στη χρέωση και πίστωση των σωστών λογαριασμών ή λάθος καταχώρηση ποσού μόνο στη χρέωση ή μόνο στην πίστωση. Αυτά τα λάθη επισημαίνονται από τη διαφορά που υπάρχει στο συνολικό άθροισμα χρεώσεων και πιστώσεων του Ημερολογιακού άρθρου και των στηλών χρέωσης και πίστωσης του Ημερολογίου και του Ισοζυγίου. Το σωστό ποσό προσδιορίζεται με την εκ νέου αντιπαραβολή ημερολογιακής εγγραφής και αντίστοιχου δικαιολογητικού.
4. Λάθη στο άθροισμα των στηλών χρέωσης και πίστωσης ή λάθη κατά τη μεταφορά των ποσών από σελίδα σε σελίδα του Ημερολογίου. Τα λάθη αυτά διαπιστώνονται από την ασυμφωνία που υπάρχει στα αθροίσματα χρεώσεων και πιστώσεων του Ημερολογίου, καθώς και από την ασυμφωνία μεταξύ Ημερολογίου–Ισοζυγίου.

7.6.2. Σφάλματα Γενικού και Αναλυτικών Καθολικών

Τα λογιστικά σφάλματα που γίνονται στο Γενικό και τα Αναλυτικά Καθολικά, είναι δυνατόν να οφείλονται σε λάθος καταχώρηση της αρχικής ημερολογιακής εγγραφής στο Ημερολόγιο, οπότε το λάθος μεταφέρεται και στα Καθολικά ή μπορεί το λάθος να έγινε κατά τη μεταφορά σωστών ημερολογιακών εγγραφών στα Καθολικά.

Τα λογιστικά σφάλματα κατά τη μεταφορά στα Καθολικά μπορεί να είναι:

1. Παράλειψη μεταφοράς ολόκληρης ημερολογιακής εγγραφής ή διπλή καταχώρηση εγγραφής στους λογαριασμούς. Τα λάθη αυτά επισημαίνονται από την ασυμφωνία μεταξύ Ημερολογίου και Ισοζυγίου και με την αντιπαραβολή ημερολογιακών άρθρων και καταχωρήσεων στα Καθολικά.
2. Μεταφορά ημερολογιακής εγγραφής σε λάθος λογαριασμό αντί του κανονικού, αλλά με το σωστό ποσό. Το λάθος αυτό διαπιστώνεται από την αντιπαραβολή ημερολογιακών εγγραφών και καθολικών ή από τη διαφορά με την Απογραφή. Στην περίπτωση αυτού του λάθους δεν δημιουργείται ασυμφωνία Ημερολογίου–Ισοζυγίου.
3. Μεταφορά ημερολογιακής εγγραφής στους ορθούς λογαριασμούς, αλλά με λανθασμένα ποσά. Το σφάλμα αυτό διαπιστώνεται από την ασυμφωνία που δημιουργείται μεταξύ Ημερολογίου–Ισοζυγίου και εντοπίζεται με την αντιπαραβολή ημερολογιακών άρθρων και καταχωρήσεων στα Καθολικά.
4. Αθροιστικά λάθη στη χρέωση και πίστωση των λογαριασμών, οπότε προκύπτει ασυμφωνία μεταξύ Ημερολογίου–Ισοζυγίου, οπότε και επαναλαμβάνονται από την αρχή οι αθροίσεις των ποσών των λογαριασμών (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012).

7.6.3. Σφάλματα στην κατάρτιση Ισοζυγίων

Τα λογιστικά σφάλματα που γίνονται κατά την κατάρτιση των Ισοζυγίων μπορεί να είναι:

1. Παράλειψη καταχώρησης λογαριασμού ή λογαριασμών με τα αντίστοιχα ποσά χρέωσης και πίστωσής του.
2. Καταχώρηση λογαριασμών στο Ισοζύγιο περισσότερων της μίας φορές (διπλοκαταχώρηση).
3. Σωστή καταχώρηση των τίτλων όλων των λογαριασμών, αλλά λάθος καταχώρηση ποσών στη χρέωση ή στην πίστωση των λογαριασμών.
4. Αθροιστικά λάθη στις στήλες χρέωσης και πίστωσης του Ισοζυγίου ή στη στήλη των χρεωστικών και πιστωτικών υπολοίπων του Ισοζυγίου.

Τα τρία πρώτα είδη λογιστικών λαθών εντοπίζονται με την αντιπαραβολή Ισοζυγίου και Καθολικών, το δε τελευταίο με την επανάληψη εξαρχής των αθροίσεων των στηλών και των υπολοίπων του Ισοζυγίου.

7.6.4. Σφάλματα στο βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών

Τα λάθη που γίνονται κατά τη διενέργεια και καταχώρηση της Απογραφής στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών μπορεί να είναι:

1. Ολική παράλειψη Απογραφής περιουσιακών στοιχείων ή διπλοκαταχώρησή τους. Εντοπίζεται με προσεκτικό επανέλεγχο.
2. Καταγραφή όλων των στοιχείων της επιχείρησης, αλλά με λάθος ποσότητες και ποσά. Και η περίπτωση αυτή εντοπίζεται πάλι με προσεκτικό επανέλεγχο των απογραφόμενων στοιχείων.
3. Λάθη κατά τους υπολογισμούς και κατά τη μεταφορά των ποσών από σελίδα σε σελίδα. Ο εντοπισμός γίνεται με επανάληψη των υπολογισμών και επαλήθευση των αριθμητικών πράξεων και επανέλεγχο των μεταφορών.

7.7. Διόρθωση Λογιστικών Σφαλμάτων

Τα Λογιστικά σφάλματα Ημερολογίων, Καθολικών, Ισοζυγίων και του βιβλίου Απογραφών και Ισολογισμών, αλλοιώνουν την αληθινή εικόνα της περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης γι' αυτό πρέπει να εντοπίζονται και να διορθώνονται (Κοντάκος, 2006).

7.7.1. Διόρθωση Σφαλμάτων Ημερολογίων

α) Η διόρθωση παράλειψης ολόκληρης ημερολογιακής εγγραφής γίνεται με άμεση καταχώρηση της εγγραφής στο Ημερολόγιο και τα Καθολικά. Διπλή καταχώρηση εγγραφής με ενημέρωση και των Καθολικών μπορεί να διορθωθεί με καταχώρηση ακυρωτικής εγγραφής, δηλαδή επαναλαμβάνεται η εγγραφή, αλλά με ποσά αρνητικά (κόκκινο μελάνι ή ποσά σε εισαγωγικά «10.000») Διπλή καταχώρηση εγγραφής χωρίς μεταφορά της στα Καθολικά διορθώνεται με απλή διαγραφή των ποσών της εγγραφής, με τρόπο ώστε να διακρίνεται ευκρινώς η λάθος εγγραφή.

Παράδειγμα

Η επιχείρηση Α έδωσε μετρητά στον προμηθευτή της Β. Γεωργίου 100.000€ έναντι λογαριασμού του. Η εγγραφή καταχωρήθηκε από λάθος δύο φορές στο Ημερολόγιο με ταυτόχρονη ενημέρωση του Γενικού και των Αναλυτικών Καθολικών.

Αρχική λανθασμένη εγγραφή

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 20/2	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Προμηθευτές Β. Γεωργίου 100.000 Ταμείο	100.000	100.000
Πληρωμή μετρητών σε προμηθευτή έναντι λογ/σμού 100.000		

Η διορθωτική εγγραφή είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 20/2	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Προμηθευτές Β. Γεωργίου «100.000» Ταμείο	«100.000»	«100.000»
Ακύρωση άρθρου λόγω διπλοεγγραφής		

Όταν η παραπάνω αρχική εγγραφή καταχωρηθεί μόνο στο Ημερολόγιο, η διορθωτική εγγραφή είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 20/2	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Προμηθευτές Β. Γεωργίου 100.000 Ταμείο	100.000	100.000
Ακύρωση άρθρου λόγω διπλοεγγραφής		

β) Η Καταχώριση ποσού σε λάθος λογαριασμό σε ημερολογιακή εγγραφή που έχει ήδη μεταφερθεί στα Καθολικά διορθώνεται με άμεση καταχώριση ακυρωτικής εγγραφής στο Ημερολόγιο και στη συνέχεια καταχώριση της σωστής εγγραφής.

Παράδειγμα

Η επιχείρηση Α πούλησε εμπορεύματα αξίας 500.000€, με μισά μετρητά και τα υπόλοιπα με πίστωση στον Δ. Δημητρίου.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ταμείο Εμπορεύματα Πώληση Εμπορευμάτων στο Δ. Δημητρίου Τιμολ...	500.000	500.000
Οι διορθωτικές εγγραφές είναι:		
Ταμείο Εμπορεύματα Ακύρωση άρθρου	«500.000»	«500.000»
Ταμείο Πελάτες Δ. Δημητρίου 250.000 Εμπορεύματα Ορθή καταχώριση ημερολογιακού άρθρου	250.000 250.000	500.000

Εάν η παραπάνω λανθασμένη εγγραφή είχε καταχωρηθεί μόνο στο Ημερολόγιο, χωρίς αντίστοιχη μεταφορά της στο Γενικό και τα Αναλυτικά Καθολικά, τότε οι διορθωτικές εγγραφές είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ταμείο Εμπορεύματα Ακύρωση άρθρου	500.000	500.000
Ταμείο Πελάτες Εμπορεύματα Ορθή καταχώριση ημερολογιακού άρθρου	250.000 250.000	500.000

γ) Η Καταχώριση λανθασμένων ποσών στη χρέωση και στην πίστωση των σωστών λογαριασμών διορθώνεται με συμπληρωματική εγγραφή, για την περίπτωση καταχώρισης μικρότερου ποσού, και μερική ακύρωση άρθρου, για την περίπτωση καταχώρισης μεγαλύτερου ποσού.

Παράδειγμα

Καταβολή μετρητών για ενοίκιο μηνός Νοεμβρίου από την επιχείρηση Α ποσού 50.000€ καταχωρήθηκε ως 5.000€

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
<u>Αρχική Λανθασμένη εγγραφή</u> Παροχές τρίτων Ενοίκιο 5.000 Ταμείο Πληρωμή μηνός Νοεμβρίου Απόδ. Νο ...	5.000	5.000
Η διορθωτική εγγραφή είναι:		
Παροχές Τρίτων Ενοίκιο 5.000 Ταμείο Συμπληρωματική εγγραφή για τη διόρθωση του άρθρου...	45.000	45.000

Παράδειγμα

Η επιχείρηση Α εισπράττει από τον πελάτη Δ. Δημητρίου 50.000€ έναντι λογαριασμού του.

Η αρχική λανθασμένη εγγραφή είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Ταμείο Πελάτες Δ. Δημητρίου 150.000 Είσπραξη μετρητών από Δ. Δημητρίου απόδ. ...	150.000	150.000
Η διορθωτική εγγραφή είναι		
Ταμείο Πελάτες Δ. Δημητρίου «100.000» Μερική ακύρωση για τη διόρθωση του άρθρου	«100.000»	«100.000»

δ) Καταχώριση λανθασμένων ποσών μόνο στη χρέωση των λογαριασμών του ημερολογιακού άρθρου διορθώνεται με συμπληρωματική μονόπλευρη εγγραφή στη χρέωση.

Η καταχώριση λανθασμένων ποσών μόνο στην πίστωση των λογαριασμών του ημερολογιακού άρθρου, διορθώνεται με μονόπλευρη εγγραφή στην πίστωση.

Παράδειγμα

Η επιχείρηση Α πλήρωσε στον Προμηθευτή Α. Ανδρέου 500.000€ έναντι λογαριασμού του.

Η αρχική λανθασμένη εγγραφή είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Προμηθευτής Α. Ανδρέου 300.000 Ταμείο Πληρωμή σε Α. Ανδρέου έναντι λογ/σμού 500.000 απόδ....	300.000	500.000
Η διορθωτική μονόπλευρη εγγραφή είναι		
Προμηθευτές Α. Ανδρέου 200.000 Συμπληρωματική εγγραφή λόγω ελλιπούς καταχώρισης	200.000	
Έστω ότι η αρχική λανθασμένη εγγραφή είναι:		
Προμηθευτές Α. Ανδρέου 500.000 Ταμείο Πληρωμή Α.Ανδρέου έναντι λογ/σμού απόδ.....	500.000	300.000
εδώ η διορθωτική μονόπλευρη εγγραφή είναι:		
Ταμείο		200.000

ε) Λάθη στα αθροίσματα των στηλών της χρέωσης και πίστωσης του Ημερολογίου και λάθη κατά τη μεταφορά διορθώνονται με διαγραφή τους με γραμμή έτσι που να φαίνεται το διαγραμμένο ποσό και πάνω απ' αυτό αναγράφεται το σωστό ποσό π.χ.

1.200.000
~~1.200.000~~

7.7.2. Διόρθωση Σφαλμάτων στα Καθολικά

Τα λογιστικά σφάλματα στα Καθολικά, είτε προέρχονται από λανθασμένη ημερολογιακή εγγραφή είτε από λάθη κατά τη μεταφορά των ημερολογιακών εγγραφών στους λογαριασμούς, πρέπει να διαγράφονται με τρόπο που να διακρίνεται η αρχική λανθασμένη εγγραφή και να γίνεται αμέσως μετά, όπου χρειάζεται, η ορθή καταχώρηση (Collis, 2015). Η διόρθωση γίνεται με διαγραφή του λανθασμένου ποσού με κόκκινο μελάνι και από πάνω γράφεται το σωστό ποσό.

Παράδειγμα

X	Ταμείο	Π
	500.000	300.000
	400.000	130.000
	105.000	
	150.000	
	100.000	

7.7.3. Διόρθωση Σφαλμάτων στα Ισοζύγια

Εάν το λογιστικό λάθος αφορά την παράλειψη τίτλου λογαριασμού μετά των ποσών της χρέωσης και πίστωσης του, γίνεται συμπληρωματική καταχώρησή του. Αν τα λογιστικά λάθη για τη διόρθωσή τους χρειάζονται διαγραφή τίτλων ή ποσών, τότε διαγράφουμε τον λάθος τίτλο του λογαριασμού ή τα λανθασμένα ποσά με κόκκινο μελάνι και από πάνω αναγράφονται τα σωστά ποσά (όπως στα Καθολικά).

7.7.4. Διόρθωση Σφαλμάτων στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών

Τα λογιστικά λάθη, κατά την Απογραφή και εφόσον καταχωρηθούν στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών, διορθώνονται αμέσως μετά την αποκάλυψη τους με συμπληρωματική ημερολογιακή εγγραφή.

Παράδειγμα

Κατά τη σύνταξη της Απογραφής 31/12/2013 στην ατομική επιχείρηση Α, από λάθος τα εμπορεύματα αποτιμήθηκαν μειωμένα κατά 200.000€ και οι υποχρεώσεις προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς (ΙΚΑ) εκτιμήθηκαν μειωμένες κατά 50.000€. Μέσα στο 2013, όποτε αποκαλυφθούν τα λάθη, θα γίνουν οι εξής ημερολογιακές εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
Εμπορεύματα	200.000	
Είδος Γ 200.000		
Κεφάλαιο		200.000
Καταχώριση εμπορευμάτων, που δεν καταχωρήθηκαν, στην απογραφή 31/12/03 από παραδρομή.		
Κεφάλαιο	50.000	
Ασφαλιστικοί οργανισμοί		50.000
ΙΚΑ 50.000		
Τακτοποίηση της υποχρέωσης προς τους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς, που από παραδρομή δεν παρουσιάστηκαν με το ορθό ποσό κατά την απογραφή 31/12/03		

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Γκίκας, Δ. & Παπαδάκη, Α. (2012). *Χρηματοοικονομική Λογιστική – International Financial Reporting Standards*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Κοντάκος, Α. (2006). *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Μπάλλας, Α. & Χέβας, Δ. (2011). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Τουρνά–Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ΄ έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.
- Chadwick, L. (1996). *The Essence of Financial Accounting* (2nd edition). United States: Prentice Hall.
- Collis, J. (2015). *Financial Accounting*. Basingstoke, United Kingdom: Palgrave Macmillan.
- Tinkelman, D. (2015). *Introductory Accounting: A measurement approach for managers*. Oxford: Routledge.

Ερωτήσεις

- 1) Ποια είναι η σειρά των βημάτων κατά τη διαδικασία καταχώρησης των συναλλαγών στα βιβλία της επιχείρησης;
- 2) Ποιο σκοπό της επιχείρησης εξυπηρετεί το Ημερολόγιο; Πώς αλλιώς ονομάζεται αυτό και γιατί;
- 3) Τι είναι ημερολογιακό άρθρο ή εγγραφή, πώς διακρίνονται τα Ημερολογιακά άρθρα και με ποιο κριτήριο;
- 4) Ποια είναι τα απαραίτητα στοιχεία κάθε ημερολογιακού άρθρου;
- 5) Ποια τα πλεονεκτήματα για την επιχείρηση από την παράλληλη τήρηση Ημερολογίου–Καθολικού;
- 6) Τι σημαίνει καταχώρηση ημερολογιακού άρθρου στο καθολικό;
- 7) Από ποιο βιβλίο ενημερώνονται τα Αναλυτικά Καθολικά;
- 8) Αναπτύξτε τις διαφορές Ημερολογίου–Καθολικού.
- 9) Τι επιτυγχάνεται με το Ισοζύγιο;
- 10) Σε μια μεσαία επιχείρηση κάθε πότε χρονικά συντάσσονται τα Ισοζύγια, πώς ονομάζονται αυτά, ανάλογα με τον χρόνο σύνταξής τους;
- 11) Πόσο συχνά δύναται η επιχείρηση να συντάσσει Ισοζύγιο;
- 12) Πώς επιτυγχάνεται η σύνδεση Ημερολογίου και Καθολικού δια μέσου του Ισοζυγίου;
- 13) Ποια η διαφορά Ισοζυγίων Γενικού και Αναλυτικού Καθολικού; Συνδέονται μεταξύ τους;
- 14) Τι επιτυγχάνεται με τα συγκριτικά Ισοζύγια;
- 15) Το Ισοζύγιο των αναλυτικών λογαριασμών των πελατών με ποιο λογαριασμό του Γ.Κ. θα πρέπει να βρίσκεται σε συμφωνία;
- 16) Ποιες είναι οι λογιστικές εργασίες της επιχείρησης κατά την έναρξη κάθε διαχειριστικής χρήσης;
- 17) Τι είναι το Ισοζύγιο πρωτοβάθμιων λογαριασμών;
- 18) Ποιες είναι οι λογιστικές εργασίες κατά τη διάρκεια της χρήσης;
- 19) Τι είναι οι καταστάσεις συμφωνίας Αναλυτικών Καθολικών.
- 20) Ποιος ο βασικός κανόνας καταχώρησης εγγραφών στο Ημερολόγιο;
- 21) Ποιο είναι το πρώτο και ποιο το τελευταίο ημερολογιακό άρθρο, κάθε διαχειριστικής χρήσης;
- 22) Υπάρχουν λάθη και ποια είναι αυτά που δεν αποκαλύπτονται με το Ισοζύγιο;
- 23) Ποιοι λογαριασμοί περιλαμβάνονται μόνο στο Οριστικό Ισοζύγιο;
- 24) Ποιες είναι οι λογιστικές εργασίες τέλους χρήσης;
- 25) Τι είναι τα λογιστικά σφάλματα; Ποιες κατηγορίες τους γνωρίζετε;
- 26) Τι είδους λογιστικά σφάλματα γίνονται στο Γενικό και τα Αναλυτικά Καθολικά;
- 27) Πώς γίνεται η διόρθωση των λογιστικών σφαλμάτων στο βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών;
- 28) Σε ποιες κύριες φάσεις και ποιες σε ποιες εργασίες χωρίζεται η όλη λογιστική εργασία;

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Ο Α. Ανδρέου την 1η/1/2013 ιδρύει ατομική επιχείρηση, καταθέτοντας 5.000 στο Ταμείο της επιχείρησης και 3.000 σε λογαριασμό όψεως της Εθνικής Τράπεζας. Η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της χρήσης (θεωρούμε τον μήνα Ιανουάριο ως μια αυτοτελή χρήση) διενεργεί τις παρακάτω πράξεις:

10/1/2013	Αγορά εμπορευμάτων 1000€ (καφές 500 και ρύζι 500) από τον Δ. Δήμου (Τιμολ.35). Τα μισά χρήματα καταβλήθηκαν μετρητά και τα υπόλοιπα οφείλονται.
15/1/2013	Πληρωμή 150€ για ενοίκιο, (αριθ. εντ. πληρ. 2) και 100€ για ΔΕΗ (αποδ. 4975).
18/1/2013	Πώληση εμπορευμάτων,(καφέ αξίας 200€ αντί 400€ και ρυζιού αξίας 200€ αντί 300€), τα μισά μετρητά και τα υπόλοιπα με συναλλαγματική ονομ/κής αξίας 360€ και λήξης 20/3/2013 στον Β. Βασιλείου (τιμολ.1).
20/1/2013	Καταβάλλονται στον Δ. Δήμου 200€ με επιταγή έναντι λογαριασμού (εντ.πληρ.3).
22/1/2013	Πώληση εμπορευμάτων, (καφέ αξίας 100€ αντί 150€ και ρυζιού αξίας 100€ αντί 200€) τα μισά με πίστωση και τα υπόλοιπα μετρητά στον Γ. Γεωργίου (τιμολ.2).
25/1/2013	Αγορά γραφικής ύλης 50€ με πίστωση από τον Σ. Σπύρου (τιμολ. 105)
30/1/2013	Επιχειρηματίας για ατομικές του ανάγκες παίρνει από τον λογαριασμό της Εθνικής Τράπεζας της επιχείρησης 180€ μετρητά (εντ. πλ. 4).

Ζητούνται:

- Ο αρχικός Ισολογισμός και το άνοιγμα των βιβλίων.
- Η καταχώρηση των συναλλαγών στο Ημερολόγιο και στο Γενικό Καθολικό και Αναλ. Καθολικά (όπου χρειάζεται).
- Να γίνει ο προσδιορισμός του οικονομικού αποτελέσματος με τις κατάλληλες ημερολογιακές εγγραφές.
- Το οριστικό Ισοζύγιο και ο Τελικός Ισολογισμός.

Άσκηση 2η

Ο Σ. Σπύρου την 1η/9/2013 ιδρύει ατομική επιχείρηση με εμπορικό αντικείμενο τις μεταφορές στην οποία εισφέρει Μετρητά 22.000, Έπιπλα 400 και Μεταφορικά μέσα 45.000 (φορτηγό τύπου VOLVO αξίας 25.000€ και άλλο φορτηγό τύπο Mercedes αξίας 20.000). Η επιχείρηση κατά τη διάρκεια του μηνός Σεπτεμβρίου (τον θεωρούμε ως μια αυτοτελή χρήση) έκανε τις παρακάτω συναλλαγές:

01/9/03	Πληρωμή 1.000€ ενοίκιο γραφείου Σεπτεμβρίου και 800 εγγύηση ενοικίου (εντ.πλ.1).
05/9/03	Αγορά καυσίμων 140€ και λιπαντικών 120 (τιμ. 543) με μετρητά.
10/9/03	Είσπραξη από μεταφορές 1.400€ (Δ.Π.Υ. 1-6).
12/9/03	Επισκευή βλάβης φορτηγού αξίας 300€, τα μισά πληρώθηκαν μέτρημα, ενώ τα υπόλοιπα οφείλονται (τιμ. 18).
15/9/03	Είσπραξη από μεταφορές 1.800€ και απαίτηση για άλλες 1.400€ (Δ.Π.Υ.-14).
18/9/03	Αγορά νέου φορτηγού αξίας 14.000€ από τη Mercedes A.E. (τιμ. 543) με 7.000€ μετρητά, 2.500€ νέα εισφορά της επιχείρησης και τα υπόλοιπα με δύο συναλλαγματικές αξίας 2.700€ και 2.800€ αντίστοιχα, λήξης 20/11/03 και 20/12/03.
20/9/03	Είσπραξη από πελάτες 2.000€ έναντι λογ/σμού (Α.Ε 1)
25/9/03	Πληρωμή για ΔΕΗ μηνός 115 (αποδ. 4363), ΟΤΕ 120 (απ.1043), διάφορα έξοδα 200€
29/9/03	Πληρωμή μισθών οδηγών φορτηγών 1.500€ (Μ.Κ. 1).
30/9/03	Αγορά 1 ομολόγου του Ελληνικού Δημοσίου ονομαστικής αξίας 1.000€ με επιτόκιο 15% λήξης μετά ένα έτος.

Ζητούνται:

- Ο αρχικός Ισολογισμός και το άνοιγμα των βιβλίων.
- Η καταχώρηση των συναλλαγών στο Ημερολόγιο και το Γεν. Καθολικό.
- Ο προσδιορισμός του Οικονομικού αποτελέσματος με τις κατάλληλες ημερολογιακές εγγραφές.
- Το οριστικό Ισοζύγιο και ο τελικός Ισολογισμός.

Άσκηση 3η

Να καταχωρηθούν οι παρακάτω συναλλαγές μόνο στο Ημερολόγιο.

- α) Παλιά έπιπλα αξίας 1.000€ ανταλλάσσονται με καινούρια, αξίας 2.200 (τιμ. 243) από Β. Βασιλείου, για τη διαφορά τα μισά πληρώνονται μετρητά και τα υπόλοιπα με δύο συναλλαγματικές αξίας 320 και 330 λήξης σε ένα μήνα και τα δύο αντίστοιχα.
- β) Ο πελάτης Δ. Δημητρίου αποστέλλει μετρητά 300€, τα 200 για εξόφληση χρέους 220 και τα υπόλοιπα ως προκαταβολή για νέα παραγγελία (Αποδ.43).
- γ) Εξοφλείται χρέος 500 σε προμηθευτή Σ. Σπύρου με 300 μετρητά (εντ.πληρ.12) και με μία συναλλαγματική 250€ λήξης μετά δίμηνο (τόκοι).
- δ) Επιστρέφονται ελαττωματικά προϊόντα στον προμηθευτή Χ. Χρήστου αξίας 1.000€, αγορασμένα με πίστωση (πιστ.τιμ. 125).
- ε) Αγορά εμπορευμάτων αξίας 8.000 (τιμ. 25) από Δ. Δήμου των οποίων η εξόφληση γίνεται ως εξής: 2.000 με επιταγή σε βάρος του λογαριασμού Καταθέσεις όψεως της Εθν. Τράπεζας, 3.000 με πίστωση και αποδοχή δύο συναλλαγματικών αξίας 2.200€ και 1.100€ αντίστοιχα, λήξης 25/1 και 30/3.

Κεφάλαιο 8

ΕΓΛΣ και Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι λογαριασμοί των οντοτήτων, σύμφωνα με το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο και με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Αρχικά παρουσιάζονται οι βασικές αρχές του ΕΓΛΣ και η διάρθρωση του σχεδίου λογαριασμών σύμφωνα μ' αυτό. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται αναλυτικά οι οκτώ πρώτες ομάδες του ΕΓΛΣ. Ακολουθεί η διάρθρωση του σχεδίου λογαριασμών σύμφωνα με τα ΕΛΠ και γίνεται παρουσίαση των βασικών αλλαγών στη λογιστική εργασία που εισάγουν τα ΕΛΠ Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται λογιστικά θέματα σχετικά με αποτίμηση-επιμέτρηση αποθεμάτων, με απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων, με μισθώσεις περιουσιακών στοιχείων, με άυλα περιουσιακά στοιχεία, με αποσβέσεις και με αναβαλλόμενους φόρους.

Προαπαιτούμενη γνώση

Λογιστικές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, Λογαριασμοί, Καταχώρηση στα Λογιστικά βιβλία

8.1. Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ)

8.1.1. Γενικά

Με το ΕΓΛΣ (Accounting Plan) σχεδιάστηκε και οργανώθηκε, σε εθνική κλίμακα, ορθολογικά και ομοιόμορφα, η όλη λογιστική εργασία που διεξάγεται μέσα σε μια Ελληνική επιχείρηση (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Η οργάνωση αυτή της Λογιστικής σε εθνική κλίμακα περιλαμβάνει μόνο τον χώρο της Γενικής Λογιστικής, στον οποίο οι ανάγκες των επιχειρήσεων είναι κατά κανόνα κοινές.

Ο σχεδιασμός σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, στηρίζεται στην τυποποίηση και την απλούστευση της λογιστικής εργασίας των επιχειρήσεων και έχει ως σκοπό την εξασφάλιση ομοιογενών, σαφών και ορθών στοιχείων και πληροφοριών, σχετικών με την περιουσιακή διάρθρωση, την οικονομική κατάσταση και τη δραστηριότητά τους και τη διευκόλυνση όλων των ενδιαφερομένων εντός και εκτός της επιχείρησης για τη λήψη ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων (Γρηγοράκος, 2013). Επίσης το ΕΓΛΣ επέβαλε την καθιέρωση ενιαίου τύπου όλων των δημοσιευόμενων οικονομικών καταστάσεων (Ισολογισμός, Αποτελέσματα Χρήσης, Διανομή αποτελεσμάτων).

8.1.2. Βασικές Αρχές του ΕΓΛΣ

Οι βασικές αρχές της διάρθρωσης του ΕΓΛΣ είναι:

1. Η αρχή της αυτονομίας.
2. Αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης και παρακολούθησης των αποθεμάτων, εξόδων-εσόδων στους οικείους λογαριασμούς της Γενικής Λογιστικής.
3. Αρχή της κατάρτισης του λογαριασμού της Γενικής Εκμετάλλευσης για τον προσδιορισμό των οργανικών αποτελεσμάτων (Μπάλλας & Χέβας, 2011).

Οι αρχές αυτές αναλύονται παρακάτω.

1. Η αρχή της αυτονομίας.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή το σχέδιο λογαριασμών (με το οποίο καθορίζεται ποιοι λογαριασμοί θα χρησιμοποιηθούν, με ποιους τίτλους, σε ποιες ομάδες ανήκουν οι λογαριασμοί και το πώς λειτουργούν και συνδέονται μεταξύ τους), χωρίζεται σε τρία, σαφώς διακεκριμένα, και ανεξάρτητα μεταξύ τους, τμήματα:

- α) Το τμήμα που περιλαμβάνει τους λογαριασμούς της Γενικής Λογιστικής.
- β) Το τμήμα που περιλαμβάνει τους λογαριασμούς της Αναλυτικής Λογιστικής εκμετάλλευσης.

γ) Το τμήμα που περιλαμβάνει τους λογαριασμούς Τάξεως.

Οι λογαριασμοί κάθε τμήματος του σχεδίου συνδέονται και συλλειτουργούν μόνο μεταξύ τους σε ανεξάρτητο λογιστικό κύκλωμα. Απαγορεύεται η συλλειτουργία λογαριασμών διαφορετικών τμημάτων (όπως λογαριασμοί γενικής λογιστικής με λογαριασμούς αναλυτικής λογιστικής ή λογαριασμούς τάξεως).

2. Αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης και παρακολούθησης των αποθεμάτων, εξόδων–εσόδων στους οικείους λογαριασμούς της Γενικής Λογιστικής.

Σύμφωνα μ' αυτή την αρχή, οι λογαριασμοί των αποθεμάτων και εξόδων–εσόδων, κατά τη διάρκεια της χρήσης, δέχονται μόνο χρεοπιστώσεις και αντιλογισμούς. Στο τέλος της χρήσης τα χρεωστικά ή πιστωτικά υπόλοιπα των αποθεμάτων και των οργανικών εξόδων και εσόδων μεταφέρονται στον λογαριασμό της Γενικής Εκμετάλλευσης (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012). Οι παραπάνω λογαριασμοί λειτουργούν επίσης μόνο κατά είδος και όχι κατά προορισμό.

3. Αρχή της κατάρτισης του λογαριασμού της Γενικής Εκμετάλλευσης για τον προσδιορισμό των οργανικών αποτελεσμάτων.

Η κατάρτιση αυτού του Λογαριασμού γίνεται με τη μεταφορά σ' αυτόν, μέσω λογιστικών εγγραφών, των αρχικών και τελικών αποθεμάτων, των αγορών και των οργανικών εξόδων και εσόδων.

8.1.3. Διάρθρωση του Σχεδίου Λογαριασμών

Το σχέδιο λογαριασμών του ΕΓΛΣ περιλαμβάνει δέκα (10) ομάδες λογαριασμών, στις οποίες αντιστοιχούν οι αραβικοί αριθμοί από το 1 έως το 9 και στη δέκατη ομάδα το 0 (Τουρνά–Γερμανού, 2003). Οι ομάδες από 1-8 περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς που ικανοποιούν τις ανάγκες της Γενικής Λογιστικής. Συγκεκριμένα οι ομάδες 1, 2 και 3 περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς του Ενεργητικού. Οι ομάδες 4 και 5 περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς του Παθητικού. Οι ομάδες 6 και 7 τους λογαριασμούς των οργανικών εξόδων και οργανικών εσόδων αντίστοιχα και η ομάδα 8 τους λογαριασμούς αποτελεσμάτων της Γενικής Λογιστικής. Η ομάδα 9 περιλαμβάνει τους λογαριασμούς που ικανοποιούν τις ανάγκες της Αναλυτικής Λογιστικής Εκμετάλλευσης. Και τέλος η ομάδα 0 περιλαμβάνει τους λογαριασμούς τάξεως.

Από τις ομάδες 1-8 που καλύπτουν τις ανάγκες της Γενικής Λογιστικής, οι ομάδες των λογαριασμών είναι:

- Ομάδα 1η Πάγιο Ενεργητικό.
- Ομάδα 2η Αποθέματα.
- Ομάδα 3η Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις–διαθέσιμα.
- Ομάδα 4η Καθαρή θέση–Προβλέψεις–Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις.
- Ομάδα 5η Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.
- Ομάδα 6η Οργανικά έξοδα κατ' είδος.
- Ομάδα 7η Οργανικά Έσοδα κατ' είδος.
- Ομάδα 8η Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων.

Κάθε ομάδα λογαριασμών αναπτύσσεται σε δέκα (10) το πολύ πρωτοβάθμιους λογαριασμούς, που έχουν κωδικό διψήφιο αριθμό, με πρώτο ψηφίο τον αριθμό της ομάδας τους και δεύτερο ψηφίο το ψηφίο του λογαριασμού, που επίσης μπορεί να είναι από το 0-9 π.χ. τα Μεταφορικά Μέσα με Κ.Α. 13 έχουν το 1 γιατί ανήκουν στην πρώτη ομάδα και το 3 ο κωδικός του λογαριασμού Μεταφορικά Μέσα. Το ίδιο γίνεται για τα Εμπορεύματα Κ.Α. 20, Γραμμάτια Εισπρακτέα Κ.Α. 31 κ.λπ.

Συνολικά η επιχείρηση δύναται να χρησιμοποιεί το πολύ 80 πρωτοβάθμιους λογαριασμούς [οκτώ επί δέκα (8X10) πρωτοβάθμιους λογαριασμούς], 10 πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της αναλυτικής λογιστικής και 10 πρωτοβάθμιους λογαριασμούς τάξεως (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί κάθε ομάδας αναπτύσσονται σε δευτεροβάθμιους λογαριασμούς και σε κάθε πρωτοβάθμιο αντιστοιχούν 100 δευτεροβάθμιοι (κατά το εκατονταδικό σύστημα), που σημαίνει ότι κάθε ομάδα περιλαμβάνει το ανώτερο 1.000 (10X100) δευτεροβάθμιους λογαριασμούς.

Ο κωδικός αριθμός κάθε δευτεροβάθμιου λογαριασμού είναι τετραψήφιος. Τα δύο πρώτα ψηφία είναι τα ίδια με τα ψηφία του αντίστοιχου πρωτοβάθμιου, ακολουθεί τελεία και υπάρχουν άλλα δύο ψηφία, που χαρακτηρίζουν το δευτεροβάθμιο, π.χ. Πελάτες εξωτερικού Κ.Α. 30.01, είναι δευτεροβάθμιος του πελάτες και το 30 είναι ο Κ.Α. του πελάτες και το 01 ο Κ.Α. του δευτεροβάθμιου Πελάτες εξωτερικού.

Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί κάθε ομάδας αναπτύσσονται περαιτέρω σε τριτοβάθμιους λογαριασμούς (αντιστοιχούν σε κάθε δευτεροβάθμιο το μέγιστο 10.000 τριτοβάθμιοι), τεταρτοβάθμιους και αναλυτικότερης βαθμίδας λογαριασμούς. Η ανάπτυξη σε τριτοβάθμιους, τεταρτοβάθμιους κ.λπ. μπορεί να γίνεται κατά δεκαδικό, εκατονταδικό, χιλιαδικό ή ακόμη αναλυτικότερο σύστημα το δεκαχιλιαδικό.

Οι παραπάνω λογαριασμοί του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (πρωτοβάθμιοι, δευτεροβάθμιοι, τριτοβάθμιοι κ.λπ.) χωρίζονται σε υποχρεωτικούς με υπογράμμιση, οι οποίοι πρέπει να τηρούνται υποχρεωτικά από την επιχείρηση που ακολουθεί το Λογιστικό Σχέδιο, εφόσον αυτή έχει συναλλαγές που δημιουργούν την ανάγκη χρησιμοποίησής τους.

Η επιχείρηση δεν έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί άλλους λογαριασμούς, έστω και αν υπάρχουν κενοί Κ.Α., ούτε προαιρετικούς λογαριασμούς χωρίς υπογράμμιση, που χρησιμοποιούνται προαιρετικά, ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης (Παπαδέας, 2013).

Οι κενοί κωδικοί αριθμοί των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων λογαριασμών που τελειώνουν από το 00.17-87 συμπληρώνονται από τις επιχειρήσεις μόνο κατόπιν αδείας του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής.

8.2. Ομάδα 1η - Πάγιο Ενεργητικό

Το Πάγιο Ενεργητικό της επιχείρησης παρακολουθεί:

- α) τα περιουσιακά στοιχεία που προορίζονται να παραμείνουν επί μακρόν στην κατοχή της επιχείρησης με τη μορφή που έχουν, προκειμένου να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της,
- β) τις συμμετοχές της επιχείρησης, που της εξασφαλίζουν την άσκηση ελέγχου πάνω σε άλλες οικονομικές μονάδες – ΑΕ, ΕΠΕ, ΟΕ κ.λπ. – και αποκτώνται με σκοπό μακροχρόνιας κατοχής τους,
- γ) τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις της επιχείρησης κατά τρίτων από διάφορους λόγους (Αληφαντής, 2008).

Η πρώτη ομάδα – Πάγιο Ενεργητικό – αναλυτικά περιλαμβάνει τους παρακάτω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς με τους αντίστοιχους κωδικούς τους:

- **10** Εδαφικές εκτάσεις
- **11** Κτίρια, κτιριακές εγκαταστάσεις και Τεχνικά έργα
- **12** Μηχανήματα και Μηχανολογικός Εξοπλισμός
- **13** Μεταφορικά Μέσα
- **14** Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός
- **15** Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσης παγίων στοιχείων
- **16** Ανώματες ακίνητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης
- **17-18** Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις
- **19** Πάγιο Ενεργητικό υποκαταστημάτων και λοιπών κέντρων.

8.2.1. Ενσώματα πάγια στοιχεία

Στην κατηγορία των ενσώματων παγίων στοιχείων (Tangible Assets), περιλαμβάνονται:

10 Εδαφικές εκτάσεις

Είναι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός που παρακολουθεί αγροτεμάχια, λατομεία, φυτείες, δάση, ορυχεία, ιαματικές πηγές και γενικά όλες τις εκτάσεις των οποίων την κυριότητα έχει η επιχείρηση (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012).

Οι εδαφικές εκτάσεις αναλυτικά παρακολουθούνται από τους δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους λογαριασμούς του 10, οι οποίοι χρεώνονται με την αξία κτήσης τους (αξία αγοράς ή αξία εκτίμησης ή εισφοράς) ή με την αξία που προκύπτει από αναπροσαρμογή της αξίας κτήσης. Στην αξία κτήσης δεν περιλαμβάνονται έξοδα για φόρους μεταβίβασης, αμοιβές δικηγόρων και συμβολαιογράφων, μεσιτών κ.λπ. Τα προαναφερθέντα έξοδα παρακολουθούνται με τον λογαριασμό 16-14 «Έξοδα κτήσης ακίνητοποιήσεων» και υπόκεινται σε απόσβεση, είτε εφάπαξ μέσα στη χρήση που πραγματοποιήθηκαν, είτε μερισμένα ισόποσα μέσα στις επόμενες (5) πέντε χρήσεις.

Παράδειγμα: Αγορά οικοπέδου αξίας 50.000 με μετρητά με έξοδα μεταβίβασης και φόρων 10.000.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
10	Εδαφικές εκτάσεις	50.000	
10.00	Γήπεδα - οικόπεδα		
10.00.00	Οικόπεδο...		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		50.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
	do		
16	Ασώματες ακιν/σεις & έξοδα πολυετούς απόσβεσης	10.000	
16.14	Έξοδα κτήσης ακιν/σεων		
16.14.00	Έξοδα κτήσης οικοπέδων		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		10.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

11 Κτίρια-Εγκαταστάσεις κτιρίων-Τεχνικά έργα

Είναι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός που παρακολουθεί περιληπτικά:

- Βιομηχανοστάσια, αποθήκες, κατοικίες και λοιπά κτίρια.
- Πρόσθετες μηχανολογικές, υδραυλικές, ηλεκτρολογικές, αποχετευτικές κ.λπ. εγκαταστάσεις, που είναι συνδεδεμένες με τα παραπάνω κτίρια με τέτοιο τρόπο που είναι αδύνατη η απόσπασή τους από αυτά χωρίς να τους προκαλέσει βλάβη ή ζημιά.
- Τα τεχνικά έργα που κατασκευάζονται για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, όπως δρόμοι, λιμάνια, φράγματα κ.λπ. όλα τα ανωτέρω ανήκουν στην κυριότητα της επιχείρησης (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Τα κτίρια – εγκαταστάσεις κτιρίων – τεχνικά έργα, παρακολουθούνται αναλυτικά με τους δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους λογαριασμούς του 11, οι οποίοι χρεώνονται με την αξία κτήσεώς τους (αξία αγοράς ή εκτίμησης ή εισφοράς) ή με την αξία που προκύπτει από αναπροσαρμογή της αξίας κτήσης ή με το κόστος κατασκευών. Όταν πρόκειται για ιδιοκατασκευές, το έργο παρακολουθείται κατά το διάστημα της κατασκευής του με τον λογαριασμό 15.01 «κτίρια–εγκαταστάσεις κτιρίων–τεχνικά έργα υπό εκτέλεση».

Η αξία κτήσεως των υπολογαριασμών του 11 προσανξάνεται με την αξία των επεκτάσεων και βελτιώσεων, όχι όμως από τα έξοδα για τις ανάγκες συντήρησής τους (αντικατάσταση λαμπτήρων, υδροχρωματισμοί κ.λπ.). Στην αξία κτήσης δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα για φόρους μεταβίβασης, αμοιβές δικηγόρων κ.λπ., τα οποία χρεώνονται, όπως και στην περίπτωση των οικοπέδων, στον 16.14 «Έξοδα κτήσης ακινητοποιήσεων».

12 Μηχανήματα–Τεχνικές εγκαταστάσεις–Λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός

Αυτός είναι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός που παρακολουθεί περιληπτικά τα μηχανήματα ή μηχανολογικές εγκαταστάσεις και τον μηχανολογικό εξοπλισμό της επιχείρησης, τα οποία ανήκουν στην κυριότητα της επιχείρησης, είναι εγκαταστημένα σε ακίνητα δικά της ή τρίτων και χρησιμεύουν για την επεξεργασία και τον μετασχηματισμό υλικών ή την παροχή υπηρεσιών.

Τα μηχανήματα–τεχνικές εγκαταστάσεις–λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός, παρακολουθούνται αναλυτικά με τους δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους λογαριασμούς του 12, οι οποίοι χρεώνονται:

- Με την αξία κτήσης τους (αξία αγοράς, εκτίμηση), η οποία προσανξάνεται με τα ειδικά έξοδα αγοράς, όπως εγκατάστασης, συναρμολόγησης ή με την αξία η οποία προκύπτει μετά από νόμιμη αναπροσαρμογή της αξίας κτήσης.
- Με το κόστος κατασκευής, όταν πρόκειται για ιδιοκατασκευή, το οποίο προκύπτει από τον λογαριασμό 15.02 «Μηχανήματα–Τεχνικές εγκαταστάσεις–λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός υπό εκτέλεση» και το οποίο προσανξάνεται με τα έξοδα εγκατάστασης και συναρμολόγησής τους (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Επίσης οι παραπάνω λογαριασμοί χρεώνονται με τα έξοδα για επεκτάσεις ή προσθήκες και βελτιώσεις, που γίνονται σ' αυτά.

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός περιλαμβάνει διάφορα εργαλεία και εξαρτήματα μηχανημάτων, όταν όμως αυτά είναι μικρής αξίας και η διάρκεια ζωής τους μικρότερη του έτους, τότε χαρακτηρίζονται αναλώσιμα (Κ.Α. 25.00).

Παράδειγμα: Αγορά μηχανήματος αντί 5.000€ μετρητά. Εκτός από την αγορά πλήρωσε μεταφορικά και φορτοεκφορτωτικά 300€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
12	Μηχανήματα τεχνικές εγκαταστάσεις λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός	5.300	
12.00	Μηχανήματα...		
12.00.00	Μηχάνημα...		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		5.300
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

13 Μεταφορικά Μέσα

Αυτός είναι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός που παρακολουθεί περιληπτικά τα κάθε είδους οχήματα ξηράς, θάλασσας και αέρα (αυτοκίνητα, λεωφορεία, ελικόπτερα, πλοία κ.λπ.), με τα οποία η επιχείρηση εκτελεί μεταφορές και μετακινήσεις υλικών, αγαθών ή προσωπικού της κατά την άσκηση της κύριας δραστηριότητάς της (Παπαδέας, 2013).

Τα έξοδα για τη βελτίωση της αξίας τους, όπως η αλλαγή του κινητήρα, χρεώνονται μαζί με την αξία κτήσης τους, ενώ τα έξοδα συντήρησης και κυκλοφορίας τους θεωρούνται έξοδα και χρεώνεται το αντίστοιχο έξοδο, π.χ. 62.07 επισκευές και συντηρήσεις, που στο τέλος της χρήσης θα μεταφερθεί στα αποτελέσματα χρήσης και θα κλείσει.

Παράδειγμα: Αγορά αυτοκινήτου λεωφορείου αντί 10.000€. Μετά πάροδο δύο ετών έγινε αντικατάσταση του κινητήρα του λεωφορείου αξίας 800€ και επισκευή των θέσεων του λεωφορείου αντί 200€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
13	Μεταφορικά μέσα	10.000	
13.00	Αυτοκίνητα, λεωφορεία		
13.00.00	Αυτοκίνητο...		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		10.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Μετά την παρέλευση διετίας θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
13	Μεταφορικά μέσα	800	
13.00	Αυτοκίνητα, λεωφορεία		
13.00.00	Αυτοκίνητο...		
62	Παροχές τρίτων	200	
62.07	Επισκευές και συντηρήσεις		
62.07.03	Επισκευές και συντηρήσεις μεταφορικών μέσων		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		1.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

14 Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός

Είναι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός και παρακολουθεί περιληπτικά τα έπιπλα, τα σκεύη (σκεύη κουζίνας, ψύκτες νερού κ.λπ.), τις μηχανές γραφείου (γραφομηχανές, λογιστικές μηχανές κ.λπ.), τους Η/Υ και ηλεκτρονικά συστήματα, τα μέσα αποθήκευσης και μεταφοράς (δεξαμενές, δοχεία, κοντέινερ), τα επιστημονικά όργανα (ζυγοί ακριβείας, μετρητές αντοχής υλικών κ.λπ.), τα ζώα για πάγια εκμετάλλευση (χρησιμοποιούνται από γεωργικές και κτηνοτροφικές επιχειρήσεις) και τον εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών (τηλεφωνικά κέντρα, συσκευές, Telex κ.λπ.).

Όλα τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία είναι κινητά και η κυριότητα αυτών ανήκει στην επιχείρηση (Μπάλλας & Χέβας, 2011). Για τον πρωτοβάθμιο λογαριασμό 14 Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός, ισχύει ό,τι για τα μηχανήματα και τα μεταφορικά μέσα.

15 Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσης παγίων στοιχείων

Με αυτόν τον πρωτοβάθμιο λογαριασμό παρακολουθούνται τα ποσά, που δαπανώνται για την κατασκευή παγίων στοιχείων. Επίσης παρακολουθούνται τα ποσά που προκαταβάλλονται, προκειμένου να αγοραστούν νέα πάγια περιουσιακά στοιχεία.

Πάγια περιουσιακά στοιχεία που είναι υπό εκτέλεση ή πρόκειται να αποκτηθούν μελλοντικά είναι τα κτίρια-εγκαταστάσεις κτιρίων-τεχνικά έργα, Μηχανήματα-τεχνικές εγκαταστάσεις-λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός, Μεταφορικά μέσα, Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός.

Εάν το υπό εκτέλεση ή υπό παραγγελία πάγιο ολοκληρωθεί ή παραληφθεί πλήρως μέσα στη διαχειριστική χρήση, ο λογαριασμός 15 πιστώνεται και κλείνει και μεταφέρεται σε έναν από τους πρωτοβάθμιους 11, 12, 13, 14 λογαριασμούς που παρακολουθούν τα πάγια στοιχεία (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Εάν όμως η κατασκευή ή η παράδοση δεν ολοκληρωθεί στη διάρκεια της χρήσης, το κόστος παραμένει στον 15 (στους αντίστοιχους υπολογισμούς του), ο οποίος εμφανίζεται στον Ισολογισμό με το αντίστοιχο ποσό για να εξισωθεί σε κάποια από τις προσεχείς χρήσεις με την αποπεράτωση του έργου.

Οι ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση μπορεί να κατασκευάζονται από την ίδια την επιχείρηση με δικά της μέσα ή από τρίτους, στους οποίους τα υλικά κατασκευής τα παρέχει η επιχείρηση, ή από τρίτους, στους οποίους παρέχονται από την επιχείρηση, τα υλικά, το προσωπικό ή άλλες υπηρεσίες.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Α» αποφασίζει την κατασκευή αποθηκευτικού χώρου με δικά της μέσα στις 15/5/2003. Μέχρι το τέλος του έτους έχουν πληρωθεί 8.000€ για την κατασκευή (άδειες, υλικά, εργατικά). Η ολοκλήρωση του έργου έγινε το επόμενο έτος στις 3/3/2004 και για την ολοκλήρωση του δαπανήθηκαν επιπλέον 3.000 (για υλικά και εργατικά).

Στις 31/12/2003 θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
15	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσης παγίων στοιχείων	8.000	
15.01	Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων - τεχνικά έργα υπό εκτέλεση		
15.01.00	Αποθήκη		8.000
78	Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμετάλλευσης		
78.00	Ιδιοπαραγωγή και βελτίωση παγίων		
78.00.01	Κτιρίων - εγκ/σεις κτιρίων και τεχν. έργων		

Ο λογαριασμός 15 Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσης παγίων στοιχείων θα εμφανιστεί στον Ισολογισμό με ποσό 8.000, διότι η αποθήκη δεν ολοκληρώθηκε μέσα στο έτος. Ο λογαριασμός 78 Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμετάλλευσης θα μεταφερθεί στον λογαριασμό 80.00.00 «Γενική Εκμετάλλευση» για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος.

Στις 3/3/2004 θα γίνουν οι εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2004		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
15	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσης παγίων στοιχείων	3.000	
15.01	Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων - τεχνικά έργα υπό εκτέλεση		
15.01.00	Αποθήκη...		3.000
78	Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμετάλλευσης		
78.00	Ιδιοπαραγωγή και βελτίωση παγίων		
78.00.01	Κτιρίων - εγκ/σεις κτιρίων και τεχν. έργων		

Ο λογαριασμός 15.01.00 Αποθήκη στις 3/3/2007 έχει χρεωστικό υπόλοιπο 11.000€, που είναι η συνολική αξία της νέας αποθήκης. Την παραπάνω ημερομηνία ολοκληρώθηκε η κατασκευή της αποθήκης και θα γίνει η παρακάτω εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2007		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
11	Κτίρια - εκτ/σεις κτιρίων - τεχν. έργα	11.000	
11.00	Κτίρια - εγκ/σεις κτιρίων		
11.00.00	Αποθήκη...		
15	Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές κτήσης παγίων στοιχείων		11.000
15.01	Κτίρια - εγκαταστάσεις κτιρίων - τεχνικά έργα υπό εκτέλεση		
15.01.00	Αποθήκη...		

Με την παραπάνω εγγραφή, ο λογαριασμός 15 και οι υπολογαριασμοί του έκλεισαν, μεταφερόμενοι στον 11. Ο λογαριασμός 78.00.01 θα μεταφερθεί για να κλείσει στον λογαριασμό 80.00.00 «Γενική Εκμετάλλευση» στο τέλος της χρήσης (το ίδιο έγινε και στη χρήση 2003).

8.2.2. Ασώματες Ακίνητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης.

A. Οι ασώματες ακίνητοποιήσεις

Ο λογαριασμός 16 ασώματες ακίνητοποιήσεις (Intangible Assets) παρακολουθεί τα ασώματα (άυλα) περιουσιακά στοιχεία, τα οποία αποτιμώνται σε χρηματική αξία και είναι δυνατόν να γίνουν αντικείμενο συναλλαγής (να αγοραστούν ή να πωληθούν), είτε αυτοτελώς είτε μαζί με την επιχείρηση που τα κατέχει (Αληφαντής, 2008). Οι ασώματες ακίνητοποιήσεις αποκτώνται ή δημιουργούνται, και χρησιμοποιούνται παραγωγικά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του έτους.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να είναι:

- 1) Πραγματικές καταστάσεις ή ιδιότητες ή σχέσεις, όπως η φήμη-όνομα, πελατεία, η καλή οργάνωση, η ειδικευση στην παραγωγή ορισμένων αγαθών της επιχείρησης. Όλα τα παραπάνω δίνουν υπεραξία στην επιχείρηση, δηλαδή η αξία της, αν πουληθεί, είναι μεγαλύτερη από την αποτίμηση των επί μέρους περιουσιακών στοιχείων της. Τη «φήμη και πελατεία» (Good will) ή υπεραξία της επιχείρησης παρακολουθεί ο δευτεροβάθμιος λογαριασμός 16.00.
- 2) Δικαιώματα, όπως εμπορικά σήματα (Trademarks), διπλώματα ευρεσιτεχνίας (patent), πνευματική ιδιοκτησία κ.λπ. Τα δικαιώματα παρακολουθούνται με τους δευτεροβάθμιους λογ/σμούς 16.01-16.05.

Η απόκτηση των άυλων παγίων στοιχείων μπορεί να γίνει με εξαγορά τους από τρίτους, όπως τα εμπορικά σήματα ή να δημιουργηθούν από την ίδια την επιχείρηση, όπως η φήμη και η πελατεία.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία θα απεικονιστούν λογιστικά, μόνο εφόσον αποκτήθηκαν από τρίτους, έναντι συγκεκριμένου χρηματικού ποσού (αξία κτήσης), ή δημιουργήθηκαν από την επιχείρηση και η δημιουργία αυτή απαιτήσε έξοδα που δεν επιβάρυναν τα αποτελέσματα χρήσης (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Τα άυλα πάγια στοιχεία υπόκεινται σε απόσβεση, όπως και τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.

B. Τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης

Ο λογαριασμός 16 έξοδα πολυετούς απόσβεσης (organizational cost) παρακολουθεί όλα τα έξοδα τα οποία πραγματοποιούνται κατά την ίδρυση και αρχική οργάνωση της επιχείρησης. Επίσης, περιλαμβάνει τα έξοδα για την απόκτηση διαρκών μέσων εκμετάλλευσης, για την αναδιοργάνωση και επέκταση της επιχείρησης. Τα παραπάνω έξοδα δύνανται να αποσβεστούν μέσα στη χρήση που πραγματοποιήθηκαν ή μερισμένα ισόποσα μέσα σε μια πενταετία.

Ο δευτεροβάθμιος 16.10 παρακολουθεί τα «έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης». Ο 16.17 τα «έξοδα αναδιοργάνωσης» και οι λοιποί δευτεροβάθμιοι του 16, έξοδα όπως ερευνών ορυχείων-μεταλλείων-λατομείων, έξοδα λοιπών ερευνών, έξοδα αύξησης Κεφαλαίου και έκδοσης ομολογιακών δανείων, επίσης συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήση παγίων στοιχείων κ.λπ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα «έξοδα πολυετούς απόσβεσης», παρόλο που είναι αποτελεσματικός λογαριασμός εξόδου, εμφανίζεται στον Ισολογισμό και αποτελεί μοναδική περίπτωση, διότι τα έξοδα αυτά, αντί να επιβαρύνουν τα αποτελέσματα της χρήσης μέσα στην οποία δημιουργήθηκαν, βάσει του νόμου δύνανται να αποσβεστούν σε περισσότερες της μίας χρήσεις.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Α» πραγματοποίησε έξοδα κατά την ίδρυσή της (έξοδα κατάρτισης και δημοσίευσης του καταστατικού της, έξοδα δημόσιας προβολής, έξοδα κάλυψης του Κεφαλαίου της και έξοδα διοίκησης) συνολικού ποσού 5.000.

Θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2004		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
16	Ασώματες ακινητοπ. & έξοδα πολυετούς απόσβεσης	5.000	
16.10	Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκ/σης		
16.10.00	Έξοδα κατάρτισης και δημ/σης καταστατικού		
16.10.01	Έξοδα δημόσιας προβολής		
16.10.02	Έξοδα κάλυψης κεφαλαίου		
16.10.03	Έξοδα διοίκησης		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		5.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

17 Κενός λογαριασμός

Η συμπλήρωση του είναι δυνατή μόνο μετά από απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής (ΕΣΥΛ).

8.2.4. Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Με τον λογαριασμό **18 Συμμετοχές** (Long term investments) παρακολουθούνται οι συμμετοχές στο Κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων με μορφή ΑΕ ή ΕΠΕ (18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και 18.01 Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις).

Προκειμένου οι συμμετοχές να χαρακτηριστούν πάγια επένδυση θα πρέπει:

- Η αγορά μετοχών ΑΕ, εταιρικών μεριδίων ΕΠΕ και εταιρικών μεριδίων άλλης νομικής μορφής εταιριών, να γίνεται με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους, κυρίως γιατί εξασφαλίζεται έτσι η άσκηση επιρροής στις αντίστοιχες εταιρείες.
- Το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο αυτών των εταιρειών πρέπει να υπερβαίνει το 10% του Κεφαλαίου τους.

Εάν δεν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, η κατοχή των μετοχών και μεριδίων χαρακτηρίζεται ως χρεόγραφο.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Α» αγόρασε μετοχές της ΑΕ «Ω», αξίας 35.000€ μετρητά, το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 35% του Κεφαλαίου της «Ω», με σκοπό τη διαρκή κατοχή τους και την άσκηση επιρροής επ' αυτής.

Θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2004		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
18	Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	35.000	
18.00	Συμμετοχές σε Συνδεδεμένες επιχειρήσεις		
18.00.00	Μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		35.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Επίσης με τον λογαριασμό **18 «Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις»** παρακολουθούνται οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις της επιχείρησης, οι οποίες λήγουν τουλάχιστον μετά το τέλος της επόμενης χρήσης. (18.02-18.16 οι αντίστοιχοι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων).

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Α» καταβάλλει εγγύηση στη ΔΕΗ για παροχή ηλεκτρικού ρεύματος 200€ και εγγύηση στον ΟΤΕ για τηλεφωνική σύνδεση 100€.

Θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2004		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
18	Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	300	
18.11	Δοσμένες εγγυήσεις		
18.11.01	Εγγυήσεις ΔΕΗ		
18.11.02	Εγγυήσεις ΟΤΕ		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		300
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

19 Πάγιο Ενεργητικό υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων. Όμιλος λογαριασμών προαιρετικής χρήσης

Ο 19 λογαριασμός χρησιμοποιείται όταν τα υποκαταστήματα ή άλλα κέντρα της επιχείρησης δεν έχουν λογιστική αυτοτέλεια και η επιχείρηση παρακολουθεί την οικονομική τους κατάσταση με τους πρωτοβάθμιους 19, 29, 39, 42, 59, 69, 79, 89 και 99.

Η λειτουργία και η ανάπτυξη αυτών των λογαριασμών είναι αντίστοιχη με τη λειτουργία και ανάπτυξη των πρωτοβάθμιων και υποχρεωτικών δευτεροβάθμιων της αντίστοιχης ομάδας.

8.3. Ομάδα 2η - Αποθέματα

Η ομάδα 2η - «Αποθέματα» παρακολουθεί τα πάσης φύσεως αποθέματα της επιχείρησης, που προέρχονται από την απογραφή, από αγορά, από ιδιοπαραγωγή, και πιο σπάνια από ανταλλαγή, από εισφορά σε είδος και από δωρεά (Παπάς, 1998).

Η δεύτερη ομάδα - «Αποθέματα» αναλυτικά περιλαμβάνει τους παρακάτω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς με τους αντίστοιχους κωδικούς:

- **20** Εμπορεύματα.
- **21** Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή.
- **22** Υποπροϊόντα και υπολείμματα.
- **23** Παραγωγή σε εξέλιξη.
- **24** Πρώτες και βοηθητικές ύλες και υλικά συσκευασίας.
- **25** Αναλώσιμα υλικά - Ανταλλακτικά παγίων στοιχείων.
- **27** Κενός.
- **28** Είδη συσκευασίας.
- **29** Αποθέματα υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων.

Όλα τα παραπάνω αποθέματα ανήκουν στην κυριότητα της επιχείρησης και προορίζονται:

- α) Να πωληθούν.
- β) Να μετεξελιχθούν σε έτοιμα προϊόντα (βρίσκονται ήδη στη διαδικασία της παραγωγής).
- γ) Να αναλωθούν με τη μορφή που έχουν για την παραγωγή άλλων προϊόντων ή υπηρεσιών.
- δ) Να αναλωθούν για την καλή λειτουργία, τη συντήρηση ή επισκευή και την ιδιοπαραγωγή παγίων στοιχείων.
- ε) Να χρησιμοποιηθούν ως υλικά συσκευασίας (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Αναλυτικότερα οι κατηγορίες των αποθεμάτων είναι:

20 Εμπορεύματα

Είναι τα υλικά αγαθά (αντικείμενα, ύλες, αγαθά) τα οποία αγοράζει η επιχείρηση με σκοπό να τα μεταπωλήσει στην κατάσταση που τα αγόρασε, δηλαδή χωρίς κανένα μετασχηματισμό της μορφής τους συσκευασίας (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Ο λογαριασμός Εμπορεύματα παρακολουθεί τα αρχικά αποθέματα, τις αγορές κατά τη διάρκεια της χρήσης τα τελικά αποθέματα, τις εκπτώσεις και επιστροφές των αγορών. Τα αρχικά και τα τελικά αποθέματα των εμπορευμάτων προσδιορίζονται με την απογραφή.

Οι αγορές αποθεμάτων πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της χρήσης και χρεώνονται με την τιμολογιακή αξία τους, προσαυξημένη από τυχόν έξοδα αγορών (έξοδα μεταφοράς, ασφαλιστρών κ.λπ.). Η αξία των αγορών μειώνεται από τυχόν εκπτώσεις, που αναγράφονται στο τιμολόγιο. Οι αγορές μπορούν να αναλυθούν σε αγορές εσωτερικού και αγορές εξωτερικού σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

Τέλος ο Φόρος Προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) που επιβαρύνει κάθε αγορά δεν ενσωματώνεται στην αξία των αγορών, γιατί είναι ένας έμμεσος φόρος που καταβάλλεται από τον αγοραστή στον πωλητή και αυτός με τη σειρά του οφείλει να τον καταβάλλει στο Δημόσιο. Ο καταβληθείς ΦΠΑ, όπως θα δούμε στο επόμενο κεφάλαιο, χρεώνεται στον λογαριασμό **54 «Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη»**.

Ο λογαριασμός 20 Εμπορεύματα μπορεί να αναπτυχθεί σε υπολογισμούς με διάφορους τρόπους και ανάλογα με τις ανάγκες των επιχειρήσεων.

Παράδειγμα (με διάκριση κατά κατηγορία ειδών):

20	Εμπορεύματα		
	20.00	Είδος Α	
		20.00.00	Αποθέματα (Α)
		20.00.01	Αγορές Χρήσης (Α)
		20.00.02	Εκπτώσεις Αγορών
		20.00.03	Επιστροφές Αγορών
	20.01	Είδος Β.	
		20.01.00	Αποθέματα (Β)
		20.01.01	Αγορές Χρήσης (Β)
		20.01.02	Εκπτώσεις Αγορών (Β)
		20.01.03	Επιστροφές Αγορών (Β)
	20.02	Είδος Γ.	

Παράδειγμα (χωρίς διάκριση κατά κατηγορία ειδών):

20	Εμπορεύματα		
	20.00	Αποθέματα	
	20.01	Αγορές χρήσης	
		20.01.00	Αγορές εσωτερικού
		20.01.01	Αγορές εξωτερικού
	20.98	Εκπτώσεις αγορών (για περισσότερα από ένα είδη)	
	20.99	Προϋπολογισμένες αγορές (Λογ. 58.14)	

Παράδειγμα

Αγορά εμπορευμάτων (είδος Α) αξίας 500.000€ από τον Γ. Γεωργίου, μισά μετρητά, μισά με πίστωση. Γίνεται έκπτωση 10% πάνω στην αξία της αγοράς και στην τελική αξία υπολογίζεται Φόρος Προστιθέμενης Αξίας 18%.

Υπολογισμός

Αρχική αξία αγοράς	500.000
μείον Χορηγούμενη έκπτωση 10%	50.000
Αξία επιβαρυνόμενη με ΦΠΑ	450.000
πλέον ΦΠΑ 18%	81.000
	531.000
(531.000/2= 265.500)	

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2004		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
20	Εμπορεύματα	450.000	
20.00	Είδος Α		
20.00.01	Αγορές χρήσης		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	81.000	
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ αγορών 18%		
50	Προμηθευτές		265.500
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.02	Γ. Γεωργίου		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		265.500
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Από τα παραπάνω εμπορεύματα, ένα μέρος αξίας 100.000€ επιστρέφεται στον Προμηθευτή. Στην περίπτωση αυτή εκδίδεται από τον Προμηθευτή πιστωτικό τιμολόγιο με αξία εμπορευμάτων 100.000€ και 18% ΦΠΑ 18.000€.

Η εγγραφή θα είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
50	Προμηθευτές	118.000	
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.02	Γ. Γεωργίου		
20	Εμπορεύματα		100.000
20.00	Είδος Α		
20.00.01	Αγορές χρήσης		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		18.000
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ αγορών 18%		

Στο τέλος της χρήσης θα πρέπει να δίνεται προσοχή στα παρακάτω:

1. Τα ειδικά έξοδα αγορών (μεταφορικά, ασφάλιστρα, ναύλα κ.λπ.), που έχουν χρεωθεί σε λογαριασμούς της ομάδας 6, πρέπει να μεταφέρονται και να επιβαρύνουν τις αγορές.
2. Τα εμπορεύματα που έχουν παραληφθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης, και εάν δεν έχουν αποσταλεί τα αντίστοιχα παραστατικά (τιμολόγια) στην επιχείρηση μέχρι το κλείσιμο της χρήσης, τότε στον Ισολογισμό εμφανίζεται ο λογαριασμός 56.02 «Αγορές υπό τακτοποίηση», ο οποίος είναι δευτεροβάθμιος του 56 «Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού». Όταν μέσα στην επόμενη χρήση θα παραληφθεί το παραστατικό (τιμολόγιο), ο λογαριασμός 56.02 «Αγορές υπό τακτοποίηση» θα κλείσει και θα μεταφερθεί στους Προμηθευτές.
3. Εάν συμβεί το αντίθετο, δηλαδή λαμβάνεται τιμολόγιο πριν την παραλαβή των εμπορευμάτων και η λήψη του τιμολογίου γίνει κατά τη διάρκεια της χρήσης, δεν γίνεται καμία εγγραφή μέχρι την παραλαβή και των εμπορευμάτων. Αν όμως αυτό συμβεί κατά το τέλος της χρήσης, τότε χρεώνεται ο λογαριασμός 36 «Μεταβατικοί λογαριασμοί» Ενεργητικού, με δευτεροβάθμιο 36.02 «Αγορές υπό παραλαβή» (αντί του 20 Εμπορεύματα και 54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη), και πιστώνεται κανονικά ο λογαριασμός Προμηθευτές.

Παράδειγμα: Στις 20/12/2013 παραλαμβάνονται Εμπορεύματα – Είδος Α με δελτίο αποστολής, συμφωνημένης αξίας 200.000€ και επιπλέον ΦΠΑ 18%.

Με την παραλαβή θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2014		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
20	Εμπορεύματα	200.000	
20.00	Είδος Α		
20.00.01	Αγορές χρήσης		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	36.000	
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ αγορών 18%		
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού		236.000
56.02	Αγορές υπό τακτοποίηση		
56.02.00	Αγορές από Γ. Γεωργίου		

Κατά την επόμενη χρήση, όταν ληφθεί το τιμολόγιο, θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού	236.000	
56.02	Αγορές υπό τακτοποίηση		
56.02.00	Αγορές από Γ. Γεωργίου		
50	Προμηθευτές		236.000
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.02	Γ. Γεωργίου		

Κατά την επόμενη χρήση με την παραλαβή των εμπορευμάτων ο 36.02 «Αγορές υπό παραλαβή» θα πιστωθεί να κλείσει με χρέωση του 20 «Εμπορεύματα» και 54 «Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη».

21 Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή

Έτοιμα προϊόντα είναι τα υλικά αγαθά που παράγονται, κατασκευάζονται ή συναρμολογούνται από την επιχείρηση, έχουν πάρει ήδη την οριστική τους μορφή και είναι έτοιμα προς πώληση στο καταναλωτικό κοινό (Παπός, 1998).

Ημιτελή προϊόντα, είναι τα υλικά αγαθά που παράγονται, κατασκευάζονται ή συναρμολογούνται από την επιχείρηση, αλλά δεν έχουν την οριστική τους μορφή και χρειάζονται περαιτέρω επεξεργασία ή συναρμολόγηση για να γίνουν έτοιμα προϊόντα, αλλά μπορεί να πωληθούν και στην ημιτελή κατάσταση που βρίσκονται.

22 Υποπροϊόντα και υπολείμματα

Υποπροϊόντα είναι τα υλικά αγαθά που προκύπτουν ή παράγονται μαζί με τα κύρια προϊόντα της επιχείρησης στα διάφορα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, από τις ίδιες πρώτες και βοηθητικές ύλες και από την ίδια κατεργασία (λάδι και πυρήνας, αλεύρι-πίτουρα κ.λπ.). Τα υποπροϊόντα είτε επαναχρησιμοποιούνται στην παραγωγική διαδικασία ως πρώτη ύλη από την επιχείρηση ή πωλούνται σε τρίτους στη μορφή που βρίσκονται.

Υπολείμματα είναι τα υλικά κατάλοιπα της παραγωγικής διαδικασίας, τα οποία δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν από την επιχείρηση ή να πωληθούν σε τρίτους. Τα υπολείμματα αποτελούν για την επιχείρηση βιομηχανική απόβλητα (φύρα) και πολλές φορές απαιτούνται επιπλέον δαπάνες για την απομάκρυνσή τους (μεταφορά τους σε άλλα μέρη). Ως υπολείμματα χαρακτηρίζεται και μέρος υλικών ή έτοιμων ή ημιτελών προϊόντων που είναι ακατάλληλα για περαιτέρω επεξεργασία ή αξιοποίηση.

23 Παραγωγή σε εξέλιξη

Είναι τα υλικά αγαθά, (πρώτες ύλες, βοηθητικά υλικά, ημιτελή προϊόντα) και άλλα στοιχεία κόστους, (εργασία, γενικά βιομηχανικά έξοδα), που κατά τη διάρκεια ή το τέλος της χρήσης (κατά την απογραφή) βρίσκονται σε κάποιο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας για περαιτέρω επεξεργασία.

24 Πρώτες και βοηθητικές ύλες-υλικά συσκευασίας

Πρώτες και βοηθητικές ύλες είναι τα υλικά αγαθά τα απαραίτητα για την παραγωγή έτοιμων και ημιτελών προϊόντων τα οποία ύστερα από κατάλληλη βιομηχανική επεξεργασία ή συναρμολόγηση, καθίστανται έτοιμα προϊόντα. Υλικά συσκευασίας είναι τα υλικά αγαθά που χρησιμοποιούνται για τη συσκευασία των προϊόντων

της επιχείρησης (ετοιμών, ημιτελών, υποπροϊόντων κ.λπ.), ώστε αυτά να προφυλάσσονται από διάφορους κινδύνους, και να παρουσιάζονται με μία συγκεκριμένη μορφή στους πελάτες της που αντιπροσωπεύει την επιχείρηση (χάρτινες πλαστικές σακούλες, σελοφάν, σπάγκοι, χάρτινα κουτιά κ.λπ.).

25 Αναλώσιμα αγαθά

Είναι τα υλικά αγαθά που αποκτώνται από την επιχείρηση, για να χρησιμοποιηθούν μόνο από αυτή, βοηθώντας αφενός στην εξασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών λειτουργίας των κύριων και βοηθητικών δραστηριοτήτων της και αφετέρου στη συντήρηση του παγίου εξοπλισμού της.

26 Ανταλλακτικά παγίων στοιχείων.

Αυτά είναι τα υλικά αγαθά που κατέχει η επιχείρηση με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει στη συντήρηση και επισκευή των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων.

27 Κενός λογαριασμός

28 Είδη συσκευασίας

Είναι τα υλικά μέσα που χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση για τη συσκευασία των προϊόντων της και παραδίδονται στους πελάτες με το πωλούμενο προϊόν. Τα είδη συσκευασίας πολλές φορές επιστρέφονται (μπουκάλια μπύρας, φιάλες υγραερίου), άλλες φορές όχι (μπουκάλια αρωμάτων κ.α.).

29 Αποθέματα υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων

8.4. Ομάδα 3η - Απαιτήσεις και διαθέσιμα

Παρακολουθεί τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις της επιχείρησης, τα βραχυπρόθεσμα αξιόγραφα και τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία της.

Η ομάδα αυτή, απαιτήσεις και διαθέσιμα, περιλαμβάνει τους παρακάτω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς με τους αντίστοιχους κωδικούς:

- **30** Πελάτες,
- **31** Γραμμάτια εισπρακτέα,
- **32** Παραγγελίες στο εξωτερικό,
- **33** Χρεώσεις διάφορες,
- **34** Χρεόγραφα,
- **35** Λογαριασμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων,
- **36** Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού,
- **37** Κενός,
- **38** Χρηματικά διαθέσιμα,
- **39** Απαιτήσεις και διαθέσιμα υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων.

8.4.1. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και βραχυπρόθεσμα αξιόγραφα.

Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και βραχυπρόθεσμα αξιόγραφα είναι οι απαιτήσεις και τα αξιόγραφα τα οποία είναι εισπρακτέα το πολύ μέχρι το τέλος της επόμενης διαχειριστικής χρήσης (δηλ. μέσα σε ένα χρόνο). Επίσης, μακροπρόθεσμες απαιτήσεις που πρόκειται να εισπραχθούν μέσα στην επόμενη χρήση μετατρέπονται και εμφανίζονται σαν βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις στον Ισολογισμό.

Αναλυτικότερα οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις εμφανίζονται παρακάτω.

30 Πελάτες

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης από την πώληση εμπορεύσιμων υλικών της (εμπορεύματα, έτοιμα και ημιτελή προϊόντα κ.λπ.) και υπηρεσιών της επί πιστώσει (Παπαδέας, 2013).

Ο λογαριασμός αυτός αναλύεται σε δύο βασικούς δευτεροβάθμιους τον **30.00 «Πελάτες εσωτερικού»**, που παρακολουθεί απαιτήσεις από πελάτες-ιδιώτες στο εσωτερικό της χώρας και τον **30.01 «Πελάτες Εξωτερικού»**, που παρακολουθεί απαιτήσεις από πωλήσεις στο εξωτερικό.

Εάν η επιχείρηση έχει πελάτη το Ελληνικό Δημόσιο, τότε χρησιμοποιείται ο **30.02 «Ελληνικό Δημόσιο»**, και για απαιτήσεις από ΝΠΔΔ και Δημόσιες επιχειρήσεις χρησιμοποιείται ο **30.03**.

Διάφοροι άλλοι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί πελατών είναι οι παρακάτω.

Ο **30.04 «Πελάτες-εγγυήσεις ειδών συσκευασίας»** που πιστώνεται και παρακολουθεί τα ποσά που καταβάλλουν οι διάφοροι πελάτες στην επιχείρηση, ως εγγύηση για την επιστροφή των ειδών συσκευασίας, που παραδίδονται σ' αυτούς μαζί με το εμπόρευμα χωρίς να τιμολογούνται επιπλέον.

Ο **30.05 «Προκαταβολές Πελατών»** που παρακολουθεί τις προκαταβολές μετρητών των πελατών, κύρια για μελλοντικές παραγγελίες τους προς την επιχείρηση. Ο λογαριασμός αυτός αρχικά πιστώνεται με χρέωση του Ταμείου και μελλοντικά, όταν ολοκληρωθεί η παράδοση της παραγγελίας, χρεώνεται με πίστωση του αντίστοιχου λογαριασμού «Πελάτες εσωτερικού».

Ο **30.06 «Πελάτες-παρακρατημένες εγγυήσεις»** παρακολουθεί τα χρηματικά ποσά που καταβάλλει η επιχείρηση στους πελάτες της, με βάση κάποιο συμβατικό όρο. Ο λογαριασμός 30.06 χρεώνεται και παραμένει χρεωμένος μέχρι την εκπλήρωση του συμβατικού όρου.

Ο **30.07 «Πελάτες-αντίθετος λογαριασμός αξίας ειδών συσκευασίας»** παρακολουθεί την αξία τιμολογημένων ειδών συσκευασίας (χρεώθηκαν οι πελάτες και για τα είδη συσκευασίας, εκτός των εμπορευμάτων), που οι πελάτες διατηρούν το δικαίωμα επιστροφής τους και την επιστροφή των χρημάτων τους με την έκδοση πιστωτικού τιμολογίου και κλείσιμο του 30.07.

Ο **30.97 «Πελάτες επισφαλείς»** παρακολουθεί τις απαιτήσεις από πελάτες που η είσπραξή τους γίνεται επισφαλής λόγω αδυναμίας του πελάτη (μεγάλες ζημιές, καθυστέρηση εξόφλησης των υποχρεώσεων του κ.λπ.).

Οι επισφαλείς απαιτήσεις μεταφέρονται από τους διάφορους δευτεροβάθμιους του 30 στο 30.97 «Πελάτες επισφαλείς» (στον λογαριασμό 44 Προβλέψεις θα δοθούν περισσότερες λεπτομέρειες για τα ποσοστά και τον τρόπο υπολογισμού των επισφαλών απαιτήσεων).

Τέλος στους λογαριασμούς **30.98** και **30.99** παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά πελατών (Δημοσίου και λοιπών), οι οποίες μετατρέπονται σε επίδικες (προσφυγή στα Δικαστήρια για την είσπραξη αμφισβητούμενων απαιτήσεων).

Παράδειγμα:

Πώληση εμπορευμάτων (είδος Α) αξίας 200€ στον Α. Ανδρέου μισά μετρητά, μισά με πίστωση. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με ΦΠΑ 18% ($200 \times 18\% = 36$).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30	Πελάτες	118	
30.00	Πελάτες, εσωτερικού		
30.00.03	Α. Ανδρέου		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	118	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων		200
70.00	Πωλήσεις είδους Α		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		36
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ πωλήσεων 18%		

Παράδειγμα:

Το ΤΕΙ Αθήνας αγόρασε από την επιχείρηση «Α» εμπορεύματα (είδος Χ) αξίας 1.000 με πίστωση. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με ΦΠΑ 18% ($1.000 \times 18\% = 180\text{€}$).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30	Πελάτες	1.180	
30.03	ΝΠΔΔ και δημόσιες επιχειρήσεις		
30.03.03	ΤΕΙ Αθήνας		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων		1.000
70.00	Πωλήσεις είδους Α		
54	Υποχρεώσεις από φόρους –τέλη		180
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ πωλήσεων 18%		

Παράδειγμα:

Λαμβάνεται προκαταβολή 100€ από τον πελάτη Β. Βασιλείου στις 12/3/2003 έναντι μελλοντικής παραγγελίας 500€. Στις 15/4/2003 παραδίδονται τα υπό παραγγελία εμπορεύματα (είδος Χ) στον Β. Βασιλείου και το αντίστοιχο τιμολόγιο 500€ με επί πλέον ΦΠΑ 18%.

Ο Β. Βασιλείου εξοφλεί το ολικό ποσό μετρητά. ($\text{ΦΠΑ } 500 \times 18 = 900\text{€}$).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 12/3/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	100	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
30	Πελάτες		100
30.05	Προκαταβολές πελατών		
30.05.00	Προκαταβολές πελατών Β. Βασιλείου		

Κατά την παράδοση των εμπορευμάτων και αποστολή του τιμολογίου στις 15/4/2003 γίνεται η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 15/4/03		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	490	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
30	Πελάτες	100	
30.05	Προκαταβολές πελατών		
30.05.02	Προκαταβολές πελάτη Β. Βασιλείου		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων		500
70.00	Πωλήσεις ειδών Χ		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		90
54.00	ΦΠΑ		
54.00.02	ΦΠΑ πωλήσεων 18%		

Παράδειγμα:

Ο πελάτης Χ. Χρήστου οφείλει στην επιχείρηση 60 και κρίνεται επισφαλής:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30	Πελάτες	60	
30.97	Πελάτες επισφαλής		
30.97.02	Επισφαλής πελάτες Χ. Χρήστου		
30	Πελάτες		60
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.02	Πελάτης Χ. Χρήστου		

Στην επόμενη χρήση θα διαγραφεί το χρέος του πελάτη, εφόσον έχει γίνει πρόβλεψη από τις σχηματισμένες προβλέψεις εκμετάλλευσης.

Στην περίπτωση που στο τέλος της χρήσης υπολογαριασμός του **30** έχει πιστωτικό υπόλοιπο, εμφανίζεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του Παθητικού με τον τίτλο «Προκαταβολές Πελατών».

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

Μ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης έναντι τρίτων, που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων σε διαταγή (Παπάς, 1998). Η αξία των Γραμματίων εισπρακτέων μπορεί να είναι σε ευρώ ή ξένο συνάλλαγμα.

Ο λογαριασμός 31 αναλύεται στους υπολογαριασμούς 31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο, 31.01 Γραμμάτια στην τράπεζα για είσπραξη, 31.02 Γραμμάτια στις τράπεζες για εγγύηση, 31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση, 31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους, 31.05 Γραμμάτια προεξοφλημένα και 31.06 Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε ευρώ.

Όλοι οι παραπάνω λογαριασμοί παρακολουθούν απαιτήσεις σε €. Με τον λογαριασμό 31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Σ. στο χαρτοφυλάκιο και 31.13 Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων σε Ξ.Σ. παρακολουθούνται απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα. (Αναλυτική παρουσίαση των Γραμματίων εισπρακτέων, πληρωτέων και επιταγών γίνεται στο Κεφάλαιο 13).

32 Παραγγελίες στο εξωτερικό

Με τον λογαριασμό αυτόν και τους υπολογαριασμούς του παρακολουθείται προσωρινά η αξία κτήσης των αγαθών (παγίων ή αποθεμάτων) κάθε παραγγελίας, που εισάγονται από το εξωτερικό (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012). Όταν γίνει η ολοκλήρωση της παραλαβής των αγαθών και ολοκληρωθεί ο προσδιορισμός της αξίας κτήσης τους, οι υπολογαριασμοί του 32 κλείνουν, μεταφερόμενοι στους αντίστοιχους λογαριασμούς της ομάδας 1 ενσώματων και Παγίων ή της ομάδας 2 Αποθέματα.

Οι υπολογαριασμοί του 32 Παραγγελίες από το εξωτερικό είναι ο 32.00 «Παραγγελίες παγίων στοιχείων», ο 32.02 «Προεμβάσματα μέσω τραπεζών» και 32.03 «Ανέκκλητες πιστώσεις μέσω τραπεζών» (διάμεσοι λογαριασμοί προσωρινοί, που γίνονται σ' αυτούς προσωρινές καταχωρήσεις ποσών για πολλές παραγγελίες μαζί), και ο 32.04 «Δεσμευμένα περιθώρια και δασμοί εισαγωγής» που απεικονίζει δεσμευμένα ποσά για ορισμένο χρονικό διάστημα, λόγω των εισαγωγών που πρόκειται να κάνει η επιχείρηση.

33 Χρεώστες διάφοροι

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τις απαιτήσεις της επιχείρησης που δεν ανήκουν σε καμία από τις κατηγορίες απαιτήσεων που παρακολουθούνται με τους λογαριασμούς που αναφέρθηκαν προηγούμενα, όπως 30 Πελάτες, 31 Γραμμάτια Εισπρακτέα, 32 Παραγγελίες από το εξωτερικό. Οι απαιτήσεις που παρακολουθούνται με τον 33 Χρεώστες έχουν σχέση με απαιτήσεις έναντι του προσωπικού (προκαταβολές μισθών, δάνεια κ.λπ.) έναντι των εταίρων και μετόχων, έναντι των διαχειριστών, έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, ή παρακρατήσεις φόρων. Επίσης με τον δευτεροβάθμιο 33.90 παρακολουθούνται «οι επιταγές εισπρακτέες» (μεταχρονολογημένες).

Οι επιταγές όψεως (όχι μεταχρονολογημένες) παρακολουθούνται με τον 38 «Χρηματικά διαθέσιμα». Παρατηρείται, λοιπόν, ότι ενώ η επιταγή όψεως, σύμφωνα με τον εμπορικό νόμο, είναι μέσο πληρωμής και όχι μέσο πίστωσης, στη λογιστική πρακτική, επειδή οι μεταχρονολογημένες επιταγές φέρουν μεταγενέστερη χρονολογία έκδοσης από την πραγματική, αντιμετωπίζονται με υπολογαριασμό του 33 Χρεώστες και όχι σαν χρηματικά διαθέσιμα (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Παράδειγμα: Καταβάλλεται στις 25/2 προκαταβολή 100€ στον υπάλληλο Α. Αναγνώστου έναντι μισθού Μαρτίου.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 25/2		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
33	Χρεώστες διάφορες	100	
33.00	Προκαταβολές προσωπικού		
33.00.00	Προκαταβολή Α. Αναγνώστου		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		100
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Παράδειγμα: Στις 15/4 καταβάλλεται δάνειο 800€ στον υπάλληλο της επιχείρησης Ζ. Ζαφειρίου και 200€ στον Π. Παναγιώτου για σοβαρούς οικογενειακούς λόγους.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 15/4		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
33	Χρεώστες διάφορες	1.000	
33.01	Χρηματικές διευκολύνσεις προσωπικού 800		
33.01.00	Π. Παναγιώτου		
33.02	Δάνεια προσωπικού 200		
33.02.00	Ζ. Ζαφειρίου		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		1.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Παράδειγμα: Στην ατομική επιχείρηση Α, ο επιχειρηματίας παίρνει για προσωπικές του ανάγκες μετρητά 100 και εμπορεύματα αξίας 50€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 15/4		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
33	Χρεώστες διάφορες	150	
33.07	Ατομικός λογαριασμός επιχειρηματία		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		
38.00	Ταμείο		100
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
78	Ιδιοπαραγωγή παγίων & χρησ. Προβλ. Εκμετάλλευσης		50
78.10	Τεκμαρτά έσοδα από ιδιόχρηση αποθεμάτων		

34 Χρεόγραφα

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τα χρεόγραφα (μετοχές ΑΕ, Ομολογίες, έντοκα γραμμάτια Ελλην. Δημοσίου, ομόλογα τραπεζών, μερίδια αμοιβαίων Κεφαλαίων), τα οποία αγοράζει η επιχείρηση με σκοπό τη βραχυχρόνια επένδυση χρηματικών κεφαλαίων της και την πραγματοποίηση άμεσης προσόδου από αυτά (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012).

Ο λογαριασμός Χρεόγραφα λειτουργεί σαν μικτός λογαριασμός, λόγω της αυξομειώσης των τιμών των χρεογράφων.

Προκειμένου να προσδιοριστεί το κέρδος ή η ζημία από τα χρεόγραφα γίνεται **εκκαθάριση**.

Τα χρεόγραφα, όπως και ο 18 «Συμμετοχές», αποτιμώνται στη συνολικά χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσης τους και της τρέχουσας τιμής. Όταν αποτιμώνται, κατά την απογραφή στην τρέχουσα τιμή, αυτή θεωρείται για τη νέα χρήση ως τιμή κτήσης (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Ως τρέχουσα τιμή ορίζεται:

- α) Για τους εισαγμένους στο χρηματιστήριο τίτλους (μετοχές, ομολογίες) ο μέσος όρος της επίσημης τιμής τους τον τελευταίο μήνα της χρήσης.
- β) Για τους μη εισαγμένους στο Χρηματιστήριο τίτλους ισχύει:
 - για τις μετοχές ΑΕ, η εσωτερική λογιστική αξία που προκύπτει από τον δημοσιευμένο τελευταίο Ισολογισμό της εταιρίας,
 - για άλλους τίτλους, εκτός μετοχών, η αξία της τιμής κτήσης τους,
 - για μερίδια αμοιβαίων Κεφαλαίων, ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσης,
- γ) Για τα κάθε είδους χρεόγραφα και τίτλους, που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν είναι εισαγμένα στο Χρηματιστήριο (έντοκα γραμμάτια δημοσίου), η αποτίμηση στην κατ' είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του Ισολογισμού. Η αξία προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε χρεογράφου η τίτλου.

Παράδειγμα: Στις 5/5/2003 αγορά 100 μετοχών προς 10.000€ της Τράπεζας «Α» με μετρητά. Στις 10/10 πωλούνται μετοχές αντί 480.000€ με μετρητά. Στο τέλος του έτους κατά την απογραφή οι μετοχές της «Α» είναι συνολικής αξίας 700.000€.

Κατά την αγορά των μετοχών θα γίνουν οι παρακάτω εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 5/5/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
34	Χρεόγραφα	1.000.000	
34.00	Μετοχές εισαγμένες στο χρημ/τήριο εταιριών εσωτερ.		
34.00.00	Μετοχές Τράπεζας «Α»		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		1.000.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Κατά την πώληση των μετοχών

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/1020/03		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	480.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
34	Χρεόγραφα		480.000
34.00	Μετοχές εισαγμένες στο χρημ/τήριο εταιριών εσωτερ.		
34.00.00	Μετοχές Τράπεζας «Α»		

Στις 31/12 ο λογαριασμός των χρεογράφων έχει ως εξής.

Χ	Χρεόγραφα	Π
	1.000.000	480.000

Κατά την απογραφή τα χρεόγραφα αποτιμώνται αντί 700.000€.

Εκκαθάριση Χρεογράφων	
Κόστος αγορασθέντων	1.000.000
Μείον Κόστος μενόντων	700.000
Κόστος πωληθέντων	300.000
Πωλήσεις χρεογράφων	480.000
Μείον κόστος πωληθέντων	300.000
Κέρδη από χρεόγραφα	180.000

Η εγγραφή εκκαθάρισης των χρεογράφων είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
34	Χρεόγραφα	180.000	
34.00	Μετοχές εισαγμένες στο χρημ/τήριο εταιριών εσωτερ.		
34.00.00	Μετοχές Τράπεζας «Α»		
76	Έσοδα κεφαλαίων		180.000
76.01	Έσοδα χρεογράφων		
76.01.02	Κέρδη από πώληση χρεογράφων		

35 Λογαριασμοί Διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τα χρηματικά ποσά που δίνει η επιχείρηση σε υπαλλήλους και λοιπούς συνεργάτες, προσωρινά, για την εκτέλεση για λογαριασμό της, συγκεκριμένου έργου ή εργασίας, όπως για εκτελωνισμό εμπορευμάτων, για επαγγελματικό ταξίδι, για διακανονισμό υποθέσεων της επιχείρησης κ.λπ. Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί που χρησιμοποιούνται κατά περίπτωση είναι: 35.00 Εκτελωνιστές – Λογαριασμοί προς απόδοση, 35.01 Προσωπικοί λογαριασμοί προς απόδοση, 35.02 Λοιποί συνεργάτες – τρίτοι λογαριασμοί προς απόδοση κ.λπ.

Οι δευτεροβάθμιοι του 35 χρεώνονται με τα ποσά που καταβάλλει η επιχείρηση και πιστώνονται με αντίστοιχη χρέωση των οικείων, κατά περίπτωση, λογαριασμών, π.χ. αποθεμάτων η εξόδων μετά τη σχετική απόδοση του λογαριασμού.

Παράδειγμα: Καταβολή μετρητών 300€ στις 30/5/2003, ως προκαταβολή στον υπάλληλο Ζ. Ζαφειρίου, για αντιμετώπιση εξόδων του σε επαγγελματικό ταξίδι στη Μυτιλήνη. Στις 5/6/2003, μετά την επιστροφή του, προσκόμισε αποδείξεις εξόδων (ξενοδοχεία, αεροπορικά εισιτήρια, φαγητών κ.λπ.) σύνολο 230€ και επέστρεψε 70€ στην επιχείρηση.

Κατά την καταβολή των μετρητών έγινε η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 30/5/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
35	Λογ/σμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων	300	
35.01	Προσωπικό - λογ/σμοί προς απόδοση		
35.01.00	Ζ. Ζαφειρίου		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		300
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Μετά την απόδοση του λογαριασμού:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 5/6/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
64	Διάφορα έξοδα	230	
64.01	Έξοδα ταξιδιών		
64.01.00	Έξοδα ταξιδιών εσωτερικού		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	70	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
35	Λογ/σμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων		300
35.01	Προσωπικό - λογ/σμοί προς απόδοση		
35.01.00	Ζ. Ζαφειρίου		

8.4.2. Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού

Ο 36 «Μεταβατικοί λογαριασμοί του Ενεργητικού» δημιουργείται στο τέλος της χρήσης και βοηθά στην τακτοποίηση των εσόδων και εξόδων, έτσι ώστε στα αποτελέσματα χρήσης να μεταφερθούν τα ποσά εξόδων και εσόδων που αφορούν πραγματικά τη συγκεκριμένη χρήση κτήσης (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Οι υπολογαριασμοί αυτού, με τη χρονική αναμόρφωση των εξόδων-εσόδων, βοηθούν στην αναμόρφωση λογαριασμών του Ισολογισμού, ώστε αυτοί να απεικονίζουν τις πραγματικές αξίες περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της επιχείρησης κατά τη λήξη της χρήσης.

Με τους Μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού τακτοποιούνται και παρακολουθούνται:

- Ο δευτεροβάθμιος **36.00 «Έξοδα επόμενων χρήσεων»** χρεώνεται με τα έξοδα που πληρώθηκαν μέσα στη συγκεκριμένη χρήση, αλλά αφορούν επόμενες χρήσεις. Η ανάλυσή του είναι ανάλογη της ανάλυσης των λογαριασμών εξόδων. Πιστώνεται και κλείνει στην επόμενη χρήση, όταν τα σχετικά έξοδα γίνουν δεδουλευμένα.
- Ο δευτεροβάθμιος **36.01 «Έξοδα χρήσης εισπρακτέα»** χρεώνεται με τα έσοδα που αφορούν τη συγκεκριμένη χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν ακόμη και πρόκειται να εισπραχθούν σε επόμενες χρήσεις.
- Ο δευτεροβάθμιος **36.02 «Αγορές υπό παραλαβή»** χρεώνεται προσωρινά με την αξία των αγορών που έχουν φορτωθεί για λογαριασμό της επιχείρησης, αλλά δεν έχουν παραλειφθεί ακόμη, ενώ τα σχετικά τιμολόγια έχουν περιέλθει στην επιχείρηση με πίστωση του λογαριασμού Προμηθευτές. Ο 36.02 θα πιστωθεί και θα κλείσει μεταφερόμενος στον λογαριασμό Αγορές, στην επόμενη χρήση με την παραλαβή των εμπορευμάτων.
- Ο δευτεροβάθμιος **36.03 «Εκπτώσεις επί αγορών υπό διακανονισμό»** χρεώνεται με ποσά των εκπτώσεων επί αγορών, που δικαιούται η επιχείρηση εκ μέρους των Προμηθευτών, αλλά δεν έχει λάβει ακόμη τα σχετικά δικαιολογητικά αυτών των εκπτώσεων από τους προμηθευτές με πίστωση του λογαριασμού «Εκπτώσεις αγορών» Ο 36.03 θα πιστωθεί και θα κλείσει σε επόμενη χρήση με χρέωση του λογαριασμού Προμηθευτές, μετά τη λήψη των δικαιολογητικών των χορηγούμενων εκπτώσεων.

37 Κενός

8.4.3. Χρηματικά διαθέσιμα

Με τον λογαριασμό **38 «Χρηματικά Διαθέσιμα»** παρακολουθούνται τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης που αποτελούνται από μετρητά, επιταγές εισπρακτέες (όχι μεταχρονολογημένες), τις καταθέσεις όψεως και προθεσμίας (εφόσον δεν υπάρχει ειδικός απαγορευτικός όρος για την ανάληψή τους) και τα ληξιπρόθεσμα τοκομερίδια (έσοδα από ομολογίες ελληνικών και ξένων δανείων που έχει φθάσει η ημερομηνία πληρωμής τους) (Μπάλλας & Χέβας, 2011).

Τα χρηματικά διαθέσιμα μπορεί να είναι σε ευρώ ή και σε ξένο νόμισμα και αποτελούν άμεσο μέσο πληρωμής της επιχείρησης. Η αποτίμηση των ξένων νομισμάτων γίνεται με βάση τη συναλλαγματική ισοτιμία αυτών κατά την ημέρα κλεισίματος του Ισολογισμού.

Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί του 38 που χρησιμοποιούνται κατά περίπτωση είναι οι:

- **38.00 Ταμείο**, που παρακολουθεί τα μετρητά στο Ταμείο ή στα Ταμεία της επιχείρησης (εάν πρόκειται για μεγάλη επιχείρηση με πολλά Ταμεία)
- **38.01 Διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακίνησης μετρητών**, που παρακολουθεί μετρητά που διακινούνται από το Ταμείο στο Ταμείο άλλου κέντρου ή υποκαταστήματος της επιχείρησης.
- **38.02 Ληγμένα τοκομερίδια προς είσπραξη**, που παρακολουθεί τοκομερίδια που έχει να εισπράξει η επιχείρηση.
- **38.03 και 38.04 Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας** αντίστοιχα σε τράπεζες, λογαριασμοί σε € και ο 38.05 και 38.06 καταθέσεις όψεως και προθεσμίας αντίστοιχα σε τράπεζες, λογ/σμοί σε Ξ.Ν.

39 Απαιτήσεις και διαθέσιμα υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων

8.5. Ομάδα 4η - Καθαρή θέση - Προβλέψεις- Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η ομάδα 4 παρακολουθεί:

- α) Την καθαρή θέση της επιχείρησης, που αποτελείται από το ίδιο κεφάλαιο αυτής, τα πάσης φύσης αποθεματικά και από το εκάστοτε υπόλοιπο εις νέο (κερδών ή ζημιών). Αυτή υπολογίζεται συνήθως ως η διαφορά Ενεργητικού και πραγματικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων). Όταν η επιχείρηση είναι ατομική, τα ίδια κεφάλαια απεικονίζονται με τον τίτλο **Καθαρή Περιουσία**, ενώ όταν η επιχείρηση είναι εταιρία απεικονίζονται με τους τίτλους **Μετοχικό Κεφάλαιο (ΑΕ)** ή **Εταιρικό κεφάλαιο (ΕΠΕ, ΟΕ κ.λπ.)**.
- β) Τις προβλέψεις της επιχείρησης, που γίνονται κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού, όταν πιθανολογείται η πραγματοποίηση εξόδων ή ζημιών ή υποτιμήσεις στοιχείων του Ενεργητικού και δεν είναι γνωστό το ακριβές μέγεθος τους, ο χρόνος πραγματοποίησής τους ή και τα δύο. Πρόβλεψη είναι η κράτηση ορισμένου ποσού σε βάρος του λογαριασμού της γενικής εκμετάλλευσης ή των αποτελεσμάτων χρήσης.
- γ) Τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης οι οποίες λήγουν και πρέπει να εξοφληθούν μετά το τέλος της επόμενης χρήσης, δηλαδή σε διάστημα μεγαλύτερο του έτους.

Η Ομάδα 4 αναλυτικά περιλαμβάνει τους παρακάτω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς με τους αντίστοιχους κωδικούς:

- **40** «Κεφάλαια».
- **41** «Αποθεματικά–Διαφορές αναπροσαρμογής–Επιχορηγήσεις επενδύσεων».
- **42** «Αποτελέσματα εις νέον».
- **43** «Ποσά προορισμένα για αύξηση Κεφαλαίου».
- **44** «Προβλέψεις».
- **45** «Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις».
- **46, 47** «Κενοί Λογαριασμοί».
- **48** «Λογαριασμοί συνδέσμου με τα υποκαταστήματα».
- **49** «Προβλέψεις–Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων».

8.5.1. Λογαριασμοί Ιδίων Κεφαλαίων

40 Κεφάλαιο

Μ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται, αφενός στην περίπτωση των εταιρειών, το σύνολο της ονομαστικής αξίας των μετοχών ή των εταιρικών μεριδίων ή μεριδίων (υπολογαριασμοί 40.00 και 40.01, 40.06) και αφετέρου στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων το Κεφάλαιο αυτών που αντιστοιχεί στην καθαρή περιουσία (υπολογαριασμός 40.07).

Το εταιρικό Κεφάλαιο των λοιπών εταιριών σχηματίζεται:

- Από τις εισφορές των εταίρων για τη συγκρότηση του αρχικού Κεφαλαίου της και από κάθε νέα εισφορά τους για την αύξησή του.
- Από τη διάθεση αποθεματικών ή κερδών για την αύξηση του εταιρικού Κεφαλαίου. Το Μετοχικό Εταιρικό κεφάλαιο παραμένει σταθερό. Για να αυξηθεί ή να μειωθεί μεταγενέστερα, απαιτούνται ορισμένες προϋποθέσεις, όπως ορίζονται από τους νόμους 2190/20 και 3190/55.

Το Κεφάλαιο των ατομικών επιχειρήσεων σχηματίζεται από την αρχική κατάθεση του επιχειρηματία. Κατά τη διάρκεια της χρήσης πιστώνεται μόνο αν γίνουν νέες καταθέσεις ή εισφορές του επιχειρηματία. Οι αναλήψεις του επιχειρηματία κατά τη διάρκεια της χρήσης καταχωρούνται στον 33.07 «Ατομικός λογαριασμός επιχειρηματία». Στο τέλος της χρήσης το αποτέλεσμα αυτής (κέρδος ή ζημία) μεταφέρεται επίσης στον λογαριασμό 33.07. Μετά τη μεταφορά και του αποτελέσματος της χρήσης σ' αυτόν, συνολικά ή μέρος αυτού μεταφέρεται στον λογαριασμό 40.07 «Κεφάλαιο ατομικών επιχειρήσεων», ανάλογα με την κρίση και απόφαση του επιχειρηματία.

Παράδειγμα: Αρχική κατάθεση επιχειρηματία 5.000 σε μετρητά και 5.000 σε λογαριασμό όψεως της Εθνικής, για ίδρυση ατομικής επιχείρησης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	10.000	
38.00	Ταμείο 5.000		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
38.03	Κατάθεση όψεως 5.000		
38.03.00	Κατάθεση όψεως στην Εθνική Τράπεζα		
40	Κεφάλαιο		10.000
40.07	Κεφάλαιο ατομικής επιχείρησης		
40.07.01	Αρχική κατάθεση επιχειρηματία		

Παράδειγμα: Κατά τη διάρκεια της χρήσης ο επιχειρηματίας εισφέρει αυτοκίνητο ΗΥΧ 5040 αποτιμούμενο αντί 3.500€ και παίρνει για προσωπικές του ανάγκες 80 μετρητά από τα ταμεία της επιχείρησης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
13	Μεταφορικά μέσα	3.500	
13.01	Λοιπά επιβατικά αυτοκίνητα		
13.01.00	Αυτοκίνητο ΗΥΧ 5040		
40	Κεφάλαιο		3.500
40.07	Κεφάλαιο ατομικής επιχείρησης		
40.07.01	Συμπληρωματικές καταθέσεις		
	do		
33	Χρεώστες διάφοροι	80	
33.07	Ατομικός λογ/σμός επιχειρηματία		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		80
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Παράδειγμα: Στο τέλος της χρήσης ο **33.07** ατομικός λογαριασμός επιχειρηματία έχει χρεωστικό υπόλοιπο 700 και ο **88.00** «καθαρά κέρδη χρήσης» πιστωτικό υπόλοιπο 3.100.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
88	Αποτελέσματα προς διάθεση	3.100	
88.00	Καθαρά κέρδη χρήσης		
33	Χρεώστες διάφοροι		3.100
33.07	Ατομικός λογ/σμός επιχειρηματία		
	———— do —————		
33	Χρεώστες διάφοροι	2.400	
33.07	Ατομικός λογ/σμός επιχειρηματία		
40	Κεφάλαιο		2.400
40.07	Κεφάλαιο ατομικής επιχείρησης		
40.07.00	Διάθεση κερδών		

Η παραπάνω ατομική επιχείρηση δεν φορολογείται η ίδια για τα κέρδη που πραγματοποιεί, αλλά το φυσικό πρόσωπο επιχειρηματίας που δηλώνει τα κέρδη. Γι' αυτόν τον λόγο δεν έγινε υπολογισμός φόρου επί των κερδών.

41 Αποθεματικά - Διαφορές αναπροσαρμογής - Επιχορηγήσεις επενδύσεων

Με τον λογαριασμό 41 παρακολουθούνται:

Τα αποθεματικά είναι συσσωρευμένα καθαρά κέρδη, τα οποία δεν έχουν διανεμηθεί στους μετόχους ή εταίρους και ούτε έχουν ενσωματωθεί στο μετοχικό ή εταιρικό Κεφάλαιο αυξάνοντάς το.

Τα αποθεματικά διακρίνονται:

- α) **Τακτικά αποθεματικά**, που τον σχηματισμό τους επιβάλλει ο νόμος, τόσο για τις ΑΕ όσο και για τις ΕΠΕ. Ορίζεται παρακράτηση ποσού 5% ή 1/20 επί των καθαρών κερδών της χρήσης και μέχρι αυτά να φθάνουν το 1/3 του κεφαλαίου. Το τακτικό αποθεματικό χρησιμοποιείται για την εξίσωση του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών. Ο υπολογισμός του τακτικού αποθεματικού γίνεται επί των συνολικών καθαρών κερδών της χρήσης και πριν την αφαίρεση του φόρου εισοδήματος απ' αυτά. Το τακτικό αποθεματικό υπόκειται σε φόρο ως αδιανέμητο κέρδος.
- β) **Αποθεματικά Καταστατικού**, που σχηματίζονται με βάση διατάξεις του Καταστατικού.
- γ) **Ειδικά και έκτακτα αποθεματικά** που σχηματίζονται με βάση αποφάσεις της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης των μετόχων.
- δ) **Αποθεματικά σχηματιζόμενα από τη διαφορά έκδοσης μετοχών ή εταιρικών μεριδίων υπέρ το άρτιο** (τιμή έκδοσης μεγαλύτερης της ονομαστικής αξίας για διάφορους λόγους).
- ε) **Αφορολόγητα αποθεματικά**, που σχηματίζονται από καθαρά κέρδη και είναι αφορολόγητα σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

Οι διαφορές αναπροσαρμογής είναι η υπεραξία που προκύπτει από αναπροσαρμογή της αξίας, είτε συμμετοχών και χρεογράφων (41.06) είτε λοιπών παγίων περιουσιακών στοιχείων (41.07), που γίνονται με βάση ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας.

Οι επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων, που παρακολουθούν τις χορηγούμενες επιχορηγήσεις για τη χρηματοδότηση παγίων στοιχείων της επιχείρησης (επενδυτικά κίνητρα - αφορολόγητα αποθεματικά).

42 Αποτελέσματα εις νέον

Αυτός ο λογαριασμός παρακολουθεί το υπόλοιπο των κερδών ή ζημιών εις νέο (δευτεροβάθμιοι 42.00 και 42.01 αντίστοιχα). Το υπόλοιπο κερδών εις νέο, είναι τα κέρδη που δεν διανεμήθηκαν στους μετόχους ή εταίρους ούτε χρησιμοποιήθηκαν για τον σχηματισμό αποθεματικών. Αυτά ή θα διανεμηθούν ή θα καλύψουν ζημιές των επόμενων χρήσεων. Το υπόλοιπο ζημιών εις νέο είναι ζημιές που θα καλυφθούν από τα κέρδη επόμενων χρήσεων (Γρηγοράκος, 2013).

Επίσης ο δευτεροβάθμιος **42.04 «Διαφορές φορολογικού ελέγχου»** παρακολουθεί διαφορές από φορολογικούς ελέγχους στα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων, που προέκυψαν εκ των υστέρων.

43 Ποσά προορισμένα για αύξηση Κεφαλαίου

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι καταθέσεις μετόχων ή εταίρων, τα διαθέσιμα μερίσματα χρήσης, που θα χρησιμοποιηθούν για την αύξηση του Κεφαλαίου της εταιρίας. Ο 43 έχει προσωρινό χαρακτήρα και μετά την ολοκλήρωση αύξησης του Κεφαλαίου (απόφαση αύξησης, τροποποίηση Καταστατικού, δημοσίευση κ.λπ.) χρεώνεται και μεταφέρεται στο Μετοχικό ή Εταιρικό Κεφάλαιο.

8.5.2. Λογαριασμοί προβλέψεων

44 Προβλέψεις

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθείται η κράτηση ορισμένων ποσών που γίνεται σε βάρος του λογαριασμού «Γενικής Εκμετάλλευσης» ή του λογαριασμού των Αποτελεσμάτων χρήσεως, κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού για διάφορους λόγους. Οι προβλέψεις διακρίνονται σε:

- α) **Προβλέψεις για κινδύνους εκμετάλλευσης** (δευτεροβάθμιοι 44.00 και 44.09), που προορίζονται να καλύψουν έξοδα της χρήσης (π.χ. αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία), που πιθανολογούνται ότι θα λάβουν χώρα μετά τον σχηματισμό των προβλέψεων. Τα έξοδα αυτά, αν είχαν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης, θα χρεώνονταν σε μια από τις κατηγορίες εξόδων της ομάδας 6.
- β) **Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους** (δευτεροβάθμιοι 44.10-44.19), που προορίζονται να καλύψουν έκτακτες ζημιές και έκτακτα έξοδα (π.χ. αποζημιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων, ζημιές από επισφαλείς απαιτήσεις, έξοδα προηγούμενων χρήσεων, εξαιρετικοί κίνδυνοι και έκτακτα έξοδα), που πιθανολογούνται ότι θα λάβουν χώρα μετά τον σχηματισμό προβλέψεων. Τα έξοδα αυτά αν είχαν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης θα χρεώνονταν σε υπολογαριασμούς του **81** «Έκτακτα ανόργανα αποτελέσματα» και **82** «Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων».

Ο σχηματισμός των προβλέψεων είναι υποχρεωτικός, αν συντρέχουν οι παραπάνω προϋποθέσεις, ανεξάρτητα από το αν κατά τη χρήση πραγματοποιήθηκαν κέρδη ή ζημιές, και οι σχετικές εγγραφές σχηματισμού των προβλέψεων γίνονται κατά την ημέρα κλεισίματος του Ισολογισμού.

Ανάλυση υπολογισμών και χειρισμός των προβλέψεων για επισφαλείς Πελάτες

Το ποσό που κρατείται ως πρόβλεψη για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων και το οποίο αφαιρείται από τα ακαθάριστα έσοδα που προέρχονται από εμπορικές συναλλαγές υπολογίζεται σε ποσοστό 0,5% (Ν.2214/1994) επί της συνολικά αναγραφόμενης αξίας στα τιμολόγια πώλησης αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, μετά την αφαίρεση επιστροφών και εκπτώσεων.

Στις παραπάνω πωλήσεις αγαθών και παροχής υπηρεσιών δεν περιλαμβάνονται οι πωλήσεις και οι παροχές προς το Δημόσιο και τα ΝΠΔΔ ούτε οι λιανικές πωλήσεις. Το ποσό αυτό σε κάθε διαχειριστική χρήση δεν μπορεί, επίσης, να είναι μεγαλύτερο από το 50% του συνολικού χρεωστικού υπόλοιπου του λογαριασμού των Πελατών, όπως αυτό εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσης.

Πέραν του ποσοστού 0,5% της σχηματιζόμενης πρόβλεψης, κανένα άλλο ποσό δεν αναγνωρίζεται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα, για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων.

Στην περίπτωση που η σχηματιζόμενη πρόβλεψη είναι μεγαλύτερη του 0,5% των ακαθάριστων εσόδων ή του 50% του χρεωστικού υπόλοιπου των πελατών, τότε αποτελεί ανόργανο έξοδο, μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσης και δεν αναγνωρίζεται φορολογικά.

Οι υπολογιζόμενες προβλέψεις με τον παραπάνω τρόπο χρεώνονται στον λογαριασμό **68.09** «Λοιπές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», το εκάστοτε πιστωτικό υπόλοιπο του **44.11** εμφανίζεται στον Ισολογισμό και την Απογραφή τέλους χρήσης αφαιρετικά από τις απαιτήσεις της επιχείρησης.

Εάν στο μέλλον η επιχείρηση εισπράξει ορισμένα ποσά από αποσβεσμένους πελάτες, τότε οι εισπράξεις αυτές θεωρούνται φορολογητέα έσοδα της χρήσης που εισπράχθηκαν (82.01 Έσοδα προηγούμενων χρήσεων).

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Χ» στο τέλος της χρήσης του 2002 είχε σύνολο καθαρών πωλήσεων 100.000.000 εκ των οποίων 10.000.000 ήταν πωλήσεις σε ΝΠΔΔ. Το χρεωστικό υπόλοιπο των πελατών της ήταν 50.000.000.

Σχηματισμός πρόβλεψης 31/12/2003

α) Πωλήσεις $100.000.000 - 10.000.000 = 90.000.000 \times 0,5\% = 90.000.000 \times 0,05 = 450.000\text{€}$.

β) Υπόλοιπο χρεωστικό Πελατών = $5.000.000 \times 50\% = 2.500.000\text{€}$. Το ανωτέρω ποσό των 450.000€ επειδή είναι χαμηλότερο του 50% του χρεωστικού υπολοίπου των πελατών, θα αναγνωρισθεί ως ποσό πρόβλεψης επισφαλών πελατών.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12/2002		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
68	Προβλέψεις εκμετάλλευσης	450.000	
68.09	Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης		
68.09.00	Προβλέψεις για επισφαλής πελάτες		
44	Προβλέψεις		450.000
44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης		
44.09.00	Σχημ/νες προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		

Κατά το τέλος του 2002 ο πελάτης «Α» χαρακτηρίστηκε επισφαλής για οφειλόμενο ποσό 600.000€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12/2002		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30	Πελάτες	600.000	
30.97	Πελάτες επισφαλείς		
30.97.00	Επισφαλής πελάτης Α		
30	Πελάτες		600.000
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.00	Πελάτης Α		

Στις 5/12/2003 ο Α καταβάλλει 200.000€ και για τα υπόλοιπα κρίνεται ανεπίδεκτος είσπραξης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 5/12/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	200.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
44	Προβλέψεις	400.000	
44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης		
44.09.00	Σχημ/νες προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		
30	Πελάτες		600.000
30.97	Πελάτες επισφαλείς		
30.97.00	Επισφαλής πελάτης Α		

Στο τέλος της χρήσης 2003 οι αχρησιμοποίητες προβλέψεις ποσού 50.000€ θα τακτοποιηθούν όπως παρακάτω:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
44	Προβλέψεις	50.000	
44.09	Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης		
44.09.00	Σχημ/νες προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες		
84	Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		50.000
84.00	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		
84.00.00	Έσοδα από λοιπές προβλέψεις εκμ/σης		

Επίσης, στο τέλος του 2003 θα υπολογιστεί το νέο ποσό των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις και θα γίνει η σχετική εγγραφή με βάση τις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί.

8.5.3. Λογαριασμοί Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων

45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης των οποίων η προθεσμία εξόφλησης λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που η προθεσμία λήξης τους είναι μέσα στην επόμενη χρήση μετατρέπονται σε βραχυπρόθεσμες, μεταφερόμενες στον κατάλληλο λογαριασμό της ομάδας 5, που παρακολουθεί, όπως θα αναπτύξουμε, τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (Αληφαντής, 2008).

Μακροχρόνιες υποχρεώσεις είναι κυρίως τα Ομολογιακά δάνεια σε ευρώ και σε ξένο νόμισμα, άλλες υποχρεώσεις σε τράπεζες εκτός δανείων, υποχρεώσεις στο Δημόσιο και ΝΠΔΔ, υποχρεώσεις σε ασφαλιστικούς Οργανισμούς (ΙΚΑ κ.λπ.), γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ και ξένο νόμισμα και μη δεδουλευμένοι τόκοι των γραμματίων πληρωτέων.

46 και 47 οι λογαριασμοί αυτοί είναι κενοί

48 Λογαριασμοί Συνδέσμου με τα υποκαταστήματα

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι δοσοληψίες μεταξύ κεντρικού και υποκαταστημάτων της επιχείρησης, όταν τα υποκαταστήματα έχουν λογιστική αυτοτέλεια δηλαδή τηρούν πλήρη λογιστικά βιβλία.

Ο **48** αναπτύσσεται σε δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους κ.λπ. ελεύθερα, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε επιχείρησης (αριθμό υποκαταστημάτων, λογιστική αυτοτέλεια αυτών κ.λπ.). Συνήθως δημιουργείται ένας λογαριασμός σύνδεσης για κάθε υποκατάστημα του οποίου το υπόλοιπο είναι ίσο και αντίθετο με τον λογαριασμό σύνδεσης που τηρείται στο υποκατάστημα.

Κατά τη σύνταξη του Ισολογισμού τέλους χρήσης, ο λογαριασμός **48** δεν εμφανίζεται στον Ισολογισμό του Κεντρικού, αλλά το υπόλοιπό του συμψηφίζεται κατά την ενσωμάτωση των Ισολογισμών των υποκαταστημάτων στον ενοποιημένο Ισολογισμό της επιχείρησης.

49 Προβλέψεις - Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων.

8.6. Ομάδα 5η - Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Η ομάδα 5 παρακολουθεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης, των οποίων η προθεσμία εξόφλησης λήγει το αργότερο μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης (δηλαδή το αργότερο μέσα σ' ένα έτος). Με την ομάδα αυτή παρακολουθούνται και οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που μετατρέπονται σε βραχυπρόθεσμες (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Η 5η Ομάδα - Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις αναλυτικά περιλαμβάνει τους παρακάτω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς με τους αντίστοιχους κωδικούς τους:

- **50** Προμηθευτές,
- **51** Γραμμάτια πληρωτέα,
- **52** Τράπεζες - λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων,
- **53** Πιστωτές διάφοροι,
- **54** Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη,
- **55** Ασφαλιστικοί Οργανισμοί,
- **56** Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού,
- **57** Κενός,
- **58** Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής
- **59** Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων.

50 Προμηθευτές

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από την αγορά περιουσιακών στοιχείων και υπηρεσιών επί πιστώσει, τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό (Μπάλλας & Χέβας, 2011).

Ο 50 Προμηθευτές υποδιαιρείται σε δύο βασικούς δευτεροβάθμιους, τον **50.00 Προμηθευτές εσωτερικού** και του **50.01 Προμηθευτές εξωτερικού**, που παρακολουθούν υποχρεώσεις από αγορές στο εσωτερικό και εξωτερικό αντίστοιχα. Στον **50.02** παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις από αγορές από το **Ελληνικό Δημόσιο** και στον **50.03 οι υποχρεώσεις σε ΝΠΔΔ και Δημόσιες επιχειρήσεις**.

Διάφοροι άλλοι δευτεροβάθμιοι των Προμηθευτών αναφέρονται παρακάτω.

Ο **50.04 «Προμηθευτές - εγγυήσεις ειδών συσκευασίας»**, ο οποίος χρεώνεται με τα ποσά που καταβάλλει ως εγγύηση η επιχείρηση για τα είδη συσκευασίας που παραλαμβάνει μαζί με τα αγαθά και έχει την υποχρέωση να επιστρέψει στους Προμηθευτές, οπότε αποσύρεται η εγγύηση.

Ο **50.05 «Προκαταβολές σε Προμηθευτές»**, ο οποίος χρεώνεται και παρακολουθεί τα ποσά που καταβάλλει η επιχείρηση στους Προμηθευτές προκαταβολικά για την εκτέλεση νέας παραγγελίας (ο λογαριασμός αυτός δεν παρακολουθεί προκαταβολές για παραγγελίες παγίων στοιχείων). Ο 50.05 χρησιμοποιείται κυρίως, όταν η προκαταβολή για νέα παραγγελία αφορά σημαντικό ποσό και ο χρόνος ολοκλήρωσης της παραγγελίας είναι μεγάλος. Όταν πρόκειται για μικρά ποσά, για παραγγελίες που θα εκτελεστούν σύντομα, χρεώνονται οι προσωπικοί λογαριασμοί των προμηθευτών και δεν κινείται ο 50.05. Ο 50.05 πιστώνεται και μεταφέρεται στη χρέωση των Προμηθευτών όταν ολοκληρωθεί η υπό εκτέλεση παραγγελία.

Ο **50.06 «Προμηθευτές - Παρακρατημένες εγγυήσεις»**, ο οποίος παρακολουθεί τα ποσά που η επιχείρηση καταβάλλει στους προμηθευτές ως εγγύηση για διάφορους άλλους λόγους, κατόπιν συμφωνίας με τον προμηθευτή.

Ο **50.07 «Προμηθευτές αντίθετος λογαριασμός ειδών συσκευασίας»**, που πρόκειται να επιστραφούν στον προμηθευτή. Έτσι ο 50.07 χρεώνεται με την αξία των επιστρεπτέων ειδών συσκευασίας κατά την παραλαβή τους με πίστωση του σχετικού λογαριασμού του προμηθευτή και πιστώνεται με την επιστροφή των επιστρεπτέων ειδών συσκευασίας και χρέωση του προμηθευτή. Με τον λογαριασμό 50.07 επιτυγχάνεται ο διαχωρισμός της ολικής αξίας τιμολογίου σε καθαρή αξία αγορών εμπορευμάτων και αξία επιστρεπτέων ειδών συσκευασίας.

Ο 50.04 και 50.07 λειτουργούν μάλλον ανάλογα. Ο πρώτος παρακολουθεί τα ποσά των εγγυήσεων, ενώ ο δεύτερος τα ποσά για την ακριβή αξία των ειδών συσκευασίας που πληρώνει η επιχείρηση.

Τέλος, ο **50.08 «Προμηθευτές εσωτερικού λογαριασμός παγίων στοιχείων»** παρακολουθεί την αξία των παγίων στοιχείων που αγοράζει η επιχείρηση με πίστωση και σε μερικές περιπτώσεις χρεώνεται με τα ποσά των προκαταβολών στους προμηθευτές για την απόκτηση παγίων στοιχείων (οι προκαταβολές κτήσης παγίων στοιχείων παρακολουθούνται με τον 15.09 ή με τον 32.00 παραγγελίες παγίων στοιχείων).

Παράδειγμα:

Αγορά εμπορευμάτων (είδος X) 1.000 από X. Χρήστου μισά μετρητά, μισά με πίστωση. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με επιπλέον ΦΠΑ 18%.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
20	Εμπορεύματα	1.000	
20.00	Είδος X		
20.00.01	Αγορές χρήσης		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	180	
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ 18% αγορών		
50	Προμηθευτές		590
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.00	X. Χρήστου		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		590
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Παράδειγμα:

Στον προμηθευτή Α. Αναγνώστου στις 3/3/2003 δίνεται προκαταβολή 500€ έναντι μιας μελλοντικής παραγγελίας είδους Α 1.200€. Στις 10/5/2003 η παραγγελία παραδίδεται στην επιχείρηση, στο δε σχετικό τιμολόγιο περιλαμβάνεται και η αξία των επιστρεπτέων ειδών συσκευασίας αξίας 300€. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με 18% ΦΠΑ και εξοφλείται τοις μετρητοίς.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 3/3/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
50	Προμηθευτές	500	
50.05	Προκαταβολές σε προμηθευτές		
50.05.00	Α. Αναγνώστου/λογ/σμός προκαταβολών		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		500
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Μετά την εκτέλεση της παραγγελίας θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/5/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
20	Εμπορεύματα	1.200	
20.00	Είδος Α		
20.00.01	Αγορές χρήσης		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	216	
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ 18% αγορών		
50	Προμηθευτές	300	
50.07	Προμηθευτές αντίθετος λογ/σμός ειδών συσκευασίας		
50.07.00	Α. Αναγνώστου / λογ/σμός ειδών συσκευασίας		
50	Προμηθευτές		500
50.05	Προκαταβολές σε προμηθευτές		
50.05.00	Α. Αναγνώστου / λογ/σμός προκαταβολών		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		1.216
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Όταν η επιχείρηση επιστρέψει τα επιστρεπτέα είδη συσκευασίας:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	300	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
50	Προμηθευτές		300
50.07	Προμηθευτές αντίθετος λογ/σμός ειδών συσκευασίας		
50.07.00	Α. Αναγνώστου / λογ/σμός ειδών συσκευασίας		

Αν η επιχείρηση δεν είχε πληρώσει με μετρητά 500€ τα επιστρεπτέα είδη συσκευασίας, θα είχε πιστωθεί ο λογαριασμός 50.00 Προμηθευτές εσωτερικού (50.07.00 Α. Αναγνώστου) και τα χρηματικά διαθέσιμα θα ήταν πιστωμένα μόνο με 916. Στη δε τελευταία εγγραφή, αντί για τα χρηματικά διαθέσιμα, θα χρεωνόταν ο 50.00 Προμηθευτές εσωτερικού.

51 Γραμμάτια πληρωτέα

Μ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης έναντι τρίτων που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων σε διαταγή.

Η αξία των Γραμματίων πληρωτέων μπορεί να είναι ευρώ ή ξένο νόμισμα. Ο λογαριασμός 51 αναλύεται στους παρακάτω δευτεροβάθμιους 51.00 Γραμμάτια πληρωτέα σε ευρώ, 51.01 Γραμμάτια πληρωτέα σε Ξ.Ν., 51.02 Γραμμάτια πληρωτέα έκδοσης ΝΠΔΔ και Δημόσιων επιχειρήσεων, 51.03 Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων σε ευρώ (αντίθετος λογαριασμός), 51.04 Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων πληρωτέων έκδοσης ΝΠΔΔ και Δημόσιων επιχειρήσεων (αντίθετος λογαριασμός).

Ο λογαριασμός 51 πιστώνεται με την ονομαστική αξία των εκδιδόμενων γραμματίων και χρεώνεται με την εκάστοτε πληρωμή αυτών.

52 Τράπεζες, λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από βραχυπρόθεσμες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις.

Ο λογαριασμός αυτός αναλύεται σε δευτεροβάθμιους, που παρακολουθούν αναλυτικά τις υποχρεώσεις κατά τράπεζα (Γρηγοράκος, 2013).

Σκοπός των βραχυπρόθεσμων τραπεζικών χρηματοδοτήσεων είναι η εξυπηρέτηση της ταμειακής ρευστότητας της επιχείρησης ή η δυνατότητα παροχής πίστωσης στους πελάτες.

Όταν τα βραχυπρόθεσμα δάνεια παίρνονται με προσωπική εγγύηση, απλά χρεώνονται τα χρηματικά διαθέσιμα και πιστώνεται ο λογαριασμός βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων τράπεζας, με δευτεροβάθμιο την τράπεζα από την οποία ελήφθη το δάνειο.

Πολλές φορές όταν δεν υπάρχει προσωπική φερεγγυότητα, η επιχείρηση παίρνει δάνεια με ενέχυρο χρεόγραφα ή γραμμάτια εισπρακτέα ή και με υποθήκη των ακινήτων της.

Παράδειγμα:

Η επιχείρηση Α στις 2/2/2003 λαμβάνει δάνειο από την Τράπεζα Πίστεως ποσού 2.000€ εξοφλητέο στις 2/12/2003 με ενέχυρο χρεόγραφο (Μετοχές 1.000 X 4€ της Τράπεζας ΔΕΛΤΑ). Στις 2/12/2003 η επιχείρηση εξοφλεί το δάνειο με επιπλέον τόκους 200€ και παραλαμβάνει τα χρεόγραφα.

Με τη λήψη του δανείου και την παράδοση των χρεογράφων γίνεται η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2/2/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	2.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
52	Τράπεζες λογ/σμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		2.000
52.00	Τράπεζα Πίστεως		
52.00.00	Τράπεζα Πίστεως λογ/σμός δανείου με ενέχυρο χρεόγραφο		
	do		
34	Χρεόγραφα	4.000	
34.24	Χρεόγραφα σε τρίτους για εγγύηση		
34.24.00	Μετοχές ΔΕΛΤΑ στην Τράπεζα Πίστεως		
34	Χρεόγραφα		4.000
34.00	Μετοχές «Δ» Τράπεζας		
34.00.00	1000 μετοχές «Δ»		

Με την εξόφληση του δανείου και παραλαβή των χρεογράφων:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 2/12/03		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	200	
65.06	Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		
65.06.00	Τόκοι και έξοδα Τραπεζικών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		
52	Τράπεζες λογ/σμός βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		200
52.00	Τράπεζα Πίστεως		
52.00.00	Τράπεζα Πίστεως λογ/σμός δανείου με ενέχυρο χρεόγραφο		
	do		
52	Τράπεζες λογ/σμός βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	2.200	
52.00	Τράπεζα Πίστεως		
52.00.00	Τράπεζα Πίστεως λογ/σμός δανείου με ενέχυρο χρεόγραφο		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		2.200
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
	do		
34	Χρεόγραφα	4.000	
34.00	Μετοχές «Δ» Τράπεζας		
34.00.00	1000 μετοχές «Δ»		
34	Χρεόγραφα		4.000
34.04	Χρεόγραφα σε Τρίτους για εγγύηση		
34.04.00	Μετοχές «Δ» στην Τράπεζα Πίστεως		

53 Πιστωτές Διάφοροι

Μ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται διάφορες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τρίτους, οι οποίοι δεν υπάγονται στις προηγούμενες αναφερθείσες κατηγορίες υποχρεώσεων της ομάδας 5 (Γρηγοράκος, 2013).

Οι συνηθισμένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που παρακολουθεί ο 53 είναι:

- 53.00 «Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες»,
- 53.01 «Μερίσματα πληρωτέα»,
- 53.02 «Προμερίσματα πληρωτέα»,
- 53.03 «Οφειλόμενες αμοιβές προσωπικού»,
- 53.04 «Ομολογίες πληρωτέες»,
- 53.05 «Τοκομερίδια πληρωτέα»,
- 53.00 «Δικαιούχοι αμοιβών» (οι αμοιβές τρίτων πληρωτέες),
- 53.14 «Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς εταίρους»,
- 53.90 «Επιταγές πληρωτέες» (μεταχρονολογημένες επιταγές της επιχείρησης),
- 53.98 «Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ευρώ»,
- 53.99 «Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα».

54 Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη

Μ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης από φόρους και τέλη προς το Ελληνικό Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ, Δήμους, Κοινότητες.

Σημαντικότερος δευτεροβάθμιος λογαριασμός του 54, είναι ο 54.00 Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), που παρακολουθεί την υποχρέωση της επιχείρησης για ΦΠΑ προς το Ελληνικό Δημόσιο (εκτενής ανάπτυξη Κεφ.15).

Άλλοι δευτεροβάθμιοι του 54 είναι:

- 54.01 Φόροι κατανάλωσης ειδών πολυτελείας,
- 54.03 Φόροι-Τέλη αμοιβών προσωπικού (φόρος μισθωτών υπηρεσιών, χαρτόσημο και ΟΓΑ μισθωτών υπηρεσιών),
- 54.04 Φόροι-Τέλη αμοιβών τρίτων (φόρος αμοιβών ελεύθερων επαγγελματιών),
- 54.05 Φόροι-τέλη κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων,
- 54.06 Φόροι-Τέλη Τιμολογίων αγοράς,
- 54.07 Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών,
- 54.09 Λοιποί Φόροι-Τέλη,
- 54.99 Φόροι-Τέλη προηγούμενης χρήσης.

55 Ασφαλιστικοί οργανισμοί

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι υποχρεώσεις της επιχείρησης προς τους διάφορους ασφαλιστικούς οργανισμούς για την ασφάλιση των εργαζόμενων, οι οποίες προέρχονται από Εργοδοτικές Εισφορές και από τις κρατήσεις που γίνονται στους μικτούς μισθούς των εργαζόμενων (Μπάλλας & Χέβας, 2011). Οι δευτεροβάθμιοι που αναλύεται ο 55 είναι:

- 55.00 «Ίδρυμα Κοινωνικών ασφαλίσεων» (ΙΚΑ), ο οποίος πιστώνεται με το συνολικό άθροισμα των εισφορών του εργοδότη και των κρατήσεων των εργαζόμενων στο τέλος κάθε μισθοδοτικής περιόδου. Χρεώνεται και κλείνει με την πληρωμή του ποσού και αγορά των ενσήμων μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα,
- 55.01 «Λοιπά Ταμεία κύριας Ασφάλισης»,
- 55.02 «Επικουρικά Ταμεία»,
- 53.03 «Εργατική Εστία» και ο
- 55.99 «Κρατήσεις και εισφορές καθυστερούμενες προηγούμενων χρήσεων».

56 Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού

Οι λογαριασμοί αυτοί, όπως και οι μεταβατικοί λογαριασμοί του Ενεργητικού, δημιουργούνται στο τέλος της χρήσης και βοηθούν στην αναμόρφωση των λογαριασμών του Ισολογισμού στην πραγματική τους αξία. Οι

υπολογαριασμοί του 56 έχουν πιστωτικό υπόλοιπο, εμφανίζονται στον Ισολογισμό και τακτοποιούν και παρακολουθούν τα παρακάτω έσοδα και έξοδα, προκειμένου στα Αποτελέσματα Χρήσης να μεταφερθούν τα πραγματικά ποσά των εσόδων και εξόδων, τα οποία αφορούν τη συγκεκριμένη χρήση.

- α) Ο δευτεροβάθμιος **56.00 «Έσοδα επόμενων χρήσεων»**, πιστώνεται με τα έσοδα που εισπράχθηκαν μέσα στη χρήση, αλλά αφορούν επόμενες χρήσεις. Η ανάλυση του 56.00 σε τριτοβάθμιους είναι ανάλογη της ανάλυσης των λογαριασμών εσόδων, στους οποίους θα μεταφερθούν τα ποσά που αφορούν τη νέα χρήση, αμέσως μετά την έναρξή του. Ο 56.00 χρεώνεται και κλείνει στην επόμενη χρήση με τη μεταφορά των ποσών στους αντίστοιχους λογαριασμούς εσόδων.
- β) Ο δευτεροβάθμιος **56.01 «Έξοδα χρήσης δεδουλευμένα (πληρωτέα)»** πιστώνεται με τα έξοδα που αφορούν τη συγκεκριμένη χρήση, αλλά δεν πληρώθηκαν μέσα σ' αυτή και πρόκειται να πληρωθούν μέσα στην επόμενη χρήση. Χρεώνεται και κλείνει την επόμενη χρήση, με την πληρωμή των εξόδων.
- γ) Ο δευτεροβάθμιος **56.02 «αγορές υπό τακτοποίηση»** πιστώνεται και παρακολουθεί τις υπό τακτοποίηση αγορές αγαθών, όταν το τιμολόγιο ή τα άλλα σχετικά δικαιολογητικά αγοράς λαμβάνονται από την επιχείρηση μετά την παραλαβή των αγαθών. Ο λογαριασμός 56.02 χρεώνεται και κλείνει με τη λήψη των σχετικών δικαιολογητικών από την επιχείρηση με πίστωση του λογαριασμού Προμηθευτές ή χρηματικών διαθέσιμων ή άλλου ανάλογου λογαριασμού.
- δ) Ο **δευτεροβάθμιος 56.03 «Εκπτώσεις επί πωλήσεων χρήσης υπό διακανονισμό»** πιστώνεται και παρακολουθεί τις εκπτώσεις επί πωλήσεων, που δικαιούνται οι πελάτες της επιχείρησης, και των οποίων το ύψος, κατά την ημέρα κλεισίματος του Ισολογισμού, δεν είναι γνωστό. Για τον λόγο αυτόν, δεν κρίνεται σκόπιμη η απευθείας πίστωση των λογαριασμών των πελατών. Μέσα στην προσεχή χρήση, ο 56.03 χρεώνεται και κλείνει όταν οριστικοποιηθεί το ύψος των εκπτώσεων προς τους πελάτες με πίστωση των αντίστοιχων προσωπικών λογαριασμών των πελατών.

57 κενός

58 Λογαριασμός περιοδικής κατανομής

Είναι ένας προαιρετικός πρωτοβάθμιος λογαριασμός, που η τήρησή του βοηθά την επιχείρηση στον προσδιορισμό των βραχυχρόνιων οικονομικών αποτελεσμάτων της (ανά μήνα, τρίμηνο, εξάμηνο κ.λπ.), τόσο στην περίπτωση που δεν χρησιμοποιείται η αναλυτική λογιστική των λογαριασμών της ομάδας 9, αλλά και στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται οι λογαριασμοί της αναλυτικής λογιστικής, για να γίνεται η προσαρμογή μεταξύ γενικής και αναλυτικής λογιστικής.

59 Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων

8.7. Ομάδα 6η – Οργανικά έξοδα κατ' είδος

Η ομάδα 6 παρακολουθεί κατά είδος τα έξοδα που πραγματοποιούνται χάριν της ομαλής εκμετάλλευσης της χρήσης (οργανικά), δηλαδή χάριν της κύριας παραγωγικής δραστηριότητας της επιχείρησης, καθώς επίσης και τις ετήσιες επιβαρύνσεις από τη διενέργεια αποσβέσεων και προβλέψεων, που ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος (Γρηγοράκος, 2013).

Η Ομάδα 6 δεν παρακολουθεί τα παρακάτω ποσά:

- α) Ποσά σχετικά με επενδύσεις ή τοποθετήσεις, τα οποία παρακολουθούνται με τους αντίστοιχους λογαριασμούς των ομάδων 1 και 3, με εξαίρεση ποσά που αφορούν ιδιοκατασκευές.
- β) Ποσά σχετικά με ανόργανα έξοδα (ζημιές και έξοδα εξαιρετικού χαρακτήρα), τα οποία παρακολουθούνται με τον λογαριασμό **81 «Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα»**.
- γ) Ποσά σχετικά με ζημιές και έξοδα προηγούμενων χρήσεων, που παρακολουθούνται με τον λογαριασμό **82 «Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων»**.
- δ) Προβλέψεις που δεν σχετίζονται άμεσα με την εκμετάλλευση και παρακολουθούνται με τον λογαριασμό **83 «Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους»**(πρόβλεψη για υποτίμηση παγίων περιουσιακών στοιχείων).
- ε) Ποσά σχετικά με φόρο εισοδήματος επί των αδιανέμητων κερδών της χρήσης, που παρακολουθείται στη χρέωση του λογαριασμού **88.08 «Φόρος εισοδήματος και εισφορά ΟΓΑ»**.

στ) Τα υπολογιστικά ή τεκμαρτά έξοδα (τόκοι ιδίων κεφαλαίων ή επιχειρηματική αμοιβή στις προσωπικές και ατομικές επιχειρήσεις αυτασφάλιστρα).

Η 6η Ομάδα – οργανικά έξοδα κατ' είδος περιλαμβάνει τους παρακάτω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς με τους αντίστοιχους κωδικούς τους:

- **60** Αμοιβές και έξοδα προσωπικού.
- **61** Αμοιβές και έξοδα τρίτων.
- **62** Παροχές τρίτων.
- **63** Φόροι-τέλη.
- **64** Διάφορα έξοδα.
- **65** Τόκοι και συναφή έξοδα.
- **66** Αποσβέσεις παγίων στοιχείων, ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος.
- **67** Κενός.
- **68** Προβλέψεις εκμετάλλευσης.
- **69** Οργανικά έξοδα κατ' είδος υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων.

Πολλές φορές, κατά τον χρόνο διενέργειας των λογιστικών εγγραφών των εξόδων, δεν είναι γνωστό το είδος ή ο προορισμός τους. Τότε τα ποσά αυτών των εξόδων είναι δυνατόν να καταχωρούνται προσωρινά στους λογαριασμούς της ομάδας 6. Τα έξοδα αυτά, στη διάρκεια της χρήσης ή στο τέλος αυτής κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού, μεταφέρονται στους λογαριασμούς που πραγματικά ανήκουν (σε λογαριασμούς του Ενεργητικού ή σε λογαριασμούς αποτελεσμάτων της ομάδας 8). Τα χρεωστικά υπόλοιπα των λογαριασμών της ομάδας 6 στο τέλος της χρήσης μεταφέρονται και κλείνουν στη χρέωση του λογαριασμού 80.00 «Γενική εκμετάλλευση».

Όταν οι λογαριασμοί των εξόδων περιλαμβάνουν ποσά που αφορούν επόμενες χρήσεις (προπληρωμένα έξοδα) ή δεν περιλαμβάνουν όλο το ποσό των δεδουλευμένων εξόδων της χρήσης (διότι δεν πληρώθηκαν μέχρι το τέλος της χρήσης και θα πληρωθούν στην επόμενη χρήση σαν οφειλόμενα ή πληρωτέα έξοδα), πριν τη μεταφορά τους στον λογαριασμό 80 «Γενική εκμετάλλευση», θα γίνουν οι ανάλογες εγγραφές τακτοποίησης αυτών, σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων (λεπτομέρειες για την τακτοποίηση λογαριασμών: Κεφ.11).

60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Μ' αυτόν τον λογαριασμό παρακολουθούνται όλα τα έξοδα της επιχείρησης, που αφορούν δαπάνες για την απασχόληση του προσωπικού της, το οποίο συνδέεται με σύμβαση μίσθωσης εργασίας.

61 Αμοιβές και έξοδα τρίτων

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι αμοιβές που καταβάλλονται για την εργασία τρίτων, οι οποίοι δεν συνδέονται με την επιχείρηση με σχέση εξαρτημένης εργασίας (αναλυτική παρουσίαση: Κεφ.10).

62 Παροχές τρίτων

Με τους υπολογισμούς του 62 παρακολουθούνται:

- α) Τα έξοδα για τις παροχές των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.
 - 62.00 Ηλεκτρικό ρεύμα παραγωγής,
 - 62.01 Φωταέριο παραγωγικής διαδικασίας,
 - 62.02 Ύδρευση παραγωγικής διαδικασίας,
 - 62.03 Τηλεπικοινωνίες.
- β) 62.04 Τα ενοίκια μίσθωσης παγίων περιουσιακών στοιχείων, εκτός των ενοικίων για στέγαση του προσωπικού παρακολουθούνται με τον 60.02.06 «έξοδα στέγασης». Τέτοια ενοίκια μίσθωσης παγίων είναι ενοίκια εδαφικών εκτάσεων, ενοίκια κτιρίων, ενοίκια μηχανημάτων, ενοίκια μεταφορικών μέσων, ενοίκια επίπλων κ.λπ.
- γ) Όλα τα έξοδα για ασφάλιστρα (62.05), εκτός των ιδιωτικών ασφαλειών για το προσωπικό και των ασφαλειών για τη μεταφορά των αγοραζόμενων ειδών. Είδη ασφαλιστρών μπορεί να είναι: ασφάλιστρα πυρός, ασφάλιστρα μεταφορικών μέσων κ.λπ.
- δ) Όλα τα έξοδα για την αποθήκευση περιουσιακών στοιχείων.

- ε) Το κόστος επισκευών και συντήρησης, εδαφικών εκτάσεων, κτιρίων, μηχανημάτων, μεταφορικών μέσων κ.λπ.
 στ) Οι λοιπές παροχές τρίτων.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση Α πληρώνει το ενοίκιο του μ.Μαρτίου ονομαστικού ποσού 200 στις 5/3/2003.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 5/3/2003		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
62	Παροχές τρίτων	200	
62.04	Ενοίκια		
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων τεχνικών έργων		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		200
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

63 Φόροι - τέλη

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται όλοι οι φόροι και τα τέλη που βαρύνουν την επιχείρηση, όπως: 63.00 φόρος εισοδήματος μη συμψηφιζόμενος,

- 63.01 Εισφορά ΟΓΑ,
- 63.02 Τέλη συναλλαγματικών δανείων και λοιπών πράξεων,
- 63.03 Φόροι-τέλη κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων,
- 63.04 Δημοτικοί φόροι-τέλη,
- 63.05 Φόροι-τέλη προβλεπόμενοι από διεθνείς Οργανισμούς,
- 63.06 Λοιποί φόροι-τέλη εξωτερικού,
- 63.98 Διάφοροι φόροι-τέλη.

Στον λογαριασμό 63 Φόροι-τέλη δεν περιλαμβάνονται οι παρακάτω φόροι-τέλη:

- Ο φόρος εισοδήματος, που είναι αφαιρετικό στοιχείο των ετήσιων κερδών, παρακολουθείται στον λογαριασμό 88.08 «Φόρος εισοδήματος και εισφορά ΟΓΑ».
- Οι φόροι προηγούμενων χρήσεων, οι οποίοι παρακολουθούνται στον 82.00 «Έξοδα προηγούμενων χρήσεων».
- Οι φορολογικές ποινές και τα πρόστιμα που παρακολουθούνται στον λογαριασμό 81.00 «Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις».
- Το χαρτόσημο μισθοδοσίας.
- Το χαρτόσημο συμβάσεων, δανείων και χρηματοδοτήσεων.
- Οι δασμοί και όλοι οι φόροι επί των αγορών που επιβαρύνουν τις αγορές.

64 Διάφορα έξοδα

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται όλα τα άλλα κατ' είδος οργανικά έξοδα, που δεν παρακολουθούνται σε οποιοδήποτε άλλο λογαριασμό της ομάδας 6 (Γρηγοράκος, 2013). Τέτοια οργανικά έξοδα είναι:

- 64.00 Έξοδα μεταφορών,
- 64.01 Έξοδα ταξιδιών,
- 64.02 Έξοδα προβολής και διαφήμισης,
- 64.03 Έξοδα εκθέσεων-επιδείξεων,
- 64.04 Ειδικά έξοδα προώθησης εξαγωγών,
- 64.05 Συνδρομές-Εισφορές,
- 64.06 Δωρεές - επιχορηγήσεις,
- 64.07 Έντυπα-γραφική ύλη,
- 64.08 Υλικά άμεσης ανάλωσης,
- 64.09 Έξοδα δημοσιεύσεων,
- 64.10 Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων,
- 64.11 Διαφορές αποτίμησης συμμετοχών και χρεογράφων,
- 64.12 Διαφορές από πώληση συμμετοχών-χρεογράφων κ.λπ.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση στις 5/1/2003 πλήρωσε 30€ την ετήσια συνδρομή της στην εφημερίδα «Κέρδος»

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
64	Διάφορα έξοδα	30	
64.05	Συνδρομές - εισφορές		
64.05.00	Συνδρομές σε περιοδικά και εφημερίδες		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		30
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

65 Τόκοι και συναφή έξοδα

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι τόκοι και τα συναφή μ' αυτούς έξοδα, όπως οι προμήθειες που συνυπολογίζονται με τους τόκους, τα εισπρακτικά, το χαρτόσημο των τόκων κ.λπ. Οι τόκοι και τα συναφή έξοδα αναλύονται στον:

- 65.00 Τόκοι και έξοδα ομολογιακών δανείων,
- 65.01 Τόκοι και έξοδα μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων,
- 65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών,
- 65.03 Τόκοι και έξοδα χρηματοδοτήσεων τραπεζών εγγυημένων με αξιόγραφο,
- 65.04 Τόκοι και έξοδα βραχυπρόθεσμων τραπεζικών χορηγήσεων για εξαγωγές,
- 65.05 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων τραπεζικών χρηματοδοτήσεων κ.λπ.

Προκειμένου οι τόκοι να υπολογιστούν φορολογικά ως έξοδα, πρέπει να έχει γίνει η σχετική εγγραφή και οι τόκοι να αφορούν την κλειόμενη διαχειριστική χρήση, άσχετα αν πληρώθηκαν ή όχι, και τα λαμβανόμενα δάνεια να αφορούν αποκλειστικά τη χρηματοδότηση και κάλυψη αναγκών της επιχείρησης.

Οι τόκοι υπερημερίας για οφειλές στο ΙΚΑ και το Δημόσιο και οι τόκοι Ίδιων Κεφαλαίων δεν αναγνωρίζονται ως έξοδα. Οι τόκοι των δανείων για την ίδρυση ή επέκταση της επιχείρησης αναγνωρίζονται ως έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης και ενσωματώνονται με τα άλλα έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης. Τέλος, οι τόκοι που προέρχονται από την αγορά παγίου με πίστωση ενσωματώνονται στην αξία του παγίου.

66 Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται οι αποσβέσεις των παγίων στοιχείων, που ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος της επιχείρησης, δηλαδή μεταφέρονται στον λογαριασμό 80 «Γενική εκμετάλλευση». Οι παραπάνω αποσβέσεις ονομάζονται τακτικές αποσβέσεις και γίνονται συνήθως κάθε τέλος του έτους. Επίσης, υπάρχουν και οι έκτακτες ή πρόσθετες αποσβέσεις, οι οποίες δεν ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος και δεν διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα και χαρακτηρίζονται ανόργανα έξοδα (Αληφαντής, 2008). Οι έκτακτες αποσβέσεις παρακολουθούνται με τον λογαριασμό 85 «Αποσβέσεις παγίων στοιχείων», μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος, και στο τέλος της χρήσης μεταφέρονται και κλείνουν στον λογαριασμό 86 «Αποτελέσματα χρήσης».

67 κενός

68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τις προβλέψεις-έξοδα που κάνει η επιχείρηση για κινδύνους εκμετάλλευσης, όπως προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης, προβλέψεις υποτίμησης συμμετοχών κ.λπ. Ο λογαριασμός 68 χρεώνεται με πίστωση του 44 «Προβλέψεις». Ο 68 «Προβλέψεις εκμετάλλευσης», στο τέλος της χρήσης, μεταφέρεται στον 80 «Γενική εκμετάλλευση» και κλείνει.

69 Οργανικά έξοδα κατ' είδος υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων.

8.8. Ομάδα 7η – Οργανικά Έσοδα κατ' είδος

Η ομάδα 7 παρακολουθεί κατ' είδος τα έσοδα τα οποία πραγματοποιούνται και προέρχονται από την ομαλή εκμετάλλευση της χρήσης (οργανικά έσοδα), δηλαδή από την παραγωγική και κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης.

Η ομάδα 7 δεν παρακολουθεί τα παρακάτω ποσά:

- Ποσά που δεν αποτελούν έσοδα, όπως η εισπραξη χρημάτων από δανεισμό ή εισπραξη χρημάτων από επιστροφή εξαιτίας δανεισμού τρίτων.
- Ποσά έκτακτων και ανόργανων εσόδων και έκτακτων κερδών, που παρακολουθούνται με λογαριασμούς της ομάδας 8.

Η ομάδα 7 αναλυτικά περιλαμβάνει τους παρακάτω λογαριασμούς με τους κωδικούς τους:

- **70** Πωλήσεις εμπορευμάτων.
- **71** Πωλήσεις προϊόντων έτοιμων και ημιτελών.
- **72** Πωλήσεις λοιπών αποθεμάτων και άχρηστου υλικού.
- **73** Πωλήσεις υπηρεσιών (έσοδα από παροχή υπηρεσιών).
- **74** Επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα πωλήσεων.
- **75** Έσοδα παρεπόμενων υπηρεσιών.
- **76** Έσοδα κεφαλαίου.
- **77** Κενός.
- **78** Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμετάλλευσης.
- **79** Οργανικά έσοδα κατ' είδος υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων.

Οι παραπάνω πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί αναλύονται περαιτέρω σε δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους και αναλυτικότερους υπολογαριασμούς, ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης, εκτός από τους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς που το ΕΓΛΣ τους θεωρεί υποχρεωτικούς. Τα πιστωτικά υπόλοιπα των παραπάνω λογαριασμών στο τέλος της χρήσης μεταφέρονται και κλείνουν στην πίστωση του λογαριασμού 80.00 «Γενική Εκμετάλλευση».

Όταν οι λογαριασμοί εσόδων περιλαμβάνουν ποσά που αφορούν επόμενες χρήσεις (προεισπραγμένα έσοδα) ή δεν περιλαμβάνουν όλο το ποσό των δεδουλευμένων εσόδων της χρήσης, διότι δεν εισπράχθηκαν μέχρι το τέλος της χρήσης και θα εισπραχθούν σε επόμενη χρήση (εισπρακτέα έσοδα), πριν από τη μεταφορά τους στον λογαριασμό «Γενική Εκμετάλλευση», θα πρέπει να γίνουν οι ανάλογες εγγραφές τακτοποίησής τους, σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων (Αληφαντής, 2008).

70 Πωλήσεις εμπορευμάτων

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται τα έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων της επιχείρησης (οι αγορές και τα αποθέματα των εμπορευμάτων, όπως ήδη γνωρίζουμε, παρακολουθούνται στη χρέωση του λογαριασμού 20 Εμπορεύματα). Ο 70 Πωλήσεις, αναλύεται σε υπολογαριασμούς ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης.

Υποχρεωτική διάκριση γίνεται σε πωλήσεις εσωτερικού και εξωτερικού. Ο 70 πιστώνεται με το συνολικό αντίτιμο της πώλησης, η οποία θεωρείται πραγματοποιημένη από τη στιγμή που το εμπόρευμα παραδόθηκε στον αγοραστή ή ταξιδεύει για λογαριασμό του ή φυλάσσεται επίσης για λογαριασμό του ή κατά περίπτωση, εφόσον η υπηρεσία παρέχεται στον πελάτη.

Τα ποσά που πιστώνονται στους υπολογαριασμούς του 70 είναι η τιμολογιακή αξία των πωλούμενων εμπορευμάτων, αφού αφαιρεθεί η τυχόν έκπτωση που αναγράφεται στο τιμολόγιο.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, που βαρύνει κάθε πώληση, παρακολουθείται στην πίστωση του 54 Υποχρεώσεις από Φόρους-τέλη και δεν ενσωματώνεται στις πωλήσεις, επίσης τα έξοδα αποστολής των εμπορευμάτων που βαρύνουν τον αγοραστή παρακολουθούνται με τον λογαριασμό 75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών. Ο λογαριασμός του πελάτη ή των χρηματικών διαθέσιμων χρεώνεται με την αξία του πωλούμενου εμπορεύματος, μείον την τυχόν χορηγούμενη έκπτωση, συν τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) που αναλογεί, συν τα έξοδα αποστολής που βαρύνουν τον πελάτη.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Α» πουλάει εμπορεύματα είδος X αξίας 1.000€ στον Πελάτη Δ. Δημητρίου, τα μισά μετρητά και τα υπόλοιπα με πίστωση. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με 18% ΦΠΑ και έξοδα αποστολής 100€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30	Πελάτες	649	
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.01	Δ. Δημητρίου		
38	Χρηματικά διαθέσιμα	649	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων		1.000
70.00	Πωλήσεις εσωτερικού		
70.00.00	Είδος X		
75	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών		100
75.10	Εισπραττόμενα έξοδα αποστολής αγαθών		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		198
54.00	ΦΠΑ		
54.00.01	ΦΠΑ 18% πωλήσεων		

(Υπολογίστηκε ΦΠΑ και επί των εσόδων παρεπόμενων ασχολιών).

Όταν πρόκειται για πωλήσεις εμπορευμάτων στο εξωτερικό, η αντίστοιχη εγγραφή γίνεται χρονικά κατά την εξαγωγή των πωλούμενων αγαθών από την αποθήκη και την έκδοση του παραστατικού πώλησης. Η αξία των πωλούμενων αγαθών υπολογίζεται πάντα σε ευρώ, με βάση την επίσημη τιμή του συναλλάγματος, η οποία καθορίζεται από την Τράπεζα Ελλάδας.

Οι επιστροφές των εμπορευμάτων στην επιχείρηση από πελάτες, για διάφορους λόγους, είτε χρεώνονται στους αντίστοιχους υπολογαριασμούς που πιστώθηκαν με την πώληση (π.χ. στο παραπάνω παράδειγμα στον 70.00 και 70.00.00) είτε χρεώνονται στον 70.95 «Επιστροφές πωλήσεων»

Παράδειγμα: Ο πελάτης Δ. Δημητρίου επιστρέφει εμπορεύματα στην επιχείρηση αξίας 200€ ως ελαττωματικά, το ποσό του ΦΠΑ που αντιστοιχεί στην παραπάνω επιστροφή είναι 36€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων	200	
70.95	Επιστροφές πωλήσεων		
70.95.02	Επιστροφές είδους X		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	36	
54.00	ΦΠΑ		
54.00.00	ΦΠΑ 18% πωλήσεων		
30	Πελάτες		236
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.01	Δ. Δημητρίου		

Επίσης εκτός από τις εκπτώσεις πωλήσεων που αναγράφονται στο τιμολόγιο, η επιχείρηση χορηγεί και συμπληρωματικές εκπτώσεις για τους παρακάτω λόγους:

- Έκπτωση για διαφορετική ποιότητα πωλούμενων εμπορευμάτων, σε σύγκριση με τη συμφωνημένη.
- Έκπτωση, διότι ο πελάτης υπερέβη το όριο αγορών, που είχε συμφωνηθεί με την επιχείρηση.
- Έκπτωση από ποινικές ρήτρες για καθυστέρηση παράδοσης εμπορευμάτων ή άλλη παράβαση της συμφωνίας από την επιχείρηση.
- Ταμειακές εκπτώσεις για πωλήσεις «τοίς μετρητοίς».

Οι παραπάνω εκπτώσεις παρακολουθούνται είτε στη χρέωση των αντίστοιχων υπολογαριασμών, που πιστώθηκαν με την πώληση, είτε παρακολουθούνται ξεχωριστά με τον λογαριασμό 70.98 «εκπτώσεις πωλήσεων».

Ο δευτεροβάθμιος 70.97 «Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων» παρακολουθεί τους τόκους των γραμματίων εισπρακτέων, τους μη δεδουλευμένους, οι οποίοι έχουν ενσωματωθεί στους υπολογαριασμούς του 70 Πωλήσεις, από πωλήσεις με πίστωση. Στο τέλος της χρήσης, με τον εκτοκισμό των γραμματίων εισπρακτέων, χρεώνεται ο 70.07 «Μη δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων».

71 Πωλήσεις προϊόντων ετοιμών και ημιτελών

Αυτός ο λογαριασμός παρακολουθεί τα έσοδα από πωλήσεις έτοιμων και ημιτελών προϊόντων της επιχείρησης. Ο 71 λειτουργεί όπως και ο 70 «Πωλήσεις εμπορευμάτων».

72 Πωλήσεις λοιπών αποθεμάτων και άχρηστου υλικού

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τα οργανικά έσοδα από πώληση:

- α) Υποπροϊόντων και υπολειμμάτων.
- β) Των πρώτων και βοηθητικών υλών και υλικών συσκευασίας.
- γ) Των αναλώσιμων υλικών.
- δ) Των ανταλλακτικών παγίων στοιχείων.
- ε) Των ειδών συσκευασίας.
- στ) Του άχρηστου υλικού.

Ο 72, Πωλήσεις λοιπών αποθεμάτων και άχρηστων υλικών, λειτουργεί όπως ο λογαριασμός 70 Πωλήσεις εμπορευμάτων.

73 Πωλήσεις Υπηρεσιών (έσοδα από παροχή υπηρεσιών).

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τα έσοδα της επιχείρησης από πώληση υπηρεσιών σε τρίτους, με την προϋπόθεση ότι αυτές οι υπηρεσίες υπάγονται στην κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης. Σε διαφορετική περίπτωση τα έσοδα αυτά παρακολουθούνται με τον 75 «έσοδα παρεπόμενων ασχολιών». Ο λογαριασμός 73 Πωλήσεις υπηρεσιών λειτουργεί όπως και ο λογαριασμός 70.

74 Επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα πωλήσεων

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τα έσοδα της επιχείρησης από επιχορηγήσεις του Κράτους, που δίνονται λόγω της συμμετοχής του Κρατικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών διάφορων Οργανισμών στο κόστος των προϊόντων της επιχείρησης για διάφορους λόγους.

Επιχορηγήσεις είναι τα ποσά που λαμβάνει η επιχείρηση με οποιοδήποτε τρόπο από το Κράτος ή από Νομικά Πρόσωπα και οργανισμούς που ελέγχονται από το κράτος. Αυτό γίνεται για να ενισχυθούν οι τιμές των προϊόντων που πουλούν οι επιχειρήσεις. Αν δεν γινόταν αυτό, η παραγωγική δραστηριότητα θα ήταν ασύμφορη προσωρινά ή μόνιμα, με όλες τις συνέπειες για την Εθνική Οικονομία.

Γνωστές μορφές επιχορηγήσεων είναι: ο 74.00 Επιχορηγήσεις πωλήσεων (επιδότηση της τιμής του λαδιού), ο 74.01 Επιστροφές δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων (για ανανέωση και συγχρονισμό μηχανολογικού εξοπλισμού), ο 74.02 Επιστροφές τόκων λόγω εξαγωγών, ο 74.03 Ειδικές επιχορηγήσεις–επιδότησεις. Ο λογαριασμός 74 λειτουργεί επίσης όπως ο 70 Πωλήσεις εμπορευμάτων.

75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τα έσοδα που πραγματοποιεί η επιχείρηση από παρεπόμενες ασχολίες, οι οποίες όμως σχετίζονται με την κύρια δραστηριότητά της.

Κατηγορίες εσόδων παρεπόμενων ασχολιών είναι:

- **75.00** Έσοδα από παροχή υπηρεσιών σε τρίτους. Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί έσοδα από υπηρεσίες σε τρίτους. Οι υπηρεσίες αυτές δεν αποτελούν την κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης.
- **75.01** Έσοδα από παροχή υπηρεσιών στο προσωπικό. Μ' αυτόν παρακολουθούνται τα έσοδα που πραγματοποιούνται από τη συμμετοχή του προσωπικού στα έξοδα της επιχείρησης για λογαριασμό του.
- **75.02** Προμήθειες–μεσιτείες. Μ' αυτόν παρακολουθούνται τα έσοδα από προμήθειες και μεσιτείες της επιχείρησης, όταν αυτή μεσολαβεί στη διευκόλυνση αγορών ή πωλήσεων για λογαριασμό τρίτων και οι δραστηριότητες αυτές δεν αποτελούν το κύριο αντικείμενο της επιχείρησης.
- **75.03** Έσοδα από προνόμια και διοικητικές παραχωρήσεις.
- **75.04 έως 75.09** Ενοίκια από εδαφικές εκτάσεις, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έπιπλα κ.λπ.
- **75.10** Εισπραττόμενα έξοδα αποστολής αγαθών. Μ' αυτόν παρακολουθούνται τα έξοδα αποστολής των πωλούμενων αγαθών προς τους πελάτες, όταν αυτά τους βαρύνουν.

76 Έσοδα Κεφαλαίων

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται τα έσοδα της επιχείρησης από συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις, από χρεόγραφα και δανεισμούς τρίτων.

Τα έσοδα Κεφαλαίων παρακολουθούνται αναλυτικά με τους:

- **76.00** Έσοδα συμμετοχών (μερίσματα μετοχών ΑΕ, έσοδα από εταιρικά μερίδια σε προσωπικές εταιρίες, κοινοπραξίες κ.λπ.),
- **76.01** Έσοδα χρεογράφων (μερίσματα μετοχών ΑΕ, Έσοδα από Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, μερίσματα μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων κ.λπ.),
- **76.02** Δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων,
- **76.03** Λοιποί πιστωτικοί τόκοι (από καταθέσεις Ταμειυτηρίου, χορήγησης δανείων, τρεχούμενους λογαριασμούς πελατών κ.λπ.),
- **76.04** Διαφορές από πωλήσεις συμμετοχών και χρεογράφων,
- **76.98** Λοιπά έσοδα κεφαλαίων.

77 Κενός

78 Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί και πιστώνεται με το κόστος των παγίων περιουσιακών στοιχείων που η επιχείρηση παράγει ή κατασκευάζει ή δημιουργεί με δικά της μέσα και για δική της χρήση. Επίσης, παρακολουθεί το κόστος των βελτιώσεων των παγίων στοιχείων.

79 Οργανικά έσοδα κατ' είδος υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων

8.9. Ομάδα 8η - Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων

Η ομάδα 8 παρακολουθεί:

1. Τους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης, μικτούς και καθαρούς.
2. Τους λογαριασμούς συγκέντρωσης των μη προσδιοριστικών, των μικτών αποτελεσμάτων εξόδων και εσόδων εκμετάλλευσης.
3. Τους λογαριασμούς συγκέντρωσης των έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων.
4. Τους λογαριασμούς εξόδων και εσόδων προηγούμενων χρήσεων.
5. Τους λογαριασμούς προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους.
6. Τους λογαριασμούς εσόδων από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων.
7. Τους λογαριασμούς των αποσβέσεων παγίων στοιχείων, των μη ενσωματωμένων στο λειτουργικό κόστος και τέλος τους λογαριασμούς προσδιορισμού και διάθεσης των αποτελεσμάτων χρήσης.

Η ομάδα 8 αναλυτικά περιλαμβάνει τους παρακάτω λογαριασμούς:

- **80** Γενική Εκμετάλλευση.
- **81** Έκτακτα και Ανόργανα Αποτελέσματα.
- **82** Έξοδα και Έσοδα προηγούμενων χρήσεων.
- **83** Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους.
- **84** Έσοδα από προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους.
- **85** Αποσβέσεις παγίων, μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος.
- **86** Αποτελέσματα χρήσης.
- **88** Αποτελέσματα προς διάθεση.
- **89** Ισολογισμός.

Οι παραπάνω πρωτοβάθμιοι αναπτύσσονται σε υποχρεωτικούς δευτεροβάθμιους. Η ανάπτυξη των τριτοβάθμιων είναι ενδεικτική από το ΕΓΛΣ. Η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει τριτοβάθμιους σύμφωνα με τις ανάγκες της, αρκεί να τηρεί και τους υποχρεωτικούς τριτοβάθμιους.

Η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα της ανάπτυξης των τριτοβάθμιων λογαριασμών των 81 έως και 85 κατά προορισμό, αντί της ανάπτυξης κατ' είδος. Στην περίπτωση αυτή, οι υποχρεωτικοί τριτοβάθμιοι λογαριασμοί

των εξόδων ή εσόδων κατ' είδος εμφανίζονται, υποχρεωτικά, ως αναλυτικοί των περιληπτικών κατά προορισμό λογαριασμών, στους οποίους θα αναλύονται οι δευτεροβάθμιοι κατ' είδος λογαριασμοί των πρωτοβάθμιων 81-85.

80 Γενική Εκμετάλλευση

Ο λογαριασμός αυτός δημιουργείται μόνο στο τέλος της χρήσης, οπότε καταρτίζεται υποχρεωτικά η κατάσταση του λογαριασμού 80.00 Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης (βλέπε κατωτέρω υπόδειγμα), ο οποίος μαζί με τον λογαριασμό 86 Αποτελέσματα χρήσης αποτελεί αναπόσπαστο συμπλήρωμα του Ισολογισμού και καταχωρείται στο βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών, μετά τον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσης.

Ο **80.00, Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης**, προσδιορίζει τα καθαρά τακτικά και οργανικά αποτελέσματα, τα οποία πραγματοποιούνται από την εκμετάλλευση των διαφόρων δραστηριοτήτων της επιχείρησης, κύριας και παρεπόμενων, μέσα στη διαχειριστική χρήση που κλείνει.

Ο λογαριασμός **80.00, «Λογ/σμός Γενικής Εκμετάλλευσης»**, χρεώνεται όπως παρακάτω:

- Με την αξία των αρχικών αποθεμάτων, δηλαδή αποθεμάτων που υπήρχαν στην αρχή της χρήσης, της οποίας προσδιορίζουμε το οικονομικό αποτέλεσμα και κλείνει με τη χρέωση του 80, και πιστώνονται οι αντίστοιχοι υπολογαριασμοί των πρωτοβάθμιων 20-28 κατά περίπτωση.
- Με την αξία των αγορών των αποθεμάτων που έγιναν κατά τη διάρκεια της χρήσης που κλείνει, και ανάλογα πιστώνονται οι αντίστοιχοι υπολογαριασμοί των πρωτοβάθμιων 20, 24, 25, 26, 28 κατά περίπτωση.
- Με την αξία των δεδουλευμένων οργανικών εξόδων κατ' είδος, τα οποία αφορούν την κλειόμενη χρήση, και ανάλογα πιστώνονται οι αντίστοιχοι λογαριασμοί της ομάδας 6 κατά περίπτωση, οι οποίοι εξισώνονται και κλείνουν.
- Με τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης της χρήσης, για να εξισωθεί και να κλείσει, και παράλληλα πιστώνεται ο 80.01 «Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης» (αυτή η χρέωση γίνεται, εφόσον ο 80.00 μετά την καταχώρηση όλων των σχετικών ποσών στη χρέωση και πίστωσή του παρουσιάζει πιστωτικό υπόλοιπο).

Ο λογαριασμός **80.00 «Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης»** πιστώνεται όπως παρακάτω (Τουρνά–Γερμανού, 2003):

- Με την αξία των δεδουλευμένων οργανικών εσόδων κατά είδος και ανάλογα χρεώνονται οι αντίστοιχοι λογαριασμοί της ομάδας 7 κατά περίπτωση, οι οποίοι εξισώνονται και κλείνουν.
- Με την αξία των αποθεμάτων που υπάρχουν κατά στο τέλος της χρήσης που κλείνει και ανάλογα χρεώνονται οι αντίστοιχοι υπολογαριασμοί των πρωτοβάθμιων 20-28, κατά περίπτωση.
- Με την καθαρή ζημιά εκμετάλλευσης της χρήσης για να εξισωθεί και να κλείσει και, παράλληλα, χρεώνεται ο λογαριασμός 80.01 «Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης» (αυτή η πίστωση γίνεται, εφόσον ο λογαριασμός 80.00, μετά την καταχώρηση όλων των σχετικών ποσών στη χρέωση και πίστωσή του, παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο).

80.00 Λογ/σμός Γενικής Εκμετάλλευσης			
	I. Αποθέματα Αρχής Χρήσης		I. Οργανικά έσοδα κατ' είδος
20	Εμπορεύματα	70	Πωλήσεις εμπορευμάτων
21	Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή	71	Πωλήσεις προϊόντων έτοιμων και ημιτελών.
22	Υποπροϊόντα και υπολείμματα	72	Πωλήσεις λοιπών αποθεμάτων και άχρηστων υλικών
23	Παραγωγή σε εξέλιξη	73	Πωλήσεις υπηρεσιών (έσοδα από παροχή υπηρεσιών)
24	Πρώτες και βοηθητικές ύλες, υλικά συσκευασίας	74	Επιχορηγήσεις και διάφορα έσοδα πωλήσεων
25	Αναλώσιμα υλικά	75	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών
26	Ανταλλακτικά Παγίων στοιχείων	76	Έσοδα Κεφαλαίων
28	Είδη συσκευασίας	78	Ίδιοπαραγωγή παγίων στοιχείων–χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμετάλλευσης.
	II. Αγορές κατά τη Χρήση		II. Αποθέματα τέλους χρήσης
20	Εμπορεύματα	20	Εμπορεύματα
24	Πρώτες και βοηθητικές ύλες–υλικά συσκευασίας	21	Προϊόντα έτοιμα και ημιτελή

25	Αναλώσιμα υλικά	22	Υποπροϊόντα και υπολείμματα.
26	Ανταλλακτικά παγίων στοιχείων	23	Παραγωγή σε εξέλιξη
28	Είδη συσκευασίας	24	Πρώτες και βοηθητικές ύλες-υλικά συσκευασίας
	III. Οργανικά έξοδα κατ' είδος	25	Αναλώσιμα υλικά
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	26	Ανταλλακτικά παγίων στοιχείων
61	Αμοιβές και έξοδα τρίτων	28	Είδη συσκευασίας
62	Παροχές τρίτων	80	Καθαρές ζημιές εκμετάλλευσης
63	Φόροι-τέλη		
64	Διάφορα έξοδα		
65	Τόκοι και συναφή έξοδα		
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων, ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος.		
68	Προβλέψεις εκμετάλλευσης		
80	Καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης		

Εάν η επιχείρηση έχει περισσότερους κλάδους εκμετάλλευσης, π.χ. εκμετάλλευση Παιδικού Σταθμού, εκμετάλλευση Νηπιαγωγείου, εκμετάλλευση Δημοτικού κ.λπ. και δεν τηρείται Αναλυτική Λογιστική (ομάδα 9), μπορεί με τη Γενική Λογιστική να δημιουργεί περισσότερους υπολογαριασμούς του 80.00 Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης και υπολογαριασμούς κερδών ή ζημιών για τον ορθότερο προσδιορισμό του αποτελέσματος κάθε κλάδου.

Για τα οργανικά έξοδα που αφορούν πολλούς κλάδους εκμετάλλευσης, όπως ο φωτισμός, η θέρμανση, έμμεσα εργατικά κ.λπ. συντάσσεται το φύλλο μερισμού δαπανών.

Το υπόλοιπο του λογαριασμού 80.00 Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης, όταν είναι χρεωστικό δείχνει ζημιές εκμετάλλευσης και όταν είναι πιστωτικό δείχνει κέρδη εκμετάλλευσης. Το υπόλοιπο αυτό είτε χρεωστικό είτε πιστωτικό μεταφέρεται στην πίστωση ή χρέωση αντίστοιχα του λογαριασμού 80.01 «Μικτά αποτελέσματα Εκμετάλλευσης» και ο 80.00 εξισώνεται και κλείνει.

Ο **80.01 Μικτά αποτελέσματα (κέρδη ή ζημιές) Εκμετάλλευσης** προσδιορίζει τα μικτά αποτελέσματα που πραγματοποιούνται από την εκμετάλλευση των διαφόρων δραστηριοτήτων της επιχείρησης μέσα στη διαχειριστική χρήση που κλείνει.

Ο λογαριασμός **80.01 Μικτά αποτελέσματα χρήσης** χρεώνεται ως εξής:

- Με τις καθαρές ζημιές εκμετάλλευσης, που προσδιορίζονται με τον λογαριασμό 80.00, με πίστωση του 80.00.
- Με τα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων έσοδα με πίστωση του 80.03 «έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων».
- Με τα μικτά κέρδη εκμετάλλευσης της χρήσης για εξισωθεί και να κλείσει με παράλληλη πίστωση του λογαριασμού 86 Αποτελέσματα χρήσης (αυτή η χρέωση γίνεται εφόσον ο 80.01 παρουσιάζει πιστωτικό υπόλοιπο, μετά τη μεταφορά στη χρέωση και πίστωση αυτού όλων των σχετικών ποσών).

Ο λογαριασμός **80.01 Μικτά αποτελέσματα χρήσης**, πιστώνεται ως εξής:

- Με τα καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης, που προσδιορίζονται με τον λογ/σμό 80.00, με χρέωση του 80.00.
- Με τα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων έξοδα, με χρέωση του 80.02 «έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων».

Με τις μικτές ζημιές εκμετάλλευσης της χρήσης, για να εξισωθεί και να κλείσει με παράλληλη χρέωση του λογαριασμού 86 Αποτελέσματα χρήσης (αυτή η πίστωση γίνεται εφόσον ο 80.01 παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο, μετά τη μεταφορά στη χρέωση και πίστωση αυτού όλων των σχετικών ποσών).

X	80.01 Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	Π
<ul style="list-style-type: none"> • Καθαρές ζημιές από τον 80.00 • Έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων (προσδιορίζονται στον 80.03) 		<ul style="list-style-type: none"> • Καθαρά κέρδη από τον 80.00 • Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων (προσδιορίζονται στον 80.02)
Μικτά κέρδη εκμετάλλευσης (εάν υπάρχει πιστωτικό υπόλοιπο) και μεταφορά τους στον 86 Αποτελέσματα χρήσης		Μικτές ζημιές εκμετάλλευσης (εάν υπάρχει χρεωστικό υπόλοιπο) και μεταφορά τους στον 86 Αποτελέσματα χρήσης

Ο **80.02 Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων** προσδιορίζει τα έξοδα της διοικητικής λειτουργίας, τα έξοδα λειτουργίας ερευνών και ανάπτυξης, τα έξοδα λειτουργίας διάθεσης και τα έξοδα της χρηματοοικονομικής λειτουργίας, δηλαδή όλα εκείνα τα έξοδα που δε βαρύνουν τα αποθέματα, αλλά τα Αποτελέσματα χρήσης.

Τα έξοδα της διοικητικής λειτουργίας, τα έξοδα ερευνών και ανάπτυξης και τα έξοδα της λειτουργίας διάθεσης, προσδιορίζονται από τους λογαριασμούς της Αναλυτικής Λογιστικής (ομάδας 9). Εάν δεν τηρούνται λογαριασμοί Αναλυτικής Λογιστικής, τα παραπάνω έξοδα προσδιορίζονται εξωλογιστικά με τη χρησιμοποίηση φύλλου μερισμού με βάση τα στοιχεία της Γενικής Λογιστικής.

Τα έξοδα της χρηματοοικονομικής λειτουργίας συνήθως είναι: 64.10 Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων, 64.11 Διαφορές αποτίμησης συμμετοχών και χρεογράφων, 64.12 Διαφορές από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων, 65 Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα προσδιορίζονται από τους λογαριασμούς της ομάδας 6.

X	80.02 Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτ/των	Π
<ul style="list-style-type: none"> • Έξοδα διοικητικής λειτουργίας • Έξοδα λειτουργίας ερευνών και ανάπτυξης • Έξοδα λειτουργίας διάθεσης • Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων. • Διαφορές αποτίμησης συμμετοχών και χρεογράφων. • Διαφορές (ζημιές) από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων. • Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα. 		Πιστώνεται και μεταφέρεται στον λογαριασμό 86 Αποτελέσματα Χρήσης .

Ο **80.03, Έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων**, προσδιορίζει τα έσοδα εκείνα που δεν συνυπολογίζονται στα έσοδα που συσχετίζονται με το κόστος των πωληθέντων, προκειμένου να προσδιοριστούν τα μικτά κέρδη ή οι μικτές ζημιές. Τα έσοδα αυτά είναι 74 «Επιχορηγήσεις και διάφορα άλλα έσοδα», 75 «Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών», 76.00 «Έσοδα συμμετοχών», 76.01 «Έσοδα χρεογράφων», 76.04 «Κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων» 76.02 «Δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων» 76.03 «Λοιποί πιστωτικοί τόκοι», 76.98 «Λοιπά έσοδα κεφαλαίου».

X	80.03 Έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτ/των	Π
Χρεώνεται και μεταφέρεται στον λογαριασμό 86 Αποτελέσματα Χρήσης.	<ul style="list-style-type: none"> • Επιχορηγήσεις και διάφορα άλλα έσοδα • Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών • Έσοδα χρεογράφων • Κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων • Δεδουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων • Λοιποί πιστωτικοί τόκοι • Λοιπά έσοδα Κεφαλαίου 	

81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα

Με τον λογαριασμό αυτόν παρακολουθούνται τα έκτακτα και ανόργανα έξοδα και έσοδα της χρήσης. Επίσης παρακολουθούνται και τα αποτελέσματα (έκτακτα κέρδη και ζημιές), που προέρχονται από εξαιρετικές και έκτακτες πράξεις και εργασίες παρακάτω (Τουρνά–Γερμανού, 2003):

Οι κατηγορίες των έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων είναι:

- **81.00** Έκτακτα και ανόργανα έξοδα (φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις, κλοπές, συναλλαγματικές διαφορές κ.λπ.).
- **81.01** Έκτακτα και ανόργανα έσοδα (συναλλαγματικές διαφορές, κέρδη από λαχεία, επιχορηγήσεις παγίων επενδύσεων κ.λπ.).
- **81.02** Έκτακτες ζημιές (από εκποίηση ακινήτων, μηχανημάτων, επίπλων, από ανεπίδεκτες εισπράξεις–απαιτήσεις κ.λπ.).
- **81.03** Έκτακτα κέρδη (από εκποίηση ακινήτων, μηχανημάτων, επίπλων, από μεταβίβαση δικαιωμάτων κ.λπ.).

Στο τέλος της χρήσης, κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού, τα υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 81 μεταφέρονται στον 86, Αποτελέσματα χρήσης, και ο 81 εξισώνεται και κλείνει.

82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί κατ' είδος τα έξοδα και έσοδα που πραγματοποιούνται μέσα στη χρήση, αλλά αφορούν δραστηριότητες προηγούμενων χρήσεων.

Στο τέλος της χρήσης, κατά το κλείσιμο του Ισολογισμού, τα υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 82 μεταφέρονται στον 86, Αποτελέσματα χρήσης, και ο 81 εξισώνεται και κλείνει.

83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τις προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους, που προορίζονται να καλύψουν απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων, επισφαλείς απαιτήσεις, εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα, έξοδα προηγούμενων χρήσεων κ.λπ., ανεξάρτητα αν η χρήση κλείνει με θετικό ή αρνητικό αποτέλεσμα.

Στο τέλος της χρήσης, εάν οι προβλέψεις δεν πραγματοποιηθούν ή τα έξοδα ή οι ζημιές της χρήσης ήταν μικρότερα από τις διενεργηθείσες γι' αυτά προβλέψεις, τα αχρησιμοποίητα υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 83 μεταφέρονται στον 84.00 «έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων» και τα απομένοντα υπόλοιπα μεταφέρονται στον 86, Αποτελέσματα χρήσης, και ο 83 εξισώνεται και κλείνει.

84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τα έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις εκμετάλλευσης προηγούμενων χρήσεων (για αποζημίωση προσωπικού, λόγω εξόδων από την υπηρεσία, για υποτίμηση συμμετοχών) και τα έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους προηγούμενων χρήσεων, εφόσον τα έξοδα, οι ζημιές και οι κίνδυνοι που πραγματοποιήθηκαν ήταν μικρότεροι των σχετικών προβλέψεων.

Στο τέλος της χρήσης τα υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 84 μεταφέρονται στον λογαριασμό Αποτελέσματα Χρήσης.

85 Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένων στο λειτουργικό κόστος

Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τις πρόσθετες αποσβέσεις επί των παγίων, που προβλέπονται από τη νομοθεσία και οι οποίες δεν ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος (Γρηγοράκος, 2013). Στο τέλος της χρήσης ο λογαριασμός 85 μεταφέρεται απευθείας στον 86, Αποτελέσματα χρήσης, και εξισώνεται και κλείνει.

86 Αποτελέσματα χρήσης

Ο λογαριασμός αυτός προσδιορίζει το συνολικό καθαρό αποτέλεσμα (κέρδος ή ζημιά) της χρήσης που κλείνει. Ο 86 δημιουργείται μόνο στο τέλος της χρήσης και με τα στοιχεία του καταρτίζεται η κατάσταση των αποτελεσμάτων χρήσης, η οποία είναι υποχρεωτική από το ΕΓΛΣ (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Ο Ισολογισμός τέλους χρήσης, μαζί με την κατάσταση Αποτελεσμάτων χρήσης και τον τρόπο διάθεσης των κερδών, δημοσιεύεται σύμφωνα με τις εκάστοτε διατάξεις της φορολογίας, προκειμένου για την ΑΕ και ΕΠΕ, στο Δελτίο ΑΕ και ΕΠΕ, που αποτελεί παράρτημα της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Ο λογαριασμός 86, Αποτελέσματα Χρήσης, χρεώνεται ως εξής:

- Με τις μικτές ζημιές εκμετάλλευσης της κλειόμενης χρήσης, με πίστωση του λογαριασμού 80.01.
- Με τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας, λειτουργίας ερευνών και ανάπτυξης και λειτουργίας διάθεσης, με πίστωση των λογαριασμών 80.02.00, 80.02.01 και 80.02.02.
- Με τις διαφορές αποτίμησης συμμετοχών και χρεογράφων και με τους χρεωστικούς τόκους και τα συναφή έξοδα, με πίστωση των λογαριασμών 80.02.04, 80.02.05 και 80.02.06.
- Με τα έκτακτα και ανόργανα έξοδα, με πίστωση του λογαριασμού 81.00.
- Με τις έκτακτες ζημιές του λογαριασμού 81.02.
- Με τα έξοδα προηγούμενων χρήσεων, με πίστωση του λογαριασμού 82.00.
- Με τις προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους, με πίστωση του λογαριασμού 83.
- Με τις ενσωματωμένες αποσβέσεις παγίων στο λειτουργικό κόστος, με πίστωση του λογαριασμού 85.
- Με τα καθαρά κέρδη χρήσης, με πίστωση του λογαριασμού 88.00 «Καθαρά κέρδη χρήσης» (αυτή η χρέωση γίνεται τελευταία, όταν ο 86 μετά την καταχώρηση όλων των σχετικών ποσών παρουσιάζει πιστωτικό υπόλοιπο).

Ο λογαριασμός 86, Αποτελέσματα χρήσης, πιστώνεται ως εξής:

- Με τα μικτά κέρδη εκμετάλλευσης της κλειόμενης χρήσης, με χρέωση του λογαριασμού 80.01.
- Με τα διάφορα άλλα έσοδα της εκμετάλλευσης, με χρέωση του λογαριασμού 80.03.00.
- Με τα έσοδα από συμμετοχές, με χρέωση του λογαριασμού 80.03.01.
- Με τα έσοδα χρεογράφων, με χρέωση του λογαριασμού 80.03.02.
- Με τα κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων, με χρέωση του λογαριασμού 80.03.03.
- Με τους πιστωτικούς τόκους και τα συναφή έσοδα, με χρέωση του λογαριασμού 80.03.04.
- Με τα έκτακτα και ανόργανα έσοδα, με χρέωση του λογαριασμού 82.01.
- Με τα έκτακτα κέρδη, με χρέωση του λογαριασμού 81.03.
- Με τα έσοδα προηγούμενων χρήσεων, με χρέωση του λογαριασμού 82.01.
- Με τα έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων, με χρέωση του λογαριασμού 84.
- Με τις καθαρές ζημιές χρήσης, με χρέωση του 88.01, «ζημιές χρήσης» (αυτή η πίστωση γίνεται τελευταία, όταν ο 86, μετά την καταχώρηση σ' αυτόν όλων των σχετικών ποσών, παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο).

X		86 Αποτελέσματα χρήσης	Π	
80.01	Μικτές ζημιές εκμετάλλευσης	80.01	Μικτά κέρδη εκμετάλλευσης	
80.02	Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων	80.03	Έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων	
80.02.00	Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	80.03.00	Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	
80.02.01	Έξοδα λειτουργίας ερευνών και ανάπτυξης	80.03.01	Έσοδα συμμετοχών	
80.02.02	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	80.03.02	Έσοδα χρεογράφων	
80.02.04	Διάφορες αποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων	80.03.03	Κέρδη πώλησης συμμετοχών και χρεογράφων	
80.02.05	Έξοδα και ζημιές συμμετοχών και χρεογράφων	80.03.04	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	
80.02.06	Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	81.01	Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	
81.00	Έκτακτα ανόργανα έξοδα	81.03	Έκτακτα κέρδη	
81.02	Έκτακτες ζημιές	82.01	Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	
82.00	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	84	Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	
83	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	88.01	Ζημιές χρήσης	
85	Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος			
88.00	Καθαρά κέρδη χρήσης			

Το υπόλοιπο του λογαριασμού 86 Αποτελέσματα χρήσης χρεωστικό (ζημιές χρήσης) ή πιστωτικό (καθαρά κέρδη χρήσης) μεταφέρεται στον λογαριασμό 88 Αποτελέσματα προς διάθεση.

87 Κενός

88 Αποτελέσματα προς διάθεση

Ο λογαριασμός αυτός συγκεντρώνει τα καθαρά αποτελέσματα της χρήσης (κέρδη ή ζημιές), τα κέρδη και ζημιές προηγούμενης ή προηγούμενων χρήσεων, όταν πρόκειται να συμψηφιστούν με κέρδη της κλειόμενης χρήσης, τις διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων και τα προς διάθεση αποθεματικά, στην περίπτωση διανομής αυτών.

Ο 88 δημιουργείται μόνο στο τέλος της χρήσης, όταν γίνεται η διάθεση των κερδών, οπότε καταρτίζεται ο πίνακας διάθεσης καθαρών κερδών.

89 Ισολογισμός

Ο λογαριασμός αυτός δημιουργείται στο τέλος της χρήσης και χρησιμεύει για το κλείσιμο των λογαριασμών της κλειόμενης χρήσης (στην οποία αναφέρεται) και για το άνοιγμα των λογαριασμών της νέας χρήσης που ακολουθεί (Παπαδάας, 2013).

Ο λογαριασμός 89 Ισολογισμός χρεώνεται με τα υπόλοιπα όλων των χρεωστικών λογαριασμών, με πίστωση αυτών των λογαριασμών που εξισώνονται και κλείνουν. Επίσης, ο 89 πιστώνεται με τα υπόλοιπα των πιστωτικών λογαριασμών, με χρέωση αυτών των λογαριασμών που εξισώνονται και κλείνουν. Οι παραπάνω εγγραφές ονομάζονται εγγραφές κλεισίματος των λογαριασμών του Ισολογισμού.

Το κλείσιμο των βιβλίων στο τέλος της χρήσης με λογιστικές εγγραφές δεν είναι υποχρεωτικό, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 907/3-5-1987 γνωμάτευση του ΕΣΥΛ. Σύμφωνα μ' αυτή τη γνωμάτευση, δεν είναι υποχρεωτική και η χρησιμοποίηση του λογαριασμού 89.01 «Ισολογισμός κλεισίματος χρήσης». Εάν όμως γίνουν οι εγγραφές κλεισίματος, υποχρεωτικά θα χρησιμοποιηθεί ο 89.01.

Για το άνοιγμα των βιβλίων της νέας χρήσης, ο 89 Ισολογισμός χρεώνεται με τα υπόλοιπα όλων των πιστωτικών λογαριασμών του, με πίστωση αυτών που ανοίγουν για τη νέα χρήση, και πιστώνεται με τα υπόλοιπα όλων των χρεωστικών λογαριασμών του, με χρέωση αυτών που ανοίγουν για τη νέα χρήση.

Οι παραπάνω εγγραφές ονομάζονται εγγραφές ανοίγματος των λογαριασμών του Ισολογισμού.

Το άνοιγμα των βιβλίων της νέας χρήσης με λογιστικές εγγραφές είναι υποχρεωτικό και κατά το άνοιγμα χρησιμοποιείται υποχρεωτικά ο λογαριασμός 89.00 «Ισολογισμός ανοίγματος χρήσης».

Οι εγγραφές κλεισίματος και οι εγγραφές ανοίγματος των λογαριασμών μπορούν να διενεργηθούν είτε συγκεντρωτικά για όλους τους λογαριασμούς είτε τμηματικά για κάθε λογαριασμό, μετά την οριστικοποίηση του από την απογραφή για την εμφάνιση του στον Ισολογισμό (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012).

Παράδειγμα (Εγγραφές κλεισίματος για όλους του λογαριασμούς συγκεντρωτικά). Έστω η επιχείρηση Α στις 31/12/2003 είχε τα παρακάτω υπόλοιπα λογαριασμών Ισολογισμού.

X	13. Μεταφορικά μέσα	Π	X	20. Εμπορεύματα	Π
	1.000.000			400.000	
X	34. Χρεόγραφα	Π	X	38. Χρηματικά διαθέσιμα	Π
	300.000			400.000	
X	40. Κεφάλαιο	Π	X	50. Προμηθευτές	Π
		1.500.000			300.000
X	51. Γραμμάτια πληρωτέα	Π	X	55. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	Π
		200.000			100.000

Οι εγγραφές κλεισίματος των λογαριασμών του Ισολογισμού συγκεντρωτικά θα είναι (με την υποχρεωτική χρησιμοποίηση του 89.01):

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
89	Ισολογισμός	2.100.000	
89.01	Ισολογισμός κλεισίματος		
89.01.13	Μεταφορικά μέσα		1.000.000
89.01.20	Εμπορεύματα		400.000
89.01.34	Χρεόγραφα		300.000
89.01.38	Χρηματικά διαθέσιμα		400.000
13	Μεταφορικά μέσα		1.000.000
20	Εμπορεύματα		400.000
34	Χρεόγραφα		300.000
38	Χρηματικά διαθέσιμα		400.000
	do		
40	Κεφάλαιο	1.500.000	

50	Προμηθευτές	300.000	
51	Γραμμάτια πληρωτέα	200.000	
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	400.000	
89	Ισολογισμός		2.100.000
89.01	Ισολογισμός κλεισίματος		
89.01.40	Κεφάλαιο		
89.01.50	Προμηθευτές		
89.01.51	Γραμμάτια πληρωτέα		
89.01.55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		

Εάν γινόταν τμηματικά η εγγραφή κλεισίματος για κάθε λογαριασμό, π.χ. για τα Μεταφορικά μέσα η εγγραφή είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
89	Ισολογισμός	1.000.000	
89.01	Ισολογισμός κλεισίματος		
89.01.13	Μεταφορικά μέσα		
13	Μεταφορικά μέσα		1.000.000

Με βάση τις παραπάνω εγγραφές, όλοι οι λογαριασμοί του Ισολογισμού και ο λογαριασμός 89 Ισολογισμός, στο τέλος της χρήσης, έχουν εξισωθεί και κλείσει.

Παράδειγμα: Εγγραφές ανοίγματος των λογαριασμών του Ισολογισμού για τη νέα χρήση (με βάση τα δεδομένα του προηγούμενου παραδείγματος εγγραφών κλεισίματος).

Οι δευτεροβάθμιοι και τριτοβάθμιοι λογαριασμοί του Ενεργητικού και Παθητικού κλείνουν στο τέλος της χρήσης και ανοίγουν για τη νέα χρήση απευθείας από την Απογραφή.

Μετά το τέλος των εγγραφών ανοίγματος, ο λογαριασμός 89 Ισολογισμός είναι εξισωμένος και κλείνει.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
13	Μεταφορικά μέσα	1.000.000	
20	Εμπορεύματα	400.000	
34	Χρεόγραφα	300.000	
38	Χρηματικά διαθέσιμα	400.000	
89	Ισολογισμός		2.100.000
89.00	Ισολογισμός ανοίγματος		
89.00.13	Μεταφορικά μέσα		
89.00.20	Εμπορεύματα		
89.00.34	Χρεόγραφα		
89.00.38	Χρηματικά διαθέσιμα		
	do		
89	Ισολογισμός	2.100.000	
89.00	Ισολογισμός ανοίγματος		
89.00.40	Κεφάλαιο		
89.00.50	Προμηθευτές		
89.00.51	Γραμμάτια πληρωτέα		
89.00.55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		
40	Κεφάλαιο		1.500.000
50	Προμηθευτές		300.000
51	Γραμμάτια πληρωτέα		200.000
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		100.000

8.10 Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα

8.10.1 Γενικά

Με τον νόμο 4308/24-11-2014 εισήχθησαν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ), όπως αυτά θα εφαρμόζονται από τις επιχειρήσεις για τις λογιστικές χρήσεις που αρχίζουν από την 1η/1/2015 ή την 1η/7/2015 και μετά. Με τα ΕΛΠ αντικαθίσταται στο σύνολο του ο Κώδικας Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών (ΚΦΑΣ) και εισάγονται σημαντικές αλλαγές στην τήρηση αρχείων (βιβλίων) και στοιχείων των οικονομικών οντοτήτων.

Οι παρακάτω οντότητες εφαρμόζουν τις ρυθμίσεις αυτού του νόμου:

- α) Τα νομικά πρόσωπα που έχουν τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας, της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, της ετερόρρυθμης κατά μετοχές εταιρείας και της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας.
- β) Τα νομικά πρόσωπα που έχουν τη μορφή της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας, όταν όλοι οι άμεσοι ή έμμεσοι εταίροι των προσώπων αυτών έχουν περιορισμένη ευθύνη, λόγω του ότι είναι είτε νομικά πρόσωπα της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου ή άλλου νομικού τύπου συγκρίσιμου με τα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης αυτής.
- γ) Η ετερόρρυθμη εταιρεία, η ομόρρυθμη εταιρεία, η ατομική επιχείρηση και κάθε άλλη οντότητα του ιδιωτικού τομέα που υποχρεούται στην εφαρμογή αυτού του νόμου από φορολογική ή άλλη νομοθετική διάταξη.
- δ) Κερδοσκοπικές ή μη κερδοσκοπικές οντότητες που ανήκουν στον δημόσιο τομέα ή ελέγχονται από το Δημόσιο ή τελούν υπό την εποπτεία του Δημοσίου, όταν δεν εμπίπτουν στην εφαρμογή του άρθρου 156 του ν. 4270/2014

8.10.2 Νέο Λογιστικό Σχέδιο

Το Σχέδιο λογαριασμών των ΕΛΠ περιλαμβάνει οκτώ (8) ομάδες λογαριασμών. Όλοι οι λογαριασμοί των οντοτήτων κατηγοριοποιούνται στις παρακάτω οκτώ ομάδες, ανάλογα με τη φύση των λογιστικών γεγονότων που παρουσιάζουν.

Ομάδα 1: Ενσώματα και άυλα μη κυκλοφορούντα (πάγια) περιουσιακά στοιχεία

Ομάδα 2: Αποθέματα

Ομάδα 3: Χρηματοοικονομικά και λοιπά περιουσιακά στοιχεία

Ομάδα 4: Καθαρή θέση

Ομάδα 5: Υποχρεώσεις

Ομάδα 6: Έξοδα και ζημιές

Ομάδα 7: Έσοδα και κέρδη

Ομάδα 8: Ιδιοπαραγωγή, υποκαταστήματα και αποτελέσματα περιόδου.

Οι ομάδες 1 έως 3 παρουσιάζουν τους λογαριασμούς του ενεργητικού και αφορούν περιουσιακά στοιχεία. Οι ομάδες 4 και 5 παρουσιάζουν τους λογαριασμούς του παθητικού και αφορούν καθαρή θέση και υποχρεώσεις της οντότητας αντίστοιχα.

Οι ομάδες 6 και 7 παρουσιάζουν τους λογαριασμούς των αποτελεσμάτων. Η ομάδα 6 περιλαμβάνει τα έξοδα της οντότητας, λειτουργικά, αλλά και έκτακτα και ανόργανα έξοδα και ζημιές. Η ομάδα 7 περιλαμβάνει τα έσοδα της οντότητας, λειτουργικά, αλλά και έκτακτα και ανόργανα έσοδα και κέρδη. Η ομάδα 8 παρουσιάζει τους λογαριασμούς που αφορούν έξοδα σε ιδιοπαραγωγή, τους δοσοληπτικούς λογαριασμούς των υποκαταστημάτων και τα αποτελέσματα χρήσης.

8.10.3 Λογιστική ιδιαιτέρων περιπτώσεων

Τα Ε.Λ.Π. εισάγουν πολλές καινοτομίες στο χώρο της τήρησης των λογιστικών αρχείων (βιβλίων) που είναι σχετικές με τη λογιστικοποίηση των μισθώσεων, των άυλων περιουσιακών στοιχείων, των αποσβέσεων, αποτίμηση-επιμέτρηση αποθεμάτων, αναβαλλόμενος φόρος.

Αποτίμηση-επιμέτρηση αποθεμάτων

Τα αποθέματα αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσης.

Το κόστος κτήσης των αποθεμάτων περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών που απαιτούνται για να φθάσουν αυτά στην παρούσα θέση και κατάστασή τους.

Το κόστος παραγωγής προϊόντος ή υπηρεσίας προσδιορίζεται με μία από τις γενικά αποδεκτές μεθόδους κοστολόγησης και περιλαμβάνει:

- α) Το κόστος πρώτων υλών, αναλώσιμων υλικών, εργασίας και άλλο κόστος που σχετίζεται άμεσα με το εν λόγω στοιχείο και

β) μία εύλογη αναλογία σταθερών και μεταβλητών εξόδων που σχετίζονται έμμεσα με το εν λόγω στοιχείο, στο βαθμό που τα έξοδα αυτά αναφέρονται στην περίοδο παραγωγής.

Τα κόστη διανομής και διοίκησης δεν επιβαρύνουν το κόστος παραγωγής.

Όταν απαιτείται σημαντική περίοδος χρόνου για να καταστούν τα αποθέματα έτοιμα για την προοριζόμενη χρήση ή πώλησή τους, το κόστος των αποθεμάτων μπορεί να επιβαρύνεται με τόκους εντόκων υποχρεώσεων, κατά το μέρος που οι τόκοι αυτοί αναλογούν στα εν λόγω αποθέματα και για την προαναφερθείσα περίοδο.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα αποθέματα επιμετρώνται στην κατ' είδος χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

Το κόστος κτήσης του τελικού αποθέματος:

- α) Προσδιορίζεται, σύμφωνα με τη μέθοδο «Πρώτο Εισαχθέν – Πρώτο Εξαχθέν» (FIFO) ή τη μέθοδο του μέσου σταθμικού όρου ή άλλη τεκμηριωμένα γενικά αποδεκτή μέθοδο. Η χρήση της μεθόδου «Τελευταίο Εισαχθέν – Πρώτο Εξαχθέν» (LIFO) δεν επιτρέπεται.
- β) Η ίδια μέθοδος χρησιμοποιείται για όλα τα αποθέματα που έχουν παρόμοια φύση και χρήση από την οντότητα. Για αποθέματα με διαφορετική φύση ή χρήση διαφορετικές μέθοδοι μπορεί να δικαιολογούνται.
- γ) Το κόστος αποθεμάτων που δεν είναι συνήθως αντικαταστατά, καθώς και των αγαθών ή υπηρεσιών που παράγονται και προορίζονται για ειδικά έργα, προσδιορίζεται με τη μέθοδο του εξατομικευμένου κόστους.

Οι αγορές αναλώσιμων υλικών που δεν είναι σημαντικές για το μέγεθος της οντότητας μπορούν να αντιμετωπίζονται ως έξοδα της περιόδου.

Αναβαλλόμενοι φόροι

Οι οντότητες δύνανται να αναγνωρίζουν αναβαλλόμενο φόρο εισοδήματος στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους. Οι οντότητες που αναγνωρίζουν αναβαλλόμενο φόρο πρέπει να αναγνωρίζουν όλες τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις. Αντίθετα, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται στο βαθμό που είναι σφόδρα πιθανό και τεκμηριωμένο ότι θα υπάρχουν φορολογητέα κέρδη, έναντι των οποίων οι εκπιπόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Χρεωστικά και πιστωτικά υπόλοιπα των αναβαλλόμενων φόρων υπόκεινται σε συμψηφισμό και τα αντίστοιχα καθαρά ποσά παρουσιάζονται στον ισολογισμό και στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ο αναβαλλόμενος φόρος, είτε περιουσιακό στοιχείο είτε υποχρέωση, αναγνωρίζεται αρχικά και επιμετράται μεταγενέστερα στο ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή σε κάθε προσωρινή διαφορά.

Οι μεταβολές στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης ή υποχρέωσης του ισολογισμού, που προκύπτουν από περίοδο σε περίοδο, αναγνωρίζονται σε μείωση ή αύξηση αναλόγως του φόρου εισοδήματος της κατάστασης αποτελεσμάτων. Κατ' εξαίρεση, οι διαφορές που προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις, των οποίων οι μεταβολές αναγνωρίζονται στην καθαρή θέση, αναγνωρίζονται ομοίως κατευθείαν στην καθαρή θέση, σε μείωση ή αύξηση αναλόγως του σχετικού κονδυλίου.

Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία

Τα ΕΛΠ εισάγουν νέα διαφορετικά κριτήρια αναγνώρισης και επιμέτρησης των άυλων περιουσιακών στοιχείων μιας οντότητας συγκριτικά με τις αρχές του ΕΓΛΣ.

Άυλο περιουσιακό στοιχείο (intangible asset): είναι ένα εξατομικεύσιμο και μη νομισματικό περιουσιακό στοιχείο, χωρίς υλική υπόσταση. Ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο είναι εξατομικεύσιμο σε κάθε μία από τις δύο παρακάτω περιπτώσεις:

α) Είναι διαχωρίσιμο, δηλαδή δύναται να διαχωρίζεται ή αποχωρίζεται από την οντότητα και να πωλείται, μεταβιβάζεται, εκμισθώνεται ή ανταλλάσσεται είτε από μόνο του ή μαζί με σχετική σύμβαση, περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση,

β) Προκύπτει από συμβατικά ή άλλα νόμιμα δικαιώματα, ανεξάρτητα του εάν τα δικαιώματα είναι μεταβιβάσιμα ή διαχωρίσιμα από την οντότητα ή από άλλα δικαιώματα και δεσμεύσεις.

Αποσβέσεις

Η αξία των παγίων περιουσιακών στοιχείων που έχουν περιορισμένη ωφέλιμη ζωή υπόκειται σε απόσβεση με βάση την εκτιμώμενη ωφέλιμη οικονομική ζωή τους. Η απόσβεση αρχίζει όταν το περιουσιακό στοιχείο είναι έτοιμο για τη χρήση για την οποία προορίζεται και υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη ωφέλιμη οικονομική ζωή του.

Η Διοίκηση της οντότητας έχει την ευθύνη επιλογής της κατάλληλης μεθόδου απόσβεσης για τη συστηματική κατανομή της αξίας του παγίου στην ωφέλιμη οικονομική ζωή του.

Η απόσβεση διενεργείται είτε με τη σταθερή μέθοδο, είτε με τη φθίνουσα μέθοδο, είτε με τη μέθοδο των παραγόμενων μονάδων.

Η γη δεν υπόκειται σε απόσβεση. Ωστόσο, βελτιώσεις αυτής με περιορισμένη ωφέλιμη ζωή υπόκεινται σε απόσβεση.

Έργα τέχνης, αντίκες, κοσμήματα και άλλα πάγια στοιχεία που δεν υπόκεινται σε φθορά ή αχρήστευση δεν αποσβένονται.

Η υπεραξία και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία με απεριόριστη ζωή δεν υπόκεινται σε απόσβεση. Στην περίπτωση αυτή τα εν λόγω στοιχεία υπόκεινται σε ετήσιο έλεγχο απομείωσης της αξίας τους.

Η υπεραξία, οι δαπάνες ανάπτυξης και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία με ωφέλιμη ζωή που δεν μπορεί να προσδιοριστεί αξιόπιστα υπόκεινται σε απόσβεση, με περίοδο απόσβεσης τα δέκα (10) έτη.

Απομείωση Αξίας

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης, όταν υπάρχουν σχετικές ενδείξεις.

Ενδείξεις απομείωσης θεωρείται ότι υφίστανται όταν:

- α) Υπάρχουν προφανείς, σοβαρές χρηματοοικονομικές δυσκολίες του εκδότη ή του υπόχρεου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ή
- β) η λογιστική αξία είναι σημαντικά υψηλότερη από την εύλογη αξία αυτών των στοιχείων (όταν η εύλογη αξία υπάρχει) ή
- γ) δυσμενείς τοπικές, εθνικές ή διεθνείς συνθήκες αυξάνουν την πιθανότητα αθέτησης βασικών δεσμεύσεων που απορρέουν από τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία.

Ζημία απομείωσης προκύπτει όταν η λογιστική αξία του στοιχείου είναι μεγαλύτερη από το ποσό που η οντότητα εκτιμά ότι θα ανακτήσει από το στοιχείο αυτό.

Οι ζημιές απομείωσης αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα της περιόδου σαν έξοδο και μπορούν να αναστρέφονται στα αποτελέσματα, όταν οι συνθήκες που τις προκάλεσαν σταματήσουν να υπάρχουν. Η λογιστική αξία ενός παγίου περιουσιακού στοιχείου μετά την αναστροφή της απομείωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τη λογιστική αξία που θα είχε το πάγιο, εάν δεν είχε αναγνωριστεί η απομείωση. Η απομείωση της υπεραξίας της οντότητας δεν αναστρέφεται.

Μισθώσεις Περιουσιακών Στοιχείων

Εισάγονται οι έννοιες χρηματοδοτικών και λειτουργικών μισθώσεων και καθορίζεται διαφορετικός λογιστικός χειρισμός

1.Χρηματοδοτική μίσθωση

- α) Ένα περιουσιακό στοιχείο που περιέρχεται στην οντότητα (μισθωτής) με χρηματοδοτική μίσθωση αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο της οντότητας με το κόστος κτήσης που θα είχε προκύψει, εάν το στοιχείο αυτό είχε αγοραστεί, με ταυτόχρονη αναγνώριση αντίστοιχης υποχρέωσης προς την εκμισθώτρια οντότητα (υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης). Μεταγενέστερα, τα εν λόγω πάγια στοιχεία αντιμετωπίζονται λογιστικά βάσει των προβλέψεων του παρόντος νόμου για τα αντίστοιχα ιδιόκτητα στοιχεία. Η υποχρέωση χρηματοδοτικής μίσθωσης αντιμετωπίζεται ως δάνειο, το δε μίσθωμα διαχωρίζεται σε χρεολύσιο, το οποίο μειώνει το δάνειο, και σε τόκο, που αναγνωρίζεται ως χρηματοοικονομικό έξοδο.

- β) Από την πλευρά του εκμισθωτή, τα περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται σε τρίτους δυνάμει χρηματοδοτικής μίσθωσης εμφανίζονται αρχικά ως απαιτήσεις με ποσό ίσο με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση. Μεταγενέστερα, η απαίτηση χρηματοδοτικής μίσθωσης αντιμετωπίζεται ως χορηγηθέν δάνειο, το δε μίσθωμα διαχωρίζεται σε χρεολύσιο, το οποίο μειώνει το δάνειο, και σε τόκο, που αναγνωρίζεται ως χρηματοοικονομικό έσοδο.
- γ) Πώληση περιουσιακών στοιχείων, που στη συνέχεια επαναμισθώνονται με χρηματοδοτική μίσθωση, λογιστικά αντιμετωπίζεται από τον πωλητή ως εγγυημένος δανεισμός. Το εισπραττόμενο από την πώληση ποσό αναγνωρίζεται ως υποχρέωση, η οποία μειώνεται με τα καταβαλλόμενα χρεολύσια, ενώ οι σχετικοί τόκοι αναγνωρίζονται ως χρηματοοικονομικό έξοδο.

Τα πωληθέντα στοιχεία συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στον ισολογισμό ως περιουσιακά στοιχεία.

2. Λειτουργική μίσθωση

- α) Ο εκμισθωτής παγίων παρουσιάζει στον ισολογισμό του τα εκμισθωμένα σε τρίτους περιουσιακά στοιχεία βάσει λειτουργικής μίσθωσης, σύμφωνα με τη φύση του κάθε περιουσιακού στοιχείου. Τα μισθώματα αναγνωρίζονται ως έσοδα στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο σε ολόκληρη τη διάρκεια της μίσθωσης, εκτός εάν μία άλλη συστηματική μέθοδος είναι περισσότερο αντιπροσωπευτική για την κατανομή του εσόδου των μισθωμάτων στη διάρκεια της μίσθωσης.
- β) Ο μισθωτής παγίων βάσει λειτουργικής μίσθωσης αναγνωρίζει τα μισθώματα ως έξοδα στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης, εκτός εάν μία άλλη συστηματική μέθοδος είναι περισσότερο αντιπροσωπευτική για την κατανομή του εξόδου των μισθωμάτων στη διάρκεια της μίσθωσης.

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Αληφαντής, Γ. (2008). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος.
- Γκίκας, Δ. & Παπαδάκη, Α. (2012). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Γρηγοράκος, Θ. (2013). *Ανάλυση-Ερμηνεία του ΕΓΛΣ* (16η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Μπάλλας, Α. & Χέβας, Δ. (2011). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Παπαδέας, Π. (2013). *Χρηματοοικονομική λογιστική πληροφόρηση*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.
- Παπάς, Α. (1998). *Χρηματοοικονομική Λογιστική, Θεωρητικά και Πρακτικά θέματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Ερωτήσεις

- 1) Ποιες είναι οι βασικές αρχές του ΕΓΛΣ;
- 2) Τι γνωρίζετε για την αρχή της αυτονομίας;
- 3) Αναφέρατε τις ομάδες των λογαριασμών του ΕΓΛΣ.
- 4) Σε πόσους πρωτοβάθμιους και σε πόσους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς το πολύ αναπτύσσεται η κάθε ομάδα του ΕΓΛΣ;
- 5) Υπάρχει δυνατότητα συμπλήρωσης των κενών πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων λογαριασμών του ΕΓΛΣ;
- 6) Ποια η διαφορά μεταξύ των συμμετοχών και χρεογράφων;

- 7) Ποιους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της ομάδας 1 γνωρίζετε;
- 8) Οι ασώματες ακινητοποιήσεις της επιχείρησης, ποια περιουσιακά στοιχεία παρακολουθούν, ποιες γνωστές κατηγορίες γνωρίζετε;
- 9) Πότε μια απαίτηση χαρακτηρίζεται μακροπρόθεσμη;
- 10) Αναφέρατε την ειδική κατηγορία εξόδων που κατ' εξαίρεση εμφανίζεται στον Ισολογισμό και αιτιολογήστε γιατί.
- 11) Ο λογαριασμός 20 Εμπορεύματα σε ποια ομάδα ανήκει και ποια στοιχεία παρακολουθεί;
- 12) Πώς σχετίζεται ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας με τα εμπορεύματα;
- 13) Ποια είναι η λογιστική αντιμετώπιση των ειδικών εξόδων αγορών;
- 14) Πότε γίνονται οι λογιστικές εγγραφές κλεισίματος και ανοίγματος των λογαριασμών; Είναι υποχρεωτικές;
- 15) Τι γνωρίζετε για τα επιστρεπτέα είδη συσκευασίας;
- 16) Με τον λογαριασμό «Πελάτες» τι παρακολουθεί η επιχείρηση;
- 17) Ο παραπάνω λογαριασμός σε ποιους δευτεροβάθμιους χωρίζεται υποχρεωτικά;
- 18) Ο δευτεροβάθμιος 30.05 Προκαταβολές πελατών, τι παρακολουθεί και πώς λειτουργεί;
- 19) Ποια η λογιστική αντιμετώπιση των μεταχρονολογημένων επιταγών και ποια των επιταγών όψεως;
- 20) Αναφέρατε γνωστούς πρωτοβάθμιους της ομάδας 3.
- 21) Πώς αποτιμώνται τα χρεόγραφα της επιχείρησης;
- 22) Αναφέρατε κατηγορίες επενδύσεων σε χρεόγραφα.
- 23) Τι γνωρίζετε για τους μεταβατικούς λογαριασμούς του Ενεργητικού και ποιες κατηγορίες αυτών γνωρίζετε;
- 24) Τι γνωρίζετε για τον λογαριασμό 38 Χρηματικά Διαθέσιμα; Τι παρακολουθεί;
- 25) Ποια στοιχεία παρακολουθεί η ομάδα 4;
- 26) Πώς σχηματίζεται το Κεφάλαιο των ατομικών επιχειρήσεων; Πώς λειτουργεί κατά τη διάρκεια της χρήσης;
- 27) Τι είναι τα αποθεματικά; Ποιες κατηγορίες αυτών γνωρίζετε;
- 28) Τι είναι οι προβλέψεις, πόσων ειδών προβλέψεις σχηματίζονται;
- 29) Τι παρακολουθεί ο λογαριασμός 50 Προμηθευτές;
- 30) Τι παρακολουθεί ο λογαριασμός 52 Τράπεζες, λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων και ποιος ο σκοπός των βραχυπρόθεσμων τραπεζικών χρηματοδοτήσεων;
- 31) Τι γνωρίζετε για τον λογαριασμό 54 Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη, ποιος είναι ο βασικός δευτεροβάθμιος αυτού;
- 32) Ποιοι είναι οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί των Μεταβατικών λογαριασμών του Παθητικού, ποια στοιχεία παρακολουθούν;
- 33) Ποια στοιχεία παρακολουθεί η ομάδα 6;
- 34) Αναφέρατε τις κατηγορίες των πρωτοβάθμιων λογαριασμών των οργανικών εξόδων κατ' είδος της επιχείρησης.
- 35) Στον λογαριασμό 62 Παροχές Τρίτων ποια έξοδα υπάγονται;
- 36) Ο λογαριασμός 70 Πωλήσεις Εμπορευμάτων πώς λειτουργεί;
- 37) Τι γνωρίζετε για τον λογαριασμό 75 Πωλήσεις υπηρεσιών;
- 38) Στο τέλος της χρήσης τα οργανικά έσοδα κατ' είδος, πού μεταφέρονται για να κλείσουν;
- 39) Ποια ποσά δεν υπάγονται στην ομάδα 7 οργανικά έσοδα κατ' είδος;
- 40) Ποιους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς περιέχει η ομάδα 8 Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων;
- 41) Τι προσδιορίζεται μέσω του λογαριασμού Γενικής Εκμετάλλευσης;
- 42) Τι προσδιορίζεται μέσω του λογαριασμού Αποτελέσματα χρήσης;
- 43) Αναφέρατε τις κύριες κατηγορίες με τις οποίες χρεώνεται και πιστώνεται ο λογαριασμός 80.00 Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης.
- 44) Ποιες κατηγορίες εξόδων υπάγονται στα έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων;
- 45) Ποια έξοδα υπάγονται στη χρηματοοικονομική λειτουργία;
- 46) Ποια έξοδα περιλαμβάνονται στο φύλλο μερισμού;
- 47) Ποιες είναι οι κατηγορίες εσόδων μη προσδιοριστικών των μικτών αποτελεσμάτων;
- 48) Τι σημαίνει το χρεωστικό ή πιστωτικό Υπόλοιπο των Αποτελεσμάτων Χρήσης;
- 49) Πότε δημιουργείται χρονικά και σε τι χρησιμεύει ο λογαριασμός 89 Ισολογισμός;

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Να γίνουν οι παρακάτω ημερολογιακές εγγραφές με βάση τους λογαριασμούς του ΕΓΛΣ.

1. Αγορά Ακινήτου - Γραφείου αντί 10.000.000€, μισά μετρητά και μισά με πίστωση. Πληρώθηκαν επιπλέον έξοδα για μεταβίβαση και φόρος 800.000€.
2. Αγορά ηλεκτρονικού υπολογιστή αντί 600.000€, με μετρητά 108.000€, με γραμμάτια λήξης 5/5 ονομ. αξίας 300.000€ και 10/6 ονομ. αξίας 350.000. Πληρώθηκαν για έξοδα εγκατάστασης 20.000 (ΦΠΑ).
3. Η επιχείρηση Α την 1η/5 ενοικιάζει γραφείο με μηνιαίο ενοίκιο 50.000€. Καταβάλλει το ενοίκιο του μηνός και επιπλέον 2 ενοίκια για εγγύηση.
4. Λαμβάνεται βραχυπρόθεσμο δάνειο από την Εθνική Τράπεζα 800.000, στην πραγματικότητα εισπράττονται 760.000€ (40.000 κρατήσεις για έξοδα και προμήθειες), τα οποία κρατούνται στο ταμείο της επιχείρησης.
5. Πώληση εμπορευμάτων αντί 400.000€ με επιπλέον ΦΠΑ 18% στον Γ. Γεωργίου τιμολ. 108, μισά μετρητά και μισά με πίστωση.
6. Αγορά εμπορευμάτων αξίας 600.000€ με επιπλέον ΦΠΑ 18% από τον Χ. Χρήστου τιμολ. 206, με μετρητά 408.000 και γραμμάτιο 320.000 λήξης 10/4/2003. Επιπλέον πληρώθηκαν για έξοδα μεταφοράς 30.000€.
7. Η επιχείρηση Α αποφασίζει την κατασκευή συνεργείου αυτοκινήτων με δικά της μέσα την 3/3/2003. Η ολοκλήρωση του έργου έγινε στις 5/10/2003 και το συνολικό κόστος της κατασκευής (άδειες, υλικά εργατικά κ.λπ.) ήταν 12.500.000€.
8. Η επιχείρηση Β κατά την ίδρυσή της πλήρωσε για αμοιβή δικηγόρου (κατάρτιση καταστατικού) 500.000€, για έξοδα δημοσίευσης του καταστατικού 50.000, για έξοδα δημόσιας προβολής 1.200.000, έξοδα κάλυψης του κεφαλαίου της και έξοδα διοίκησης 300.000.
9. Η επιχείρηση Α λαμβάνει στις 5/5/2003 προκαταβολή από τον πελάτη της Α. Αναγνώστου 150.000 έναντι μελλοντικής παραγγελίας. Στις 15/6/2003 παραδίδεται η παραγγελία στον Α. Αναγνώστου και εκδίδεται το σχετικό τιμολόγιο Νο 506 αξίας 500.000€, με επιπλέον ΦΠΑ 18% και έξοδα μεταφοράς 20.000€ που βαρύνουν τον πελάτη. Ο Α. Αναγνώστου πληρώνει τα 2/3 μετρητά και για το υπόλοιπο ποσό παραμένει χρεώστης. Να γίνουν οι σχετικές εγγραφές στα βιβλία της επιχείρησης Α και τον πελάτη Α. Αναγνώστου.
10. Η επιχείρηση καταβάλλει 500.000€ στον εταίρο Α. Ορφανίδη, ως δάνειο για οικογενειακές του ανάγκες.
11. Ο επιχειρηματίας Δ. Δήμου λαμβάνει από το Ταμείο της επιχείρησής του για προσωπικές του ανάγκες 100.000€.
12. Η επιχείρηση «ΩΜΕΓΑ» στις 31/12/2003 είχε σύνολο πωλήσεων 500.000.000. Οι επιστροφές και εκπτώσεις πωλήσεων ήταν αντίστοιχα 15.000.000€ και 5.000.000€. Οι πωλήσεις προς το Δημόσιο είναι 150.000.000€. Την ίδια ημερομηνία το χρεωστικό υπόλοιπο των πελατών ήταν 7.000.000€. Απαίτηση κατά του Πελάτη Χ 800.000€ κρίνεται επισφαλής.
Να γίνει ο σχηματισμός προβλέψεων του 2003.
Στις 2/3/2004 ο πελάτης Χ για ποσό του 300.000 κρίνεται ανεπίδεκτος είσπραξης (εξόφλησε τις 500.000€).
13. Η επιχείρηση «ΔΕΛΤΑ» στις 5/5/2003 παίρνει δάνειο από την Εμπορική Τράπεζα ποσού 1.800.000€ εξοφλητέο σε έξη μήνες με ενέχυρο Έντοκα Γραμμάτια Δημοσίου αξίας 2.500.000€.
Μετά το 6μηνο η επιχείρηση εξοφλεί το δάνειο, καταβάλλοντας επιπλέον τόκους 150.000€ και παραλαμβάνει τα Έντοκα.
14. Την 1η/3/2003 η εταιρία «Χ» συνάπτει μακροπρόθεσμο δάνειο από την Τράπεζα Εργασίας, ποσό 15.000.000€ και εξόφληση μετά 5 χρόνια.
Η επιχείρηση εισπράττει το δάνειο μειωμένο κατά 250.000€ για έξοδα και προμήθειες της τράπεζας και το καταθέτει σε λογαριασμό όψεως στην ίδια τράπεζα. Στις 15/12/2003 η επιχείρηση πληρώνει για τόκους 2003 στην τράπεζα 1.200.000.
15. Στις 22/12 η επιχείρηση «Α» παραλαμβάνει εμπορεύματα αξίας 500.000€, αλλά το τιμολόγιο δεν έχει παραληφθεί μέχρι 31/12.
Το τιμολόγιο παραλαμβάνεται στις 10/1 του επόμενου έτους και η επιχείρηση καταβάλλει το ήμισυ μετρητά και για τα υπόλοιπα παραμένει οφειλέτης.

Άσκηση 2η

Να διενεργηθούν οι ημερολογιακές εγγραφές για τις παρακάτω συναλλαγές:

1. Η επιχείρηση καταβάλλει 100.000€ για ενοίκιο γραφείου μηνός Μαΐου, αποδ.18.
2. Καταβάλλονται 200.000€ για επισκευή λεωφορείων της επιχείρησης με επιπλέον ΦΠΑ 18%, τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών 98.
3. Αγοράζει γραφική ύλη αξίας 15.000 με επιπλέον ΦΠΑ 18% μετρητοίς, τιμολ. 1502.
4. Πληρώθηκαν 400.000€ για ετήσια συνδρομή στο περιοδικό «Λογιστής», αποδ. Νο 15.05.
5. Πληρώθηκαν για ασφάλιστρα του Ι.Χ. αυτοκινήτου της επιχείρησης για ένα 6μηνο 60.000€, αποδ. 330.
6. Πληρώθηκε στον ΟΤΕ 50.000€ με επιπλέον ΦΠΑ 18% και στη ΔΕΗ 30.000€ με επιπλέον ΦΠΑ 18%.

Άσκηση 3η

Να διενεργηθούν οι ημερολογιακές εγγραφές για τις παρακάτω συναλλαγές:

- Πωλούνται εμπορεύματα αξίας 1.000.000 με επιπλέον ΦΠΑ 18% στον πελάτη Π. Πέτρου, τιμολ. 506. Ο πελάτης καταβάλλει το ήμισυ σε μετρητά και το υπόλοιπο θα το εξοφλήσει σε ένα μήνα.
- Κατά την εξόφληση του λογαριασμού του, στον Π. Πέτρου η επιχείρηση χορηγεί έκπτωση 10% στο εξοφλούμενο ποσό, με έκδοση πιστωτικού τιμολ. Νο 18.
- Ο πελάτης Δ. Δημητρίου στις 15/3 δίνει έναντι μελλοντικής παραγγελίας προκαταβολή 200.000€, αποδ. 25.

Άσκηση 4η

Η επιχείρηση Β στις 31/12/2003 μετά τον προσδιορισμό του οικονομικού αποτελέσματος και τη διάθεσή του, για τη χρήση είχε τα παρακάτω υπόλοιπα λογαριασμών Ισολογισμού.

X	14. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμ.	Π	X	20. Εμπορεύματα	Π
	2.000.000			1.000.000	
X	30. Πελάτες.	Π	X	33. Χρεώστες διάφοροι	Π
	500.000			200.000	
X	38. Χρηματικά διαθέσιμα	Π	X	53. Πιστωτές διάφοροι	Π
	300.000				500.000
X	40. Κεφάλαιο	Π	X	54. Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	Π
		3.000.000			300.000
		X	55. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	Π	
					200.000

Να γίνουν οι εγγραφές κλεισίματος των βιβλίων και ανοίγματος αυτών για τη νέα χρήση.

Κεφάλαιο 9

Αποτίμηση Αποθεμάτων

Σύνοψη

Στο παρόν κεφάλαιο εισάγονται οι έννοιες και τα στοιχεία που είναι σχετικά με την αποτίμηση αποθεμάτων και ιδιαιτέρως των εμπορευμάτων μιας εμπορικής επιχείρησης. Εξετάζονται αναλυτικά η παρακολούθηση των αποθεμάτων με το σύστημα της περιοδικής και διαρκούς απογραφής, η αποτίμηση των αποθεμάτων στο τέλος της χρήσης, οι μέθοδοι υπολογισμού της τιμής κτήσης των αποθεμάτων και τα κριτήρια για την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου. Επίσης, παρουσιάζονται και αναλύονται οι έννοιες του κόστους πωληθέντων και του μικτού αποτελέσματος. Τέλος, ολοκληρώνεται το κεφάλαιο με την παρουσίαση των βασικών αρχών αποτίμησης και τις επιπτώσεις των λαθών από την αποτίμηση των αποθεμάτων.

Προαπαιτούμενη γνώση

Χρεοπίστωση Ημερολογίου και γενικού και αναλυτικού καθολικού. Ανάπτυξη λογαριασμών Εμπορευμάτων και Πωλήσεων Εμπορευμάτων σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

9.1. Γενικά

Όπως ήδη αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, τα αποθέματα είναι τα υλικά αγαθά που κατέχει η επιχείρηση και προορίζονται:

- α) να πωληθούν,
- β) βρίσκονται στη διαδικασία της παραγωγής, προκειμένου να γίνουν έτοιμα προϊόντα και να πωληθούν,
- γ) να αναλωθούν για την παραγωγή άλλων αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,
- δ) να αναλωθούν για την καλή λειτουργία, τη συντήρηση, επισκευή ή ιδιοπαραγωγή των παγίων στοιχείων και
- ε) να χρησιμοποιηθούν για τη συσκευασία των παραγομένων έτοιμων προϊόντων ή εμπορευμάτων της επιχείρησης.

Τα αποθέματα, αποτελούν τη δεύτερη ομάδα του ΕΓΛΣ, η οποία περιλαμβάνει τους παρακάτω λογαριασμούς:

- 20** Εμπορεύματα,
- 21** Έτοιμα προϊόντα και ημιτελή,
- 22** Υποπροϊόντα και υπολείμματα,
- 23** Παραγωγή σε εξέλιξη,
- 24** Πρώτες και βοηθητικές ύλες-υλικά συσκευασίας,
- 25** Αναλώσιμα υλικά,
- 26** Ανταλλακτικά παγίων στοιχείων,
- 28** Είδη συσκευασίας.

Απ' όλες τις παραπάνω κατηγορίες αποθεμάτων, σ' αυτό το κεφάλαιο θα αναλυθεί ο λογαριασμός εμπορεύματα. Ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός **20** Εμπορεύματα τηρείται από τις εμπορικές επιχειρήσεις, οι οποίες αγοράζουν υλικά αγαθά (εμπορεύματα), με σκοπό να τα μεταπωλήσουν στην κατάσταση που τα αγόρασαν, χωρίς δηλαδή να μεταβάλλουν τη μορφή τους. Οι εμπορικές επιχειρήσεις, χονδρέμποροι ή λιανοπωλητές, χρησιμοποιούν τον λογαριασμό εμπορεύματα για την παρακολούθηση αυτών των υλικών αγαθών.

Σ' αυτό το κεφάλαιο εισάγονται τα στοιχεία που σχετίζονται με την αποτίμηση των εμπορευμάτων, αλλά και των άλλων αποθεμάτων. Επίσης, θα αναλυθούν οι έννοιες του κόστους πωληθέντων και του μικτού κέρδους, δύο βασικές έννοιες που προσδιορίζουν την αποδοτικότητα της επιχείρησης και είναι ένα από τα βασικά στοιχεία για τη σύγκριση της οικονομικής δραστηριότητας των διαφόρων επιχειρήσεων.

9.2. Χειρισμός των σχετικών λογαριασμών με τα εμπορεύματα στο τέλος της χρήσης, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναφέρθηκε ότι ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός εμπορεύματα αναπτύσσεται σε δευτεροβάθμιος, σύμφωνα με τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Έτσι συνήθως χρησιμοποιούνται οι παρακάτω αναλυτικοί λογαριασμοί:

- α) **20.00 Αποθέματα Απογραφής**, λογαριασμός που παρακολουθεί αφενός τα αρχικά αποθέματα στην αρχή της χρήσης και τα τελικά αποθέματα στο τέλος της χρήσης (τα τελικά αποθέματα κάθε χρήσης θα αποτελέσουν τα αρχικά αποθέματα της επόμενης χρήσης).
- β) **20.01 Αγορές χρήσης**. Ο λογαριασμός αυτός παρακολουθεί τις αγορές της επιχείρησης καθόλη τη διάρκεια της χρήσης και αναλύεται κυρίως σε αγορές εσωτερικού και αγορές εξωτερικού.
- γ) **20.98 Εκπτώσεις αγορών**, λογαριασμός που πιστώνεται και παρακολουθεί τις εκπτώσεις που χορηγούν οι προμηθευτές προς την επιχείρηση και μειώνουν την τιμολογιακή αξία των αγορών. Ο 20.98 παρακολουθεί τις εκπτώσεις αγορών για πολλά είδη εμπορευμάτων μαζί, αλλά ο λογαριασμός Εκπτώσεις αγορών μπορεί να αναλύεται ανά είδος εμπορεύματος (20.00.03 για το ένα είδος, 20.01.03 για άλλο είδος κ.λπ.).
- δ) **Επιστροφές αγορών**, είναι ο λογαριασμός που πιστώνεται και παρακολουθεί την αξία των εμπορευμάτων (αγορών) που επιστρέφει η επιχείρηση στους προμηθευτές για διάφορους λόγους (συνήθης κωδικός 20.95).
- ε) **Ειδικά έξοδα αγορών**, είναι λογαριασμός που χρεώνεται και παρακολουθεί τις δαπάνες (μεταφορικά, ασφάλιστρα, έξοδα φόρτωσης–εκφόρτωσης κλπ.) που γίνονται για τις διάφορες αγορές.

Στο τέλος της χρήσης, οι λογαριασμοί εκπτώσεων αγορών και επιστροφές αγορών, εφόσον τηρούνται αναλυτικά, θα χρεωθούν και θα κλείσουν με πίστωση των αντιστοίχων λογαριασμών αγορών χρήσης.

Ο λογαριασμός Ειδικά έξοδα αγορών θα πιστωθεί και θα μεταφερθεί στη χρέωση των αντιστοίχων λογαριασμών αγορών. Συνήθως τα έξοδα αγορών μεταφέρονται στους αντιστοίχους λογαριασμούς αγορών τη στιγμή της δαπάνης τους.

Όλοι οι παραπάνω λογαριασμοί, με την τήρησή τους, βοηθούν στον προσδιορισμό του κόστους πωληθέντων της επιχείρησης. Το παρακάτω σχήμα 9.1 προσδιορίζει την αξία των εμπορευμάτων που πουλήθηκαν, με τη χρησιμοποίηση των αναλυτικών λογαριασμών του 20 Εμπορεύματα.

Προσδιορισμός Κόστους Πωληθέντων	
	Αρχικό Απόθεμα
πλέον	Αγορές Χρήσης
πλέον	Ειδικά Έξοδα Αγορών
μείον	Εκπτώσεις Αγορών
μείον	Επιστροφές Αγορών
	Κόστος Διαθεσίμων προς πώληση
μείον	Τελικό Απόθεμα
	Κόστος Πωληθέντων (Cost of Goods Sold)

Σχήμα 9.1 Προσδιορισμός κόστους πωληθέντων.

Επίσης παράλληλα με τον λογαριασμό 20 Εμπορεύματα, τηρείται ο λογαριασμός 70 Πωλήσεις Εμπορευμάτων, ο οποίος είναι λογαριασμός οργανικού εσόδου και παρακολουθεί την αξία των πωλήσεων των παραπάνω εμπορευμάτων.

Ο 70 Πωλήσεις, αναπτύσσεται υποχρεωτικά σε πωλήσεις εσωτερικού και πωλήσεις εξωτερικού (εάν υπάρχουν), διαφορετικά αναπτύσσεται ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης.

Συνήθως ο 70 αναλύεται στους παρακάτω δευτεροβάθμιους:

- α) **70.00, 70.01** κ.λπ., λογαριασμοί που πιστώνονται και παρακολουθούν αναλυτικά την αξία των πωλήσεων κάθε είδους. Η πώληση θεωρείται πραγματοποιημένη και το αντίτιμο της πώλησης έσοδο, ανεξάρτητα εάν έγινε μετρητοίς, με πίστωση ή με άλλο τρόπο.
- β) **70.95 Επιστροφές πωλήσεων**, λογαριασμός που χρεώνεται και παρακολουθεί την αξία των επιστροφών των πωλήσεων, από τους πελάτες προς την επιχείρηση.

γ) **70.98 Εκπτώσεις πωλήσεων**, λογαριασμός που χρεώνεται και παρακολουθεί τις εκπτώσεις που δίνει η επιχείρηση προς τους πελάτες της, για διάφορους λόγους και έχουν ως αποτέλεσμα να μειώνουν τα έσοδα των πωλήσεων.

Εφόσον η επιχείρηση τηρεί τον **70.95** και **70.98** αναλυτικά, θα πρέπει στο τέλος της χρήσης το χρεωστικό υπόλοιπο αυτών των λογαριασμών να μεταφέρεται στους αντίστοιχους λογαριασμούς πωλήσεων, ώστε να προκύψει το καθαρό ποσό των πωλήσεων της επιχείρησης.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση Δ στις 10/2 πώλησε εμπορεύματα (είδος Ψ) στον Β. Βασιλείου αντί 500.000€ με μισά μετρητά, μισά με πίστωση τιμολ. 501. Το τιμολόγιο. επιβαρύνεται με ΦΠΑ 18%.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	295.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
30	Πελάτες	295.000	
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.03	Β. Βασιλείου		
70	Πωλήσεις		500.000
70.01	Είδος Ψ		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		90.000
54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
54.00.01	ΦΠΑ πωλήσεων 18%		
	Πώληση εμπ/των τιμ. 501 Β. Βασιλείου		

Πίνακας 9.1 Ημερολόγιο επιχείρησης (στάδιο 1).

Η παραπάνω εγγραφή απεικονίζει μια πώληση κατά το ήμισυ με μετρητά και κατά το ήμισυ με πίστωση. Το συνολικό ποσό της πώλησης είναι 500.000€, ανεξάρτητα αν εισπράχθηκε κατά το ήμισυ.

Στη συνέχεια, ο Β. Βασιλείου εξοφλεί στις 10/3 το υπόλοιπο του λογαριασμού του και η επιχείρηση του χορηγεί έκπτωση 25.000, όπως είχε συμφωνηθεί αρχικά.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	265.500	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
70	Πωλήσεις	25.000	
70.98	Εκπτώσεις πωλήσεων		
70.98.00	Εκπτώσεις πωλήσεων είδος Ψ		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	4.500	
54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
54.00.01	ΦΠΑ πωλήσεων 18%		
30	Πελάτες		295.000
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.03	Β. Βασιλείου		
	Εξόφληση οφειλής Β. Βασιλείου με έκπτωση 5% Αποδ. Είσπρ. 53		

Πίνακας 9.2 Ημερολόγιο επιχείρησης (στάδιο 2).

Παρατηρούμε ότι με τη χορήγηση έκπτωσης μειώνεται και το ποσό του αντίστοιχου ΦΠΑ. Έστω ότι βρισκόμαστε στο τέλος της χρήσης, η αξία των εκπτώσεων πωλήσεων (και αν υπήρχαν των επιστροφών πωλήσεων) πρέπει να μεταφερθεί στη χρέωση του λογ/σμού 70.01 Πωλήσεις είδους Ψ.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
70	Πωλήσεις	25.000	
70.01	Πωλήσεις είδους Ψ		
70	Πωλήσεις		25.000
70.98	Εκπτώσεις πωλήσεων		
70.98.00	Εκπτώσεις πωλήσεων είδους Ψ		
	Μεταφορά εκπτώσεων πωλήσεων στον αντίστοιχο λογ/σμό		

Πίνακας 9.3 Ημερολόγιο επιχείρησης (στάδιο 3).

Ο λογαριασμός 20 Εμπορεύματα (με τους αναλυτικούς του) και ο 70 Πωλήσεις (με τους αναλυτικούς του) μεταφέρονται στον λογαριασμό Γενικής Εκμετάλλευσης, για τον προσδιορισμό του μικτού αποτελέσματος της εκμετάλλευσης.

Παράδειγμα: Έστω η επιχείρηση «ΔΕΛΤΑ» στις 31/12 μεταξύ των άλλων λογαριασμών του Γενικού Καθολικού και των Αναλυτικών Καθολικών, έχει και τους λογαριασμούς:

Γενικό Καθολικό

X	20. Εμπορεύματα	Π	X	70. Πωλήσεις	Π
	2.200.000				5.000.000

Α.Κ. 20 Εμπορευμάτων

X	20.00 Αποθέματα Εμπορευμάτων	Π	X	20.01 Αγορές Χρήσης	Π
	Αρχικό 600.000			1.600.000	

Α.Κ. 70 Πωλήσεις Εμπορευμάτων

X	70.00 Πωλήσεις . Εμπορευμάτων είδος Α	Π	X	70.01 Πωλήσεις . Εμπορευμάτων είδος Β	Π
		1.500.000			1.900.000

X	70.02 Πωλήσεις . Εμπορευμάτων είδος Γ	Π
		1.600.000

Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί Αγορές εμπ/των, Αποθέματα εμπ/των, Πωλήσεις εμπ/των είδος Α, Πωλήσεις εμπ/των είδος Β, Πωλήσεις εμπ/των είδος Γ μπορούν να αναλύονται περαιτέρω σε τριτοβάθμιους ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης. Στις 31/12 κατά την Απογραφή διαπιστώθηκε ότι το τελικό Αποθέμα εμπ/των είναι αξίας 400.000€.

Με βάση το ΕΓΛΣ θα γίνουν οι παρακάτω εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
80	Γενική εκμετάλλευση	1.200.000	
80.00	Λογ/σμός Γενικής εκμετάλλευσης		
20	Εμπορεύματα		1.200.000
20.00	Αποθέματα εμπ/των αρχικό 600.000		
20.01	Αγορές χρήσης		
1.600.000	Μεταφορά λογαριασμών στη Γ.Ε.		
	_____ do _____		
20	Εμπορεύματα	400.000	
20.00	Αποθέματα εμπ/των (τελικό)		
80	Γενική εκμετάλλευση		400.000
80.00	Λογ/σμός Γενικής εκμετάλλευσης		
	Μεταφορά λο/σμού στη Γ.Ε.		
	_____ do _____		
70	Πωλήσεις	5.000.000	
70.00	Πωλήσεις εμπ/των είδος Α 1.500.000		
70.01	Πωλήσεις εμπ/των είδος Β 1.900.000		
70.02	Πωλήσεις εμπ/των είδος Γ 1.600.000		
80	Γενική εκμετάλλευση		5.000.000
80.00	Λογ/σμός Γενικής εκμετάλλευσης		
	Μεταφορά λογ/σμών στη Γ.Ε.		

Πίνακας 9.4 Ημερολόγιο επιχείρησης (στάδιο 5).

Μετά την καταχώρηση των παραπάνω εγγραφών, το Γενικό και Αναλυτικά Καθολικά θα έχουν την παρακάτω εικόνα:

Γενικό Καθολικό

X	20. Εμπορεύματα	Π	X	70. Πωλήσεις	Π
	2.200.000	1.200.00		5.000.000	5.000.000
	400.000				

X	80. Γενική Εκμετάλλευση	Π
	1.200.000	400.000
		5.000.000

Α.Κ. 20 Εμπορευμάτων

X	20.00 Απόθεμα Εμπορευμάτων	Π	X	20.01 Αγορές Χρήσης	Π
	Αρχικό 600.000			1.600.000	1.600.000
	Τελικό 400.000				

Α.Κ. 70 Πωλήσεις Εμπορευμάτων

X	70.00 Πωλήσεις . Εμπορευμάτων είδος Α	Π	X	70.01 Πωλήσεις . Εμπορευμάτων είδος Β	Π
	1.500.000	1.500.000		1.900.000	1.900.000

X	70.02 Πωλήσεις . Εμπορευμάτων είδος Γ	Π
	1.600.000	1.600.000

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, μαζί με τους λογαριασμούς των εμπορευμάτων και των πωλήσεων, στη Γενική Εκμετάλλευση μεταφέρονται και τα οργανικά έξοδα και έσοδα της χρήσης και από τον λογαριασμό της Γενικής Εκμετάλλευσης προσδιορίζονται τα οργανικά αποτελέσματα της επιχείρησης.

Ο προσδιορισμός του κόστους πωληθέντων και του μικτού κέρδους από τα εμπορεύματα γίνεται εξωλογιστικά (Πομόνης, 2010).

9.3. Μικτό κέρδος και κόστος πωληθέντων

Οι επιχειρήσεις που αγοράζουν και πωλούν εμπορεύματα χρησιμοποιούν σαν ένα αρχικό οδηγό, για τον υπολογισμό της αποδοτικότητάς τους, το **μικτό κέρδος** (gross ή profit margin ή gross margin).

Μικτό κέρδος ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ του εσόδου των πωλήσεων και του κόστους των πωληθέντων αγαθών (Τουρνά–Γερμανού, 2003). Προκειμένου να υπολογιστεί το μικτό κέρδος, είναι απαραίτητος ο υπολογισμός της αξίας του αποθέματος των εμπορευμάτων της επιχείρησης.

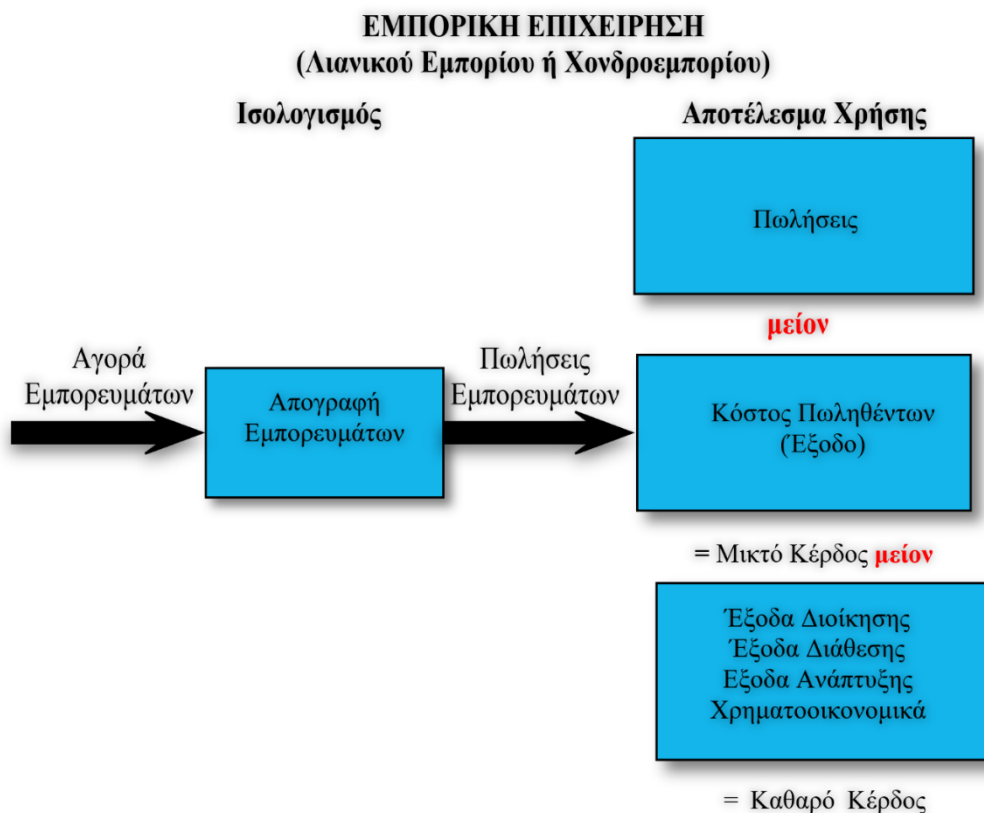
Προσδιορισμός Μικτού Κέρδους	
	Πωλήσεις
μείον	Εκπτώσεις Πωλήσεων
μείον	Επιστροφές Πωλήσεων
	Καθαρές Πωλήσεις
	Κόστος Πωληθέντων
μείον	Μικτό κέρδος από τις Πωλήσεις

Σχήμα 9.2 Προσδιορισμός μικτού κέρδους.

Τα έσοδα από τις πωλήσεις πρέπει να καλύψουν το κόστος των πωληθέντων εμπορευμάτων και να δώσουν ένα μικτό κέρδος τέτοιο, που να είναι ικανό και επαρκές για να καλύψει όλα τα άλλα έξοδα της επιχείρησης, δηλ. έξοδα διοικητικής λειτουργίας, έξοδα λειτουργίας ερευνών και ανάπτυξης, έξοδα λειτουργίας διάθεσης και χρηματοοικονομικά έξοδα.

Κατά τον εξωλογιστικό προσδιορισμό του Μικτού Κέρδους από τα εμπορεύματα, το πρώτο βήμα είναι ο προσδιορισμός του κόστους πωληθέντων (Βενιέρης, Κοέν & Κωλέτση, 2005). Προκειμένου να προσδιοριστεί αυτό το κόστος, είναι απαραίτητος ο προσδιορισμός της αξίας του αρχικού και τελικού Αποθέματος. Ο υπολογισμός της αξίας του αρχικού και τελικού αποθέματος των εμπορευμάτων είναι υποχρεωτικός και από το ΕΓΛΣ.

Στο παρακάτω σχήμα 9.3 απεικονίζονται τα αποθέματα της επιχείρησης, με τον τίτλο απογραφή εμπορευμάτων (πριν την πώλησή τους), στον Ισολογισμό σαν ένα περιουσιακό στοιχείο του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Όταν τα αποθέματα (Απογραφή εμπορευμάτων) πωληθούν, το κόστος τους γίνεται έξοδο για την επιχείρηση και ονομάζεται κόστος πωληθέντων. Αυτό το έξοδο αφαιρείται από τις καθαρές πωλήσεις για να προσδιοριστεί το Μικτό κέρδος (Gross profit) και αφαιρώντας απ' αυτό τα υπόλοιπα έξοδα, υπολογίζεται το καθαρό Αποτέλεσμα (Net Income). Μία τέτοια αντιμετώπιση του κόστους πωληθέντων και του μικτού κέρδους συναντάται συχνά σε ξενόγλωσσα συγγράμματα.

Σχήμα 9.3 Υπόδειγμα Απογραφής.

Εννοιολογικά, η διαδικασία προσδιορισμού της αξίας του τελικού αποθέματος είναι πολύ απλή, όπως φαίνεται από το παρακάτω απλοποιημένο παράδειγμα: Η εμπορική επιχείρηση «Α» πουλάει πουκάμισα ίδιου σχεδίου και τιμής. Περιοδικά, παραγγέλλει πουκάμισα, διαφορετικών μεγεθών και χρωμάτων, τα πουλάει και κάνει νέα παραγγελία και ο λειτουργικός της κύκλος (operating cycle) συνεχίζεται. Μετά από ένα έτος, για να αξιολογήσει την επιτυχία της, η «Α» ετοιμάζει τις οικονομικές της καταστάσεις, τον Ισολογισμό και την Απογραφή.

Πρώτα πρέπει να προσδιορίσει την αξία των αποθεμάτων που της έμειναν στην αποθήκη. Για να το κάνει αυτό, πρέπει πρώτα να καταμετρήσει και να καταγράψει τον αριθμό των πουκαμισών που έμειναν στο τέλος του έτους. Στη συνέχεια, πρέπει να προσδιορίσει με κάποια διαδικασία την αξία κάθε τεμαχίου, με βάση την αξία αγορά τους (ιστορικό κόστος). Έτσι, έστω ότι τα απομείναντα πουκάμισα είναι 100 και το καθένα είχε κόστος αγοράς 5.000€, κατά συνέπεια η αξία των αποθεμάτων στο τέλος της χρήσης της επιχείρησης «Α» θα είναι $5.000 \times 100 = 500.000$. Υποθέτουμε τώρα ότι δεν υπήρχε αρχικό απόθεμα και ότι οι συνολικές αγορές της

«Α» κατά τη διάρκεια της χρήσης ήταν 26.000.000, επομένως το κόστος των πωληθέντων είναι $26.000.000 - 500.000 = 25.500.000$.

Η διαδικασία αυτή, αν και φαίνεται απλή, στην πράξη είναι πολύπλοκη. Αυτό συμβαίνει λόγω των δυσκολιών που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της όλης διαδικασίας, όπως η παρακολούθηση των αποθεμάτων, η μέθοδος αποτίμησης τους, τα λάθη στην απογραφή κ.λπ.

Παρακάτω θα γίνει μια σύντομη παρουσίαση των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τον υπολογισμό του κόστους πωληθέντων.

9.4. Η παρακολούθηση των αποθεμάτων με το σύστημα της περιοδικής και διαρκούς Απογραφής

Για να προσδιοριστεί η αξία των αποθεμάτων στο τέλος της χρήσης (όπως ήδη αναφέρθηκε, αυτά θα είναι τα αρχικά αποθέματα της αμέσως επόμενης χρήσης), χρησιμοποιείται στην καθημερινή πρακτική το σύστημα της περιοδικής Απογραφής (ισχύει στη χώρα μας σύμφωνα με το ΕΓΛΣ) και της διαρκούς Απογραφής.

9.4.1. Σύστημα περιοδικής Απογραφής

Με το σύστημα της περιοδικής απογραφής, η αξία των αγοραζόμενων εμπορευμάτων παρακολουθείται με το αντίστοιχο λογαριασμό Αγορές, χωρίς να τηρούνται υποχρεωτικά αναλυτικοί λογαριασμοί κατά είδος, ποσότητα και αξία (Κεχράς, Μαυροκορδάτος, Παπαγιάννης & Τρόβας, 2004).

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, όταν πωλούνται εμπορεύματα της ομάδας 2, δε γίνεται καμία εγγραφή, αλλά πιστώνεται ο λογαριασμός Πωλήσεις Εμπορευμάτων, με το έσοδο από την πώληση, χωρίς καμία άλλη εγγραφή, η οποία να εμφανίζει το κόστος των πωληθέντων.

Μόνο στο τέλος της χρήσης και μετά τη φυσική απογραφή, προσδιορίζεται η αξία των αποθεμάτων χρήσης, που θα εμφανιστεί στον Ισολογισμό και θα χρησιμοποιηθεί ως στοιχείο για τον προσδιορισμό του κόστους των πωληθέντων.

Παράδειγμα (Προσδιορισμού του κόστους των πωληθέντων με την περιοδική απογραφή): Η επιχείρηση «Α» την 1η/1 είχε εμπορεύματα αξίας 400.000€. Κατά τη διάρκεια της χρήσης, οι αγορές ανήλθαν σε 1.500.000. Στο τέλος της χρήσης κατά τη φυσική απογραφή, βρέθηκαν εμπορεύματα αξίας 900.000€.

Προσδιορισμός κόστους πωληθέντων		
	Αρχικό Απόθεμα	400.000
Πλέον	Αγορές Χρήσης	1.500.000
	Αξία αγαθών διαθέσιμων προς πώληση	1.900.000
	Τελικό απόθεμα	200.000
Μείον	Κόστος Πωληθέντων	1.700.000

Το σύστημα της περιοδικής απογραφής έχει χαμηλό κόστος εφαρμογής, διότι δεν χρειάζεται να προσδιορίζεται το κόστος των πωληθέντων κατά τη χρονική στιγμή της πώλησης, αλλά προσδιορίζεται μόνο στο τέλος της χρήσης. Το σύστημα αυτό εφαρμοζόταν παλαιότερα μόνο από επιχειρήσεις μικρού μεγέθους, οι οποίες δεν μπορούσαν να υποστούν τη δαπάνη της διαρκούς απογραφής, λόγω μεγάλου όγκου λιανικών πωλήσεων, διαφορετικών υλικών αγαθών. Σήμερα τα μειονεκτήματα του συστήματος αυτού, μη παροχής ικανοποιητικών πληροφοριών για την κίνηση των εμπορευμάτων, ξεπεράστηκαν με τη χρήση Η/Υ από τα λογιστήρια, ακόμη και των μικρών επιχειρήσεων.

9.4.2. Σύστημα διαρκούς Απογραφής

Με το σύστημα αυτό τηρείται—γίνεται καθημερινή λεπτομερής καταγραφή των εισαγωγών—εξαγωγών των εμπορευμάτων κατά ποσότητα και αξία. Για κάθε είδος εμπορεύματος, τηρούνται αναλυτικοί λογαριασμοί, στους οποίους παρακολουθούνται οι αγορές και πωλήσεις κατά ποσότητα και αξία.

Το έσοδο της πώλησης λοιπόν στο σύστημα αυτό, αναλύεται στο πραγματικό έσοδο της πώλησης που παρακολουθείται με ένα λογαριασμό εσόδων και στο κόστος των εμπορευμάτων που πουλήθηκαν, που πιστώνεται στον οικείο αναλυτικό λογαριασμό Εμπορεύματα. Έτσι, στο σύστημα διαρκούς απογραφής, η πώληση και η μείωση της ποσότητας και αξίας των εμπορευμάτων καταχωρείται ταυτόχρονα. Σύμφωνα με τα ΕΛΠ, το ανάλογο βιβλίο που περιέχει τις αναλυτικές πληροφορίες εμπορευμάτων (αναλυτικό Καθολικό Εμπορευμάτων)

είναι το βιβλίο Αποθήκης. Ο λογαριασμός κάθε είδους εμπορεύματος στο βιβλίο Αποθήκης απεικονίζει σε κάθε χρονική στιγμή, κατά τη διάρκεια της χρήσης, το υπάρχον απόθεμα σε ποσότητα και αξία (Κεχράς, Μαυροκορδάτος, Παπαγιάννης & Τρόβας, 2004).

Οι επιχειρήσεις που τηρούν σύστημα διαρκούς Απογραφής, θα πρέπει να διενεργούν φυσική απογραφή, τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος, για όλα τα επί μέρους είδη των εμπορευμάτων τους, προκειμένου να βεβαιώνονται για τη συμφωνία των πραγματικών στοιχείων και των καταχωρημένων στα βιβλία.

Τα δεδομένα της φυσικής απογραφής θεωρούνται τα πραγματικά αξιόπιστα και προς αυτά θα πρέπει να προσαρμόζονται τα δεδομένα των αναλυτικών λογαριασμών των εμπορευμάτων. Οι διαφορές μεταξύ πραγματικής και λογιστικής απογραφής, μπορεί να προέρχονται από κλοπές, καταστροφές ή άλλο λόγο.

Παλαιότερα, με το σύστημα της διαρκούς απογραφής, το οποίο είχε μεγάλο κόστος εφαρμογής, οι μεγάλες επιχειρήσεις επιτύγχαναν πλήρη έλεγχο των επί μέρους ειδών των εμπορευμάτων τους, ήταν γνώστες του αποθέματός τους σε κάθε στιγμή και μπορούσαν να παίρνουν ορθολογιστικές αποφάσεις και να ετοιμάζουν ενδιάμεσα οικονομικές καταστάσεις. Σήμερα, επιχειρήσεις με μικρό όγκο πωλήσεων, χρησιμοποιούν επίσης διαρκή απογραφή με την υποστήριξη της μηχανοργάνωσης των Λογιστηρίων, διότι με τον τρόπο αυτόν λαμβάνονται οι απαραίτητες πληροφορίες για τη σωστή διοίκηση των αποθεμάτων.

Τελειώνοντας την εξέταση των δύο αυτών συστημάτων, πρέπει να τονιστεί ότι και τα δύο δίνουν το ίδιο αποτέλεσμα σε ποσότητα και αξία, τόσο για το τελικό απόθεμα, όσο και για το κόστος πωληθέντων.

9.5. Αποτίμηση αποθεμάτων τέλους χρήσης

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, τα αποθέματα που βρίσκονται στην κυριότητα της επιχείρησης θα πρέπει να απογράφονται τουλάχιστον μια φορά μέσα στη χρήση. Χρονικά, βέβαια, η φυσική απογραφή τους γίνεται στο τέλος της χρήσης. Αφού καταμετρηθούν και καταγραφούν κατά είδος και ποσότητα, πρέπει να καθοριστεί η τιμή που θα αποτιμηθούν.

Η τιμή στην οποία αποτιμούνται τα αποθέματα, που προέρχονται από αγορές (εμπορεύματα, πρώτες ύλες, βοηθητικές ύλες κλπ.), είναι η κατά είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ **τιμής κτήσης** και **τρέχουσας τιμής αγοράς**. Τα αποθέματα που προέρχονται από παραγωγή (έτοιμα προϊόντα, ημιτελή κλπ.) αποτιμώνται στην κατά είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ **τιμών κόστους παραγωγής και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας**. Τα υπολείμματα και τα υποπροϊόντα αποτιμώνται στην πιθανή τιμή πώλησής τους, μειωμένη από τα άμεσα έξοδα πώλησής τους.

Τιμή κτήσης είναι η τιμολογιακή αξία αγοράς, αυξημένη με τα ειδικά έξοδα αγοράς και μειωμένη με τις εκπτώσεις που χορηγούνται από τους προμηθευτές και απαλλαγμένη από φόρους (ΦΠΑ) και τέλη που βαρύνουν την επιχείρηση (ιστορικό κόστος).

Τρέχουσα τιμή αγοράς είναι η τιμή αντικατάστασης του συγκεκριμένου αποθέματος κατά την ημέρα της Απογραφής, δηλ. η τιμή στην οποία η επιχείρηση μπορεί να αγοράσει το απόθεμα στην αγορά την παραπάνω ημέρα.

Ιστορικό κόστος παραγωγής ή πραγματικό, είναι το κόστος που σχηματίζεται για τα παραγόμενα αγαθά από ομαλά και πραγματικά στοιχεία, όπως το άμεσο κόστος κτήσης των πρώτων βοηθητικών υλών και των διαφόρων άλλων υλικών, απαραίτητων για την παραγωγή έτοιμων ή ημιτελών, πλέον το άμεσο κόστος των εργατικών, πλέον τα έμμεσα έξοδα παραγωγής (γενικά βιομηχανικά έξοδα), που δαπανήθηκαν για την παραγωγή έτοιμων ή ημιτελών μέχρι την ημέρα σύνταξης της απογραφής.

Καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, είναι η τιμή πώλησης του αποθέματος, κάτω από ομαλές συνθήκες, μειωμένη με τα έξοδα, που υπολογίζεται ότι θα πραγματοποιηθούν για την επίτευξη της πώλησης.

Ενώ ο προσδιορισμός της τρέχουσας τιμής της αγοράς είναι εύκολος, ο προσδιορισμός της τιμής κτήσης είναι δύσκολος, γιατί η τιμή κτήσης των αποθεμάτων δεν παραμένει πάντα σταθερή καθόλη τη διάρκεια της χρήσης και μεταβάλλεται ανάλογα με τον πληθωρισμό. Για τον προσδιορισμό της τιμής κτήσης εφαρμόζονται διάφορες μέθοδοι, με την προϋπόθεση ότι η μέθοδος που θα επιλεγεί θα εφαρμόζεται κατά πάγιο τρόπο.

9.6. Μέθοδοι υπολογισμού της τιμής κτήσης των αποθεμάτων

Οι γνωστότερες μέθοδοι υπολογισμού της τιμής κτήσης είναι (Βενιέρης, Κοέν & Κωλέτση, 2005):

1. Μέθοδος του μέσου σταθμικού κόστους (Weighted average).
2. Μέθοδος FIFO (first in–first out) ή μέθοδος πρώτη εισαγωγή–πρώτη εξαγωγή.
3. Μέθοδος LIFO (last in–first out) ή μέθοδος τελευταία εισαγωγή–πρώτη εξαγωγή.

4. Μέθοδος του εξατομικευμένου κόστους (specific identification).
5. Μέθοδος του κυκλοφοριακού μέσου όρου (average cost).
6. Μέθοδος του πρότυπου κόστους (Standard cost).
7. Μέθοδος του βασικού αποθέματος (basic stock).

Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί αναλυτικά ο τρόπος λειτουργίας κάθε μεθόδου.

1. Μέθοδος του μέσου σταθμικού κόστους (Weighted average)

Η μέθοδος αυτή προσδιορίζει τη μέση σταθμική τιμή κτήσης με βάση τον τύπο (κλάσμα) που εμφανίζεται στο παρακάτω σχήμα 9.4:

$$\text{Μέση σταθμική τιμή απόκτησης} = \frac{\text{Αξία αποθέματος έναρξης περιόδου} + \text{Αξία αγορών περιόδου στην τιμή κτήσης}}{\text{Ποσότητα αποθεμάτων έναρξης περιόδου} + \text{Ποσότητα αγορών περιόδου}}$$

Σχήμα 9.4 Τύπος μέσης σταθμικής τιμής κτήσης.

Η περίοδος του υπολογισμού της μέσης σταθμικής τιμής μπορεί να είναι ανά τρίμηνο, εξάμηνο ή έτος.

2. Μέθοδος FIFO (first in–first out) – μέθοδος πρώτη εισαγωγή–πρώτη εξαγωγή ή μέθοδος της σειράς εξάντλησης των αποθεμάτων

Η μέθοδος αυτή θεωρεί ότι η πρώτη εισαγωγή είναι και η πρώτη εξαγωγή, δηλ. ότι το χρονικά αγορασμένο πρώτα εμπόρευμα πουλιέται πρώτο. Έτσι τα αποθέματα εμπορευμάτων της απογραφής τέλους χρήσης προέρχονται από τις τελευταίες αγορές, ενώ η ποσότητα και η αξία των πωλουμένων εμπορευμάτων (το κόστος πωληθέντων) προέρχεται από τα αρχικά αποθέματα και τις αρχικές αγορές.

3. Μέθοδος LIFO (last in–first out) ή μέθοδος τελευταία εισαγωγή–πρώτη εξαγωγή ή αντίστροφη μέθοδος της σειράς εξάντλησης των αποθεμάτων

Η μέθοδος αυτή θεωρεί ότι η πρώτη εξαγωγή προέρχεται από την τελευταία εισαγωγή, δηλ. ότι το τελευταίο αγορασμένο χρονικά εμπόρευμα πωλείται πρώτο. Έτσι, τα αποθέματα εμπορευμάτων τέλους χρήσης προέρχονται από τα αποθέματα της αρχής της περιόδου και τις αρχικές αγορές, ενώ η ποσότητα και η αξία των πωλουμένων εμπορευμάτων (το κόστος πωληθέντων) προέρχεται από το κόστος των τελευταίων αγορών.

Η μέθοδος LIFO θεωρείται πιο ενδεδειγμένη για χρησιμοποίηση στην περίπτωση που υπάρχει πληθωρισμός, οπότε το κόστος πωληθέντων είναι υψηλό με συνέπεια το μικτό κέρδος και το καθαρό κέρδος να παρουσιάζεται χαμηλό, με αποτέλεσμα χαμηλότερη φορολογία της επιχείρησης.

4. Μέθοδος του εξατομικευμένου κόστους (specific identification)

Η μέθοδος αυτή θεωρεί ότι τα αποθέματα της απογραφής τέλους προέρχονται από ειδικές–συγκεκριμένες αγορές και έτσι τα εμπορεύματα παρακολουθούνται, όχι μόνο κατά είδος, αλλά και κατά παρτίδα αγοράς. Το κόστος πωληθέντων προσδιορίζεται μετά την αφαίρεση της αξίας των τελικών αποθεμάτων από το άθροισμα της αξίας αρχικών αποθεμάτων και της αξίας των αγορών χρήσεων.

5. Μέθοδος του κυκλοφοριακού μέσου όρου ή των διαδοχικών υπολοίπων

Η μέθοδος αυτή μετά από κάθε εισαγωγή προσδιορίζει τη μέση τιμή κτήσης του υπόλοιπου με τον παρακάτω τύπο (κλάσμα) που εμφανίζεται στο παρακάτω σχήμα 9.5:

$$\text{Μέση τιμή κτήσης υπόλοιπου} = \frac{\text{Αξία προηγούμενου υπόλοιπου} + \text{Αξία νέας αγοράς στην τιμή κτήσης}}{\text{Ποσότητα προηγούμενου υπόλοιπου} + \text{Ποσότητα νέας αγοράς}}$$

Σχήμα 9.5 Τύπος μέσης τιμής κτήσης υπόλοιπου.

Η μέση τιμή κτήσης (κυκλοφοριακός μέσος όρος) πολλαπλασιάζεται με την ποσότητα των εμπορευμάτων της απογραφής, για να καθοριστεί η αξία των αποθεμάτων τέλους χρήσης. Το κόστος πωληθέντων εμπορευμάτων υπολογίζεται αφαιρώντας την αξία των τελικών αποθεμάτων από την αξία των εμπορευμάτων των διαθεσίμων προς πώληση.

6. Μέθοδος του πρότυπου κόστους ή πρότυπης τιμής κτήσης

Η μέθοδος αυτή θεωρεί ως τιμή κτήσης του υπολοίπου μια προκαθορισμένη τιμή, το πρότυπο κόστος. Έτσι, η τιμή των εμπορευμάτων ή έτοιμων προϊόντων που έχουν απομείνει, προκαθορίζεται με βάση ορισμένα κριτήρια που χρησιμοποιούνται από τη Διοίκηση για την άσκηση ορθού ελέγχου στην παραγωγή και γενικά σε όλη τη δραστηριότητα της επιχείρησης. Οι αποκλίσεις της πρότυπης τιμής, που προκύπτουν σχετικά με το ιστορικό κόστος, τακτοποιούνται με την κατανομή τους μεταξύ απομενόντων και πωληθέντων εμπορευμάτων. Η μέθοδος του πρότυπου κόστους έχει εφαρμογή περισσότερο στις βιομηχανικές ή βιοτεχνικές επιχειρήσεις, που υπάρχει παραγωγή και συνήθως προϋπολογισμός του πρότυπου κόστους και λιγότερο από εμπορικές επιχειρήσεις.

7. Μέθοδος του βασικού αποθέματος

Η μέθοδος αυτή χωρίζει τα αποθέματα σε δύο κατηγορίες. Η μία κατηγορία αφορά το βασικό απόθεμα (απόθεμα ασφαλείας), το οποίο είναι αναγκαίο για την παραγωγική δραστηριότητα της επιχείρησης και το ύψος του δεν πρέπει να είναι χαμηλότερο από κάποια συγκεκριμένη ποσότητα. Η άλλη κατηγορία είναι το **υπεραπόθεμα**. Αυτό είναι η ποσότητα εμπορευμάτων που υπάρχει στην επιχείρηση, πάνω από το όριο ασφαλείας και χρησιμοποιείται για μια έκτακτη ανάγκη ή όταν η επιχείρηση σκοπεύει να αυξήσει τη μελλοντική παραγωγική της δραστηριότητα.

Αριθμητικό παράδειγμα εφαρμογής των μεθόδων αποτίμησης

Η επιχείρηση «Α» κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2013 πραγματοποίησε τις παρακάτω εισαγωγές και εξαγωγές.

		Εισαγωγές		Εξαγωγές	
1/1	Αρχικό απόθεμα	200 τεμ.	X 9€ = 1.800	15/1	100 τεμ.
20/1	Αγορά	200 τεμ.	X 10€ = 2.000	28/1	200 τεμ.
10/2	Αγορά	100 τεμ.	X 13€ = 1.300	12/2	150 τεμ.
15/3	Αγορά	300 τεμ.	X 14€ = 4.200	25/3	200 τεμ.
		<u>800</u>	<u>9.300</u>		<u>650 τεμ.</u>

1. Μέθοδος του μέσου σταθμικού κόστους

Η μέθοδος αυτή προσδιορίζει μια μέση σταθμική τιμή κτήσης του τριμήνου, που υπολογίζεται με βάση τον τύπο που αναφέρθηκε προηγουμένως.

$$\frac{\text{Αξία αρχικού αποθέμ.} + \text{αξία αγορών χρήσης}}{\text{ποσόντ. αρχικού αποθέμ.} + \text{ποσόντ. αγοράς χρήσης}} = \frac{1800 + 7500}{200 + 600} = \frac{9300}{800} = 11,625$$

Αξία αρχικού αποθέματος 200 μον. X 9€ =	1800€.
Αξία αγορών 2000+1300+4200 =	7500€.
Σύμφωνα με τη μέθοδο μέσου σταθμικού κόστους στις 31/3:	
Τα τελικά αποθέματα είναι 150 τεμ (800 – 650) X 11,625 =	1744€.
Η αξία κόστους πωληθέντων είναι 650 X 11,625 =	7556€.

2. Μέθοδος FIFO (first in – first out)

Ημ/α	Εισαγωγές		Εξαγωγές		Υπόλοιπο	
	Μονάδα X τιμή =	Αξία	Μονάδα X τιμή =	Αξία	Μονάδα X τιμή =	Αξία
1/1	200 X 9 =	1.800			200 X 9 =	1.800
15/1			100 X 9 =	900	100 X 9 =	900
20/1	200 X 10 =	2.000			100 X 9 =	900
					200 X 10 =	2.000
28/1			200 X 10 =	2.000	100 X 9 =	900
10/2	100 X 13 =	1.300	100 X 13 =	1.300	100 X 9 =	900
			50 X 9 =	450	100 X 13 =	1.300
12/2					50 X 9 =	450
15/3	300 X 14 =	4.200			50 X 9 =	450
					300 X 14 =	4.200
25/3			200 X 14 =	2.800	50 X 9 =	450
					100 X 14 =	1.400

Η μέθοδος FIFO, σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα προσδιορίζει την αξία των τελικών αποθεμάτων σε $150 \times 14 = 2100\text{€}$. Το κόστος πωληθέντων σύμφωνα με τη FIFO είναι $9300 - 2100 = 7200\text{€}$.

Με τον πίνακα αυτόν έγινε αναλυτική παρουσίαση της FIFO, σύμφωνα με το σύστημα της διαρκούς απογραφής. Στις ίδιες αξίες καταλήγει η FIFO και με την περιοδική απογραφή.

Με το σύστημα της περιοδικής απογραφής υπολογίζεται η ποσότητα τελικού αποθέματος σε $800 - 650 = 150$ τεμάχια.

Η FIFO θεωρεί πως, ό,τι εισάγεται πρώτο, εξάγεται και πρώτο, οπότε η τιμή των 150 τεμ. είναι με 14€ (η τιμή της τελευταίας αγοράς των 300 τεμαχίων).

Άρα $150 \times 14 = 2100$ και το κόστος πωληθέντων $9300 - 2100 = 7200\text{€}$.

3. Μέθοδος LIFO (last in – first out)

Ημ/α	Εισαγωγές		Εξαγωγές		Υπόλοιπο	
	Μονάδα X τιμή=	Αξία	Μονάδα X τιμή=	Αξία	Μονάδα. X τιμή=	Αξία
1/1	200 X 9 =	1.800			200 X 9 =	1.800
15/1			100 X 9 =	900	100 X 9 =	900
20/1	200 X 10 =	2.000			100 X 9 =	900
					200 X 10	2.000
28/1			200 X 10 =	2.000	100 X 9 =	900
10/2	100 X 13 =	1.300	100 X 13 =	1.300	100 X 9 =	900
			50 X 9 =	450	100 X 13 =	1.300
12/2					50 X 9	450
15/3	300 X 14 =	4.200			50 X 9 =	450
					300 X 14 =	4.200
25/3			200 X 14 =	2.800	50 X 9 =	450
					100 X 14 =	1.400

Η μέθοδος LIFO, σύμφωνα μ' αυτόν τον πίνακα προσδιορίζει την αξία του τελικού αποθέματος σε $100 \times 14 = 1400$ και $50 \times 9 = 450$. Συνολικά 1850€. Το κόστος πωληθέντων είναι $9300 - 1850 = 7450\text{€}$. Αυτή η παρουσίαση της LIFO είναι με το σύστημα της διαρκούς απογραφής. Με το σύστημα της περιοδικής απογραφής, η αξία του τελικού αποθέματος είναι $150 \times 9 = 1350$ και το κόστος πωληθέντων $9300 - 1350 = 7950$. Παρατηρείται σημαντική απόκλιση τιμής μεταξύ LIFO με διαρκή και περιοδική απογραφή.

4. Μέθοδος του εξατομικευμένου κόστους

Η μέθοδος θεωρεί ότι το τελικό απόθεμα προέρχεται από συγκεκριμένη αγορά. Ας θεωρήσουμε ότι η επιχείρηση «Α» αναγνωρίζει ως τελικό απόθεμα τα 150 τεμάχια από την αγορά των 200 τεμ. X 10€ στις 20/1/2003. Έτσι η αξία του τελικού αποθέματος είναι $150 \times 10 = 1500\text{€}$ και το κόστος πωληθέντων $9300 - 1500 = 7800\text{€}$.

5. Μέθοδος του κυκλοφοριακού μέσου όρου ή των διαδοχικών υπολοίπων

Με τη μέθοδο αυτή προσδιορίζεται η μέση τιμή του υπολοίπου μετά από κάθε εισαγωγή.

Ημ/α	Εισαγωγές		Εξαγωγές		Υπόλοιπο	
	Ποσ. X τιμή	= Αξία	Ποσ. X τιμή	= Αξία	Ποσ. X τιμή	= Αξία
1/1	200 X 9 =	1.800			200 X 9 =	1.800
15/1			100 X 9 =	900	100 X 9 =	900
20/1	200 X 10 =	2.000			300 X 9,5 =	2.850
28/1			200 X 9,5 =	1.900	100 X 9,5 =	950
10/2	100 X 13 =	1.300			200 X 11,25 =	2.250
12/2			150 X 11,25 =	1.687,5	50 X 11,25 =	562,5
15/3	300 X 14 =	4.200			350 X 13,60 =	4.762,5
25/3			200 X 13,60 =	2.720,5	150 X 13,60 =	2.042

Για να προσδιοριστεί η μέση τιμή του υπολοίπου μετά από κάθε εισαγωγή χρησιμοποιείται ο τύπος που αναφέρθηκε προηγουμένως:

$$\text{Μέση τιμή κτήσης υπόλοιπου} = \frac{\text{Αξία προηγούμενων υπολοίπων} + \text{Αξία εισαγωγής στην τιμή κτήσης}}{\text{Ποσότητα προηγούμενου υπόλοιπου} + \text{Ποσότητα νέας αγοράς}}$$

Σχήμα 9.6 Τύπος μέσης τιμής κτήσης υπόλοιπου.

Με τη μέθοδο αυτή η αξία του τελικού αποθέματος είναι 2042€ και το κόστος πωληθέντων $9300 - 2042 = 7258€$.

Στις παραπάνω μεθόδους η αποτίμηση του τελικού αποτελέσματος γίνεται στην τιμή κτήσης, που προσδιορίζεται από την κάθε μέθοδο, γιατί η τιμή κτήσης είναι χαμηλότερη ή ίση της τρέχουσας τιμής της αγοράς, που είναι 14€. Έτσι η μέθοδος του μέσου σταθμικού κόστους προσδιόρισε την τιμή κτήσης 11,63, η FIFO 14€, η LIFO 9€ (ή 9 και 14), ή μέθοδος εξατομικευμένου κόστους 10€ και η μέθοδος του κυκλοφοριακού μέσου όρου 13,60€.

Μετά την παρουσίαση των παραπάνω μεθόδων και με βάση τα αριθμητικά τους αποτελέσματα παρατηρείται ότι η εφαρμογή διαφορετικής μεθόδου επηρεάζει:

- Την αξία του τελικού αποθέματος και κατά συνέπεια τον Ισολογισμό και τη γενική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης.
- Το κόστος πωληθέντων, και κατά συνέπεια το οικονομικό αποτέλεσμα της χρήσης (διαμέσου του μικτού κέρδους εμπ/των).

Τα στοιχεία που εμφανίζονται στους παρακάτω πίνακες δείχνουν τις διαφορές των μεθόδων.

Αρχικό απόθεμα	+	αγορές χρήσης	=	κόστος αγαθών διαθ. προς πώληση
1800	+	750	=	9300.

Κόστος αγαθών Διαθέσιμων προς Πώληση	-	Κόστος πωληθέντων	=	Αξία Τελικού Αποθέματος	Μέθοδος Αποτίμησης
9.300	-	7.550	=	1.744	Μέσου σταθμικού κόστους
9.300	-	7.200	=	2.100	FIFO
9.300	-	7.950	=	1.350	LIFO περιοδική απογραφή
9.300	-	7.450	=	1.850	LIFO διαρκής απογραφή
9.300	-	7.800	=	1.500	Εξατομικευμένου κόστους
9.300	-	7.528	=	2.042	Κυκλοφοριακού μέσου όρου

9.7. Κριτήρια για την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου αποτίμησης από την επιχείρηση

Η επιλογή της καταλληλότερης μεθόδου αποτίμησης από την επιχείρηση είναι δύσκολη, γιατί όπως αναλύθηκε η κάθε μέθοδος επηρεάζει το οικονομικό αποτέλεσμα της χρήσης, συνεπώς και τη φορολογική της επιβάρυνση. Επίσης επηρεάζει τον Ισολογισμό της επιχείρησης, που αποτελεί την εικόνα της οικονομικής κατάστασης αυτής.

Όλες οι μέθοδοι αποτίμησης έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Η Διοίκηση θα πρέπει να θέτει τα παρακάτω ερωτήματα και να απαντά σ' αυτά σχετικά με την επιλογή της κατάλληλης μεθόδου (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

- Ποια μέθοδος δίνει το υψηλότερο καθαρό κέρδος;
- Πώς οι διάφορες μέθοδοι επηρεάζουν τις φορολογικές υποχρεώσεις της επιχείρησης;
- Τι κόστος έχουν οι διάφορες μέθοδοι για να εφαρμοστούν; Ποια έχει το χαμηλότερο και ποια το υψηλότερο κόστος;
- Ποια μέθοδος παρέχει αξία τελικού αποτελέσματος, πλησιέστερη στην πραγματική αξία, αν αποτιμηθεί με τρέχουσες τιμές της αγοράς;

Πολλοί υποστηρίζουν ότι η μέθοδος LIFO δίνει καλύτερα αποτελέσματα από τις άλλες σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού, γιατί χρησιμοποιώντας τις τελευταίες αγορές για τον προσδιορισμό του κόστους πωληθέντων, αυξάνει αυτό και το διαμορφώνει κοντά στις συνθήκες της αγοράς, ενώ παράλληλα περιορίζει το μικτό κέρδος και συνεπώς και τα καθαρά κέρδη, επιτυγχάνοντας χαμηλότερη φορολογία. Αντίθετα η FIFO δίνει αξία τελικού αποθέματος κοντά στις πραγματικές αξίες της αγοράς και απεικονίζει την πραγματική αξία αυτών στον

Ισολογισμό, ταυτόχρονα όμως οδηγεί στην εμφάνιση χαμηλού κόστους πωληθέντων, άρα υψηλό μικτό και καθαρό κέρδος με επακόλουθο υψηλή φορολογία.

Η μέθοδος του σταθμικού μέσου όρου δίνει αποτελέσματα λιγότερο ακραία από τις LIFO και FIFO, και οι τιμές της, των τελικών αποθεμάτων και του κόστους πωληθέντων, κινούνται μεταξύ των τιμών FIFO και LIFO.

Τέλος, η μέθοδος του εξατομικευμένου κόστους και του κυκλοφοριακού μέσου όρου απαιτούν πολλή γραφειοκρατική εργασία για την παρακολούθηση των παρτίδων αγορών ή για τον υπολογισμό μέσης τιμής των αποθεμάτων, μετά από κάθε εισαγωγή και ως εκ τούτου έχουν υψηλό κόστος εφαρμογής. Παρόλα αυτά μερικές επιχειρήσεις τις χρησιμοποιούν διότι επιτρέπουν στη Διοίκηση τη διαμόρφωση του ύψους του εισοδήματος και των τελικών αποθεμάτων, ανάλογα με τις επιδιώξεις της επιχείρησης.

Στις Αμερικάνικες εταιρίες η LIFO είναι η περισσότερο δημοφιλής μέθοδος: περίπου τα 2/3 αυτών των εταιριών χρησιμοποιούν τη LIFO για τουλάχιστον μερικά είδη αποθεμάτων τους. Περίπου το 40% χρησιμοποιούν FIFO και 40% μέσο σταθμικό κόστος για ένα τμήμα αποθεμάτων τους. Λιγότερο από το 10% των εταιριών χρησιμοποιούν μία από τις άλλες μεθόδους αποτίμησης. Περισσότερες από τις μισές χρησιμοποιούν περισσότερες από μία μεθόδους για την αποτίμηση των διαφόρων αποθεμάτων τους.

Στην Ελλάδα επιτρέπεται η χρησιμοποίηση περισσότερων από μία μεθόδων αποτίμησης, για τα διαφορετικά είδη αποθεμάτων της επιχείρησης με μόνο περιορισμό τη χρησιμοποίηση της ίδιας μεθόδου αποτίμησης για κάθε είδος αποθέματος (ΕΣΥΛ 1735/99/1992). Αλλαγή της μεθόδου επιτρέπεται μόνο μετά από άδεια της Επιτροπής Λογιστικών Βιβλίων. Η έγκριση αυτή παρέχεται ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται στον προϊστάμενο της αρμόδιας ΔΟΥ, πέντε μήνες πριν από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

Η αλλαγή στη μέθοδο αποτίμησης είδους αποθεμάτων πρέπει να αναφέρεται στο προσάρτημα του Ισολογισμού, όπως πρέπει να αναφέρονται και οι αλλαγές που προέκυψαν στα αποθέματα και στα αποτελέσματα χρήσης, σε σχέση με αυτά των προηγούμενων χρήσεων.

9.8. Οι βασικές Λογιστικές Αρχές της αποτίμησης

Οι βασικές αρχές που πρέπει να εφαρμόζονται από τον λογιστή κατά την αποτίμηση των αποθεμάτων είναι:

1. Η αρχή της συνέπειας

Η αρχή αυτή ορίζει ότι η εκλογή οποιασδήποτε μεθόδου αποτίμησης πρέπει να εφαρμόζεται πάγια και με συνέπεια. Η μέθοδος δεν πρέπει να αλλάζει, ώστε να δύνανται οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι για την επιχείρηση να συγκρίνουν τα αποθέματα και τα οικονομικά αποτελέσματα αυτής, μεταξύ των διαφόρων οικονομικών χρήσεων.

2. Η αρχή του συσχετισμού εσόδων-εξόδων

Η αρχή αυτή ορίζει ότι θα πρέπει το κόστος πωληθέντων να συνδέεται με το έσοδο από τις πωλήσεις για το κάθε υλικό αγαθό. Επιβάλλεται, λοιπόν, όταν γίνεται η επιλογή, να αποφεύγεται να χρησιμοποιείται μέθοδος που θεωρεί ότι π.χ. φρούτα που αγοράστηκαν πριν από 10 μήνες, εξακολουθούν να υπάρχουν στην αποθήκη, ενώ οι πωλήσεις είναι από πρόσφατες αγορές του τελευταίου μήνα.

3. Η αρχή της συντηρητικότητας

Η αρχή αυτή ορίζει ότι θα πρέπει να επιλέγεται ως μέθοδος αποτίμησης, αυτή που παρέχει το χαμηλότερο καθαρό κέρδος, τη χαμηλότερη αξία τελικού αποθέματος και τη χαμηλότερη Καθαρή Περιουσία ή Ίδια Κεφάλαια. Η αρχή αυτή ικανοποιείται με τη χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμής κτήσης και τρέχουσας τιμής για κάθε είδος αποθέματος χωριστά.

4. Αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Η επιλογή της μεθόδου πρέπει να γίνεται με βάση την αρχή, ότι η επιχείρηση θα συνεχίσει τη δραστηριότητά της στο μέλλον και, κατά συνέπεια, δεν επιλέγεται μέθοδος που θα αποδώσει πλασματική εικόνα για τα αποθέματα και το οικονομικό αποτέλεσμα μιας μόνο συγκεκριμένης χρήσης.

5. Αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων

Η κάθε χρήση είναι ανεξάρτητη και αυτοτελής από τις άλλες, γι' αυτό πρέπει αφενός να διαχωρίζονται τα αποθέματα μιας χρήσης από την επόμενη και αφετέρου τα έσοδα από την πώληση αποθεμάτων μιας χρήσης να μη συγχέονται με τα έσοδα από την πώληση αποθεμάτων της επόμενης χρήσης, ανεξάρτητα από την ταμειακή εισπραξη ή πληρωμή τους.

9.9. Οι επιπτώσεις από τα λάθη κατά την αποτίμηση των αποθεμάτων

Κατά την απογραφή θα πρέπει τα αποθέματα να καταμετρούνται κατά είδος, ποιότητα και ποσότητα και ύστερα να αποτιμούνται στη χαμηλότερη κατά είδος τιμή, μεταξύ τιμής κτήσης και τρέχουσας τιμής αγοράς.

Με την ορθή αποτίμηση των αποθεμάτων επιτυγχάνεται:

1. Παρουσίαση των αποθεμάτων στον Ισολογισμό τέλους χρήσης στην πραγματική τους αξία.
2. Προσδιορισμός του πραγματικού οικονομικού αποτελέσματος με βάση τη σωστή αξία του κόστους πωληθέντων.

Κατά την απογραφή των αποθεμάτων, είναι δυνατόν να εμφανιστούν λάθη (Κεχράς, Μαυροκορδάτος, Παπαγιάννης & Τρόβας, 2004), τόσο από τη φυσική απογραφή (λάθος μέτρηση των ποσοτήτων των αποθεμάτων), όσο και αριθμητικά λάθη κατά την αποτίμηση. Λάθη στην απογραφή, που δεν αποκαλύπτονται, συνήθως επηρεάζουν τον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσης δύο συνεχόμενων διαχειριστικών χρήσεων. Αυτό συμβαίνει, διότι το λάθος αφού επηρεάσει άμεσα τον Ισολογισμό και τα αποτελέσματα της τρέχουσας διαχειριστικής χρήσης, στη συνέχεια αυτό μεταφέρεται στα τελικά αποθέματα επηρεάζοντας και την επόμενη χρήση.

Για παράδειγμα, ας υποθέσουμε ότι το τελικό απόθεμα της χρήσης 2012, είναι υποτιμημένο κατά 100.000, λόγω λάθους κατά τη μέτρηση της ποσότητας του αποθέματος. Το κόστος πωληθέντων του ίδιου έτους θα είναι υπερτιμημένο, ο φόρος εισοδήματος υποτιμημένος, τα περιουσιακά στοιχεία υποτιμημένα.

Αυτά τα αποτελέσματα είναι ευκολότερο να κατανοηθούν με τον πίνακα που ακολουθεί. Θεωρείστε την παρακάτω κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (όλα τα νούμερα είναι σε χιλιάδες ευρώ).

2012	Σωστή Καταγραφή	Λανθασμένη Καταγραφή	Αποτελέσματα Λάθους
Πωλήσεις	10.000	10.000	
– Κόστος Πωληθέντων:			
Αρχικό Απόθεμα	1.000	1.000	
+ Αγορές Χρήσης	<u>+5.000</u>	<u>+5.000</u>	
Κόστος Αγαθών Προς Πώληση	6.000	6.000	
– Τελικό Απόθεμα	-700	-600	Υποτιμημένο κατά 100
Κόστος Πωληθέντων	<u>5.300</u>	<u>5.400</u>	Υπερτιμημένο κατά 100
Μικτό Κέρδος	4.700	4.600	Υποτιμημένο κατά 100
– Άλλα Έξοδα	<u>-2.700</u>	<u>-2.700</u>	
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	2.000	1.900	Υποτιμημένο κατά 100
Φόρος 40%	<u>-800</u>	<u>-760</u>	Υποτιμημένο κατά 40
Καθαρά Κέρδη Μετά Φόρων	1.200	1.140	Υποτιμημένο κατά 60
Αξία Τελικού Αποθέματος στον Ισολογισμό	700	600	Υποτιμημένο κατά 100
Υποχρεώσεις από Φόρους Τέλη	800	760	Υποτιμημένο κατά 40

Στη συνέχεια, απεικονίζεται η επίδραση του λάθους στα οικονομικά στοιχεία του επόμενου έτους 2013. Το αρχικό απόθεμα παρουσιάζεται υποτιμημένο σε αξία κατά 100.000 δηλ. αντί να αποτιμηθεί 700.000 αποτιμήθηκε 600.000. Το βασικό σημείο είναι ότι το τελικό απόθεμα μιας περιόδου είναι επίσης το αρχικό απόθεμα της επόμενης περιόδου.

Έστω ότι όλα τα στοιχεία για τη νέα περίοδο είναι τα ίδια, εκτός από το τελικό απόθεμα, το οποίο αυτή τη φορά αποτιμήθηκε σωστά και είναι 400.000€. Πρέπει να δοθεί προσοχή στην επίδραση του λάθους στα αρχικά αποθέματα, επί των άλλων στοιχείων της επιχείρησης.

2013	Σωστή Καταγραφή	Λανθασμένη Καταγραφή	Αποτελέσματα Λάθους
Πωλήσεις	10.000	10.000	
– Κόστος Πωληθέντων:			
Αρχικό Απόθεμα	700	600	Υποτιμημένο κατά 100
+ Αγορές Χρήσης	<u>+5.000</u>	<u>+5.000</u>	
Κόστος Αγαθών Προς Πώληση	5.700	5.600	
– Τελικό Απόθεμα	<u>-400</u>	<u>-400</u>	
Κόστος Πωληθέντων	<u>5.300</u>	<u>5.200</u>	Υποτιμημένο κατά 100
Μικτό Κέρδος	4.700	4.800	Υπερτιμημένο κατά 100
– Άλλα Έξοδα	<u>-2.700</u>	<u>-2.700</u>	
Καθαρά Κέρδη Προ Φόρων	2.000	2.100	Υπερτιμημένο κατά 100

Φόρος 40%	<u>-800</u>	<u>-840</u>	Υπερτιμημένο κατά 40
Καθαρά Κέρδη Μετά Φόρων	1.200	1260	Υπερτιμημένο κατά 60
Αξία Τελικού Αποθέματος στον Ισολογισμό	400	400	Σωστό Αποτέλεσμα

Από την παραπάνω ανάλυση επισημάνθηκε η επίπτωση των λαθών στα οικονομικά στοιχεία των Αποτελεσμάτων και του Ισολογισμού. Το ποσό του λάθους στο παραπάνω παράδειγμα ήταν μικρό, για λόγους ευκολίας, όμως αυτά τα ποσά μπορεί να είναι εκατομμύρια και το κόστος για την επιχείρηση τεράστιο.

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Βενιέρης, Γ., Κοέν, Σ. & Κωλέτση, Μ. (2005). *Λογιστική Κόστους – Αρχές και Εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Publishing.
- Κεχράς, Ι., Μαυροκορδάτος, Ι., Παπαγιάννης, Δ. & Τρόβας, Γ. (2004). *Βιβλίο Αποθήκης*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Πομόνης, Ν. (2010). *Γενική Λογιστική II* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Ερωτήσεις

- 1) Ποιες επιχειρήσεις τηρούν τον λογαριασμό εμπορεύματα και τι παρακολουθούν μ' αυτόν;
- 2) Σε ποιους δευτεροβάθμιους αναλύεται ο Εμπορεύματα για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων;
- 3) Ο λογαριασμός Πωλήσεις εμπορευμάτων τι λογαριασμός είναι, τι παρακολουθεί και σε ποιους δευτεροβάθμιους αναλύεται;
- 4) Απεικονίστε τον τρόπο προσδιορισμού του κόστους πωληθέντων.
- 5) Παρουσιάστε διαγραμματικά τον προσδιορισμό του μικτού κέρδους.
- 6) Το ΕΓΛΣ προβλέπει τον προσδιορισμό κόστους πωληθέντων και μικτού κέρδους;
- 7) Περιγράψτε τα βήματα για τον προσδιορισμό της αξίας των τελικών αποθεμάτων.
- 8) Πώς προσδιορίζεται η αξία των αποθεμάτων τέλους χρήσεως με το σύστημα της περιοδικής απογραφής;
- 9) Ποια τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα του παραπάνω συστήματος;
- 10) Ποια η διαφορά συστήματος περιοδικής και διαρκούς απογραφής;
- 11) Ποιο σύστημα αποτίμησης αποθεμάτων εφαρμόζεται, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ;
- 12) Σε ποια τιμή αποτιμώνται τα αποθέματα που προέρχονται από αγορές;
- 13) Τι είναι το ιστορικό κόστος παραγωγής και τι η καθαρή ρευστοποιημένη αξία;
- 14) Αναφέρατε ονομαστικά τις μεθόδους υπολογισμού της τιμής κτήσης.
- 15) Ποιες μέθοδοι υπολογισμού τιμής κτήσης χρησιμοποιούνται ευρέως στην πράξη;
- 16) Ποια μέθοδο θα συστήνατε σε περιόδους πληθωρισμού σε μια επιχείρηση να χρησιμοποιήσει και γιατί;
- 17) Πώς προσδιορίζεται η τιμή κτήσης με τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους;
- 18) Ποια η διαφορά μεταξύ LIFO και FIFO κατά την αποτίμηση των αποθεμάτων; Τι παρουσιάζεται υπερτιμημένο και τι υποτιμημένο με τη FIFO και τι με τη LIFO;
- 19) Ποιες βασικές αρχές της Λογιστικής εφαρμόζονται κατά την αποτίμηση των αποθεμάτων;
- 20) Ποια ερωτήματα θέτει η διοίκηση προκειμένου να επιλέξει μέθοδο προσδιορισμού της τιμής κτήσης των αποθεμάτων της;
- 21) Εάν είχατε επιχείρηση με δραστηριότητα την πώληση έργων τέχνης, ποια μέθοδο αποτίμησης θα χρησιμοποιούσατε και γιατί;
- 22) Εάν η επιχείρηση αποφασίσει αλλαγή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου αποτίμησης δύναται; Ποια διαδικασία πρέπει να ακολουθήσει;

- 23) Τι είναι τιμή κτήσης και τι τιμή τρέχουσα της αγοράς;
 24) Ποια επίδραση έχει η επιλογή μεθόδου αποτίμησης στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσης;
 25) Σε περίοδο οικονομικής κρίσης και με δεδομένο το δικαίωμα αλλαγής της μεθόδου αποτίμησης, ποια μέθοδο θα επιλέγατε και γιατί;
 26) Πώς καθορίζεται το κόστος των αποθεμάτων που παράγονται από την επιχείρηση;
 27) Τι επιπτώσεις έχουν τα λάθη κατά την Απογραφή στα Αποτελέσματα Χρήσης και τον Ισολογισμό;
 28) Πώς τα λάθη της απογραφής επηρεάζουν τα στοιχεία δύο οικονομικών περιόδων της επιχείρησης;
 29) Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση περισσότερων της μιας μεθόδου αποτίμησης και με ποιες προϋποθέσεις;
 30) Τι γνωρίζετε για τη μέθοδο του βασικού αποθέματος;

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Την 1η/1 το αρχικό απόθεμα στην επιχείρηση «Β» ήταν 1000τεμ. αξίας 100.000€. Οι αγορές κατά τη διάρκεια της χρήσης ήταν 20/1 200τεμ. με 110€, 20/3 300τεμ. με 120€ και 20/5 100τεμ. με 150€. Οι πωλήσεις την ίδια περίοδο ήταν 10/1 500τεμ., 10/3 400τεμ., 10/4 200τεμ. και 30/5 100τεμ.

Να υπολογιστεί η αξία του τελικού αποθέματος και του κόστους πωληθέντων με τη μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους, με τη FIFO και με τη LIFO.

- Αν η επιχείρηση εφαρμόζει σύστημα περιοδικής απογραφής,
- Αν εφαρμόζει σύστημα διαρκούς απογραφής.

Άσκηση 2η

Η επιχείρηση «Ω» κατά τη διάρκεια του τελευταίου τριμήνου του 2013 είχε τα παρακάτω στοιχεία:

Απόθεμα εμπορευμάτων 1/10/13 200 μον. X 20€	
Εισαγωγές τριμήνου	Εξαγωγές τριμήνου
25/10 300 μον. X 21€	10/10/13 100 μον.
28/11 200 μον. X 24€	10/11/13 200 μον.
22/12 400 μον. X 23€	10/12/13 300 μον.

Αν η τρέχουσα τιμή της αγοράς στις 31/12 είναι 23€ να γίνει η αποτίμηση των τελικών αποθεμάτων με τη μέθοδο του κυκλοφοριακού μέσου όρου, FIFO και LIFO, όταν έχουμε διαρκή απογραφή.

Άσκηση 3η

Στις 31/12 τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης «ΔΕΛΤΑ» είναι: Αρχικό απόθεμα 500.000δρ., πωλήσεις 7.000.000, αγορές χρήσης 3.000.000, επιστροφές πωλήσεων 300.000, εκπτώσεις πωλήσεων 200.000, εκπτώσεις αγορών 300.000, ειδικά έξοδα αγορών 500.000. Να προσδιοριστεί από τα παραπάνω στοιχεία:

- Το κόστος πωληθέντων,
- Το μικτό κόστος πωλήσεων.

Άσκηση 4η

Στο τέλος της χρήσης η επιχείρηση «Γ. Γεωργίου» είχε στο Γενικό Καθολικό της τους παρακάτω λογαριασμούς:

- Εμπορεύματα 3.000.000€, Πωλήσεις 8.000.000€.
- Στο Αναλυτικό Καθολικό των εμπορευμάτων υπήρχαν: Απόθεμα εμπορευμάτων 800.000€, Αγορές χρήσης 2.200.000€.
- Στο Αναλυτικό Καθολικό πωλήσεων υπήρχαν:
- Λιανικές πωλήσεις εμπορευμάτων 2.000.000€ και χονδρικές πωλήσεις εμπορευμάτων 6.000.000€.
- Στις 31/12 το τελικό απόθεμα αποτιμήθηκε αντί 6.000.000€.

Ζητείται:

- Να ανοίξετε τους κατάλληλους λογαριασμούς Γενικού και Αναλυτικών Καθολικών και με τις κατάλληλες ημερολογιακές εγγραφές να τους μεταφέρετε στη Γενική Εκμετάλλευση (σύμφωνα με Ε-ΓΛΣ).
- Να προσδιορίσετε εξωλογιστικά το κόστος των εμπορευμάτων προς διάθεση, το κόστος πωληθέντων και το μικτό κέρδος.

Άσκηση 5η

Έστω ότι η επιχείρηση «Α» είχε τα παρακάτω στοιχεία για το 2012. Πωλήσεις 100.000.000, Αρχικό Απόθεμα 8.000.000, Αγορές Χρήσης 45.000.000, Τελικό απόθεμα 7.000.000 και από λάθος αποτιμήθηκε 5.000.000€, Διάφορα άλλα έξοδα 15.000.000, Φορολογία καθαρών κερδών 40%. Να δείξετε τις επιπτώσεις της λανθασμένης αποτίμησης των τελικών αποθεμάτων στα διάφορα οικονομικά στοιχεία του 2012 και του 2013, αν το τελικό απόθεμα του 2013 ήταν 5.000.000, ενώ όλα τα άλλα στοιχεία είναι τα ίδια με το 2013.

Κεφάλαιο 10

Λογιστικές Εγγραφές Τέλους Χρήσης

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστούν όλες οι λογιστικές ενέργειες που πραγματοποιούνται στο τέλος της οικονομικής χρήσης, προκειμένου να προσδιοριστεί το τελικό αποτέλεσμα και να συνταχθεί ο τελικός Ισολογισμός της οντότητας. Συγκεκριμένα, θα απεικονιστούν οι εγγραφές τακτοποίησης εξόδων, εσόδων και λοιπών λογαριασμών, θα παρουσιαστούν οι ενέργειες οι σχετικές με τις αποσβέσεις των παγίων και θα γίνει η διενέργεια των προβλέψεων. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστεί ο υπολογισμός του μικτού αποτελέσματος και του οργανικού αποτελέσματος μέσω του λογαριασμού Γενική Εκμετάλλευση. Τέλος, θα καταρτιστεί η κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης και ο τελικός Ισολογισμός.

Προαπαιτούμενη γνώση

Γνώση καταχώρησης οικονομικών πράξεων σε λογιστικά βιβλία, αποθέματα και γνώση αρχών ΕΓΛΣ και ΕΛΠ.

10.1. Γενικά

Στο τέλος της χρήσης κάθε έτους, έχουν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία (Ημερολόγια–Καθολικά) όλες οι συναλλαγές της επιχείρησης.

Το Α' προσωρινό Ισοζύγιο, το οποίο συντάσσεται αμέσως μετά την καταχώρηση και της τελευταίας συναλλαγής του έτους, απεικονίζει την οικονομική κατάσταση του κάθε περιουσιακού στοιχείου, των υποχρεώσεων, των εσόδων και εξόδων στο τέλος της χρήσης (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

Στις 31/12, επίσης μετά την τελευταία συναλλαγή, συντάσσεται υποχρεωτικά γενική πραγματική απογραφή για όλα τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της επιχείρησης. Με τον τρόπο αυτόν η επιχείρηση έχει τη λογιστική εικόνα (Α' προσωρινό Ισοζύγιο) και την πραγματική εικόνα (δεδομένα πραγματικής απογραφής) όλων των οικονομικών στοιχείων της στο τέλος της χρήσης (Warren, Duchac, & Reeve, 2016).

Πολλές φορές, μεταξύ του Α' προσωρινού Ισοζυγίου και της Απογραφής παρουσιάζονται διαφορές και είναι απαραίτητο να γίνουν προσαρμογές στους λογαριασμούς με βάση τα δεδομένα της πραγματικής απογραφής (Αληφαντής, 2008). Αυτές οι εγγραφές, που τακτοποιούν τους λογαριασμούς σύμφωνα με την Απογραφή, ονομάζονται εγγραφές προσαρμογής (Adjusting Entries) και συνήθως είναι σχετικές με:

- α) Τακτοποίηση εξόδων–εσόδων.
- β) Τακτοποίηση διάφορων λογαριασμών περιουσιακών στοιχείων (ταμείο, καταθέσεις σε Ευρώ, αποθέματα κ.λπ.).
- γ) Τακτοποίηση διάφορων λογαριασμών, απαιτήσεων και υποχρεώσεων.
- δ) Τακτοποίηση διάφορων λογαριασμών σε ξένο νόμισμα και χρεογράφων.
- ε) Διενέργεια απόσβεσης επί των παγίων περιουσιακών στοιχείων.
- στ) Διενέργεια προβλέψεων για διάφορους λόγους (κινδύνους εκμετάλλευσης και προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους).

10.2. Εγγραφές προσαρμογής για την τακτοποίηση των εξόδων

Σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων, η κάθε χρήση πρέπει να επιβαρυνθεί μόνο με τα έξοδα που την αφορούν, ανεξάρτητα εάν αυτά πληρώθηκαν ή οφείλονται (Πομόνης, 2010).

Έξοδα που αφορούν τη χρήση, αλλά δεν πληρώθηκαν μέσα σ' αυτή, πρέπει να τακτοποιηθούν (με τη βοήθεια των μεταβατικών λογαριασμών Παθητικού) και να επιβαρύνουν το αποτέλεσμα αυτής της χρήσης. Τα έξοδα αυτά ονομάζονται **δουλευμένα ή πληρωτέα έξοδα (οφειλόμενα έξοδα)**.

Παράδειγμα: Στις 31/12/2013 κατά την απογραφή διαπιστώθηκε ότι δεν εξοφλήθηκαν τα ενοίκια των μηνών Νοεμβρίου–Δεκεμβρίου 2013 συνολικής αξίας 200.000€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12/2013		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
62	Παροχές τρίτων	200.000	
62.04	Ενοίκια		
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων		
62.04.01.11	Ενοίκια Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου		
56	Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού		200.000
56.01	Έξοδα χρήσης δουλευμένα		
56.01.00	Ενοίκια Νοεμβρίου-Δεκεμβρίου δουλευμένα		
	Τακτοποίηση δουλευμένων ενοικίων		

Επίσης, έξοδα τα οποία πληρώθηκαν μέσα σ' αυτή τη χρήση, αλλά αφορούν επόμενες χρήσεις, πρέπει να τακτοποιηθούν (με τη βοήθεια των μεταβατικών λογαριασμών Ενεργητικού) και να βαρύνουν τη χρήση που αφορούν. Τα έξοδα αυτά ονομάζονται **προπληρωμένα έξοδα ή έξοδα επόμενων χρήσεων**.

Παράδειγμα: Το Σεπτέμβριο καταβλήθηκαν 600.000 για ασφάλιστρα πυρός για 12 μήνες.

Στις 31/12/2013 διαπιστώθηκε ότι από τις 600.000€ μόνο 200.000 αφορούν την τρέχουσα χρήση και οι 400.000 αφορούν την επόμενη. Κατά συνέπεια πρέπει να γίνει η παρακάτω εγγραφή τακτοποίησης των προπληρωμένων ασφάλιστρων.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12/2013		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
36	Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού	400.000	
36.00	Έξοδα επόμενων χρήσεων		
36.00.00	Ασφάλιστρα		
36.00.05.00	Ασφάλιστρα πυρός		
62	Παροχές τρίτων		400.000
62.05	Ασφάλιστρα		
62.05.00	Ασφάλιστρα πυρός		
	Τακτοποίηση Ασφάλιστρων επομένου έτους		

10.3. Εγγραφές προσαρμογής για την τακτοποίηση των εσόδων

Στην περίπτωση των εσόδων, ισχύει επίσης η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων και η κάθε χρήση πρέπει να περιλαμβάνει αυστηρά και μόνο τα έσοδα που την αφορούν (ανεξάρτητα εάν εισπράχθηκαν ή όχι) (Γκίκας & Παπαδάκη, 2012).

Έσοδα που αφορούν τη χρήση, αλλά δεν εισπράχθηκαν κατά τη διάρκειά της, πρέπει να τακτοποιηθούν (με τη βοήθεια των μεταβατικών λογαριασμών Ενεργητικού) και να συμπεριληφθούν στη συγκεκριμένη χρήση. Τα έσοδα αυτά ονομάζονται **έσοδα χρήσης εισπρακτέα**.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Α» για μελέτες που έκανε για λογαριασμό τρίτων στο διάστημα από 20/10-31/12 εισέπραξε 300.000€, ενώ της οφείλουν ακόμη 150.000€ για το ίδιο διάστημα.

Τα έσοδα αυτά είναι δουλευμένα και ασχέτως αν εισπράχθηκαν μέχρι το τέλος της χρήσης, πρέπει να συμπεριληφθούν σ' αυτή. Γι' αυτό θα πρέπει να γίνει η παρακάτω εγγραφή τακτοποίησης:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
36	Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού	150.000	
36.01	Έσοδα χρήσης εισπρακτέα		
36.01.05	Έσοδα Παρεπόμενων ασχολιών		
36.01.05.01	Έσοδα από μελέτες - έρευνες		
75	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών		150.000
75.00	Έσοδα από παροχή υπηρεσιών σε τρίτους		
75.00.01	Έσοδα από μελέτες έρευνες για λογαριασμό τρίτων		
	Τακτοποίηση εσόδων χρήσης εισπρακτέων		

Έσοδα, τα οποία εισπράχθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης και συμπεριλήφθηκαν στα έσοδά της, αλλά αφορούν επόμενες χρήσεις, πρέπει να τακτοποιηθούν και να περιληφθούν στα έσοδα της επόμενης χρήσης στην οποία ανήκουν, αφού βέβαια αφαιρεθούν από τη συγκεκριμένη χρήση (Κοντάκος, 2006).

Παράδειγμα: Η επιχείρηση «Α» έχει εισπράξει μέσα στη χρήση συνολικές προμήθειες από πωλήσεις για λογαριασμό τρίτων 500.000€. Απ' αυτές, 100.000 αφορούν την επόμενη χρήση. Για την τακτοποίηση θα πρέπει να γίνει η παρακάτω εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
75	Έσοδα Παρεπόμενων ασχολιών	100.000	
75.02	Προμήθειες - μεσιτείες		
75.02.01	Προμήθειες από πωλήσεις για λογαριασμό τρίτων		
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού		100.000
56.00	Έσοδα επόμενων χρήσεων		
56.00.03	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών		
	Τακτοποίηση εσόδων επόμενων χρήσεων		

10.4. Εγγραφές προσαρμογής για την τακτοποίηση λοιπών λογαριασμών

Με τις εγγραφές προσαρμογής τακτοποιούνται επίσης διαφορές που προέκυψαν μεταξύ Α' Προσωρινού Ισοζυγίου και πραγματικής Απογραφής σε διάφορους λογαριασμούς, όπως Ταμείο, Καταθέσεις όψεως σε Ευρώ, Πελάτες, Προμηθευτές κλπ. (Collis, 2015).

Με τη βοήθεια παραδειγμάτων θα παρουσιαστούν μερικά τέτοια είδη εγγραφών προσαρμογής.

Παράδειγμα (έλλειμμα ταμείου): Κατά τη διενέργεια της απογραφής στις 31/12, διαπιστώθηκε έλλειμμα στο Ταμείο, 10.000€, που βαρύνει την επιχείρηση.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	10.000	
81.02	Έκτακτες ζημιές		
81.02.99	Λοιπές έκτακτες ζημιές		
81.02.99.00	Έλλειμμα ταμείου		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		10.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
	Τακτοποίηση ελλείμματος ταμείου		

Παράδειγμα (καταλογισμός τόκων εις βάρος της επιχείρησης): Η Τράπεζα Πίστεως επιβάρυνε στις 31/12 την επιχείρηση με τόκους 310.000€, που αφορούν το τρίμηνο Οκτωβρίου, Νοεμβρίου, Δεκεμβρίου

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	310.000	
65.05	Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχ/σμων υποχρεώσεων		
65.05.00	Τόκοι και έξοδα Τραπεζικών βραχ/σμων υποχρεώσεων		
52	Τράπεζες, λογ/σμοί βραχ/σμων υποχρεώσεων		310.000
52.00	Τράπεζα Πίστεως		
	Καταλογισμός Τραπεζικών τόκων		

Η ίδια εγγραφή προσαρμογής θα γίνει, εάν η επιχείρηση επιβαρυνθεί με τόκους από προμηθευτές, μόνο αντί να πιστωθεί ο 52, θα πιστωθεί ο 50 Προμηθευτές, με τους ανάλογους υπολογαριασμούς του.

Παράδειγμα (καταλογισμός τόκων εις βάρος των πελατών της επιχείρησης): Η επιχείρηση στις 31/12 καταλογίζει στους λογαριασμούς των πελατών Α. Ανδρέου και Β. Βασιλείου τόκους ποσών 50.000 και 60.000 αντίστοιχα.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
30	Πελάτες	110.000	
30.00	Πελάτες εσωτερικού		
30.00.00	Α. Ανδρέου 50.000		
30.00.01	Β. Βασιλείου 60.000		
76	Έσοδα κεφαλαίων		110.000
76.03	Λοιποί πιστωτικοί τόκοι		
76.03.04	Τόκοι τρεχούμενων λογ/σμών πελατών		
	Υπολογισμός τόκων εις βάρος πελατών		

Παράδειγμα (τόκοι καταθέσεων όψεως): Η Εθνική τράπεζα στις 31/12 υπολόγισε τόκους περιόδου επί των καταθέσεων όψεως της επιχείρησης 220.000€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	220.000	
38.03	Καταθέσεις όψεως σε €		
38.03.00	Καταθέσεις όψεως στην Εθνική Τράπεζα		
76	Έσοδα κεφαλαίων		220.000
76.03	Λοιποί πιστωτικοί τόκοι		
76.03.00	Τόκοι καταθέσεων Τραπεζών εσωτερικού		
	Υπολογισμός τόκων καταθέσεων όψεως		

Παράδειγμα (Τακτοποίηση χρεογράφων): Κατά την απογραφή μετοχές της ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε., που κατέχει η επιχείρηση αποτιμήθηκαν αντί 200.000€. Το χρεωστικό υπόλοιπο των χρεογράφων στο Α΄ Προσωρινό Ισοζύγιο ήταν 220.000€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
64	Διάφορα έξοδα	20.000	
64.11	Διαφορές αποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων		
64.11.00	Διαφορά αποτίμησης μετοχών ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.		
34	Χρεόγραφα		20.000
34.00	Μετοχές εισαγμένες στο Χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού		
34.00.00	Μετοχές ΑΛΦΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.		
	Προσαρμογή χρεογράφων προς την απογραφή		

10.5. Διενέργεια αποσβέσεων

Στις 31/12 κατά την τακτοποίηση των λογαριασμών διενεργούνται και οι αποσβέσεις της χρήσης επί των παγίων περιουσιακών της στοιχείων, προκειμένου αυτά να απεικονίζονται με την πραγματική τους αξία στον Ισολογισμό και παράλληλα τα Αποτελέσματα Χρήσης να επιβαρυνθούν με τα έξοδα της απόσβεσης (Μπάλλας & Χέβας, 2011).

10.5.1. Γενικά περί απόσβεσης

Απόσβεση (Depreciation) είναι το έξοδο που δημιουργείται για την επιχείρηση από τη σταδιακή μείωση της αξίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων της, λόγω φυσιολογικής ή έκτακτης φθοράς από τη χρησιμοποίησή τους και λόγω της χρονικής απαξίωσής τους. Το έξοδο της απόσβεσης διαφέρει από τα άλλα έξοδα, στο ότι δεν απαιτεί εκροή μετρητών, αλλά επηρεάζει τη ροή μετρητών της επιχείρησης, μέσω της μειωμένης φορολογίας (Tinkelman, 2015).

Η επιχείρηση δικαιούται τη διενέργεια αποσβέσεων επί όλων των παγίων στοιχείων, που αποκτώνται για διαρκή παραγωγική χρήση και έχουν διάρκεια ζωής μεγαλύτερη του έτους. Επίσης αποσβέσεις διενεργούνται επί των εξόδων ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης. Όλα τα παραπάνω στοιχεία που υπόκεινται σε απόσβεση προσδιορίζονται από το ΕΓΛΣ, ως αποσβέσιμα στοιχεία. Πάγια περιουσιακά στοιχεία, όπως οικόπεδα, γήπεδα

κ.λπ. δεν υπόκεινται σε απόσβεση, διότι δεν υφίστανται λειτουργική φθορά και έχουν απεριόριστη διάρκεια ζωής.

Ωφέλιμη διάρκεια ζωής (Estimated life of asset - useful life) του παγίου είναι η χρονική περίοδος κατά την οποία το αποσβέσιμο πάγιο στοιχείο θα χρησιμοποιηθεί παραγωγικά από την επιχείρηση. Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ η χρονική κατανομή της απόσβεσης της αξία του παγίου στοιχείου, υπολογίζεται με βάση την ωφέλιμη διάρκεια ζωής του.

Αποσβεστέα αξία (depreciable value) ενός αποσβέσιμου παγίου περιουσιακού στοιχείου (τιμολογιακή αξία συν τυχόν άλλα έξοδα γι' αυτό) είναι το ιστορικό κόστος ή άλλο ποσό, που αντικατέστησε το ιστορικό κόστος (π.χ. αξία αναπροσαρμογής που επιβλήθηκε από το νόμο), μειωμένο κατά την υπολειμματική αξία του παγίου, στο τέλος της διάρκειας της παραγωγικής του χρήσης.

Υπολειμματική αξία (salvage value - residual value - scrap value), είναι η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία αποσβέσιμου παγίου, που υπολογίζεται να πραγματοποιηθεί στο τέλος της ωφέλιμης διάρκειας ζωής του.

Η απεικόνιση των αποσβέσεων της επιχείρησης γίνεται λογιστικά στο τέλος της χρήσης και έχει ως αποτελέσματα:

- α) Την ορθή απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης στον Ισολογισμό.
- β) Τον ορθό προσδιορισμό του οικονομικού αποτελέσματος της επιχείρησης.
- γ) Τον όσο δυνατόν ακριβή προσδιορισμό του κόστους των στοιχείων, που εμπορεύεται η επιχείρηση (εμπορεύματα, έτοιμα προϊόντα).
- δ) Την έμμεση συγκέντρωση κεφαλαίων για την αντικατάσταση των παγίων στοιχείων, μετά το τέλος της διάρκειας της ωφέλιμης ζωής τους.

10.5.2. Λογιστική αντιμετώπιση των αποσβέσεων

Ο υπολογισμός των αποσβέσεων αρχίζει από το μήνα που αρχίζει και η χρησιμοποίηση του παγίου στοιχείου και όχι από την ημερομηνία αγοράς ή ιδιοκατασκευής του και καταχώρησής του στα βιβλία της επιχείρησης (Jone, 2014).

Για να κατανεμηθεί η αποσβεστέα αξία του παγίου σε όλα τα χρόνια που διαρκεί η ωφέλιμη ζωή του, δηλ. να υπολογιστεί το ποσό της απόσβεσης που θα βαρύνει κάθε διαχειριστική χρήση, εφαρμόζονται διάφορες μέθοδοι απόσβεσης. Επίσης, για την απόσβεση ισχύουν **ανώτατα όρια ετήσιας απόσβεσης**, τα οποία καθορίζονται από τον πίνακα συντελεστών των τακτικών αποσβέσεων (π.δ. 88/1973).

Οι αποσβέσεις δεν επιτρέπεται να υπολογίζονται με ποσοστά ανώτερα των νόμιμων, αντίθετα επιτρέπεται ο υπολογισμός των αποσβέσεων με μικρότερους συντελεστές, αρκεί να είναι ο ίδιος για όλα τα πάγια στοιχεία της ίδιας κατηγορίας. Όταν η επιχείρηση υπολογίσει τις αποσβέσεις με ποσοστά μεγαλύτερα των νομίμων, θα προκύψουν ποσά απόσβεσης που ξεπερνούν τα νόμιμα όρια, γεγονός που σημαίνει ότι δεν αναγνωρίζονται ως έξοδα και κατά συνέπεια δεν εκπίπτουν από τα φορολογητέα έσοδα.

Όταν η επιχείρηση δεν κάνει αποσβέσεις σε όλα ή ορισμένα πάγια στοιχεία της, διατηρεί το δικαίωμα διενέργειας αυτών σε επόμενες χρήσεις, όχι όμως σωρευτικά. Αυτό σημαίνει ότι απαγορεύεται σε μία χρήση να διενεργηθούν αποσβέσεις τριών χρήσεων μαζί, αλλά παρατείνεται ο χρόνος απόσβεσης των παγίων.

Όταν το άθροισμα των ετήσιων αποσβέσεων ενός παγίου γίνει ίσο με την αποσβεστέα αξία του, σταματά η ετήσια διενέργεια απόσβεσης αυτού, και εφόσον παραμένει στην κυριότητα της επιχείρησης (είτε χρησιμοποιείται, είτε όχι) απογράφεται και παρουσιάζεται στα βιβλία με την αξία 1 (ενός) λεπτού.

Στα λογιστικά βιβλία η καταχώρηση των αποσβέσεων μπορεί να γίνει με τον **άμεσο ή έμμεσο τρόπο απόσβεσης**. Τέλος οι αποσβέσεις στα βιβλία διακρίνονται σε τακτικές και πρόσθετες.

- **Τακτικές αποσβέσεις** είναι αυτές που διενεργούνται κατ' έτος, σύμφωνα με τους συντελεστές των τακτικών αποσβέσεων και μέχρι να αποσβεστεί η αξία του παγίου στοιχείου.
- **Πρόσθετες αποσβέσεις** είναι αυτές που καθορίζονται με διάφορα νομοθετήματα, επί πλέον των τακτικών αποσβέσεων, τα οποία έχουν σκοπό να δώσουν φορολογικά-αναπτυξιακά κίνητρα για να βοηθήσουν την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

10.5.3. Μέθοδοι απόσβεσης

Αναφέρθηκε ότι για να υπολογιστεί το ποσό της ετήσιας απόσβεσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων χρησιμοποιούνται διάφορες μέθοδοι (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Αυτές είναι:

1. Σταθερή μέθοδος απόσβεσης.
2. Φθίνουσα μέθοδος απόσβεσης.
3. Αύξουσα μέθοδος απόσβεσης.
4. Μέθοδος της λειτουργικής χρησιμοποίησης.
5. Μέθοδος της αποτίμησης.

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι διάφορες μέθοδοι απόσβεσης.

1. Σταθερή μέθοδος απόσβεσης (Straight line depreciation)

Αυτή είναι η πιο απλή μέθοδος, στον τρόπο υπολογισμού της ετήσιας απόσβεσης. Το ποσό της ετήσιας απόσβεσης είναι σταθερό όλα τα χρόνια της ωφέλιμης ζωής του παγίου και υπολογίζεται με σταθερό ποσοστό (συντελεστής απόσβεσης) επί της αποσβεστέας αξίας ή διαιρώντας την αποσβεστέα αξία του παγίου με τα χρόνια της ωφέλιμης ζωής του.

Παράδειγμα: Έστω μηχάνημα αρχικής αξίας 1.000.000€. Ο συντελεστής απόσβεσής του είναι 10% ή η ωφέλιμη ζωή του θα είναι 10 χρόνια α) υπολειμματική αξία μετά 10 χρόνια (0) μηδέν, β) υπολειμματική αξία μετά 10 χρόνια 100.000.

α) υπολειμματική αξία μηδέν (0)

1ος τρόπος υπολογισμού (με βάση τον συντελεστή)

$1.000.000 \times 10\% = 100.000$ ετήσια απόσβεση.

Συνεπώς το μηχάνημα αυτό θα αποσβένεται για 10 χρόνια με ποσό απόσβεσης κάθε χρόνο 100.000€.

$10 \text{ χρόνια} \times 100.000 = 1.000.000$.

Στο τέλος του δέκατου έτους η αξία του θα είναι μηδέν (0).

2ος τρόπος υπολογισμού (με βάση τα χρόνια)

$1.000.000 / 10 \text{ έτη} = 100.000$ ετήσια απόσβεση

$10 \text{ έτη} \times 100.000 = 1.000.000$.

β) υπολειμματική αξία 100.000

$1.000.000 - 100.000 = 900.000$ αποσβεστέα αξία.

Στη συνέχεια μπορούμε να υπολογίσουμε ως εξής:

1ος τρόπος υπολογισμού (με βάση τον συντελεστή)

$900.000 \times 10\% = 90.000$ απόσβεση

$10 \text{ έτη} \times 90.000 = 900.000$

Στο τέλος των 10 ετών το μηχάνημα θα έχει υπολειμματική αξία 100.000.

2ος τρόπος υπολογισμού (με βάση τα χρόνια)

$900.000 / 10 \text{ έτη} = 90.000$ ετήσια απόσβεση

2. Φθίνουσα μέθοδος απόσβεσης

Στη φθίνουσα μέθοδο το ποσό της ετήσιας απόσβεσης δεν παραμένει σταθερό, αλλά μειώνεται κάθε χρόνο και μέχρι να αποσβεστεί πλήρως η αναπόσβεστη αξία του παγίου.

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, η απόσβεση πρέπει να είναι μεγαλύτερη κατά τα πρώτα χρόνια της ωφέλιμης ζωής του παγίου, διότι οι δαπάνες συντήρησης και επισκευές του κατά τα χρόνια αυτά είναι μικρές. Αργότερα που οι δαπάνες αυτές αυξάνουν, μειώνεται η ετήσια απόσβεσή του και έτσι επιτυγχάνεται ισόποση επιβάρυνση αποσβέσεων και δαπανών σε όλα τα χρόνια της ωφέλιμης ζωής του παγίου.

Πολλοί διαφωνούν με αυτή τη μέθοδο, υποστηρίζοντας ότι η απόσβεση πρέπει να είναι μεγαλύτερη τα πρώτα χρόνια που έχει μεγαλύτερη αξία το πάγιο και μικρότερη τα τελευταία, επειδή η αξία του μειώνεται, λόγω της λειτουργικής φθοράς και οικονομικής απαξίωσης.

Η φθίνουσα μέθοδος εμφανίζεται με τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

α) Μέθοδος φθίνοντος υπολοίπου (Declining - Balance Method)

Αυτή η μέθοδος υπολογίζει διπλασιαζόμενο το ποσοστό της σταθερής μεθόδου επί της φθίνουσας αρχικής αξίας του παγίου (αρχική αξία - συσσωρευμένη απόσβεση), για να επιτύχει ένα ποσό φθίνουσας απόσβεσης

κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του παγίου. Ο υπολογισμός της ετήσιας απόσβεσης με τη μέθοδο του φθίνοντος υπολοίπου γίνεται με τον τύπο που εμφανίζεται στο παρακάτω σχήμα:

$$\frac{1}{\text{Ωφέλιμη διάρκεια ζωής}} \times 2 \times \text{X (αρχική αξία - συσσωρευμένη απόσβεση)}$$

Σχήμα 10.1 Ετήσια απόσβεση με μέθοδο φθίνοντος υπολοίπου.

Παράδειγμα: Έστω ότι έχουμε το μηχάνημα του προηγούμενου παραδείγματος αξίας 1.000.000 να το αποσβέσουμε σε 10 χρόνια.

Εφαρμόζοντας τον παραπάνω τύπο για το πρώτο έτος θα έχουμε:

$$1/10 \times 2 \times (1.000.000 - 0) = 200.000$$

Για το δεύτερο έτος έχουμε:

$$1/10 \times 2 \times (1.000.000 - 200.000) = 160.000$$

Το ίδιο θα έχουμε και για τα επόμενα χρόνια.

Η μέθοδος φθίνοντος υπολοίπου δίνει τα παρακάτω ποσά απόσβεσης του παγίου για τα χρόνια ωφέλιμης ζωής του.

Έτος Απόσ/ης	Αρχική Αξία	Συσσωρευμένη απόσβεση	Αρχική Αξία – Συσσωρευμένη απόσβεση	Ετήσια Απόσβεση	Αναπόσβεστη αξία κατ' έτος
1	1.000.000	0	1.000.000	200.000	800.000
2	1.000.000	200.000	800.000	160.000	640.000
3	1.000.000	360.000	640.000	128.000	512.000
4	1.000.000	488.000	512.000	102.000	409.000
5	1.000.000	590.400	409.600	81.920	327.680
6	1.000.000	672.320	327.680	65.536	262.144
7	1.000.000	737.852	262.144	52.430	209.718
8	1.000.000	790.282	209.718	41.944	167.774
9	1.000.000	832.226	167.774	33.555	134.219
10	1.000.000	865.781	134.219	134.219	–

β) Μέθοδος αθροίσματος της σειράς των ετών ζωής (sum of the years digits method)

Είναι μια επιταχυνόμενη μέθοδος απόσβεσης κατά την οποία η ετήσια απόσβεση φθίνει (μειώνεται) σταθερά κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του παγίου. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιεί ένα κλάσμα κάθε χρόνο, το οποίο πολλαπλασιάζεται με την αρχική αξία μειωμένη κατά την υπολειμματική αξία. Ο αριθμητής του κλάσματος αλλάζει κάθε χρόνο. Ο αριθμητής απεικονίζει το υπόλοιπο των χρόνων της ωφέλιμης διάρκειας ζωής του παγίου. Ο παρονομαστής ο οποίος παραμένει σταθερός καθ' όλα τα χρόνια, είναι το άθροισμα των ψηφίων της ωφέλιμης διάρκειας ζωής του παγίου. Ο παρακάτω τύπος μας δίνει το ποσό της ετήσιας απόσβεσης με αυτή τη μέθοδο.

$$\frac{\text{Εναπομείναντα έτη ωφέλιμης ζωής}}{\text{Άθροισμα των ψηφίων της ωφέλιμης διάρκειας ζωής}} \times \text{X (αρχική αξία - υπολειμματική)}$$

Σχήμα 10.2 Ετήσια απόσβεση με μέθοδο φθίνοντος αθροίσματος σειράς ετών.

Παράδειγμα: Έστω μηχάνημα 1.000.000 με ωφέλιμη διάρκεια ζωής 5 έτη και θεωρούμε ότι υπάρχει υπολειμματική αξία 200.000.

Έστω οι υπολογισμοί του πρώτου έτους.

$$5 / [(5+4+3+2+1) \text{ ή } 15] \times (1.000.000 - 200.000) = 266.667$$

Για το δεύτερο έτος:

$$4 / 15 \times (1.000.000 - 200.000) = 213.333$$

Το ίδιο θα εφαρμοστεί και για τα επόμενα χρόνια προκειμένου να προσδιοριστεί η απόσβεση κάθε έτους.

Η μέθοδος του αθροίσματος της σειράς των ετών ζωής δίνει τα παρακάτω ποσά απόσβεσης για τα χρόνια ωφέλιμης ζωής.

Έτος Απόσ/ης	Αρχική Αξία Υπολειμματική	Κλάσμα	Ετήσια Απόσβεση	Συσσωρευμένη Απόσβεση	Αναπόσβεστη αξία κατ' έτος
1	800.000	5/15	266.667	266.667	733.333
2	800.000	4/15	213.333	480.000	520.000
3	800.000	3/15	160.000	640.000	360.000
4	800.000	2/15	106.667	746.667	253.333
5	800.000	1/15	53.333	800.000	200.000

γ) Μέθοδος του προοδευτικά ελαττούμενου συντελεστή απόσβεσης

Η μέθοδος αυτή έχει κοινά χαρακτηριστικά με τη μέθοδο του αθροίσματος της σειράς των ετών ζωής, μόνο που ο μειούμενος συντελεστής απόσβεσης ορίζεται μάλλον αυθαίρετα (πολλές φορές βάση πινάκων συντελεστών απόσβεσης).

Παράδειγμα: Έστω μηχάνημα 1.000.000 με υπολειμματική αξία στο τέλος της ωφέλιμης ζωής 200.000. Οι ετήσιοι συντελεστές απόσβεσης είναι το 1^ο έτος 20%, το 2^ο έτος 19%, το 3^ο έτος 18% κλπ. της πλήρους απόσβεσης του παγίου.

Έστω οι υπολογισμοί του πρώτου έτους:
 $(1.000.000 - 200.000) 20\% = 160.000\text{€}$.

Η μέθοδος του προοδευτικά ελαττούμενου συντελεστή απόσβεσης δίνει τα παρακάτω ποσά απόσβεσης για τα χρόνια ωφέλιμης ζωής.

Έτος Απόσ/ης	Αρχική Αξία – Υπολειμματική	Συντελεστής α-πόσβεσης	Ετήσια Απόσβεση	Συσσωρευμένη Απόσβεση	Αναπόσβεστη αξία κατ' έτος
1	800.000	20 %	160.000	160.000	640.000
2	800.000	19 %	172.000	312.000	488.000
3	800.000	18 %	144.000	456.000	344.000
4	800.000	17 %	136.000	592.000	208.000
5	800.000	16 %	128.000	720.000	80.000
6	800.000	–	80.000	800.000	–

3. Αύξουσα μέθοδος απόσβεσης (accelerated depreciation)

Στη μέθοδο αυτή το ποσό της ετήσιας απόσβεσης δεν παραμένει σταθερό, αλλά αυξάνεται κατ' έτος και μέχρι ν' αποσβεστεί πλήρως η αναπόσβεστη αξία του παγίου. Με τον τρόπο αυτόν εφαρμόζεται προοδευτικά αυξανόμενος συντελεστής απόσβεσης επί της αρχικής τιμής μειωμένης κατά την υπολειμματική αξία του παγίου.

Παράδειγμα: Έστω μηχάνημα 1.000.000 με υπολειμματική αξία στο τέλος της ωφέλιμης ζωής 200.000 αποσβένεται με συντελεστές απόσβεσης 10%, 15%, 20%, 25%, 30%, κλπ. μέχρι να αποσβεστεί πλήρως η αξία του παγίου.

Έστω οι υπολογισμοί του πρώτου έτους:
 $(1.000.000 - 200.000) \times 10\% = 80.000\text{€}$.

Η αύξουσα μέθοδος δίνει τα παρακάτω ποσά ετήσιας απόσβεσης ανά έτος ωφέλιμης ζωής του παγίου.

Έτος Απόσ/ης	Αποσβεστέα Αξία	Συντελεστής απόσβεσης	Ετήσια Απόσβεση	Συσσωρευμένη Απόσβεση	Αναπόσβεστη αξία κατ' έτος
1	800.000	10 %	80.000	80.000	720.000
2	800.000	15 %	120.000	200.000	600.000
3	800.000	20 %	160.000	360.000	440.000
4	800.000	25 %	200.000	560.000	240.000
5	800.000	30 %	240.000	800.000	–

4. Η μέθοδος της λειτουργικής χρησιμοποίησης του παγίου - Παλίνδρομη απόσβεση

Η μέθοδος αυτή θεωρεί ως κύρια αιτία της μείωσης της αξίας των παγίων τη λειτουργική χρησιμοποίησή τους. Κυρίως εφαρμόζεται σε πάγια, τα οποία χρησιμοποιούνται στην παραγωγή αγαθών (μηχανήματα) ή στην προσφορά υπηρεσιών (μεταφορικά μέσα). Η μείωση της αξίας των παγίων γίνεται με βάση στοιχεία της επιχείρησης, όπως οι ώρες χρησιμοποίησης του παγίου ή οι συνολικές μονάδες αραγωγής από τη χρησιμοποίησή του.

α) Απόσβεση παγίου με βάση τις ώρες λειτουργίας του

Με τη μέθοδο αυτή πρέπει πρώτα να προϋπολογιστούν οι συνολικές ώρες που θα λειτουργεί το πάγιο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του και στη συνέχεια, διαιρώντας την αποσβεστέα αξία του παγίου με τις ώρες εργασίας της ωφέλιμης ζωής του, υπολογίζεται η απόσβεση ανά ώρα εργασίας του παγίου. Τέλος, για τον υπολογισμό της συνολικής απόσβεσης κάθε χρήσης, πολλαπλασιάζονται οι ώρες λειτουργίας του μηχανήματος κατά τη συγκεκριμένη χρήση επί την απόσβεση ανά ώρα λειτουργίας του. Ο αριθμητικός τύπος στην περίπτωση αυτή είναι:

$$\frac{\text{Αποσβεστέα αξία μηχανήματος}}{\text{Προϋπολογισμένες συνολικές ώρες λειτουργίας}} \times \text{Ώρες λειτουργίας μέσα στην χρήση}$$

Σχήμα 10.3 Ετήσια απόσβεση με βάση τις ώρες λειτουργίας.

Παράδειγμα: Έστω μηχανήμα αξίας 5.000.000 προϋπολογίζεται ότι θα λειτουργήσει συνολικά μέσα στην ωφέλιμη ζωή του 20.000 ώρες. Κατά την πρώτη χρήση λειτουργίας του καταγράφηκαν 4.000 ώρες εργασίας. Το έξοδο απόσβεσης γι' αυτό το μηχανήμα μέσα στη χρήση είναι:

$$(5.000.000 / 20.000) = 250\text{€ η απόσβεση ανά ώρα λειτουργίας}$$

$$250 \times 4.000 \text{ ώρες} = 1.000.000 \text{ ετήσια απόσβεση.}$$

β) Απόσβεση παγίου με βάση τις μονάδες παραγωγής του

Αυτή η μέθοδος είναι μια παραλλαγή της προηγούμενης, με τη διαφορά ότι λαμβάνει υπόψη τις συνολικές μονάδες που θα παραχθούν από το πάγιο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του, αντί τις ώρες λειτουργίας του. Ο αριθμητικός τύπος υπολογισμού της ετήσιας απόσβεσης είναι:

$$\frac{\text{Αποσβεστέα αξία μηχανήματος}}{\text{Προϋπολογισμένες συνολικές μονάδες παραγωγής}} \times \text{Παραχθείσες μονάδες μέσα στην χρήση}$$

Σχήμα 10.4 Ετήσια απόσβεση με βάση τις μονάδες παραγωγής.

Παράδειγμα: Μηχανήμα αξίας 20.000.000, προϋπολογίζεται ότι θα παραγάγει συνολικά 10.000.000 μονάδες σ' όλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του. Τον πρώτο χρόνο οι παραχθείσες μονάδες ήταν 1.000.000.

$$\text{Η ετήσια απόσβεση της πρώτης χρήσης υπολογίζεται}$$

$$20.000.000 / 10.000.000 = 2.000.000 \text{ απόσβεση ανά μονάδα}$$

$$2\text{€} \times 1.000.000 \text{ μονάδες} = 2.000.000 \text{ ετήσια απόσβεση.}$$

5. Μέθοδος της αποτίμησης

Η μέθοδος αυτή αποτιμά την αξία του παγίου στοιχείου στην αρχή και στο τέλος κάθε χρήσης. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ αξίας παγίου στην αρχή και στο τέλος της χρήσης, υπολογίζεται ως απόσβεση του παγίου για τη χρήση. Το πρόβλημα με τη μέθοδο αυτή είναι το ότι, όταν υπάρξει ανατίμηση του παγίου (λόγω αναπροσαρμογής κλπ.), να εμφανίζεται η περίπτωση της ωφέλειας της επιχείρησης, αντί του εσόδου της απόσβεσης.

Παράδειγμα: Η αξία παγίου στην αρχή της χρήσης είναι 10.000.000, το ίδιο πάγιο στο τέλος της ίδιας χρήσης αποτιμήθηκε αντί 9.000.000, συνεπώς η ετήσια απόσβεση θα είναι 1.000.000.

Παράδειγμα: Πάγιο αξίας 15.000.000 στην αρχή της χρήσης, στο τέλος της χρήσης το ίδιο πάγιο, λόγω αναπροσαρμογής της αξίας του αποτιμάται σε αξία 20.000.000. Σ' αυτή την περίπτωση δεν μπορεί να υπολογιστεί απόσβεση παρά μόνο αν αναπροσαρμόσουμε την αρχική αξία σύμφωνα με την αναπροσαρμοζόμενη τελική και υπολογίσουμε έτσι τη φθορά του παγίου κατά τη διάρκεια της χρήσης.

10.5.4. Λογιστική απεικόνιση των αποσβέσεων

1. Τακτικές αποσβέσεις

Μετά τον υπολογισμό της ετήσιας απόσβεσης με μια από τις παραπάνω μεθόδους, θα πρέπει να γίνουν οι ανάλογες ημερολογιακές εγγραφές. Η λογιστική απεικόνιση των αποσβέσεων μπορεί να γίνει με δύο τρόπους, τον άμεσο και τον έμμεσο (Αληφαντής, 2008).

Κατά τη χρησιμοποίηση και των δύο τρόπων χρεώνεται ο λογαριασμός 66 «αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος», λογαριασμός οργανικού εξόδου της επιχείρησης, που μεταφέρεται και κλείνει στον λογαριασμό 80.00 «Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης». Η διαφορά των δύο τρόπων είναι στους πιστούμενους λογαριασμούς. Με τον άμεσο τρόπο πιστώνεται ο αντίστοιχος πρωτοβάθμιος του παγίου, αλλά ως δευτεροβάθμιος πιστώνεται απευθείας ο συγκεκριμένος αναλυτικός του πρωτοβάθμιου, ενώ με τον έμμεσο τρόπο ο δευτεροβάθμιος που πιστώνεται είναι ο αντίστοιχος αντίθετος λογαριασμός του παγίου που απεικονίζεται στους δευτεροβάθμιους 10.99, 11.99, 12.99, 13.99, 14.99 και 16.99 (Αποσβεσμένα κτίρια, μηχανήματα, μεταφ. μέσα κλπ.). Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, χρησιμοποιείται ο έμμεσος τρόπος απόσβεσης των παγίων στοιχείων και των εξόδων εγκατάστασης από τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση αγοράζει την 1η/5 μηχανήμα αξίας 5.000.000 με μετρητά και αρχίζει να το χρησιμοποιεί από τις 5/5. Η μέθοδος απόσβεσης είναι η σταθερή και ο συντελεστής απόσβεσης 10%. Διενεργούνται στο τέλος της χρήσης οι τακτικές αποσβέσεις για το μηχανήμα.

α) Άμεσος τρόπος

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1/5		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
12	Μηχ/τα - Τεχνικές εγκαταστάσεις - λοιπός εξοπλισμός	5.000.000	
12.00	Μηχανήματα		
12.00.00	Μηχάνημα πιστήριο κωδ. 516		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	900.000	
54.00	ΦΠΑ		
54.00.03	ΦΠΑ παγίων 18%		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		5.900.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
	Υπολογισμός αποσβέσεων στο τέλος της χρήσης		

Στο τέλος της χρήσης θα γίνουν οι υπολογισμοί της ετήσιας απόσβεσης του μηχανήματος. Το μηχανήμα χρησιμοποιήθηκε για 8 μήνες στη διάρκεια της χρήσης. Οπότε έχουμε:

$$5.000.000 \times 10\% \times 8/12 = 5.000.000 \times 8/12 = 333.333\text{€}.$$

Η ετήσια απόσβεση είναι 500.000€. Επειδή όμως το μηχανήμα χρησιμοποιήθηκε μόνο 8 μήνες, η απόσβεσή του είναι 333.333€. Η ημερολογιακή εγγραφή με τον άμεσο τρόπο είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	333.333	
66.02	Αποσβέσεις μηχανημάτων - τεχνικών εγκαταστάσεων - λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού		
66.02.00	Αποσβέσεις μηχανημάτων		
12	Μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
12.00	Μηχανήματα		333.333
12.00.00	Μηχάνημα πιστήριο κωδ. 516		
	Υπολογισμός αποσβέσεων στο τέλος της χρήσης		

β) Έμμεσος τρόπος.

Με τον τρόπο αυτόν δεν υπάρχει καμία μεταβολή στην ημερολογιακή εγγραφή αγοράς του παγίου, ούτε στον τρόπο υπολογισμού της απόσβεσής του για την πρώτη χρήση που χρησιμοποιήθηκε. Η διαφορά είναι στην εγγραφή απόσβεσης στο τέλος της χρήσης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	333.333	
66.02	Αποσβέσεις μηχανημάτων - τεχνικών εγκαταστάσεων - λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού		
66.02.00	Αποσβέσεις μηχανημάτων		
12	Μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
12.99	Αποσβεσμένα μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		333.333
12.99.00	Αποσβεσμένα μηχανήματα		
	Υπολογισμός αποσβέσεων στο τέλος της χρήσης		

Όπως επιβάλλει το ΕΓΛΣ, στην πράξη έχει καθιερωθεί ο έμμεσος τρόπος απόσβεσης, αντί του άμεσου. Με τον έμμεσο τρόπο απεικονίζεται στον αντίστοιχο δευτεροβάθμιο η αρχική αξία του παγίου, καθόλη τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του. Με τους λογαριασμούς δε 10.99, 11.99, 12.99 κ.λπ. δευτεροβάθμιους αντίθετους λογαριασμούς των παγίων, απεικονίζεται το σύνολο των αποσβέσεων, που έχουν διενεργηθεί μέχρι κάποια συγκεκριμένη στιγμή για κάθε κατηγορία παγίου.

2. Πρόσθετες αποσβέσεις

Όπως ήδη αναφέρθηκε μερικές επιχειρήσεις δύνανται να διενεργήσουν για διάφορους λόγους και πρόσθετες αποσβέσεις επί των παγίων τους.

Οι πρόσθετες αποσβέσεις δεν είναι ούτε υποχρεωτικές, ούτε κοστολογήσιμες, δηλ. δεν επιβαρύνουν το κόστος των παραγομένων αγαθών, γιατί τα ποσά τους μεταφέρονται και κλείνουν στον λογαριασμό 86 «Αποτελέσματα χρήσης», αντί του 80 «Γενική εκμετάλλευση» που μεταφέρονται οι τακτικές αποσβέσεις.

Παράδειγμα: Έστω σε μηχανήμα αξίας 5.000.000, διενεργούνται πρόσθετες αποσβέσεις 200.000€ βάσει του περιφερειακού αναπτυξιακού νόμου 1892/1990. Η ημερολογιακή εγγραφή στις 31/12 θα είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
85	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	200.000	
85.02	Αποσβέσεις μηχανημάτων - τεχνικών εγκαταστάσεων & λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού		
85.02.00	Αποσβέσεις μηχανημάτων		
12	Μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
12.99	Αποσβεσμένα μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		200.000
12.99.00	Αποσβεσμένα μηχανήματα		
	Υπολογισμός αποσβέσεων στο τέλος της χρήσης		

Ο λογαριασμός 85 «Αποσβέσεις παγίων στοιχείων, μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος», αποτελεί ανόργανο έξοδο και μεταφέρεται απευθείας στον Αποτελέσματα Χρήσης. Αθροιστικά τακτικές και πρόσθετες αποσβέσεις, που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του παγίου, δεν μπορούν να υπερβούν την αποσβεστέα του αξία. Οι συσσωρευμένες αποσβέσεις τακτικές και έκτακτες εμφανίζονται στον Ισολογισμό με τους αντίθετους λογαριασμούς των αποσβεσμένων παγίων. Αυτές καταχωρούνται στο Ενεργητικό αφαιρετικά από την αξία κτήσης κάθε κατηγορίας παγίου και δίπλα αναγράφεται η αναπόσβεστη αξία τους. Η αξία κτήσης κάθε παγίου διαμορφώνεται, τόσο από την αρχική αξία αγοράς του, όσο και από τυχόν προσθήκες, βελτιώσεις και αναπροσαρμογές που διενεργήθηκαν πάνω σ' αυτό.

10.5.6. Η ισχύουσα νομοθεσία στην Ελλάδα για τις τακτικές και έκτακτες αποσβέσεις

Το Π.Δ. 88/73 διέπει από την 1/7/73 τις αποσβέσεις των παγίων στοιχείων στην Ελλάδα και ορίζει ότι αυτές είναι υποχρεωτικές. Σύμφωνα μ' αυτό, ως μέθοδος απόσβεσης ορίζεται η σταθερά μέθοδος και ορίζονται ονομαστικά τα πάγια στοιχεία που αποσβένονται, καθώς και οι συντελεστές απόσβεσης ανά κατηγορία παγίων στοιχείων.

Το απαρχαιωμένο Π.Δ. 88/1973 συμπλήρωσε ο φορολογικός νόμος 2065/92, ο οποίος ορίζει τα εξής:

- Η σταθερή μέθοδος αποσβέσεων αντικαθίσταται με τη φθίνουσα, για τα πάγια στοιχεία που αποκτώνται από 1/1/1993 και μετά (το σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος που θα καθόριζε τους συντελεστές απόσβεσης της φθίνουσας μεθόδου αποσύρθηκε και οι αποσβέσεις των παγίων εξακολουθούν να γίνονται μέχρι και σήμερα με τη σταθερή μέθοδο).
- Η διενέργεια των τακτικών αποσβέσεων είναι προαιρετική, γεγονός που αντίκειται στην 4η κατευθυντήρια οδηγία της ΕΟΚ, η οποία ορίζει στα κράτη-μέλη υποχρεωτική τη διενέργεια ετήσιων αποσβέσεων, ώστε να καλύπτεται η μείωση της αξίας των παγίων περιουσιακών της στοιχείων. Γενικά, αν δεν διενεργούνται αποσβέσεις παρουσιάζονται εικονικά ισόποσα κέρδη από την επιχείρηση, τα οποία διανέμει με τη μορφή μερίσματος στους μετόχους της και δεν αποθεματοποιεί κεφάλαια για τη μελλοντική αντικατάσταση των παγίων της, βάζοντας έτσι σε κίνδυνο την ίδια την ύπαρξή της στο μέλλον.
- Επιχειρήσεις, που δεν πραγματοποιούν αποσβέσεις επί των παγίων για κάποιες διαχειριστικές χρήσεις, διατηρούν το δικαίωμα να τις πραγματοποιήσουν σε επόμενες χρήσεις, όχι όμως σωρευτικά.
- Οι αποσβέσεις δύνανται να υπολογίζονται με ποσοστά, ίσα ή μικρότερα των νομίμων, ποτέ όμως μεγαλύτερα. Αν η επιχείρηση χρησιμοποιήσει μεγαλύτερους συντελεστές από τους νόμιμους, τα ποσά των ετήσιων αποσβέσεων, πέρα από τα νόμιμα ποσά δεν εκπίπτονται από τα φορολογητέα έσοδα και φορολογούνται.
- Η απόσβεση παγίων στοιχείων, που η αξία κτήσης τους δεν υπερβαίνει τις 200.000€, είναι δυνατόν να διενεργείται εξ ολοκλήρου μέσα στη χρήση που τέθηκαν σε λειτουργία ή χρησιμοποιήθηκαν. Η απόσβεση αυτών των παγίων γίνεται πάντα με τον έμμεσο τρόπο.
- Το συνολικό ύψος τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων, απαγορεύεται να είναι μεγαλύτερο από την αποσβεστέα αξία του παγίου. Συνεπώς η διενέργεια αποσβέσεων σταματάει επί παγίων, που οι διενεργηθείσες αποσβέσεις είναι ίσες με την αποσβεστέα αξία του. Αν το πάγιο εξακολουθεί και χρησιμοποιείται ή γενικά υπάρχει στην επιχείρηση, εμφανίζεται με την αξία ενός λεπτού του Ευρώ.
- Τέλος οι πρόσθετες αποσβέσεις δεν είναι υποχρεωτικές, όπως και οι τακτικές, και ούτε είναι κοστολογήσιμες, γιατί επιβαρύνουν απευθείας τα Αποτελέσματα Χρήσης. Αν δεν διενεργηθούν πρόσθετες αποσβέσεις σε μια χρήση, μπορούν να διενεργηθούν σε επόμενες, όχι όμως σωρευτικά. Νομοθετήματα που αφορούν πρόσθετες αποσβέσεις είναι: Ο Ν.1161/1981, ο Ν.1262/1982, ο 1892/1990 και το Ν.Δ. 3765/1957.

Στα λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, οι τακτικές και οι πρόσθετες αποσβέσεις παρουσιάζονται με τον έμμεσο τρόπο απόσβεσης.

10.5.7. Η ισχύουσα νομοθεσία στην Ελλάδα σχετικά με τις αποσβέσεις των άυλων παγίων στοιχείων και των εξόδων πολυετούς απόσβεσης.

Η Ελληνική Νομοθεσία ορίζει σχετικά με τις αποσβέσεις των άυλων παγίων στοιχείων και των εξόδων πολυετούς απόσβεσης τα παρακάτω:

- Οι ασώματες ακινητοποιήσεις της επιχείρησης, όπως η **υπεραξία της επιχείρησης** (εφόσον αγοράστηκε από τρίτους ή δημιουργήθηκε από την επιχείρηση με πραγματοποίηση εξόδων που βαρύνουν τον λογαριασμό 16.00), αποσβένεται είτε εφάπαξ κατά το έτος αγοράς ή πραγματοποίησής της, είτε τμηματικά μέσα σε μια συνεχόμενη πενταετία.
- Τα **δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας** (λογ.16.01) (δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, δικαίωμα εκμετάλλευσης Ορυχείων κ.λπ.) αποσβένονται α) Αν έχουν δικαίωμα από τον νόμο ή από σύμβαση περιορισμένης διάρκειας, αποσβένονται ισόποσα μέσα στον χρόνο αυτής της διάρκειας. β) Αν δεν έχουν περιορισμένη διάρκεια, αποσβένονται είτε εφάπαξ στη χρήση που πραγματοποιήθηκαν είτε τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια συνεχόμενη πενταετία (**Amortization**).

- Τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης (έξοδα για ίδρυση και αρχική οργάνωση επιχείρησης, αναδιοργάνωση και επέκταση επιχείρησης) αποσβένονται είτε εφάπαξ κατά τη χρήση της πραγματοποίησής της ή τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια συνεχόμενη πενταετία.

10.5.8. Μητρώο παγίων στοιχείων

Οι επιχειρήσεις που τηρούν διπλογραφικά βιβλία είναι υποχρεωμένες να τηρούν Βιβλίο Μητρώου παγίων στοιχείων για τη διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων στοιχείων, τη λογιστική παρακολούθηση της αξίας κτήσης τους, καθώς και των αποσβέσεών τους και γενικά οποιωνδήποτε μεταβολών επέλθουν σ' αυτά (Παπαδέας, 2013). Το Βιβλίο Μητρώου παγίων στοιχείων τηρείται με τη μορφή θεωρημένου βιβλίου ή θεωρημένων καρτελών. Ο τρόπος και οι λεπτομέρειες τήρησης αυτού του Μητρώου αφήνεται στην κρίση της επιχείρησης. Παρέχεται η δυνατότητα της τήρησης αυτού κατά ομάδες ομοειδών παγίων στοιχείων. Απαραίτητη προϋπόθεση για το παραπάνω, είναι η δυνατότητα να εξατομικεύεται το κάθε συγκεκριμένο πάγιο στοιχείο, όταν κρίνεται αναγκαίο π.χ. κατά την πώλησή του (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

- Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει το Μητρώο Παγίων στοιχείων λοιπών είναι:
- Τα στοιχεία που εξατομικεύουν το είδος του παγίου (ονοματολογία και διακριτικά στοιχεία).
- Τα στοιχεία της λογιστικής του ένταξης (τίτλοι-κωδικοί αριθμοί του πρωτοβάθμιου μέχρι και του τελευταίου αναλυτικού).
- Η αιτιολογία και τα σχετικά στοιχεία κτήσης, αρχική αξία κτήσης και μεταβολές του (όπως προσθήκες, βελτιώσεις, μειώσεις κ.λπ.).
- Ο τόπος εγκατάστασής του.
- Η ημερομηνία της πρώτης χρησιμοποίησης ή λειτουργίας του. Επίσης και η ημερομηνία που τυχόν τέθηκε σε αδράνεια.
- Ο αριθμός και η απόφαση της τυχόν κτήσης του με ευεργετική φορολογική διάταξη.
- Η τυχόν ύπαρξη βαρών πάνω σ' αυτό (υποθήκες κ.λπ.).
- Ο κωδικός αριθμός της τελευταίας βαθμίδας του λογαριασμού.
- Οι λογισμένες αποσβέσεις (συντελεστές και ποσά), τα στοιχεία της ημερολογιακής εγγραφής (α/α παραστατικού, ημερομηνία), καθώς και οι αντιλογισμένες αποσβέσεις σε περίπτωση οριστικής του απομάκρυνσης από την επιχείρηση για λόγους πώλησης, καταστροφής κ.λπ.
- Τα στοιχεία και η αιτία τερματισμού της παραγωγικής του ζωής (π.χ. εκποίηση, διάλυση κ.λπ.).

Ο νόμος δεν ορίζει ρητά τον χρόνο ενημέρωσης αυτού του βιβλίου, αλλά πρέπει, μέχρι το κλείσιμο του Ισολογισμού να ενημερώνεται.

Μητρώο Πάγιων Στοιχείων

Όνομα: Διακριτικά: Κωδ. Ε.Γ.Λ.Σ.: Τίτλος:
 Ημερ. Κτήσης: Ημερομηνίας παρ/κής έναρξης:
 Τόπος εγκ/σης:
 Αναπτυξιακός νόμος:
 Ύπαρξη βαρών: Είδος: Αιτία: Ποσόν:

Έτος	Αξία Κτήσης	Προσθήκες Βελτιώσεις	Συνολική Αξία	Συντ/τής Απόσβεσης	Αποσβέσεις Χρήσεων	Σύνολο Αποσβέσεων	Αναπ/στη Αξία
1							
2							
3							
4							

Σχήμα 10.5 Υπόδειγμα Μητρώου Παγίων Στοιχείων.

10.5.9. Λογιστική απεικόνιση πώλησης αποσβεσμένου παγίου

Όπως ήδη έχει αναφερθεί, σε περίπτωση που η κυριότητα του παγίου στοιχείου δεν ανήκει στην επιχείρηση για διάφορους λόγους (πώληση, απώλεια - καταστροφή), τότε ο λογαριασμός του παγίου και ο αντίθετός του λογαριασμός, αποσβεσμένο πάγιο, πρέπει να κλείσουν με τις κατάλληλες εγγραφές.

Παράδειγμα: Η επιχείρηση στις 10/6/2013 πουλά μηχανήμα αξίας 10.000.000, αποσβεσμένο μέχρι 31/12/2002 με 4.000.000, αντί 4.800.000 μετρητοίς. Έμμεσος τρόπος, σταθερά μέθοδος απόσβεσης και συντελεστής απόσβεσης 20%.

Οι ημερολογιακές εγγραφές που θα πρέπει να γίνουν είναι:

α) Η επιχείρηση έχει ήδη αποσβέσει το μηχανήμα με 4.000.000€, για τις προηγούμενες διαχειριστικές χρήσεις, αλλά δεν το έχει αποσβέσει για το χρονικό διάστημα των 6 μηνών του 2013, που το έχει στην κατοχή της. Έτσι η παρακάτω εγγραφή είναι η απόσβεση 6 μηνών για το 2013. Ο υπολογισμός για έξι μήνες απόσβεση είναι:

$$1.000.000 \times 20\% \times 6/12 = 2.000.000 \times 6/12 = 1.000.000\text{€}.$$

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/6/2013		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	1.000.000	
66.02	Αποσβέσεις μηχανημάτων - τεχνικών εγκαταστάσεων & λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού		
66.02.00	Αποσβέσεις μηχανημάτων		
12	Μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
12.99	Αποσβεσμένα μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		1.000.000
12.99.00	Αποσβεσμένα μηχανήματα		
	Υπολογισμός αποσβέσεων του 2013		

β) Επειδή το μηχανήμα πωλείται, ο αντίθετος λογαριασμός του μηχανήματος 12.99.00 «Αποσβεσμένα μηχανήματα» θα εξισωθεί, για να κλείσει με το πιστωτικό του υπόλοιπο, και θα μεταφερθεί στην πίστωσή του 12.00.00 Μηχανήματα τύπου κωδ Έτσι τα αποσβεσμένα μηχανήματα έχοντας στην πίστωσή τους 4.000.000 από τις διενεργηθείσες αποσβέσεις των προηγούμενων χρήσεων και 1.000.000 από τη διενεργηθείσα απόσβεση του 2013, θα χρεωθούν με 5.000.000 για να κλείσουν με πίστωση του 12.00.00 Μηχανήματα τύπου κωδ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/6/2013		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
12	Μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός	5.000.000	
12.99	Αποσβεσμένα μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
12.99.00	Αποσβεσμένα μηχανήματα		
12	Μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
12.00	Μηχανήματα		5.000.000
12.00.00	Μηχάνημα Χ κωδ. 18		
	Μεταφορά αντίθετου λογαριασμού		

Μετά την εξίσωση του αντίθετου λογαριασμού 12.99.00 «Αποσβεσμένα Μηχανήματα», θα γίνεται η εγγραφή της πώλησής του. Το μηχανήμα είχε αρχική αξία 10.000.000 μείον 5.000.000, η συσσωρευμένη απόσβεσή του, έχει λογιστική αξία 5.000.000 κατά τη στιγμή της πώλησής του. Αυτό πωλείται αντί 4.800.000 και παρουσιάζεται μια διαφορά 200.000€, που αποτελεί έκτακτο και ανόργανο αποτέλεσμα για την επιχείρηση και θα χρεωθεί στον 81.02.02 «Ζημιές από εκποίηση μηχανημάτων - Τεχν. εγκ/σεις - λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός». Αν η επιχείρηση πωλούσε το μηχανήμα περισσότερο από 5.000.000 θα πραγματοποιούσε κέρδη από εκποίηση μηχανήματος και θα χρεωνόταν ο λογαριασμός 81.03.02.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/6/2013		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	5.664.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	200.000	
81.02	Έκτακτες ζημιές		
81.02.00	Ζημιές από εκποίηση μηχανημάτων - τεχνικών εγκαταστάσεων και λοιπού μηχ/κού εξ/σμού		
12	Μηχανήματα - τεχνικές εγκ/σεις - λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
12.00	Μηχανήματα		5.000.000
12.00.00	Μηχάνημα Χ κωδ. 18		
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		
54.00	ΦΠΑ		864.000
54.00.28	ΦΠΑ εισφορών παγίων στοιχείων		
	Πώληση μηχανήματος τιμολ.		

Επί των 4.800.000 υπολογίζεται 18% Φ.Π.Α., που είναι 864.000€, οπότε εισπράττονται 5.664.000 μετρητά, 4.800.000 για το μηχάνημα και 864.000 για το Φ.Π.Α.

10.6. Διενέργεια προβλέψεων

Τέλος στις 31/12, κατά την τακτοποίηση των λογαριασμών, διενεργούνται οι προβλέψεις της χρήσης για κινδύνους εκμετάλλευσης (προβλέψεις εξόδου για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης) και έκτακτους κινδύνους (προβλέψεις για απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων, προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις κ.λπ.)

Παράδειγμα (Πρόβλεψη για κινδύνους εκμετάλλευσης): Στην επιχείρηση «Α» στις 31/12 γίνεται πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης ποσού 1.400.000.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
68	Προβλέψεις εκμετάλλευσης	1.400.000	
68.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία		
68.00.00	Πρόβλεψη για υπάλληλο Χ. Χρήστου		
44	Προβλέψεις		
44.00	Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από υπηρεσία		1.400.000
44.00.00	Προβλέψεις έμμισθου προσωπικού		
	Πρόβλεψη για αποζημίωση υπαλλήλου Χ. Χρήστου		

Παράδειγμα (Πρόβλεψη για έκτακτους κινδύνους): Στην επιχείρηση «Α» στις 31/12 γίνεται πρόβλεψη για υποτίμηση οικοπέδου της 1.000.000€.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
83	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	1.000.000	
83.10	Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμ. παγίων στοιχείων		
83.10.00	Οικόπεδα		
44	Προβλέψεις		
44.10	Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων		1.000.000
44.10.00	Οικόπεδο		
	Πρόβλεψη για υποτίμηση οικοπέδου		

Το έξοδο 68 «Προβλέψεις εκμετάλλευσης» αποτελεί λειτουργικό έξοδο της επιχείρησης και μεταφέρεται για να κλείσει στον 80 «Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης», ενώ το έξοδο 83 «Προβλέψεις για έκτακτους

κινδύνους» δεν είναι λειτουργικό έξοδο και μεταφέρεται στον λογαριασμό 86 «Αποτελέσματα χρήσης». Ο λογαριασμός 44 Προβλέψεις εμφανίζεται στον Ισολογισμό στο Παθητικό, στην κατηγορία Β. Προβλέψεις για κινδύνους, έξοδα.

10.7. Σύνταξη Β' προσωρινού Ισοζυγίου

Μετά την τακτοποίηση των λογαριασμών με τις παραπάνω εγγραφές προσαρμογής, συντάσσεται ανακεφαλαιωτικό Ισοζύγιο, το οποίο ονομάζεται Β' προσωρινό Ισοζύγιο και περιλαμβάνει όλους τους λογαριασμούς Ισολογισμού και Αποτελεσματικούς μετά τις τακτοποιήσεις που έγιναν σ' αυτούς.

Με βάση τα δεδομένα του Β' προσωρινού Ισοζυγίου θα γίνει ο προσδιορισμός του οικονομικού αποτελέσματος. Έστω το παρακάτω Β' προσωρινό Ισοζύγιο της επιχείρησης Α (υποθετικά στοιχεία).

Β' ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ 31/12/2013

	Τίτλοι λογαριασμών	Υπόλοιπα	
		Χρεωστικά	Πιστωτικά
12.00.00	Μηχάνημα τύπου Χ κωδ. 18	10.000.000	
12.99.00	Αποσβεσμένο μηχάνημα		2.000.000
14.00.00	Έπιπλα τύπου Ψ κωδ. 30	3.500.000	
14.99.00	Αποσβεσμένα έπιπλα		500.000
20.00.00	Αρχικό απόθεμα εμπορευμάτων	600.000	
20.00.01	Αγορές χρήσης	36.000.000	
30.00.00	Α.Αναγνώστου	1.400.000	
30.00.01	Δ.Δημητρίου	1.300.000	
33.90.00	Επιταγές εισπρακτέες μεταχρονολογημένες	3.500.000	
36.00	Ασφάλιστρα Προπληρωμένα	400.000	
36.01	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	150.000	
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης	800.000	
38.03.00	Καταθέσεις όψεως στην Εθνική Τράπεζα	3.400.000	
40.07.00	Κεφάλαιο ατομικής επιχείρησης		10.000.000
44.00.00	Προβλέψεις για αποζημίωση εμ.προσωπικού		1.400.000
50.00.00	Χ.Χρήστου		800.000
50.00.00	Ψ.Ψωμάς		500.000
52.00.00	Εθν.Τράπεζα βραχυχρ. υποχ/σεις		500.000
54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)		100.000
55.00.00	Ι.Κ.Α. λογαριασμός Τρέχουσας κίνησης		500.000
55.02	Επικουρικά Ταμεία		200.000
56.01	Ενοίκια Νοέμβρη-Δεκέμβρη δεδουλευμένα		200.000
56.00	Έξοδα Παρεπόμενων ασχολιών Προεισπραγμένα		100.000
60.00.00	Τακτικές αποδοχές	1.500.000	
60.03.00	Εργοδοτικές εισφορές ΙΚΑ	400.000	
60.04.02	Εργοδοτικές εισφορές Ταμείων Επικουρικής Ασφάλισης	200.000	
62.03.00	Τηλεφωνικά	150.000	
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων	1.200.000	
62.05.00	Ασφάλιστρα πυρός	500.000	
62.07.02	Επισκευές, συντηρήσεις μηχανημάτων	100.000	
65.05.00	Τόκοι και έξοδα βραχ/σμων Τραπεζικών Χρηματοδ.	200.000	
65.06.00	Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχ/σμων υποχρεώσεων	150.000	
66.02.00	Αποσβέσεις μηχανημάτων	1.000.000	
66.04.00	Αποσβέσεις επίπλων	250.000	
68.00.00	Προβλέψεις για απόχώρηση Χ.Χρήστου	1.400.000	
70.00	Πωλήσεις εμπορευμάτων		50.000.000
75.00.01	Έσοδα από μελέτες για λογαριασμό τρίτων		600.000
75.02.01	Προμήθειες από πωλήσεις		400.000
76.03.00	Τόκοι καταθέσεων Τραπεζών εσωτερικού		300.000
81.02.99	Λοιπές έκτακτες ζημιές	50.000	
81.03.99	Λοιπά έκτακτα κέρδη		100.000
82.00.00	Φορολογικά πρόστιμα και προσανξήσεις	250.000	
82.01.03	Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων		200.000
	Σύνολα	68.400.000	68.400.000

10.8. Συγκέντρωση οργανικών εξόδων - εσόδων στη Γενική Εκμετάλλευση

Με βάση το Β΄ Προσωρινό Ισοζύγιο της προηγούμενης σελίδας οι λογαριασμοί της ομάδας 2 Αποθέματα (κόστος πωληθέντων) και οι λογαριασμοί της ομάδας 6 «Οργανικά έξοδα κατ' είδος» θα μεταφερθούν στη χρέωση του λογαριασμού 80.00 Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
80	Γενική εκμετάλλευση	36.500.000	
80.00	Λογ/σμός Γενικής εκμετάλλευσης		
20	Εμπορεύματα		36.500.000
20.00	Αγορές εσωτερικού		
20.00.00	Αρχικό απόθεμα χρήσης 600.000		
20.00.01	Αγορές χρήσης 36.000.000		
	Μεταφορά αρχικού αποθέματος & αγορών χρήσης στη γενική εκμετάλλευση.		
	do		
20	Εμπορεύματα	500.000	
20.00	Αγορές εσωτερικού		
20.00.02	Τελικό απόθεμα χρήσης		
80	Γενική εκμετάλλευση		500.000
80.00	Λογ/σμός Γενικής εκμετάλλευσης		
	Μεταφορά τελικού αποθέματος χρήσης στη Γ. εκμετάλλευση		

Στη συνέχεια μεταφέρονται οι λογαριασμοί της ομάδας 6.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
80	Γενική εκμετάλλευση	7.050.000	
80.00	Λογ/σμοί γενικής εκμετάλλευσης		
60.00.00	Τακτικές αποδοχές		1.500.000
60.03.00	Εργοδοτικές εισφορές ΙΚΑ		400.000
60.04.02	Εργ/κές εισφορές ταμείων επικ/κής ασφ/σης		200.000
62.03.00	Τηλεφωνικά		150.000
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων		1.200.000
62.05.00	Ασφάλιστρα πυρός		500.000
62.07.02	Επισκευές - συντηρήσεις μηχανημάτων	500.000	100.000
65.05.00	Τόκοι & έξοδα βραχ/σμων Τραπεζικών χρημ/σεων		200.000
65.06.00	Τόκοι & έξοδα λοιπών βραχ/σμων Τραπεζικών χρημ/σεων		150.000
66.02.00	Αποσβέσεις μηχανημάτων		1.000.000
66.04.00	Αποσβέσεις επίπλων		250.000
68.00.00	Πρόβλεψη για αποχώρηση Χ.Χρήστου		1.400.000
	Μεταφορά οργανικών εξόδων στη γενική εκμετάλλευση.		

Στη συνέχεια οι λογαριασμοί της ομάδας 7 Οργανικά έσοδα κατ' είδος θα μεταφερθούν στην πίστωση του λογαριασμού 80.00 «Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης».

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
70.00	Πωλήσεις εμπορευμάτων	50.000.000	
75.00.01	Έσοδα από μελέτες για λογ/σμό τρίτων	600.000	
75.02.01	Προμήθειες από πωλήσεις	400.000	
76.03.00	Τόκοι καταθέσεων Τραπεζών εσωτερικού	300.000	
80	Γενική εκμετάλλευση		51.300.000
80.00	Λογ/σμοί γενικής εκμετάλλευσης		
	Μεταφορά οργανικών εσόδων χρήσης στη Γ. εκμετάλλευση		

Στη χρέωση του 80.00 «Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης» υπάρχουν 36.600.000 (αρχικό απόθεμα και Αγορές χρήσης) και 7.050.000 (οργανικά έξοδα κατ' είδος). Σύνολο χρέωσης 43.650.000. Στην πίστωση του 80.00 Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης υπάρχουν 500.000 (τελικό απόθεμα χρήσης) και 51.800.000 (οργανικά έσοδα κατ' είδος). Σύνολο πίστωσης 51.300.000. Παρατηρούμε ότι η Γενική Εκμετάλλευση έχει πιστωτικό υπόλοιπο 8.150.000€ το οποίο απεικονίζει το οργανικό αποτέλεσμα της χρήσης.

10.9. Προσδιορισμός μικτών αποτελεσμάτων

Με βάση το ΕΓΛΣ στη συνέχεια πρέπει να προσδιοριστούν τα μικτά αποτελέσματα, αυτό θα γίνει και εξωλογιστικά (για λόγους καλύτερης κατανόησης) και στη συνέχεια σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

α) Προσδιορισμός μικτού αποτελέσματος εξωλογιστικά.

Προκειμένου να προσδιορίσουμε εξωλογιστικά το μικτό κέρδος ή μικτή ζημιά, προσδιορίζουμε πρώτα το Κόστος Πωληθέντων.

πλέον	Αρχικό απόθεμα χρήσης	600.000
	Αγορές χρήσης	36.000.000
	Σύνολο εμπορευμάτων διαθεσίμων προς πώληση	36.600.000
μείον	Τελικό Απόθεμα χρήσης	500.000
	Κόστος πωληθέντων εμπορευμάτων	36.100.000

Στη συνέχεια προσδιορίζουμε το Μικτό Κέρδος

μείον	Πωλήσεις	50.000.000
	Κόστος πωληθέντων	36.100.000
	Μικτό Κέρδος από εμπορεύματα	13.900.000

β) Προσδιορισμός μικτού αποτελέσματος σύμφωνα με το ΕΓΛΣ.

Για τον λογιστικό προσδιορισμό του μικτού αποτελέσματος, θα χρησιμοποιηθούν οι λογαριασμοί των μη προσδιοριστικών των μικτών αποτελεσμάτων των εξόδων 80.02) και εσόδων (80.03), οι οποίοι παρακολουθούν τα έξοδα και τα έσοδα κατά λειτουργία (προορισμό), ενώ η ομάδα 6 και 7 παρακολουθεί αυτά κατά είδος. Αυτή η διπλή παρακολούθηση των εσόδων και εξόδων κατά είδος και προορισμό επιβάλλεται από το ΕΓΛΣ. Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ τα έξοδα και έσοδα μεταφέρονται στον λογαριασμό Γενική Εκμετάλλευση παρακολουθούμενα κατά είδος. Στη συνέχεια σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, διακρίνονται κατά προορισμό (λειτουργία), προκειμένου να μεταφερθούν στα Αποτελέσματα Χρήσης (Γκίκας, Παπαδάκη & Σιουγλέ, 2010).

Τα οργανικά έξοδα, προκειμένου να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος (λογιστικός προσδιορισμός μικτών αποτελεσμάτων), θα πρέπει να επιμεριστούν και να βαρύνουν τις παρακάτω λειτουργίες με βάση το φύλλο μερισμό εξόδων:

- Διοικητική Λειτουργία.
- Λειτουργία Ερευνών - Ανάπτυξης.
- Λειτουργία Διάθεσης.
- Χρηματοοικονομική Λειτουργία.

Φύλλο Μερισμού Εξόδων

α/α	Κ.Α.	Λογαριασμός	Ποσό	Διοικητική Λειτουργία	Λ. Ερευνών & Ανάπτυξης	Λειτουργία Διάθεσης	Χρημ/ομική Λειτουργία
1	60	Αμοιβές & έξοδα Προσωπικού	2.100.000	1.400.000	300.000	400.000	–
2	62	Παροχές τρίτων	1.950.000	1.000.000	550.000	400.000	–
3	65	Τόκοι & συναφή έξοδα	350.000	–	–	–	350.000
4	66	Αποσβέσεις	1.250.000	550.000	700.000	–	–
5	68	Προβλέψεις	1.400.000	1.400.000	–	–	–
		Σύνολο	7.050.000	4.350.000	1.550.000	800.000	350.000

Στο φύλλο μερισμού απεικονίζονται οι πρωτοβάθμιοι των οργανικών εξόδων, των οποίων το συνολικό ποσό είναι το άθροισμα των δευτεροβάθμιων ή τριτοβάθμιων, που υπάρχουν στο Β' Προσωρινό Ισοζύγιο. Έστω Αμοιβές και έξοδα προσωπικού 2.100.000, αυτό αναλύεται στον λογαριασμό 60.00.00 τακτικές αποδοχές

1.500.000, 60.03.00 εργοδοτικές εισφορές ΙΚΑ 400.000, 60.04.02 εργ/κές εισφορές Ταμείων επικουρικής Ασφάλισης 200.000€, το ίδιο και για τους άλλους λογαριασμούς εξόδων.

Τα ποσά των εξόδων μερίστηκαν στο παραπάνω φύλλο μερισμού αυθαίρετα. Στην πράξη ο μερισμός απαιτεί σχολαστικότητα και εμπειρία και χρησιμοποίηση των πλέον αναλυτικών λογαριασμών (τριοβάθμιων - τεταρτοβάθμιων κ.λπ.), ώστε ο μερισμός των εξόδων να πραγματοποιηθεί ορθολογικά, βαρύνοντας με το αντίστοιχο ορθό ποσό την κάθε λειτουργία. Το φύλλο μερισμού συντάσσεται εξωλογιστικά, όταν δεν τηρούνται λογαριασμοί Αναλυτικής Λογιστικής. Τα έξοδα και τα έσοδα της χρηματοοικονομικής λειτουργίας μεταφέρονται απευθείας στους αντίστοιχους λογαριασμούς της ομάδας 8, χωρίς να χρησιμοποιείται λογαριασμός έξοδα χρηματοοικονομικής λειτουργίας.

Οι εγγραφές για τον προσδιορισμό των μικτών αποτελεσμάτων με τη χρησιμοποίηση των προηγούμενων στοιχείων θα είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
80	Γενική εκμετάλλευση	8.150.000	
80.00	Λογ/σμός Γενικής εκμετάλλευσης		
80	Γενική εκμετάλλευση		8.150.000
80.01	Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
	Μεταφορά οργανικού κέρδους από τον 80.00 στον 80.01.		
	do		
80	Γενική εκμετάλλευση	7.050.000	
80.02	Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
80.02.00	Έξοδα διοικ. Λειτουργίας 4.350.000		
80.02.01	Έξοδα λειτ. Ερευνών ανάπτυξης 1.550.000		
80.02.02	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης 800.000		
80.02.06	Χρεωστικοί τόκοι και συν. Έξοδα <u>350.000</u>		
80	Γενική εκμετάλλευση		7.050.000
80.01	Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
	Μεταφορά οργανικών εξόδων κατά λειτουργία βάση του φύλλου μερισμού		
	do		
80	Γενική εκμετάλλευση		
80.01	Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	1.300.000	
80	Γενική εκμετάλλευση		1.300.000
80.03	Έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
80.03.00	Άλλα έσοδα εκμ/σης 1.000.000		
80.03.04	Πιστωτικοί τόκοι και συν. Έσοδα <u>300.000</u>		
	Μεταφορά οργανικών εσόδων των υπολ/σμών του 75 & 76		

Να σημειωθεί ότι στον παραπάνω πίνακα το **80.03.00 Άλλα έσοδα εκμ/σης 1.000.000** είναι το άθροισμα του 75.00.01 έσοδα από μελέτες για λογαριασμό τρίτων και του 75.02.01 Προμήθειες από πωλήσεις 600.000 και 400.000 αντίστοιχα.

Ο λογαριασμός 80.01 Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης, έχει άθροισμα χρέωσης 1.300.000 και ποσά πίστωσης 8.150.000 και 7.050.000, συνεπώς άθροισμα πίστωσης 15.200.000. Το πιστωτικό υπόλοιπο του Μικτού Αποτελέσματος Εκμετάλλευσης είναι 13.900.000, ποσό που έχει προηγουμένως προσδιοριστεί εξωλογιστικά, ως μικτό κέρδος από εμπορεύματα (μικτό αποτέλεσμα χρήσης).

Έχουμε ήδη προσδιορίσει λογιστικά το οργανικό κέρδος από τον 80.00 «Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης» σε 8.150.000€ και το μικτό κέρδος σε 13.900.000€.

10.10. Προσδιορισμός τελικού Αποτελέσματος Χρήσης

α) Προσδιορισμός του τελικού αποτελέσματος χρήσης εξωλογιστικά

πλέον	Μικτό κέρδος ή Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης		13.900.000
	Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης		1.000.000
	Έσοδα από μελέτες για λογαριασμό τρίτων	600.000	
	Προμήθειες από πωλήσεις	<u>400.000</u>	
πλέον	Τόκοι- έσοδα - καταθέσεις όψεως		<u>300.000</u>

	Σύνολο	15.200.000
μείον	Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	4.350.000
μείον	Έξοδα λειτουργίας ερευνών - ανάπτυξης	1.550.000
μείον	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	800.000
μείον	Χρηματοοικονομικά έξοδα	<u>350.000</u>
	Καθαρό κέρδος ή οργανικό κέρδος	8.150.000
μείον	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	50.000
μείον	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	250.000
πλέον	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	100.000
πλέον	Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>200.000</u>
	Τελικό καθαρό κέρδος	8.150.000

Συμπτωματικά Οργανικό κέρδος και Καθαρά Αποτελέσματα χρήσης είναι το ίδιο ποσό 8.150.000.

β) Προσδιορισμός τελικού αποτελέσματος σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ.

Οι ημερολογιακές εγγραφές προσδιορισμού του Καθαρού Αποτελέσματος Χρήσης είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
80	Γενική εκμετάλλευση	15.200.000	
80.01	Μικτά αποτελέσματα εκμ/σης 13.900.000		
80.03	Έσοδα μη προσδ/κά των μικτών αποτ/των <u>1.300.000</u>		
80.03.00	Άλλα έσοδα εκμ/σης 1.000.000		
80.03.04	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα <u>300.000</u>		
86	Αποτελέσματα χρήσης		15.200.000
86.00	Αποτελέσματα εκμ/σης 14.900.000		
86.00.00	Μικτά αποτ/ματα εκμ/σης 13.900.000		
86.00.01	Άλλα έσοδα εκμ/σης <u>1.000.000</u>		
86.01	Χρηματοοικονομικά αποτ/τα <u>300.000</u>		
86.01.03	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		
	Μεταφορά πιστωτικών υπολοίπων λογ/σμών 80.01, 80.03 στον λογ/σμό 86.		
	do		
86	Αποτελέσματα χρήσης	6.700.000	
86.00	Αποτελέσματα εκμ/σης		
86.00.02	Έξοδα διοικ. Λειτουργίας 4.350.000		
86.00.03	Έξοδα λειτουργίας ερευνών ανάπτυξης 1.550.000		
86.00.04	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης <u>800.000</u>		
80	Γενική εκμετάλλευση		6.700.000
80.02	Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
80.02.00	Έξοδα διοικ. Λειτουργίας 4.350.000		
80.02.01	Έξοδα λειτ. Ερευνών ανάπτυξης 1.550.000		
80.02.02	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης 800.000		
	Μερική μεταφορά υπολογ/σμών του 80.02 στον 86.		
	do		
86	Αποτελέσματα χρήσης	350.000	
86.01	Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα		
86.01.09	Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		
80	Γενική εκμετάλλευση		350.000
80.02	Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
80.02.06	Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		
	Μερική μεταφορά υπολογ/σμών 80.02 στον 86.		
	do		
86	Αποτελέσματα χρήσης	300.000	
86.02	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		
86.02.07	Έκτακτα και ανόργανα έξοδα		
86.02.08	Έκτακτες ζημιές 50.000		
86.02.09	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων <u>250.000</u>		

81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		50.000
81.02	Έκτακτες ζημιές		
81.02.99	Λοιπές έκτακτες ζημιές 50.000		
82	Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		250.000
82.00	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων		
82.00.00	Φορολ. Πρόστιμα και προσ/σεις 250.000		
	Μεταφορά χρεωστικών υπολοίπων λογαριασμών 81 και 82 στον 86.		
	do		
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	100.000	
81.03	Έκτακτα κέρδη		
81.03.99	Λοιπά έκτακτα κέρδη 100.000		
82	Έξοδα και έσοδα λοιπών χρήσεων	200.000	
82.01	Έσοδα προηγούμενων χρήσεων		
82.01.03	Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων 200.000		
86	Αποτελέσματα χρήσης		300.000
86.02	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		
86.02.01	Έκτακτα κέρδη 100.000		
86.02.02	Έσοδα προηγούμενης χρήσης <u>200.000</u>		
	Μεταφορά πιστωτικών υπολοίπων λογαριασμού 82 στον 86.		
	do		
86	Αποτελέσματα χρήσης	15.500.000	
86.00	Αποτελέσματα εκμ/σης 14.900.000		
86.00.00	Μικτά αποτ/ματα εκμ/σης 13.900.000		
86.00.01	Άλλα έσοδα εκμ/σης <u>1.000.000</u>		
86.01	Χρηματοοικονομικά αποτ/τα 300.000		
86.01.03	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα		
86.02	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα <u>300.000</u>		
86.02.01	Έκτακτα κέρδη 100.000		
86.02.02	Έσοδα προηγούμενης χρήσης <u>200.000</u>		
86	Αποτελέσματα χρήσης		15.500.000
86.00	Αποτελέσματα εκμ/σης 700.000		
86.00.02	Έξοδα διοικητ. Λειτουργίας		
86.00.03	Έξοδα λειτουργίας ερευνών - ανάπτυξης		
86.00.04	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης		
86.01	Χρηματοοικονομικά αποτ/τα 350.000		
86.01.09	Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έσοδα		
86.02	Έκτακτα και ανόργανα αποτ/τα 300.000		
86.02.07	Έκτακτες ζημιές		
86.02.08	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων		
86.99	Καθαρά αποτελέσματα χρήσης <u>8.150.000</u>		
	Μεταφορά υπολοίπων στον 86.99.		
	do		
86	Αποτελέσματα χρήσης	8.150.000	
86.99	Καθαρά αποτελέσματα χρήσης		
88	Αποτελέσματα προς διάθεση		8.150.000
88.00	Καθαρά κέρδη χρήσης		
	Μεταφορά πιστωτικού υπολοίπου του 86.99 στον 88.00.		
	do		
88	Αποτελέσματα προς διάθεση	8.150.000	
88.00	Καθαρά κέρδη χρήσης		
40	Κεφάλαιο		8.150.000
40.07	Κεφάλαιο ατομικών επιχειρήσεων		
	Μεταφορά κερδών στο κεφάλαιο		

Με τις παραπάνω ημερολογιακές εγγραφές προσδιορίστηκε το Καθαρό Αποτέλεσμα χρήσης, το οποίο είναι καθαρά κέρδη χρήσης 8.150.000, ποσό το οποίο συμφωνεί με το τελικό καθαρό κέρδος που προσδιορίστηκε εξωλογιστικά. Όλοι οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί έχουν κλείσει και ο 86.99 Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης, μεταφέρεται με ολόκληρο το ποσό του στον 88 Αποτελέσματα προς διάθεση, γιατί η παραπάνω επιχείρηση

είναι ατομική και τα κέρδη που πραγματοποιεί φορολογείται ο επιχειρηματίας και όχι η ατομική επιχείρηση. Τέλος ο 88.00 Καθαρά κέρδη χρήσης προσανξάνει τον 40.07 Κεφάλαιο ατομικών επιχειρήσεων, όταν δεν πραγματοποιούνται απολήψεις από τον επιχειρηματία.

Σε περίπτωση πραγματοποίησης ζημιάς, ο 86.99 θα προέκυπτε με χρεωστικό υπόλοιπο και θα απεικόνιζε ζημιά χρήσης. Ο λογαριασμός αυτός θα πιστωνόταν για να κλείσει και θα χρεωνόταν ο 88.01 Καθαρές ζημιές χρήσης, ο οποίος στη συνέχεια θα μεταφερόταν και θα μείωνε τον 40.07 Κεφάλαιο Ατομικών Επιχειρήσεων.

10.11. Σύνταξη Οριστικού Ισοζυγίου

Μετά τη μεταφορά των κερδών ή της ζημιάς χρήσης στο Κεφάλαιο, συντάσσεται το Οριστικό Ισοζύγιο, το οποίο περιλαμβάνει μόνο λογαριασμούς Ισολογισμού, αφού όλοι οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί έχουν κλείσει μετά τις παραπάνω εγγραφές (Αληφαντής, 2008).

Το Οριστικό Ισοζύγιο της χρήσης είναι:

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ 31/12

α/α	Κωδικός	Τίτλοι λογαριασμών	Υπόλοιπα	
			Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	12.00.00	Μηχάνημα τύπου Χ κωδ. 18	10.000.000	
2	12.99.00	Αποσβεσμένο μηχάνημα		2.000.000
3	14.00.00	Έπιπλα τύπου Ψ κωδ. 30	3.500.000	
4	14.99.00	Αποσβεσμένα έπιπλα		500.000
5	20.00.?	Τελικό απόθεμα χρήσης	500.000	
6	30.00.00	Α.Αναγώστου	1.400.000	
7	30.00.01	Δ.Δημητρίου	1.300.000	
8	33.90.00	Έπιταγές εισπρακτέες μεταχρονολογημένες	3.500.000	
9	36.00	Ασφάλιστρα πυρός προπληρωμένα	400.000	
10	36.01	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών εισπρακτέα	150.000	
11	38.00.00	Ταμείο επιχείρησης	800.000	
12	38.03.00	Καταθέσεις όψεως στην Εθνική Τράπεζα	3.400.000	
13	40.07.00	Κεφάλαιο ατομικής επιχείρησης		18.150.000
14	44.00.00	Προβλέψεις για αποζημίωση εμ. προσωπικού		1.400.000
15	50.00.00	Χ.Χρήστου		800.000
16	50.00.01	Ψ.Ψωμάς		500.000
17	52.00.00	Εθν.Τράπεζα βραχυχρ. Υποχ/σεις		500.000
18	54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)		100.000
19	55.00.00	Ι.Κ.Α. λογαριασμός Τρέχουσας κίνησης		500.000
20	55.02	Επικουρικά Ταμεία		200.000
21	56.00.05	Έσοδα Παρεπόμενων ασχολιών		100.000
22	56.01.00	Ενοίκια Νοέμβρη-Δεκέμβρη δεδουλευμένα		200.000
		Σύνολα	24.950.000	24.950.000

Το παραπάνω Οριστικό Ισοζύγιο συντάχτηκε με τριτοβάθμιους για ευκολότερη κατανόηση των λογαριασμών που περιλαμβάνει. Στην πράξη το Οριστικό περιλαμβάνει λογαριασμούς Γενικού Καθολικού και έχει όπως παρακάτω:

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ 31/12

α/α	Κωδικός Αριθμός	Τίτλοι λογαριασμών	Υπόλοιπα	
			Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	12	Μηχανήματα-Τεχν.εγκατ.Λοιπός Μηχ. εξοπλ.	8.000.000	
2	14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	3.000.000	
3	20	Έμπορεύματα	500.000	
4	30	Πελάτες	2.700.000	
5	33	Χρεώστες διάφοροι	3.500.000	
6	36	Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού	550.000	
7	38	Χρηματικά διαθέσιμα	4.200.000	
8	40	Κεφάλαιο		18.150.000
9	44	Προβλέψεις		1.400.000
10	50	Προμηθευτές		1.300.000
11	52	Τράπεζες λογ/σμοί βραχυχρ. υποχρεώσεων		500.000

12	54	Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		100.000
13	55	Ασφαλιστικοί Οργανισμοί		700.000
14	56	Μεταβατικοί λογαριασμοί Παθητικού		300.000
		Σύνολα	22.450.000	22.450.000

Η διαφορά στα σύνολα των δύο Ισοζυγίων προκύπτει από τη συγχώνευση των παγίων με τα αποσβεσμένα τους.

10.12. Κατάρτιση Ισολογισμού τέλους χρήσης και κατάστασης λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία του οριστικού Ισοζυγίου θα συνταχτεί ο Ισολογισμός τέλους χρήσης και με βάση τις ημερολογιακές εγγραφές τέλους χρήσης (στην πράξη χρησιμοποιούνται τα ποσά των λογαριασμών των Αναλυτικών Καθολικών), θα συνταχτεί η Κατάσταση των Αποτελεσμάτων Χρήσης.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 31/12/2013		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Γ. ΠΑΓΙΟ				Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Π. Ενσώματες ακινητοποιήσεις				40.07 Κεφάλ. Ατομ. Επιχ. 18.150.000	
12 Μηχ/τα-Τεχν.Εγκ/σεις	10.000.000			Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ	
12.99 Αποσβ/να Μηχαν.	<u>-2.000.000</u>	8.000.000			44.00 Προβλέψεις για αποζ. Προστίμων 1.400.000
14 Έπιπλα και λ. Εξοπλ.	3.500.000			Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
14.99 Αποσβ/να έπιπλα	<u>-500.000</u>	3.000.000			Π. Βραχυπρ. Υποχρεώσεις
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ				50 Προμηθευτές 1.300.000	
Ι. Αποθέματα				52 Τρ/ζες λογ.βραχ.υποχ. 500.000	
20 Εμπορεύματα	500.000			54 Υποχρ. από φόρους τέλη 100.000	
Π. Απαιτήσεις				55 Ασφ. Οργανισμοί 700.000	
30 Πελάτες	2.700.000			Δ. ΜΕΤ/ΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ	
33 Χρεώστες διάφοροι	3.500.000			56.00 Έσοδα επόμενων χρήσεων 100.000	
ΙV. Χρηματικά διαθέσιμα				56.01 Έξοδα χρησ. Δουλεωμένα <u>200.000</u>	
38.00 Ταμείο	800.000				
38.03 Καταθέσεις όψεως	3.400.000				
Ε. ΜΕΤ/ΚΟΙ Λ/ΣΜΟΙ					
36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων	400.000				
36.01 Έσοδα χρήσης εισπρ	<u>150.000</u>				
Σύνολο Ενεργητικού	<u>22.450.000</u>	Σύνολο Παθητικού		<u>22.450.000</u>	

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

31 Δεκεμβρίου 2013 (1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013)

	Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης		50.000.000
Μείον	Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)		<u>36.100.000</u>
	Κόστος πωληθέντων		13.900.000
Μείον	Μικτά αποτελέσματα (κέρδη) εκμετάλλευσης		
	1. Έξοδα Διοικητικής λειτουργίας	4.350.000	
	2. Έξοδα λειτουργίας ερευνών - ανάπτυξης	1.550.000	
	3. Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	<u>800.000</u>	6.700.000
	Μερικά Αποτελέσματα εκμετάλλευσης		7.200.000
Πλέον	Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης		
	1. Έσοδα από μελέτες για λογ/σμό τρίτων	600.000	
	2. Προμήθειες από πωλήσεις	<u>400.000</u>	1.000.000
	Τόκοι έσοδα καταθέσεων όψεως		300.000
Μείον	Χρηματοοικονομικά έξοδα		<u>(350.000)</u>
	Ολικά Κέρδη εκμετάλλευσης		8.150.000
Πλέον	Έκτακτα αποτελέσματα		
	1. Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	100.000	
	2. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>200.000</u>	300.000

Μείον	Έκτακτα αποτελέσματα		
	1. Έκτακτα και ανόργανα αποτ/ματα	50.000	
	2. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>250.000</u>	300.000
	Έκτακτα αποτελέσματα		
	Καθαρά κέρδη χρήσης προ φόρων		8.150.000

Μετά τη σύνταξη Ισολογισμού και Κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, γίνεται η εγγραφή κλεισίματος των λογαριασμών Ισολογισμού και ολοκληρώνονται οι εργασίες στο τέλος της χρήσης (οι εγγραφές κλεισίματος δεν είναι υποχρεωτικές από ΕΓΛΣ).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
89	Ισολογισμός	24.950.000	
89.01	Ισολογισμός κλεισίματος χρήσης		
89.01.12	Μηχανήματα Τεχνικές εγκ/σεις λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
89.01.14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
89.01.20	Εμπορεύματα		
89.01.30	Πελάτες		
89.01.33	Χρεώστες διάφοροι		
89.01.36	Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού		
89.01.38	Χρηματικά διαθέσιμα		
12	Μηχανήματα Τεχν. εγκ/σεις λ. μηχ/κός εξ/σμός		10.000.000
14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		3.500.000
20	Εμπορεύματα		500.000
30	Πελάτες		2.700.000
33	Χρεώστες διάφοροι		3.500.000
36	Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού		550.000
38	Χρηματικά διαθέσιμα		4.200.000
	do		
12	Μηχανήματα Τεχνικές εγκ/σεις λοιπός μηχ/κός εξ/σμός	2.000.000	
12.99	Αποσβεσμένα μηχ/τα Τεχνικές εγκ/σεις λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	500.000	
14.99	Αποσβεσμένα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
40	Κεφάλαιο	18.150.000	
44	Προβλέψεις	1.400.000	
50	Προμηθευτές	1.300.000	
52	Τράπεζες λογ/σμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	500.000	
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	100.000	
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	700.000	
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί παθητικού	300.000	
89	Ισολογισμός		24.950.000
89.01	Ισολογισμός κλεισίματος χρήσης		
89.01.12	Μηχανήματα Τεχνικές εγκ/σεις λοιπός μηχ/κός εξ/σμός		
89.01.14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
89.01.40	Κεφάλαιο		
89.01.44	Προβλέψεις		
89.01.50	Προμηθευτές		
89.01.52	Τράπεζες λογ/σμοί βραχ/σμων υποχρεώσεων		
89.01.54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		
89.01.55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		
89.01.56	Μεταβατικοί λογ/σμοί παθητικού		

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Αληφαντής, Γ. (2008). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος.
- Γκίκας, Δ., Παπαδάκη, Α. & Σιουγλέ, Γ. (2010). *Ανάλυση και Αποτίμηση Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Γκίκας, Δ. & Παπαδάκη, Α. (2012). *Χρηματοοικονομική Λογιστική – International Financial Reporting Standards*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Κοντάκος, Α. (2006). *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Μπάλλας, Α. & Χέβας, Δ. (2011). *Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Παπαδέας, Π. (2013). *Χρηματοοικονομική λογιστική Πληροφόρηση, βασική θεωρία και χρήση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.
- Πομόνης, Ν. (2010). *Γενική Λογιστική II* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.
- Collis, J. (2015). *Financial Accounting*. Basingstoke, United Kingdom: Palgrave Macmillan.
- Jone, M. (2014). *Financial Accounting* (2nd edition). New Jersey: Wiley.
- Tinkelman, D. (2015). *Introductory Accounting: A measurement approach for managers*. Oxford: Routledge.
- Warren, C. S., Duchac, J. & Reeve, J. M. (2016). *Corporate Financial Accounting* (14th edition). United States: South-Western College Pub.

Ερωτήσεις

- 1) Τι γνωρίζετε για τις εγγραφές προσαρμογής, πότε διενεργούνται - είδη αυτών;
- 2) Γιατί γίνεται η τακτοποίηση των λογαριασμών της επιχείρησης στο τέλος της χρήσης;
- 3) Πού απεικονίζεται, μετά την καταχώρηση όλων των συναλλαγών της χρήσης, η πλήρης οικονομική κατάσταση της επιχείρησης;
- 4) Ο μεταβατικός λογαριασμός έξοδα χρήσης δουλευμένα, τι απεικονίζει;
- 5) Τα έσοδα επόμενων χρήσεων, τι λογαριασμός είναι;
- 6) Αναφέρατε άλλες περιπτώσεις τακτοποίησης λογαριασμών έκτακτων εξόδων-εσόδων.
- 7) Τι είναι απόσβεση;
- 8) Σε τι διαφέρει η απόσβεση από τα άλλα έξοδα της επιχείρησης;
- 9) Γιατί διενεργούνται οι αποσβέσεις των παγίων της χρήσης;
- 10) Τι σκοπό έχει η λογιστική απεικόνιση των αποσβέσεων;
- 11) Τι χαρακτηρίζει αποσβέσιμα στοιχεία το ΕΓΛΣ;
- 12) Πώς προσδιορίζεται η αποσβεστέα αξία ενός αποσβέσιμου παγίου στοιχείου;
- 13) Ποιες μεθόδους απόσβεσης γνωρίζετε;
- 14) Ποιος τρόπος απόσβεσης εφαρμόζεται, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, στις επιχειρήσεις με βιβλία Γ' κατηγορίας;
- 15) Ποια μέθοδο εφαρμόζει η ισόποση απόσβεση καθόλα τα έτη ωφέλιμης διάρκειας ζωής του; Συμφωνείτε με την πρακτική της μεθόδου και γιατί;
- 16) Επιχειρήσεις που δεν διενεργούν απόσβεση, ποιο κίνδυνο αντιμετωπίζουν στο μέλλον; Γιατί αυτές δεν διενεργούν απόσβεση;
- 17) Ποια η διαφορά τακτικών και πρόσθετων αποσβέσεων;
- 18) Ποιος καθορίζει τα ετήσια ποσοστά αποσβέσεων; Υπάρχει εναλλακτική λύση για τις επιχειρήσεις ή οπωσδήποτε εφαρμόζουν συγκεκριμένα ποσοστά αποσβέσεων;
- 19) Οι αποσβέσεις είναι υποχρεωτικές στην Ελλάδα;

- 20) Πότε σταματά η διενέργεια αποσβέσεων σε πάγια στοιχεία;
- 21) Τι γνωρίζετε για τη μέθοδο απόσβεσης που χρησιμοποιεί, ως βάση υπολογισμού της ετήσιας απόσβεσης, τη λειτουργική χρησιμοποίηση του παγίου;
- 22) Αναφέρατε τις κατηγορίες των στοιχείων της επιχείρησης επί των οποίων μπορεί να διενεργηθεί απόσβεση.
- 23) Τι γνωρίζετε για την απόσβεση των εξόδων πολυετούς απόσβεσης;
- 24) Το Βιβλίο Μητρώου Παγίων Στοιχείων είναι υποχρεωτικό; Ποιες επιχειρήσεις το τηρούν και τι παρακολουθείται μ' αυτό;
- 25) Πότε η επιχείρηση κάνει προβλέψεις και για ποιους λόγους διενεργούνται αυτές;
- 26) Το έξοδο 68 «Προβλέψεις Εκμετάλλευσης», τι είδους έξοδο αποτελεί, πού μεταφέρεται και κλείνει στο τέλος της χρήσης;
- 27) Πότε συντάσσεται το Β' Προσωρινό Ισοζύγιο, τι απεικονίζει;
- 28) Πότε συντάσσεται το Οριστικό Ισοζύγιο, τι απεικονίζει;
- 29) Να γίνει το διάγραμμα των λογαριασμών που απεικονίζουν εξωλογιστικά το μικτό αποτέλεσμα από τα εμπορεύματα.
- 30) Τι γνωρίζετε για το φύλλο μερισμών εξόδων;
- 31) Ποιος λογαριασμός προσδιορίζει και απεικονίζει τα οργανικά αποτελέσματα χρήσης;
- 32) Σε ποιο λογαριασμό παρακολουθούνται τα οργανικά έξοδα της επιχείρησης κατά είδος και σε ποιο κατά προορισμό (λειτουργία);
- 33) Ποιος λογαριασμός προσδιορίζει και απεικονίζει το καθαρά αποτέλεσμα χρήσης;
- 34) Ποιου Ισοζυγίου τα στοιχεία χρησιμοποιούνται για τη σύνταξη του Ισολογισμού τέλους χρήσης;

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Να γίνουν οι παρακάτω εγγραφές προσαρμογής στις 31/12:

- α) Οι προμηθευτές εσωτερικού επιβάρυναν την επιχείρηση με τόκους 200.000€.
- β) Μέσα τη χρήση πληρώθηκαν ασφάλιστρα πυρός 400.000€, εκ των οποίων ποσό 100.000 αφορά επόμενη χρήση.
- γ) Μέσα στη χρήση αγοράστηκαν αναλώσιμα υλικά (γραφικά ύλη), αξίας 300.000 από τα οποία χρησιμοποιήθηκαν υλικά αξίας 220.000.
- δ) Διαπιστώνεται έλλειμμα στο ταμείο 50.000€, που βαρύνει την επιχείρηση.
- ε) Τα ενοίκια χρήσης είναι 360.000, από τα οποία πληρώθηκαν μόνο οι 300.000€ μέσα στη χρήση.
- στ) Έσοδα από πωλήσεις υπηρεσιών 400.000€, που αφορούν τη χρήση, δεν έχουν εισπραχτεί.

Άσκηση 2η

Να διενεργηθούν οι παρακάτω αποσβέσεις. Στις 31/12/2013, η επιχείρηση στα καθολικά της έχει τα παρακάτω πάγια:

X	11. Κτίρια Εγκ.κτιρίων-Τεχν.Έργα	Π	X	11.99 Αποσβ.κτίρια εγκ.-Τεχν.έργα	Π
	10.000.000				1.500.000
X	11.00 Κτίρια - Εγκ.Κτιρίων	Π	X	11.99.00 Αποσβ. Κτίρια εγκ. Κτιρ.	Π
	10.000.000				1.500.000
X	11.00.00 Κτίρια οδού ... σύμβ ...	Π	X	14. Έπιπλα και λ. εξοπλισμός	Π
	10.000.000			3.000.000	

X	14.99 Αποσβ. Έπιπλα και λ. εξοπλ.	Π	X	14.00 Έπιπλα	Π
	600.000			2.000.000	
X	14.03 Η/Υ και τηλεφ. Σύστημ.	Π	X	14.99.00 Αποσβ. Έπιπλα	Π
	1.000.000				800.000

- Τα κτίρια έχουν αποσβεστεί για τρεις χρήσεις ισόποσα. Να προσδιοριστεί ο συντελεστής απόσβεσης και να γίνει η απόσβεση της 4ης χρήσης 31/12/2013.
- Τα έπιπλα έχουν αποσβεστεί για τέσσερις πλήρεις χρήσεις ισόποσα. Ο Η/Υ αγοράστηκε στις 5/7/2013. Να υπολογιστεί ο συντελεστής απόσβεσης των επίπλων και να αποσβεστούν έπιπλα και Η/Υ με τον ίδιο συντελεστή για το διάστημα που το καθένα κατέχεται από την επιχείρηση.

Άσκηση 3η

Στις 5/6/2013 στα καθολικά της επιχείρησης υπάρχει:

X	13.01.00 Επιβατικό αυτ/το τύπου ...	Π	X	13.01.00 Επιβατικό αυτ/το τύπου	Π
	4.000.000				800.000

Την ίδια ημερομηνία το αυτοκίνητο αυτό πωλείται αντί 3.200.000€ με μετρητά. Να γίνουν οι σχετικές εγγραφές όταν ο συντελεστής απόσβεσης των αυτοκινήτων είναι 10%

Άσκηση 4η

Η επιχείρηση «Α» στις 31/12 μεταξύ των άλλων στοιχείων της είχε:

- Αρχικό απόθεμα χρήσης 400.000, Αγορές 5.000.000, επιστροφές αγορών 200.000, πωλήσεις 10.000.000, εκπτώσεις πωλήσεων 500.000.
- Τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας ήταν 500.000 και της λειτουργίας διάθεσης 300.000. Είσπραξη από τόκους και συναφή έσοδα 250.000 και επιβαρύνθηκε από φορολογικά πρόστιμα προηγούμενων ετών 300.000.

Να προσδιοριστεί εξωλογιστικά το Μικτό Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης και τα Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης, αν το τελικό απόθεμα ήταν 300.000€.

Άσκηση 5η

Στο τέλος της χρήσης τα οργανικά έξοδα της επιχείρησης ήταν 60 «Αμοιβές και έξοδα προσωπικού» 5.000.000, 61 «Αμοιβές και έξοδα τρίτων» 1.000.000, 62 «Παροχές τρίτων» 4.000.000, 63 «Φόροι - Τέλη» 500.000, 64 «Διάφορα έξοδα» 600.000, 65 «Τόκοι και συναφή έξοδα» 800.000, 66 «Αποσβέσεις» 1.200.000.

Να συνταχτεί το φύλλο μερισμού αν τα παραπάνω έξοδα, εκτός του 64, βαρύνουν τη λειτουργία Διοίκησης με 50%, τη λειτουργία ερευνών και ανάπτυξης με 20% και τη λειτουργία διάθεσης με 30%.

Άσκηση 6η

Το Οριστικό Ισοζύγιο της επιχείρησης «Β» είναι:

ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ 31/12/2013

Κωδικός	Τίτλοι λογαριασμών	Υπόλοιπα	
		Χρεωστικά	Πιστωτικά
13.01.00	Επιβατικό αυτοκίνητο τύπου...	5.000.000	
13.99.01	Αποσβεσμένα επιβατικά αυτοκίνητα		500.000
14.00.00	Έπιπλα	3.000.000	
14.99.00	Αποσβεσμένα έπιπλα		600.000
20.00.00	Τελικό απόθεμα χρήσης	500.000	
30	Πελάτες	800.000	
31	Γραμμάτια εισπρακτέα	400.000	

Χρηματοοικονομική Λογιστική

38.00	Ταμείο	300.000	
38.03	Καταθέσεις όψεως σε Ευρώ	500.000	
40.07	Κεφάλαιο ατομικής επιχείρησης		8.350.000
50	Προμηθευτές		500.000
51	Γραμμάτια πληρωτέα		200.000
53	Πιστωτές διάφοροι		100.000
55	Ασφαλιστικοί Οργανισμοί		200.000
56.01	Εξόδα χρήσης δεδουλευμένα		50.000
	Σύνολα	10.500.000	10.500.000

Κεφάλαιο 11

Ο Λογιστικός Κύκλος, μια Πλήρης Παρουσίασή του

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα γίνει θεωρητικά και πρακτικά η παρουσίαση ενός πλήρους λογιστικού κύκλου με τις εργασίες που εκτελούνται στα διάφορα χρονικά στάδια του. Θα παρουσιαστούν οι εργασίες που απαιτούνται από τον λογιστή, πριν και κατά την έναρξη της οικονομικής χρήσης, οι πολλές και διαφορετικές εργασίες κατά τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης και οι εργασίες κατά το τέλος της χρήσης. Το κεφάλαιο θα ολοκληρωθεί με γενικό παράδειγμα που περιλαμβάνει το σύνολο των διαδικασιών που περιλαμβάνει ο λογιστικός κύκλος σύμφωνα με το ΕΓΛΣ και τα ΕΛΠ

Προαπαιτούμενη γνώση

Ισολογισμός, Καταχώρηση συναλλαγών στα λογιστικά βιβλία, αρχές ΕΓΛΣ και ΕΛΠ, Λογιστικές εργασίες τέλους χρήσης

11.1. Γενικά

Στα προηγούμενα 10 κεφάλαια αυτού του συγγράμματος, παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν τα βασικά στοιχεία της Λογιστικής. Το 11ο Κεφάλαιο, ανακεφαλαιώνοντας όλα τα προηγούμενα, έρχεται να περιγράψει ένα πλήρη λογιστικό κύκλο, από την έναρξη του μέχρι το τέλος του.

Ο λογιστικός κύκλος αρχίζει με την έναρξη των εργασιών της επιχείρησης και τη σύνταξη Απογραφής και Ισολογισμού έναρξης και ολοκληρώνεται με την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων στο τέλος της χρήσης, Ισολογισμού, Αποτελεσμάτων Χρήσης, Διανομής κερδών, Γενικής εκμετάλλευσης και προσαρτήματος.

Το 11ο Κεφάλαιο πρώτα παρουσιάζει αναλυτικά τα στάδια (εργασίες) του λογιστικού κύκλου και τα επιμέρους βήματα κάθε σταδίου. Στη συνέχεια, μέσω μιας υποθετικής επιχείρησης, περιγράφει όλες τις λογιστικές εργασίες, από την έναρξη της χρήσης μέχρι και τη λήξη της, δηλαδή μέχρι και τη σύνταξη των Οικονομικών Καταστάσεων αυτής.

11.2. Ο Λογιστικός Κύκλος

Ο λογιστικός κύκλος είναι μια διαδικασία πολλαπλών βημάτων, δια μέσου της οποίας οι λογιστές παράγουν τις οικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, πριν την έναρξη της χρήσης, προσδιορίζεται η οικονομική κατάσταση της επιχείρησης με τη σύνταξη φυσικής Απογραφής και με τα στοιχεία της συντάσσεται ο αρχικός Ισολογισμός.

Με την έναρξη της χρήσης, τα στοιχεία του Αρχικού Ισολογισμού και της Απογραφής καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία, για το άνοιγμα αυτών των βιβλίων (Ημερολόγιο–Καθολικά).

Κατά τη διάρκεια της χρήσης τα διάφορα οικονομικά γεγονότα, που αφορούν την επιχείρηση, καταγράφονται στα λογιστικά της βιβλία με μια συστηματική και καθορισμένη διαδικασία (Τουρνά–Γερμανού, 2013).

Τέλος κατά τη λήξη της χρήσης, με τη χρησιμοποίηση όλων των πληροφοριών που προκύπτουν από τα προηγούμενα στάδια, προετοιμάζονται και καταρτίζονται οι Οικονομικές Καταστάσεις της (Αληφαντής, 2008).

Σχήμα 11.1 Στάδια Λογιστικών εργασιών του Λογιστικού Κύκλου

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα επιμέρους βήματα κάθε ανεξάρτητου λογιστικού σταδίου εργασιών.

11.3. Λογιστικές εργασίες πριν και κατά την έναρξη της χρήσης

Όταν μια επιχείρηση ξεκινά τις εργασίες της για πρώτη φορά (λόγω ίδρυσης, συγχώνευσης, μετατροπής κ.λπ.), προκειμένου να διαπιστώσει την ακριβή οικονομική της κατάσταση, δηλαδή να αποτιμήσει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις, πριν από την έναρξη της χρήσης της, συντάσσει Απογραφή και καταρτίζει Ισολογισμό (Jones, 2014). Αυτή η Απογραφή και ο Ισολογισμός ονομάζονται αντίστοιχα, Απογραφή και Ισολογισμός έναρξης.

Αν η επιχείρηση έχει αρχίσει τη δραστηριότητά της σε προηγούμενη ή προηγούμενες χρήσεις, η Απογραφή και ο Ισολογισμός έναρξης συμπίπτουν με την Απογραφή και τον Ισολογισμό τέλους χρήσης της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου. Η Απογραφή και ο Ισολογισμός έναρξης, όπως και ανπροέκυψαν, καταχωρούνται πρώτα στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών.

Με την έναρξη της χρήσης (1/1 ή 1/7 ή ανάλογα πότε ξεκινάει η χρήση για την κάθε επιχείρηση), ο Ισολογισμός καταχωρείται στο Ημερολόγιο (Ημερολόγιο Εγγραφών Ισολογισμού κατά περίπτωση), ως η πρώτη ημερολογιακή εγγραφή της επιχείρησης για το άνοιγμα των βιβλίων της (Jones, 2014). Στη συνέχεια με βάση τις εγγραφές ανοίγματος και τα αναλυτικά στοιχεία της Απογραφής, ανοίγονται οι Λογαριασμοί του Γενικού Καθολικού και των Αναλυτικών Καθολικών.

Συνοπτικά τα βήματα του πρώτου και δεύτερου σταδίου «Εργασίες πριν και κατά την έναρξη της χρήσης» είναι (Τουρνά–Γερμανού, 2003):

1. Σύνταξη φυσικής Απογραφής.
2. Κατάρτιση Ισολογισμού Έναρξης.
3. Καταχώρηση Απογραφής – Ισολογισμού στο Βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών.
4. Καταχώρηση Ισολογισμού στο Ημερολόγιο.
5. Άνοιγμα λογαριασμών Γενικού Καθολικού.
6. Άνοιγμα λογαριασμών Αναλυτικών Καθολικών.

11.4. Λογιστικές εργασίες κατά τη διάρκεια της χρήσης

Με την έναρξη της χρήσης αρχίζουν οι διάφορες οικονομικές συναλλαγές της επιχείρησης. Η Λογιστική παρακολουθεί και καταγράφει όλα τα οικονομικά γεγονότα, που επιφέρουν μεταβολές στην οικονομική κατάσταση της επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας αυτοτελούς χρήσης.

Προκειμένου ο λογιστής να καταγράψει οποιοδήποτε οικονομικό γεγονός, είναι αναγκαία η ύπαρξη του λεγόμενου παραστατικού στοιχείου (δικαιολογητικό έγγραφο), το οποίο αποδεικνύει τη συναλλαγή που έλαβε

χώρα. Τα παραστατικά στοιχεία εκδίδονται, είτε από τους τρίτους με τους οποίους συναλλάσσεται η επιχείρηση, είτε από την ίδια, ανάλογα με το οικονομικό γεγονός (Παπαδέας, 2015).

Με βάση τα δικαιολογητικά έγγραφα (τιμολόγια, αποδείξεις δαπανών, μισθοδοτικές καταστάσεις κ.λπ.), καταχωρούνται οι διάφορες συναλλαγές πρώτα στο Ημερολόγιο της επιχείρησης. Η καταχώρηση της συναλλαγής στο Ημερολόγιο γίνεται με ορισμένο τρόπο, που απεικονίζεται στην ημερολογιακή εγγραφή ή ημερολογιακό άρθρο. Τα στοιχεία του ημερολογιακού άρθρου στη συνέχεια χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση των λογαριασμών του Γενικού και Αναλυτικών Καθολικών.

Κάθε τέλος του μήνα συνήθως, ο λογιστής συντάσσει μηνιαίο Ισοζύγιο για τον έλεγχο της σωστής καταχώρησης από το Ημερολόγιο στα Καθολικά. Κατά τη διάρκεια της χρήσης συντάσσονται συνήθως δώδεκα (12) μηνιαία Ισοζύγια. Πολλές επιχειρήσεις όμως, ανάλογα με τις ανάγκες τους, συντάσσουν περισσότερα από 12 Ισοζύγια, αφού η σύνταξή τους σήμερα αποτελεί μια απλή εργασία με τη χρησιμοποίηση και τη βοήθεια των Η/Υ (Παπαδέας, 2015). Τα Ισοζύγια διακρίνονται σε Ισοζύγια Γενικού Καθολικού, που ελέγχουν την ορθή μεταφορά από το Ημερολόγιο στο Γενικό Καθολικό και σε καταστάσεις συμφωνίας ή Ισοζύγια Αναλυτικών Καθολικών, με τα οποία ελέγχουν τη σωστή μεταφορά από το Ημερολόγιο στα Αναλυτικά Καθολικά.

Συνοπτικά τα βήματα του τρίτου σταδίου «Εργασίες κατά τη διάρκεια της χρήσης» είναι:

1. Έκδοση ή λήψη του ανάλογου παραστατικού στοιχείου, κατά περίπτωση οικονομικού γεγονότος.
2. Καταχώρηση του οικονομικού γεγονότος με βάση το παραστατικό στο Ημερολόγιο.
3. Ενημέρωση λογαριασμών Γενικού και Αναλυτικών Καθολικών.
4. Περιοδική σύνταξη Ισοζυγίων και έλεγχος της ορθής καταχώρησης στο Ημερολόγιο και τα Καθολικά.

11.5. Λογιστικές εργασίες κατά τη λήξη της χρήσης

Οι λογιστικές εργασίες κατά το τέλος της χρήσης, θεωρούνται και είναι πιο περίπλοκες από όλες τις άλλες εργασίες, γι' αυτό ο λογιστής πρέπει να δείχνει ιδιαίτερα αυξημένη προσοχή, για όλες τις εργασίες, που τελικά θα προσδιορίσουν το οικονομικό αποτέλεσμα της επιχείρησης (Warren, Duchac & Reeve, 2015).

Στο τέλος της χρήσης (31/12 ή 30/6 κλπ.), μετά ακριβώς και την καταχώριση του τελευταίου οικονομικού γεγονότος στο Ημερολόγιο και τα Καθολικά, συντάσσεται το μηνιαίο Ισοζύγιο του Δεκεμβρίου, που ονομάζεται και Α' προσωρινό Ισοζύγιο. Αυτό απεικονίζει τη λογιστική εικόνα της επιχείρησης στο τέλος της χρήσης, δείχνει δηλαδή τα υπόλοιπα χρεωστικά ή πιστωτικά των λογαριασμών Ισολογισμού και αποτελεσματικών λογαριασμών, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί από τις καταχωρήσεις στα βιβλία της επιχείρησης κατά τη διάρκεια ολόκληρης της χρήσης.

Πολλές φορές η λογιστική απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης δεν συμφωνεί με την πραγματική. Γι' αυτόν τον λόγο συντάσσεται γενική φυσική απογραφή, για διαπίστωση της πραγματικής κατάστασης της επιχείρησης. Στη συνέχεια και εφόσον παρατηρηθούν διαφορές μεταξύ της λογιστικής και πραγματικής εικόνας της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης (διαφορές μεταξύ Α' προσωρινού Ισοζυγίου και Απογραφής), γίνονται οι εγγραφές προσαρμογής των λογαριασμών (τακτοποίηση λογαριασμών) με τα δεδομένα της Απογραφής (Παπαδέας, 2013).

Μετά συντάσσεται το Β' Προσωρινό Ισοζύγιο, το οποίο περιέχει λογαριασμούς Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων τακτοποιημένους σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής.

Ακολουθούν οι ημερολογιακές εγγραφές προσδιορισμού των οργανικών Αποτελεσμάτων (λογαριασμός Γενική Εκμετάλλευση), των μικτών αποτελεσμάτων (λογαριασμός Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης) και τέλος του καθαρού αποτελέσματος χρήσης (λογαριασμός Αποτελέσματα χρήσης).

Το καθαρό αποτέλεσμα της χρήσης, ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης και το καταστατικό της, διανέμεται σε επιχειρηματία, εταίρους, μετόχους ή αποθεματοποιείται ή μεταφέρεται στον λογαριασμό του Ισολογισμού «Αποτελέσματα εις Νέον».

Έχοντας κλείσει όλοι οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί με τις παραπάνω εγγραφές, συντάσσεται το Οριστικό Ισοζύγιο της επιχείρησης, το οποίο περιλαμβάνει μόνο λογαριασμούς του Ισολογισμού, και με βάση αυτό καταρτίζεται ο Ισολογισμός τέλους χρήσης (Πομόνης, 2010).

Επίσης με βάση τα άλλα οικονομικά στοιχεία και τις πληροφορίες της Λογιστικής καταρτίζονται σύμφωνα και με τα ΕΛΠ οι παρακάτω οικονομικές καταστάσεις:

- α) η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης,
- β) ο λογαριασμός της γενικής εκμετάλλευσης,
- γ) ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων και
- δ) το προσάρτημα του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης.

Τέλος γίνονται στο Ημερολόγιο οι εγγραφές κλεισίματος, για το κλείσιμο των βιβλίων της, για τη συγκεκριμένη χρήση.

Συνοπτικά τα βήματα του τέταρτου και τελευταίου σταδίου «Εργασίες κατά τη λήξη της χρήσης» είναι:

1. Σύνταξη του Α΄ προσωρινού Ισοζυγίου.
2. Διενέργεια γενικής φυσικής Απογραφής
3. Τακτοποίηση λογαριασμών και προσαρμογή τους προς τα δεδομένα της Απογραφής (δια μέσου ημερολογιακών εγγραφών).
4. Σύνταξη του Β΄ προσωρινού Ισοζυγίου.
5. Διενέργεια ημερολογιακών εγγραφών προσδιορισμού Οργανικών Αποτελεσμάτων, Μικτών Αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης και Καθαρού Αποτελέσματος χρήσης.
6. Διανομή αποτελέσματος.
7. Σύνταξη Οριστικού Ισοζυγίου.
8. Κατάρτιση Οικονομικών καταστάσεων τέλους χρήσης.
9. Κλείσιμο των λογιστικών βιβλίων.

Η χρονική διάρκεια των εργασιών τέλους χρήσης, όπως είναι φυσικό, δεν μπορεί να είναι διάρκειας μιας ημέρας. Αυτή ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία, σε τρεις μήνες ή τέσσερις μήνες, αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρία ή συνεταιρισμό.

Οι ημερολογιακές εγγραφές κατά το τέλος της χρήσης, οι εγγραφές προσαρμογής των λογαριασμών και οι εγγραφές προσδιορισμού των αποτελεσμάτων, καταχωρούνται είτε σε ιδιαίτερο θεωρημένο βιβλίο το Ημερολόγιο εγγραφών Ισολογισμού, είτε καταχωρούνται στο Γενικό Ημερολόγιο της επιχείρησης, συνέχεια από τις ημερολογιακές εγγραφές της χρήσης.

11.6. Γενικό παράδειγμα της όλης λογιστικής εργασίας, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, κατά την διάρκεια ενός λογιστικού κύκλου

Ο Ισολογισμός της ατομικής εμπορικής επιχείρησης «ΔΕΛΤΑ.» την 1η/1/2013, βάσει των στοιχείων της απογραφής 31/12/2012, είναι ο παρακάτω:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΔΕΛΤΑ ατομική επιχείρηση ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 1/1/2013		ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Γ. ΠΑΓΙΟ			Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
Π. Ενσώματες ακινητοποιήσεις			40.07 Κεφάλ. Ατομ. Επιχ.
13 Μεταφ/κά μέσα	10.000.000		15.250.000
13.99 Αποσβ/να Μετ. μέσα	<u>2.000.000</u>	8.000.000	Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ
14 Έπιπλα και λοιπός εξοπ	3.500.000		44.00 Προβλέψεις για αποζ. Προστίμων
14.99 Αποσβ/να έπιπλα	<u>500.000</u>	3.000.000	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ			Π. Βραχυπρ. Υποχρεώσεις
Ι. Αποθέματα			50 Προμηθευτές
20 Εμπορεύματα	1.500.000		1.300.000
Π. Απαιτήσεις			52 Τρ/ζες λογ.βραχ.υποχ.
30 Πελάτες	1.700.000		500.000
33 Χρεώστες διάφοροι	500.000		54 Υποχρ. από φόρους τέλη
IV. Χρηματικά διαθέσιμα			55 Ασφ. Οργανισμοί
38.00 Ταμείο	1.800.000		500.000
38.03 Κατ/σεις όψεως	1.000.000		Δ. ΜΕΤ/ΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ
E. ΜΕΤ/ΚΟΙ Λ/ΣΜΟΙ			56.01 Έξοδα χρησ. Δουλεωμένα
36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων	400.000		200.000
36.01 Έσοδα χρήσης εισπρακτέα	150.000		
Σύνολο Ενεργητικού	<u>18.050.000</u>	Σύνολο Παθητικού	<u>18.050.000</u>

Κατά τη διάρκεια της χρήσης του 2013, έγιναν οι παρακάτω οικονομικές συναλλαγές:

05/1 Εισπράττονται εισπρακτέες προμήθειες ποσού 150.000€, από Α. Ανδρέου, αποδ. είσπρ. 52.

10/1 Πωλούνται στον πελάτη Α. Αναγνώστου εμπορεύματα αξίας 1.000.000€ με τιμ. 32. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με 18% Φ.Π.Α. Ο πελάτης καταβάλλει μετρητά 780.000€ και συναλλαγματική ονομ. ποσού 430.000€ λήξης 10/3/2013.

12/2 Εξοφλούνται ενοίκια μηνών Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους και πληρώνονται τα ενοίκια Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου της τρέχουσας διαχειριστικής χρήσης. Μηνιαίο ενοίκιο 100.000€, απόδειξη 14.

19/2 Δίνεται προκαταβολή σε υπάλληλο 300.000€.

10/3 Είσπραξη συναλλαγματικής, ποσού 430.000€ , αποδοχής Α. Αναγνώστου.

20/3 Αγορά εμπορευμάτων από τον προμηθευτή Χ. Χρήστου αξίας 1.200.000€ , τιμ. 535. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με Φ.Π.Α. 18%. Η επιχείρηση για την εξόφληση του, υπογράφει επιταγή όψεως εις βάρος του λογαριασμού της κατάθεσης όψεως στην Τράπεζα ποσού 800.000€ και για το υπόλοιπο ποσό παραμένει χρεώστης.

31/3 Συντάσσεται η μισθοδοτική κατάσταση του Μαρτίου και καταβάλλεται το πληρωτέο ποσό στους υπαλλήλους.

10/4 Τα συγκεντρωτικά στοιχεία αυτής είναι

Μισθοί	ΙΚΑ ΤΕΑΜ	Χαρ/μο	ΦΜΥ	Σύνολο Κρατήσεων Εργαζομένων	Πληρωτέο Ποσό	ΙΚΑ ΤΕΑΜ	Χαρ/μο	Σύνολο Εργοδοτικών Εισφορών
800.000	127.200	4.800	9.520	141.520	658.480	223.800	4.800	228.600

10/4 Πωλούνται στον πελάτη Δ. Δημητρίου εμπορεύματα αξίας 1.500.000€ τιμολ. 33. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με 18% Φ.Π.Α. Ο πελάτης καταβάλλει ολόκληρη την αξία του σε μετρητά, αφού του δίνεται έκπτωση 10% επί της αρχικής τιμής.

20/5 Επιστρέφονται στον προμηθευτή Χ.Χρήστου εμπορεύματα αξίας 200.000€ Π.Τ. 32.

20/6 Εισπράττονται μεταχρονολογημένες επιταγές του Α.Αναγνώστου ονομ. ποσού 500.000€ (μετατράπηκαν σε επιταγές όψεως).

12/7 Πληρωμή ασφαλιστικών εισφορών αξίας 500.000€.

21/7 Πληρωμή ασφάλιστρα πυρός 700.000€ αποδ. 39 και τακτοποιούνται τα προπληρωμένα ασφάλιστρα.

2/8 Εξοφλούνται ενοίκια έξι μηνών (Μαρτίου - Αυγούστου), μηνιαίο ενοίκιο 100.000€ , αποδ. 20.

15/9 Αποδίδεται στο Δημόσιο υποχρέωση της επιχείρησης για φόρο προστιθέμενης αξίας ποσού 500.000€.

20/10 Εξόφληση ΔΕΗ € 135.000, η ανάλυση του λογ/σμού έχει ως εξής: ηλεκτρ. ρεύμα 100.000€, ΦΠΑ 18.000€ και Δημοτ. τέλη/ΕΡΤ 17.000€ και λογαριασμού ΕΥΔΑΠ € 10.000 + 1.800€ ΦΠΑ

25/11 Πώληση εμπορευμάτων στον Α.Αναγνώστου αξίας 1.600.000€ με τιμ. 34. Το τιμολόγιο επιβαρύνεται με ΦΠΑ 18%. Ο πελάτης καταβάλλει 1.400.000€ και για τα υπόλοιπα παραμένει χρεώστης.

2/12 Επιστροφή εμπ/των από Α. Αναγνώστου αξίας 100.000€.

20/12 Στον προμηθευτή Χ. Χρήστου καταβάλει 300.000€ έναντι χρέους αποδ. Νο 42.

22/12 Ο Δ.Δημητρίου έναντι χρέους του καταβάλλει 700.000€ και ο Α. Αναγνώστου 500.000€ αποδ. εισπρ. 37 και 38.

23/12 Η επιχείρηση εξοφλεί τον λογ/σμό βραχυχρόνιας υποχρέωσης στην Εθνική Τράπεζα 500.000€ με επιπλέον τόκους 80.000€.

Κατά την απογραφή της 31/12/2013 διαπιστώθηκαν τα εξής:

1. Τα αποθέματα εμπ/των στο τέλος της χρήσης είναι αξίας 1.700.000€.
2. Έχουν προπληρωθεί ασφάλιστρα 200.000€.
3. Οφείλονται ενοίκια (4) τεσσάρων μηνών.
5. Οι προμηθευτές μας επιβάρυναν με τόκους 100.000€.
6. Οι τόκοι των καταθέσεων όψεως της χρήσης είναι 50.000€.
7. Βρέθηκε έλλειμμα στο Ταμείο 20.000€ που βαρύνει την επιχείρηση.
8. Η απόσβεση των μεταφορικών μέσων και επίπλων γίνεται με τη σταθερή μέθοδο και οι συντελεστές είναι αντίστοιχα 5% και 10%.

Ζητείται:

- Το άνοιγμα των βιβλίων, η καταχώρηση των οικονομικών συναλλαγών σε Ημερολόγιο και Καθολικά.
- Το Α΄ προσωρινό Ισοζύγιο.
- Τα Ισοζύγια (Λογιστικές Καταστάσεις) των Αναλυτικών Καθολικών των δευτεροβάθμιων λογ/σμών.
- Οι εγγραφές προσαρμογής των λογαριασμών σύμφωνα με την απογραφή.
- Το Β΄ προσωρινό Ισοζύγιο.
- Να προσδιοριστεί το τελικό καθαρό αποτέλεσμα, της χρήσης μέσω των κατάλληλων ημερολογιακών εγγραφών (Ε.Γ.Λ.Σ.) και εξωλογιστικά.
- Τέλος να συνταχθεί ο Ισολογισμός τέλους χρήσεως και να γίνει το κλείσιμο των βιβλίων της «ΔΕΛΤΑ».

ΛΥΣΗ

Θεωρείται ως δεδομένο ότι η επιχείρηση χρησιμοποιεί ένα Γενικό Ημερολόγιο, ένα Γενικό Καθολικό, Αναλυτικά Καθολικά και βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών. Σύμφωνα με τα στάδια της όλης λογιστικής εργασίας η διενέργεια Απογραφής, η κατάρτιση του Ισολογισμού και η καταχώρησή τους στο βιβλίο Απογραφών και Ισολογισμών έχουν γίνει.

Με την έναρξη της χρήσης ο Αρχικός Ισολογισμός θα καταχωρηθεί ως πρώτη εγγραφή στο Ημερολόγιο για το άνοιγμα των βιβλίων.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1/1		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
13	Μεταφορικά μέσα	8.000.000	
14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	3.000.000	
20	Εμπορεύματα	1.500.000	
30	Πελάτες	1.700.000	
33	Χρεώστες διάφοροι	500.000	
36	Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού	550.000	
38	Χρηματικά διαθέσιμα	2.800.000	
89	Ισολογισμός		18.050.000
89.00	Ισολογισμός ανοίγματος χρήσης		
89.00.13	Μεταφορικά μέσα		
89.00.14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
89.00.20	Εμπορεύματα		
89.00.30	Πελάτες		
89.00.33	Χρεώστες διάφοροι		
89.00.36	Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού		
89.00.38	Χρηματικά διαθέσιμα		
	————— 1/1 —————		
89	Ισολογισμός	18.050.000	
89.00	Ισολογισμός ανοίγματος χρήσης		
89.00.40	Κεφάλαιο		
89.00.50	Προμηθευτές		
89.00.52	Τράπεζες λογ/σμός βραχυχρ. υποχρ.		
89.00.54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		
89.00.55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		
89.00.56	Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού		
40	Κεφάλαιο		15.250.000
50	Προμηθευτές		1.300.000
52	Τράπεζες λογ/σμός βραχυχρ. υποχρεώσεων		500.000
54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		300.000
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		500.000
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού		200.000
	Για το άνοιγμα των βιβλίων		

Κατά τη διάρκεια της χρήσης από 1/1/13 μέχρι 31/12/13 με βάση τα παραστατικά των συναλλαγών ακολουθούν οι εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 5/1		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
	Από μεταφορά	36.100.000	36.100.000
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	150.000	
38.00	Ταμείο		150.000
36	Μεταβατικοί λογ/σμοί ενεργητικού		
36.01	Έσοδα χρήσης εισπρακτέα		
36.01.05	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών		
	_____ 10/1 _____		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	780.000	
38.00	Ταμείο		
31	Γραμμάτια εισπρακτέα	430.000	
31.00	Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		
31.00.00	Γραμμάτιο λήξης 10/1 από Α. Αναγνώστου		1.000.000
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων		
70.00	Πωλήσεις εμπορευμάτων χονδρικές		30.000
76	Έσοδα κεφαλαίων		
76.02	Δεδουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων		180.000
54	Υποχρεώσεις από φόρους τέλη		
54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
	_____ 12/2 _____		
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού	200.000	
56.01	Έξοδα χρήσης δεδουλευμένα		
56.01.04	Ενοίκια κτιρίων		
62	Παροχές τρίτων	200.000	
62.04	Ενοίκια		
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων		400.000
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		
38.00	Ταμείο		
	_____ 19/2 _____		
33	Χρεώστες διάφοροι	300.000	
33.00	Προκαταβολές προσωπικού		300.000
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		
38.00	Ταμείο		
	_____ 10/3 _____		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	430.000	
38.00	Ταμείο		430.000
31	Γραμμάτια εισπρακτέα		
31.00	Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		
31.00.00	Γραμμάτιο λήξης 10/3 από Α. Αναγνώστου		
	_____ 20/3 _____		
20	Εμπορεύματα	1.200.000	
20.01	Αγορές χρήσης		
54	Υποχρεώσεις από φόρους τέλη	216.000	
54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		800.000
38	Χρηματικά διαθέσιμα		
38.03	Καταθέσεις όψεως σε €		616.000
50	Προμηθευτές		3.906.000
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.00	Χ. Χρήστου		
	_____ 31/3 _____		
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	1.028.600	
60.00	Αμοιβές έμμισθου προσωπικού 800.000		
60.00.00	Τακτικές αποδοχές		
60.03	Εργ/κές εισφορές και επιβ/νσεις έμμισθου προσωπικού <u>228.600</u>		
60.03.00	Εργοδοτικές εισφορές ΙΚΑ 223.800		
60.03.04	Χαρτόσημο μισθοδοσίας <u>4.800</u>		

33	Χρεώστες διάφοροι		300.000
33.00	Προκαταβολές προσωπικού		
53	Πιστωτές διάφοροι		358.480
53.00	Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες		
54	Υποχρεώσεις από φόρους τέλη		19.120
54.03	Φόροι - τέλη αμοιβές προσωπικού		
54.03.00	Φόροι μισθωτών υπηρεσιών 9.520		
54.03.02	Χαρτ. + ΟΓΑ Μ.Υ. 9.600		
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		351.000
55.00	ΙΚΑ		
	_____ 31/3 _____		
53	Πιστωτές διάφοροι	358.480	
53.00	Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		358.480
38.00	Ταμείο		
	_____ 10/4 _____		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	1.593.000	
38.00	Ταμείο		
70	Πωλήσεις		150.000
70.98	Εκπτώσεις πωλήσεων		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων		1.500.000
70.00	Πωλήσεις εμπορευμάτων χονδρικής		
54	Υποχρεώσεις από φόρους τέλη		243.000
54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
	_____ 20/5 _____		
50	Προμηθευτές	236.000	
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.00	X Χρήστου		
20	Εμπορεύματα		200.000
20.02	Επιστροφές αγορών		
54	Υποχρεώσεις από φόρους		36.000
54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
	_____ 20/6 _____		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	500.000	
38.00	Ταμείο		
33	Χρεώστες διάφοροι		500.000
33.90	Επιταγές εισπρακτέες μεταχρονολογημένες		
33.90.00	Επιταγές εισπρακτέες Αναγνώστου		
	_____ 12/7 _____		
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	500.000	
55.00	ΙΚΑ		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		500.000
38.00	Ταμείο		
	_____ 21/7 _____		
62	Παροχές τρίτων	700.000	
62.05	Ασφάλιστρα		
62.05.00	Ασφάλιστρα πυρός		
36	Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού		400.000
36.00	Έξοδα επόμενων χρήσεων		
36.00.05	Ασφάλιστρα πυρός		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		300.000
38.00	Ταμείο		
	_____ 2/8 _____		
62	Παροχές τρίτων	600.000	
62.04	Ενοίκια		
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα		600.000
38.00	Ταμείο		
	_____ 15/9 _____		
54	Υποχρεώσεις από φόρους	500.000	

54.00		Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
	38	Χρηματικά Διαθέσιμα		500.000
	38.00	Ταμείο		
		_____ 20/10 _____		
62		Παροχές τρίτων	100.000	
62.98		Λοιπές παροχές Τρίτων		
62.98.00		Φωτισμός (πλην ηλεκτρ. Ενέργειας παραγωγής)		
63		Φόροι - τέλη	17.000	
63.04		Δημοτικοί φόροι - τέλη		
54		Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	18.000	
54.00		Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
	38	Χρηματικά Διαθέσιμα		135.000
	38.00	Ταμείο		
		_____ 25/11 _____		
30		Πελάτες	488.000	
30.00		Πελάτες εσωτερικού		
30.00.01		Α. Αναγνώστου		
38		Χρηματικά Διαθέσιμα	1.400.000	
38.00		Ταμείο		
	70	Πωλήσεις		1.600.000
	70.00	Πωλήσεις εμπορευμάτων χονδρικές		
	54	Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		288.000
	54.00	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
		_____ 2/12 _____		
70		Πωλήσεις εμπορευμάτων	100.000	
70.95		Επιστροφές πωλήσεων		
54		Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	18.000	
54.00		Φόρος Προστιθέμενης Αξίας		
	30	Πελάτες		118.000
	30.00	Πελάτες εσωτερικού		
	30.00.01	Α. Αναγνώστου		
		_____ 20/12 _____		
50		Προμηθευτές	300.000	
50.00		Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.00		Χ Χρήστου		
	38	Χρηματικά Διαθέσιμα		300.000
	38.00	Ταμείο		
		_____ 22/12 _____		
38		Χρηματικά Διαθέσιμα	1.200.000	
38.00		Ταμείο		
	30	Πελάτες		1.200.000
	30.00	Πελάτες εσωτερικού		
	30.00.01	Α. Αναγνώστου 500.000		
	30.00.02	Δ. Δημητρίου 700.000		
		_____ 23/12 _____		
52		Τράπεζες λογ/σμοί βραχ/σμων υποχρεώσεων	500.000	
52.00		Εθνική Τράπεζα		
65		Τόκοι και έξοδα	80.000	
65.05		Τόκοι και έξοδα λ. βραχ/σμων τραπεζικών χρημ/σεων		
	38	Χρηματικά Διαθέσιμα		580.000
	38.00	Ταμείο		
		Σε μεταφορά	50.393.080	50.393.080

Στο σημείο αυτό του Ημερολογίου ολοκληρώθηκε η καταχώρηση των οικονομικών γεγονότων της χρήσης. Παράλληλα με την παραπάνω καταχώρηση των συναλλαγών στο Ημερολόγιο, ενημερώθηκαν και οι λογαριασμοί του Γενικού Καθολικού και των Αναλυτικών Καθολικών (δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων λογαριασμών).

Με τη χρησιμοποίηση των ποσών των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού θα συνταχθεί το Α΄ προσωρινό Ισοζύγιο και με τα ποσά των Αναλυτικών Καθολικών των δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων λογαριασμών θα συνταχθούν οι καταστάσεις συμφωνίας Α.Κ.

Μετά την κατάρτιση των παραπάνω Ισοζυγίων και τον έλεγχο της συμφωνίας μεταξύ Γενικού Καθολικού και Ημερολογίου και Αναλυτικών Καθολικών, συνεχίζονται οι εγγραφές στο Ημερολόγιο.

Οι εγγραφές που ακολουθούν ονομάζονται εγγραφές προσαρμογής και τακτοποιούν τους λογαριασμούς προς τα δεδομένα της φυσικής απογραφής.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
	31/12		
36	Από μεταφορά	50.393.080	50.393.080
36.00	Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού	200.000	
36.00.05	Έξοδα επόμενων χρήσεων		
	Ασφάλιστρα πυρός		
62	Παροχές τρίτων		200.000
62.05	Ασφάλιστρα		
62.05.00	Ασφάλιστρα πυρός		
	31/12		
62	Παροχές τρίτων	400.000	
62.04	Ενοίκια		
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων		
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού		400.000
56.01	Έξοδα χρήσης δεδουλευμένα		
56.01.04	Ενοίκια κτιρίων		
	31/12		
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	100.000	
65.06	Τόκοι και συναφή έξοδα λοιπών βραχ/σμων υπ/σεων		
50	Προμηθευτές		100.000
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού		
50.00.00	Χ. Χρήστου		
	31/12		
38	Χρηματικά Διαθέσιμα	50.000	
38.03	Καταθέσεις όψεως σε €		
76	Έσοδα κεφαλαίων		50.000
76.03	Λοιποί πιστωτικοί τόκοι		
76.03.00	Τόκοι καταθέσεων τραπεζών εσωτερικού		
	31/12		
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	20.000	
81.02	Έκτακτες ζημιές		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		20.000
38.00	Ταμείο.		
	31/12		
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	500.000	
66.03	Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων		
13	Μεταφορικά μέσα		500.000
13.99	Αποσβεσμένα μέσα μεταφοράς		
13.99.01	Αποσβεσμένα λοιπά επιβ/κά αυτοκίνητα		
	31/12		
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	350.000	
66.04	Αποσβέσεις επίπλων και λοιπού εξοπλισμού		
14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		350.000
14.99	Αποσβεσμένα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
14.99.00	Αποσβεσμένα έπιπλα 300.000		
14.99.03	Αποσβεσμένοι Η/Υ και ηλεκτρονικά συγκροτήματα <u>50.000</u>		
	31/12		
20	Εμπορεύματα	200.000	

20.02	Επιστροφές αγορών		
20	Εμπορεύματα		200.000
20.01	Αγορές χρήσης		
	31/12		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων	250.000	
70.00	Πωλήσεις εμπορευμάτων χονδρικός		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων		250.000
70.95	Επιστροφές πωλήσεων 100.000		
70.98	Εκπτώσεις πωλήσεων <u>150.000</u>		
	Σε μεταφορά	52.463.080	52.463.080

Με την παραπάνω εγγραφή ολοκληρώθηκαν οι τακτοποιήσεις των λογαριασμών σύμφωνα με την Απογραφή.

Σ' αυτό το σημείο και με τα υπόλοιπα των Λογαριασμών του Γενικού Καθολικού συντάσσεται το Β' Προσωρινό Ισοζύγιο (σελίδα...) για τον έλεγχο της ορθής καταχώρησης των εγγραφών προσαρμογής σε Ημερολόγιο και Καθολικά.

Οι εγγραφές που ακολουθούν θα προσδιορίσουν τα οργανικά αποτελέσματα της χρήσης, με τη χρησιμοποίηση του λογαριασμού 80.000 «Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης».

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
	Από μεταφορά	52.463.080	52.463.080
	31/12		
80	Γενική Εκμετάλλευση	6.375.600	
80.00	Λογ/σμός Γενικής Εκμετάλλευσης		
20	Εμπορεύματα		2.500.000
20.00	Αρχικό απόθεμα 1.500.000		
20.01	Αγορές χρήσης <u>1.000.000</u>		
60	Αμοιβές έξοδα προσωπικού		1.028.600
60.00	Αμοιβές έμμισθου προσωπικού		
60.00.00	Τακτικές αποδοχές 800.000		
60.03.00	Εργοδ. Εισφορ. Επιβλ. προστ. <u>228.600</u>		
60.03.00	Εργοδ.Εισφορ. Ι.ΚΑ. 223.800		
60.03.04	Χαρτ/μο μισθ. <u>4.800</u>		
62	Παροχές Τρίτων		1.800.000
62.04	Ενοίκια 1.200.000		
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων		
62.05	Ασφάλιστρα 500.000		
62.05.00	Ασφάλιστρα πυρός		
62.98	Λοιπές παροχές τρίτων <u>100.000</u>		
62.98.00	Φωτισμός πλην ηλεκ. Ενέργεια		
63	Φόροι-Τέλη		17.000
63.04	Δημοτικοί φόροι - τέλη		
65	Τόκοι και έξοδα		180.000
65.05	Τόκοι και έξοδα λ. βραχ/σμων Τραπεζ. χρημ/σεων 80.000		
65.06	Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχ/σμων υποχρεώσεων <u>100.000</u>		
66	Αποσβέσεις Παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος		850.000
66.03	Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων 500.000		
66.04	Αποσβέσεις επίπλων και λοιπού εξ/σμού <u>350.000</u>		
	31/12		
20	Εμπορεύματα	1.700.000	
20.03	Τελικό απόθεμα Απογραφής		
70	Πωλήσεις εμπορευμάτων	3.850.000	
70.00	Πωλήσεις Εμπορευμάτων χονδρικές		
76	Έσοδα Κεφαλαίων	80.000	
76.02	Δεδουλ. Τόκοι - Γραμ. Εισπρ. 30.000		

76.03		Λοιποί πιστωτικοί τόκοι <u>50.000</u>		
80		Γενική Εκμετάλλευση		5.630.000
	80.00	Λογαριασμός Γεν. Εκμετάλλευσης		
		————— 31/12 —————		
80		Γενική Εκμετάλλευση	745.600	
80.01		Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
	80	Γενική Εκμετάλλευση		745.600
	80.00	Λογαριασμός Γεν. Εκμετάλλευσης		
		Σε μεταφορά	65.214.280	65.214.280

Με τις παραπάνω τρεις ημερολογιακές εγγραφές προσδιορίστηκε το οργανικό αποτέλεσμα της χρήσης, που είναι ζημιά 745.600€. Για τον προσδιορισμό των μικτών αποτελεσμάτων της χρήσης, θα πρέπει να συνταχθεί το Φύλλο Μερισμού εξόδων για να μεριστούν τα έξοδα της ομάδας 6 κατά λειτουργία (προορισμό). Το φύλλο μερισμού συντάσσεται εξωλογιστικά, στην περίπτωση του παραδείγματος, με υποθετικά στοιχεία, γιατί δεν υπάρχουν πληροφορίες από την τήρηση αναλυτικής λογιστικής.

Φύλλο Μερισμού Εξόδων

α/α	Κ.Α.	Λογαριασμός	Ποσό	Διοικητική Λειτουργία	Λ. Ερευνών & Ανάπτυξης	Λειτουργία Διάθεσης	Χρημ/ομική Λειτουργία
1	60	Αμοιβές & έξοδα Προσωπικού	1.028.600	720.020	—	308.580	—
2	62	Παροχές τρίτων	1.800.000	1.260.000	—	540.000	—
3	63	Φόροι Τέλη	17.000	11.900	—	510.000	—
4	65	Τόκοι & συναφή έξοδα	180.000	—	—	—	180.000
5	66	Αποσβέσεις	850.000	595.000	—	255.000	—
		Σύνολα	3.875.600	2.586.920	—	1.108.680	180.000

Θεωρείται ότι τα έξοδα 60, 61, 63, 65 μερίζονται στις λειτουργίες διοίκησης, έρευνας - ανάπτυξης και διάθεσης κατά ποσοστά 70%, 0% και 30% αντίστοιχα.

Οι εγγραφές για τον προσδιορισμό των μικτών αποτελεσμάτων είναι:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ			ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
		Από μεταφορά	65.214.280	65.214.280
80		Γενική Εκμετάλλευση	3.875.600	
80.02		Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
80.02.00		Έξοδα διοικητικής λειτουργίας 2.586.920		
80.02.02		Έξοδα λειτουργίας διάθεσης 1.108.680		
80.02.06		Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα <u>180.000</u>		3.875.600
	80	Γενική Εκμετάλλευση		
	80.01	Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
		————— 31/12 —————		
80		Γενική Εκμετάλλευση	80.000	
80.01		Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
	80	Γενική Εκμετάλλευση		80.000
	80.03	Έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
	80.03.04	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα		
		————— 31/12 —————		
80		Γενική Εκμετάλλευση	3.050.000	
80.01		Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
	86	Αποτελέσματα Χρήσης		3.050.000
	86.00	Αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
		Σε μεταφορά	72.219.880	72.219.880

Το μικτό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης είναι κέρδος 3.050.000 και συμφωνεί με τον εξωλογιστικό προσδιορισμό του μικτού κέρδους από εμπορεύματα. Συνεχίζονται οι εγγραφές για τον προσδιορισμό των καθαρών Αποτελεσμάτων Χρήσης.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
	Από μεταφορά	72.219.880	72.219.880
86	Αποτελέσματα Χρήσης	3.875.600	
86.00	Αποτελέσματα εκμετάλλευσης 3.695.600		
86.00.02	Έξοδα διοικ. Λειτ. 2.586.920		
86.00.04	Έξοδα λειτ. Διάθ. <u>1.108.680</u>		
86.01	Χρηματοικ/κά αποτ/τα <u>180.000</u>		
86.01.09	Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		
80	Γενική Εκμετάλλευση		3.875.600
80.02	Έξοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
80.02.00	Έξοδα διοικητικής λειτουργίας 2.586.920		
80.02.02	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης 1.108.680		
80.02.06	Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα <u>180.000</u>		
	31/12		
80	Γενική Εκμετάλλευση	80.000	
80.03	Έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων		
80.03.04	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		
86	Αποτελέσματα Χρήσης		80.000
86.01	Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα		
86.01.03	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		
	31/12		
86	Αποτελέσματα χρήσης	20.000	
86.02	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		
86.02.08	Έκτακτες ζημιές		
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		20.000
81.02	Έκτακτες ζημιές		
	31/12		
86	Αποτελέσματα Χρήσης	3.895.600	
86.00	Αποτελέσματα εκμετάλλευσης 3.050.000		
86.00.00	Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης		
86.01	Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα 80.000		
86.01.03	Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα		
86.99	Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως <u>765.600</u>		
86	Αποτελέσματα χρήσης		3.895.600
86.00	Αποτελέσματα εκμετάλλευσης 3.695.600		
86.00.02	Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		
86.00.04	Έξοδα λειτουργίας διάθεσης		
86.01	Χρηματοοικονομικά αποτ/τα 180.000		
86.01.09	Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		
86.02	Έκτακτα και ανόργανα αποτ/τα <u>20.000</u>		
86.02.08	Έκτακτες ζημιές		
	31/12		
88	Αποτελέσματα προς διάθεση	765.600	
88.01	Ζημιές χρήσης		
86	Αποτελέσματα χρήσης		765.600
86.99	Καθαρά αποτελέσματα χρήσης		
	31/12		
40	Κεφάλαιο	765.600	
40.07	Κεφάλαιο ατομικής επιχείρησης		
88	Αποτελέσματα προς διάθεση		765.600
88.01	Ζημιές χρήσης		

Σ' αυτό το σημείο συντάσσεται το Οριστικό Ισοζύγιο και ακολουθεί η εγγραφή κλεισίματος των βιβλίων και η σύνταξη του τελικού Ισολογισμού.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
89	ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	20.379.520	
89.01	Ισολογισμός κλεισίματος χρήσης		
89.01.13	Μεταφορικά μέσα		
89.01.14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
89.01.20	Εμπορεύματα		
89.01.30	Πελάτες		
89.01.36	Μεταβατικοί λογ/σμοί ενεργητικού		
89.01.38	Χρηματικά διαθέσιμα		
13	Μεταφορικά μέσα		10.000.000
14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		3.500.000
20	Εμπορεύματα		1.700.000
30	Πελάτες		870.000
36	Μεταβατικοί λογ/σμοί ενεργητικού		200.000
38	Χρηματικά διαθέσιμα		4.109.520
	————— 31/12 —————		
13	Μεταφορικά μέσα	2.500.000	
13.99	Αποσβεσμένα μεταφορικά μέσα		
14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	850.000	
14.99	Αποσβεσμένα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
40	Κεφάλαιο	14.484.400	
50	Προμηθευτές	1.480.000	
54	Υποχρεώσεις από φόρους τέλη	314.120	
55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	351.000	
56	Μεταβατικοί λογ/σμοί παθητικού	400.000	
89	Ισολογισμός		20.379.520
89.01	Ισολογισμός κλεισίματος χρήσης		
89.01.13	Μεταφορικά μέσα		
89.01.14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		
89.01.40	Κεφάλαιο		
89.01.50	Προμηθευτές		
89.01.54	Υποχρεώσεις από φόρους τέλη		
89.01.55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί		
89.01.56	Μεταβατικοί λογ/σμοί παθητικού		

Εξωλογιστικός προσδιορισμός αποτελέσματος Εκμετάλλευσης.**I. Προσδιορισμός Κόστους Πωληθέντων.**

Αρχικό απόθεμα εμπορευμάτων	1.500.000
πλέον Αγορές Χρήσης	1.000.000
Σύνολο διαθέσιμων εμπορευμάτων προς πώληση.	2.500.000
μείον Τελικό Απόθεμα εμπορευμάτων	1.700.000
Κόστος Πωληθέντων	800.000

II. Προσδιορισμός Μικτού Κέρδους.

Πωλήσεις	4.100.000
μείον Εκπτώσεις πωλήσεων	150.000
μείον Επιστροφές πωλήσεων	100.000
Καθαρές πωλήσεις	3.850.000
μείον Κόστος πωληθέντων	800.000
Μικτό κέρδος εμπορευμάτων	3.050.000

III. Προσδιορισμός τελικού Αποτελέσματος Χρήσης.

Μικτό κέρδος	3.050.000
πλέον Έσοδα Κεφαλαίων	80.000
Σύνολο	3.130.000
μείον Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	2.586.920
μείον Έξοδα ερευνών-ανάπτυξης	—
μείον Έξοδα λειτουργίας - διάθεσης	1.108.680
μείον Χρηματοοικονομικά έξοδα	180.000
Καθαρό Οργανικό κέρδος ή ζημιά	745.600

πλέον Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	20.000
Τελικό ή Καθαρό αποτ/σμα χρήσης (ΖΗΜΙΑ)	765.600

Οι λογαριασμοί του Γενικού Καθολικού ανοίγουν χρεούμενοι ή πιστούμενοι με βάση την πρώτη ημερολογιακή εγγραφή. Στη συνέχεια χρεώνονται ή πιστώνονται ανάλογα με τη χρέωση ή πίστωση του οικείου λογαριασμού από τις οικονομικές συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΠΕΛΑΤΩΝ

X	B. Βασιλείου	Π
	150.000	

ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΘΟΛΙΚΟ

X	13. Μεταφορικά	Π	X	14. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	Π
	8.000.000	500.000		3.000.000	350.000
		για εξίς. 7.500.000			για εξίς. 2.650.000
	8.000.000	500.000		3.000.000	350.000

X	20. Εμπορεύματα	Π	X	Πελάτες	Π
	1.500.000	200.000		1.700.000	118.000
	1.200.000	200.000		488.000	1.200.000
	200.000	2.500.000			για εξίς. 870.000
	1.700.000	για εξίς. 1.700.000			

X	33. Χρεώστες διάφοροι	Π	X	38. Χρηματικά διαθέσιμα	Π
	500.000	300.000		2.800.000	400.000
	300.000	500.000		150.000	300.000
				780.000	800.000
				430.000	358.480
				1.593.000	500.000
				500.000	300.000
				1.400.000	600.000
				1.200.000	500.000
				50.000	135.000
					300.000
					580.000
					20.000
					για εξίς. 4.109.000

X	36. Μεταβατικοί λογ/σμοί Ενεργ/κού	Π	X	31. Γραμμάτια εισπρακτέα	Π
	550.000	150.000		430.000	430.000
	200.000	400.000			
		Προς εξίς. 200.000			

X	40. Κεφάλαιο	Π	X	50. Προμηθευτές	Π
	765.600	15.250.000		236.000	1.300.000
	για εξίς. 14.484.400			300.000	616.000
				για εξίς. 1.480.000	100.000

X	54. Υποχρεώσεις από φόρους τέλη	Π	X	52. Τράπεζες λογ. βραχ. υποχ.	Π
	216.000	300.000		500.000	500.000
	500.000	180.000			
	18.000	19.120			
	18.000	243.000			
	για εξίς. 314.120	36.000			
		288.000			

X	53. Πιστωτές διάφοροι	Π	X	55. Ασφαλιστικοί οργανισμοί	Π
	358.480	358.480		500.000	500.000
				για εξίς. 351.000	351.000
X	56. Μεταβατικοί λογ/σμοί Παθητικού	Π	X	62. Παροχές τρίτων	Π
	200.000	200.000		200.000	200.000
	για εξίς. 400.000	400.000		700.000	1.800.000
				600.000	
				100.000	
				400.000	
X	60. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	Π	X	63. Φόροι - τέλη	Π
	1.028.600	1.028.600		17.000	17.000
X	65. Τόκοι και έξοδα	Π	X	70. Πωλήσεις εμπορευμάτων	Π
	80.000	180.000		150.000	1.000.000
	100.000			100.000	1.500.000
				250.000	1.600.000
				3.850.000	250.000
X	76. Έσοδα κεφαλαίου	Π	X	81 Έκτακτα και ανόργανα αποτ/ματα	Π
	80.000	30.000		20.000	20.000
		50.000			
	80.000	30.000		20.000	20.000
		50.000			
X	66. Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	Π	X	80. Γενική εκμετάλλευση	Π
	500.000	850.000		6.375.600	5.630.000
	350.000			745.600	745.600
				3.875.600	3.875.600
				80.000	80.000
				3.050.000	3.875.600
				80.000	
X	86. Αποτελέσματα χρήσης	Π	X	88. Αποτελέσματα προς διάθεση	Π
	3.050.000	80.000		765.600	765.600
	3.875.600	3.895.600			
	20.000	765.600			
	3.895.000				

Αναλυτικά Καθολικά Δευτεροβάθμιων.**Α.Κ. Μεταφορικών Μέσων**

Οι λογαριασμοί του Αναλυτικού Καθολικού δευτεροβάθμιων ανοίγουν χρεούμενοι ή πιστούμενοι με βάση τα δεδομένα της Απογραφής στις 1/1.

X	13.01 Λοιπά επιβατικά αυτοκίνητα	Π	X	13.99 Αποσ/μένα μέσα μεταφοράς	Π
	10.000.000	10.000.000		2.500.000	2.000.000
					500.000

Α.Κ. Επίπλων και λοιπού εξοπλισμού

X	14.00 Έπιπλα	Π	X	14.03 Ηλεκτρον. Υπολογιστές & Ηλεκτρονικά συγκροτήματα	Π
	3.000.000	3.000.000		500.000	500.000

X	14.99 Αποσβεσμένα έπιπλα & λοιπός εξοπλισμός	Π
	850.000	500.000
		350.000

Α.Κ. Εμπορευμάτων

X	20.00 Αρχικό απόθεμα	Π	X	20.01 Αγορές χρήσης	Π
	1.500.000	1.500.000		1.200.000	200.000
	1.700.000	1.700.000			1.000.000

X	20.02 Επιστροφές αγορών	Π
	200.000	200.000

Α.Κ. Πελατών

X	30.00 Πελάτες εσωτερικού	Π
	1.700.000	118.000
	488.000	1.200.000

Α.Κ. Χρεωστών διάφορων

X	33.90 Επ/γές εισπρ. μεταχ/μένες	Π	X	33.00 Προκαταβολές προς/κού	Π
	500.000	500.000		300.000	300.000

Α.Κ. Χρηματικών διαθέσιμων

X	38.00 Ταμείο	Π	X	38.03 Καταθέσεις όψεως	Π
	1.800.000	400.000		1.000.000	800.000
	150.000	300.000		50.000	250.000
	780.000	358.400			
	430.000	500.000			
	1.593.000	300.000			
	500.000	600.000			
	1.400.000	500.000			
	1.200.000	135.000			
		300.000			
		580.000			
		20.000			
		3.589.520			

Α.Κ. Μεταβατικών Λογαριασμών Ενεργητικού

X	36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων	Π	X	36.01 Έσοδα χρήσης, εισπρακτέα	Π
	400.000	400.000		150.000	150.000
	200.000	200.000			

Α.Κ. Κεφαλαίων

X	40.07 Κεφάλαιο ατομικών επιχ.	Π
	765.600	15.250.000
	14.484.400	

Α.Κ. Προμηθευτών

X	50.00 Προμηθευτές εσωτερικού	Π
	236.000	1.300.000
	300.000	616.000
	1.480.000	100.000

Α.Κ. Τράπεζες λογ. βραχ/μων υποχρεώσεων

X	52.00 Εθνική Τράπεζα.	Π
	500.000	500.000

Α.Κ. Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη

X	54.00 Φ.Π.Α.	Π	X	54.03 Φόροι - τέλη Αμοιβές προσωπικού	Π
	216.000	300.000		19.120	19.120
	500.000	180.000			
	18.000	243.000			
	18.000	36.000			
	295.000	288.000			

Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών

X	55.00 Ι.Κ.Α.	Π
	500.000	500.000
	351.000	351.000

Α.Κ. Μεταβατικών λογαριασμών Παθητικού

X	56.01 Έξοδα χρήσης δουλευμένα	Π
	200.000	200.000
		400.000

Α.Κ. Γραμματίων εισπρακτέων

X	31.00 Γραμμάτια στο χαρτ/λακιο	Π
	430.000	430.000

Α.Κ. Πωλήσεων Εμπορευμάτων

X	70.00 Πωλήσεις εμπ/των χονδρ.	Π	X	70.98 Εκπτώσεις πωλήσεων	Π
	250.000	1.000.000		150.000	150.000
	3.850.000	1.500.000			
		1.600.000			

X	70.95 Επιστροφές πωλήσεων	Π
	100.000	100.000

Α.Κ. Εσόδων κεφαλαίων

X	76.02 Δεδουλευμένοι τόκοι Γραμματίων εισπρακτέων	Π	X	76.03 Λοιποί πιστωτικοί τόκοι	Π
	30.000	30.000		50.000	50.000

Α.Κ. Παροχών τρίτων

X	62.04 Ενοίκια	Π	X	62.05 Ασφάλιστρα	Π
	200.000	1.200.000		700.000	200.000
	600.000				500.000
	400.000				

X	62.98 Λοιπές παροχές τρίτων	Π
	100.000	100.000

Α.Κ. Αμοιβών και εξόδων προσωπικού

X	60.00 Αμοιβές έμμισθου προσ.	Π	X	60.03 Εργοδοτικές εισφορές	Π
	800.000	800.000		228.600	228.600

Α.Κ. Πιστωτών διαφόρων

X	53.00 Αποδ/χές πρ/κού πληρωτέες	Π
	358.480	358.480

Α.Κ. Φόρων – τελών

X	63.04 Δημοτικοί φόροι - τέλη	Π
	17.000	17.000

Α.Κ. Τόκων και εξόδων

X	65.05 Τόκοι έξοδα λοιπών βραχ/σιμων Τραπ/κών χρηματ.	Π	X	65.06 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχ/σιμων υποχρ/σ	Π
	80.000	80.000		100.000	100.000

Α.Κ. Έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων

X	81.02 Έκτακτες ζημιές	Π
	20.000	20.000

Α.Κ. Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

X	66.03 Αποσβ. Μεταφ. Μέσων	Π	X	66.04 Αποσβ. επίπλ & λ. εξ/σιμών	Π
	500.000	500.000		350.000	350.000

Α.Κ. Γενικής Εκμετάλλευσης

X	80.00 Λογαριασμός γενικής εκμετάλλευσης	Π	X	80.01 Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	Π
	6.375.600	5.630.000		745.600	3.875.600
		745.600		80.000	
				3.050.000	

X	80.02 Έξοδα μη προσδ/κά μικτ. αποτελεσμάτων	Π	X	80.03 Έσοδα μη προσδ/κών μικτ. αποτελεσμάτων	Π
	3.875.600	3.875.600		80.000	80.000

Α.Κ. Αποτελεσμάτων χρήσης

X	86.00 Αποτελέσματα εκμετάλλευσης	Π	X	86.01 Χρηματ/κά αποτελέσματα	Π
	3.695.600	3.050.000		180.000	80.000
	3.050.000	645.600		80.000	180.000
		3.695.600			

X	86.02 Έκτακτα & ανόργανα αποτελέσματα	Π	X	86.99 Καθαρά αποτελέσματα χρήσης	Π
	20.000	20.000		765.600	765.600

Οι λογαριασμοί του Αναλυτικού Καθολικού τριτοβάθμιων ανοίγουν χρεούμενοι ή πιστούμενοι με βάση τα δεδομένα της Απογραφής στις 1/1.

Αναλυτικά Καθολικά Τριτοβάθμιων
Α.Κ. 13.01 Μεταφορικών μέσων και 13.99 Αποσβ/να μετ/κά μέσα

X	13.01.00 Επιβατικό ΥΥΜ 5633	Π	X	13.01.01 Επιβατικό ΥΥΕ 4732	Π
	7.000.000			3.000.000	
		7.000.000			3.000.000

X	13.99.01 Αποσβ/να λοιπά επιβ/κά αυτοκ.	Π
	2.500.000	
		2.000.000
		500.000

Α.Κ. 14.00 Επίπλων & 14.99
Αποσβεσμένα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός

X	14.00.00 Γραφεία τύπου	Π	X	14.00.01 Καναπέδες	Π
	1.000.000			1.000.000	
		1.000.000			1.000.000

X	14.00.02 Καρέκλες τύπου ...	Π
	1.000.000	

X	14.99.00 Αποσβ/να έπιπλα	Π	X	14.99.03 Αποσβ/νοι Η/Υ και αποσβ/να ηλεκ/κά συγκροτήματα	Π
	750.000			100.000	
		450.000			50.000
		300.000			50.000

Α.Κ. 30.00 Πελατών εσωτερικού

X	30.00.01 Α. Αναγνώστου	Π	X	30.00.02 Δ. Δημητρίου	Π
	700.000			1.000.000	
		118.000			700.000
	488.000				300.000
		500.000			
		570.000			

Α.Κ. 33.90 Επιταγές εισπρακτέες μεταχρονολογημένες

X	33.90.00 Επιταγές εισπρ. Μετρ. Α. Αναγνώστου	Π
	500.000	
		500.000

Α.Κ. 36.01 Έσοδα χρήσης εισπρακτέα

X	36.01.05 Έσοδα παρεπ. Ασχολιών.	Π
	150.000	
		150.000

Α.Κ. 36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων

X	36.00.05 Ασφάλ. Πυρός	Π
	400.000	
		400.000
	200.000	
		200.000

Α.Κ. 50.00 Προμηθευτές εσωτερικού

X	50.00.00 Χ. Χρήστου	Π	X	50.00.01 Ψ. Ψωμάς	Π
	236.000			300.000	
		1.000.000			300.000
	300.000				
		616.000			
	1.180.000				
		100.000			

Α.Κ. 56.01 Έξοδα χρήσης δεδουλευμένα

X	56.01.04 Ενοίκια κτιρίων	Π
	200.000	
		200.000
		400.000

Α.Κ. 31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο

X	31.00.00 Γραμ. Λήξης 10/3 Α. Αναγνώστου	Π
	430.000	430.000

Α.Κ. 62.04 Ενοίκια

X	62.04.01 Ενοίκια κτιρίων	Π
	200.000	1.200.000
	600.000	
	400.000	

Α.Κ. 60.00 Αμοιβές έμμισθου προσωπικού

X	60.00.00 Τακτικές αποδοχές	Π
	800.000	800.000

Α.Κ. 60.03 Εργοδ. Εισφορές και επιβαρύνσεις έμμισθου προσωπικού

X	60.03.00 Εργοδ. Εισφ. ΙΚΑ	Π	X	60.03.04 Χαρτ/μο μισθοδοσίας	Π
	223.800	223.800		4.800	4.800
	20.000	765.600			
	3.895.000				

Α.Κ. 54.03 Φόρων - τελών αμοιβών προσωπικού

X	54.03.00 Φόρ. Μισθ. Υπηρ. Φ.Μ.Υ.	Π	X	54.03.02 Χαρτ/μο ΟΓΑ Μ.Υ.	Π	Π
	9.520	9.520		9.600	9.600	

Α.Κ. 62.05 Ασφάλιστρα

X	62.05.00 Ασφάλιστρα πυρός	Π
	700.000	200.000
		500.000

Α.Κ. 62.98 Λοιπές παροχές τρίτων

X	62.98.00 Φωτ/μός πλην ηλεκ.εν.	Π
	100.000	100.000

Α.Κ. Εξόδων μη προσδιοριστικών των μικτών αποτελεσμάτων

X	80.02.00 Έξοδα διοικ. λειτουργίας	Π	X	80.02.02 Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	Π
	2.586.920	2.586.920		1.108.680	1.108.680

X	80.02.06 Χρεωστ. τόκοι και συναφή έξοδα	Π
	180.000	180.000

Α.Κ. Εσόδων μη προσδιοριστικών των μικτών αποτελεσμάτων

X	80.03.04 Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα.	Π
	80.000	80.000

Α.Κ. 86.00 Αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης

X	86.00.00 Μικ. αποτ/τα εκμετάλλευσης	Π	X	86.00.02 Έξοδα διοικ. λειτουργίας	Π
	3.050.000	80.000		765.600	765.600
	3.875.600	3.895.600			
	20.000	765.600			
	3.895.000				

X	86.00.04 Έξοδα λειτουρ.	Π
	1.108.680	1.108.680

Α.Κ. 86.01 Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα

X	86.01.09 Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	Π	X	86.01.03 Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έξοδα	Π
	180.000	180.000		80.000	80.000

Α.Κ. 86.02 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα

X	86.02.08 Έκτακτες ζημιές.	Π
	20.000	20.000

«ΔΕΛΤΑ» 31-12-2013

Α' ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ

ΣΓΚ	Κ.Α.	Τίτλοι λογαριασμών	Σύνολα		Υπόλοιπα	
			Χρεώσεις	Πιστώσεις	Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	13	Μεταφορικά μέσα	8.000.000	–	8.000.000	–
2	14	Έπιπλα & λοιποί εξοπλ.	3.000.000	–	3.000.000	–
3	20	Εμπορεύματα	2.700.000	2.000.000	2.500.000	–
4	30	Πελάτες	2.188.000	1.318.000	870.000	–
5	31	Γραμμάτια εισπρακτέα	430.000	430.000	–	–
6	33	Χρεώστες διάφοροι	800.000	800.000	–	–
7	36	Μεταβ/κοί λογ/σμοί ενεργητικού	550.000	550.000	–	–
8	38	Χρηματικά διαθέσιμα	8.853.000	4.773.480	4.079.000	–
9	40	Κεφάλαιο	–	15.250.000	–	15.250.000
10	50	Προμηθευτές	536.000	1.916.000	–	1.380.000
11	52	Τράπεζες, λοιπ. Βραχυπ.υπ/σεις	500.000	500.000	–	–
12	53	Πιστωτές διάφοροι	358.480	358.480	–	–
13	54	Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη	752.000	1.066.120	–	314.120
14	55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	500.000	851.000	–	351.000
15	56	Μετ/κοί λογ/σμοί παθητικού	200.000	200.000	–	–
16	60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	1.028.000	–	1.028.000	–
17	62	Παροχές τρίτων	1.600.000	–	1.600.000	–
18	63	Φόροι - τέλη	17.000	–	17.000	–
19	65	Τόκοι και έξοδα	80.000	–	80.000	–
20	70	Πωλήσεις εμπορευμάτων	250.000	4.100.000	–	3.850.000
21	76	Έσοδα κεφαλαίων	–	30.000	–	30.000
		Σύνολο	32.343.080	32.343.080	21.175.120	21.175.120

Τα Ισοζύγια ή Καταστάσεις Συμφωνίας των αναλυτικών Καθολικών των δευτεροβάθμιων λογαριασμών αναλύονται όπως παρακάτω:

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

Α.Κ. Μεταφορικών Μέσων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
13.01	Λοιπά επιβατικά αυτοκ.	10.000.000		10.000.000	
13.99	Αποσβεσμένα μέσα μεταφ.		2.000.000		2.000.000
	Σύνολο	10.000.000	2.000.000	10.000.000	2.000.000

Α.Κ. Επίπλων και λοιπού εξοπλισμού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
14.00	Έπιπλα	3.000.000		3.000.000	
14.03	Η/Υ και Ηλεκτ. Συγκροτ.	500.000		500.000	
14.99	Αποσβεσμένα έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός		500.000		500.000
	Σύνολο	3.500.000	500.000	3.500.000	500.000

Α.Κ. Εμπορευμάτων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
20.00	Αρχικό απόθεμα	1.500.000		1.500.000	
20.01	Αγορές	1.200.000		1.200.000	
20.02	Επιστροφές αγορών		200.000		200.000
	Σύνολο	2.700.000	200.000	2.700.000	200.000

Α.Κ. Πελατών

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
30.00	Πελάτες εσωτερικού	2.188.000	1.318.000	870.000	
	Σύνολο	2.188.000	1.318.000	870.000	

Α.Κ. Γραμματίων Εισπρακτέων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
31.00	Γραμ. στο χαρτοφυλάκιο	430.000	430.000		
	Σύνολο	430.000	430.000		

Α.Κ. Χρεωστών διαφόρων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
33.00	Προκαταβολές προσωπικού	300.000	300.000		
33.90	Επιταγές εισπρ. μεταχρον.	500.000	500.000		
	Σύνολο	800.000	800.000		

Α.Κ. Χρηματικών Διαθεσίμων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
38.00	Ταμείο	7.853.000	3.973.480	3.879.520	
38.03	Καταθέσεις όψεως σε €	1.000.000	800.000	200.000	
	Σύνολο	8.853.000	4.773.480	4.079.520	

Α.Κ. Μεταβατικών λογαριασμών ενεργητικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
36.00	Έξοδα επόμενων χρήσεων	400.000	400.000		
36.01	Έσοδα χρήσης εισπρακτέα	150.000	150.000		
	Σύνολο	550.000	550.000		

Α.Κ. Κεφαλαίων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
40.07	Κεφάλαιο ατομ. Επιχείρ.		15.250.000		15.250.000
	Σύνολο		15.250.000		15.250.000

Α.Κ. Προμηθευτών

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού	536.000	1.916.000		1.380.000
	Σύνολο	536.000	1.916.000		1.380.000

Α.Κ. Τραπεζών λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
52.00	Τράπεζες λογ/σμοί βραχυπρόθεσμων υποχρ.	500.000	500.000		
	Σύνολο	500.000	500.000		

Α.Κ. Υποχρεώσεων από φόρους - τέλη

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
54.01	ΦΠΑ	752.000	1.047.000		295.000
54.03	Φόροι-τέλη-Αμοιβές προσ.		19.120		19.120
	Σύνολο	752.000	1.066.120		314.120

Α.Κ. Ασφαλιστικοί Οργανισμοί

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
55.00	Ι.Κ.Α.	500.000	851.000	351.000	
	Σύνολο	500.000	851.000	351.000	

Α.Κ. Μεταβατικών Λογαριασμών Παθητικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
56.01	Έξοδα χρήσης δεδουλευμ.	200.000	200.000		
	Σύνολο	200.000	200.000		

Α.Κ. Πωλήσεων εμπορευμάτων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
70.00	Πώληση εμπορ. Χονδρικός		4.100.000		4.100.000
70.95	Επιστροφές Πωλήσεων	150.000		150.000	
70.98	Εκπτώσεις Πωλήσεων	100.000		100.000	
	Σύνολο	250.000	4.100.000	250.000	4.100.000

Α.Κ. Εσόδων Κεφαλαίων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
76.02	Δεδουλ. Τόκοι Γραμ. Εισπρ.		30.000		30.000
	Σύνολο		30.000		30.000

Α.Κ. Παροχών τρίτων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
62.04	Ενοίκια	800.000		800.000	
62.05	Ασφάλιστρα	700.000		700.000	
62.98	Λοιπές παροχές τρίτων	100.000		100.000	
	Σύνολο	1.600.000		1.600.000	

Α.Κ. Αμοιβών και εξόδων προσωπικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
60.00	Αμοιβές έμμισθου προσωπ.	800.000		800.000	
60.03	Εργοδ. Εισφορές	228.600		228.600	
	Σύνολο	1.028.600		1.028.600	

Α.Κ. Πιστωτών διαφόρων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
53.00	Αποδοχές προσ. Πληρωτ.	358.480	358.480		
	Σύνολο	358.480	358.480		

Α.Κ. Τελών και Φόρων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
63.09	Δημοτικοί φόροι-τέλη	17.000		17.000	
	Σύνολο	17.000		17.000	

Α.Κ. Τόκων και Εξόδων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
65.05	Τόκοι και έξοδα λοιπ.βραχ.Τραπεζ. χορηγ.	80.000		80.000	
	Σύνολο	80.000		80.000	

Τα Ισοζύγια των Αναλυτικών Καθολικών των τριτοβάθμιων λογαριασμών είναι:

Α.Κ.Μεταφορικών Μέσων και Αποσβεσμένων Μεταφορικών Μέσων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
13.01.00	Επιβατικό ΥΥΜ 5633	7.000.000		7.000.000	
13.01.01	Επιβατικό ΥΥΕ 4732	3.000.000		3.000.000	
13.99.01	Αποσβ/να λοιπά επιβ.αυτ.		2.000.000		2.000.000
	Σύνολο	10.000.000	2.000.000	10.000.000	2.000.000

Α.Κ. Επίπλων και Αποσβεσμένων επίπλων και λοιπού εξοπλισμού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
14.00.00	Γραφεία τύπου ...	1.000.000		1.000.000	
14.00.01	Καναπέδες ...	1.000.000		1.000.000	
14.00.02	Καρέκλες ...	1.000.000		1.000.000	
14.99.00	Αποσβ/να επίπλα		450.000		450.000
14.99.03	Αποσβ/νοι Η/Υ & ηλ.συγκ.		50.000		50.000
	Σύνολο	3.000.000	500.000	3.000.000	500.000

Α.Κ. Πελατών εσωτερικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
30.00.01	Α. Αναγνώστου	1.188.000	618.000	570.000	
30.00.02	Δ. Δημητρίου	1.000.000	700.000	300.000	
	Σύνολο	2.188.000	1.318.000	870.000	

Α.Κ. Επιταγών εισπρακτέων μεταχρονολογημένες

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
33.90.00	Επιταγές εισπρ. μεταχρ.Α. Αναγνώστου	500.000	500.000		
	Σύνολο	500.000	500.000		

Α.Κ. Εσόδων χρήσης εισπρακτέων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
36.01.05	Εσοδα παρεπόμε.ασχολιών	150.000	150.000		
	Σύνολο	150.000	150.000		

Α.Κ. Εσόδων επόμενων χρήσεων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
36.00.05	Ασφάλιστρα πυρός	400.000	400.000		
	Σύνολο	400.000	400.000		

Α.Κ. Προμηθευτών εσωτερικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
50.00.00	Χ. Χρήστου	536.000	1.616.000		1.080.000
50.00.01	Ψ. Ψωμάς		300.000		300.000
	Σύνολο	536.000	1.916.000		1.380.000

Α.Κ. Εξόδων χρήσης δεδουλευμένων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
56.01.04	Ενοίκια κτιρίων	200.000	200.000		
	Σύνολο	200.000	200.000		

Α.Κ. Γραμματίων στο χαρτοφυλάκιο

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
31.00.00	Γραμμάτια. Λήξης 10/3 Α.Αναγνώστου	430.000	430.000		
	Σύνολο	430.000	430.000		

Α.Κ. Ενοικίων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
62.04.01	Ενοίκια κτιρίων	600.000		600.000	
	Σύνολο	600.000		600.000	

Α.Κ. Αμοιβών έμμισθου προσωπικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
60.00.00	Τακτικές αποδοχές	800.000		800.000	
	Σύνολο	800.000		800.000	

Α.Κ. Εργοδοτικών εισφορών και επιβαρύνσεως έμμισθου προσωπικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
60.03.00	Εργοδοτικές εισφορές ΙΚΑ	223.800		223.800	
60.03.04	Χαρτ. ΟΓΑ μισθ. Υπηρεσ.	4.800		4.800	
	Σύνολο	228.600		228.600	

Α.Κ. Τελών αμοιβών προσωπικού

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
54.03.00	Φ.Μ.Υ. φόρος μισθ.υπηρ.		9.520		9.520
54.03.02	Χαρτ. ΟΓΑ μισθ.υπηρ.		9.600		9.600
	Σύνολο		19.120		19.120

Α.Κ. Ασφαλίσεων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
62.05.00	Ασφάλιστρα πυρός	700.000		700.000	
	Σύνολο	700.000		700.000	

Α.Κ. Λοιπών παροχών τρίτων

Κ.Α.	Τίτλοι Λογαριασμών	Αθροίσματα		Υπόλοιπο	
		Χρέωση	Πίστωση	Χρεωστικά	Πιστωτικά
62.98.00	Φωτισμός πλην ηλ.ενέργ.	100.000		100.000	
	Σύνολο	100.000		100.000	

Το Β' Προσωρινό Ισοζύγιο Γενικού Καθολικού συντάσσεται με τα υπόλοιπα των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού μετά την καταχώρηση σε αυτούς των εγγραφών τακτοποίησης.

ΔΕΛΤΑ 31/12/2013**Β' ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ**

ΣΓΚ	Κ.Α.	Τίτλοι λογαριασμών	Σύνολα		Υπόλοιπα	
			Χρεώσεις	Πιστώσεις	Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	13	Μεταφορικά μέσα	8.000.000	500.000	7.500.000	—
2	14	Έπιπλα & λοιπός εξοπλ.	3.000.000	350.000	2.650.000	—
3	20	Εμπορεύματα	2.900.000	400.000	2.500.000	—
4	30	Πελάτες	2.188.000	1.318.000	870.000	—
5	31	Γραμμάτια εισπρακτέα	430.000	430.000	—	—
6	33	Χρεώστες διάφοροι	800.000	800.000	—	—
7	36	Μεταβ/κοί λογ/σμοί ενεργητικού	750.000	550.000	200.000	—
8	38	Χρηματικά διαθέσιμα	8.903.000	4.793.480	4.109.520	—
9	40	Κεφάλαιο	—	15.250.000	—	15.250.000
10	50	Προμηθευτές	536.000	2.016.000	—	1.480.000
11	52	Τράπεζες, λοιπ. Βραχυπ.υπ/σεις	500.000	500.000	—	—
12	53	Πιστωτές διάφοροι	358.480	358.480	—	—
13	54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	752.000	1.066.120	—	314.120
14	55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	500.000	851.000	—	351.000
15	56	Μετ/κοί λογ/σμοί παθητικού	200.000	600.000	—	400.000
16	60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	1.028.600	—	1.028.600	—
17	62	Παροχές τρίτων	2.000.000	200.000	1.800.000	—
18	63	Φόροι - τέλη	17.000	—	17.000	—
19	65	Τόκοι και έξοδα	180.000	—	180.000	—
20	66	Αποσβ. παγίων στοιχείων ενσώμ	850.000	—	850.000	—
21	70	Πωλήσεις εμπορευμάτων	500.000	4.350.000	—	3.850.000
22	76	Έσοδα κεφαλαίων	—	80.000	—	80.000
23	81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελ.	20.000	—	20.000	—
		Σύνολα	34.413.080	34.413.080	21.725.120	21.725.120

Ανάλογα με το Β' Προσωρινό Ισοζύγιο Γεν. Καθολικού γίνονται και τα Β' προσωρινά Ισοζύγια Αναλυτικών Καθολικών (λόγω της απλής μηχανικής εργασίας, για τη σύνταξη αυτών δεν περιλαμβάνονται σ' αυτό το σύγγραμμα). Τέλος μετά τον προσδιορισμό του αποτελέσματος της χρήσης και τη μεταφορά του στο Κεφάλαιο συντάσσεται το Οριστικό Ισοζύγιο και ακολουθεί η κατάρτιση του Τελικού Ισολογισμού.

ΔΕΛΤΑ 31/12/2013
ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ

ΣΓΚ	Κ.Α.	Τίτλοι λογαριασμών	Σύνολα		Υπόλοιπα	
			Χρεώσεις	Πιστώσεων	Χρεωστικά	Πιστωτικά
1	13	Μεταφορικά μέσα	8.000.000	500.000	7.500.000	–
2	14	Έπιπλα & λοιποί εξοπλ.	3.000.000	350.000	2.650.000	–
3	20	Εμπορεύματα	4.600.000	2.900.000	1.700.000	–
4	30	Πελάτες	2.188.000	1.318.000	870.000	–
5	36	Μεταβ/κοί λογ/σμοί ενεργητικού	750.000	550.000	200.000	–
6	38	Χρηματικά διαθέσιμα	8.903.000	4.793.480	4.109.520	–
7	40	Κεφάλαιο	765.600	15.250.000	–	14.484.400
8	50	Προμηθευτές	536.000	2.016.000	–	1.480.000
9	54	Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη	752.000	1.066.120	–	314.120
10	55	Ασφαλιστικοί οργανισμοί	500.000	851.000	–	351.000
11	56	Μετ/κοί λογ/σμοί παθητικού	200.000	600.000	–	400.000
		Σύνολα	30.194.600	30.194.600	17.029.520	17.029.520

Η κατάσταση του Τελικού Ισολογισμού εμφανίζεται παρακάτω.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΕΛΤΑ 31/12/2013		ΠΑΘΗΤΙΚΟ	
Γ. ΠΑΓΙΟ				Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
Π. Ενσώματες ακινητοποιήσεις				40.07 Κεφάλ. Ατομ. Επιχ. 14.484.400	
13	Μεταφ/κά μέσα 10.000.000			Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
13.99	Αποσβ/να Μετ. μέσα 2.500.000	7.500.000		Π. Βραχυπρ. Υποχρεώσεις	
14	Έπιπλα 3.500.000			50 Προμηθευτές 1.480.000	
14.99	Αποσβ/να έπιπλα 850.000	2.650.000		54 Υποχρ. από φόρους τέλη 314.120	
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ				55 Ασφ. Οργανισμοί 351.000	
Ι. Αποθέματα				Δ. ΜΕΤ/ΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ	
20 Εμπορεύματα 1.700.000				56.01 Έξοδα χρησ. Δουλεωμένα 400.000	
Π. Απαιτήσεις					
30 Πελάτες 870.000					
ΠΙ. Χρηματικά διαθέσιμα					
38.00 Ταμείο 3.859.520					
38.03 Καταθέσεις όψεως σε € 250.000					
Ε. ΜΕΤ/ΚΟΙ Λ/ΣΜΟΙ					
36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων 400.000					
Σύνολο Ενεργητικού 17.029.520		Σύνολο Παθητικού		17.029.520	

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Αληφαντής, Γ. (2008). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος.
- Παπαδέας, Π. (2013). *Χρηματοοικονομική λογιστική Πληροφόρηση, βασική θεωρία και χρήση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.
- Παπαδέας, Π. (2015). *Λογιστικά Αρχεία-Βιβλία και Στοιχεία (ΚΦΑΣ) με ΦΠΑ & ΕΛΠ*. Αθήνα: Έκδοση ιδίου.
- Πομόνης, Ν. (2010). *Γενική Λογιστική II* (Δ έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.
- Jone, M. (2014). *Financial Accounting* (2nd edition). New Jersey: Wiley Press.
- Warren, C. S., Duchac, J. & Reeve, J. M. (2016). *Corporate Financial Accounting* (14th edition). United States: South-Western College Pub.

Ερωτήσεις

- 1) Τι είναι ο λογιστικός κύκλος και ποια είναι συνήθως η διάρκειά του.
- 2) Πόσα και ποια στάδια περιέχει ένας λογιστικός κύκλος.
- 3) Αναπτύξτε συνοπτικά τα βήματα των λογιστικών εργασιών «εργασίες πριν και κατά την έναρξη της χρήσης».
- 4) Αναπτύξτε λεπτομερώς τις εργασίες του σταδίου «Λογιστικές εργασίες κατά τη διάρκεια της χρήσης».
- 5) Πότε συντάσσονται χρονικά το Α΄ προσωρινό Ισοζύγιο, το Β΄ προσωρινό Ισοζύγιο και το Οριστικό Ισοζύγιο;
- 6) Οι εγγραφές κλεισίματος των λογιστικών βιβλίων είναι υποχρεωτικές σύμφωνα με το ΕΓΛΣ;
- 7) Ποιο στάδιο λογιστικών εργασιών θεωρείται περισσότερο περίπλοκο; Αιτιολογείστε το.
- 8) Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ σε πόσα στάδια υπολογίζονται τα αποτελέσματα της επιχείρησης; Πώς ονομάζεται το αποτέλεσμα σε κάθε στάδιο;

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Τα υπόλοιπα των λογαριασμών (χρεωστικά ή πιστωτικά) της επιχείρησης «Α», σύμφωνα με το Α΄ προσωρινό Ισοζύγιο της στις 31/12/2013 έχουν ως εξής:

14	Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	10.000.000
20	Εμπορεύματα	30.000.000
30	Πελάτες	25.000.000
31	Γραμμάτια εισπρακτέα	25.000.000
33	Χρεώστες διάφοροι	5.000.000
38	Χρηματικά διαθέσιμα	2.000.000
40	Κεφάλαιο	30.000.000
50	Προμηθευτές	10.000.000
54	Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	3.000.000
55	Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	2.000.000
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	1.500.000
62	Παροχές τρίτων	1.800.000
64	Διάφορα Έξοδα	200.000
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	500.000
70	Πωλήσεις Εμπορευμάτων	53.000.000
75	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών	1.000.000
76	Έσοδα Κεφαλαίων	1.500.000
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα (κέρδη)	500.000

Στην Απογραφή της 31/12/2013 είχαμε τα εξής:

- Στις παροχές τρίτων περιλαμβάνονται προπληρωμένα ενοίκια της επόμενης χρήσης € 200.000.
- Οι προμηθευτές επιβάρυναν με τόκους 300.000€ την επιχείρηση.
- Η επιχείρηση επιβαρύνει τους Πελάτες με τόκους 100.000€
- Οφείλονται για ασφάλιστρα χρήσης 400.000€
- Συντελεστής απόσβεσης επίπλων 10%, σταθερή μέθοδος.
- Η αξία του τελικού αποθέματος είναι 9.000.000. Ο λογαριασμός 20 Εμπορεύματα αναλύεται σε 20.00 Απόθεμα Απογραφής (αρχικό) 7.000.000 και 20.01 Αγορές Χρήσης 23.000.000.

Τα έξοδα των ομάδων 60, 62 64 βαρύνουν τη διοικητική λειτουργία με 70% και τη λειτουργία διάθεσης με 30%. Τα έξοδα της ομάδας 65 βαρύνουν εξ' ολοκλήρου τη χρηματοοικονομική λειτουργία.

Ζητείται η σύνταξη του Α΄ Προσωρινού Ισοζυγίου, οι εγγραφές προσαρμογής σύμφωνα με τα δεδομένα της Απογραφής και ο προσδιορισμός του τελικού αποτελέσματος της επιχείρησης σύμφωνα με το ΕΓΛΣ και εξωλογιστικά. Τέλος να συνταχθεί ο Ισολογισμός τέλους χρήσεως.

Άσκηση 2η

Τα Α΄ Υπόλοιπα του Β΄ Προσωρινού Ισοζυγίου της επιχείρησης «ΔΙΑΣ» στις 31/12/2013 είναι:

13	Μεταφορικά μέσα	15.000.000
14	Έπιπλα	5.000.000
20	Εμπορεύματα	12.000.000
30	Πελάτες	5.000.000
31	Γραμμάτια εισπρακτέα	3.000.000
36	Μετ/κοί λογ/σμοί Ενεργητικού	200.000
38	Χρηματικά διαθέσιμα	2.000.000
40	Κεφάλαιο	8.300.000
50	Προμηθευτές	3.000.000
52	Τράπεζες βραχυπρ. υποχρεώσεις	2.000.000
54	Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	1.000.000
56	Μετ/κοί λογ/σμοί Παθητικού	300.000
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	500.000
62	Παροχές Τρίτων	1.000.000
65	Τόκοι και έξοδα	100.000
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λει- τουργ. κόστος	1.250.000
70	Πωλήσεις Εμπορευμάτων	30.050.000
76	Έσοδα Κεφαλαίων	500.000
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτ/τα (Ζημιές)	100.000

Ζητείται:

- Το Β΄ Προσωρινό Ισοζύγιο, ο προσδιορισμός του καθαρού αποτελέσματος της χρήσης σύμφωνα με το ΕΓΛΣ και εξωλογιστικά, το Οριστικό Ισοζύγιο και οι εγγραφές κλεισίματος των βιβλίων.
- Τα έξοδα της ομάδας 60, 62 αφορούν διοικητική λειτουργία και λειτουργία διάθεσης κατά 50% και τα έξοδα του 65, αποκλειστικά τη χρηματοοικονομική λειτουργία.
- Το απόθεμα απογραφής εμπορευμάτων ήταν 2.000.000 και τα εμπορεύματα αναλύονται σε 20.00 Αποθέματα απογραφής (αρχικό) 3.000.000 και 20.01 Αγορές χρήσης 9.000.000.

Άσκηση 3η

Μερικά από τα υπόλοιπα των λογαριασμών της επιχείρησης «ΔΕΛΤΑ» στις 31/12/2013 σύμφωνα με το Β΄ Προσωρινό Ισοζύγιο είναι:

20	Εμπορεύματα(20.00 1.000.000,20.01 4.000.000)΄	5.000.000
70	Πωλήσεις Εμπορευμάτων	28.000.000
60	Αμοιβές και Έξοδα προσωπικού	1.00.000
62	Παροχές Τρίτων	500.000
64	Διάφορα Έξοδα	300.000
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	200.000
66	Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	500.000
68	Προβλέψεις Εκμετάλλευσης	200.000
72	Πωλήσεις λοιπών αποθεμάτων	500.000
73	Πωλήσεις υπηρεσιών	200.000
76	Έσοδα Κεφαλαίων	300.000

Αν τα εμπορεύματα - απόθεμα της απογραφής της 31/12/2013 ήταν 2.000.000 να προσδιοριστεί μέσω των κατάλληλων εγγραφών το οργανικό αποτέλεσμα της χρήσης.

Κεφάλαιο 12

Οι Λογαριασμοί Τάξεως

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση της έννοιας των λογαριασμών τάξεως και εξηγείται ο τρόπος που λειτουργούν λογιστικά. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα ζεύγη των λογαριασμών τάξεως, τα οποία χρησιμοποιούνται στην πράξη και τα οποία είναι: «Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία» και «Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων», «Χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών» και «Πιστωτικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών», «Απαιτήσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις» και «Υποχρεώσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις», «Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών χρεωστικοί» και «Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών πιστωτικοί». Τέλος, διάφορα στοιχεία υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων παρακολουθούνται με ζεύγη λογαριασμών αντίστοιχα με τα παραπάνω.

Προαπαιτούμενη γνώση

Κατάρτιση Ισολογισμών, Ημερολογίου, Γενικού και αναλυτικού καθολικού και θεωρητικό πλαίσιο ΕΓΛΣ και ΕΛΠ

12.1. Περιεχόμενο και λειτουργία των λογαριασμών τάξεως

Η ομάδα 10 του ΕΓΛΣ περιλαμβάνει μια ειδική κατηγορία λογαριασμών της επιχείρησης, τους λογαριασμούς τάξεως, οι οποίοι παρακολουθούν και απεικονίζουν σημαντικές πληροφορίες, γεγονότα και χρήσιμα στατιστικά στοιχεία, σχετικά με τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Το χαρακτηριστικό των γεγονότων και στοιχείων που παρακολουθούνται είναι ότι, ενώ δεσμεύουν νομικά την επιχείρηση, δεν επιφέρουν τη δεδομένη χρονική στιγμή άμεση ποσοτική μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία ή τις υποχρεώσεις της, αλλά αυτή η μεταβολή μπορεί να συμβεί στο μέλλον (Βούλγαρη-Παπαγεωργίου, 1995).

Λόγω της φύσης των λογαριασμών τάξεως, αυτοί λειτουργούν πάντοτε αμοιβαία, και κατά ζεύγη λογαριασμών, που σημαίνει, ότι πάντοτε όταν χρεώνεται ένας λογαριασμός τάξεως θα πιστώνεται και ένας άλλος λογαριασμός, πάντα λογαριασμός τάξεως και αντίστροφα (Κοντάκος, 2006). Αυτό έχει ως συνέπεια να έχουν πάντα ίσα χρεωστικά και πιστωτικά ποσά. Σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει δυνατότητα συλλειτουργίας τους με τους λογαριασμούς των άλλων ομάδων γενικής (λογ. ομάδων 1-8) και αναλυτικής (λογ. ομάδας 9) Λογιστικής (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Αυτοί οι λογαριασμοί εμφανίζονται στον Ισολογισμό πάντα ξεχωριστά από τους άλλους λογαριασμούς της επιχείρησης και συγκεκριμένα κάτω από το συνολικό άθροισμα του Ενεργητικού εμφανίζονται οι λογαριασμοί τάξεως με χρεωστικά υπόλοιπα και κάτω από το συνολικό άθροισμα του Παθητικού εμφανίζονται οι λογαριασμοί τάξεως με πιστωτικά υπόλοιπα (Παπάς, 1998).

Τα ποσά με τα οποία οι λογαριασμοί τάξεως χρεοπιστώνονται είναι δυνατό να απεικονίζουν πραγματική ή προϋπολογιστική αξία των στοιχείων που παρακολουθούν ή να είναι λογιστικό ισότιμο. Είναι πάντα αμιγείς λογαριασμοί και δίνουν καλύτερες πληροφορίες, όταν λειτουργούν με πραγματικές αξίες (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Οι λογαριασμοί τάξεως παρακολουθούν:

1. **Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία** με το ζεύγος των λογαριασμών «Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία» και «Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων».
2. **Εγγυήσεις που λαμβάνει η επιχείρηση** για εξασφάλιση των απαιτήσεών της ή εγγυήσεις που παραχωρεί η επιχείρηση για εξασφάλιση των υποχρεώσεών της με το ζεύγος των λογαριασμών «χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών» και «πιστωτικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών».

3. **Αμφοτεροβαρείς και άλλης φύσης συμβάσεις κατά το ανεκτέλεστο μέρος τους** με το ζεύγος των λογαριασμών «Απαιτήσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις» και «Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις».
4. **Διάφορες πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία** με το ζεύγος των λογαριασμών «Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών χρεωστικοί» και «Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών πιστωτικοί».
5. **Διάφορα στοιχεία υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων με ζεύγη λογαριασμών αντίστοιχα με τα παραπάνω.** Σ' αυτή την περίπτωση όμως, οι λογαριασμοί τάξεως των υποκαταστημάτων ή άλλων κέντρων, συναθροίζονται και εμφανίζονται στον Ισολογισμό τέλους χρήσεως, μαζί με τα αντίστοιχα κονδύλια των λογαριασμών τάξεως της επιχείρησης. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν ανεξάρτητοι λογαριασμοί τάξεως για τα υποκαταστήματα ή άλλα κέντρα, αλλά ενσωματώνονται στους λογαριασμούς τάξεως της επιχείρησης κατά την εμφάνισή τους στον Ισολογισμό.

12.2. Λογαριασμοί τάξεως αλλότριων περιουσιακών στοιχείων

Οι λογαριασμοί τάξεως, οι οποίοι παρακολουθούν τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία τρίτων, τα οποία κατέχει η επιχείρηση για διάφορους λόγους, όπως για φύλαξη ή για είσπραξη ή σε παρακαταθήκη είναι ο λογαριασμός «01 Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία», ο οποίος χρεώνεται με την αξία των περιουσιακών στοιχείων των τρίτων, πραγματική ή προϋπολογιστική ή με λογιστικό ισότιμο, κατά τη χρονική στιγμή που παραλαμβάνονται τα ξένα στοιχεία και ο λογαριασμός «05 Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων», που πιστώνεται (Κοττάκος, 2006).

Όταν η επιχείρηση για οποιοδήποτε λόγο πάψει να κατέχει τα ξένα περιουσιακά στοιχεία (επιστροφή, πώληση κ.λπ.), τότε χρεώνεται ο λογαριασμός «05 Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων» και πιστώνεται ο λογαριασμός «01 Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία», οπότε και κλείνει το ζεύγος των λογαριασμών τάξεως. Η χρέωση και η πίστωση των λογαριασμών τάξεως 01 και 05 γίνεται πάντοτε με την αυτή αξία και το αυτό λογιστικό ισότιμο.

Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί 01 και 05 αναλύονται στα παρακάτω υποχρεωτικά ζεύγη δευτεροβάθμιων λογαριασμών, τα οποία πάντα συλλειτουργούν (σύμφωνα με το ΕΓΛΣ).

Λογ/σμοί Τάξεως χρεωστικοί	Λογ/σμοί Τάξεως πιστωτικοί
01.00 Χρεόγραφα τρίτων για φύλαξη	05.00 Δικαιούχοι χρεογράφων για φύλαξη
01.01 Αξίες τρίτων για είσπραξη	05.01 Δικαιούχοι αξιών για είσπραξη
01.02 Εμπορεύματα τρίτων σε παρακαταθήκη	05.02 Δικαιούχοι εμπορευμάτων σε παρακαταθήκη
01.99 Άλλα περιουσιακά στοιχεία τρίτων	05.99 Δικαιούχοι άλλων περιουσιακών στοιχείων

Το τελευταίο ζεύγος δευτεροβάθμιων λογαριασμών είναι προαιρετικό

Παράδειγμα Πώλησης εμπορευμάτων τρίτων.

1. Στις 16/3/2013 η εταιρία «Α. Ανδρέου» παρέλαβε από τον Β. Βασιλείου 1000 κιλά λάδι με τη συμφωνία να το πουλήσει για λογαριασμό του με προμήθεια 10% και κατώτερη τιμή πώλησης 900€ Με την παραλαβή του λαδιού στις 16/3/2013 θα γίνει η παρακάτω εγγραφή με τη χρήση λογαριασμών τάξεως.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 16/3/13		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
01	Αλλότρια Περιουσιακά στοιχεία	1.000	
01.02	Εμπορεύματα τρίτων σε παρακαταθήκη		
01.02.00	Εμπ/τα του Β. Βασιλείου		
05	Δικαιούχοι αλλότριων Περι/σιακών στοιχείων		1.000
05.02	Δικαιούχοι εμπ/των σε παρακαταθήκη		
05.02.00	Δικαιούχος εμπ/των Β.Βασιλείου		

2. Στις 29/3/13 η επιχείρηση πούλησε 700 κιλά λάδι με 100€ το κιλό με μετρητά.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 29/3/13		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	700.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
50	Προμηθευτές		700.000
50.90	Προμηθευτές λογ/σμών πωλήσεων εμπ/των για λογ/σμό του		
50.90.00	Β. Βασιλείου		
	Πώληση 700 κιλών προς 100€		
	do		
05	Δικαιούχοι αλλότριων περ/σιακών στοιχείων	700	
05.02	Δικαιούχοι εμπ/των σε παρακαταθήκη		
05.02.00	Δικαιούχος εμπ/των Β.Βασιλείου		
01	Αλλότρια Περιουσιακά στοιχεία		700
01.02	Εμπορεύματα τρίτων για Παρακαταθήκη		
01.02.00	Εμπ/τα του Β. Βασιλείου		
	Αντιλογισμός λόγω πώλησης 700 κιλών προς 1.000€		

Στις 20/4/13 η εταιρία «Α. Ανδρέου» επέστρεψε στον Β.Βασιλείου τα υπόλοιπα κιλά (300 κιλά) και αποδίδει λογαριασμό στον Β.Βασιλείου, (παρακρατάει την προμήθειά της 10% επί των πωληθέντων.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 20/4/13		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
05	Δικαιούχοι αλλότριων περ/σιακών στοιχείων	300	
05.02	Δικαιούχοι εμπ/των σε παρακαταθήκη		
05.02.00	Δικαιούχος εμπ/των Β.Βασιλείου		
01	Αλλότρια Περιουσιακά στοιχεία		300
01.02	Εμπορεύματα τρίτων για παρακαταθήκη		
01.02.00	Εμπ/τα του Β. Βασιλείου		
	Επιστροφή 300 κιλά λάδι		
	do		
50	Προμηθευτές	700.000	
50.90	Προμηθευτές, λ. πωλήσεως εμπ/των για λογ/σμό του		
50.90.00	Β. Βασιλείου		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		630.000
38.00	Ταμείο		
75	Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών		70.000
75.02	Προμήθειες - μεσιτείες		
75.02.01	Προμήθειες από πώληση για τρίτους		
	Οριστική εκκαθάριση λογ/σμών με Β. Βασιλείου απόδ. Πληρ. 15		

Το ζεύγος των λογαριασμών «Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία» και «Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων» χρησιμοποιείται ιδιαίτερα στην περίπτωση, που οι επιχειρήσεις μισθώνουν εξοπλισμό με το σύστημα Leasing (χρηματοδοτική μίσθωση).

Παράδειγμα χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού.

Η επιχείρηση «ΒΗΤΑ» στην 1/3/2014 εγκαθιστά μηχανολογικό εξοπλισμό με το σύστημα της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) αξίας 10.000.000€, εκμισθώτρια εταιρία είναι η τράπεζα ΕΤΕ – leasing.

Η σύμβαση θα έχει διάρκεια 5 έτη. Η εταιρία «ΒΗΤΑ ΑΕ» κάθε τρίμηνο θα καταβάλει μίσθωμα ποσού 560.000€ Στο τέλος της πενταετίας θα επιστρέψει τον μηχανολογικό εξοπλισμό στην εκμισθώτρια Τράπεζα.

Κατά την παραλαβή του μηχανολογικού εξοπλισμού την 1η/3/14 θα γίνει η παρακάτω εγγραφή με λογαριασμούς τάξεως.

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1/3/14	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
01	Αλλότρια Περιουσιακά στοιχεία	10.000.000	
01.03	Μηχ/κός εξοπ/σμός τρίτων χρηματοδοτικής μίσθωσης		
01.03.00	Μηχ/κός εξ/σμός ΕΤΕ - Leasing		
05	Δικαιούχοι αλλότριων περ/σιακών στοιχείων		10.000.000
05.03	Δικαιούχοι μηχ/κού εξ/σμού χρηματοδοτικής μίσθωσης		
05.03.00	Δικαιούχοι ΕΤΕ - Leasing		
	Παραλαβή μηχ/κού εξ/σμού με Leasing		

Κάθε τρίμηνο κατά την πληρωμή του μισθώματος γίνεται η παρακάτω εγγραφή.

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 1/3/14	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
62	Παροχές τρίτων	560.000	
62.04	Ενοίκιο		
62.04.12	Ενοίκια μηχ/κού εξ/σμού χρηματοδοτικής μίσθωσης		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		560.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
	Πληρωμή μισθώματος Leasing ΕΤΕ		

Στο τέλος των 5 ετών με την παράδοση του μισθίου θα γίνει η εγγραφή:

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
05	Δικαιούχοι αλλότριων περ/σιακών στοιχείων	10.000.000	
05.03	Δικαιούχοι μηχ/κού εξ/σμού χρηματοδοτικής μίσθωσης		
05.03.00	Δικαιούχοι ΕΤΕ - Leasing		
01	Αλλότρια Περιουσιακά στοιχεία		10.000.000
01.03	Μηχ/κός εξοπ/σμός χρηματοδοτικής μίσθωσης		
01.03.00	Μηχ/κός εξ/σμός ΕΤΕ - Leasing		
	Παράδοση μηχ/κού εξ/σμού Leasing		

12.3. Λογαριασμοί τάξεως εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών

Οι λογαριασμοί τάξεως, οι οποίοι παρακολουθούν:

- τις εγγυήσεις και τις εμπράγματες ασφάλειες που παραχωρούν τρίτοι στην οικονομική μονάδα, με σκοπό να εγγυηθούν την καλή εκτέλεση συμβάσεων που συνάπτονται με αυτούς και να εξασφαλίσουν τις απαιτήσεις της επιχείρησης έναντι αυτών·
- τις εγγυήσεις και τις εμπράγματες ασφάλειες που η επιχείρηση παραχωρεί σε πιστωτές της ως εγγύηση και εξασφάλιση των υποχρεώσεών της προς αυτούς·
- τα γραμμάτια εισπρακτέα, που η επιχείρηση έχει προεξοφλήσει ή μεταβιβάσει σε τρίτους με οπισθογράφηση και δε βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο της, είναι ο λογαριασμός «**02 Χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών**», ο οποίος χρεώνεται με την αξία των εγγυήσεων, των εμπράγματων ασφαλειών που λαμβάνονται ή παραχωρούνται και με την αξία των γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία προεξοφλούνται ή μεταβιβάζονται σε τρίτους και ο λογαριασμός «**06 Πιστωτικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών**» που πιστώνεται (Βούλγαρη – Παπαγεωργίου, 1995).

Όταν η επιχείρηση πάψει να κατέχει για οποιοδήποτε λόγο τις παραπάνω εγγυήσεις και εμπράγματες ασφάλειες των τρίτων ή παραλάβει τις δικές της εγγυήσεις και εμπράγματες ασφάλειες, που είχε παραχωρήσει ή όταν τα γραμμάτια προεξοφλημένα και μεταβιβασμένα εξοφληθούν ή επιστρέψουν ως ανείσπρακτα στην επιχείρηση, τότε χρεώνεται ο λογαριασμός «06 Πιστωτικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών» και πιστώνεται ο λογαριασμός «02 χρεωστικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών».

Η χρέωση και η πίστωση των λογαριασμών τάξεως 12 και 06, γίνεται πάντα με την αυτή αξία ή με το αυτό λογιστικό ισότιμο.

Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί 02 και 06 αναλύονται στα παρακάτω ζεύγη δευτεροβάθμιων λογαριασμών τα οποία πάντοτε συλλειτουργούν (σύμφωνα με το ΕΓΛΣ).

A. Ζεύγη δευτεροβάθμιων λογαριασμών που παρακολουθούν εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες τρίτων που κατέχει η επιχείρηση.

Λογ/σμοί Τάξεως χρεωστικοί	Λογ/σμοί Τάξεως πιστωτικοί
02.00 Ενέχυρα τρίτων για εξασφάλιση απαιτήσεων	06.00 Δικαιούχοι ενεχύρων για εξασφάλιση απαιτήσεων
02.01 Υποθήκες και προσημειώσεις για εξασφάλιση απαιτήσεων	06.01 Παραχωρητές υποθηκών και προσημειώσεων για εξασφάλιση απαιτήσεων
02.02 Γραμμάτια εισπρακτέα για εξασφάλιση καλής εκτέλεσης όρων συμβάσεων κλπ.	06.02 Αποδέκτες γραμματίων εισπρακτέων εγγυήσεων
02.03 Εγγυητικές επιστολές εξασφάλισης απαιτήσεων	06.03 Παραχωρητές εγγυητικών επιστολών για εξασφάλιση απαιτήσεων
02.04 Εγγυητικές επιστολές για εξασφάλιση καλής εκτέλεσης συμβάσεων με προμηθευτές	06.04 Παραχωρητές εγγυητικών επιστολών καλής εκτέλεσης συμβάσεων
02.10 Άλλες εγγυήσεις Τρίτων για εξασφάλιση απαιτήσεων	06.10 Παραχωρητές άλλων εγγυήσεων για εξασφάλιση απαιτήσεων

Το τελευταίο ζεύγος δευτεροβάθμιων λογαριασμών είναι προαιρετικό

B. Ζεύγη δευτεροβάθμιων λογαριασμών που παρακολουθούν εγγυήσεις και εμπράγματα ασφάλειες, που έχει παραχωρήσει η επιχείρηση σε τρίτους

Λογ/σμοί Τάξεως χρεωστικοί	Λογ/σμοί Τάξεως πιστωτικοί
01.00 Χρεόγραφα τρίτων για φύλαξη	05.00 Δικαιούχοι χρεογράφων για φύλαξη
01.01 Αξίες τρίτων για είσπραξη	05.01 Δικαιούχοι αξιών για είσπραξη
01.02 Εμπορεύματα τρίτων σε παρακαταθήκη	05.02 Δικαιούχοι εμπορευμάτων σε παρακαταθήκη
01.99 Άλλα περιουσιακά στοιχεία τρίτων	05.99 Δικαιούχοι άλλων περιουσιακών στοιχείων
02.10 Παραχωρημένα ενέχυρα για εξασφάλιση υποχρεώσεων	06.10 Παραχωρήσεις ενεχύρων για εξασφάλιση υποχρεώσεων
02.11 Παραχωρημένες υποθήκες και προσημειώσεις για εξασφάλιση υποχρεώσεων	06.11 Παραχωρήσεις υποθηκών και προσημειώσεων για εξασφάλιση υποχρεώσεων
02.12 Γραμμάτια πληρωτέα για εξασφάλιση εκτέλεσης όρων συμβάσεων.	06.12 Κομιστές γραμματίων πληρωτέων για εξασφάλιση καλής εκτέλεσης όρων συμβάσεων.
02.13 Εγγυητικές επιστολές για εξασφάλιση υποχρεώσεων	06.13 Κομιστές εγγυητικών επιστολών για εξασφάλιση καλής εκτέλεσης συμβάσεων
02.14 Εγγυητικές επιστολές για εξασφάλιση καλής εκτέλεσης συμβάσεων με Πελάτες	06.14 Κομιστές εγγυητικών επιστολών για εξασφάλιση καλής εκτέλεσης συμβάσεων λογ/σμών
02.19 Άλλες εγγυήσεις Τρίτων για εξασφάλιση υποχρεώσεων	06.19 Παραχωρήσεις άλλων εγγυήσεων για εξασφάλιση υποχρεώσεων

Το τελευταίο ζεύγος δευτεροβάθμιων λογαριασμών είναι προαιρετικό

Γ. Ζεύγη δευτεροβάθμιων λογαριασμών, μη υποχρεωτικών από το ΕΓΛΣ, που παρακολουθούν τα γραμμάτια προεξοφλημένα και μεταβιβασμένα

Τα ζεύγη αυτά δεν παρακολουθούνται με λογαριασμούς της ομάδας 3 του ΕΓΛΣ, γιατί η επιχείρηση δεν είναι η νόμιμη κάτοχος.

Λογ/σμοί Τάξεως χρεωστικοί	Λογ/σμοί Τάξεως πιστωτικοί
02.20 Προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα	06.20 Προεξοφλήσεις γραμ. εισπρακτέων
02.21 Μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα	06.21 Μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμματίων εισπρακτέων

Παράδειγμα Α΄ κατηγορίας ζεύγη λογαριασμών τάξεως.

Η επιχείρηση «ΑΛΦΑ Α.Ε.» στις 25/5/2014 χορήγησε δάνειο 5.000.000 στην επιχείρηση «ΒΗΤΑ ΕΠΕ», αφού αυτή έβαλε υποθήκη ακινήτο της 10.000.000. Στις 25/5/2015 η «ΒΗΤΑ ΕΠΕ» εξοφλεί το δάνειο και πληρώνει επί πλέον 1.000.000 για τόκους. Με την εξόφληση του δανείου διαγράφεται και η υποθήκη του ακινήτου της «ΒΗΤΑ ΕΠΕ». Κατά τη χορήγηση του δανείου και την υποθήκη του ακινήτου θα γίνουν οι εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 25/5/14		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
02	Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσ. και εμπράγματων ασφαλειών	10.000.000	
02.01	Υποθήκες και προσημειώσεις για εξασφάλιση απαιτήσεων		
02.01.00	Ακίνητο της ΒΗΤΑ ΕΠΕ		
06	Πιστωτικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών		10.000.000
06.01	Παραχωρητές υποθηκών και προσημειώσεων για εξασφάλιση απαιτήσεων		
06.01.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ παραχώρηση ενυπ/κων ακινήτων Υποθήκη ακινήτου ΒΗΤΑ ΑΕ		
	do		
33	Χρεώστες διάφοροι	5.000.000	
33.95	Λοιποί χρεώστες διάφοροι		
33.95.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ λογ/σμός δάνεια		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		5.000.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
	Χορήγηση δανείου αποδ...		

Κατά την εξόφληση του δανείου και τη διαγραφή της υποθήκης θα γίνουν οι εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 25/5/15		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	6.000.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
33	Χρεώστες διάφοροι		5.000.000
33.95	Λοιποί χρεώστες διάφοροι		
33.95.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ λογ/σμός δάνεια		
76	Έσοδα κεφαλαίων		1.000.000
76.03	Λοιποί πιστωτικοί τόκοι		
76.03.00	Πιστωτικοί τόκοι από χορήγηση δανείων Είσπραξη δανείων απόδ...		
	do		
06	Πιστωτικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών	10.000.000	
06.01	Παραχωρητές υποθηκών και προσημειώσεων για εξασφάλιση απαιτήσεων		
06.01.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ παραχώρηση ανυπόθηκων ακινήτων		
02	Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών		10.000.000
02.01	Υποθήκες και προσημειώσεις για εξασφάλιση απαιτήσεων		
02.01.00	Ενυπόθηκο ακίνητο της ΒΗΤΑ ΕΠΕ		

Παράδειγμα Β' κατηγορίας ζεύγη λογαριασμών τάξεως.

Η επιχείρηση «ΑΛΦΑ Α.Ε.» στις 10/1/2012 λαμβάνει δάνειο από την Εθνική Τράπεζα ον. ποσού 10.000.000€ με υποθήκη οικοπέδου της 30.000.000. Η εξόφληση του δανείου θα γίνει τμηματικά μετά από 3 έτη. Η κάθε δόση είναι 1.800.000€, εκ των οποίων 1.000.000 για εξόφληση του Κεφαλαίου και 800.000 για τόκους δανείου.

Κατά τη λήψη του δανείου και την υποθήκευση του οικοπέδου θα γίνουν οι εγγραφές:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/1/12		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
38	Χρηματικά διαθέσιμα	10.000.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
45	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		10.000.000
45.10	Τράπεζες - λογ/σμοί μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις σε €		
45.10.00	Εθνική - λογ/σμός ενυπόθηκου οικοπέδου Λήψη δανείου απόδ...		
	do		
02	Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών	30.000.000	
02.11	Παραχωρημένες υποθήκες και προσημειώσεις για εξασφάλιση υποχρεώσεων		
02.11.00	Παραχωρημένη υποθήκη οικοπέδου υπέρ της Εθνικής Τράπεζας		
06	Πιστωτικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών		30.000.000

06.11	Παραχωρήσεις υποθηκών και προσημειώσεων για εξασφάλιση υποχρεώσεων		
06.11.00	Εθνική Τράπεζα λογ/σμός παραχώρησης υποθήκης Εγγραφή υποθήκης οικοπέδου		

Κατά τη μερική εξόφληση του δανείου γίνεται η εγγραφή:

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/15	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
45	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.000.000	
45.10	Τράπεζες - λογ/σμοί μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις σε €		
45.10.00	Εθνική - λογ/σμός ενυπόθηκου οικοπέδου		
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	800.000	
65.01	Τόκοι και έξοδα λοιπών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		
65.01.00	Τόκοι και έξοδα Τραπεζών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ευρώ		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		1.800.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης Μερική εξόφληση ενυπόθηκων δανείων		

Κατά την εξόφληση της τελευταίας δόσης του δανείου και τη διαγραφή της υποθήκης του οικοπέδου θα γίνουν οι εγγραφές:

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/1/2012	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
45	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.000.000	
45.10	Τράπεζες - λογ/σμοί μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
45.10.00	Εθνική - λογ/σμός ενυπόθηκου οικοπέδου		
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	800.000	
65.01	Τόκοι και έξοδα λοιπών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		
65.01.00	Τόκοι και έξοδα Τραπεζών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ευρώ		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		1.800.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης Ολική εξόφληση ενυπόθηκου δανείου		
	do		
06	Πιστωτικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών	30.000.000	
06.11	Παραχωρήσεις υποθηκών και προσημειώσεων για εξασφάλιση υποχρεώσεων		
06.11.00	Εθνική Τράπεζα λογ/σμός παραχώρησης υποθήκης		
02	Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών		30.000.000
02.11	Παραχωρημένες υποθήκες και προσημειώσεις για εξασφάλιση υποχρεώσεων		
02.11.00	Παραχωρημένη υποθήκη οικοπέδου υπέρ της Εθνικής Τράπεζας Διαγραφή υποθήκης οικοπέδου ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/3/96	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
53	Πιστωτές διάφοροι	500.000	
53.98	Λοιπές βραχ/σμες υποχρεώσεις σε €		
53.98.00	Β. Βασιλείου		
31	Γραμμάτια εισπρακτέα		500.000
31.00	Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		
	do		
02	Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσεων & εμπράγ. ασφαλειών	500.000	
02.21	Μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα		
02.21.00	Β. Βασιλείου λογ/σμός μετ/νων γραμματίων		
06	Πιστωτικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών		500.000
06.21	Μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμ. εισπρακτέων		
06.21.00	Μεταβιβάσεις γραμματίων στον Β. Βασιλείου Μεταβίβαση γραμματίων εισπρακτέων		

Παράδειγμα Γ' κατηγορίας ζεύγη λογαριασμών τάξεως.

Η επιχείρηση «ΑΛΦΑ Α.Ε.» στις 10/3/2011 μεταβίβασε στον πιστωτή της Β. Βασιλείου συναλλαγματική αξίας 500.000€ για εξόφληση οφειλής της αντίστοιχου ποσού. Στις 20/3/2011 ο πιστωτής ειδοποίησε την επιχείρηση ότι η ανωτέρω συναλλαγματική εξοφλήθηκε κανονικά κατά τη λήξη της 18/3/2011. Κατά τη μεταβίβαση της συναλλαγματικής θα γίνει η εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 30/3/11		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
53	Πιστωτές διάφοροι	500.000	
53.98	Λοιπές βραχ/σμες υποχρεώσεις σε €		
53.98.00	Β. Βασιλείου		
31	Γραμμάτια εισπρακτέα		500.000
31.00	Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο		
	do		
02	Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσεων & εμπράγ. ασφαλειών	500.000	
02.21	Μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα		
02.21.00	Β. Βασιλείου λογ/σμός μετ/νων γραμματίων		
06	Πιστωτικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών		500.000
06.21	Μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμ. εισπρακτέων		
06.21.00	Μεταβιβάσεις γραμματίων στον Β. Βασιλείου		
	Μεταβίβαση γραμματίων εισπρακτέων		

Κατά τη λήξη και κανονική εξόφληση της συναλλαγματικής με ειδοποίηση του πιστωτή Β. Βασιλείου θα γίνει εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 30/3/11		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
06	Πιστωτικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών	500.000	
06.21	Μεταβιβάσεις σε τρίτους γραμματίων εισπρακτέων		
06.21.00	Μεταβιβάσεις γραμματίων στον Β. Βασιλείου		
02	Χρεωστικοί λογ/σμοί εγγυήσεων και εμπράγματων ασφαλειών		500.000
02.21	Μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα		
02.21.00	Β. Βασιλείου λογ/σμός μετ/νων γραμματίων		
	Εξόφληση γραμματίων μεταβιβασμένων στη λήξη τους		

12.4. Λογαριασμοί τάξεως απαιτήσεων και υποχρεώσεων από αμοτεροβαρείς συμβάσεις

Οι λογαριασμοί τάξεως «03 Απαιτήσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις» και «07 Υποχρεώσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις» παρακολουθούν τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις πάσης φύσεως συμβάσεις που συνάπτει η επιχείρηση, για την αποτελεσματική άσκηση των δραστηριοτήτων της, και οι οποίες συμβάσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί πλήρως.

Ο λογαριασμός τάξεως «03 Απαιτήσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις» χρεώνεται με την πραγματική προϋπολογιστική αξία ή με λογιστικό ισότιμο του ανεκτέλεστου μέρους κάθε αμοτεροβαρούς σύμβασης και ο λογαριασμός «07 Υποχρεώσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις» πιστώνεται.

Όταν η επιχείρηση ολοκληρώσει ολικώς ή μερικώς αυτές τις αμοτεροβαρείς συμβάσεις, τότε χρεώνεται ο «07 Υποχρεώσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις» και πιστώνεται ο «03 Απαιτήσεις από αμοτεροβαρείς συμβάσεις» και με τον τρόπο αυτόν το ζευγάρι των λογαριασμών τάξεως 03 και 07 εξισώνεται και κλείνει (Κοντάκος, 2006).

Η χρέωση και η πίστωση των λογαριασμών τάξεως 03 και 07, γίνεται πάντα με την ίδια αξία ή με το ίδιο λογιστικό ισότιμο.

Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί 03 και 07 μπορούν να αναλύονται περαιτέρω στα παρακάτω μη υποχρεωτικά από ΕΓΛΣ ζεύγη δευτεροβάθμιων λογαριασμών, τα οποία πάντα συλλειτουργούν:

Λογ/σμοί Τάξεως χρεωστικοί	Λογ/σμοί Τάξεως πιστωτικοί
Προαγορές (εμπορευμάτων, Παγίων, χρεογράφων κλπ.)	Προπωλητές (Εμπορευμάτων, παγίων, χρεογράφων κλπ.)
Προαγοραστές (εμπορευμάτων, Παγίων, χρεογράφων κλπ.)	Προπωλήσεις (Εμπορευμάτων, παγίων, χρεογράφων κλπ.)
Πελάτες, λογ/σμός παραγγελιών υπό εκτέλεση.	Παραγγελίες πελατών υπό εκτέλεση

Παράδειγμα

Η επιχείρηση «ΑΛΦΑ Α.Ε.» στις 10/8/14 υπέγραψε σύμβαση με τη «ΒΗΤΑ ΕΠΕ», προκειμένου να κατασκευάσει για λογαριασμό της δεύτερης, δέκα (10) ιατρικά μηχανήματα και να τους παραδώσει εντός τεσσάρων μηνών. Η τιμή έκαστου ιατρικού μηχανήματος ορίστηκε στις 100.000€ και η «ΒΗΤΑ ΕΠΕ» έδωσε προκαταβολή 300.000€, ενώ το υπόλοιπο ποσό θα εξοφληθεί με την παράδοση της παραγγελίας.

Κατά τη σύναψη της σύμβασης στα βιβλία της «ΑΛΦΑ ΕΠΕ» έγιναν οι εγγραφές:

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/8/14	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
03	Απαιτήσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις	1.000.000	
03.00	Πελάτες, λογ/σμός παραγγελιών υπό εκτέλεση		
03.00.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ λογ/σμός παραγγελίας μηχανημάτων		
07	Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις		1.000.000
07.00	Παραγγελίες Πελατών υπό εκτέλεση		
07.00.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ Παραγγελία μηχανημάτων		
	do		
38	Χρηματικά διαθέσιμα	300.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
30	Πελάτες		300.000
30.05	Προκαταβολές πελατών		
30.05.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ		

Κατά την οριστική παράδοση της παραγγελίας και την εξόφληση του λογαριασμού της «ΒΗΤΑ» ΕΠΕ, στα βιβλία της «ΑΛΦΑ Α.Ε.» θα γίνουν οι παρακάτω εγγραφές:

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/12/14	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
07	Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις	1.000.000	
07.00	Παραγγελίες Πελατών υπό εκτέλεση		
07.00.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ Παραγγελία μηχανημάτων		
03	Απαιτήσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις		1.000.000
03.00	Πελάτες, λογ/σμός παραγγελιών υπό εκτέλεση		
03.00.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ λογ/σμός παρ/λίας μηχανημάτων		
	do		
38	Χρηματικά διαθέσιμα	880.000	
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		
30	Πελάτες	300.000	
30.05	Προκαταβολές πελατών		
30.05.00	ΒΗΤΑ ΕΠΕ		
71	Πωλήσεις προϊόντων ετοιμών και ημιτελών		1.000.000
71.00	Πωλήσεις εσωτερικού		
71.00.00	Πωλήσεις μηχανημάτων κωδ.506		
54	Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη		180.000
54.00	Φόρος προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)		
54.00.71	ΦΠΑ εκροών / πωλήσεις		
54.00.71.00	ΦΠΑ εκροών προς εσωτερικό		

Οι αντίστοιχες εγγραφές στο βιβλίο της «ΒΗΤΑ ΕΠΕ» κατά τη σύναψη της σύμβασης θα είναι:

	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/8/14	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
03	Απαιτήσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις	1.000.000	
03.00	Παραγγελίες εμπορευμάτων		
03.00.00	Παραγγελίες μηχανημάτων κωδ. 506		
07	Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις.		1.000.000
07.00	Εκτέλεση παραγγελιών εμπορευμάτων		
07.00.00	ΑΛΦΑ ΑΕ		
	do		
50	Προμηθευτές	300.000	

50.05	Προκαταβολές σε προμηθευτές		
50.05.00	ΑΛΦΑ ΑΕ		300.000
38	Χρηματικά διαθέσιμα		
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

Οι αντίστοιχες εγγραφές στο βιβλίο της «ΒΗΤΑ ΕΠΕ» κατά την παράδοση των εμπορευμάτων και εξόφληση της οφειλής στην «ΑΛΦΑ θα είναι ΑΕ»:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10/12/14		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
07	Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις	1.000.000	
07.00	Εκτέλεση Παραγγελιών εμπ/των		
07.00.00	ΑΛΦΑ ΑΕ		
03	Απαιτήσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις		1.000.000
03.00	Παραγγελίες εμπορευμάτων		
03.00.00	Παραγγελίες μηχανημάτων κωδ.506		
	do		
20	Εμπορεύματα	700.000	
20.00	Μηνήματα κωδ. 506		
20.00.01	Αγορές χρήσης		
54	Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	180.000	
54.00	ΦΠΑ		
54.00.20	ΦΠΑ εισροών/εμπορευμάτων		
38	Χρηματικά διαθέσιμα		880.000
38.00	Ταμείο		
38.00.00	Ταμείο επιχείρησης		

12.5. Διάφοροι λογαριασμοί τάξεως χρεωστικοί και πιστωτικοί

Οι λογαριασμοί τάξεως που παρακολουθούν διάφορες πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία, που θεωρούνται απαραίτητα από τη διοίκηση της επιχείρησης είναι ο λογαριασμός «04 Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών χρεωστικοί», ο οποίος χρεώνεται με την αξία ή λογιστικό ισότιμο, σχετικό με τις πληροφορίες ή τα στατιστικά στοιχεία που παρακολουθούνται και ο λογαριασμός «08 Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών πιστωτικοί», ο οποίος πιστώνεται.

Όταν η επιχείρηση σταματήσει να ενδιαφέρεται για τις συγκεκριμένες πληροφορίες ή τα στατιστικά στοιχεία, τότε χρεώνεται ο «08 Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών πιστωτικοί» και πιστώνεται ο «04 Διάφοροι λογαριασμοί πληροφοριών χρεωστικοί» και το συγκεκριμένο ζευγάρι των λογαριασμών τάξεως εξισώνεται και κλείνει. Η χρέωση και η πίστωση των 04 και 08 λογαριασμών τάξεως γίνεται πάντα με την αυτή αξία ή με το αυτό λογιστικό ισότιμο.

Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί 04 και 08 συνήθως παρακολουθούν τα παρακάτω στοιχεία και πληροφορίες με τους ανάλογους δευτεροβάθμιους (μη υποχρεωτικοί από το ΕΓΛΣ), οι οποίοι πάντα συλλειτουργούν (Τουρνά-Γερμανού, 2003):

- 1) Την αξία των ενδοκοινοτικών αποκτήσεων από τις εισαγωγές, από χώρες μέλη της ΕΕ
- 2) Την αφορολόγητη υπεραξία που προκύπτει από τη συγχώνευση ή μετατροπή επιχειρήσεων.
- 3) Την αξία των ιδρυτικών τίτλων που έχει εκδώσει μια ΑΕ κατά τη σύστασή της.
- 4) Το ύψος των αφορολόγητων αποθεματικών που μπορούν να σχηματιστούν κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις.

Παράδειγμα (Παρακολούθηση Ιδρυτικών Τίτλων).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ		ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
04	Διάφοροι λογ/σμοί πληροφοριών χρεωστικοί	2.000.000	
04.02	Υπηρεσίες Ιδρυτών		
04.02.00	Εξαιρετικές υπηρεσίες από ιδρυτές		
08	Διάφοροι λογ/σμοί πληροφοριών πιστωτικοί		2.000.000
08.02	Κοινοί ιδρυτικοί τίτλοι		
08.02.00	Εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι		

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Βούλγαρη – Παπαγεωργίου, Ε. (1995). *Γενική Λογιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική.
- Κοντάκος, Α. (2006). *Γενική Λογιστική σε Ευρώ*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Παπάς, Α. (1998). *Χρηματοοικονομική Λογιστική, Θεωρητικά και Πρακτικά θέματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Μπέ-νου.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ (Δ' έκδοση)*. Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Ασκήσεις

Άσκηση 1η

Η επιχείρηση «Α» έλαβε δάνειο 1.000.000€ από την επιχείρηση «Β» και ως ενέχυρο κατέθεσε έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου αξίας 1.600.000. Μετά από ένα έτος η «Α» εξόφλησε την οφειλή της καταβάλλοντας 1.250.000 και παρέλαβε τα έντοκα του Δημοσίου που της ανήκαν. Να γίνουν οι ημερολογιακές εγγραφές στα βιβλία των «Α» και «Β» επιχειρήσεων.

Άσκηση 2η

Η επιχείρηση «ΔΕΛΤΑ» στις 20/7/2013 προεξοφλεί συναλλαγματική αξίας 300.000€ στην Εθνική Τράπεζα και εισπράττει 270.000€ Στις 22/9/2013 η Τράπεζα ειδοποιεί την επιχείρηση ότι η συναλλαγματική δεν εξοφλήθηκε κατά τη λήξη της. Η επιχείρηση στις 24/9/2013 πληρώνει 300.000 στην Τράπεζα για την αξία της συναλλαγματικής και έξοδα διαμαρτύρησης 5.000€. Ζητείται να γίνουν οι ανάλογες εγγραφές.

Άσκηση 3η

Η τεχνική εταιρία «ΑΚΜΗ Α.Ε.» στις 10/3/2014 αναλαμβάνει την κατασκευή κτιρίου – βιβλιοθήκης για λογαριασμό Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Προκειμένου η τεχνική εταιρεία να αναλάβει το έργο συνολικού προϋπολογισμού 50.000.000, της ζητείται από το Εκπαιδευτικό Ίδρυμα εγγυητική επιστολή 5.000.000€ Η εταιρία καταθέτει χρεόγραφα αξίας 6.000.000 στην Τράπεζα Πίστωσης και παίρνει την εγγυητική επιστολή ποσού 5.000.000 και την καταθέτει στο Εκπαιδευτικό ίδρυμα. Να γίνουν οι ανάλογες εγγραφές.

Άσκηση 4η

Στις 10/2/2014 ο Γ. Γεωργίου παρέλαβε από τον Δ. Δημητρίου 200 μέτρα ύφασμα να το πουλήσει για λογαριασμό του, με κατώτερη τιμή 2.000€ το μέτρο. Στις 20/2/2014 ο Γ. Γεωργίου πώλησε 100 μέτρα προς 2.100 το μέτρο με μετρητά. Να γίνουν οι ανάλογες εγγραφές.

Άσκηση 5η

Στις 26/2/2015 ο Γ. Γεωργίου πώλησε 50 μέτρα προς 2.200€ με πίστωση στον Χ. Χρήστου. Στις 28/2/2015 ο Γ. Γεωργίου επιστρέφει τα υπόλοιπα 50 μέτρα ύφασμα και τα χρήματα που είχε εισπράξει στον Δ. Δημητρίου, αφού κράτησε την προμήθειά του 10% επί της συνολικής εισπραχίας από την πώληση του υφάσματος. Να γίνουν οι ανάλογες εγγραφές.

Κεφάλαιο 13

Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο γίνεται η παρουσίαση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης. Αρχικά, εξηγείται η ανάγκη για τη δημιουργία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, η υιοθέτηση των οποίων έχει ως απώτερο σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των επενδυτών. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται συνοπτικά τα θεσμικά όργανα κατάρτισης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Ακολουθεί συμπυκνωμένη και ομαδοποιημένη παρουσίαση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την ανάλυση και συζήτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

Προαπαιτούμενη γνώση

Χρηματοοικονομικές Λογιστικές Καταστάσεις σύνταξη και δομή αυτών.

13.1. Γενικά

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων συντάσσονται και δημοσιεύονται, για να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την οικονομική θέση, την αποδοτικότητα και τις μεταβολές της οικονομικής θέσης, ώστε οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι να δύνανται να λάβουν ορθές οικονομικές αποφάσεις για την επιχείρηση.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων, μολονότι μπορεί να φαίνεται ότι δεν διαφέρουν μεταξύ τους και η εξαγωγή συμπερασμάτων είναι μια απλή και τυποποιημένη διαδικασία, στην πραγματικότητα έχουν μεγάλες διαφορές και σε πολλές περιπτώσεις δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα, εάν δεν τηρούνται ενιαίες αρχές κατά τη σύνταξη και παρουσίασή τους (Αληφαντής, 2008).

Με απώτερο σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των επενδυτών, η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) επιδιώκει να εισάγει στον τρόπο με τον οποίο θα παρέχονται από τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρίες αξιόπιστες οικονομικές πληροφορίες. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τα οποία εξελίσσονται και αναθεωρούνται συνεχώς, αποτελούν ένα σύνολο κανόνων και λογιστικών αρχών, που καθορίζουν τη σύνταξη και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σχεδόν σε όλες τις χώρες.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αποτελούν, λοιπόν, κοινούς λογιστικούς κώδικες που διαφυλάσσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών προς τις χρηματοπιστωτικές αγορές και διευκολύνουν τη διαπραγμάτευση κινητών αξιών σε διασυνοριακό και διεθνές επίπεδο. Στα διεθνή λογιστικά πρότυπα υπάγονται τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ), τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ) και οι συναφείς ερμηνείες (ερμηνείες της ΜΕΔ-ΕΔΔΠΧΠ), οι μεταγενέστερες τροποποιήσεις των εν λόγω προτύπων και συναφών ερμηνειών, καθώς και τα μελλοντικά πρότυπα και συναφείς ερμηνείες που θα εκδοθούν.

Τα παραπάνω πρότυπα πρέπει να ακολουθούνται από τους λογιστές και να ελέγχονται από τους ελεγκτές κατά την ετοιμασία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης προς δημοσίευση. Σύμφωνα με το ΔΛΠ 1 μια πλήρης σειρά χρηματοοικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει:

- Κατάσταση Ισολογισμού,
- Κατάσταση Αποτελεσμάτων χρήσεως,
- Κατάσταση Ταμειακών Ροών,
- Κατάσταση Μεταβολών των Ιδίων Κεφαλαίων,
- Προσάρτημα, με σημειώσεις και γνωστοποιήσεις για σημαντικά γεγονότα που συνέβησαν και δεν απεικονίζονται στις παραπάνω καταστάσεις.

Σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, οι οικονομικές καταστάσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω πρέπει να αντιμετωπίζονται ενιαία και να μην επιτρέπεται η αποσπασματική δημοσιοποίησή τους (Γεωργίου, 2003). Η ευθύνη για την κατάρτιση και δημοσιοποίηση των παραπάνω καταστάσεων ανήκει αποκλειστικά στη Διοίκηση των επιχειρήσεων. Η Διοίκηση για δικούς της λόγους και δική της χρήση, μπορεί να συντάσσει τις

παραπάνω υποχρεωτικές καταστάσεις, χωρίς να ακολουθεί τα ΔΛΠ, αλλά όταν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις συνταχθούν για να δημοσιοποιηθούν, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν από εξωτερικούς χρήστες (επενδυτές, μετόχους, κλπ.) τότε πρέπει οπωσδήποτε να ακολουθούνται τα ΔΛΠ.

13.2. Θεσμικά όργανα Διεθνών Λογιστικών Προτύπων

Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων International Accounting Standards Committee (IASC) συγκροτήθηκε στις 29 Ιουνίου του 1973 ύστερα από κοινή συμφωνία των επαγγελματικών λογιστικών σωμάτων της Γαλλίας, Γερμανίας, Καναδά, Αυστραλίας, Μεξικού, Ολλανδίας, Ηνωμένου Βασιλείου, Ιρλανδίας και ΗΠΑ.

Κύρια καθήκοντα της επιτροπής αυτής, όπως ορίζονται στο καταστατικό της είναι:

- να διαμορφώνει και να δημοσιεύει, για το ευρύτερο κοινό, Λογιστικά Πρότυπα που πρέπει να τηρούνται κατά τη σύνταξη και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και να προωθεί την παγκόσμια αποδοχή και τήρηση των προτύπων αυτών,
- να εργάζεται για τη συνεχή βελτίωση του τρόπου παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων μέσω της βελτίωσης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Η IASC τον Ιανουάριο του 1997 δημιούργησε τη Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών (ΜΕΔ) Standing Interpretation Committee (SIC). Ο σκοπός της επιτροπής αυτής είναι να ενισχύει την αυστηρή εφαρμογή των ΔΛΠ και να βοηθάει την παγκόσμια συγκρισιμότητα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, διερμηνεύοντας τα διαφιλονικούμενα λογιστικά ζητήματα που δεν εξηγούνται ικανοποιητικά από τα υφιστάμενα ΔΛΠ.

Η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASC) έχει εκδώσει από το 1-41 ΔΛΠ και η Μόνιμη Επιτροπή Διερμηνειών (SIC) τις διερμηνείες σε ισχύ 7, 10, 12, 13, 15, 21, 25, 27, 29, 31, και 32.

Το έτος 2002 συστήθηκε το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων– International Accounting Standards Board (IASB), το οποίο είναι από τότε και στο εξής υπεύθυνο για τα θέματα των διεθνών λογιστικών προτύπων. Κάθε χώρα και Οργανισμός που έχει ενδιαφέρον και συμφέροντα για την κατάρτιση νέων ΔΛΠ συμμετέχει στο Συμβούλιο με 1 ψήφο.

Παράλληλα δημιουργήθηκε και η νέα Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνούς Χρηματοοικονομικής Πληροφορίας–International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), η οποία συνεδριάζει όποτε κρίνεται απαραίτητο και η βασική της αρμοδιότητα αφορά την ερμηνεία των προτύπων, και την πληροφόρηση και την καθοδήγηση πάνω σε θέματα των εκδοθέντων προτύπων που χρειάζονται περαιτέρω ανάλυση. Οι διερμηνείες που προτείνονται από την IFRIC, αφού εγκριθούν από το Συμβούλιο αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των επίσημων κειμένων του IASB.

Το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) έχει εκδώσει από το 1-9 Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΠ)- International Financial Reporting Standards (IFRS) και Επιτροπή Διερμηνειών Διεθνούς Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης τις διερμηνείες 1-17 IFRIC.

Η διαδικασία που ακολουθείται για τη δημιουργία νέων προτύπων η διερμηνειών είναι η ακόλουθη:

- όταν προκύπτουν ζητήματα που αφορούν τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, τότε ορίζεται ειδική επιτροπή που μελετά και εισηγείται στο Συμβούλιο ειδική αντιμετώπιση/σχέδιο για το προς επίλυση ζήτημα,
- εάν το προτεινόμενο σχέδιο γίνει αποδεκτό από τα 2/3 των μελών του Συμβουλίου, τότε αυτό στέλνεται στα αρμόδια όργανα των Κρατών, στις θεσμοθετημένα λογιστικά σώματα και στις Χρηματιστηριακές αρχές των Κρατών και δίνεται επαρκής χρόνος για να το μελετήσουν και να καταθέσουν τις απόψεις τους,
- το Συμβούλιο (IASB) με βάση τα σχόλια και τις απόψεις των παραπάνω φορέων, εάν είναι αναγκαίο, αναπροσαρμόζει το σχέδιο και προχωράει στην ψήφιση του,
- εάν το σχέδιο ψηφιστεί από τα 3/4 των μελών του Συμβουλίου, αποτελεί Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο και εκδίδεται με ευθύνη του IASB στην αγγλική γλώσσα (Τουρνά–Γερμανού, 2003).

13.3. Η Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην Ελλάδα

Ένα πολύ σοβαρό και κρίσιμο ζήτημα κατά την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς των διαφόρων χωρών, είναι η σωστή μετάβαση από τα ισχύοντα εθνικά πρότυπα, στα διεθνή.

Η Ελλάδα ενσωμάτωσε τα ΔΛΠ στην εθνική της νομοθεσία ακολουθώντας τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γεωργίου, 2003).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 19 Ιουλίου του 2002 ενέκριναν τον Κανονισμό 1606/2002, ο οποίος αφορούσε την εφαρμογή των ΔΛΠ στις χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο Κανονισμός 1606/2002, που αφορά τα ΔΛΠ, δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1606/2002, καθίσταται υποχρεωτική η εφαρμογή των ΔΛΠ που υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή επιτροπή για τα Κράτη-μέλη. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα ΔΛΠ δεν υπερισχύουν των λογιστικών αρχών και κανόνων διέπουν τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Κράτους-μέλους. Οι Ευρωπαϊκές Κυβερνήσεις των Κρατών-μελών επιτρέπεται να καθορίζουν τις δικές τους επιπρόσθετες λογιστικές προδιαγραφές, με την προϋπόθεση ότι αυτές δεν θα αλλοιώνουν την ακρίβεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων του Κράτους-μέλους. Επίσης τα Κράτη-μέλη επιτρέπεται να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις και στους οικονομικούς οργανισμούς της επικράτειας τους την υποχρεωτική εφαρμογή ορισμένων ΔΛΠ, έστω και εάν αυτά τα ΔΛΠ δεν είναι υποχρεωτικά από τον ευρωπαϊκό κανονισμό.

Στην Ελλάδα η Κυβέρνηση επέβαλλε την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ εισάγοντας στο εμπορικό δίκαιο το άρθρο 13 του νόμου 3229/2004. Υλοποιώντας το άρθρο 13, προστέθηκε στον κώδικα Ν. 2190/1920 το κεφάλαιο 15 περί Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Για την ομαλή εφαρμογή ενός τέτοιου σχεδίου απαιτείται καλή και οργανωμένη προετοιμασία και εναρμονισμό όλων των φορέων που εμπλέκονται στη διαδικασία αυτή, όπως είναι το κράτος και οι εποπτικοί φορείς, οι ορκωτοί ελεγκτές και οι διοικήσεις των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων.

Το νέο κεφάλαιο 15 του 2190/1920 ρυθμίζει πρακτικά ζητήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 1606/2002, με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σαφήνεια, ώστε να προσαρμοστούν εύκολα οι ελληνικές επιχειρήσεις στις νέες αλλαγές στη σύνταξη και δημοσίευση των οικονομικών τους καταστάσεων.

Είναι σαφές πως τα ΔΛΠ υπερέχουν των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων όσον αφορά τη δυνατότητα κατανόησης, τη συνάφεια, την αξιοπιστία και τη συγκρισιμότητα των λογιστικών καταστάσεων, και την παροχή χρήσιμης πληροφόρησης που συντελεί στην ορθολογική λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, στην έγκαιρη ανάδειξη κινδύνων, και στη βελτίωση της αξιοπιστίας και της πιστοληπτικής ικανότητας των ελληνικών επιχειρήσεων (Πρωτοψάλτης, 2009).

Υλοποιώντας τον νόμο 3229/2004, από 1/1/2005 οι ελληνικές επιχειρήσεις με τη νομική μορφή της ανώνυμης εταιρείας που οι μετοχές τους ή άλλες κινητές τους αξίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, όπως επίσης από 1/1/2007 χρηματοδοτικά και πιστωτικά ιδρύματα με νομική μορφή ανώνυμης εταιρείας (με εξαίρεση την Τράπεζα της Ελλάδας) και οι Δημόσιες επιχειρήσεις, θα πρέπει να συντάσσουν και να δημοσιεύουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα ΔΛΠ ισχύει τόσο για τις απλές και ενοποιημένες καταστάσεις που εκδίδουν κάθε έτος όσο και για κάθε άλλη κατάσταση που είναι υποχρεωμένες να δημοσιεύουν σύμφωνα με το άρθρο 134 του 2190/1920. Επίσης, οι θυγατρικές επιχειρήσεις των εισηγμένων εταιρειών στο Χρηματιστήριο είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν τις ετήσιες χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις βάσει των ΔΛΠ. Από 1/1/2005 οι ελληνικές ΑΕ και οι ΕΠΕ μπορούν να καταρτίζουν τις οικονομικές τους καταστάσεις χρησιμοποιώντας τα ΔΛΠ.

Οι παρακάτω κατηγορίες οντοτήτων έχουν υποχρέωση σύνταξης των χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, δυνάμει του Κανονισμού 1606/2002 (ΔΠΧΑ – υποχρεωτική εφαρμογή ΔΠΧΑ), για τις ατομικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις (Καραγιάννης, Καραγιάννη & Καραγιάννης, 2014):

- 1) οι οντότητες δημοσίου ενδιαφέροντος, όπως ορίζονται στο παράρτημα αυτού του νόμου·
- 2) οι οντότητες που είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα και είναι θυγατρικής οντότητας, οι μετοχές ή άλλες κινητές αξίες της οποίας είναι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια της Οδηγίας 2004/39/ΕΟΚ και σύμφωνα με τις προβλέψεις του Κανονισμού 1606/2002 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον αντιπροσωπεύουν ατομικά ή αθροιστικά ποσοστό μεγαλύτερο από 5% του καθαρού κύκλου εργασιών ή του ενεργητικού ή του μέσου όρου των εργαζόμενων της μητρικής·
- 3) τα χρηματοδοτικά ιδρύματα της περίπτωσης 26 της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 575/2013, εφόσον υπόκεινται σε απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας·

- 4) οι ανώνυμες εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών του ν. 3606/2007 (Οδηγία 2004/39/ΕΚ)·
- 5) οι ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου του ν. 3371/2005·
- 6) οι ανώνυμες εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία του ν. 2778/1999·
- 7) οι ανώνυμες εταιρείες κεφαλαίου επιχειρηματικών συμμετοχών του ν. 2367/1995·
- 8) οι ανώνυμες εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων του ν. 4099/2012 (Οδηγία 2009/65/ΕΚ)·
- 9) οι οντότητες του χαρτοφυλακίου·
- 10) οι οντότητες που έχουν αυτή την υποχρέωση βάσει άλλης νομοθετικής διάταξης.

Κάθε άλλη οντότητα υποκείμενη στον 4308/24-11-2014 μπορεί, με απόφαση της Διοίκησής της, να εφαρμόζει προαιρετικά τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (προαιρετική εφαρμογή ΔΠΧΑ). Στην περίπτωση αυτή η εφαρμογή των ΔΠΧΑ είναι υποχρεωτική για πέντε συνεχόμενες ετήσιες περιόδους από την πρώτη εφαρμογή των ΔΠΧΑ.

Οι οντότητες που επιλέγουν να συντάξουν τις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους βάσει των ΔΠΧΑ, συντάσσουν και τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους βάσει των ιδίων προτύπων, όταν υποχρεούνται σε σύνταξη ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Οι οντότητες που, υποχρεωτικά ή προαιρετικά, συντάσσουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις τους βάσει των ΔΠΧΑ εφαρμόζουν μόνο τα άρθρα 3 έως και 15 και την παρ. 32 του άρθρου 29 του 4308/24-11-2014. 13.4. Παρουσίαση Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ΔΛΠ σε ισχύ και διερμηνείες αυτών.

Στις επόμενες ενότητες θα παρουσιαστούν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τα οποία και εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΔΛΠ 1	Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων
ΔΛΠ 2	Αποθέματα
ΔΛΠ 7	Κατάσταση Ταμειακών Ροών
ΔΛΠ 8	Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές στις Λογιστικές εκτιμήσεις και Λάθη
ΔΛΠ 10	Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού
ΔΛΠ 11	Συμβάσεις κατασκευής έργων
ΔΛΠ 12	Φόροι εισοδήματος
ΔΛΠ 16	Ενσώματες Ακινήτοποιήσεις
ΔΛΠ 17	Μισθώσεις
ΔΛΠ 18	Έσοδα
ΔΛΠ 19	Παροχές σε εργαζόμενους
ΔΛΠ 20	Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση της Κρατικής Επιχορήγησης
ΔΛΠ 21	Οι επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος
ΔΛΠ 23	Κόστος δανεισμού
ΔΛΠ 24	Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών
ΔΛΠ 26	Λογιστική Απεικόνιση και Παρουσίαση των Προγραμμάτων Παροχών Συνταξιοδότησης
ΔΛΠ 27	Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις
ΔΛΠ 28	Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις
ΔΛΠ 29	Παρουσίαση Οικονομικών Στοιχείων σε Υπερπληθωριστικές Οικονομίες
ΔΛΠ 31	Δικαιώματα σε Κοινοπραξίες
ΔΛΠ 32	Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση
ΔΛΠ 33	Κέρδη ανά Μετοχή
ΔΛΠ 34	Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Έκθεση
ΔΛΠ 36	Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων
ΔΛΠ 37	Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία.
ΔΛΠ 38	Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία
ΔΛΠ 39	Χρηματοοικονομικά Μέσα – Καταχώρηση και Αποτίμηση
ΔΛΠ 40	Επενδύσεις σε Ακίνητα
ΔΛΠ 41	Γεωργία

Πίνακας 13.1 Πίνακας Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σε Ισχύ

Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων ΔΛΠ 1 (Presentation of Financial Statements IAS 1)

Όπως αναφέρθηκε, οι κύριες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, του Ισολογισμού, των Αποτελεσμάτων Χρήσης και των Ταμειακών Ροών, απεικονίζουν την οικονομική κατάσταση, το οικονομικό αποτέλεσμα και τη δυνατότητα της επιχείρησης να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και τις ανάγκες αυτής να χρησιμοποιεί τα ταμειακά διαθέσιμα, αντίστοιχα. Το **ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων** επιδιώκει και ορίζει ότι η σύνταξη αυτών των καταστάσεων θα πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα τόσο με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης προηγούμενων οικονομικών χρήσεων όσο και με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις άλλων επιχειρήσεων (Καραγιάννης, Καραγιάννη & Καραγιάννης, 2014).

Το παρόν πρότυπο καθορίζει τις παρακάτω λογιστικές αρχές για τη δομή και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, ώστε τα στοιχεία αυτών να είναι ειλικρινή και χρήσιμα στους διάφορους εσωτερικούς και εξωτερικούς χρήστες, προκειμένου να λάβουν οικονομικές αποφάσεις.

- Αρχή της ακριβοδίκαιης παρουσίασης και εφαρμογής των άλλων ΔΛΠ και ΔΠΧΠ.
- Αρχή της συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Αρχή των δεδουλευμένων εξόδων-εσόδων.
- Ομοιομορφία στην παρουσίαση από περίοδο σε περίοδο.
- Σπουδαιότητα και ολότητα των οικονομικών πληροφοριών.
- Αρχή μη συμψηφισμού στοιχείων Ισολογισμού και ΑΧ.
- Αρχή συγκρισιμότητας πληροφοριών

Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) εξέδωσε μία αναθεωρημένη έκδοση του ΔΛΠ 1 Παρουσίαση Οικονομικών Καταστάσεων. Σκοπός της αναθεώρησης αυτής ήταν να βελτιωθεί η ικανότητα των εξωτερικών χρηστών σχετικά με την ανάλυση και τη σύγκριση των πληροφοριών που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις (Γεωργίου, 2003). Με τις αλλαγές που έγιναν, απαιτείται η συγκέντρωση πληροφοριών στις οικονομικές καταστάσεις στη βάση των κοινών χαρακτηριστικών και εισάγεται η δήλωση συνολικού εισοδήματος. Το αναθεωρημένο πρότυπο θα τεθεί σε ισχύ για τις ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2009, αλλά επιτρέπεται η χρήση του αναδρομικά και σε προηγούμενες οικονομικές χρήσεις.

Αποθέματα ΔΛΠ2 Inventories IAS 2

Ο σκοπός του Προτύπου αυτού είναι να δώσει τις προδιαγραφές για τον λογιστικό χειρισμό των αποθεμάτων. Το **ΔΛΠ 2 Αποθέματα** παρέχει οδηγίες για τον τρόπο προσδιορισμού του κόστους και την εν συνεχεία αναγνώρισή του ως έξοδο, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε υποτίμησης της λογιστικής αξίας, μέχρι την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία. Ένα βασικό θέμα της λογιστικοποίησης των αποθεμάτων είναι το ποσό του κόστους που αναγνωρίζεται ως περιουσιακό στοιχείο και μεταφέρεται από χρήση σε χρήση, μέχρις ότου αναγνωριστούν τα σχετικά έσοδα (Πρωτοψάλτης, 2009). Επιπρόσθετα, παρέχει πληροφορίες ως προς τους τύπους προσδιορισμού του κόστους που χρησιμοποιούνται για την κοστολόγηση των αποθεμάτων.

Το Πρότυπο αυτό εφαρμόζεται σε όλα τα αποθέματα εκτός από:

- Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία που συνδέονται με αγροτική δραστηριότητα και αγροτική παραγωγή κατά τη στιγμή της συγκομιδής (ΔΛΠ 41 Γεωργία).
- Έργα υπό εκτέλεση που προκύπτουν σύμφωνα με συμβάσεις κατασκευής, συμπεριλαμβάνοντας άμεσα συνδεόμενες συμβάσεις υπηρεσιών (ΔΛΠ 11 Συμβάσεις Κατασκευής)
- Χρηματοοικονομικά μέσα (ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικά μέσα: Παρουσίαση και ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και επιμέτρηση)

Κατάσταση Ταμειακών Ροών ΔΛΠ7 Cash Flow Statements I.A.S. 7

Ο σκοπός του **ΔΛΠ7 Κατάσταση Ταμειακών Ροών** είναι να καθορίσει τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχει μια οικονομική μονάδα σχετικά με τις Ταμειακές Ροές της. Έτσι, οι ενδιαφερόμενοι και οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων μιας βάσης, μπορούν να εκτιμήσουν τη δυνατότητα της οικονομικής μονάδας να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα, τον χρόνο και τη βεβαιότητα της δημιουργίας ταμειακών

διαθεσίμων και τις ανάγκες που προκύπτουν για τη μονάδα και την οδηγούν στη χρησιμοποίηση των ταμειακών της διαθεσίμων (Κόντος, 2015).

Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός του Προτύπου αυτού, η παροχή πληροφοριών, αναφορικά με τις ιστορικές μεταβολές των ταμειακών διαθεσίμων και ισοδυνάμων μιας οικονομικής μονάδας μέσω της Κατάστασης Ταμειακών Ροών, οι ταμειακές ροές μιας χρήσης κατατάσσονται σε ροές από λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές στις Λογιστικές εκτιμήσεις και Λάθη ΔΛΠ 8 Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors IAS 8

Ο σκοπός του ΔΛΠ8 **Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές στις Λογιστικές εκτιμήσεις και Λάθη**, είναι να καθορίσει και να προδιαγράψει τα κριτήρια που πρέπει να υιοθετούνται κατά την επιλογή και την αλλαγή των λογιστικών πολιτικών, μαζί με τον λογιστικό χειρισμό και τη γνωστοποίηση των μεταβολών στις λογιστικές πολιτικές, τις λογιστικές εκτιμήσεις και τις διορθώσεις λαθών.

Λογιστικές πολιτικές (Accounting Policies) είναι οι συγκεκριμένες αρχές, παραδοχές, μέθοδοι, κανόνες και πρακτικές, που εφαρμόζονται από την οικονομική μονάδα για τη σύνταξη και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της. Η μεταβολή της λογιστικής εκτίμησης (Accounting Estimates) είναι προσαρμογή της λογιστικής αξίας περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων ή του εξόδου της περιοδικής ανάλωσης περιουσιακού στοιχείου, που προκύπτει από λάθος κατά την εκτίμηση της σημερινής κατάστασης και των αναμενόμενων μελλοντικών ωφελειών και δεσμεύσεων που αφορούν περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις (Πρωτοψάλτης, 2009). Οι μεταβολές στη λογιστική εκτίμηση προκύπτουν από νέες πληροφορίες, εξελίξεις ή αλλαγές, συνεπώς δεν είναι διορθώσεις λαθών. Λογιστικά λάθη (Accounting Errors) μπορεί να γίνουν σαν αποτέλεσμα κακών μαθηματικών υπολογισμών, κακής εφαρμογής λογιστικών πολιτικών, παραλείψεων ή κακής ερμηνείας καταστάσεων και λόγω εσκεμμένης παραπλάνησης.

Το Πρότυπο αυτό επιδιώκει να ενισχύσει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων της οικονομικής μονάδας και να εξασφαλίσει αφενός τη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων της μονάδας διαχρονικά και αφετέρου τη συγκρισιμότητα με τις οικονομικές καταστάσεις άλλων οικονομικών μονάδων. Οι υποχρεωτικές γνωστοποιήσεις για τις λογιστικές πολιτικές, εκτός των μεταβολών των λογιστικών πολιτικών, καθορίζονται και στο ΔΛΠ 1 Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού ΔΛΠ10 Events after the Balance Sheet date IAS 10

Ο σκοπός του ΔΛΠ10 **Γεγονότα μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού** είναι να προδιαγράψει:

- Πότε μια οικονομική μονάδα πρέπει να προσαρμόζει τις οικονομικές καταστάσεις της για γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού και
- τις γνωστοποιήσεις που η οικονομική μονάδα πρέπει να δίνει σχετικά με την ημερομηνία που οι οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν για έκδοση και σχετικά με γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού (Σακέλλης, 2005).

Το Πρότυπο αυτό, επίσης, απαιτεί ότι η οικονομική μονάδα δεν πρέπει να καταρτίζει τις οικονομικές καταστάσεις της με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (Going Concern), αν γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού δείχνουν ότι η παραδοχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας δεν είναι ορθή. Το ΔΛΠ10 εφαρμόζεται για τη λογιστικοποίηση και γνωστοποίηση των γεγονότων μετά την ημερομηνία του ισολογισμού. Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού είναι εκείνα τα γεγονότα, που λαμβάνουν χώρα μεταξύ της ημερομηνίας του ισολογισμού και της ημερομηνίας κατά την οποία οι οικονομικές καταστάσεις εγκρίνονται για έκδοση.

Υπάρχουν δύο είδη γεγονότων που μπορεί να συμβούν μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού: διορθωτικά των οικονομικών καταστάσεων και μη διορθωτικά των οικονομικών καταστάσεων. Η διαδικασία για την έγκριση της έκδοσης των οικονομικών καταστάσεων αλλάζει, ανάλογα με τη δομή της διοίκησης, τις νομοθετικές διατάξεις και τις διαδικασίες που ισχύουν κατά τη σύνταξη και οριστικοποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Στην Ελλάδα, στις περισσότερες περιπτώσεις, η ημερομηνία έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων είναι αυτή της έγκρισης τους από το Διοικητικό Συμβούλιο της μονάδας.

Συμβάσεις κατασκευής έργων ΔΑΠ 11 Construction contracts IAS 11

Σκοπός του ΔΑΠ 11 Συμβάσεις κατασκευής έργων είναι να καθορίσει τον λογιστικό χειρισμό του κόστους και των εσόδων που σχετίζονται με τις συμβάσεις κατασκευής. Η κατασκευαστική περίοδος ενός τεχνικού έργου συνήθως υπερβαίνει το δωδεκάμηνο μιας διαχειριστικής χρήσης, γεγονός που δημιουργεί πολλά προβλήματα στη λογιστική παρακολούθηση του. Συνεπώς, το βασικό πρόβλημα κατά τη λογιστική παρακολούθηση των συμβάσεων κατασκευής έργων είναι η κατανομή των συμβατικών εσόδων και του κόστους στις λογιστικές περιόδους κατά τις οποίες εκτελείται το κατασκευαστικό έργο (Γεωργίου, 2003). Η σημαντικότερη λογιστική αρχή που πρέπει να τηρηθεί σε αυτές τις περιπτώσεις είναι η αρχή του δεδουλευμένου εσόδου-εξόδου. Κατά την εφαρμογή αυτής της αρχής, οι συναλλαγές αναγνωρίζονται λογιστικά όταν πραγματοποιούνται, ανεξαρτήτως από την είσπραξη ή πληρωμή τους, και οι δαπάνες βαρύνουν την περίοδο που πραγματοποιούνται και συσχετίζονται με τα έσοδα που αποκτώνται χάρις σε αυτές. Αυτό το Πρότυπο χρησιμοποιεί τα κριτήρια αναγνώρισης που καθιερώνονται στο Πλαίσιο για τη σύνταξη και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων, για να καθορίσει πότε τα συμβατικά έσοδα και το συμβατικό κόστος πρέπει να αναγνωρίζονται ως έσοδα και έξοδα που θα εμφανίζονται στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως. Επίσης, το παρόν πρότυπο περιλαμβάνει τις λογιστικές τεχνικές για την παρακολούθηση των τεχνικών συμβάσεων καθώς και τις οδηγίες για τη σύνταξη και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων των τεχνικών εταιρειών.

Φόροι εισοδήματος ΔΑΠ 12 Income Taxes IAS 12

Σκοπός του ΔΑΠ 12 Φόροι εισοδήματος είναι ο λογιστικός χειρισμός των φόρων εισοδήματος. Συγκρίνει τη λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και των υποχρεώσεων του παθητικού, με την αντίστοιχη φορολογική τους βάση, προκειμένου να αναγνωρίσει την προκύπτουσα αναβαλλόμενη φορολογία.

Το βασικό ζήτημα στη λογιστική των φόρων εισοδήματος είναι το πώς θα πρέπει να λογιστικοποιηθούν οι τρέχουσες και μελλοντικές φορολογικές συνέπειες από:

- τη μελλοντική ανάκτηση (διακανονισμό) της λογιστικής αξίας περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που εμφανίζονται στον ισολογισμό μιας οικονομικής μονάδας,
- τις συναλλαγές και τα άλλα γεγονότα της τρέχουσας χρήσης που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής μονάδας (Πρωτοψάλτης, 2009).

Κατά την πραγματοποίηση και καταχώρηση ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης εξυπακούεται ότι η οικονομική μονάδα προσδοκεί να ανακτήσει ή να τακτοποιήσει τη λογιστική αξία αυτού του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης (Κόντος, 2015). Αν αναμένεται ότι η ανάκτηση ή η τακτοποίηση αυτής της λογιστικής αξίας θα καταστήσει τις μελλοντικές πληρωμές φόρων μεγαλύτερες (ή μικρότερες) από ότι αυτές θα ήταν, αν η ανάκτηση ή ο διακανονισμός αυτός δεν είχε φορολογικές συνέπειες, το ΔΑΠ 12 απαιτεί από την οικονομική μονάδα να αναγνωρίζει μία αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση (ή αναβαλλόμενο φορολογικό περιουσιακό στοιχείο), με ορισμένες περιορισμένες εξαιρέσεις.

Το Πρότυπο αυτό απαιτεί από μια οικονομική μονάδα να λογιστικοποιεί τις φορολογικές συνέπειες των συναλλαγών και των άλλων οικονομικών γεγονότων με τον ίδιο τρόπο που λογιστικοποιεί τις ίδιες τις συναλλαγές και τα άλλα γεγονότα. Ως εκ τούτου, για τις συναλλαγές και τα άλλα οικονομικά γεγονότα που αναγνωρίζονται στο κέρδος ή στη ζημιά, οποιεσδήποτε σχετικές φορολογικές επιπτώσεις αναγνωρίζονται επίσης στο κέρδος ή στη ζημιά. Για τις συναλλαγές και τα άλλα οικονομικά γεγονότα που αναγνωρίζονται απευθείας στα ίδια κεφάλαια, οποιεσδήποτε σχετικές φορολογικές επιπτώσεις αναγνωρίζονται επίσης κατευθείαν στα ίδια κεφάλαια. Το ΔΑΠ 12 καθορίζει επίσης και την αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημίες ή αχρησιμοποίητους πιστωτικούς φόρους, με την παρουσίαση των φόρων εισοδήματος στις οικονομικές καταστάσεις και με τη γνωστοποίηση των πληροφοριών που αφορούν τους φόρους εισοδήματος.

Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις ΔΑΠ 16 Property, Plant and Equipment IAS 16

Ο σκοπός του ΔΑΠ 16 Ενσώματες Ακίνητοποιήσεις είναι να καθορίσει τον λογιστικό χειρισμό των Ενσώματων Ακίνητοποιήσεων, ώστε οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να κατανοούν το μέγεθος, την πραγματική αξία και τις μεταβολές τους. Σημαντικά ζητήματα στη λογιστική των ενσώματων ακίνητοποιήσεων

αποτελούν ο χρόνος αναγνώρισης και καταχώρησης αυτών στα λογιστικά βιβλία, ο προσδιορισμός της λογιστικής αξίας, οι δαπάνες των αποσβέσεων και οι ζημίες απομείωσης, που πρέπει να μελλοντικά να υπολογιστούν για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία.

Το πρότυπο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται για τον λογιστικό χειρισμό των ενσώματων ακινητοποιήσεων, εκτός όταν ένα άλλο πρότυπο απαιτεί ή επιτρέπει διαφορετικό λογιστικό χειρισμό.

Το ΔΛΠ 16 δεν χρησιμοποιείται για:

- Προς πώληση ενσώματες ακινητοποιήσεις (εφαρμογή του ΔΠΧΠ 5)
- Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με αγροτική δραστηριότητα (εφαρμογή του ΔΛΠ 41)
- Περιουσιακά στοιχεία που δημιουργήθηκαν από εξερεύνηση και αξιολόγηση (εφαρμογή του ΔΠΧΑ 6)
- Περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με μεταλλευτικά δικαιώματα και μεταλλευτικά αποθέματα, ορυκτών καυσίμων, όπως πετρέλαιο, φυσικό αέριο κ.λπ.

Μισθώσεις ΔΛΠ 17

Leases IAS 17

Σκοπός του ΔΛΠ 17 Μισθώσεις είναι να προδιαγράψει, για τους μισθωτές και τους εκμισθωτές, τις κατάλληλες λογιστικές πολιτικές και γνωστοποιήσεις που πρέπει να εφαρμοστούν για τις μισθώσεις. Μίσθωση είναι η συμφωνία μεταξύ μισθωτή και εκμισθωτή, όπου ο εκμισθωτής μεταβιβάζει στον μισθωτή το δικαίωμα χρήσης ενός περιουσιακού στοιχείου για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο, έναντι ανταλλάγματος (πληρωμή ή σειρά πληρωμών). Οι μισθώσεις διακρίνονται σε χρηματοδοτικές ή λειτουργικές.

Το Πρότυπο αυτό έχει εφαρμογή για τη λογιστική όλων των μισθώσεων, εκτός από:

- Μισθώσεις για εξερεύνηση ή χρήση μεταλλευμάτων, πετρελαίου, φυσικού αερίου και ομοίων μη ανανεώσιμων πόρων
- Συμβάσεις παραχώρησης δικαιωμάτων στοιχείων όπως οι κινηματογραφικές ταινίες, οι μαγνητοσκοπήσεις, τα θεατρικά έργα, τα χειρόγραφα κείμενα, οι ευρεσιτεχνίες και τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (Σακέλλης, 2005).

Δεν εφαρμόζεται για τις αποτιμήσεις:

- Σε ακίνητα που κατέχονται από μισθωτές που αντιμετωπίζονται λογιστικά ως επενδύσεις σε ακίνητα (ΔΛΠ 40)
- Σε επένδυση σε ακίνητα που παρέχεται από εκμισθωτές με λειτουργικές μισθώσεις (ΔΛΠ 40)
- Σε βιολογικά περιουσιακά στοιχεία που κατέχονται από μισθωτές με χρηματοδοτικές μισθώσεις (ΔΛΠ 41)
- Σε βιολογικά περιουσιακά στοιχεία που παρέχονται από εκμισθωτές με λειτουργικές μισθώσεις (ΔΛΠ 41).

Επίσης, πρέπει να διευκρινιστεί ότι ΔΛΠ 17 εφαρμόζεται σε συμφωνίες που μεταβιβάζουν το δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων, έστω και αν απαιτούνται από τον εκμισθωτή μεγάλης αξίας υπηρεσίες για τη λειτουργία ή τη συντήρηση αυτών των περιουσιακών στοιχείων (Κόντος, 2015). Το πρότυπο αυτό δεν εφαρμόζεται σε συμφωνίες που αποτελούν συμβάσεις για υπηρεσίες, που δεν μεταβιβάζουν το δικαίωμα χρήσης περιουσιακών στοιχείων από το ένα συμβαλλόμενο μέρος στο άλλο.

Έσοδα ΔΛΠ 18

Revenue IAS 18

Σκοπός του ΔΛΠ 18 Έσοδα αφορά τον λογιστικό χειρισμό των εσόδων, που προκύπτουν από ορισμένους τύπους συναλλαγών και γεγονότων. Έσοδο είναι η ακαθάριστη οικονομική εισροή ωφελειών κατά τη διάρκεια μιας διαχειριστικής χρήσης, η οποία επιφέρει αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της οικονομικής μονάδας (δεν σχετίζεται με εισφορές μετόχων ή εταίρων). Τα έσοδα που χειρίζεται αυτό το πρότυπο αφορούν έσοδα από πώληση αγαθών, έσοδα από παροχή υπηρεσιών, έσοδα από τόκους, έσοδα από δικαιώματα εκμετάλλευσης, έσοδα από μερίσματα. Στα αγαθά περιλαμβάνονται τα εμπορεύματα και τα ιδιοπαραγόμενα.

Βασικό ζήτημα στη λογιστική των εσόδων αποτελεί ο προσδιορισμός του χρόνου καταχώρισής τους. Τα έσοδα λογίζονται, όταν πιθανολογείται ότι οικονομικά οφέλη θα εισρεύσουν στη μονάδα και τα οφέλη αυτά μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα. Το πρότυπο αυτό καθορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες πληρούνται αυτά

τα κριτήρια και συνεπώς αναγνωρίζεται το έσοδο. Επίσης, παρέχει πρακτική καθοδήγηση για την εφαρμογή αυτών των κριτηρίων.

Το παρόν Πρότυπο δεν αφορά τα έσοδα που προκύπτουν από:

- συμφωνίες μισθώσεων (ΔΛΠ 17),
- μερίσματα όταν γίνεται ενοποίηση με βάση τη μέθοδο της καθαρής θέσης (ΔΛΠ 28),
- ασφαλιστήρια συμβόλαια (ΔΠΧΑ 4),
- μεταβολές στην εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή από τη διάθεσή τους (ΔΛΠ 39),
- μεταβολές στην αξία άλλων κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων,
- αρχική αναγνώριση και από μεταβολές στην εύλογη αξία βιολογικών περιουσιακών στοιχείων που αφορούν την αγροτική δραστηριότητα (ΔΛΠ 41),
- αρχική αναγνώριση αγροτικού προϊόντος (ΔΛΠ 41),
- εξόρυξη ορυκτών και μεταλλευμάτων (ΔΠΧΑ 6).

Παροχές σε εργαζόμενους ΔΛΠ 19 Employee Benefits IAS 19

Σκοπός του ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζόμενους είναι να προδιαγράψει τη λογιστική και τις γνωστοποιήσεις για παροχές σε εργαζόμενους. Παροχές σε εργαζόμενους είναι όλες οι μορφές της αντιπαροχής που παρέχει μια οικονομική μονάδα στους εργαζομένους της σε αντάλλαγμα παρεχομένων υπηρεσιών από αυτούς αυτούς (Πρωτοψάλτης, 2009). Υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες παροχών: βραχυχρόνιες παροχές, παροχές μετά την έξοδο, παροχές εξόδου από την υπηρεσία και λοιπές μακροχρόνιες παροχές. Το πρότυπο αυτό ισχύει για τη λογιστική αντιμετώπιση όλων των παροχών σε εργαζόμενους, εκτός εκείνων για τις οποίες ισχύει το ΔΠΧΑ 2.

Το ΔΛΠ 19 επιβάλλει στην οικονομική μονάδα να αναγνωρίζει:

- Ως υποχρέωση της, το αντάλλαγμα για μελλοντικές παροχές σε εργαζόμενο, όταν ο εργαζόμενος έχει παράσχει υπηρεσία με αντάλλαγμα παροχές που θα καταβληθούν μελλοντικά
- Ως έξοδο της, όταν η οικονομική μονάδα αναλώνει τα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν από την υπηρεσία που παρασχέθηκε από έναν εργαζόμενο με αντάλλαγμα την καταβολή παροχών.

Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση της Κρατικής Επιχορήγησης ΔΛΠ 20 Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance IAS 20

Σκοπός του ΔΛΠ 20 Λογιστική των Κρατικών Επιχορηγήσεων και Γνωστοποίηση της Κρατικής Επιχορήγησης είναι να προδιαγράψει τη λογιστική και τις γνωστοποιήσεις για παρακολούθηση και γνωστοποίηση των κρατικών επιχορηγήσεων, καθώς και για τη γνωστοποίηση άλλων μορφών κρατικής ενίσχυσης. Κρατική επιχορήγηση είναι η ενίσχυση που δίνεται από το Κράτος με τη μορφή μεταβίβασης πόρων σε μια οικονομική οντότητα, σε ανταπόδοση του ότι αυτή έχει τηρήσει ή πρόκειται να τηρήσει ορισμένους όρους που σχετίζονται με τη λειτουργία της της (Σακέλλης, 2005). Οι κρατικές επιχορηγήσεις πρέπει να παρουσιάζονται λογιστικά, όταν υπάρχει η βεβαιότητα ότι η οικονομική μονάδα θα τηρήσει τους όρους της επιχορήγησης και ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί.

Το πρότυπο αυτό δεν έχει εφαρμογή σε:

- ειδικά προβλήματα που ανακύπτουν κατά τη λογιστικοποίηση των κρατικών επιχορηγήσεων σε οικονομικές καταστάσεις που αντανακλούν τις επιδράσεις από τις μεταβολές των τιμών ή σε παρόμοιας φύσης συμπληρωματικές πληροφορίες,
- κρατική υποστήριξη που παρέχεται στην οικονομική μονάδα με τη μορφή ωφελημάτων, που είναι διαθέσιμα για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος ή που προσδιορίζονται ή περιορίζονται βάσει της υποχρέωσης φόρου εισοδήματος (όπως είναι οι φορολογικές απαλλαγές, οι φορολογικές εκπτώσεις λόγω επένδσεων, οι πρόσθετες αποσβέσεις και οι μειωμένοι συντελεστές φόρου),
- κρατική συμμετοχή στην ιδιοκτησία της οικονομική μονάδας,
- κρατικές επιχορηγήσεις που καλύπτονται από το ΔΛΠ 41.

Οι επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος ΔΛΠ 21 The effect of changes in foreign exchange rates IAS 21

Ο σκοπός του ΔΛΠ 21 **Οι επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος** είναι να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να υπολογίζονται και να εμφανίζονται οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και οι εκμεταλλεύσεις στο εξωτερικό, στις οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής μονάδας βάσει της ισοτιμίας των νομισμάτων. Σαν είδη συναλλαγών σε ξένο νόμισμα θεωρούνται: Αγορά ή πώληση αγαθών και υπηρεσιών, των οποίων το αντίτιμο καθορίζεται σε ξένο νόμισμα, λήψη και παροχή δανείων σε ξένο νόμισμα, συμμετοχή της οικονομικής μονάδας σε μια σύμβαση ως συμβαλλόμενο μέρος, η οποία συμφωνήθηκε σε ξένο νόμισμα και αγορά ή πώληση περιουσιακών στοιχείων σε ξένο νόμισμα.

Σημαντικά ζητήματα που ανακύπτουν σε συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και σε εκμεταλλεύσεις στο εξωτερικό είναι η επιλογή της συναλλαγματικής ισοτιμίας και η παρουσίαση των επιδράσεων των μεταβολών των συναλλαγματικών ισοτιμιών στις οικονομικές καταστάσεις.

Το πρότυπο αυτό έχει ισχύ:

- στη λογιστική αντιμετώπιση των συναλλαγών και των υπολοίπων σε ξένα νομίσματα,
- στη μετατροπή των αποτελεσμάτων και της οικονομικής θέσης, εκμεταλλεύσεων που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις οικονομικής μονάδας που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό, μέσω μιας ολικής ή αναλογικής ενοποίησης ή με τη μέθοδο της καθαρής θέσης,
- στη μετατροπή σε νόμισμα παρουσίασης των αποτελεσμάτων και της οικονομικής θέσης της οικονομικής μονάδας, εάν είναι διαφορετικό από το νόμισμα λειτουργίας.

Το ΔΛΠ 21 δεν εφαρμόζεται για παράγωγα σε ξένο νόμισμα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 39.

Κόστος δανεισμού ΔΛΠ 23 Borrowing Cost IAS 23

Ο σκοπός του ΔΛΠ 23 **Κόστος δανεισμού** είναι να καθορίσει τη λογιστικοποίηση και τη γνωστοποίηση του κόστους δανεισμού. Το κόστος δανεισμού περιλαμβάνει τους τόκους και τις άλλες δαπάνες που σχετίζονται με δανεισμό κεφαλαίων.

Συνηθέστερα έξοδα που περιλαμβάνονται στο κόστος δανεισμού είναι οι τόκοι μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων τραπεζικών δανείων, τα έξοδα για τη λήψη δανείου, οι χρηματοοικονομικές επιβαρύνσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις και συναλλαγματικές διαφορές από λήψη δανείων σε ξένο νόμισμα, στον βαθμό που αυτές θεωρούνται ως συμπληρωματικό ποσό του κόστους των χρεωστικών τόκων. Το πρότυπο αυτό δεν σχετίζεται με πιθανό κόστος τόκων προνομιούχων μετοχών της Καθαρής Θέσης.

Το κόστος δανεισμού επιβαρύνει άμεσα την αγορά, κατασκευή ή παραγωγή ενός προετοιμαζόμενου περιουσιακού στοιχείου και αποτελεί τμήμα του κόστους του στοιχείου αυτού, όταν μπορεί να συσχετιστεί μ' αυτό. Τα άλλα είδη κόστους δανεισμού αναγνωρίζονται σαν έξοδα. Προετοιμαζόμενο περιουσιακό στοιχείο είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που κατ' ανάγκη χρειάζεται μια σημαντική χρονική περίοδο προετοιμασίας, για τη χρήση για την οποία προορίζεται ή για την πώλησή του.

Το κόστος δανεισμού βασικά επιβαρύνει τα Αποτελέσματα Χρήσης στην οποία πραγματοποιείται, εναλλακτικά επιβαρύνει τα Αποτελέσματα Χρήσης στην οποία πραγματοποιείται, εκτός του τμήματος που κεφαλαιοποιείται.

Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών ΔΛΠ 24 Related Party Disclosure IAS 24

Σκοπός του ΔΛΠ 24 **Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών** είναι να εξασφαλίσει ότι οι οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής μονάδας γνωστοποιούν τις επιδράσεις στην οικονομική της θέση και τα αποτελέσματα της, που έχουν οι συναλλαγές και τα ανεξόφλητα υπόλοιπα που αφορούν συνδεδεμένα μέρη.

Οι γνωστοποιήσεις για τα συνδεδεμένα μέρη αφορούν κατά αρχάς τις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας του κοινοπρακτούντος ή του επενδυτή, σύμφωνα με το ΔΛΠ 27. Όσον αφορά τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των μονάδων, οι συναλλαγές συνδεδεμένων μερών και τα ανεξόφλητα υπόλοιπα με άλλες επιχειρήσεις που δεν ανήκουν στον όμιλο γνωστοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις

της οικονομικής μονάδας. Οι εντός του ιδίου ομίλου συναλλαγές μεταξύ συνδεδεμένων μερών και τα ανεξόφλητα υπόλοιπα συμψηφίζονται συνολικά κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του ομίλου. Η γνωστοποίηση γίνεται στις σημειώσεις, στα πλαίσια των ιδιαίτερων καταστάσεων.

Λογιστική Απεικόνιση και Παρουσίαση των Προγραμμάτων Παροχών Συνταξιοδότησης ΔΛΠ 26 Accounting and Reporting by Retirement Benefits Plans IAS 26

Σκοπός του ΔΛΠ 26 **Λογιστική Απεικόνιση και Παρουσίαση των Προγραμμάτων Παροχών Συνταξιοδότησης** είναι να καθορίσει τον τρόπο υπολογισμού του κόστους των παροχών των εργαζομένων, λόγω εξόδου από την υπηρεσία, στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της οικονομικής μονάδας. Τα προγράμματα παροχών είναι συμφωνίες, κατά τις οποίες μια οικονομική μονάδα δίνει παροχές στο προσωπικό της κατά ή μετά τη λήξη της υπηρεσίας τους, όταν οι παροχές αυτές μπορούν να εκτιμηθούν πριν από την έξοδο των εργαζομένων, με βάση τους όρους έγγραφης συμφωνίας ή έγγραφης πολιτικής της μονάδας (Πρωτοψάλτης, 2009). Τα προγράμματα αυτά συνήθως ονομάζονται συνταξιοδοτικά προγράμματα, προγράμματα παροχών λόγω αφυπηρέτησης, προγράμματα εξόδου από την υπηρεσία.

Το παρόν πρότυπο σχετίζεται με τον λογιστικό χειρισμό και την παρουσίαση ενός συνολικού προγράμματος που αφορά ομάδα εργαζομένων και σε καμία περίπτωση δεν ισχύει για μεμονωμένους εργαζόμενους, και με αυτή την έννοια συμπληρώνει το ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζόμενους.

Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις ΔΛΠ 27 Consolidated and Separate Financial Statements IAS 27

Σκοπός του ΔΛΠ 27 **Ενοποιημένες και Ιδιαίτερες Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις** είναι η κατάρτιση και η παρουσίαση των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων για όμιλο οικονομικών μονάδων που υπάγονται στον έλεγχο μιας μητρικής εταιρείας.

Το πρότυπο αυτό έχει, επίσης, εφαρμογή στη λογιστική απεικόνιση των επενδύσεων σε θυγατρικές, στις ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις της μητρικής. Το ΔΛΠ 27 δεν σχετίζεται με τις συνενώσεις επιχειρήσεων και τις επιδράσεις τους στην ενοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας που προκύπτει σε μια συνένωση επιχειρήσεων. Στην περίπτωση συγγενών επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών, το πρότυπο αυτό χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με το ΔΛΠ 28 και ΔΛΠ 31.

Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις ΔΛΠ 28 Investments in Associates IAS 28

Το ΔΛΠ 28 **Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις** έχει εφαρμογή στη λογιστική των οικονομικών μονάδων που έχουν επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις. Συγγενής επιχείρηση είναι η επιχείρηση στην οποία η οικονομική μονάδα ασκεί ουσιαστική επιρροή, δηλαδή έχει δικαίωμα συμμετοχής στις αποφάσεις της, και δεν πρόκειται για θυγατρική ή κοινοπραξία.

Σύμφωνα με τη μέθοδο της Καθαρής Θέσης, η επένδυση αρχικά εμφανίζεται στο κόστος κτήσης (εύλογη αξία συν την υπεραξία) και στη συνέχεια μεταβάλλεται ανάλογα με τη μεταβολή της Καθαρής Θέσης της συγγενούς επιχείρησης και η διαφορά εμφανίζεται στα αποτελέσματα της εκδότριας (Σακέλλης, 2005).

Το πρότυπο αυτό δεν ισχύει για επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις που κατέχονται από:

- οργανισμούς διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων,
- αμοιβαία κεφάλαια,
- καταπιστευματικές επενδυτικές μονάδες (unit trusts)
- άλλες οικονομικές μονάδες, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών κεφαλαίων που συνδέονται με επενδύσεις, που, κατά την αρχική αναγνώριση, χαρακτηρίζονται στην εύλογη αξία τους μέσω του κέρδους ή της ζημίας ή που κατατάσσονται ως προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση και αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 39.

Παρουσίαση Οικονομικών Στοιχείων σε Υπερπληθωριστικές Οικονομίες ΔΛΠ 29 Financial Reporting in Hyperinflationary Economies IAS 29

Το ΔΛΠ 29 Παρουσίαση Οικονομικών Στοιχείων σε Υπερπληθωριστικές Οικονομίες έχει εφαρμογή στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οικονομικών μονάδων, συμπεριλαμβανομένων των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, που συντάσσονται σε νόμισμα υπερπληθωριστικής οικονομίας.

Το πρότυπο δεν καθορίζει ποσοτικά κριτήρια για το πότε μια οικονομία είναι υπερπληθωριστική, αλλά αναφέρει ότι απαιτείται κρίση και προσοχή σε συγκεκριμένες καταστάσεις που επικρατούν, όταν υπάρχει υπερπληθωρισμός. Συνεχίζοντας, αναφέρει ότι, αν σε τρία χρόνια ο πληθωρισμός αυξηθεί περίπου 100%, τότε υπάρχει υπερπληθωριστική οικονομία.

Σε μια υπερπληθωριστική οικονομία, η χωρίς επαναδιατύπωση παρουσίαση της οικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσεως στο τοπικό νόμισμα δεν έχει χρησιμότητα. Το χρήμα χάνει αγοραστική δύναμη σε μεγάλο βαθμό και η σύγκριση των ποσών από συναλλαγές και άλλα γεγονότα που συνέβησαν σε διαφορετικές ημερομηνίες, ακόμη και μέσα στην ίδια διαχειριστική χρήση, είναι παραπλανητική.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οικονομικών μονάδων, που καταρτίζονται σε νόμισμα υπερπληθωριστικής οικονομίας και βασίζονται είτε στο ιστορικό είτε στο τρέχον κόστος, κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού πρέπει να διατυπώνονται βάσει της τρέχουσας μονάδας μέτρησης, καθώς και των συγκριτικών ποσών της προηγούμενης χρήσης. Κατά την εφαρμογή του προτύπου αυτού εμφανίζονται μόνο οι αναδιατυπωμένες καταστάσεις και όχι οι αρχικές.

Η αναπροσαρμογή των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το ΔΛΠ 29, σε κάποιες περιπτώσεις δημιουργεί διαφορές μεταξύ λογιστικής αξίας και φορολογικής βάσης για μεμονωμένα περιουσιακά στοιχεία του Ενεργητικού και υποχρεώσεις του Παθητικού. Οι διαφορές αυτές λογιστικοποιούνται ακολουθώντας το ΔΛΠ 12 Φόροι Εισοδήματος.

Δικαιώματα σε Κοινοπραξίες ΔΛΠ 31 Interests in Joint Ventures IAS 31

Σκοπός του ΔΛΠ 31 Δικαιώματα σε Κοινοπραξίες είναι ο λογιστικός χειρισμός των συμμετοχών σε κοινοπραξίες και η εμφάνιση των περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων της κοινοπραξίας στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των μελών των κοινοπρακτούντων και των επενδυτών, ανεξάρτητα από τις δομές ή τις μορφές με τις οποίες διεξάγονται οι δραστηριότητες της κοινοπραξίας.

Κοινοπραξία είναι ένας συμβατικός διακανονισμός, με τον οποίο δύο ή και περισσότερα μέρη αναλαμβάνουν από κοινού μια οικονομική δραστηριότητα και έχουν από κοινού τον έλεγχο αυτής.

Το πρότυπο αυτό δεν έχει εφαρμογή σε:

- αμοιβαία κεφάλαια,
- οργανισμούς διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων,
- καταπιστευματικές επενδυτικές μονάδες (unit trusts),
- οικονομικές μονάδες συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών κεφαλαίων που συνδέονται με επενδύσεις.

Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση ΔΛΠ 32 Financial Instruments: Presentation IAS 32

Σκοπός του ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση είναι η εφαρμογή συγκεκριμένων λογιστικών αρχών για την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών μέσων ως υποχρεώσεις ή ίδια κεφάλαια και για τον συμψηφισμό των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Χρηματοοικονομικά μέσα είναι οι συμβάσεις που δημιουργούν ταυτόχρονα ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο για μια οικονομική μονάδα και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση η συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη οικονομική μονάδα (Σακέλλης, 2005).

Οι αρχές του προτύπου αυτού συμπληρώνουν τις αρχές για την αναγνώριση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του ΔΛΠ 39 και για τη γνωστοποίηση πληροφοριών σχετικά με αυτά στο ΔΠΧΑ 7.

Κέρδη ανά Μετοχή ΔΛΠ 33 Earnings per Share IAS 33

Σκοπός του **ΔΛΠ 33 Κέρδη ανά Μετοχή** είναι να καθορίσει τις αρχές για τον προσδιορισμό και την παρουσίαση των κερδών ανά μετοχή. Η υιοθέτηση κοινών αρχών από τις οικονομικές μονάδες θα βελτιώσουν τη σύγκριση των επιδόσεων διαφορετικών οικονομικών μονάδων, κατά την ίδια διαχειριστική χρήση και μεταξύ διαφορετικών διαχειριστικών χρήσεων της ίδιας οικονομικής μονάδας.

Ο αριθμοδείκτης Κέρδη ανά μετοχή είναι ένα κλάσμα με αριθμητή τα κέρδη και παρονομαστή των αριθμών των μετοχών της μονάδας. Δεδομένου ότι για τον υπολογισμό των κερδών ανά μετοχή υπάρχουν πολλές δυσκολίες, λόγω διαφορετικών λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό των «κερδών», ένας σταθερά προσδιορισμένος παρονομαστής βελτιώνει την παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων της μονάδας και βοηθά τον επενδυτή στην καλύτερη δυνατή απόφαση. Το πρότυπο αυτό εστιάζεται στον παρονομαστή (αριθμός μετοχών) και θέτει τις αρχές για τον ορθότερο υπολογισμό των κερδών ανά μετοχή.

Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Έκθεση ΔΛΠ 34 Interim Financial Reporting IAS 34

Ο σκοπός του **ΔΛΠ 34 Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Έκθεση** είναι να προδιαγράψει το ελάχιστο περιεχόμενο μιας ενδιάμεσης χρηματοοικονομικής οικονομικής έκθεσης και να καθορίσει τις αρχές αναγνώρισης και επιμέτρησης στις πλήρεις ή συνοπτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις για μια ενδιάμεση περίοδο.

Μια ενδιάμεση έκθεση αφορά μια περίοδο μικρότερη μιας δωδεκάμηνης διαχειριστικής χρήσης και περιλαμβάνει την παρουσίαση μιας πλήρους ή συνοπτικής σειράς οικονομικών καταστάσεων. Τη χρονική περίοδο που πρέπει να δημοσιεύεται η ενδιάμεση χρηματοοικονομική οικονομική έκθεση την καθορίζουν οι οικονομικές αρχές των Κρατών και όχι τα ΔΛΠ.

- Το πρότυπο αυτό ορίζει ότι το ελάχιστο περιεχόμενο ενδιάμεσης έκθεσης περιλαμβάνει:
- Συνοπτικό Ισολογισμό.
- Συνοπτική κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων.
- Συνοπτική κατάσταση μεταβολών των ίδιων κεφαλαίων.
- Συνοπτική κατάσταση Ταμειακών Ροών.
- Επιλεγμένες Επεξηγηματικές Σημειώσεις.

Η έγκαιρη και αξιόπιστη κατάρτιση ενδιάμεσων χρηματοοικονομικών εκθέσεων βελτιώνει τη δυνατότητα των επενδυτών, πιστωτών και άλλων ενδιαφερομένων να κατανοούν την οικονομική κατάσταση και τη ρευστότητα μιας οικονομικής μονάδας, καθώς και την ικανότητα της να δημιουργεί κέρδη και ταμειακές ροές.

Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων ΔΛΠ 36 Impairment of Assets IAS 36

Ο σκοπός του **ΔΛΠ 36 Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων** είναι να προδιαγράψει τις διαδικασίες που εφαρμόζονται από μια οικονομική μονάδα, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα περιουσιακά στοιχεία της δεν απεικονίζονται σε αξία μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο ποσό τους στον Ισολογισμό.

Ένα περιουσιακό στοιχείο θεωρείται ότι απεικονίζεται σε μεγαλύτερη από το ανακτήσιμο ποσό του αξία, αν η λογιστική αξία του είναι μεγαλύτερη από το ποσό που ανακτάται μέσω χρησιμοποίησης ή πώλησης αυτού του περιουσιακού στοιχείου. Εάν συμβαίνει η λογιστική αξία να υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό, το περιουσιακό στοιχείο χαρακτηρίζεται ως απομειωμένης αξίας και το πρότυπο αυτό απαιτεί η οικονομική μονάδα να αναγνωρίσει ζημιά απομείωσης. Προκειμένου να γίνει εκτίμηση, εάν και κατά πόσο ένα περιουσιακό στοιχείο είναι απομειωμένο, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στοιχεία τόσο από εσωτερικές όσο και από εξωτερικές πηγές πληροφόρησης.

Το πρότυπο αυτό έχει εφαρμογή για όλα τα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και για τις επενδύσεις σε θυγατρικές, Συγγενείς επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες, εκτός από:

- Αποθέματα (ΔΛΠ 2),
- Χρηματοοικονομικά Μέσα (ΔΛΠ 39),
- Βιολογικά Περιουσιακά Στοιχεία (ΔΛΠ 41),
- Τεχνικά Έργα (ΔΛΠ 11),
- Επενδύσεις σε ακίνητα σε εύλογη αξία (ΔΛΠ 40),

- Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία που παρουσιάζονται ως κατεχόμενα προς πώληση (ΔΛΠ ΔΠΧΠ 5).

Το ΔΛΠ 36, επίσης, καθορίζει πότε μια οικονομική μονάδα πρέπει να αναστρέφει τις ζημιές απομείωσης και προδιαγράφει τις γνωστοποιήσεις αυτών στις οικονομικές καταστάσεις της.

Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία. ΔΛΠ 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets IAS 37

Ο σκοπός του **ΔΛΠ 37 Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία** είναι να εξασφαλίσει ότι εφαρμόζονται ορθά κριτήρια για την αναγνώριση και επιμέτρηση των προβλέψεων, ενδεχομένων υποχρεώσεων και ενδεχομένων περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, ότι γνωστοποιούνται στο προσάρτημα οικονομικών καταστάσεων, επαρκείς πληροφορίες για τις προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία, προκειμένου οι χρήστες να αντιλαμβάνονται τη φύση, το χρονοδιάγραμμα και το ποσό τους.

Πρόβλεψη είναι μια παρούσα δέσμευση της οικονομικής μονάδας, που προκύπτει από παρελθόντα γεγονότα, ο διακανονισμός της οποίας αναμένεται να καταλήξει σε μια εκροή πόρων από την οικονομική μονάδα, που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, αβέβαιου χρόνου και ποσού.

Το πρότυπο αυτό πρέπει να εφαρμόζεται από όλες τις οικονομικές μονάδες για τη λογιστική των προβλέψεων, ενδεχομένων υποχρεώσεων και ενδεχομένων περιουσιακών στοιχείων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από εκτελεστές συμβάσεις, εκτός αν η σύμβαση είναι επαχθής, και εκείνες που καλύπτονται από άλλο Πρότυπο.

Το ΔΛΠ 37 δεν έχει εφαρμογή για προβλέψεις ορισμένων περιπτώσεων, όταν ένα άλλο πρότυπο ασχολείται με έναν ειδικό τύπο πρόβλεψης, ενδεχόμενης υποχρέωσης ή ενδεχόμενης απαίτησης, όπως είναι οι παρακάτω:

- Χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των εγγυήσεων (ΔΛΠ 39),
- Συμβάσεις κατασκευής (ΔΛΠ 11)
- Φόρους εισοδήματος (ΔΛΠ 12),
- Μισθώσεις (ΔΛΠ 17),
- Παροχές σε εργαζομένους (ΔΛΠ 19),
- Ασφαλιστήρια συμβόλαια (Δ.Π.Χ.Α. 4).

Οι προβλέψεις πρέπει να αναθεωρούνται στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης και να αναπροσαρμόζονται ώστε να αντανακλούν τη νέα ορθή εκτίμηση.

Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία ΔΛΠ 38 Intangible Assets IAS 38

Ο σκοπός του **ΔΛΠ 38 Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία** είναι να καθορίσει τις προδιαγραφές για τον λογιστικό χειρισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων, τα οποία δεν καλύπτονται από άλλο πρότυπο. Το ΔΛΠ 38, επίσης, προδιαγράφει τις αρχές επιμέτρησης της λογιστικής αξίας των άυλων περιουσιακών στοιχείων και καθορίζει τις γνωστοποιήσεις που απαιτείται να γίνονται στις οικονομικές καταστάσεις, σχετικά με τα άυλα περιουσιακά στοιχεία (Σακέλλης, 2005).

Ως άυλο περιουσιακό στοιχείο ορίζεται κάθε αναγνωρίσιμο μη χρηματικό περιουσιακό στοιχείο, χωρίς φυσική υπόσταση, όπως σήματα, ονόματα οικονομικών μονάδων, πελατολόγια, λογισμικά κ.λπ.

Χρηματοοικονομικά Μέσα – Καταχώρηση και Αποτίμηση ΔΛΠ 39 Financial Instruments – Recognition and Measurements IAS 39

Ο σκοπός του **ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά Μέσα – Καταχώρηση και Αποτίμηση** είναι να καθορίσει τις λογιστικές αρχές για την αρχική καταχώρηση και μεταγενέστερη αποτίμηση των χρηματοοικονομικών μέσων. Χρηματοοικονομικό μέσο είναι οι συμβάσεις που δημιουργούν ταυτόχρονα, ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο για μια οικονομική μονάδα και μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή συμμετοχικό τίτλο για μια άλλη οικονομική μονάδα.

Η αρχική καταχώριση όλων των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων γίνεται στο κόστος, στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και τα έξοδα συναλλαγής για την απόκτηση του. Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αναγνωρίζονται μόνο στην περίπτωση που αυτά θα γίνουν μέρος σύμβασης «κανονικής παράδοσης». Η μεταγενέστερη αποτίμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, που αποκτώνται για

εμπορική εκμετάλλευση, γίνεται στην εύλογη αξία τους, χωρίς να υπολογίζονται τυχόν έξοδα συναλλαγής που μπορεί να δημιουργηθούν κατά την πώληση ή άλλη διάθεση. Τα κέρδη και οι ζημιές που μπορεί να προκύψουν από την αποτίμηση μεταφέρονται στα αποτελέσματα της χρήσης που πραγματοποιήθηκαν.

Το ΔΠΧΠ 7 Χρηματοοικονομικά Μέσα–Γνωστοποιήσεις καθορίζει τις αρχές παρουσίασης και γνωστοποίησής τους.

Επενδύσεις σε Ακίνητα ΔΛΠ 40 Investment Property IAS 40

Σκοπός του ΔΛΠ 40 **Επενδύσεις σε Ακίνητα** είναι να προδιαγράψει το λογιστικό χειρισμό των επενδύσεων σε ακίνητα και να καθορίσει τις σχετικές γνωστοποιήσεις που απαιτούνται. Επένδυση σε ακίνητα είναι τα ακίνητα (έδαφος, κτίριο ή μέρος κτιρίου ή και τα δύο) που κατέχονται από τον ιδιοκτήτη ή από τον μισθωτή με συμβόλαιο χρηματοδοτικής μίσθωσης, για να εισπράττονται μισθώματα ή για κεφαλαιακή ενίσχυση ή και για τα δύο. Ακίνητα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ή παροχή αγαθών ή υπηρεσιών ή για διοικητικούς σκοπούς και είτε είναι προς πώληση, κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών της οικονομικής μονάδας, δεν θεωρούνται ως Επένδυση σε ακίνητα.

Το πρότυπο αυτό έχει εφαρμογή κατά την αναγνώριση, επιμέτρηση και γνωστοποίηση επενδύσεων σε ακίνητα. Επίσης, το πρότυπο εφαρμόζεται για την επιμέτρηση των δικαιωμάτων επί επενδύσεων σε ακίνητα που κατέχονται βάσει μίσθωσης, που αντιμετωπίζεται λογιστικά ως χρηματοδοτική στις οικονομικές καταστάσεις του μισθωτή και την επιμέτρηση της επένδυσης σε ακίνητα, που παρέχονται στον μισθωτή βάσει λειτουργικής μίσθωσης στις οικονομικές καταστάσεις του εκμισθωτή.

Το πρότυπο 40 δεν έχει εφαρμογή στις παρακάτω περιπτώσεις που καλύπτονται από το ΔΛΠ 17 Μισθώσεις:

- την κατάταξη των μισθώσεων ως χρηματοδοτικών ή λειτουργικών,
- την αναγνώριση του εσόδου από μίσθωση που προκύπτει από επένδυση σε ακίνητα (ΔΛΠ 18),
- την επιμέτρηση των δικαιωμάτων σε ακίνητα που κατέχονται με λειτουργική μίσθωση στις οικονομικές καταστάσεις του μισθωτή,
- την επιμέτρηση της καθαρής επένδυσης σε χρηματοδοτική μίσθωση στις οικονομικές καταστάσεις του εκμισθωτή,
- τη λογιστική των συναλλαγών πώλησης και αναμισθώσεις,
- τις γνωστοποιήσεις για τις χρηματοδοτικές και τις λειτουργικές μισθώσεις.

Επίσης το πρότυπο 40 δεν εφαρμόζεται σε:

- βιολογικά περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με αγροτική δραστηριότητα (ΔΛΠ 41),
- μεταλλευτικά δικαιώματα και μεταλλευτικά αποθέματα.

Γεωργία ΔΛΠ 41 Agriculture IAS 41

Σκοπός του ΔΛΠ 41 **Γεωργία** είναι ο λογιστικός χειρισμός της αγροτικής δραστηριότητας, καθώς και τις σχετικές γνωστοποιήσεις που την αφορούν.

Το πρότυπο αυτό εφαρμόζεται για να λογιστικοποιούνται τα ακόλουθα, όταν σχετίζονται με αγροτική δραστηριότητα:

- βιολογικά περιουσιακά στοιχεία,
- αγροτική παραγωγή κατά τη στιγμή της συγκομιδής,
- κρατικές επιχορηγήσεις που καλύπτονται στις παραγράφους 34-55 του ΔΛΠ

Το ΔΛΠ 41 δεν εφαρμόζεται σε:

- έδαφος που σχετίζεται με αγροτική δραστηριότητα (ΔΛΠ 16 και ΔΛΠ 40),
- άυλα περιουσιακά στοιχεία που σχετίζονται με αγροτική δραστηριότητα (ΔΛΠ 38).

13.5. Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Στις επόμενες ενότητες θα παρουσιαστούν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης σε Ισχύ, τα οποία και εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα

ΔΠΧΠ 1	Πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης
ΔΠΧΠ 2	Παροχές βασισόμενες σε αξία μετοχών
ΔΠΧΠ 3	Συνενώσεις Επιχειρήσεων
ΔΠΧΠ 4	Ασφαλιστήρια Συμβόλαια
ΔΠΧΠ 5	Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία Κατεχόμενα προς Πώληση και Διακοπείς Δραστηριότητες
ΔΠΧΠ 6	Έρευνα και Αξιολόγηση Ορυκτών Πόρων
ΔΠΧΠ 7	Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις
ΔΠΧΠ 8	Λειτουργικοί Τομείς
ΔΠΧΠ 9	Χρηματοοικονομικά Μέσα

Πίνακας 13.2 Πίνακας Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης σε Ισχύ

Πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης Δ.Π.Χ.Π 1 First time adoption of International Financial Reporting Standards (I.F.R.S. 1)

Σύμφωνα με το **ΔΠΧΠ 1 Πρώτη εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης**, οι επιχειρήσεις που θα αρχίσουν να εφαρμόζουν τα ΔΛΠ για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων θα πρέπει να εφαρμόζουν τις ίδιες λογιστικές πολιτικές για όλες τις περιόδους που παρουσιάζονται μετά τις πρώτες χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, σύμφωνα με τα ΔΛΠ και ΔΠΧΠ Συνεπώς, μια επιχείρηση που θα συντάξει τον Ισολογισμό έναρξης σύμφωνα με τα ΔΛΠ και τα ΔΠΧΠ θα πρέπει:

- να ακολουθεί τα ισχύοντα σχετικά ΔΛΠ και ΔΠΧΠ για την αναγνώριση και μέτρηση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της,
- να παρουσιάσει τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια σύμφωνα με τον τρόπο που ορίζουν τα ΔΠΧΠ.

Για παράδειγμα, εάν μία επιχείρηση αποφασίσει να καταρτίσει για πρώτη φορά τις χρηματοοικονομικές της καταστάσεις, σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ, στις 31 Δεκεμβρίου 2010, θα πρέπει να παρουσιάσει και συγκριτικά στοιχεία, σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ, για το 2009, έτσι η ημερομηνία μετάβασης στα ΔΛΠ και ΔΠΧΠ είναι η 1 Ιανουαρίου του έτους 2009. Το ΔΠΧΠ 1 ισχύει και για την έκδοση των πρώτων ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΛΠ και τα ΔΠΧΠ.

Παροχές βασισόμενες σε αξία μετοχών ΔΠΧΠ 2 Share Based Payment I.F.R.S. 2

Πολλές επιχειρήσεις παραχωρούν μετοχές ή άλλα μετοχικά δικαιώματα σε εργαζόμενους τους (διευθυντές, ανώτερα στελέχη και απλούς εργαζόμενους) ή και σε τρίτους (προμηθευτές) ως αντάλλαγμα για υπηρεσίες και αγαθά που τους προσφέρθηκαν.

Ο σκοπός του **ΔΠΧΠ 2 Παροχές βασισόμενες σε αξία μετοχών** είναι να καθορίσει τον τρόπο αναγνώρισης, αποτίμησης και παρουσίασης στις οικονομικές καταστάσεις μίας επιχείρησης, των παροχών σε εργαζόμενους και τρίτους, όταν αυτή βασίζεται στην αξία των μετοχών της. Οι συναλλαγές πληρωμής, βάσει της αξίας των μετοχών τους, εκ μέρους των επιχειρήσεων διακρίνονται:

- Στην παροχή μετοχικών τίτλων σε εργαζόμενους ή τρίτους, έναντι υπηρεσιών ή αγαθών που τους προσφέρθηκαν από αυτούς.
- Στην καταβολή μετρητών σε εργαζόμενους ή τρίτους, το ύψος των οποίων υπολογίζεται με βάση την αξία των μετοχών της, έναντι υπηρεσιών ή αγαθών που τους προσφέρθηκαν από αυτούς.
- Σε συναλλαγές απόκτησης υπηρεσιών ή αγαθών, όπου οι όροι πληρωμής παρέχουν το δικαίωμα εξόφλησης των εργαζομένων ή τρίτων, να γίνει με μετρητά ή με έκδοση μετοχικών τίτλων.

Η επιχείρηση έχει την υποχρέωση να γνωστοποιεί στις επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων της όλες τις πληροφορίες σχετικά με τη φύση και την έκταση για πληρωμές που βασίζονται στην αξία των μετοχών και υπήρχαν κατά τη διάρκεια της περιόδου.

Συνενώσεις Επιχειρήσεων ΔΠΧΠ 3 Business Combinations I.F.R.S. 3

Συνένωση επιχειρήσεων είναι ενοποίηση ανεξάρτητων επιχειρήσεων σε μια «Αναφέρουσα» νομική και οικονομική οντότητα.

Ο σκοπός του προτύπου ΔΠΧΠ 3 **Συνενώσεις Επιχειρήσεων** είναι να καθορίσει τη χρηματοοικονομική παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων μίας επιχείρησης, όταν γίνεται μια συνένωση επιχειρήσεων. Το πρότυπο καθορίζει ότι όλες οι συνενώσεις πρέπει να απεικονίζονται με τη μέθοδο της αγοράς (Πρωτοψάλτης, 2009). Ο αγοραστής πρέπει να αναγνωρίζει τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, καθώς και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις του αγοραζόμενου στις εύλογες αξίες τους κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Επίσης, ο αγοραστής πρέπει να αναγνωρίζει και να παρουσιάζει την υπεραξία της απόκτησης, η οποία στη συνέχεια και τακτικά εξετάζεται για απομείωση, αντί να αποσβεστεί.

Επίσης, το πρότυπο αυτό ορίζει τα στοιχεία που πρέπει να γνωστοποιούνται στις επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων των συνενωμένων επιχειρήσεων.

Ασφαλιστήρια Συμβόλαια ΔΠΧΠ 4 Insurance Contracts I.F.R.S. 4

Ασφαλιστήριο Συμβόλαιο είναι το συμβόλαιο με το οποίο, ο φορέας ασφάλισης αναλαμβάνει σημαντικό κίνδυνο έναντι του ασφαλιζόμενου, αποδεχόμενος να τον αποζημιώσει σε περίπτωση που θα λάβει χώρα μελλοντικό αβέβαιο συμβάν, που θα επηρεάσει αρνητικά τον ασφαλιζόμενο.

Σκοπός του ΔΠΧΠ 4 **Ασφαλιστήρια Συμβόλαια** είναι να βελτιώσει τη λογιστική διαδικασία που ακολουθούν οι φορείς ασφάλισης σε ασφαλιστήρια συμβόλαια, μέχρι να ολοκληρωθεί η δεύτερη φάση του σχεδίου του Συμβουλίου (IASB.) και εκδοθεί ένα νέο πρότυπο για τα ασφαλιστήρια Συμβόλαια. Το ισχύον πρότυπο απαιτεί τη γνωστοποίηση πληροφοριών στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των φορέων, σχετικές με τις εμφανιζόμενες αξίες, το χρονοδιάγραμμα και τη δυσκολία μελλοντικών ταμειακών ροών από ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία Κατεχόμενα προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες ΔΠΧΠ 5 Non current Assets Held for Sale and Discontinued Operations I.F.R.S. 5

Σκοπός του ΔΠΧΠ 5 **Μη Κυκλοφορούντα Περιουσιακά Στοιχεία Κατεχόμενα προς Πώληση και Διακοπείσες Δραστηριότητες** είναι να καθορίσει τη λογιστική αντιμετώπιση των περιουσιακών στοιχείων που κατέχονται προς πώληση και την παρουσίαση και γνωστοποίηση διακοπεισών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα, το πρότυπο ορίζει ότι τα περιουσιακά στοιχεία που πληρούν τα κριτήρια για κατάταξη ως κατεχόμενα για πώληση πρέπει να αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας, μείον το υπολογιζόμενο κόστος για την πώληση τους, και ότι η απόσβεση των περιουσιακών στοιχείων αυτών πρέπει να σταματήσει.

Το πρότυπο, σχετικά με τη γνωστοποίηση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων των παραπάνω στοιχείων και των δραστηριοτήτων, ορίζει ότι τα περιουσιακά στοιχεία που πληρούν τα κριτήρια για κατάταξη ως κατεχόμενα προς πώληση πρέπει να παρουσιάζονται διακεκριμένα στην όψη του ισολογισμού και τα αποτελέσματα των διακοπεισών δραστηριοτήτων να παρουσιάζονται διακεκριμένα στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης.

Έρευνα και Αξιολόγηση Ορυκτών Πόρων ΔΠΧΠ 6 Exploration for and Evaluation of Mineral Resources I.F.R.S. 6

Μια επιχείρηση ή οικονομικός οργανισμός εφαρμόζει το ΔΠΧΠ 6 **Έρευνα και Αξιολόγηση Ορυκτών Πόρων**, για τα έξοδα και τις δαπάνες που γίνονται για την έρευνα και την αξιολόγηση των ορυκτών πόρων.

Συγκεκριμένα, αναγνωρίζονται τα έξοδα που δημιουργούνται από το χρονικό σημείο που η επιχείρηση εξασφαλίζει νομικά το δικαίωμα για εξερεύνηση συγκεκριμένης περιοχής και μέχρι το χρονικό σημείο που αποδεικνύεται η τεχνική δυνατότητα και η βιωσιμότητα της εξόρυξης των ορυκτών πόρων της συγκεκριμένης περιοχής. Τα έξοδα αυτά, ανάλογα με τη φύση τους, αναγνωρίζονται ως ενσώματες ακινητοποιήσεις (ΔΠΠ 16) ή ως άυλα περιουσιακά στοιχεία (ΔΠΠ 38) και αρχικά καταχωρούνται στο κόστος.

Το πρότυπο, επίσης, καθορίζει ότι πρέπει να γνωστοποιούνται στις επεξηγηματικές σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων οι ακολουθούμενες λογιστικές πολιτικές και το ύψος των περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων, εσόδων και εξόδων που προέρχονται από την έρευνα και την αξιολόγηση των ορυκτών πόρων.

Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις ΔΠΧΠ 7 **Financial Instruments: Disclosures I.F.R.S. 7**

Σκοπός του ΔΠΧΠ 7 **Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις** είναι να υποχρεώσει τις οικονομικές μονάδες να γνωστοποιούν, στις επεξηγηματικές σημειώσεις των χρηματοοικονομικών τους καταστάσεων, πληροφορίες οι οποίες δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες να αξιολογήσουν:

- τη σημασία των χρηματοοικονομικών μέσων τόσο για την οικονομική θέση και όσο και την απόδοση της οικονομικής μονάδας,
- τη φύση και την έκταση του κινδύνου ρευστότητας που προκύπτουν από την έκθεση της οικονομικής μονάδας σε χρηματοοικονομικά μέσα,
- καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η οικονομική οντότητα διαχειρίζεται τον εν λόγω κίνδυνο (Κόντος, 2015).

Οι αρχές του παρόντος ΔΠΧΑ συμπληρώνουν τα σχετικά ζητήματα της αναγνώρισης, επιμέτρησης και παρουσίασης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, που αναφέρονται στο ΔΛΠ 32 Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση και στο ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση.

Το ΔΠΧΠ 7 θα πρέπει να εφαρμόζεται από όλες τις οικονομικές μονάδες και για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα εκτός από:

- Συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες που αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το ΔΛΠ 27 Ενοποιημένες και ατομικές οικονομικές καταστάσεις, το ΔΛΠ 28 Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και το ΔΛΠ 31 Συμμετοχές σε κοινοπραξίες. Μια οικονομική μονάδα, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να αντιμετωπίζει λογιστικά μια συμμετοχή σε θυγατρική, συγγενή εταιρεία ή σε κοινοπραξία βάσει του ΔΛΠ 39, όταν το ΔΛΠ 27, το ΔΛΠ 28 ή το ΔΛΠ 31 δίνουν αυτή τη δυνατότητα. Σε μια τέτοια περίπτωση οι οικονομικές μονάδες εφαρμόζουν τις απαιτήσεις γνωστοποίησης του ΔΛΠ 27, του ΔΛΠ 28 ή του ΔΛΠ 31, σε συνδυασμό με το ΔΠΧΠ 7. Επίσης, οι οικονομικές μονάδες χρησιμοποιούν ΔΠΧΠ 7 σε παράγωγα που συνδέονται με συμμετοχές σε θυγατρικές ή συγγενείς εταιρείες ή κοινοπραξίες, εκτός από τα παράγωγα που αποτελούν χρηματοοικονομικά στοιχεία ιδίων κεφαλαίων και εφαρμόζεται το ΔΛΠ 32.
- Δικαιώματα και δεσμεύσεις εργοδοτών σχετικά με προγράμματα παροχών σε εργαζομένους για τα οποία ισχύει το ΔΛΠ 19 Παροχές σε εργαζομένους.
- Συμβάσεις με ενδεχόμενη αντιπαροχή σε μια συνένωση επιχειρήσεων (ΔΠΧΑ 3). Η εξαίρεση αυτή αφορά μόνον την αγοράστρια επιχείρηση.
- Ασφαλιστήρια συμβόλαια σύμφωνα με το ΔΠΧΠ 4 Ασφαλιστήρια συμβόλαια. Ωστόσο, ΔΠΧΠ 7 εφαρμόζεται για παράγωγα που ενσωματώνονται σε ασφαλιστήρια συμβόλαια, εάν το ΔΛΠ 39 ορίζει η οικονομική μονάδα να τα λογιστικοποιεί ξεχωριστά.
- Χρηματοοικονομικά μέσα, συμβόλαια και υποχρεώσεις για πληρωμές που βασίζονται στην αξία των μετοχών, ως προς τα οποία ισχύει το ΔΠΧΠ 2 Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών. Με τη διευκρίνιση ότι το ΔΠΧΠ 7 ισχύει για τα συμβόλαια που ανήκουν στο πεδίο εφαρμογής των παραγράφων 5-7 του ΔΛΠ 39.

Το παρόν ΔΠΧΠ εφαρμόζεται για αναγνωρισμένα και μη χρηματοοικονομικά μέσα. Στα αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνονται περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 39. Στα μη αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνονται τα μέσα εκείνα τα οποία είναι εκτός του πεδίου εφαρμογής του ΔΛΠ 39 (όπως ορισμένες δανειακές δεσμεύσεις) και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΠ 7.

Το παρόν ΔΠΧΠ εφαρμόζεται επίσης σε συμβόλαια αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 39.

Στις περιπτώσεις που το ΔΠΧΠ 7 απαιτεί γνωστοποιήσεις ανά κατηγορία χρηματοοικονομικού μέσου, η οικονομική μονάδα πρέπει να κατατάξει τα χρηματοοικονομικά μέσα σε κατηγορίες, οι οποίες ανταποκρίνονται

στη φύση των γνωστοποιούμενων πληροφοριών, λαμβάνοντας σαν βάση τα χαρακτηριστικά των υπό κατάταξη χρηματοοικονομικών μέσων.

Λειτουργικοί Τομείς ΔΠΧΠ 8 Operating Segments I.F.R.S. 8

Το πρότυπο ΔΠΧΠ 8 **Λειτουργικοί Τομείς**, ορίζει ότι οι οικονομικές μονάδες πρέπει να γνωστοποιούν στοιχεία και πληροφορίες που δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεών τους να αξιολογήσουν το είδος και τα οικονομικά αποτελέσματα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τις οποίες αναλαμβάνουν και το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν (Κόντος, 2015).

Το παρόν ΔΠΧΑ έχει εφαρμογή:

1) Στις **ατομικές ή τις μεμονωμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις** μιας οικονομικής μονάδας:

- της οποίας οι χρεωστικοί ή συμμετοχικοί τίτλοι είναι διαπραγματεύσιμοι σε δημόσια αγορά (εθνικό ή αλλοδαπό χρηματιστήριο ή εξωχρηματιστηριακή αγορά).
- της οποίας οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις κατατίθενται ή τελούν υπό διαδικασία κατάθεσης σε επιτροπή κινητών αξιών ή σε επαγγελματικό οργανισμό ελέγχου της αγοράς για τους σκοπούς της έκδοσης οποιασδήποτε κατηγορίας τίτλων σε δημόσια αγορά.

2) Στις **ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις** ενός ομίλου με μητρική εταιρεία:

- της οποίας οι χρεωστικοί ή συμμετοχικοί τίτλοι είναι διαπραγματεύσιμοι σε δημόσια αγορά (εθνικό ή αλλοδαπό χρηματιστήριο ή εξωχρηματιστηριακή αγορά)
- της οποίας οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις κατατίθενται ή τελούν υπό διαδικασία κατάθεσης σε επιτροπή κινητών αξιών ή σε επαγγελματικό οργανισμό ελέγχου της αγοράς για τους σκοπούς της έκδοσης οποιασδήποτε κατηγορίας τίτλων σε δημόσια αγορά.

Εάν μια οικονομική μονάδα, η οποία δεν έχει την υποχρέωση να εφαρμόσει το πρότυπο ΔΠΧΠ 8, επιλέξει να γνωστοποιεί πληροφορίες σχετικά με τομείς της που δεν ακολουθούν το παρόν πρότυπο, δεν παρουσιάζει τις πληροφορίες αυτές ως κατά τομέα πληροφόρηση. Αν μια χρηματοοικονομική έκθεση περιέχει τόσο τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας μητρικής εταιρείας, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος προτύπου, όσο και τις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας, η κατά τομέα πληροφόρηση χρειάζεται να παρουσιάζεται μόνο για τις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Χρηματοοικονομικά Μέσα ΔΠΧΠ 9 Financial Instruments I.F.R.S. 9

Το πρότυπο ΔΠΧΠ 9 **Χρηματοοικονομικά Μέσα**, έχει σαν σκοπό να βοηθήσει τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων να βελτιώσουν και να αυξήσουν τη χρησιμότητα των αποφάσεών τους, απλοποιώντας τις προϋποθέσεις ταξινόμησης και μέτρησης των χρηματοοικονομικών μέσων.

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Αληφαντής, Γ. (2008). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος.
- Γεωργίου, Α. (2003). *Διεθνή λογιστικά πρότυπα IAS*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Καραγιάννης, Ι., Καραγιάννη, Α. & Καραγιάννης, Δ. (2014). *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα*. Αθήνα: Έκδοση ιδίων.
- Κόντος, Γ. (2015). *Χρηματοοικονομική Λογιστική/ΔΛΠ-ΕΛΠ*. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία.
- Πρωτοψάλτης, Ν. (2009). *Παραδείγματα εφαρμογής-ΔΛΠ, ΔΠΧΠ, Διερμηνείες, Τόμος Α&Β*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Σακέλλης, Ε. (2005). *Σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων που προβλέπουν τα ΔΛΠ με βάση το ΕΓΛΣ*. Πειραιάς: Εκδόσεις ιδίου.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.

Ερωτήσεις

- 1) Τι γνωρίζετε για το ΔΛΠ 1 και τη σχέση του με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων;
- 2) Λόγοι υιοθέτησης των ΔΛΠ.
- 3) Ποιες κατηγορίες προτύπων περιλαμβάνουν τα ΔΛΠ;
- 4) Ποιοι είναι υπεύθυνοι για τη σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων τους σύμφωνα με τα ΔΛΠ;
- 5) Τι γνωρίζετε για τα θεσμικά όργανα των ΔΛΠ;
- 6) Τι γνωρίζετε για το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων– International Accounting Standards Board (IASB.);
- 7) Ποια είναι η διαδικασία που ακολουθείται για τη δημιουργία νέων προτύπων ή διερμηνειών;
- 8) Τι γνωρίζετε για την εισαγωγή των ΔΛΠ στην Ελλάδα;
- 9) Το ΔΛΠ 2 σε ποια είδη από θεμάτων δεν έχει εφαρμογή;
- 10) Τι γνωρίζετε για το ΔΛΠ 34 Ενδιάμεση Χρηματοοικονομική Έκθεση;

Κεφάλαιο 14

Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων -Λήψη Αποφάσεων

Σύνοψη

Σ' αυτό το κεφάλαιο γίνεται η σύνδεση των χρηματοοικονομικών λογιστικών πληροφοριών με τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Αρχικά, εξηγείται η σημασία των λογιστικών πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων και οι χρήστες των λογιστικών πληροφοριών. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται συνοπτικά ο Ισολογισμός, η Κατάσταση Αποτελεσμάτων, η Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης, η κατάσταση του λογαριασμού Γενικής Εκμετάλλευσης, το Προσάρτημα και η Κατάσταση Χρηματοροών. Ακολουθεί η παρουσίαση της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, χρησιμοποιώντας τεχνικές που περιλαμβάνουν την ανάλυση με τη χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών, την ανάλυση κοινών μεγεθών, την εξέταση του σχετικού μεγέθους μεταξύ των επιχειρήσεων, τη σύγκριση των αποτελεσμάτων με άλλα είδη πληροφοριών, τη μελέτη των διαφορετικών στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μεταξύ επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την αναλυτική παρουσίαση των αριθμοδεικτών.

Προαπαιτούμενη γνώση

Ισολογισμός, Κατάσταση Αποτελεσμάτων, Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης, Προσάρτημα και Κατάσταση Χρηματοροών.

14.1. Οι λογιστικές πληροφορίες ως οδηγός στη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η Λογιστική αποτελεί παρακλάδι των μαθηματικών επιστημών και έχει ως στόχο τον ακριβή προσδιορισμό της οικονομικής κατάστασης μια οντότητας, καθώς επίσης και τη μέτρηση της απόδοσής της. Η βασική λειτουργία της είναι να παρέχει πληροφορίες που βασίζονται κυρίως στα οικονομικά δεδομένα που προέρχονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, ώστε να μπορούν τα στελέχη μίας επιχείρησης να πάρουν βραχυχρόνιες, αλλά και μακροχρόνιες, επιχειρηματικές αποφάσεις.

Οι λογιστικές πληροφορίες θεωρούνται ζωτικής σημασίας για την επιχείρηση, διότι βοηθούν τα στελέχη της να προβαίνουν σε διαπιστώσεις για θέματα που αφορούν την ίδια και να λαμβάνουν σχετικές με αυτά αποφάσεις. Η λογιστική πληροφόρηση κατέχει ουσιαστικό ρόλο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και υπερτερεί σε αξιοπιστία, καθώς είναι ποσοτικοποιημένη και ακριβής (Weygandt, Kimmel & Kieso, 2015). Μια επιχείρηση, προκειμένου να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις αλλαγές του σύγχρονου υπερανταγωνιστικού περιβάλλοντος, θα πρέπει τα στελέχη της να μπορούν να συγκεντρώνουν, να ελέγχουν και να αξιοποιούν από τον τεράστιο όγκο δεδομένων, τις πληροφορίες εκείνες οι οποίες είναι απαραίτητες για την ομαλή λειτουργία και ανάπτυξη της. Με τη βοήθεια της τεχνολογίας, τα στελέχη των επιχειρήσεων συμπιέζουν τον χρόνο που χρειάζεται να αποκτήσουν αυτές τις πληροφορίες, προκειμένου να λάβουν γρήγορες και σωστές αποφάσεις.

Τα οικονομικά στοιχεία, που προέρχονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, είναι απαραίτητα σε όλες τις αποφάσεις που συνδέονται με τις λογιστικές συναλλαγές της επιχείρησης (αποφάσεις για την παραγωγή, μέτρηση δεικτών της αγοράς, αξιολόγηση των επιδόσεων, κ.λπ.). Οι οικονομικοί διαχειριστές χρειάζονται τα χρηματοοικονομικά στοιχεία, που παρέχονται από τις λογιστικές καταστάσεις, για να αξιολογήσουν τις προηγούμενες επιδόσεις της επιχείρησης και να σχεδιάσουν τα μελλοντικά οικονομικά σχέδια.

Η λογιστική δεν παρέχει μόνο τις πληροφορίες που δείχνουν το αποτέλεσμα των προηγούμενων πράξεων και ενεργειών, το οποίο είναι άκρως σημαντικό, αλλά θα πρέπει να δίνει αυτές τις πληροφορίες σε τέτοια μορφή, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για τον προγραμματισμό των μελλοντικών δράσεων και ενεργειών. Για παράδειγμα, τα στοιχεία που απορρέουν από τον ισολογισμό θα πρέπει να είναι σε τέτοια απεικόνιση που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τα στελέχη της εταιρείας, από τους προμηθευτές της, αλλά και από τους ελεγκτικούς μηχανισμούς του Δημοσίου. Η μορφοποίηση των οικονομικών στοιχείων, που προέρχονται από τις λογιστικές καταστάσεις, γίνονται πλέον εύκολα μέσω των λογιστικών πληροφοριακών

συστημάτων που υπάρχουν στην αγορά. Αυτά τα συστήματα, παρέχουν πληροφορίες όχι μόνο για τους διαχειριστές της επιχείρησης, αλλά και για ένα ευρύτερο σύνολο ανθρώπων, που καλούνται να λάβουν καθημερινά συγκεκριμένες αποφάσεις. Η εύρεση ευκαιριών καθώς και ο γρήγορος εντοπισμός ορισμένων προβλημάτων, σηματοδοτεί τη διαφορά μεταξύ της επιτυχίας και της αποτυχίας της επιχείρησης. Μερικές από τις λειτουργίες των συστημάτων οικονομικής διαχείρισης είναι η ενοποίηση οικονομικών πληροφοριών από πολλές πηγές, η εύκολη πρόσβαση σχετικών και μη σχετικών χρηστών στα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, η άμεση διαθεσιμότητα των οικονομικών αυτών στοιχείων.

Το λογιστήριο πλέον, μέσα στο οποίο διαδραματίζονται όλες οι λογιστικές διαδικασίες, αποτελεί τον πυρήνα της επιχείρησης και μπορεί να συνεισφέρει στην έγκαιρη λήψη αποφάσεων μέσω των πληροφοριών και αποτελεσμάτων που αντλεί από τα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας, της παραγωγικότητας, της αποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες για να θεωρηθούν χρήσιμες και να συμβάλλουν με αυτόν τον τρόπο στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, θα πρέπει να έχουν ορισμένα χαρακτηριστικά (Tinkelman, 2015). Συγκεκριμένα θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από:

1. **Συνάφεια:** Οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να σχετίζονται με την πρόγνωση μελλοντικών γεγονότων, καθώς επίσης και με δεδομένα προηγούμενων χρονικών περιόδων. Η συνάφεια προσδίδει στην πληροφορία την αξία της πρόγνωσης, καθώς επίσης και τη σημασία της ανάδρασης. Οι δύο αυτές αξίες είναι άμεσα εξαρτώμενες, διότι η γνώση του παρελθόντος αποτελεί τη βάση για την πρόβλεψη του μέλλοντος, ενώ, αντίθετα, χωρίς κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το μέλλον η γνώση του παρελθόντος καθίσταται άχρηστη. Επίσης, συναφείς πληροφορίες θα πρέπει να είναι επίκαιρες. Αυτό σημαίνει ότι οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες στους χρήστες, πριν οι ίδιες χάσουν την αξία να επηρεάσουν τις αποφάσεις των χρηστών.
2. **Αξιοπιστία:** Οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να είναι απαλλαγμένες από σφάλματα και τυχόν μεροληψίες.
3. **Συγκρισιμότητα:** Η συγκεκριμένη ποιότητα των λογιστικών πληροφοριών επιτρέπει στους χρήστες τη διερεύνηση των αλλαγών που έχουν επέλθει κατά την πάροδο μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου. Οι λογιστικές πληροφορίες που χαρακτηρίζονται από συγκρισιμότητα επιτρέπουν την αξιολόγηση της απόδοσης της επιχείρησης σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις.
4. **Συνοχή:** Η λογιστική μεταχείριση των γεγονότων θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από σταθερότητα και συνοχή. Τυχόν αλλαγές στην πολιτική της μεταχείρισης των λογιστικών γεγονότων θα πρέπει να γνωστοποιούνται από την επιχείρηση.
5. **Κατανόηση:** Οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να παρουσιάζονται με όσο το δυνατό μεγαλύτερη σαφήνεια και απλότητα, έτσι ώστε να γίνονται κατανοητές σε εκείνους για τους οποίους έχουν δημιουργηθεί.

14.2. Γενικά για τις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις

Πολλές φορές, σε προηγούμενα κεφάλαια, έγινε αναφορά σε θέματα σχετικά με τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης. Σ' αυτό το κεφάλαιο και πριν τη συστηματική παρουσίαση της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, κρίνεται σκόπιμη μία σύντομη παρουσίασή τους, η οποία θα αποτελέσει και τη βάση για την ανάλυση αυτών.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται υποχρεωτικά από τις ελληνικές επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας, στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης (με τη χρήση όλων των ετήσιων πληροφοριών της Λογιστικής) είναι:

Α. Η κατάσταση του Ισολογισμού τέλους χρήσης

Ο Ισολογισμός απεικονίζει την οικονομική κατάσταση μίας επιχείρησης σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή και αποτελείται από τρία μέρη:

- α) Το Ενεργητικό, δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης
- β) Τα Ίδια Κεφάλαια, δηλαδή την υποχρέωση της επιχείρησης στον επιχειρηματία
- γ) Το Πραγματικό Παθητικό, δηλαδή την υποχρέωση της επιχείρησης προς τους διάφορους τρίτους (Αληφαντής, 2008).

Σε κάθε χρονική στιγμή το ποσό του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων (Ενεργητικό) πρέπει να είναι ίσο με το συνολικό ποσό των υποχρεώσεων της επιχείρησης στον επιχειρηματία και τους διάφορους τρίτους (Παθητικό). Η σχέση αυτή αποτελεί τη βασική λογιστική εξίσωση:

$$\text{Ενεργητικό} = \text{Ίδια Κεφάλαια} + \text{Πραγματικό Παθητικό}$$

B. Η κατάσταση Αποτελεσμάτων

Η κατάσταση αποτελεσμάτων συνοψίζει τα έσοδα και έξοδα, δηλ. τα κέρδη και τις ζημιές της επιχείρησης στο τέλος της χρήσης, προσδιορίζοντας έτσι και το Τελικό Καθαρό Αποτέλεσμά αυτής. Η κατάσταση του λογαριασμού των Αποτελεσμάτων απεικονίζει τα αποτελέσματα της λειτουργίας της επιχείρησης για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, συνήθως ένα ολόκληρο ημερολογιακό έτος. Τα Αποτελέσματα συντάσσονται στις 31/12 ή 30/6, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, και κατά τη δημοσίευσή τους παρουσιάζονται υποχρεωτικά, σε δύο ξεχωριστές στήλες, τα οικονομικά στοιχεία της κλειόμενης χρήσης και τα οικονομικά στοιχεία της αμέσως προηγούμενης χρήσης.

Γ. Η κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

Η κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης απεικονίζει τις αλλαγές στο Κεφάλαιο των ιδιοκτητών συμπεριλαμβανομένου και του υπέρ το άρτιο ποσού αυτού, στις εισφορές ιδιοκτητών (όταν υπάρχει ανέκκλητη δέσμευση κεφαλαιοποίησής τους), στους Ιδίους τίτλους, στις Διαφορές εύλογης αξίας, στα Αποθεματικά νόμων και καταστατικού, στα αφορολόγητα αποθεματικά και στα αποτελέσματα εις νέον.

Οι αλλαγές αυτές είναι δυνατόν να προκύψουν από τις μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών, τις μεταβολές στοιχείων περιόδου, τις εσωτερικές μεταφορές, τις διανομές στους φορείς της επιχείρησης, και τα αποτελέσματα περιόδου, όλες σχετικές με τα παραπάνω στοιχεία της καθαρής θέσης

Δ. Η κατάσταση του λογαριασμού Γενικής Εκμετάλλευσης

Η κατάσταση αυτή συνοψίζει τα αναλυτικά στοιχεία του μικτού κέρδους (αποθέματα, αγορές - πωλήσεις) μαζί με τα οργανικά έξοδα (ομάδα 6) και τα οργανικά έσοδα (ομάδα 7), προσδιορίζοντας τα καθαρά αποτελέσματα της εκμετάλλευσης της επιχείρησης (οργανικό κέρδος ή ζημιά). Η Γενική Εκμετάλλευση απεικονίζει το οργανικό αποτέλεσμα της λειτουργίας της επιχείρησης για μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο, που είναι συνήθως ένα πλήρες ημερολογιακό έτος (Τουρνά-Γερμανού, 2003).

Η κατάσταση αυτή καταρτίζεται υποχρεωτικά στις 31/12 ή 30/6 κάθε έτους, πριν από τη σύνταξη των Αποτελεσμάτων Χρήσης, σύμφωνα με το ΕΓΛΣ. Καταχωρείται στο Βιβλίο των Απογραφών και Ισολογισμών και τα οικονομικά της στοιχεία παρουσιάζονται σε δύο στήλες, από τις οποίες η μία αφορά την κλειόμενη χρήση και η άλλη την προηγούμενη. Η δημοσίευσή της δεν είναι υποχρεωτική.

Ε. Το προσάρτημα του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσης

Το προσάρτημα (footnotes) των χρηματοοικονομικών καταστάσεων χρησιμοποιείται για να παρουσιάσει πρόσθετες ή επεξηγηματικές πληροφορίες για στοιχεία που περιλαμβάνονται στον Ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσης (Αληφαντής, 2008).

Το προσάρτημα είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι των Χρηματοοικονομικών καταστάσεων και μία εκτεταμένη ανασκόπηση διαφόρων πληροφοριών που υπάρχουν σε αυτές. Είναι αναγκαίο σε κάθε ενδιαφερόμενο για την επιχείρηση, προκειμένου να είναι δυνατή η διαπίστωση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και προκειμένου να γίνει αντιληπτή η διαμόρφωση του οικονομικού της αποτελέσματος.

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο προσάρτημα διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες. Αυτές είναι:

1. **Πληροφορίες σχετικές με λογιστικές πολιτικές της επιχείρησης:** τέτοιες είναι οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι αποτίμησης των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων, η πολιτική των αποσβέσεων της επιχείρησης, η πολιτική των προβλέψεων της, η πολιτική των συμμετοχών της σ' άλλες επιχειρήσεις κ.λπ.
2. **Πληροφορίες σχετικές με απρόβλεπτες υποχρεώσεις της,** οι οποίες μπορεί να προκύψουν από εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις της επιχείρησης.
3. **Πληροφορίες σχετικές με μεταγενέστερα γεγονότα,** τα οποία έλαβαν χώρα μετά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, αλλά πριν τη δημοσίευσή τους. Τέτοια γεγονότα μπορεί να είναι: η πτώχευση βασικού πελάτη της επιχείρησης, η εκκαθάριση μιας εκκρεμούς νομικής υπόθεσης, η συμφωνία για την αγορά μιας θυγατρικής, ευεργετικά συνταξιοδοτικά πλάνα για τους εργαζόμενους κ.λπ.

ΣΤ. Η Κατάσταση Χρηματοροών

Η κατάσταση χρηματοροών παρουσιάζει τη δυνατότητα της οντότητας να δημιουργεί ταμειακά διαθέσιμα, αλλά και τις ανάγκες που έχει και χρησιμοποιεί αυτά τα ταμειακά διαθέσιμα. Η κατάσταση χρηματοροών απεικονίζει συγκεκριμένα, χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες, χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες, χρηματοροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες και συμφωνία μεταβολής ταμειακών διαθεσίμων.

14.3. Τα βασικά της Ανάλυσης των Οικονομικών Καταστάσεων

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, για να εμβαθύνει στη συγκρίσιμη και σχετική σπουδαιότητα των στοιχείων, που απεικονίζουν και αξιολογούν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές.

Αυτές οι τεχνικές περιλαμβάνουν την ανάλυση με τη χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών, την ανάλυση κοινών μεγεθών, την εξέταση του σχετικού μεγέθους μεταξύ των επιχειρήσεων, τη σύγκριση των αποτελεσμάτων με άλλα είδη πληροφοριών, τη μελέτη των διαφορετικών στοιχείων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μεταξύ επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου και ανασκόπηση όλου του συγκεντρωθέντος περιγραφικού υλικού.

Οι πληροφορίες που προέρχονται από τους παραπάνω τύπους ανάλυσης θα πρέπει να συνδυαστούν για να καθορίσουν τη συνολική οικονομική θέση της επιχείρησης που μελετάται.

Κανένας τύπος ανάλυσης ξεχωριστά δεν δίνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και δεν εξυπηρετεί όλες τις απαιτήσεις των ενδιαφερόμενων (Γκίκας, Παπαδάκη & Σιουγλέ, 2010).

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι μία διαδικασία κρίσης (Gibson, 1995). Ένα από τα πρωταρχικά της αντικείμενα είναι ο εντοπισμός των **κυριότερων μεταβολών** (turning points) στις τάσεις, στα ποσά, στις σχέσεις μεγεθών και κατόπιν ερευνά τους λόγους και τις αιτίες που βρίσκονται πίσω απ' αυτές τις μεταβολές. Συχνά μία βασική μεταβολή κάποιου οικονομικού στοιχείου μπορεί να προειδοποιήσει για μία σημαντική αλλαγή στη μελλοντική επιτυχία ή αποτυχία μιας επιχείρησης.

Η ανάλυση, ως κριτική διαδικασία, δύναται να βελτιωθεί και να αποδώσει καλύτερα αποτελέσματα, όταν υπάρχει σχετική εμπειρία του αναλυτή και χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα, κατά περίπτωση, εργαλεία ανάλυσης.

Αμέσως μετά ακολουθεί μία σύντομη περιγραφή των σπουδαιότερων τεχνικών της ανάλυσης,

14.3.1. Ανάλυση δια μέσου αριθμοδεικτών (Ratio analysis)

Οι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες εκφράζονται σε ποσοστά ή σε φορές (Μωϋσιάδης, 2010). Οι βασικές κατηγορίες αριθμοδεικτών (θα αναλυθούν λεπτομερώς σε επόμενη παράγραφο αυτού του κεφαλαίου) είναι:

- 1. Αριθμοδείκτες ρευστότητας (Liquidity ratios).** Αυτοί εκτιμούν τη δυνατότητα μίας επιχείρησης να ικανοποιήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Αυτή η κατηγορία των αριθμοδεικτών περιλαμβάνει επίσης αριθμοδείκτες που μετρούν την αποδοτική χρησιμοποίηση των κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων.
- 2. Αριθμοδείκτες δανειακής επιβάρυνσης (borrowing capacity leverage ratios),** οι οποίοι μετρούν τον βαθμό προστασίας των μακροχρόνιων επενδυτών και πιστωτών της επιχείρησης (long term debt-paying ability).
- 3. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (Profitability ratios).** Αυτοί μετρούν την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργήσει κέρδη. Η ανάλυση αυτών των αριθμοδεικτών περιλαμβάνει μέτρα μέτρησης της αποδοτικής χρήσης των περιουσιακών της στοιχείων γενικότερα.
- 4. Αριθμοδείκτες που χρησιμοποιούνται από τους επενδυτές (analysis for the investor).** Αυτοί είναι αριθμοδείκτες που ενδιαφέρουν τους επενδυτές και εξετάζουν την απόδοση των επενδεδυμένων κεφαλαίων.
- 5. Αριθμοδείκτες ταμειακής ροής (cash flow ratios).** Αυτοί βοηθούν συμπληρωματικά στην ανάλυση για ρευστότητα, δανειακή επιβάρυνση ή αποδοτικότητα.

Κάθε ένας από τους παραπάνω αριθμοδείκτες μπορεί να υπολογιστεί από διαφορετικά ζεύγη αριθμών. Δεδομένου του μεγάλου αριθμού των μεταβλητών που περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις,

μπορεί να προκύψει ένας εκτεταμένος κατάλογος από σημαντικούς αριθμοδείκτες. Σταθερός κατάλογος χρησιμοποιούμενων αριθμοδεικτών ή χρησιμοποιούμενων υπολογισμών δεν υπάρχει. Τα διάφορα συγγράμματα καθώς και οι πηγές πληροφοριών οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων, χρησιμοποιούν διαφορετικούς αριθμοδείκτες (Gibson, 1995).

Επίσης, συγκρίσεις αριθμών του Ισολογισμού με αριθμούς των Αποτελεσμάτων Χρήσης, με τη χρησιμοποίηση αριθμοδεικτών, είναι δυνατό να δημιουργήσουν πολλές δυσκολίες εξ αιτίας της διαφορετικής χρονικής περιόδου που καλύπτουν κάθε ένας από αυτούς. Συγκεκριμένα, όπως ήδη έχει αναφερθεί, ο Ισολογισμός αφορά ένα συγκεκριμένο χρονικό σημείο και αυτό είναι το τέλος της διαχειριστικής χρήσης, ενώ τα Αποτελέσματα Χρήσης καλύπτουν ολόκληρη τη διαχειριστική χρήση.

Προκειμένου να συγκρίνονται στοιχεία του Ισολογισμού με σχετικά στοιχεία των Αποτελεσμάτων χρήσης, θα πρέπει προηγουμένως να γίνονται κάποιες προσαρμογές (Μωυσιάδης, 2010). Αυτό σημαίνει ότι για να συγκριθούν οι πωλήσεις που προκύπτουν από τα Αποτελέσματα Χρήσης, με τις απαιτήσεις της επιχείρησης (Πελάτες, Γραμμάτια εισπρακτέα κ.λπ.), που προκύπτουν από τον Ισολογισμό, θα πρέπει να υπολογιστεί ο μέσος όρος των απαιτήσεων για ολόκληρο το έτος, που αντιστοιχούν οι πωλήσεις. Δυστυχώς όμως πολλά στοιχεία δεν είναι στη διάθεση του εξωτερικού αναλυτή για τους σχετικούς υπολογισμούς. Σ' αυτές τις περιπτώσεις ο αναλυτής χρησιμοποιεί το μέσο όρο των αρχικών και τελικών υπολοίπων, που εμφανίζονται στον Ισολογισμό (στις δύο στήλες που απεικονίζουν στοιχεία κλειόμενης και προηγούμενης χρήσης). Αυτή η προσέγγιση δίνει μία λύση στο παραπάνω πρόβλημα, αλλά οπωσδήποτε προβλήματα που υπάρχουν, εξαιτίας εποχιακών ή κυκλικών αλλαγών ή άλλων γεγονότων, δεν είναι δυνατόν να εντοπιστούν.

14.3.2. Ανάλυση κοινών μεγεθών - Κάθετη και Οριζόντια

Η **Ανάλυση κοινών μεγεθών** (Common size analysis - vertical and Horizontal) εκφράζει συγκρίσεις σε ποσοστά (Παπαδέας & Συκιανάκης, 2014). Για παράδειγμα, αν τα χρηματικά διαθέσιμα είναι 400.000 και το σύνολο του Ενεργητικού 10.000.000, τότε τα χρηματικά διαθέσιμα αντιπροσωπεύουν το 4% του συνόλου του Ενεργητικού. Η χρησιμοποίηση ποσοστών είναι συνήθως προτιμότερη από τη χρησιμοποίηση απόλυτων αριθμών. Αυτό θα γίνει κατανοητό με ένα παράδειγμα. Αν η επιχείρηση «Α» πραγματοποιεί κέρδη 2.500.000€ και η επιχείρηση «Β» πραγματοποιεί είναι 250.000€, ποια από τις δύο επιχειρήσεις είναι περισσότερο αποδοτική; Μία βιαστική απάντηση είναι ότι η «Α» είναι η αποδοτικότερη. Τώρα ας υπολογιστεί η σωστή απάντηση με το δεδομένο ότι τα Ίδια Κεφάλαια της επιχείρησης «Α» είναι 25.000.000 και της επιχείρησης «Β» είναι 2.500.000:

$$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}} = \frac{2.000.000}{25.000.000} = 8\% \text{ Απόδοση}$$

Σχέση 14.1 Επιχείρηση Α.

$$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}} = \frac{250.000}{2.500.000} = 10\% \text{ Απόδοση}$$

Σχέση 14.2 Επιχείρηση Β.

Η χρησιμοποίηση της ανάλυσης κοινών μεγεθών κάνει τη σύγκριση επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους περισσότερο αποτελεσματική από τη σύγκριση απλών αριθμών (Gibson, 1995).

Χρειάζεται προσοχή κατά τη χρησιμοποίηση της ανάλυσης κοινών μεγεθών με μικρά απόλυτα ποσά, διότι μια μικρή μεταβολή σε ένα ποσό μπορεί να επιφέρει μια σημαντική ποσοστιαία μεταβολή. Για παράδειγμα: αν τα κέρδη της προηγούμενης χρήσης ήταν 100.000 και αυξηθούν κατά την τρέχουσα χρήση σε 500.000€ αυτό με μία απλή σύγκριση δείχνει μόνο μία αύξηση 400.000€, αλλά στην πραγματικότητα η ποσοστιαία αύξηση είναι σημαντική.

Η **κάθετη ανάλυση** συγκρίνει κάθε ποσό της χρήσης με ένα επιλεγμένο ποσό της ίδιας χρήσης, που λαμβάνεται ως βάση (Gibson, 1995), π.χ. οι πωλήσεις της χρήσης που είναι 100.000.000 θεωρούνται το ποσό βάση, που συγκρίνεται με τη δαπάνη για διαφημίσεις, που έστω ότι είναι 1.000.000, τότε αποτελούν ποσοστό 1% επί

των πωλήσεων. Αν τα έξοδα για αμοιβές προσωπικού είναι 5.000.000, τότε αποτελούν ποσοστό 5% επί των πωλήσεων κ.ο.κ.

Η **οριζόντια ανάλυση** συγκρίνει κάθε ποσό της χρήσης με ένα **ποσό - βάση** επιλεγμένο από μία συγκεκριμένη προηγούμενη χρήση. Π.χ. αν οι πωλήσεις το 2013 ήταν 400.000.000 και το 2014 ήταν 600.000.000, αυτό σημαίνει ότι οι πωλήσεις το 2014 αυξήθηκαν κατά 50% σε σχέση με το 2013.

Υπόδειγμα Οριζόντιας και Κάθετης ανάλυσης 31 Δεκεμβρίου

ΔΕΔΟΜΕΝΑ	2014	2013	2012
Καθαρές πωλήσεις	10.000.000	9.500.000	9.100.000
– Κόστος πωληθέντων	– 6.500.000	– 6.080.000	– 5.642.000
Μικτό κέρδος	3.500.000	3.420.000	3.458.000
– Οργανικά έξοδα	– 3.000.000	– 2.660.000	– 2.365.000
Οργανικό Αποτέλεσμα	500.000	760.000	1.093.000
– Έκτακτα και Ανοργ. έξοδα	– 150.000	– 228.000	– 327.900
Καθαρά κέρδη χρήσης	350.000	532.000	765.100

Κάθετη Ανάλυση (Vertical common size)

ΔΕΔΟΜΕΝΑ	2014	2013	2012
Καθαρές πωλήσεις	100,0%	100,0%	100,0%
– Κόστος πωληθέντων	– 65,0%	– 64,0%	– 62,0%
Μικτό κέρδος	35,0%	36,0%	38,0%
– Οργανικά έξοδα	– 30,0%	– 28,0%	– 26,0%
Οργανικό Αποτέλεσμα	5,0%	8,0%	12,0%
– Έκτακτα και Ανοργ. έξοδα	– 1,5%	– 2,4%	– 3,6%
Καθαρά κέρδη χρήσης	3,5%	5,6%	8,4%

Οριζόντια Ανάλυση (Horizontal common size)

ΔΕΔΟΜΕΝΑ	2014	2013	2012
Καθαρές πωλήσεις	109,9	104,4	100,0%
Κόστος πωληθέντων	115,2	107,8	100,0%
Μικτό κέρδος	101,2	98,9	100,0%
– Οργανικά έξοδα	126,8	112,5	100,0%
Οργανικό Αποτέλεσμα	45,7	69,5	100,0%
– Έκτακτα και Ανοργ. έξοδα	45,7	69,5	100,0%
Καθαρά κέρδη χρήσης	45,7	69,5	100,0%

14.3.3. Συγκρίσεις (Comparisons)

Απόλυτα νούμερα ή αριθμοδείκτες μεμονωμένοι εμφανίζονται να μην έχουν νόημα, εκτός εάν συγκρίνονται με άλλα νούμερα ή αριθμοδείκτες (Gibson, 1995). Αν π.χ. ερωτηθεί κάποιος, τα 1.000€ είναι αρκετά χρήματα; Το πλαίσιο αναφοράς θα μπορούσε να καθορίσει την απάντηση. Έτσι για ένα μικρό παιδί τα 1.000€ είναι ένα μεγάλο ποσό, αντίθετα για ένα εκατομμυριούχο οι 1.000€ είναι μηδαμινό ποσό. Το ίδιο ισχύει και για τις επιχειρήσεις. Αν π.χ. κάποιες επιχειρήσεις έχουν επενδύσεις σε πάγια το 60% των περιουσιακών τους στοιχείων, είναι φυσικό για μερικές, αλλά αντίθετα για κάποιες άλλες εντελώς καταστροφικό.

Ο κάθε αναλυτής πρέπει να έχει ένα οδηγό για να καθορίσει το μήνυμα και το νόημα των αριθμοδεικτών και των άλλων μεγεθών. Αρκετοί τύποι συγκρίσεων προσφέρουν εμβάθυνση και αποσαφήνιση αριθμών και αριθμοδεικτών, όπως:

A. Ανάλυση τάσεων (Trend Analysis)

Η ανάλυση τάσεων μελετά την οικονομική ιστορία μιας επιχείρησης από έτος σε έτος, συγκρίνει τα στοιχεία και καταλήγει σε συμπεράσματα (Gibson, 1995). Ερευνώντας την τάση ενός συγκεκριμένου αριθμοδεικτή από έτος σε έτος, είναι δυνατόν να διαπιστωθεί ότι ο αριθμοδείκτης αυξάνεται, ελαττώνεται ή ότι παραμένει σταθερός. Αυτό βοηθά στην ανίχνευση προβλημάτων ή στον προσδιορισμό των ορθών αποτελεσμάτων από την ανάλογη διοίκηση της επιχείρησης.

B. Μέσοι όροι κλάδων επιχειρήσεων και σύγκριση με τα στοιχεία των ανταγωνιστών (Industry averages and comparison with competitors)

Η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μίας επιχείρησης είναι περισσότερο αποτελεσματική, αν τα αποτελέσματά της συγκριθούν με τα μέσα αποτελέσματα των επιχειρήσεων του κλάδου που ανήκει η επιχείρηση, αλλά και με τα αποτελέσματα των ανταγωνιστών της επιχείρησης (Μωϋσιάδης, 2010).

Πρόβλημα αντιμετωπίζει ο αναλυτής, όταν τα στοιχεία των διαφόρων κλάδων επιχειρήσεων δεν μπορούν να συγκριθούν με τα στοιχεία της υπό εξέταση, επιχείρησης, διότι αυτή έχει διεισδύσει σε πολλές διαφορετικές βιομηχανικές δραστηριότητες π.χ. η εταιρεία Virgin δραστηριοποιείται σε διαφορετικούς επιχειρηματικούς κλάδους, όπως αερομεταφορές, τουριστικές επιχειρήσεις, εμπόριο και παραγωγή δίσκων και κασετών.

Επειδή λοιπόν πολλές επιχειρήσεις δεν ανήκουν αποκλειστικά σε ένα συγκεκριμένο κλάδο δραστηριότητας, είναι πολλές φορές αναγκαίο να γίνεται προσπάθεια σύγκρισης των αποτελεσμάτων της επιχείρησης, με τα αποτελέσματα του κλάδου επιχειρήσεων με τις οποίες αυτή ταιριάζει περισσότερο.

Κατά τη σύγκριση μεγεθών και αριθμοδεικτών επιχειρήσεων με τα ανάλογα του κλάδου και των ανταγωνιστών, είναι δυνατόν να προκύψουν τα παρακάτω προβλήματα και αυτό συμβαίνει λόγω των διαφορετικών υπολογισμών. Τα προβλήματα αυτά είναι:

- Η χρησιμοποίηση διαφορετικών λογιστικών μεθόδων δημιουργεί το πρώτο πρόβλημα. Αυτό μπορεί να οφείλεται, στο ότι παρόμοιες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν διαφορετικές μεθόδους αποτίμησης ή διαφορετικές μεθόδους αναγνώρισης εσόδων. Για τον λόγο αυτόν πρέπει να διαβάζονται προσεκτικά οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τα προσαρτήματά τους, ώστε να καθορίζεται ο βαθμός σύγκρισης μεταξύ των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων. Παράδειγμα: Αν μία επιχείρηση χρησιμοποιεί τη μέθοδο FIFO, για την αποτίμηση των αποθεμάτων της, και μία άλλη τη LIFO, το τελικό τους απόθεμα και το κόστος των πωληθέντων θα παρουσιάζουν μεγάλη διαφορά, με συνέπεια η σύγκριση των αριθμοδεικτών τους ή άλλων σχετικών μεγεθών να είναι χωρίς νόημα.
- Είναι δυνατόν επίσης να υπάρξουν διαφορετικά οικονομικά αποτελέσματα, εάν η λήξη της διαχειριστικής χρήσης είναι χρονικά διαφορετική σε δύο πανομοιότυπες επιχειρήσεις. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι οι αριθμοδείκτες επιχειρήσεων, με διαφορετικό χρονικά τέλος διαχειριστικής χρήσης, προσδιορίζουν εξίσου τους μέσους αριθμοδείκτες ενός κλάδου επιχειρήσεων.
- Επιχειρήσεις με διαφορετικές χρηματοδοτικές πολιτικές μπορεί να συμπεριλαμβάνονται στον προσδιορισμό των μέσων αριθμοδεικτών του κλάδου. Αυτό σημαίνει ότι επιχειρήσεις εντάσεως κεφαλαίου ομαδοποιούνται με επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας.
- Επίσης, επιχειρήσεις με μεγάλη δανειακή επιβάρυνση, μπορεί να περιλαμβάνονται μαζί με επιχειρήσεις που αποφεύγουν το ρίσκο των χρεών, για τον καθορισμό των μέσων αριθμοδεικτών του κλάδου.
- Μερικοί μέσοι αριθμοδείκτες κλάδων επιχειρήσεων προέρχονται από μικρά δείγματα επιχειρήσεων, οι οποίες μπορεί να μην είναι αντιπροσωπευτικές του κλάδου.
- Αριθμοδείκτες μπορεί να υπολογίζονται με διαφορετικούς αριθμητικούς υπολογισμούς από επιχείρηση σε επιχείρηση. Για να συγκριθούν όμως αριθμοδείκτες της ίδιας επιχείρησης από έτος σε έτος, επίσης αριθμοδείκτες μεταξύ επιχειρήσεων και αριθμοδείκτες μίας επιχείρησης με τους μέσους αντίστοιχους αριθμοδείκτες του κλάδου, απαιτείται αυτοί να έχουν υπολογιστεί με τη χρησιμοποίηση του ίδιου μαθηματικού τύπου.
- Τέλος θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι αριθμοδείκτες δεν είναι απόλυτοι οδηγοί ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων. Αυτοί απλά αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές, και πρέπει να συνδυάζονται με άλλες μεθόδους, για την καλύτερη διατύπωση της αξιολόγησης των οικονομικών συνθηκών μίας επιχείρησης.

14.4. Το σχετικό μέγεθος των αναλυόμενων επιχειρήσεων

Η σύγκριση επιχειρήσεων διαφορετικού μεγέθους μπορεί να είναι περισσότερο δύσκολη απ' ό,τι η σύγκριση μεταξύ επιχειρήσεων ίδιου μεγέθους (Τουρνά-Γερμανού, 2003). Μεγάλες οικονομικές μονάδες έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ευρύτερες και περισσότερο εξειδικευμένες αγορές κεφαλαίων, δηλ. δύνανται να δανείζονται μεγάλα ποσά κεφαλαίων και με ευνοϊκότερους όρους. Αριθμοδείκτες κοινού μεγέθους ανάλυσης βοηθούν στον περιορισμό μερικών προβλημάτων σχετικών με τη χρήση απόλυτων αριθμών.

Ο αναλυτής πρέπει να είναι καλά ενημερωμένος για το διαφορετικό μέγεθος των συγκρινόμενων επιχειρήσεων. Αυτές οι διαφορές μεταξύ των επιχειρήσεων εντοπίζονται από το σχετικό ύψος των πωλήσεων, των παγίων στοιχείων και των μεγεθών των κέρδους.

14.5. Η ποικιλία των Οικονομικών καταστάσεων στους κλάδους των επιχειρήσεων

Τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων, ειδικά του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων χρήσης, διαφέρουν από κλάδο σε κλάδο επιχειρήσεων (Tinkelman, 2015).

Ο κλάδος των εμπορικών επιχειρήσεων (merchandising retail, wholesale) πουλάει εμπορεύματα (έτοιμα προϊόντα) αγορασμένα από άλλες επιχειρήσεις. Ένα βασικό περιουσιακό τους στοιχείο είναι τα αποθέματα εμπορευμάτων, που αποτελούνται από έτοιμα προϊόντα. Μερικών εμπορικών επιχειρήσεων, ένα μεγάλο μέρος των πωλήσεων τους μπορεί να γίνεται με μετρητά, συνεπώς το υπόλοιπο των απαιτήσεων τους (πελάτες, γραμμάτια εισπρακτέα) θα είναι σχετικά χαμηλό. Άλλες εμπορικές επιχειρήσεις, εκτός από τις πωλήσεις με μετρητά, δέχονται και πιστωτικές κάρτες και έχουν και αυτές χαμηλό χρεωστικό υπόλοιπο απαιτήσεων.

Άλλες επιχειρήσεις όμως επεκτείνουν τις πωλήσεις τους, χορηγώντας μεγάλες πιστώσεις ή αποδέχονται γραμμάτια και έτσι το χρεωστικό υπόλοιπο των απαιτήσεων τους είναι μεγάλο εξαιτίας της ανταγωνιστικής φύσης τους. Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας (με βάση τα αποτελέσματα χρήσης) εμφανίζονται εντελώς χαμηλοί και το κόστος των πωληθέντων και τα έξοδα λειτουργίας κυριαρχούν στα έξοδα αυτού του κλάδου.

Ο κλάδος των επιχειρήσεων προσφοράς υπηρεσιών (Τράπεζες, Ασφαλιστικοί Οργανισμοί, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) δημιουργεί τα κέρδη του, από τις υπηρεσίες που παρέχει. Επειδή οι υπηρεσίες δεν είναι δυνατό να αποθηκευτούν, επόμενο είναι τα αποθέματά τους να είναι ελάχιστα ή και ανύπαρκτα. Επίσης σ' αυτόν τον κλάδο οι επενδύσεις σε πάγια περιουσιακά στοιχεία (κτίρια, μηχανήματα κ.λπ.) είναι χαμηλά σε σύγκριση με τις επενδύσεις των βιομηχανικών επιχειρήσεων.

Ο κλάδος των βιομηχανικών επιχειρήσεων έχει μεγάλα αποθέματα σε πρώτες ύλες και ημιτελή και έτοιμα προϊόντα. Εκτός αυτού και οι επενδύσεις του κλάδου σε πάγια στοιχεία (κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα κ.λπ.) είναι πολύ μεγάλες. Ιδιαίτερα στον κλάδο αυτόν θα πρέπει να τονιστεί ότι το κύριο, αλλά και μεγάλο έξοδο που εμφανίζεται στα Αποτελέσματα Χρήσης είναι το κόστος των πωληθέντων εμπορευμάτων.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία πρέπει να τα έχει υπόψη του ο αναλυτής των οικονομικών καταστάσεων.

14.6. Συμπληρωματικές Πληροφορίες

Ο αναλυτής πρέπει συνεχώς να ενημερώνεται για τους διάφορους κλάδους των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα για τις υπό εξέταση επιχειρήσεις. Αυτή η ενημέρωση γίνεται με την παρακολούθηση των ετήσιων αναφορών σε αυτές, από δημοσιεύσεις σε οικονομικά και άλλα σχετικά περιοδικά, γεγονός που συμβάλλει στην πλήρη κατανόηση και σαφή αντίληψη της οικονομικής θέσης των επιχειρήσεων (Gibson, 1995).

Ακόμη θα πρέπει ο αναλυτής να παρακολουθεί και πηγές διεθνών πληροφοριών, σχετικά με κλάδους και επιχειρήσεις. Οι πλέον έγκυρες και αξιόπιστες διεθνείς πηγές πληροφοριών σχετικών με επιχειρήσεις, σήμερα είναι:

- Standard and Poor's Reports
- Standard and Poor's Register of Corporations Directors and Executives.
- Standard and Poor's Analyst's Handbook
- Standard and Poor's Corporation Records
- America's Corporate Families. The Billion Dollar Directory.
- Standard Industrial Classification Manual (SIC)
- Thomas Register of American Manufacturers and Thomas Register
- Moody's Investors Service
- Securities Owner's Stock Guide
- Wall Street Transcript
- Predicasts F and S Index
- Reference Book of Corporate Managements
- Compact Disclosure

14.7. Οι χρήστες των Οικονομικών Καταστάσεων και οι σκοποί που επιδιώκουν με την ανάλυση

Στις προηγούμενες παραγράφους αυτού του κεφαλαίου έχουν αναπτυχθεί τα σχετικά με την τεχνική της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων, στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στους χρήστες αυτών των οικονομικών καταστάσεων και στους σκοπούς που επιδιώκουν με την ανάλυσή τους.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις ετοιμάζονται για ένα σύνολο διαφοροποιημένων χρηστών (Weygandt, Kimmel, & Kieso, 2015). Οι χρήστες των οικονομικών στοιχείων έχουν συγκεκριμένους στόχους, τους οποίους πρέπει να ικανοποιήσουν με την ανάλυση των καταστάσεων.

1. Η διοίκηση της επιχείρησης (management).

Αυτή είναι ο πρώτος χρήστης των οικονομικών στοιχείων των καταστάσεων και αναλύει τα στοιχεία, τόσο από την άποψη των επενδυτών, όσο και των δανειστών της επιχείρησης (Τουρνά - Γερμανού, 2003). Με την ανάλυση η διοίκηση προσδιορίζει την τρέχουσα οικονομική θέση της μονάδας, καθώς και την ικανότητά της να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Επίσης, ενδιαφέρεται και φροντίζει για την δημιουργία κερδών. Ιδιαίτερη, επίσης, φροντίδα της διοίκησης αποτελεί το οικονομικό οικοδόμημα της επιχείρησης με σκοπό να επιτύχει τον κατάλληλο συνδυασμό βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων υποχρεώσεων και ίδιων κεφαλαίων. Επιπλέον, ενδιαφέρεται για τη δομή του Ενεργητικού δηλ. τον συνδυασμό διαθεσίμων, αποθεμάτων, απαιτήσεων, επενδύσεων και παγίων στοιχείων.

Η διοίκηση με τις κατάλληλες ενέργειες πρέπει να οδηγεί την επιχείρηση προς μία σταθερή βραχυχρόνια και μακροχρόνια πολιτική και παράλληλα να πραγματοποιεί κέρδη. Αυτές οι επιδιώξεις, αν και αντίθετες μεταξύ τους, πρέπει να επιτυγχάνονται ταυτόχρονα. Για παράδειγμα ρευστότητα και αποδοτικότητα είναι ανταγωνιστικές, επειδή τα ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία (Ταμείο και Καταθέσεις Όψεως) είναι συνήθως τα λιγότερο αποδοτικά περιουσιακά στοιχεία. Το γεγονός αυτό έχει αρνητική επίδραση στην επιδίωξη της επιχείρησης να επιτύχει τη μεγαλύτερη δυνατή αποδοτικότητα, κυρίως όταν δεν έχει πηγές - πόρους διαθέσιμους για την κάλυψη των τρεχουσών υποχρεώσεών της. Από το άλλο μέρος, αν η οικονομική μονάδα ακολουθήσει αποκλειστικά και μόνο υψηλούς στόχους αποδοτικότητας, γρήγορα θα βρεθεί αντιμέτωπη με την πλήρη χρεοκοπία, από τη στιγμή που δεν θα έχει ρευστό χρήμα για την εξόφληση προμηθευτών και πιστωτών με τις ανάλογες απ' αυτούς αντιδράσεις.

Εκτός από την επιτυχία της παραπάνω επιδίωξης, η διοίκηση με τις ανάλογες ενέργειες και πρακτικές θα πρέπει να χρησιμοποιεί τους πόρους της σωστά, ώστε να πετυχαίνει μία λογική απόδοση των κεφαλαίων της.

2. Οι επενδυτές (μέτοχοι κ.λπ.) (investing public)

Αυτοί αποτελούν μία άλλη κατηγορία χρηστών των οικονομικών καταστάσεων, οι οποίοι ενδιαφέρονται για συγκεκριμένους τύπους ανάλυσης. Το πρώτο και κύριο ενδιαφέρον των επενδυτών είναι η γενική οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και η ικανότητά της να πραγματοποιεί μεγάλα κέρδη.

Οι αναλυτές που δίνουν στοιχεία στο επενδυτικό κοινό, χρησιμοποιούν την ανάλυση των κοινών μεγεθών - οικονομικών στοιχείων των παρελθόντων ετών και συγκρίνουν αυτά με μεγέθη της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης, γεγονός που δίνει τη δυνατότητα υπολογισμού της μελλοντικής της προοπτικής.

3. Οι παρέχοντες δανειοδοτήσεις στην επιχείρηση (Credit grantors)

Αυτοί είναι κυρίως Τράπεζες και άλλα Πιστωτικά Ιδρύματα, οι οποίοι είναι επόμενο να ενδιαφέρονται για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης. Οι απλοί δανειοδότες κερδίζουν ένα σχετικά μικρό ποσό τόκων από την επεκτεινόμενη πίστωση, το ύψος του οποίου είναι συνάρτηση του κάθε φορά ισχύοντος επιτοκίου. Επειδή, συνήθως, η απόδοση των πιστώσεων είναι χαμηλή και οι πιθανότητες να μην αποπληρωθεί το αρχικό κεφάλαιο αρκετές, οι δανειοδότες έχουν την τάση να είναι συντηρητικοί στην επέκταση των πιστώσεων.

4. Οι προμηθευτές (Suppliers) της επιχείρησης

Αυτοί ενδιαφέρονται για την οικονομική της κατάσταση, γιατί απ' αυτή θα εξαρταθεί η είσπραξη ή όχι των χρημάτων που αντιστοιχούν στις πωλήσεις τους με πίστωση, προς την οικονομική μονάδα (Τουρνά - Γερμανού, 2003). Για τους προμηθευτές αν μία πώληση με πίστωση, από την οποία έχουν ένα ποσοστό κέρδους 20% επί του κόστους (mark up), δεν εξοφληθεί από τον αγοραστή, σημαίνει ότι για την κάλυψη αυτής της απώλειας θα χρειαστεί να πραγματοποιήσουν 5 επιτυχείς και ισόποσες πωλήσεις με αυτήν που δεν εξοφλήθηκε. Ακόμη οι προμηθευτές παρέχουν πιστώσεις για μεγάλα χρονικά διαστήματα, σ' αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να σκεφτούν το κόστος των κεφαλαίων τους (τόκους, πληθωρισμός κ.λπ.).

Οι πιστωτές μίας επιχείρησης για βραχυχρόνια περίοδο (μέχρι ένα έτος) και οι πιστωτές για μακροχρόνια περίοδο (πάνω από 1 έτος), διαφέρουν ως προς τις επιδιώξεις τους. Οι βραχυχρόνιοι πιστωτές (κυρίως προμηθευτές) ενδιαφέρονται πρωταρχικά για τις τρέχουσες πηγές χρημάτων της επιχείρησης, όπως αυτές εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, προκειμένου να δώσουν επιπλέον πίστωση. Αντίθετα, αυτοί που έχουν μακροχρόνιες απαιτήσεις (Τράπεζες και ομολογιούχοι) ενδιαφέρονται για τις μελλοντικές προοπτικές δημιουργίας κερδών της επιχείρησης, γεγονός που θα δώσει τη δυνατότητα εξόφλησης της απαιτήσής τους. Για παράδειγμα αν εκδοθούν ομολογίες, οι οποίες θα εξοφληθούν σε 30 χρόνια, η παρούσα οικονομική κατάσταση της επιχείρησης δεν αποτελεί απόδειξη, αλλά ούτε καν ένδειξη για την εξόφληση ή μη της παραπάνω υποχρέωσης, γιατί η εξόφληση αυτής της υποχρέωσης θα είναι δυνατή από μελλοντικά κέρδη.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι σκοποί της ανάλυσης είναι διαφορετικοί μεταξύ των πάσης φύσης πιστωτών και εξαρτώνται από παράγοντες που καθορίζουν χρόνο πίστωσης, ποσό πίστωσης, σκοπό κ.λπ.

Η χρηματοοικονομική δομή, όμως, της επιχείρησης ενδιαφέρει όλους τους δανειστές της και αυτό, γιατί το ποσό των Ίδιων Κεφαλαίων σε σχέση με το πραγματικό Παθητικό, δείχνει το ρίσκο που αναλαμβάνουν οι ιδιοκτήτες - επιχειρηματίες εν σχέση με τους πιστωτές. Τα Ίδια Κεφάλαια παρέχουν στους δανειστές μία απόσταση ασφαλείας από την απώλεια των χρημάτων τους. Όταν η απόσταση ασφαλείας είναι μικρή (χαμηλά Ίδια Κεφάλαια), το πραγματικό ρίσκο το φέρουν όλοι οι πιστωτές της (Τουρνά - Γερμανού, 2003).

5. Διάφορες άλλες ομάδες

Πολλές άλλες ομάδες ανθρώπων ενδιαφέρονται για την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας επιχείρησης. Μεταξύ αυτών είναι:

1) Τα σωματεία εργαζομένων (unions of employees).

Αυτά ενδιαφέρονται τη δυνατότητά της να δώσει αυξήσεις στους μισθούς και διάφορα άλλα ευεργετήματα στους εργαζόμενους όπως είναι δανεισμοί, ασφαλιστικά πλάνα κ.λπ.

2) Η Κυβέρνηση (Government).

Επίσης ενδιαφέρεται για την ανάλυση, προκειμένου να ασκήσει την οικονομική και κοινωνική πολιτική, δηλ. να εισπράξει φόρους, να εξασφαλίσει θέσεις εργασίας, να ενισχύσει το εξαγωγικό εμπόριο και πολλά άλλα.

14.8. Αριθμοδείκτες (Ratios)

Το βασικότερο εργαλείο της ανάλυσης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι οι Αριθμοδείκτες. Αυτοί συσχετίζουν στοιχεία του Ισολογισμού, στοιχεία των Αποτελεσμάτων Χρήσης ή ταυτόχρονα στοιχεία Ισολογισμού και Αποτελεσμάτων Χρήσης και εκφράζονται σε ποσοστά ή φορές (Gibson, 1995). Με τη χρησιμοποίηση των διαφόρων κατηγοριών αριθμοδεικτών, όχι μεμονωμένα, αλλά επί σειρά ετών, είναι δυνατόν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για την παρούσα οικονομική κατάσταση της επιχείρησης και για τη μελλοντική της πορεία.

Ακόμη οι Αριθμοδείκτες μπορούν να βοηθήσουν στην πρόβλεψη της εξέλιξης (ανοδικώς ή καθοδικώς) ενός ολοκλήρου κλάδου επιχειρηματικής δραστηριότητας (κλάδος ναυπηγείων, κλάδος βιομηχανίας ξύλου κ.λπ.) (Μουσιιάδης, 2010).

A. Δείκτες ρευστότητας και η σχέση του με την ικανότητα εξόφλησης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Η δυνατότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της είναι σημαντική για όλους τους ενδιαφερόμενους για τις οικονομικές της καταστάσεις. Αν δεν δύναται να ικανοποιήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της, τότε θα αδυνατεί να ικανοποιήσει και τις μακροπρόθεσμες, αλλά και τους μετόχους της. Ακόμη, μια πολύ κερδοφόρα επιχείρηση μπορεί να αντιμετωπίσει το φάσμα της χρεοκοπίας, αν δεν μπορέσει να εξοφλήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της (Παπαδέας, & Συκιανάκης, 2014).

Με την ανάλυση της ικανότητας εξόφλησης των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, επιβεβαιώνεται η στενή σχέση που υπάρχει μεταξύ κυκλοφοριακού ενεργητικού και βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Γενικά, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις θα εξοφληθούν με μετρητά που προέρχονται από τη ρευστοποίηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Η αποδοτικότητα της επιχείρησης δεν καθορίζει και την ικανότητά της για την ικανοποίηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεών της. Η επιχείρηση είναι δυνατόν να πραγματοποιεί μεγάλα κέρδη (πωλήσεις με πίστωση), αλλά μπορεί να μην εισπράττει μετρητά και έτσι να αδυνατεί να εξοφλήσει τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Αντίθετα, μία επιχείρηση που σε μία χρήση έχει ζημιές μπορεί να έχει την οικονομική δυνατότητα να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις της.

Οι κυριότεροι αριθμοδείκτες που προσδιορίζουν την υπάρχουσα ρευστότητα της επιχείρησης και την ικανότητα για εξόφληση των υποχρεώσεών της είναι:

Κεφάλαιο Κίνησης Working Capital	=	$\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$
Κυκλοφοριακή Ρευστότητα Current Ratio	=	$\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$
Πραγματική Ρευστότητα Acid Test Ratio	=	$\frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό} - \text{Αποθέματα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$
Άμεση Ρευστότητα Cash Ratio	=	$\frac{\text{Χρηματικά Διαθέσιμα} - \text{Χρεόγραφα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$

Σχήμα 14.1 Αριθμοδείκτες ρευστότητας.

Οι τιμές που μπορεί να πάρουν οι παραπάνω αριθμοδείκτες εξαρτώνται από τον κλάδο επιχειρηματικής δραστηριότητας που ανήκει η επιχείρηση, από το μέγεθός της και τη γενικότερη χρηματοοικονομική πολιτική που ακολουθεί. Οι μέσες τιμές όλων των κλάδων και μεγεθών επιχειρήσεων ενδεικτικά θα ήταν δυνατόν να είναι:

- **Κυκλοφοριακής ρευστότητας:** μέση τιμή περίπου 2
- **Πραγματικής ρευστότητας:** μέση τιμή περίπου 1
- **Άμεσης ρευστότητας:** μέση τιμή περίπου 0,40

Οι αριθμοδείκτες ρευστότητας, που κυρίως προσδιορίζουν πόσο εύκολα ρευστοποιούνται διάφορα κυκλοφοριακά στοιχεία της επιχείρησης σε σύγκριση με άλλα οικονομικά στοιχεία της, εμφανίζονται στο παρακάτω σχήμα 14.2. Οι απαιτήσεις της επιχείρησης εκφράζονται με τους πελάτες και τα γραμμάτια εισπρακτέα.

Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων Days Sales Receivables	=	$\frac{\text{Απαιτήσεις}}{\text{Καθαρές Ετήσιες Πωλήσεις} / 365}$
Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Απαιτήσεων Accounts Receivable Turnover	=	$\frac{\text{Καθαρές Ετήσιες Πωλήσεις}}{\text{Μέσο Υπόλοιπο Απαιτήσεων}}$
Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων Accounts Receivable Turnover in Days	=	$\frac{\text{Μέσο Υπόλοιπο Απαιτήσεων}}{\text{Καθαρές Ετήσιες Πωλήσεις με Πίστωση} / 365}$
Μέση Περίοδος Πώλησης Αποθεμάτων Days Sales in Inventory	=	$\frac{\text{Απόθεμα Τέλους Χρήσης}}{\text{Κόστος Πωληθέντων} / 365}$
Ταχύτητα Κυκλοφορίας Αποθεμάτων Inventory Turnover	=	$\frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Μέσο Ετήσιο Απόθεμα}}$
Λειτουργικός Κύκλος Operating Cycle	=	$\frac{\text{Καθαρές Ετήσιες Πωλήσεις}}{\text{Μέσο Υπόλοιπο Απαιτήσεων}}$

Σχήμα 14.2 Αριθμοδείκτες ρευστότητας.

Οι τέσσερις πρώτοι αριθμοδείκτες μετρούν την πολιτική πιστώσεων της επιχείρησης.

Ο αριθμοδείκτης «**Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων**» δείχνει σε πόσο χρονικό διάστημα η επιχείρηση εισπράττει τα χρέη των πελατών της και τα γραμμάτια εισπρακτέα της επιχείρησης. Είναι φυσικό όσο μικρότερος είναι ο χρόνος είσπραξης τους τόσο καλύτερη είναι η πιστωτική πολιτική της επιχείρησης.

Αντίθετα ο αριθμοδείκτης «**Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Απαιτήσεων**» που δείχνει τις καθαρές πωλήσεις του έτους και το μέσο υπόλοιπο των απαιτήσεων της επιχείρησης από πωλήσεις με πίστωση όσο μεγαλύτερος είναι τόσο η επιχείρηση εφαρμόζει καλύτερη πολιτική πιστώσεων προς τους πελάτες της, διότι έχει υψηλό επίπεδο πωλήσεων και χαμηλές απαιτήσεις.

Ο αριθμοδείκτης «**Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων**», πρέπει επίσης να είναι χαμηλός, κάτι που σημαίνει σύντομο χρόνο είσπραξης των απαιτήσεων.

Οι επόμενοι δύο αριθμοδείκτες ελέγχουν τη σωστή διαχείριση των αποθεμάτων της επιχείρησης. Ο πρώτος «**Μέση Περίοδος Πώλησης Αποθεμάτων**» πρέπει να είναι μικρός, γιατί αυτό υποδεικνύει ότι η επιχείρηση πουλά σχετικά σύντομα τα αποθέματα της και δεν δεσμεύει μετρητά σ' αυτά για μεγάλο χρονικό διάστημα. Στην περίπτωση αυτή τα πλεονάσματα των μετρητών της έχει τη δυνατότητα να τα χρησιμοποιεί για αποδοτικότερες επενδύσεις. Ο δεύτερος «**Ταχύτητα Κυκλοφορίας Αποθεμάτων**» πρέπει να είναι μεγάλος, γιατί αυτό δείχνει τη ρευστότητα των αποθεμάτων της επιχείρησης και είναι ανάλογος προς την «**Κυκλοφοριακή Ταχύτητα των Απαιτήσεων**».

Τέλος, ο «**Λειτουργικός Κύκλος της Επιχείρησης**», συνδυάζει τον απαιτούμενο χρόνο πώλησης των αποθεμάτων και τον απαιτούμενο χρόνο είσπραξης των απαιτήσεων, και δείχνει συνολικά σε πόσες ημέρες η επιχείρηση θα επανεισπράξει τα χρήματα που επένδυσε σε εμπορεύματα. Όσο μικρότερος είναι ο λειτουργικός κύκλος μιας επιχείρησης τόσο αποδοτικότερη είναι η λειτουργία της.

B. Αριθμοδείκτες δανειακής επιβάρυνσης

Οι αριθμοδείκτες δανειακής επιβάρυνσης, οι οποίοι υποδεικνύουν την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της θα εξεταστούν από δύο απόψεις (Τουρνά - Γερμανού, 2003): από την άποψη των στοιχείων που δίνει ο Ισολογισμός και από την άποψη των στοιχείων που δίνουν τα Αποτελέσματα Χρήσης.

Πριν την παρουσίαση αυτών των αριθμοδεικτών, πρέπει να γίνουν οι παρακάτω επισημάνσεις:

- Σε μακροχρόνια περίοδο υφίσταται σχέση μεταξύ του πραγματοποιηθέντος κέρδους και της υποχρέωσης εξόφλησης των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων. Αν και τα πραγματοποιηθέντα κέρδη δεν σημαίνει ότι έχουν εισπραχθεί στη βραχυχρόνια περίοδο, σε μακροχρόνια περίοδο τα στοιχεία των εσόδων και εξόδων προσδιορίζουν την κίνηση των χρηματικών διαθεσίμων. Λόγω λοιπόν της στενής σχέσης μεταξύ του πραγματοποιηθέντος αποτελέσματος και της ικανότητας εξόφλησης των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, η αποδοτικότητα της επιχείρησης είναι ένας σπουδαίος παράγοντας για τον καθορισμό της δανειακής επιβάρυνσης.
- Εκτός από την αποδοτικότητα της επιχείρησης, το ποσό της δανειακής επιβάρυνσης, εξαρτάται από το μέγεθος της υπό ανάλυση επιχείρησης. Η ανάλυση της δανειακής επιβάρυνσης υποδεικνύει τα ποσά των κεφαλαίων που παρέχονται από διάφορους τρίτους, εκτός της επιχείρησης, με εκείνα που παρέχονται από τους ιδιοκτήτες (επιχειρηματίες, μετόχους κ.λπ.) της επιχείρησης. Εάν ένα μεγάλο μέρος των κεφαλαίων της έχει χρηματοδοτηθεί από δανειστές, οι κίνδυνοι της λειτουργίας της επιχείρησης έχουν μετατεθεί σε τρίτους. Επίσης, αν ένα μεγάλο μέρος της χρηματοοικονομικής δομής της επιχείρησης προέρχεται από δανεισμό, αυτό σημαίνει ότι αυξάνει ο κίνδυνος της μη ικανοποίησης της αποπληρωμής του αρχικού κεφαλαίου αυτού του δανεισμού ή των τόκων του.

Οι κυριότεροι αριθμοδείκτες της δανειακής επιβάρυνσης, με βάση στοιχεία που εμφανίζονται στον Ισολογισμό, είναι:

Δείκτης Δανειακής Επιβάρυνσης Dedt Ratio	=	$\frac{\text{Πραγματικό Παθητικό (Ξένα Κεφάλαια)}}{\text{Σύνολο Ενεργητικού}}$
Δείκτης Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια Dedt to Equity Ratio	=	$\frac{\text{Πραγματικό Παθητικό (Ξένα Κεφάλαια)}}{\text{Ίδια Κεφάλαια}}$
Δείκτης Ξένων Κεφαλαίων προς Ίδια Κεφάλαια – Πάγια Άϋλα Περιουσιακά Στοιχεία Dedt to Tangible Networkth	=	$\frac{\text{Πραγματικό Παθητικό (Ξένα Κεφάλαια)}}{\text{Ίδια Κεφάλαια – Άϋλα Πάγια}}$

Σχήμα 14.3 Αριθμοδείκτες δανειακής επιβάρυνσης.

Οι τρεις αυτοί αριθμοδείκτες όσο χαμηλότεροι είναι, τόσο μικρότερη είναι η δανειακή επιβάρυνση της επιχείρησης σε ξένα κεφαλαία.

Συγκεκριμένα, ο **Δείκτης της Δανειακής επιβάρυνσης** συγκρίνει τις συνολικές υποχρεώσεις της επιχείρησης με το συνολικό ενεργητικό της. Ο δείκτης αυτός απεικονίζει το ποσοστό των περιουσιακών στοιχείων, που έχουν χρηματοδοτηθεί από τρίτους, κάτι που βοηθάει να καθοριστεί πόσο καλά, οι πάσης φύσης δανειστές προστατεύονται σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμών της επιχείρησης.

Έχει ήδη αναφερθεί, ότι το ποσοστό της δανειακής επιβάρυνσης εξαρτάται από τον κλάδο και το μέγεθος της επιχείρησης. Αυτό το ποσοστό είναι ευνοϊκό για τους πιστωτές, όταν κυμαίνεται μεταξύ 30-40% του ενεργητικού, δηλ. όταν μόνο το 30-40% έχει χρηματοδοτηθεί από τρίτους και το 60% είναι Ίδια Κεφάλαια.

Ο **Δείκτης ξένων κεφαλαίων προς Ίδια Κεφάλαια** είναι εναλλακτικός του προηγούμενου, γιατί και οι δύο βασικά χρησιμοποιούν τα ίδια μεγέθη. Αυτός ο δείκτης είναι καλό να κινείται μεταξύ 50-60%. Το ίδιο ισχύει και για τον τρίτο δείκτη, δηλ. όσο χαμηλότερος τόσο περισσότερο καλύπτονται οι πιστωτές.

Ο αριθμοδείκτης δανειακής επιβάρυνσης με βάση στοιχεία που εμφανίζονται στα Αποτελέσματα Χρήσης είναι:

Δείκτης Κάλυψης Τόκων Ξένων Κεφαλαίων Times Interest Earned	=	$\frac{\text{Καθαρά πρό φόρων κέρδη & πριν την Αφαίρεση Τόκων Ξένων Κεφαλαίων}}{\text{Τόκοι Ξένων Κεφαλαίων}}$
--	---	--

Σχήμα 14.4 Αριθμοδείκτες δανειακής επιβάρυνσης.

Εάν ο δείκτης κάλυψης των τόκων ξένων κεφαλαίων είναι επαρκής (συνήθως πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 20-40% κάλυψης), μικρός κίνδυνος υφίσταται για την επιχείρηση να μην μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της καταβολής των σχετικών τόκων. Αν η επιχείρηση παρουσιάζει ένα καλό ποσοστό κάλυψης των υποχρεώσεών της σε τόκους, είναι ευνόητο ότι θα μπορέσει να ανανεώσει δάνεια που πλησιάζουν στη λήξη τους. Αυτό σημαίνει ότι πολύ πιθανόν δεν θα χρειαστεί να διατεθούν κεφάλαια της επιχείρησης για να επιστραφεί το αρχικό κεφάλαιο του δανείου, και αυτό διότι η επιχείρηση εμφανίζει ικανοποιητικό ποσό κερδών για την κάλυψη των τόκων. Ένα υψηλό ποσοστό γύρω στο 30-40% για την κάλυψη τόκων, σημαίνει μία εγγύηση για την αναλυόμενη επιχείρηση. Αντίθετα, χαμηλά και ασταθή ποσοστά που κυμαίνονται στο 10-15% από έτος σε έτος, δεν αποτελούν ασφαλή εγγύηση για μελλοντική πληρωμή των υποχρεώσεων από τόκους.

Επιχειρήσεις που διατηρούν σταθερό ποσοστό κάλυψης τόκων, έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτούν ένα μεγάλο ποσοστό της κεφαλαιακής τους διάθρωσης, με δάνεια με αντίστοιχη μείωση των Ίδιων Κεφαλαίων και παράλληλα έχουν τη δυνατότητα να αντλούν επί πλέον κεφάλαια από την Κεφαλαιαγορά με συμφέροντες όρους και επιτόκια.

Γ. Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας

Αποδοτικότητα είναι η ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργεί κέρδη. Η ανάλυση του κέρδους αποτελεί το κύριο ενδιαφέρον των μετόχων, διότι από τα κέρδη που θα πραγματοποιηθούν θα εξαρτηθεί και το ύψος του μερίσματος που θα λάβουν (Gibson, 1995). Επιπλέον, αν επί σειρά διαχειριστικών χρήσεων προκύπτουν ολοένα και μεγαλύτερα κέρδη, συνδυασμένα με τη σταθερή πορεία της επιχείρησης, αυτό θα έχει ως συνέπεια την

αύξηση της τιμής της μετοχής της επιχείρησης, γεγονός που ωφελεί τους μετόχους, διότι δεν θα είναι μόνο το μέρισμα μεγαλύτερο, αλλά θα έχουν και κέρδος από την αύξηση της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής (Παπαδέας, & Συκιανάκης, 2014).

Για την ανάλυση της αποδοτικότητας ενδιαφέρονται και οι διάφοροι τρίτοι, που έχουν δώσει πίστωση με οποιαδήποτε μορφή στην επιχείρηση, διότι τα κέρδη αποτελούν την κύρια πηγή χρηματικών κεφαλαίων για την κάλυψη των χρεών. Επίσης, η διοίκηση της επιχείρησης χρησιμοποιεί την ανάλυση των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας, ως μέτρο για την εκτίμηση του κατά πόσο αποτελεσματικοί και αποδοτικοί ήταν οι χειρισμοί της για τη λειτουργία της επιχείρησης.

Στην ανάλυση της αποδοτικότητας οι απόλυτοι αριθμοί είναι χωρίς ιδιαίτερο νόημα, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη πρέπει να μετρώνται και να συγκρίνονται ως ένα ποσοστό των παρακάτω βάσεων:

- Των στοιχείων του ενεργητικού ή των παραγωγικών παγίων
- Των πωλήσεων
- Του απασχολούμενου κεφαλαίου στην επιχείρηση συνολικού ή ίδιων κεφαλαίων ή ξένων κεφαλαίων

Οι συνηθέστεροι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας με **βάση σύγκρισης τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης** είναι:

Πωλήσεις προς Μέσο Όρο Συνολικού Ενεργητικού Total Asset Turnover	=	$\frac{\text{Καθαρές Ετήσιες Πωλήσεις}}{\text{Μέσος Όρος Συνολικού Ενεργητικού}}$
Απόδοση του Συνόλου του Ενεργητικού	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Μέσος Όρος Ενεργητικού}}$
Πωλήσεις προς Μέσο Όρο Λειτουργικού Ενεργητικού Operating Asset Turnover	=	$\frac{\text{Καθαρές Ετήσιες Πωλήσεις}}{\text{Μέσος Όρος Λειτουργικών Στοιχείων Ενεργητικού}}$
Απόδοση του Λειτουργικού Ενεργητικού Return on Operating Asset	=	$\frac{\text{Οργανικό Αποτέλεσμα}}{\text{Μέσος Όρος Λειτουργικών Στοιχείων Ενεργητικού}}$
Πωλήσεις προς Πάγια Στοιχεία Ενεργητικού Sales to Fixed Assets	=	$\frac{\text{Καθαρές Ετήσιες Πωλήσεις}}{\text{Μέσος Όρος Παγίων Στοιχείων}}$

Σχήμα 14.5 Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας.

Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή των παραπάνω αριθμοδεικτών τόσο υψηλότερη είναι η απόδοση της επιχείρησης. Οι πέντε παραπάνω αριθμοδείκτες συγκρίνουν πωλήσεις ή οργανικά κέρδη ή καθαρά κέρδη με στοιχεία του Ενεργητικού. Φυσικό είναι λοιπόν ότι, όσο μεγαλύτερες είναι οι πωλήσεις ή τα κέρδη και μικρότερης αξίας τα απασχολούμενα στοιχεία του Ενεργητικού, τόσο μεγαλύτερη είναι η απόδοση.

Ο πρώτος αριθμοδείκτης για να υπολογιστεί, χρειάζονται οι καθαρές ετήσιες πωλήσεις δηλ. πωλήσεις μετά τις επιστροφές και εκπτώσεις προς τους πελάτες και ο ετήσιος μέσος όρος του συνόλου του Ενεργητικού. Επειδή για τους εκτός της επιχείρησης ενδιαφερομένους δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία για τον προσδιορισμό του πραγματικού μέσου όρου, χρησιμοποιούνται τα μεγέθη του αρχικού και τελικού Ισολογισμού για τον μέσο όρο.

Ο αριθμοδείκτης πωλήσεων προς τον μέσο όρο του συνολικού Ενεργητικού, μετρά τη δραστηριότητα των στοιχείων του Ενεργητικού και την ικανότητα της επιχείρησης να δημιουργεί πωλήσεις μέσω της χρησιμοποίησης του Ενεργητικού. Το αποτέλεσμά του δίνεται σε φορές και συνήθως κινείται μεταξύ 3-1,5 φορές.

Ο δεύτερος αριθμοδείκτης (R.O.A.) μετρά την ικανότητα της επιχείρησης να χρησιμοποιεί τα περιουσιακά της στοιχεία και να δημιουργεί κέρδη, συγκρίνοντας τα κέρδη με τα περιουσιακά στοιχεία που βοήθησαν στη δημιουργία τους. Αυτός ο αριθμοδείκτης μετριέται επί τοις % και συνήθως κινείται από 10% και πάνω.

Ο τρίτος αριθμοδείκτης λειτουργεί, όπως ο πρώτος και η διαφορά τους βρίσκεται στα διαφορετικά παρανομαστή, δηλαδή στα συνολικά περιουσιακά στοιχεία, έναντι μόνο των λειτουργικών περιουσιακών στοιχείων.

Μετρίεται σε φορές και δίνει μεγαλύτερα αποτελέσματα από τον αριθμοδείκτη πωλήσεων προς το συνολικό Ενεργητικό.

Το ίδιο ισχύει και με τον τέταρτο αριθμοδείκτη, που είναι ανάλογος της απόδοσης του συνολικού Ενεργητικού. Τέλος, ο πέμπτος αριθμοδείκτης είναι ανάλογος του πρώτου και τρίτου αριθμοδείκτη.

Οι αριθμοδείκτες που συγκρίνουν το **αποτέλεσμα της επιχείρησης με τις καθαρές ετήσιες πωλήσεις** της είναι:

Περιθώριο Καθαρού Κέρδους Net Profit Margin	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}$
Περιθώριο Μικτού Κέρδους Gross Profit Margin	=	$\frac{\text{Μικτά Κέρδη}}{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}$

Σχήμα 14.6 Αριθμοδείκτες σύγκρισης αποτελεσμάτων.

Αυτοί οι δύο αριθμοδείκτες, περιθώριο καθαρού και μικτού κέρδους, χρησιμοποιούνται ευρέως από πολλές επιχειρήσεις.

Το περιθώριο καθαρού κέρδους δίνει ένα μέτρο του καθαρού κέρδους σε ευρώ, που δημιουργείται από την αντίστοιχη πώληση εμπορευμάτων 100€ Αν μία επιχείρηση δηλώσει ότι κέρδισε 10% κατά την προηγούμενη χρήση, αυτό στατιστικά συνήθως σημαίνει ότι τα κέρδη της ήταν 10% επί των πωλήσεών της.

Για τις επιχειρήσεις επιθυμητό είναι ο αριθμοδείκτης αυτός να είναι όσο το δυνατό υψηλότερος, οι ανταγωνιστικές όμως δυνάμεις που υπάρχουν ή δημιουργούνται μέσα σε κάθε κλάδο δραστηριότητας, οι οικονομικές συνθήκες και η δανειακή επιβάρυνση, είναι η αιτία που το περιθώριο κέρδους ποικίλλει μεταξύ των διαφορετικών επιχειρήσεων και των διαφορετικών κλάδων (Παπαδέας, & Συκιανάκης, 2014). Έτσι παρατηρείται το φαινόμενο, επιχειρήσεις με πολύ μεγάλες πωλήσεις να έχουν μικρό περιθώριο κέρδους, ενώ άλλες με μικρές διαφοροποιημένες πωλήσεις να έχουν πολύ υψηλά περιθώρια καθαρού κέρδους. Το ποσοστό μπορεί να κυμαίνεται από 2-3% σε κάποιες επιχειρήσεις, έως και 50-60% σε κάποιες άλλες.

Το περιθώριο μικτού κέρδους προκύπτει από το μικτό κέρδος της επιχείρησης προς τις καθαρές της πωλήσεις.

Ο υπολογισμός του μικτού κέρδους που παρουσιάστηκε στο Κεφ. 9 είναι η διαφορά μεταξύ καθαρών πωλήσεων και κόστους πωληθέντων. Το κόστος πωληθέντων υπολογίζεται, αν στο αρχικό απόθεμα εμπορευμάτων προστεθούν οι αγορές της χρήσης και αφαιρεθούν τα αποθέματα τέλους χρήσης. Αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού του κόστους των πωληθέντων αγαθών, το οποίο αποτελεί το μεγαλύτερο έξοδο των εμπορικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων, έχει μία σημαντική επίδραση στα κέρδη της επιχείρησης από χρήση σε χρήση (Gibson, 1995).

Όσο μεγαλύτερο είναι το περιθώριο μικτού κέρδους τόσο μεγαλύτερο είναι και το περιθώριο καθαρού κέρδους και τόσο πιο αποδοτική θεωρείται η επιχείρηση. Παρόλα αυτά το περιθώριο του μικτού κέρδους των περισσότερων επιχειρήσεων κατά τα τελευταία έτη έχει μειωθεί σημαντικά για διάφορους λόγους όπως:

- Το κόστος των αγοραζόμενων ή παραχθέντων εμπορευμάτων έχει αυξηθεί, χωρίς να υπάρξει και ανάλογη αύξηση των τιμών της πώλησής τους.
- Οι τιμές πώλησης έχουν μειωθεί σημαντικά εξ αιτίας του έντονου ανταγωνισμού.
- Το μίγμα των προϊόντων των επιχειρήσεων έχει συμπεριλάβει και προϊόντα με χαμηλό περιθώριο κέρδους.

Η ανάλυση του περιθωρίου μικτού κέρδους χρησιμοποιείται σε πολλές περιπτώσεις όπως:

- Για την πρόβλεψη της γενικής αποδοτικότητας της επιχείρησης
- Για τον έλεγχο του κόστους
- Για τον καθορισμό του ύψους των αποθεμάτων της επιχείρησης
- Για την ακρίβεια των λογιστικών συστημάτων.

Η τρίτη κατηγορία αριθμοδεικτών αποδοτικότητας είναι αυτή που μετρά την αποδοτικότητα της επιχείρησης **συγκριτικά με τα απασχολούμενα κεφάλαια** (Συνολικά, Ξένα, Ίδια). Αυτοί είναι οι εξής:

Αποδοτικότητα της Όλης Επένδυσης Return on Investment	=	$\frac{\text{Καθ. κέρδη} + (\text{Τόκοι Χρεωσ.}) \times (1 - \text{Ποσοστό Φόρου})}{\text{Μ.Ο. Μακροπρ. Παθητικού} + \text{Ίδια Κεφάλαια}}$
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων Return on Total Equity	=	$\frac{\text{Καθ. Κέρδη} - \text{Μέρισμα Εξαγοράσιμων Προνομιούχων Μετοχών}}{\text{Μ.Ο. Συνόλου Ίδιων Κεφαλαίων}}$
Αποδοτικότητα Κοινού Μετοχικού Κεφαλαίου Return on Common Equity	=	$\frac{\text{Μικτά Κέρδη} - \text{Μέρισμα Προνομιούχων Μετοχών}}{\text{Μ.Ο. Μετοχικού Κεφαλαίου}}$

Σχήμα 14.7 Αριθμοδείκτες αποδοτικότητας.

Ο πρώτος δείκτης της αποδοτικότητας της όλης επένδυσης χρησιμοποιείται ευρέως, για να αξιολογήσει την ορθή λειτουργία των επιχειρήσεων. Αυτός μετρά την ικανότητα της επιχείρησης να ανταμείψει εκείνους οι οποίοι επενδύουν μακροπρόθεσμα κεφάλαια και ανάλογα με την εμφανιζόμενη απόδοση προσελκύει μελλοντικούς επενδυτές. Η αξιολόγηση της αποδοτικότητας γίνεται χωρίς να δίνεται σημασία στο αν τα επενδυμένα κεφάλαια προέρχονται από δανεισμό ή είναι ίδια κεφάλαια (Gibson, 1995). Η αποδοτικότητα της επένδυσης δείχνει το πόσο καλά η επιχείρηση χρησιμοποιεί τα περιουσιακά της στοιχεία.

Ο αριθμοδείκτης της αποδοτικότητας Ίδιων Κεφαλαίων μετρά την απόδοση που έχουν τόσο οι μέτοχοι κοινών όσο και προνομιούχων μετοχών.

Τέλος, ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας Κοινού Μετοχικού Κεφαλαίου δείχνει την απόδοση του Κεφαλαίου των κοινών μετοχών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια τόσο το λειτουργικό κέρδος όσο και τα καθαρά κέρδη συγκρινόμενα με τον όγκο των πωλήσεων μειώνονται σημαντικά. Αυτή η μείωση της αποδοτικότητας οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, από τους οποίους κυριότερος είναι η συνεχής αύξηση του ανταγωνισμού, τόσο σε εσωτερικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Η συνεχιζόμενη μείωση της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων υποδηλώνει αύξηση του κινδύνου για κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα.

Δ. Γενικοί αριθμοδείκτες για τους επενδυτές

Οι επενδυτές ενδιαφέρονται για την ανάλυση των αριθμοδεικτών ρευστότητας, δανειακής επιβάρυνσης, αποδοτικότητας, αλλά επιπλέον χρησιμοποιούν και ορισμένους ειδικούς τύπους αριθμοδεικτών που βοηθούν στην αξιολόγηση μιας επένδυσης (Παπαδέας, & Συκιανάκης, 2014).

Βαθμός Χρηματοδοτικής Μόχλευσης Degree of Financial Leverage	=	$\frac{\text{Καθ. Κέρδη προ Τόκων και Φόρων}}{\text{Καθαρά Κέρδη προ Φόρων}}$
Κέρδη ανά Μετοχή Earnings per Share	=	$\frac{\text{Καθαρά Κέρδη} - \text{Μέρισμα Προνομιούχων Μετοχών}}{\text{Μ.Ο. Κοινών Μετοχών}}$
Αναλογία Τιμής/Κερδών Price/Earnings Ratio	=	$\frac{\text{Χρηματιστηριακή Τιμή Μετοχής}}{\text{Κέρδη ανά Μετοχή}}$
Απόδοση Μερισματος Dividend Yield	=	$\frac{\text{Μέρισμα Κοινής Μετοχής}}{\text{Χρηματιστηριακή τιμή Κοινής Μετοχής}}$
Λογιστική Αξία ανά Μετοχή Book Value per Share	=	$\frac{\text{Ίδια Κεφάλαια} - \text{Αξία Συνόλου Προνομιούχων Μετοχών}}{\text{Αριθμός Κοινών Μετοχών}}$

Σχήμα 14.8 Αριθμοδείκτες αξιολόγησης επένδυσης.

Στα πλαίσια αυτού του συγγράμματος δεν θα γίνει περαιτέρω ανάλυση των παραπάνω αριθμοδεικτών, διότι αυτό δεν κρίνεται αναγκαίο για τους αναγνώστες προς τους οποίους απευθύνεται το περιεχόμενο αυτού του βιβλίου.

Ε. Αριθμοδείκτες ταμειακής ροής

Η κατάσταση της ταμειακής ροής της επιχείρησης δίνει τα στοιχεία και τις πληροφορίες για τον υπολογισμό των αριθμοδεικτών ταμειακής ροής, που αποτελούν ένα πρόσθετο μέσο της ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης την επιχείρησης (Παπαδέας, & Συκιανάκης, 2014).

Η κατάσταση ταμειακής ροής απεικονίζει τις εισροές και εκροές των χρηματικών διαθεσίμων, αλλά και των ισοδυνάμων προς τα χρηματικά διαθέσιμα στοιχείων, όπως μετρητά στο ταμείο, πάσης φύσης καταθέσεις σε Τράπεζες σε ευρώ ή ξένο νόμισμα και βραχυχρόνιες επενδύσεις πολύ υψηλής ρευστότητας. Η ανάλυση της Ταμειακής ροής, επίσης, εξηγεί τις αλλαγές που υφίστανται τα χρηματικά διαθέσιμα και τα ισοδύναμά τους, με την εξέταση των μεταβολών όλων των άλλων στοιχείων του Ισολογισμού.

Η διοίκηση έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί την Ταμειακή Ροή, για να καθορίζει την πολιτική των μερισμάτων, την επενδυτική και χρηματοδοτική πολιτική και να προϋπολογίζει τα μετρητά που προκύπτουν από τις λειτουργίες της επιχείρησης.

Οι διάφοροι τρίτοι εκτός της επιχείρησης, όπως πιστωτές και επενδυτές, μπορούν να χρησιμοποιούν την κατάσταση ταμειακής ροής για να υπολογίσουν την ικανότητα της επιχείρησης να αυξήσει τα μερίσματα, την ικανότητά της να πληρώσει τα χρέη της με τα μετρητά που προέρχονται από τις βασικές λειτουργίες της και τέλος να προσδιορίζουν το ποσοστό των μετρητών από την εκμετάλλευση των εργασιών της σε σχέση με τα μετρητά που προέρχονται από διάφορες άλλες χρηματοδοτήσεις.

Ο κύριος σκοπός της καταστάσεως ταμειακής ροής είναι να παρέχει πληροφορίες στους ενδιαφερόμενους για τις αιτίες των αλλαγών της ταμειακής θέσης της μονάδας, για μία συγκεκριμένη διαχειριστική χρήση. Επιπλέον μέσω αυτής αποκαλύπτεται το αποτέλεσμα όλων των επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης για μία συγκεκριμένη περίοδο.

Βασικά η κατάσταση της ταμειακής ροής πρέπει να συντάσσεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να απεικονίζονται όλες οι συναλλαγές που επηρεάζουν την Ταμειακή ροή. Υπάρχουν όμως συναλλαγές επενδυτικές ή χρηματοδοτικές που δεν έχουν άμεση επίπτωση επί της ταμειακής ροής. Για παράδειγμα μία επιχείρηση δύναται να αποκτήσει εδαφικές εκτάσεις με αντάλλαγμα κοινές μετοχές. Αυτή είναι μία επενδυτική (απόκτηση εδαφικών εκτάσεων) και χρηματοδοτική συναλλαγή (έκδοση κοινών μετοχών) παράλληλα, χωρίς την εισροή ή εκροή μετρητών. Επίσης, η μετατροπή μακροχρόνιων ομολογιών σε κοινές μετοχές, περιέχει δύο χρηματοδοτικές δραστηριότητες, οι οποίες αυτή τη στιγμή δεν επηρεάζουν την ταμειακή ροή.

Οι παραπάνω συναλλαγές παρόλο που δεν επηρεάζουν τα χρηματικά διαθέσιμα της μονάδας άμεσα, πρέπει να απεικονιστούν στην κατάσταση της ταμειακής ροής. Είναι απαραίτητο να γίνει αυτό, γιατί οι επενδυτικές και χρηματοδοτικές συναλλαγές έχουν μελλοντική επίδραση στα χρηματικά διαθέσιμα της επιχείρησης. Οι συναλλαγές αυτές πρέπει να απεικονιστούν σε ξεχωριστή στήλη της ταμειακής καταστάσεως.

Η κατάσταση της ταμειακής ροής διαχωρίζει τις εισροές και εκροές μετρητών σε λειτουργικές, επενδυτικές και χρηματοδοτικές. Η αναλυτική περιγραφή τους έχει ως εξής:

1. Λειτουργικές

Εισροές μετρητών

- Από πώληση αγαθών ή υπηρεσιών
- Από τόκους πιστωτικών (πώληση με πίστωση ή δάνεια)
- Από τόκους πιστωτικών διαφόρων επενδύσεων (μερίσματα)

Εκροές μετρητών

- Από πληρωμές για αγορά αποθεμάτων
- Από πληρωμές για μισθούς και έξοδα εργαζομένων
- Από πληρωμές για φόρους τέλη
- Από πληρωμές για φόρους και συναφή έξοδα
- Από πληρωμές για άλλα οργανικά έξοδα.

2. Επενδυτικές

Εισροές μετρητών

- Από εισπράξεις ληξιπρόθεσμων δανείων
- Από πώληση παγίων στοιχείων (εδαφικών εκτάσεων, κτιρίων κ.λπ.)
- Από πώληση μετοχών συνδεδεμένων ή λοιπών επιχειρήσεων

Εκροές μετρητών

- Δάνεια προς άλλες οικονομικές μονάδες
- Αγορά χρεογράφων (μετοχών, ομολογιών) για μακροπρόθεσμη επένδυση άλλων επιχειρήσεων
- Αγορά παραγωγικού εξοπλισμού (εδαφικού εκτάσεων, κτιρίων, μηχανημάτων - μηχανολογικού εξοπλισμού κ.λπ.)

3. Χρηματοδοτικές

Εισροές μετρητών

- Από πώληση μετοχών (κοινών, προνομιούχων κ.λπ.)
- Από πώληση ομολογιών, από δάνεια, από γραμμάτια πληρωτέα και άλλους βραχυπρόθεσμους ή μακροπρόθεσμους δανεισμούς

Εκροές μετρητών

- Πληρωμές μερισμάτων
- Πληρωμές για εξόφληση κεφαλαίων δανείων
- Επαναγορά μετοχών (Capital Stock)

Η κατάσταση ταμειακής ροής παρουσιάζει πρώτα τη ροή μετρητών από τις λειτουργικές δραστηριότητες, ακολουθούν οι ροές από επενδυτικές δραστηριότητες και κατόπιν ακολουθούν οι ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Το τμήμα που παρουσιάζει τις χρηματικές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες δύναται να απεικονίζεται με την άμεση (direct) ή έμμεση μέθοδο (Indirect or reconciliation method).

Η άμεση μέθοδος διευθετεί το Καθαρό Αποτέλεσμα χρήσης σε μία ταμειακή βάση εσόδων - εισροών και εξόδων - εκροών, αντί της βάσης δεδουλευμένων εσόδων - εξόδων (υπόδειγμα 1).

Η έμμεση μέθοδος διευθετεί το Καθαρό Αποτέλεσμα για τα στοιχεία που το επηρεάζουν και δεν επηρεάζουν τα χρηματικά διαθέσιμα (υπόδειγμα 2).

Υπόδειγμα 1 Κατάσταση ταμειακής ροής - Άμεση Μέθοδος

«ΔΕΛΤΑ Α.Ε» 31 Δεκεμβρίου 1996

Χρηματικές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες

- Μετρητά από πελάτες
- Μετρητά σε προμηθευτές και προσωπικό
- Έσοδα Κεφαλαίων εισπραχθέντα
- Τόκοι και συναφή έξοδα
- Φόροι - Τέλη πληρωμένα

Καθαρές εισπράξεις ή πληρωμές από λειτουργικές δραστηριότητες

Χρηματικές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες

- Έξοδα Κεφαλαίων (Capital expenditure)
- Εισπράξεις από έσοδα πωλήσεις παγίων

Καθαρές εισπράξεις ή πληρωμές σε επενδυτικές δραστηριότητες

Χρηματικές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

- Εισπράξεις από έκδοση ομολογιακών δανείων
- Μερίσματα πληρωμένα

Καθαρές εισπράξεις ή πληρωμές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

- Καθαρή αύξηση χρηματικών διαθεσίμων
- Χρηματικά διαθέσιμα στην αρχή της περιόδου
- Χρηματικά διαθέσιμα στο τέλος της περιόδου

Αναμόρφωση καθαρών κερδών προς τα μετρητά από λειτουργικές δραστηριότητες

- Καθαρά κέρδη
- Πρόβλεψη για απόσβεση
- Πρόβλεψη για ζημιά από επισφαλείς απαιτήσεις
- Ζημιά από πώληση παγίων στοιχείων
- Αλλαγές λειτουργικών παγίων και υποχρεώσεων
- Αύξηση απαιτήσεων
- Αύξηση αποθεμάτων
- Αύξηση λογαριασμών πληρωτέων
- Αύξηση δεδουλευμένων φόρων

Καθαρά χρηματικά διαθέσιμα προβλεπόμενα από λειτουργικές δραστηριότητες**Υπόδειγμα 2 Κατάσταση ταμειακής ροής - Έμμεση Μέθοδος**

«ΔΕΛΤΑ Α.Ε» 31 Δεκεμβρίου 1996

Λειτουργικές δραστηριότητες

- Καθαρά Κέρδη
- Πρόβλεψη για απόσβεση
- Πρόβλεψη για ζημιά επισφαλών απαιτήσεων
- Ζημιά από εκποίηση παγίων στοιχείων

Αλλαγές σε λειτουργικά ενεργητικά στοιχεία και υποχρεώσεις

- Αύξηση απαιτήσεων
- Αύξηση αποθεμάτων
- Αύξηση λογαριασμών πληρωτέων

Καθαρά χρηματικά διαθέσιμα προβλεπόμενα από λειτουργικές δραστηριότητες**Χρηματικές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες**

- Έξοδα κεφαλαίων (Capital expenditures)
- Εισπράξεις από εκποίηση παγίων στοιχείων

Καθαρά χρηματικά διαθέσιμα χρησιμοποιούμενα σε επενδυτικές δραστηριότητες**Χρηματικές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες**

- Εισπράξεις από έκδοση ομολογιακών δανείων
- Πληρωμένα μερίσματα

Καθαρά χρηματικά διαθέσιμα χρησιμοποιούμενα σε χρηματοδοτικές δραστηριότητες

- Καθαρή αύξηση σε χρηματικά διαθέσιμα
- Χρηματικά διαθέσιμα στην αρχή της περιόδου
- Χρηματικά διαθέσιμα στο τέλος της περιόδου

Οι αριθμοδείκτες Ταμειακής ροής εμφανίζονται στο παρακάτω σχήμα 14.9:

Λειτουργικές Ροές Μετρητών
Ληξιπρόθεσμες Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις + Ληξιπρόθεσμα Γραμμάτια Πληρωτέα
Λειτουργικές Ροές Μετρητών
Συνολικά Χρέη
Λειτουργικές Ροές Μετρητών – Μερίσματα Προνομιούχων Μετοχών
Αριθμός Υπαρχουσών Κοινών Μετοχών

Σχήμα 14.9 Αριθμοδείκτες ταμειακής ροής.

Ο πρώτος ο αριθμοδείκτης δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να εξοφλήσει τα ληξιπρόθεσμα χρέη της. Όσο μεγαλύτερος είναι τόσο μεγαλύτερη ρευστότητα έχει η επιχείρηση. Μετριέται συνήθως σε φορές και με τιμές μεταξύ 30-20 δείχνει ικανοποιητική ικανότητα εξόφλησης ληξιπροθέσμων χρεών.

Ο δεύτερος αριθμοδείκτης δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να καλύψει τα συνολικά χρέη της με τις ετήσιες ροές μετρητών. Όσο υψηλότερος είναι αυτός τόσο μεγαλύτερη η ικανότητα της επιχείρησης να καλύψει τα συνολικά χρέη της.

Ο τρίτος αριθμοδείκτης δείχνει τη ροή των κεφαλαίων ανά κοινή μετοχή, είναι συνήθως κατά πολύ υψηλότερος από τα κέρδη ανά μετοχή, διότι στις λειτουργικές ροές μετρητών δεν έχει αφαιρεθεί η απόσβεση, διότι δεν απαιτείται εκροή μετρητών.

Στη βραχυχρόνια περίοδο οι λειτουργικές χρηματικές ροές ανά μετοχή υποδηλώνουν την ικανότητα της επιχείρησης να καλύψει έξοδα κεφαλαίων και να πληρώσει μερίσματα μεγαλύτερα από ό,τι δείχνουν τα κέρδη ανά μετοχή.

Εδώ χρειάζεται προσοχή, γιατί αν η επιχείρηση δίνει μεγαλύτερα μερίσματα, χωρίς να κεφαλαιοποιεί τις αποσβέσεις τους, μακροχρόνια θα βρεθεί σε αδυναμία να αντικαταστήσει τα πάγια στοιχεία της.

Λειτουργικές Ροές Μετρητών
Χρηματικά Μερίσματα

Σχήμα 14.10 Αριθμοδείκτες ικανότητας επιχείρησης.

Αυτός ο δείκτης υποδεικνύει την ικανότητα της επιχείρησης να καλύψει χρηματικά μερίσματα με τις ετήσιες λειτουργικές ροές μετρητών. Όσον υψηλότερος τόσο μεγαλύτερη η ικανότητά της.

Ολοκληρώνοντας τα της κατάστασης της ταμειακής ροής, θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει διεθνώς, σταθερός ορισμός της ταμειακής ροής (Gibson, 1995). Μερικοί ως ταμειακή ροή εννοούν το καθαρό αποτέλεσμα της χρήσης συν τα έξοδα των αποσβέσεων.

Ο παραπάνω στενός ορισμός της ταμειακής ροής είναι καλύτερο να αποφεύγεται και να γίνεται πλήρης ανάλυση των ροών των χρηματικών διαθεσίμων (λειτουργικές, επενδυτικές, χρηματοδοτικές δραστηριότητες).

Η κατάσταση Ταμειακής ροής συνήθως δεν δημοσιεύεται, γι' αυτό χρησιμοποιείται κυρίως από τη Διοίκηση της Επιχείρησης. Η ανασκόπηση Καταστάσεων Ταμειακής Ροής, που καλύπτουν μία σειρά ετών, μπορεί να αποκαλύψει τις κύριες πηγές των χρηματικών διαθεσίμων και τις κύριες υποχρεώσεις που καλύπτουν αυτές.

ΣΤ. Οι αριθμοδείκτες σύμφωνα με το ΕΓΛΣ

Οι κατηγορίες των αριθμοδεικτών σύμφωνα μ' αυτό είναι:

- Οικονομικής διάρθρωσης
- Αποδοτικότητας
- Διαχειριστικής πολιτικής

Μερικοί από τους αριθμοδείκτες, που προβλέπει το ΕΓΛΣ είναι οι παρακάτω:

Οικονομικής Διάρθρωσης

Κυκλοφορούν Ενεργητικό (%)

Σύνολο Ενεργητικού
Κυκλοφορούν Ενεργητικό (%)

Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις
Κεφάλαιο Κίνησης (%)

Κυκλοφορούν Ενεργητικό
Ίδια Κεφάλαια (%)

Πάγιο Ενεργητικό
Ίδια Κεφάλαια (%)

Σύνολο Υποχρεώσεων

Σχήμα 14.11 Αριθμοδείκτες Οικονομικής Διάρθρωσης.

Απόδοσης και Αποδοτικότητας

Καθαρά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης (%)

Πωλήσεις Αποθεμάτων και Υπηρεσιών
Καθαρά Αποτελέσματα Χρήσης προ Φόρων (%)

Ίδια Κεφάλαια
Μικτά Αποτελέσματα (%)

Κόστος Πωληθέντων Αποθεμάτων & Υπηρεσιών
Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών

Ίδια Κεφάλαια
Μικτά Αποτελέσματα

Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών
Κόστος Πωληθέντων Αποθεμάτων

Μέσος Όρος Αποθεμάτων Περιόδου

Σχήμα 14.12 Αριθμοδείκτες Απόδοσης και Αποδοτικότητας.

Διαχειριστικής Πολιτικής

Νέες Επενδύσεις
Περιθώριο Αυτοχρηματοδότησης
Απαιτήσεις από Πελάτες X 360 ημέρες
Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών με Πίστωση
Υποχρεώσεις από Προμηθευτές X 360 ημέρες
Αγορές Αποθεμάτων και Υπηρεσιών με Πίστωση
Απαιτήσεις από Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών X 360 ημέρες
Πωλήσεις Αποθεμάτων & Υπηρεσιών

Σχήμα 14.13 Αριθμοδείκτες Διαχειριστικής Πολιτικής.

Όλοι οι παραπάνω αριθμοδείκτες που προβλέπονται από το Ε.Γ.Λ.Σ. είναι ανάλογοι προς αριθμοδείκτες που αναλύθηκαν προηγουμένως.

Βιβλιογραφία κεφαλαίου

- Αληφαντής, Γ. (2008). *Χρηματοοικονομική Λογιστική* (3η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Πάμισος.
- Γκίκας, Δ., Παπαδάκη, Α. & Σιουγλέ, Γ. (2010). *Ανάλυση και Αποτίμηση Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Μωϋσιάδης, Δ. (2010). *Ανάλυση της Ποιότητας των Χρηματοοικονομικών Λογιστικών Καταστάσεων*. Πειραιάς: Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
- Παπαδέας, Π. & Συκιανάκης, Ν. (2014). *Ανάλυση και διερεύνηση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων με τα Ελληνικά και τα Διεθνή (Λογιστικά) Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης*. Αθήνα: Έκδοση ιδίων.
- Τουρνά-Γερμανού, Ε. (2003). *Γενική Λογιστική με ΕΓΛΣ* (Δ' έκδοση). Αθήνα: Έκδοση ίδιας.
- Gibson, H. J. (1995). *Financial Statement Analysis*. Toronto: International Thomson Publishing.
- Tinkelman, D. (2015). *Introductory Accounting: A measurement approach for managers*. Oxford: Routledge.
- Weygandt, J. J., Kimmel, P. D. & Kieso, D. E. (2015). *Accounting: Tools for Business Decision Making* (6th edition). New Jersey: Wiley Press.

Ερωτήσεις

- 1) Ποιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιούν οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι, προκειμένου να αναλύσουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης;
- 2) Τι είδους πληροφορίες παρουσιάζει το προσάρτημα του Ισολογισμού και των Αποτελεσμάτων Χρήσης;
- 3) Ποιες κύριες τεχνικές, ακολουθούνται συνήθως κατά την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;
- 4) Τι επιδιώκει η ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων;
- 5) Τι γνωρίζετε για την κάθετη και οριζόντια ανάλυση κοινών μεγεθών;
- 6) Ποιες είναι οι κύριες κατηγορίες αριθμοδεικτών;
- 7) Τι στοιχεία χρησιμοποιεί η τεχνική της ανάλυσης τάσεων, προκειμένου να αξιολογήσει την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης.
- 8) Ποια προβλήματα παρουσιάζονται κατά την ανάλυση της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων από τη χρησιμοποίηση διαφορετικών μεθόδων και υπολογισμών;
- 9) Ποιοι είναι οι κύρια ενδιαφερόμενοι για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και για ποιους λόγους ενδιαφέρεται ο καθένας απ' αυτούς;
- 10) Ποιος είναι και πώς υπολογίζεται ο βασικός αριθμοδείκτης που προσδιορίζει την τρέχουσα ρευστότητα μιας επιχείρησης;
- 11) Ποιους άλλους αριθμοδείκτες τρέχουσας ρευστότητας γνωρίζετε; Τι κοινό μέτρο σύγκρισης έχουν όλοι οι παραπάνω;
- 12) Ποιους αριθμοδείκτες ρευστότητας γνωρίζετε που προσδιορίζουν τον βαθμό ρευστοποίησης των διαφόρων κυκλοφοριακών στοιχείων της επιχείρησης;
- 13) Ο λειτουργικός κύκλος της επιχείρησης τι υπολογίζει σε ημέρες; Ο λειτουργικός κύκλος, πρέπει να είναι μεγάλος ή μικρός;
- 14) Από πού αντλούνται στοιχεία προκειμένου να υπολογιστούν οι αριθμοδείκτες δανειακής επιβάρυνσης;
- 15) Ποιοι είναι οι αριθμοδείκτες της δανειακής επιβάρυνσης με βάση τα στοιχεία του Ισολογισμού;
- 16) Ποιοι ενδιαφέρονται για τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας;
- 17) Ποιες είναι οι κυριότερες βάσεις σύγκρισης των καθαρών, οργανικών ή μικτών κερδών;
- 18) Τι γνωρίζετε για τον αριθμοδείκτη του περιθωρίου μικτού κέρδους και την τάση του κατά τα τελευταία χρόνια;
- 19) Ποιες θεωρούνται λειτουργικές εισφορές και εκροές μετρητών;
- 20) Πόσες κύριες κατηγορίες αριθμοδεικτών αποδοτικότητας υπάρχουν και τι συγκρίνει η κάθε μία;
- 21) Υπάρχει ειδική κατηγορία αριθμοδεικτών που ενδιαφέρει τους επενδυτές, προκειμένου να αξιολογήσουν την οικονομική πορεία μιας επιχείρησης; Ποιους αριθμοδείκτες περιλαμβάνει;
- 22) Τι γνωρίζετε για την κατάσταση ταμειακής ροής;
- 23) Ποιες πληροφορίες λαμβάνει η Διοίκηση της Επιχείρησης και ποιες οι διάφοροι τρίτοι από την κατάσταση ταμειακής ροής;
- 24) Πως διαχωρίζονται οι χρηματικές εισροές και εκροές στην κατάσταση ταμειακής ροής;
- 25) Με ποια σειρά παρουσιάζονται οι διάφορες χρηματικές ροές στην κατάσταση ταμειακής ροής;

Ορολογία Ελληνική και Αγγλική

Α

αγαθά	goods
αγορές	purchases
αδιανέμητα κέρδη	retained earnings
άμεση μέθοδος	straight-line method
άμεση μέθοδος	direct method
αμοιβαία κεφάλαια	mutual funds
αναβληθέντες για πληρωμή φόροι	deferred taxes
ανάληψη	withdrawal
ανάλυση κοινών μεγεθών	common size analysis
ανάλυση μέσω αριθμοδεικτών	ration analysis
ανάλυση τάσεων	trend analysis
ανάλυση των συναλλαγών	analysis of transaction
αναπροσαρμογή αξίας στοιχείων	revaluation
ανόργανα στοιχεία (π.χ. φωτιά)	extraordinary items
αντίθετος λογαριασμός	contra account
αξία	value
απλογραφία	single entry accounting
από μεταφορά	brought forward
απογραφή	inventory
απογραφή τέλους χρήσης	ending inventory
απόδειξη	receipt
απόδοση της επένδυσης	return of investment
αποδοτικότητα	profitability
αποκάλυψη	disclosure
αποσβένω - διαγράφο	write off
απόσβεση άυλων περιουσιακών στοιχείων	amortisation
απόσβεση επί μεταλλείων, ορυχείων κ.λπ.	depletion
απόσβεση παγίων στοιχείων	depreciation
αποτελέσματα λειτουργίας	results of operation
απρόβλεπτες υποχρεώσεις	contingent liabilities
αριθμοδείκτης	ratio
άριστη έκθεση των ορκωτών λογιστών για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις (χωρίς επι- φυλάξεις)	unqualified opinion
αρνητική έκθεση ορκωτών λογιστών	adverse opinion
αρχική απογραφή	beginning inventory
ασφάλεια	insurance
ατομική επιχείρηση	sole proprietorship

ατομική επιχείρηση	unicorporated firm
άυλα	intangible
B	
βάση δεδουλευμένων εξόδων - εσόδων	accrual basis
βιομηχανικά έξοδα	overhead
βιομηχανική επιχείρηση	manufacturing firm
βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	current liabilities
βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	short term liabilities
Γ	
γενικά αποδεκτές λογιστικής αρχές	generally accepted accounting principles (GAAP)
γενική διοίκηση	general Administration
γενικό ημερολόγιο	general journal
γενικό καθολικό	general ledger
γήπεδα - οικόπεδα	land
γραμμάτια εισπρακτέα	notes receivable
γραμμάτια πληρωτέα	notes payable
γραμμάτιο	bill
Δ	
δανείζομαι	borrow
δάνειο	loan
δήλωση αποποίησης ελέγχου χρηματοοικονομικών καταστάσεων	disclaimer of opinion
διαφήμιση	advertising
δικαιολογητικά εγγραφής	supporting documents
δικαιώματα ευρεσιτεχνίας	copyrights
δικαιώματα που δίνονται σε αγοραστές ομολογιών, να αγοράσουν κοινές μετοχές σε προκαθορισμένη τιμή.	warrants
διοίκηση	administration
διοικητική λογιστική	managerial Accounting
διοικητικό συμβούλιο	board of directors
διπλογραφική μέθοδος	double entry system
δραστηριότητα, λειτουργία	activity
δυνατότητα εξοφλήσεως χρέους	debt-paying ability
E	
εγγραφές τακτοποίησης ή προσαρμογής	adjusting entries
εγγραφή	entry
εγγυήσεις	warranty
ειδικά ημερολόγια	special journals
εισόδημα	income
εισπράξεις	proceeds
έκδοση	issuance

έκθεση ελεγκτών	auditing report
έκθεση ορκωτού ελεγκτή	auditor's report
εκποίηση εξοπλισμού	disposal of equipment
εκπτώσεις	discounts
εκπτώσεις πωλήσεων	sales discount
έλεγχος, ελεγκτική	auditing
έλλειμμα	deficit
έμμεση μέθοδος	indirect method
εμπορεύματα	merchandise
εμπορεύσιμα χρεόγραφα	marketable securities
εμπορικά σήματα	trademarks
εμπόριο	trade
ενεργητικό (του ισολογισμού)	assets
ενοίκιο	rent
ενοποιημένες εταιρείες	consolidated companies
ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις	consolidated financial statements
ενοποίηση	consolidation
ενυπόθηκο δάνειο	mortgage payable
εξαγορά	redemption
εξαγορά εταιρείας (μέσω εξαγοράς μετοχών)	acquisition
εξαγορασμένες προνομιούχες μετοχές	redeemable preferred stock
έξοδα ίδρυσης	organisational costs
έξοδα πωλήσεων	selling expenses
έξοδα τόκων	interest expense
έξοδα, δαπάνες	expenditures
έξοδο, δαπάνη	expense
εξοπλισμός	equipment
επένδυση	investment
επενδυτής	investor
επιστροφή	refund
επισφαλής πελάτης	uncollectible account
επιταχυνόμενη απόσβεση	accelerated depreciation
επιχειρηματική μονάδα	business entity
επιχείρηση	firm
επιχείρηση λιανικού εμπορίου	retailing firm
εποχιακές πωλήσεις	seasonal sales
εργαζόμενοι, υπάλληλοι	employees
εργασία	labour
εργοστάσιο	plant
έσοδα πωλήσεων	sales revenue
έσοδα τόκων	interest revenue
έσοδο	revenue
εταιρία	corporation
ετήσια έκθεση προς τους μετόχους	annual report

ετήσιος κύκλος εργασιών (τζίρος)	annual turnover
έτοιμα προϊόντα	finished goods
Z	
ζημιά	loss
ζημιές από ανεπίδεκτες εισπράξεις απαιτήσεις	bad debt expense
H	
ημερολογιακή εγγραφή	journal entry
ημερολόγιο	journal
ημερομηνία λήξης	terminal
ημιτελή προϊόντα	work in process
Θ	
θυγατρική εταιρεία	subsidiary corporation
I	
ίδια κεφάλαια	equity capital
ίδια κεφάλαια	owners' Equity
ισοζύγιο	trial balance
ισολογισμός	balance sheet
ισότητα	equation
ιστορικό κόστος	historical cost
K	
καθαρά κέρδη	net earnings
καθαρές πωλήσεις (μετά την αφαίρεση εκπτώσεως και επιστροφών).	net sales
καθαρή παρούσα αξία	net present value
καθαρό εισόδημα (μετά φόρων)	net income
κάθετη ανάλυση	vertical analysis
καθολικό	ledger
κάθετη παρουσίαση του ισολογισμού	report form of balance sheet
καταβλημένο μετοχικό κεφάλαιο	paid-in capital
κατανομή	allocation
κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	statement of income
κατάσταση ταμειακή ροής	cash flow statement
κατάσταση ταμειακής ροής	statement of cash flow
καταχώρηση συναλλαγών	recording transactions
κέρδη	earnings
κέρδη	gains
κέρδη ανά μετοχή	earnings per share
κέρδος	profit
κεφάλαιο κίνησης (αριθμοδείκτης)	working capital
κεφάλαιο, ποσό	fund
κεφαλαιουχική δομή	capital structure

κοινές μετοχές	common stock
κόστος πωληθέντων	cost of goods sold
κρατώ λογαριασμό, δίνω πίστωση, αυξάνω τιμή.	mark up
κτίρια	buildings
κύκλος εργασιών	turnover
κυκλοφορούν ενεργητικό	current assets
κυκλοφορούν ενεργητικό	short term assets

Λ

λειτουργία	operation
λειτουργίες (εκμεταλλεύσεις) της επιχείρησης οι οποίες πρόκειται να σταματήσουν	discontinued operations
λειτουργικό εισόδημα (προέρχεται από την κύρια εκμετάλλευση της επιχείρησης).	operating income
λειτουργικός κύκλος	operating cycle
λογαριασμοί απαιτήσεων	accounts receivable
λογαριασμοί πληρωτέοι	accounts payable
λογιστήριο	accounting department
λογιστής	accountant
λογιστικά πρότυπα	accounting standards
λογιστικά στοιχεία	accounting data
λογιστική	accountancy
λογιστική ανθρώπινου δυναμικού	human resource accounting
λογιστική αξία	book value
λογιστική διαδικασία	accounting
λογιστική εγγραφή	account entry
λογιστική ισότητα	accounting equation
λογιστική μονάδα	accounting entity
λογιστική περίοδος	accounting period
λογιστικό σχέδιο	accounting plan
λογιστικό φύλλο εργασίας	work sheet
λογιστικός κύκλος	accounting cycle

Μ

μακροπρόθεσμες συμμετοχές	long term investments
μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	long term liabilities
μέλος κοινοπραξίας	joint venture partner
μερίσματα	dividends
μερίσματα πληρωτέα	dividends payable
μέσος όρος	average
μέσος όρος κλάδων	industry averages
μετατρέψιμη μετοχή ή ομολογία	convertible stock-bond
μετοχή	share
μετοχή, αποθέματα	stock
μετοχές που μία επιχείρηση επαναγοράζει και δεν τις αποσύρει	treasury stock

μετοχικό κεφάλαιο	capital stock
μετοχικό κεφάλαιο	capital equity
μετοχικό κεφάλαιο	share capital
μέτοχοι	shareholders
μέτρηση	measurement
μη δεδουλευμένα ενοίκια - έσοδα	unearned rent
μη ενοποιημένη θυγατρική επιχείρηση	nonconsolidated subsidiary
μη επαναλαμβανόμενα έξοδα ή έσοδα	non recurring items
μη κερδοσκοπικός οργανισμός	not profit organisation
μητρική εταιρεία	parent corporation
μηχανήματα	machinery
μικτό κέρδος	gross profit
μικτό περιθώριο κέρδους	gross margin
μισθοδοσία	payroll
μισθοί - ημερομίσθια	wages
μισθός	salary
μισθωμένα πάγια	leases
μόνιμοι λογαριασμοί (οι λογαριασμοί του ισολογισμού)	permanent accounts
μοχλός	leverage

N

νόμιμο δικαίωμα της λειτουργίας κάτω από ένα χαρακτηριστικό όνομα επιχείρησης (π.χ. Benetton, Follie-Follie)	franchises
νόμισμα που χρησιμοποιείται για να απεικονίζονται οι οικονομικές συναλλαγές (π.χ. δρχ.)	monetary unit

O

οικονομικό γεγονός	economic event
οικονομικό έτος	fiscal year
ομολογίες άλλων εταιρειών	debt securities
ομόλογο	bond
ονομαστική αξία	face value
οριζόντια ανάλυση	horizontal analysis
ορκωτοί λογιστές	accountants chartered
ορκωτός λογιστής	certified Public Accountant
ορκωτός λογιστής	public accountant
όροι πίστωσης (κατά τη συναλλαγή)	credit terms
οφειλόμενα έξοδα	accrued expenses payable

Π

πάγια στοιχεία	fixed assets
πάγια στοιχεία	long term assets
παραγωγή	production
πατέντες	patents

πελάτης	customer
περιουσιακά στοιχεία δωρισμένα στην επιχείρηση από μετόχους, πιστωτές κ.λπ.	donated capital
περιουσιακό στοιχείο	asset
πίστωση	credit
πιστωτές	creditors
πιστωτικό υπόλοιπο	credit balance
πληθωρισμός	inflation
πληρωμή	payment
πληρωμή ως ενοίκιο για δικαίωμα χρήσης φυσικής πηγής, ή πληρωμή για συγγραφικά δικαιώματα κ.λπ.	royalties
ποιότητα	quality
ποσό	amount
ποσό των χρεών σε σχέση με το ποσό των ιδίων κεφαλαίων	financial leverage
ποσοστό της θυγατρικής επιχείρησης στις ενοποιημένες καταστάσεις	minority interest
ποσότητα	quantity
πραγματικό παθητικό - υποχρεώσεις	liabilities
πρόβλεψη	provision
πρόβλεψη για επισφαλείς πελάτες	allowance for uncollectible accounts for bad debts
πρόβλεψη, έκπτωση	allowance
πρόβλημα αποτίμησης	valuation problem
προεξοφλημένα γραμμάτια	notes discounted
προκαταβολές μισθών	advances to employees
προκαταβολές πελατών	customer's deposit
προμηθευτές	suppliers
προνομιούχες μετοχές	preferred stock
προπληρωμένα ενοίκια - έξοδα	prepaid rent
προσαρμογές τέλους χρήσης	year-end adjustments
προσάρτημα	footnotes
προσφυγή στα δικαστήρια	litigation
προσωπική εταιρεία	partnership
προσωπικό επιχειρήσεις	personnel
προσωπικό λογιστηρίου	staff accountant
προσωρινοί λογαριασμοί (οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί)	temporary accounts
πρώτες ύλες	raw materials
πτώχευση	bankruptcy
πωλήσεις με πίστωση	sales on credit
πώληση με δόσεις	instalment sale
P	
ρευστότητα	liquidity

Σ

σπάσιμο μετοχής σε δύο μετοχές	stock split
συγκεντρωτικές ημερολογιακές εγγραφές	summarised journal entries
συλλογή, είσπραξη	collection
συμφωνία	reconciliation
συμφωνίες πιστώσεις (με τράπεζες)	credit agreements
συναλλαγματική	bill of exchange
συνδρομή	subscription
συνέπεια, σταθερότητα (μεθόδων)	consistency
συνταξιοδοτικό πρόγραμμα για τους εργαζομένους	pension plan
συντάσσω, συλλέγω	compile
συντηρητικότητα	conservatism
συσσωρευμένη απόσβεση (το σύνολο της πίστωσης του λογαριασμού αποσβεσμένα)	accumulated depreciation
συσσωρευμένοι οφειλόμενοι φόροι	accrued taxes payable
σύστημα διαρκούς απογραφής	perpetual inventory system
σύστημα περιοδικής απογραφής	periodic inventory system
σφάλμα	error
σχέδιο λογαριασμών	chart of accounts

T

τακτοποίηση - προσαρμογή (λογαριασμού)	adjustment
ταμειακή βάση	cash basis
ταμείο - μετρητά	cash
ταξινομημένος ισολογισμός	classified balanced sheet
τιμή μετοχής	stock price
τιμολόγιο	invoice
τράπεζα	bank
τραπεζογραμμάτιο	bank note
τρέχουσα περίοδος	current period

Υ

υλικά	materials
υλικά	tangible
υπ' όρους έκθεση ορκωτών λογιστών	qualified opinion
υπεύθυνος λογιστηρίου	senior accountant
υποκατάστημα	branch
υπολειμματική αξία	residual value
υπολειμματική αξία	scrap value
υπολειμματική αξία παγίου	salvage value
υπολογίζω, λογαριάζω, λογαριασμός	account
υπόλοιπο (λογαριασμού)	balance
υποχρεώσεις	obligations

υποχρεώσεις προκύπτουσες από τις εγγυήσεις που δίνονται σε προϊόντα

warranty obligation

Φ

φήμη και πελατεία

goodwill

φθίνουσα μέθοδος

declining depreciation

φορολογήσιμο εισόδημα

taxable income

φορολογία

taxation

φορολογική λογιστική

tax accounting

φόρος

tax

Χ

χρεόγραφα

securities

χρεώνω (αντί για debit)

charge

χρέωση

debit

χρηματιστήριο

stock market

χρηματοδοτική μίσθωση

leasing

χρηματοδοτώ

finance

χρηματοοικονομικές αναφορές (ισολο-γισμοί) που καλύπτουν περίοδο μικρότερη του έτους

interim

χρηματοοικονομικές καταστάσεις

financial statements

χρηματοοικονομικές καταστάσεις τριμήνων

quarterly statements

Ω

ωφέλιμη ζωή

estimated life

A

accelerated depreciation	επιταχυνόμενη απόσβεση
account	υπολογίζω, λογαριάζω, λογαριασμός
account entry	λογιστική εγγραφή
accountancy	λογιστική
accountant	λογιστής
accountants chartered	ορκωτοί λογιστές
accounting	λογιστική διαδικασία
accounting cycle	λογιστικός κύκλος
accounting data	λογιστικά στοιχεία
accounting department	λογιστήριο
accounting entity	λογιστική μονάδα
accounting equation	λογιστική ισότητα
accounting period	λογιστική περίοδος
accounting plan	λογιστικό σχέδιο
accounting standards	λογιστικά πρότυπα
accounts payable	λογαριασμοί πληρωτέοι
accounts receivable	λογαριασμοί απαιτήσεων
accrual basis	βάση δεδουλευμένων εξόδων - εσόδων
accrued expenses payable	οφειλόμενα έξοδα
accrued taxes payable	συσσωρευμένοι οφειλόμενοι φόροι
accumulated depreciation	συσσωρευμένη απόσβεση (το σύνολο της πίστωσης του λογαριασμού αποσβεσμένα)
acquisition	εξαγορά εταιρείας (μέσω εξαγοράς μετοχών)
activity	δραστηριότητα, λειτουργία
adjusting entries	εγγραφές τακτοποίησης ή προσαρμογής
adjustment	τακτοποίηση - προσαρμογή (λογαριασμού)
administration	διοίκηση
advances to employees	προκαταβολές μισθών
adverse opinion	αρνητική έκθεση ορκωτών λογιστών
advertising	διαφήμιση
allocation	κατανομή
allowance	πρόβλεψη, έκπτωση
allowance for uncollectible accounts for bad debts	πρόβλεψη για επισφαλείς πελάτες
amortisation	απόσβεση άυλων περιουσιακών στοιχείων
amount	ποσό
analysis of transaction	ανάλυση των συναλλαγών
annual report	ετήσια έκθεση προς τους μετόχους
annual turnover	ετήσιος κύκλος εργασιών (τζίρος)
asset	περιουσιακό στοιχείο
assets	ενεργητικό (του ισολογισμού)
auditing	έλεγχος, ελεγκτική
auditing report	έκθεση ελεγκτών

auditor's report	έκθεση ορκωτού ελεγκτή
average	μέσος όρος
B	
bad debt expense	ζημιές από ανεπίδεκτες εισπράξεις απαιτήσεις
balance	υπόλοιπο (λογαριασμού)
balance sheet	ισολογισμός
bank	τράπεζα
bank note	τραπεζογραμμάτιο
bankruptcy	πτώχευση
beginning inventory	αρχική απογραφή
bill	γραμμάτιο
bill of exchange	συναλλαγματική
board of directors	διοικητικό συμβούλιο
bond	ομόλογο
book value	λογιστική αξία
borrow	δανείζομαι
branch	υποκατάστημα
brought forward	από μεταφορά
buildings	κτίρια
business entity	επιχειρηματική μονάδα
C	
capital equity	μετοχικό κεφάλαιο
capital stock	μετοχικό κεφάλαιο
capital structure	κεφαλαιουχική δομή
cash	ταμείο - μετρητά
cash basis	ταμειακή βάση
cash flow statement	κατάσταση ταμειακή ροής
certified Public Accountant	ορκωτός λογιστής
charge	χρεώνω (αντί για debit)
chart of accounts	σχέδιο λογαριασμών
classified balanced sheet	ταξινομημένος ισολογισμός
collection	συλλογή, είσπραξη
common size analysis	ανάλυση κοινών μεγεθών
common stock	κοινές μετοχές
compile	συντάσσω, συλλέγω
conservatism	συντηρητικότητα
consistency	συνέπεια, σταθερότητα (μεθόδων)
consolidated companies	ενοποιημένες εταιρείες
consolidated financial statements	ενοποιημένες λογιστικές καταστάσεις
consolidation	ενοποίηση
contingent liabilities	απρόβλεπτες υποχρεώσεις
contra account	αντίθετος λογαριασμός
convertible stock-bond	μετατρέψιμη μετοχή ή ομολογία

copyrights	δικαιώματα ευρεσιτεχνίας
corporation	εταιρία
cost of goods sold	κόστος πωληθέντων
credit	πίστωση
credit agreements	συμφωνίες πιστώσεις (με τράπεζες)
credit balance	πιστωτικό υπόλοιπο
credit terms	όροι πίστωσης (κατά τη συναλλαγή)
creditors	πιστωτές
current assets	κυκλοφορούν ενεργητικό
current liabilities	βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
current period	τρέχουσα περίοδος
customer	πελάτης
customer's deposit	προκαταβολές πελατών

D

debit	χρέωση
debt securities	ομολογίες άλλων εταιρειών
debt-paying ability	δυνατότητα εξοφλήσεως χρέους
declining depreciation	φθίνουσα μέθοδος
deferred taxes	αναβληθέντες για πληρωμή φόροι
deficit	έλλειμμα
depletion	απόσβεση επί μεταλλείων, ορυχείων κ.λπ.
depreciation	απόσβεση παγίων στοιχείων
direct method	άμεση μέθοδος
disclaimer of opinion	δήλωση αποποίησης ελέγχου χρηματοοικονομικών καταστάσεων
disclosure	αποκάλυψη
discontinued operations	λειτουργίες (εκμεταλλεύσεις) της επιχείρησης οι οποίες πρόκειται να σταματήσουν
discounts	εκπτώσεις
disposal of equipment	εκποίηση εξοπλισμού
dividends	μερίσματα
dividends payable	μερίσματα πληρωτέα
donated capital	περιουσιακά στοιχεία δωρισμένα στην επιχείρηση από μετόχους, πιστωτές κ.λπ.
double entry system	διπλογραφική μέθοδος

E

earnings	κέρδη
earnings per share	κέρδη ανά μετοχή
economic event	οικονομικό γεγονός
employees	εργαζόμενοι, υπάλληλοι
ending inventory	απογραφή τέλους χρήσης
entry	εγγραφή
equation	ισότητα
equipment	εξοπλισμός

equity capital	ίδια κεφάλαια
error	σφάλμα
estimated life	ωφέλιμη ζωή
expenditures	έξοδα, δαπάνες
expense	έξοδο, δαπάνη
extraordinary items	ανόργανα στοιχεία (π.χ. φωτιά)

F

face value	ονομαστική αξία
finance	χρηματοδοτώ
financial leverage	ποσό των χρεών σε σχέση με το ποσό των ιδίων κεφαλαίων
financial statements	χρηματοοικονομικές καταστάσεις
finished goods	έτοιμα προϊόντα
firm	επιχείρηση
fiscal year	οικονομικό έτος
fixed assets	πάγια στοιχεία
footnotes	προσάρτημα
franchises	νόμιμο δικαίωμα της λειτουργίας κάτω από ένα χαρακτηριστικό όνομα επιχείρησης (π.χ. Benetton, Follie-Follie)
fund	κεφάλαιο, ποσό

G

gains	κέρδη
general Administration	γενική διοίκηση
general journal	γενικό ημερολόγιο
general ledger	γενικό καθολικό
generally accepted accounting principles (GAAP)	γενικά αποδεκτές λογιστικής αρχές
goods	αγαθά
goodwill	φήμη και πελατεία
gross margin	μικτό περιθώριο κέρδους
gross profit	μικτό κέρδος

H

historical cost	ιστορικό κόστος
horizontal analysis	οριζόντια ανάλυση
human resource accounting	λογιστική ανθρώπινου δυναμικού

I

income	εισόδημα
indirect method	έμμεση μέθοδος
industry averages	μέσος όρος κλάδων
inflation	πληθωρισμός
instalment sale	πώληση με δόσεις
insurance	ασφάλεια

intangible	άυλα
interest expense	έξοδα τόκων
interest revenue	έσοδα τόκων
interim	χρηματοοικονομικές αναφορές (ισολο-γισμοί) που καλύπτουν περίοδο μικρότερη του έτους
inventory	απογραφή
investment	επένδυση
investor	επενδυτής
invoice	τιμολόγιο
issuance	έκδοση

J

joint venture partner	μέλος κοινοπραξίας
journal	ημερολόγιο
journal entry	ημερολογιακή εγγραφή

L

labour	εργασία
land	γήπεδα - οικόπεδα
leases	μισθωμένα πάγια
leasing	χρηματοδοτική μίσθωση
ledger	καθολικό
leverage	μοχλός
liabilities	πραγματικό παθητικό - υποχρεώσεις
liquidity	ρευστότητα
litigation	προσφυγή στα δικαστήρια
loan	δάνειο
long term assets	πάγια στοιχεία
long term investments	μακροπρόθεσμες συμμετοχές
long term liabilities	μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
loss	ζημιά

M

machinery	μηχανήματα
managerial Accounting	διοικητική λογιστική
manufacturing firm	βιομηχανική επιχείρηση
mark up	κρατώ λογαριασμό, δίνω πίστωση, αυξάνω τιμή.
marketable securities	εμπορεύσιμα χρεόγραφα
materials	υλικά
measurement	μέτρηση
merchandise	εμπορεύματα
minority interest	ποσοστό της θυγατρικής επιχείρησης στις ενοποιημένες καταστάσεις
monetary unit	νόμισμα που χρησιμοποιείται για να απεικονίζονται οι οικονομικές συναλλαγές (π.χ. δρχ.)
mortgage payable	ενυπόθηκο δάνειο

mutual funds	αμοιβαία κεφάλαια
N	
net earnings	καθαρά κέρδη
net income	καθαρό εισόδημα (μετά φόρων)
net present value	καθαρή παρούσα αξία
net sales	καθαρές πωλήσεις (μετά την αφαίρεση εκπτώσεως και επιστροφών).
non recurring items	μη επαναλαμβανόμενα έξοδα ή έσοδα
nonconsolidated subsidiary	μη ενοποιημένη θυγατρική επιχείρηση
not profit organisation	μη κερδοσκοπικός οργανισμός
notes discounted	προεξοφλημένα γραμμάτια
notes payable	γραμμάτια πληρωτέα
notes receivable	γραμμάτια εισπρακτέα
O	
obligations	υποχρεώσεις
operating cycle	λειτουργικός κύκλος
operating income	λειτουργικό εισόδημα (προέρχεται από την κύρια εκμετάλλευση της επιχείρησης).
operation	λειτουργία
organisational costs	έξοδα ίδρυσης
overhead	βιομηχανικά έξοδα
owners' Equity	ίδια κεφάλαια
P	
paid-in capital	καταβληθέν μετοχικό κεφάλαιο
parent corporation	μητρική εταιρεία
partnership	προσωπική εταιρεία
patents	πατέντες
payment	πληρωμή
payroll	μισθοδοσία
pension plan	συνταξιοδοτικό πρόγραμμα για τους εργαζομένους
periodic inventory system	σύστημα περιοδικής απογραφής
permanent accounts	μόνιμοι λογαριασμοί (οι λογαριασμοί του ισολογισμού)
perpetual inventory system	σύστημα διαρκούς απογραφής
personnel	προσωπικό επιχειρήσεις
plant	εργοστάσιο
preferred stock	προνομιούχες μετοχές
prepaid rent	προπληρωμένα ενοίκια - έξοδα
proceeds	εισπράξεις
production	παραγωγή
profit	κέρδος
profitability	αποδοτικότητα
provision	πρόβλεψη

public accountant	ορκωτός λογιστής
purchases	αγορές
Q	
qualified opinion	υπ' όρους έκθεση ορκωτών λογιστών
quality	ποιότητα
quantity	ποσότητα
quarterly statements	χρηματοοικονομικές καταστάσεις τριμήνων
R	
ratio	αριθμοδείκτης
ration analysis	ανάλυση μέσω αριθμοδεικτών
receipt	απόδειξη
reconciliation	συμφωνία
recording transactions	καταχώρηση συναλλαγών
redeemable preferred stock	εξαγορασμένες προνομιούχες μετοχές
redemption	εξαγορά
refund	επιστροφή
rent	ενοίκιο
report form of balance sheet	κάθετη παρουσίαση του ισολογισμού
residual value	υπολειμματική αξία
results of operation	αποτελέσματα λειτουργίας
retailing firm	επιχείρηση λιανικού εμπορίου
retained earnings	αδιανέμητα κέρδη
return of investment	απόδοση της επένδυσης
revaluation	αναπροσαρμογή αξίας στοιχείων
revenue	έσοδο
raw materials	πρώτες ύλες
royalties	πληρωμή ως ενοίκιο για δικαίωμα χρήσης φυσικής πη- γής, ή πληρωμή για συγγραφικά δικαιώματα κ.λπ.
S	
salary	μισθός
sales discount	εκπτώσεις πωλήσεων
sales on credit	πωλήσεις με πίστωση
sales revenue	έσοδα πωλήσεων
salvage value	υπολειμματική αξία παγίου
scrap value	υπολειμματική αξία
seasonal sales	εποχιακές πωλήσεις
securities	χρεόγραφα
selling expenses	έξοδα πωλήσεων
senior accountant	υπεύθυνος λογιστηρίου
share	μετοχή
share capital	μετοχικό κεφάλαιο
shareholders	μέτοχοι
short term assets	κυκλοφορούν ενεργητικό

short term liabilities	βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
single entry accounting	απλογραφία
sole proprietorship	ατομική επιχείρηση
special journals	ειδικά ημερολόγια
staff accountant	προσωπικό λογιστηρίου
statement of cash flow	κατάσταση ταμειακής ροής
statement of income	κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης
stock	μετοχή, αποθέματα
stock market	χρηματιστήριο
stock price	τιμή μετοχής
stock split	σπάσιμο μετοχής σε δύο μετοχές
straight-line method	άμεση μέθοδος
subscription	συνδρομή
subsidiary corporation	θυγατρική εταιρεία
summarised journal entries	συγκεντρωτικές ημερολογιακές εγγραφές
suppliers	προμηθευτές
supporting documents	δικαιολογητικά εγγραφής
T	
tangible	υλικά
tax	φόρος
tax accounting	φορολογική λογιστική
taxable income	φορολογήσιμο εισόδημα
taxation	φορολογία
temporary accounts	προσωρινοί λογαριασμοί (οι αποτελεσματικοί λογαριασμοί)
terminal	ημερομηνία λήξης
trade	εμπόριο
trademarks	εμπορικά σήματα
treasury stock	μετοχές που μία επιχείρηση επαναγοράζει και δεν τις αποσύρει
trend analysis	ανάλυση τάσεων
trial balance	ισοζύγιο
turnover	κύκλος εργασιών
U	
uncollectible account	επισφαλής πελάτης
unearned rent	μη δεδουλευμένα ενοίκια - έσοδα
unicorporated firm	ατομική επιχείρηση
unqualified opinion	άριστη έκθεση των ορκωτών λογιστών για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις (χωρίς επιφυλάξεις)
V	
valuation problem	πρόβλημα αποτίμησης
value	αξία
year-end adjustments	προσαρμογές τέλους χρήσης

vertical analysis

κάθετη ανάλυση

W

wages

μισθοί - ημερομίσθια

warrants

δικαιώματα που δίνονται σε αγοραστές ομολογιών, να αγοράσουν κοινές μετοχές σε προκαθορισμένη τιμή.

warranty

εγγυήσεις

warranty obligation

υποχρεώσεις προκύπτουσες από τις εγγυήσεις που δίνονται σε προϊόντα

withdrawal

ανάληψη

work in process

ημιτελή προϊόντα

work sheet

λογιστικό φύλλο εργασίας

working capital

κεφάλαιο κίνησης (αριθμοδείκτης)

write off

αποσβένω - διαγράφο